GISLAVEDS KOMMUN

K O M M U N F U L L M Ä K T I G E

i Gislaveds kommun kallas härmed till sammanträde som börjar **måndagen den 19 maj 2025, klockan 17:30 i Sessionssalen, Kommunhuset, Gislaved** för att behandla följande ärenden:

Nr	**Diarienummer**	**Ärendemening**	
1	KS.2025.1	Fastställande av dagordning	
2		Nya motioner	
3	KS.2025.5	Interpellationer	
4	KS.2025.6	Frågor	
5	KS.2025.3	Valärenden	
6	KS.2025.7	Information från revisionen 2025	
7	KS.2025.60	Allmänhetens insända frågor om årsredovisningen 2024	
8	KS.2024.40	Bokslut 2024, disponering av resultatutjämningsreserven (RUR)	
9	KS.2024.40	Bokslut 2024, hela kommunen	
10	KS.2025.68	Revisionsberättelse samt beviljande av ansvarsfrihet år 2024 för kommunens verksamhet	
11	KS.2025.47	Stiftelsen Torghuset, årsredovisning 2024	
12	KS.2025.46	Stiftelsen Isabergstoppen, årsredovisning 2024	
13	KS.2023.94	Antagande av detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved	
14	KS.2025.63	Förslag på ändringar och tillägg gällande förbundsordning och reglemente SÅM, Samverkan, Återvinning, Miljö	
15	KS.2025.49	Redovisning av obesvarade motioner 2025	
16	KS.2025.1	Meddelanden	

Gislaved den 8 maj 2025

Niclas Palmgren
Ordförande

Yvonne Thelin Karlsson
Kommunsekreterare

Allmänheten hälsas välkomna som åhörare till sammanträdet. Kommunfullmäktiges handlingar finns tillgängliga i Sessionssalen, Kommunhuset, Gislaved.

[Kommunens dnr: KS.2025.69]

Motion

Riktlinjer för AI, digital teknik och välfärdsteknik i Gislaveds kommun

Bakgrund
Den digitala utvecklingen och användningen av AI (artificiell intelligens), digital teknik och välfärdsteknik påverkar allt fler områden inom kommunal verksamhet. För att säkerställa att tekniken används på ett ansvarsfullt sätt behövs tydliga riktlinjer. Gislaveds kommun har redan en digital agenda och vissa styrdokument kring dataskydd, men det saknas specifika riktlinjer för AI och välfärdsteknik.

Förslag till beslut
Vi föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

1. **Utveckla riktlinjer** för användning av AI, digital teknik och välfärdsteknik i Gislaveds kommun, med särskilt fokus på:
    - Etiska principer som rättvisa, transparens och skydd av individens integritet.
    - Säker hantering av data i enlighet med GDPR och offentlighetsprincipen.
    - Ansvarsfull användning av välfärdsteknik inom vård och omsorg.
    - Riktlinjerna ska utformas i enlighet med tillämplig lagstiftning.
2. **Säkerställa utbildning och öka medvetenheten** hos kommunens medarbetare om de etiska och säkerhetsrelaterade aspekterna av AI, digital teknik och välfärdsteknik.
3. **Genomföra kontinuerliga uppföljningar** av teknikanvändningen för att säkerställa att riktlinjerna efterlevs och att tekniken utvecklas på ett ansvarsfullt sätt.

Genom tydliga riktlinjer kan vi stärka förtroendet för kommunen och säkerställa att tekniken används på ett tryggt och etiskt försvarbart sätt. På så sätt kan vi dra nytta av teknikens möjligheter samtidigt som vi skyddar kommuninvånarnas rättigheter.

Fullmäktigegruppen för
Medborgarpartiet i Gislaved
genom Lise-Lotte Jonasson

Ankom: 2025-04-08 Ärende: KS.2025.69 Handling: 1428011

[Kommunens dnr: KS.2025.66]

Motion gällande: Öka dragningskraften till kollektivtrafiken.

Ett av motstånden för att ta kollektivtrafiken är bristen på hållplatser som ligger nära där jag jobbar eller skulle vilja jobba, samt närmare till det eventuella besöket man skulle vilja göra. En närmre hållplats gör det också att totaltiden för resan minskar.
Det som också bör göras är att bygga pendlings parkering i dess närhet, för både bilar och cyklar.

Att skapa fler hållplatser, på en linje, behöver inte betyda att resan blir längre, tidsmässigt. Det är ovanligt att bussen behöver stanna i alla. Skulle det bli det, betyder det att det har tillkommit fler resenärer, vilket är målet. Detta skulle innebära att behovet har ökat och fler avgångar behövs.
Några av förändringar kräver ett mer ihärdigt arbete för att få igenom det hos Trafikverket. Eventuellt även hos Länsstyrelsen.
Regionen Jönköping har ett Trafikförsörjningsplan som kan hjälpa till med beslut o ekonomi.

Bilderna är tagna från Google maps.

Hållplatser Lövås - Ryd – Törås.

Hållplatserna är godkända sedan tidigare.
Bilderna visar att det finns god sikt från båda riktningarna. Trafikverket har även gjort en grind för att kunna, trafiksäkert, komma över v27 till/från Lövås men även för att komma till Ryd - Törås.

Hållplatser Hestra Isabergsvägen.

Hållplats till både industrier och till Isaberg. Göra dessa säkrare. Göra en kort trottoar från hållplatsen mot Hestra, till infarten till Isaberg / Hantverk. Området vid hållplatsen från Hestra är helt omgjort.

Infartindustriområdet Ådalen

Anlägga en ny hållplats.

Hållplatser vid Däckrondellen, Anderstorpsvägen, Däckgatan och Tippvägen.

Här finns kopplingar med cykelvägar, så det finns stor möjlighet att pendla till nuvarande industrier och kommande. Finns industrimark till försäljning.

Kristdemokraternas förslår:

Att borttagna hållplatser vid v27/ Lövås - Ryd – Törås, öppnas åter.
Att hållplatsen Isabergsvägen görs trafiksäkrare.
Att en ny hållplats anläggs för Ådalen industriområdet.
Att planera in byggandet av hållplatser vid Däckrondellen, Anderstorpsvägen, Däckgatan och Tippvägen.
Att arbeta för att fler hållplatser kommer till.
Att nya hållplatser finns med vid nya / ändrade detaljplaner, samt planera in byggande av dessa.

För Kristdemokraterna i Gislaveds kommun

Lennart Kastberg, gruppledare Lill Hege Pettersson Emanuel Larsson

Ankom: 2025-04-07 Ärende: KS.2025.66 Handling: 1427489

Bilder Ryd – Törås.

Ankom: 2025-04-07 Ärende: KS.2025.66 Handling: 1427489

Bilder hållplatsen Hestra Isabergsvägen.

Bilder infart Ådalen industriområdet

Ankom: 2025-04-07 Ärende: KS.2025.66 Handling: 1427489

Bilder Henja Östra – Däckrondellen, Anderstorpsvägen, Däckgatan och Tippvägen.

Busshållplats Smålandia, Gislaved, med pendlings parkering.

Busshållplats Burseryds torget, cykelparkering.

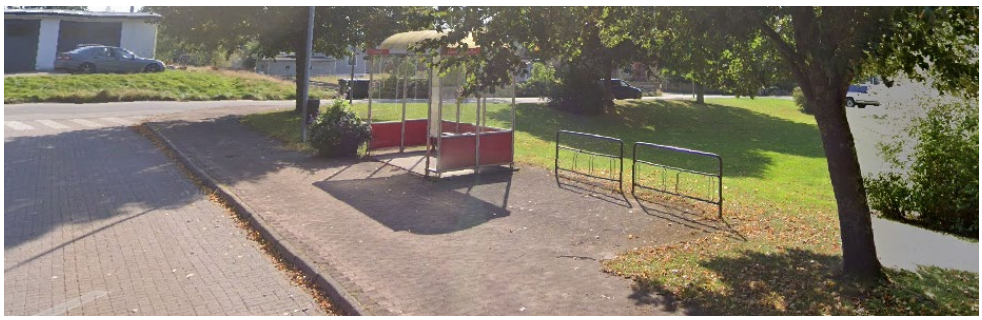

Ankom: 2025-04-07 Ärende: KS.2025.66 Handling: 1427489

Ks §67 Dnr: KS.2024.40 1.4

Bokslut 2024, disponering av resultatutjämningsreserven (RUR)

Beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att från resultatutjämningsreserven disponera 113 mnkr för att Gislaveds kommun ska uppnå balanskravet för verksamhetsåret 2024.

Protokollsanteckning
Peter Gustavsson (SD), Anders Gustafsson (SD), Ruth Johannesson (MiG), Bo Eriksson (MiG) och Curt Vang (MiG) deltar inte i beslutet utan återkommer när ärendet behandlas i kommunfullmäktige den 19 maj 2025.

Ärendebeskrivning
I årsredovisningens förvaltningsberättelse är en balanskravsutredning upprättad. Av denna utredning framgår det vilka justeringar av årets resultat som har gjorts för att räkna fram ”Årets resultat efter balanskravsjusteringar” samt ”Årets balanskravsresultat” där hänsyn tagits till eventuell disponering från resultatutjämningsreserven (RUR).

För Gislaveds kommun finns det inget tidigare negativt resultat som ska återställas.

Om det i årsredovisningen konstateras att ett balanskravsunderskott för räkenskapsåret stadgar regelverket att underskottet ska regleras senast efter tre år. Kommunfullmäktige ska i sådana fall anta en åtgärdsplan för hur en reglering ska ske. Beslut om en åtgärdsplan bör fattas snarast efter att ett negativt resultat konstaterats i bokslutet.

Enligt kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2018 kan disponering ur Gislaved kommuns resultatutjämningsreserv (RUR) göras enligt följande:

- Reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat eller med ett belopp som motsvarar reservens storlek om underskottet är större än reserven. Det är svårt att definiera hur en konjunkturcykel ser ut, hur omfattande den är samt att fastslå hur en utjämning av konjunkturen ska gå till. För Gislaveds kommun kan disponering av RUR göras efter egen bedömning av hur en konjunkturcykel ska mätas. Ett exempel kan vara när det reala skatteunderlaget understiger den genomsnittliga nominella utvecklingen de senaste tio åren.

- Prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, kan användas som riktmärke för hur disponeringen från RUR får göras.

- Kommunstyrelsen lämnar förslag till kommunfullmäktige avseende användning av resultatutjämningsreserven

Ks §67 (forts.)

Tabell 2. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	4,8	3,5	4,4	4,5	4,5	4,1
Regelförändringar*	0,2	-0,2	-0,3	0,1	0,0	0,0
Underliggande utveckling	4,7	3,7	4,7	4,5	4,5	4,1
Prisutveckling	6,6	4,5	-0,5	2,6	3,3	2,8
Realt skatteunderlag	-1,8	-0,8	5,2	1,8	1,2	1,3

**Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.*

Källa: Skatteverket (cirkulär 2025:13, SKR)

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur och den reala skatteunderlags-utvecklingen var negativ 2024 på grund av den historiskt höga prisutvecklingen som rådde under 2022-2023. Gislaved kommuns nettoinflyttning var även negativ under 2024 d.v.s. befolkningsmängden minskade, dock var befolkningsminskningen mindre omfattande än under 2023.

Med bakgrund av ovanstående anser kommunstyrelseförvaltningen att kraven uppfylls för att även göra en lokal bedömning av hur en konjunkturcykel ska mätas. Bedömningen bygger på en real utveckling av nettokostnaderna för 2024 som avviker från den genomsnittliga nominella skatteunderlagsutvecklingen på nationell nivå.

Det finns inget negativt balanskrav att återställa från tidigare år.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag är med bakgrund av ovanstående att 113 mnkr disponeras från resultatutjämningsreserven (RUR) för att uppnå balanskravet. Efter uttaget kvarstår 274,8 mnkr i resultatutjämningsreserven (RUR).

Kommunstyrelsens allmänna utskott har den 9 april 2025 föreslagit kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige att från resultatutjämningsreserven disponera 113 mnkr för att Gislaveds kommun ska uppnå balanskravet för verksamhetsåret 2024.

Beslutsunderlag
Bokslut 2024 inklusive helårsprognos och delårsbokslut
Kommunfullmäktiges protokoll, daterat den 18 december 2018, §181
Sveriges kommuner och regioner (SKR), cirkulär 25:13
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 21 mars 2025
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 9 april 2025, §48

Yrkanden
Fredrik Sveningson (L) med instämmande av Marie Johansson (S) och Maria Gullberg Lorentsson (M): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr:	25:13
Diarienr:	SKR2025/00234
Handläggare:	Patrik Jonasson
Ämnesord:	Ekonomi
Avdelning:	Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektion/Enhet:	Sektionen för ekonomisk analys
Extern medverkan:	Extern medverkan
Datum:	2025-02-25
Mottagare:	Regioner och kommuner
Rubrik:	MakroNytt 1 2025
Ersätter:	Ers. nummer
Bilagor:	Bilagor

Sammanfattning

I cirkulär 25:13, MakroNytt 1/2025, presenterar SKR sin senaste bedömning av den makroekonomiska utvecklingen. Bedömningen används som underlag för uppdaterad prognos för åren 2024–2028.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

MakroNytt 1/2025

Avdelningen för ekonomi och styrning
Patrik Jonasson

Regioner
Kommuner
Ekonomidirektörer
Budgetchefer
Finanschefer
Ekonomer

Sammanfattning av prognosen

- Svensk konjunkturåterhämtning påbörjad och tar fart i år.
- Sysselsättningen ökar något i år innan det tar bättre fart nästa år.
- Skatteunderlaget växlar åter upp 2025–2026 till mer normal takt.

Förra årets räntesänkningar i stora delar av världen stöttar efterfrågan i år på flera håll. Federal Reserve i USA och ECB kommer fortsätta sänka styrräntorna under 2025 för att ge en skjuts till fortsatt ekonomisk tillväxt. Men inflationen har visat sig motståndskraftig och är ännu inte på ländernas inflationsmål. Jämfört med våra tidigare prognoser är vår nuvarande bedömning att det blir något färre räntesänkningar. Även i Sverige visar den underliggande inflationen viss motståndskraft och vår bedömning är därför att Riksbanken bara sänker ytterligare en gång innan styrräntan stabiliseras runt2 procent.

Vår bedömning är att svensk ekonomi har påbörjat en återhämtning från lågkonjunkturen som kommer bli allt mer påtaglig i år och nästa år. Penningpolitiken bidrar, ihop med finanspolitiken, till detta. Arbetsmarknaden följer efter med viss tidsfördröjning och även om sysselsättningen ökar något under 2025 så är det framför allt under 2026 som arbetslösheten minskar. I årets avtalsrörelse antas arbetsmarknadens parter återigen ta stort ansvar för att bidra till återhämtningen. Ett lägre inflationstryck banar väg för att löneökningstakten kommande år avtar något jämfört med sista åren, men med stigande reallöner.

Sammantaget ger återhämtningen i ekonomin att skatteunderlaget ökar från en dämpad takt på 3,5 procent 2024 till 4,4 respektive 4,5 procent i år och nästa år. Skatteunderlaget beräknas öka med 4,4 procent i genomsnitt per år under perioden 2025–2028, vilket är ungefär i linje med den genomsnittliga ökningen under senaste tioårsperioden.

Sveriges Kommuner och Regioner
info@skr.se, www.skr.se
Post: 118 82 Stockholm *Besök:* Hornsgatan 20
Tfn: 08-452 70 00 *Org nr:* 222000-0315

Innehåll

Inflationen inte på målen i omvärlden ännu 3
Inflationen går långsamt ner i USA 4
Tillväxten i Europa hämmas av höga energipriser 5
Hög europeisk skuldsättning och låg konkurrenskraft 5
Säkerhet och försvarsutgifter i centrum för Europa 5
Kina kämpar med fallande priser 6
Omvärlden viktig för Sverige 6
Högre tullar ger generellt sämre ekonomiska förutsättningar 7
Svensk konjunkturåterhämtning påbörjad 10
Riskerna ligger på nedåtsidan 11
Svag återhämtning av arbetsmarknaden i år 12
OECD:s reformförslag för svensk arbets- och bostadsmarknad 13
Inflationen på väg mot inflationsmålet, men inte där än 16
Kommunala skatteunderlaget ökar normalt framöver 17
Revideringar av den makroekonomiska prognosen 18

Inflationen inte på målen i omvärlden ännu

Det som stöttar efterfrågan i omvärlden i år är förra årets räntesänkningar. Den amerikanska ekonomin tuffar på med en tillväxt strax under 2 procent per år. Centralbankerna fortsätter sänka styrräntorna i år, om än i olika takt. ECB bedöms sänka styrräntan fem gånger i år. Detta förväntas ge en skjuts till den europeiska tillväxten 2026 (upp från under 1 procent till över 1 procent per år). Men den globala tillväxten blir inte stark, under prognosperioden runt 2,8 procent i genomsnitt. Som jämförelse var tillväxten 1991–2024 i genomsnitt 3,4 procent.

Diagram 1. BNP-tillväxt i valda länder

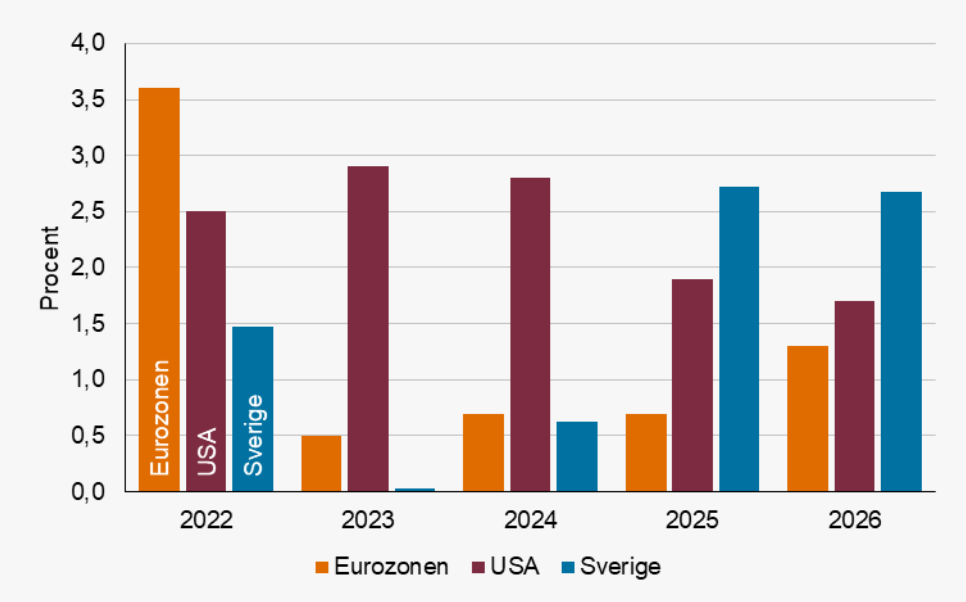

Källor: Macrobond och SKR.

Den ekonomiska tillväxten bromsar in i USA och ytterligare räntesänkningar fördröjs av att den amerikanska inflationen ännu ligger för högt i förhållande till inflationsmålet. Olika störningar dämpar återhämtningen i Europa. I Sverige leder de lägre räntorna till en starkare tillväxt.

Inflationen fortsatte falla under 2024 i USA, Euroområdet och Sverige i synnerhet. I USA och Euroområdet ligger kärninflationen fortsatt kring 3 procent, vilket tyder på att inflationen ännu inte stabiliserats runt satta inflationsmål. Dels verkar det finnas inflationsimpulser kring energi och livsmedel på kort sikt, dels faller de inflationskomponenter som är trögrörliga mer långsamt. Den lägre inflationen har gjort det möjligt för centralbankerna att sänka styrräntorna snabbt. Bilden är mer splittrad framöver. Federal Reserve bedöms fortsätta sänka styrräntan tre gånger under året (inte lika snabbt som i tidigare bedömning), ECB fortsätter sänka räntan fem gånger under 2025 och i Sverige ser vi en sänkning till i år. I huvudsak handlar det nu om att hantera inflationsförväntningarna och se till att inflationen landar på målet. Att stödja konjunkturen är för centralbanker inte lika viktigt, trovärdigheten för penningpolitiken och inflationsmålet

kommer först. Om inflationen varaktigt går ner mot inflationsmålen kan centralbankerna släppa lite på bromsen framgent.

Inflationen går långsamt ner i USA

Inflationen i USA drevs tidigare upp av en expansiv finanspolitik och pandemin. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och höjda råvarupriser påverkade inte inflationen i USA i någon större utsträckning. I USA ligger inflationen nu kring 2,8 procent (konsumtionsdeflator exklusive livsmedel och energi) och avkastningskurvan har plattats ut på några års sikt och marknaden räknar med någon ytterligare räntesänkning. Tillväxten är relativt stark då ekonomin inte är så räntekänslig. Finanspolitiken är också fortsatt expansiv genom stora offentliga underskott och bedöms fortsätta vara så under oförändrade regler och lagstiftning. Därtill kan den komma att öka om den nya amerikanska administrationen driver igenom fler och förlängda skattelättnader. Stora underskott och stigande federal skuldkvot driver upp de långa realräntorna och inflationsförväntningarna.

Flertalet länder i Europa och USA kämpar alltså med stora offentliga underskott och icke hållbara offentliga finanser på lång sikt. Risken finns att allt högre räntor kommer att försämra skulddynamiken och dämpa tillväxten och därigenom tvinga fram akuta politiska lösningar.

Diagram 2. USA:s federala underskott, procent av BNP

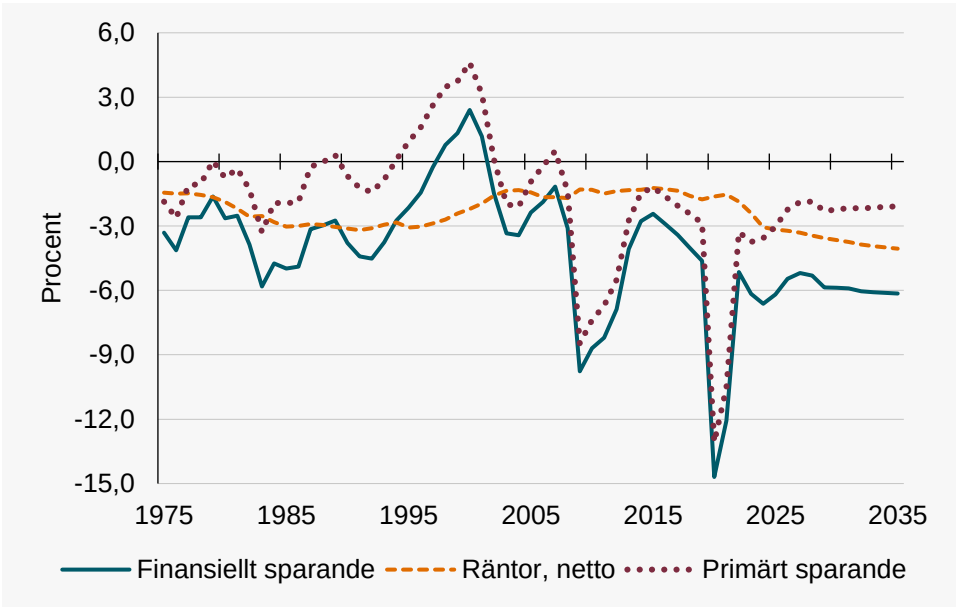

Källa: Congressional Budget Office.

De primära underskotten har efter den globala finanskrisen drivits av främst ökade offentliga utgifter som andel av BNP. Prognosen framöver drivs även den av högre offentliga utgifter gällande främst socialförsäkringar och sjukvård, se CBO:s senaste prognos som landar i en federal skuldkvot på 119 procent 2035 (98 procent 2024).

Tillväxten i Europa hämmas av höga energipriser

Europisk tillväxt är låg 2023–2025 och Europa, speciellt Tyskland, har drabbats hårt av i synnerhet högre energipriser. I Tyskland har den ekonomiska tillväxten varit negativ 2023–2024. Även om råvarupriserna för energi (olja, kol och naturgas) i Europa har kommit ner betydligt jämfört med toppnoteringen augusti 2022 ligger de fortfarande drygt 70 procent högre än ett år innan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Den höga inflationen i Europa har även drivits upp av den expansiva finanspolitiken i USA och pandemin som också urholkat konsumenternas köpkraft i Europa. Höga energipriser och andra strukturella problem för tysk ekonomi, inte minst beroendet av Kina och en fordonsindustri som har svårt att konkurrera, leder till en långsam återhämtning i Europa.

Hög europeisk skuldsättning och låg konkurrenskraft

Därutöver har Europa generellt tillväxtproblem bland annat genom överregleringar och en dåligt fungerande kapitalmarknad. Den europeiska produktiviteten har varit trendmässigt lägre än den amerikanska de tre sista decennierna.[1] Därtill ska många länder hantera stora underskott och skuldkvoter för att vara i linje med den reformerade stabilitets- och tillväxt-pakten. Exempelvis fick regeringen i Frankrike precis igenom sin budget men det budgeterade underskottet är trots det 5 procent av BNP för 2025 och skuldkvoten minskar inte.[2] Samtidigt som Europa ska öka sina försvarsutgifter och klara av den gröna omställningen måste ”underskotts-biasen” hanteras.

Säkerhet och försvarsutgifter i centrum för Europa

Att ändra allokeringen av offentliga utgifter mot militärt försvar och minska offentlig konsumtion och transfereringar är politiskt inte en enkel fråga. Europa har länge, till och med innan Rysslands invasion av Ukraina 2014 (Krim), uppmanats att öka sina försvarsutgifter och ta ansvar för sin gemensamma säkerhetspolitik av olika amerikanska administrationer. Därefter har dessa uppmaningar tilltagit, inte minst under president Trumps första mandatperiod. USA har även länge varnat för ryskt gasberoende i Europa. Rysk gas- och oljeexport har möjliggjort för Ryssland att öka sin militära förmåga och utöka sin internationella roll och ambitioner. Nu har historien kommit ikapp Europa och allt ställs på sin spets. Någon form av lösning genom gemensam EU-finansiering och utgiftsminskningar i EU-länderna kanske är politiskt möjlig?[3] Ukrainas framtid och Europas

[1] Se blog av ekonomer verksamma vid ECB angående Europas problem, inklusive referens till rapporten ”The future of European competitiveness”, M. Draghi..
[2] I Frankrike finns också en tendens att budgeterna inte blir så strama som planerat när de genomförs. I samband med budgeten indikerad premiärministern att den tidigare pensionsreformen kan lättas upp, detta förbättrar inte budgetförutsättningarna för Frankrike framöver.
[3] Se VOXEU artikel av Martin Larch.

säkerhet står nu på spel med ett USA som mer fokuserar på inhemska frågor och ombalansering mot Kina. Europa måste ena sig och genomföra adekvata åtgärder. Men underskottsdrivna försvarssatsningar riskerar leda till ökad inflation och räntehöjningar från ECB. Ökad försvarsproduktion tränger ut annan produktion och konsumtion på kort och medellång sikt. De reformer som kanske är politiskt enklare är de som gäller ökad innovation, avreglering och mer effektiva marknader som krävs för att öka tillväxten varaktigt i Europa.

Kina kämpar med fallande priser

Kina tyngs fortfarande av en fastighets-/bankkris och hushåll som har ett högt sparande vilket håller tillbaka den inhemska efterfrågan. Därtill har överkapacitet i tillverkningsindustrin lett till minskade exportpriser, bland annat ser vi det på elbilar exporterade till Europa. EU valde att lägga tullar på kinesiska bilar på grund av landets omotiverade subventioner till bilföretag. Kina exporterar helt enkelt ett lägre inflationstryck och konkurrerar hårt med andra företag på den internationella marknaden. Då även Kina står inför en del betydande strukturella utmaningar bedöms tillväxten bli lägre än historiskt. Den kinesiska regeringen lär återkomma med mer ekonomisk politik för att stimulera ekonomin speciellt med tanke på tullar som riktas mot landet av EU och USA vilket begränsar exporten. Det finns flera osäkerhetsfaktorer kopplade till utvecklingen i Kina som kan förstärka varandra framöver.

Omvärlden viktig för Sverige

Att vi har så stort fokus på omvärlden är inte konstigt. Vad som händer i omvärlden och särskilt på USA:s finansiella marknader är viktigt för en liten ekonomi med öppna varu- och kapitalmarknader som den svenska. Olika globala störningar gällande teknologi, realräntor, finansiell risk och konsumenters sentiment påverkar svensk tillväxt och arbetsmarknad både direkt och indirekt. Sammantaget leder det till en väl synkroniserad konjunkturcykel mellan Sverige och omvärlden.

Den politiska osäkerheten på global nivå är för tillfället hög vilket bedöms påverka hushållens sparbeteende, de blir lite mer försiktiga. Därtill påverkas arbetsmarknader negativt, det skapas färre jobb och fler får sluta sina anställningar med högre arbetslöshet som följd. Till viss del beror osäkerheten på lågkonjunktur, hög prisnivå och ett högre ränteläge jämfört med innan 2022. Fler saker som bidrar till den allmänna osäkerheten är den krigsföring och väpnade konflikter som nu pågår bland annat i Ukraina och Gaza. Det är högst oklart hur dessa två konflikter kommer utvecklas framöver. Därtill har Tyskland precis gått till val och flertalet europeiska länder står också med svaga regeringar och koalitioner vilket kan påverka finanspolitikens utformning.

Högre tullar ger generellt sämre ekonomiska förutsättningar

Den nya amerikanska administrationen har både aviserat och beslutat om högre importtullar under inledningen av 2025. Sedan 1990-talet har storleken på importtullar och andra handelshinder minskat globalt vilket bidragit till ökad världshandel och ökad integration av globala värdekedjor. Den ekonomiska empiriska forskningen är entydig, införandet av tullar medför negativa ekonomiska konsekvenser för samtliga inblandade länder. Tullar bidrar till att:

- minska världshandeln och den ekonomiska tillväxten för alla involverade länder,
- minska produktiviteten via svagare internationell konkurrens och sämre kunskapsöverföring,
- samt driva upp produktionskostnaderna, öka inflationstrycket och riskera ett högre ränteläge.

Men minskade tullar kan även medföra vissa negativa effekter, speciellt på kort sikt via regional utslagning av sysselsättning när produktionen blir allt mer global.[4] I länder där strukturomvandlingen gått långsamt och vinsterna av handel varit ojämnt fördelad bland befolkningen har vi kunnat se politiska konsekvenser. Det kan även finnas andra orsaker, såsom säkerhetspolitiska, som kan motivera den samhällsekonomiska kostnaden som tullar innebär.

Höjda amerikanska tullar leder till minskad utrikeshandel för alla inblandade länder

Den direkta effekten av högre importtullar är lägre export och tillväxt för länder som exporterar. Tullar höjer priserna vilket innebär att landet som importerar varan minskar sin efterfrågan. Tillväxten i det importerande landet minskar också då dyrare importerade insatsvaror till inhemsk produktion medför minskad efterfrågan på konsumtion och export i sin tur.

Hur stora konsekvenserna blir beror på flera saker. Bland annat vilka länder och varor som påverkas samt i vilken grad berörda länder kan välja att byta till handel med andra varor eller länder, det vill säga hur stora substitutionseffekterna är. Kommerskollegium beräknar exempelvis att om USA skulle införa tullar på varor från Kina med 60 procent samt 20 procent på varor från resten av världen, vilket den amerikanska administrationen nämnt som möjligt scenario under valkampanjen, skulle amerikansk ekonomi drabbas mest. En anledning är beroendet av importvaror från Kina.

Effekterna på svensk ekonomi beräknas däremot bli mycket små, -0,02 procent av BNP i volym på medellång sikt, trots att exporten står för cirka hälften av svensk

[4] Det noterades bland annat efter Kinas inträde i WTO år 2001. Lönestrukturen på arbetsmarknaden i delar av västvärlden var inte tillräckligt flexibel när de utsattes för konkurrens från Asien vilket ledde till att arbetsintensiv produktion i delar av västvärlden konkurrerades ut av billigare arbetskraft i Asien och resulterade i förlorade arbetstillfällen och arbetslöshet som särskilt drabbade arbetare med lägre utbildningsnivå, se till exempel ”Globalisering, löner och arbetslöshet”, Ekonomisk Debatt. https://www.nationalekonomi.se/wp-content/uploads/2000/01/34-4-lc.pdf

BNP.[5] En anledning är att tjänsteexporten, som inte påverkas i detta exempel, står för nästan en tredjedel av total svensk export. Av varuexporten går cirka 9 procent till USA.[6] Enskilda branscher drabbas dock betydligt mer. Det gäller främst fordonsindustrin, som utgör en fjärdedel av Sveriges totala varuexport till USA. Även läkemedelsindustrin och exporten av industriella maskiner skulle drabbas relativt hårdare.

Samtidigt påverkas även svensk import från USA. Till exempel kommer ungefär en tiondel av svensk tillverkningsindustris totala import från USA. Ökade kostnader för de amerikanska insatsvarorna kommer ge ett tryck uppåt även för svensk tillverkningsindustris försäljningspriser. En stor andel av denna import kan dock ersättas med import från andra länder. Detta minskar den totala effekten, som inte behöver bli så stor.[7]

Gynnas den amerikanska produktionen av höjda tullar?

En motivering till höjda amerikanska importtullar är att gynna den inhemska produktionen via ökad inhemsk konsumtion samt att minska USA:s handelsunderskott. Amerikanska företag kan på kort sikt gynnas av minskad utländsk konkurrens med positiva effekter på produktion och sysselsättning då konkurrerande utländska alternativ blir relativt sett dyrare. Det förutsätter dock att de amerikanska företagen inte drabbas av prisökningar på importerade insatsvaror via högre importtullar. På längre sikt finns risk att sämre konkurrens minskar kunskapsöverföringen och incitamenten i ekonomin att effektivisera produktionen vilket hämmar produktivitetstillväxten.

Ett tillkommande argument är att skatteinkomster från ökade tullar ska kunna finansiera skattesänkningar för att bidra till en ökad tillväxt. Beräkningar från flera amerikanska institut noterar dock att ökade amerikanska skatteintäkter från högre importtullar inte ligger på samma nivå som minskade skatteintäkter från föreslagna skattesänkningar.[8] Den direkta offentliga finansiella effekten är med andra ord negativ och kommer i så fall bidra till ytterligare ökat offentligt underskott och högre amerikansk skuldsättning.

Högre amerikansk inflation på kort sikt innebär risk för höjt ränteläge

Studier från höjda amerikanska importtullar 2018–2019 tyder på att dessa ledde till tillfälligt högre inflation i USA. Det berodde dels på prishöjningar på importerade insatsvaror, dels på försämrad inhemsk konkurrens där även inhemska

[5] Se Konsekvenser av amerikanska tullar för Sverige och EU | Kommerskollegium
[6] Se ”Sverige och USA – starka band i en orolig tid” Stockholms Handelskammare. sverige-och-usa--starka-band-i-en-orolig-tid.pdf
[7] Se Sweden Country Reports, IMF. Sweden: Selected Issues
[8] Till exempel beräknas att ökade importtullar med 60 procent från all import från Kina och 10 procent från all import från övriga världen uppskattas ge skatteintäkter på USD 2,8 biljoner för perioden 2026-2035 samtidigt som en förlängning av Tax Cuts and Jobs Act (TCJA) över samma period beräknas kosta USD 5,0 biljoner. Den amerikanska administrationen har aviserat att förlänga TCJA vilket enligt nuvarande regelverk ska avslutas 2025.Se ”Why Trump’s Tariff Proposals Would Harm Working Americans”, Peterson Institute för Internationela Economics. pb24-1.pdf

företag höjde sina priser. Hur svensk inflation påverkas är desto mer osäkert. Ett dämpat inflationstryck är möjligt givet lägre ekonomisk aktivitet.[9]

Förhöjd inflation i USA är ett orosmoment då det skulle kunna bidra till ett förhöjt amerikanskt ränteläge. Amerikanska ränteläget har, i sin tur, en särställning på den globala kapitalmarknaden, inte minst för ett litet öppet land som Sverige som därmed skulle kunna komma att ”importera” ett förhöjt ränteläge.

Högre amerikanska importtullar kan ge starkare dollar

Högre importtullar kan även bidra till en växelkursförstärkning då efterfrågan på inhemsk valuta ökar, dels via ökad inhemsk konsumtion, dels via högre räntor relativt omvärlden på grund av importerad högre inflation. En starkare dollar hämmar amerikansk export men gynnar dess import, det vill säga en motverkande faktor till tullarna. På samma sätt kan valutan försvagas i de länder vars export drabbas av importtullar vilket bidrar till att mildra priseffekterna av de införda tullarna.[10]

Dämpad tillväxt av ökad osäkerhet även helt utan högre tullar

Om det är något vi vet så är det att vi *inte vet* vad som kommer hända framöver. Spelplanen ritas om och nya utspel sker löpande. Den amerikanska administrationen har höjt vissa importtullar redan. Det är rimligt att anta att det kommer mer, men i vilken omfattning och mot vilka länder och branscher återstår att se. Därtill är det osäkert hur omvärlden kommer besvara detta. Den ekonomisk-politiska osäkerheten globalt har ökat kraftigt på kort tid, se diagram 3.

Diagram 3. Globalt ekonomiskt-politiskt osäkerhetsindex

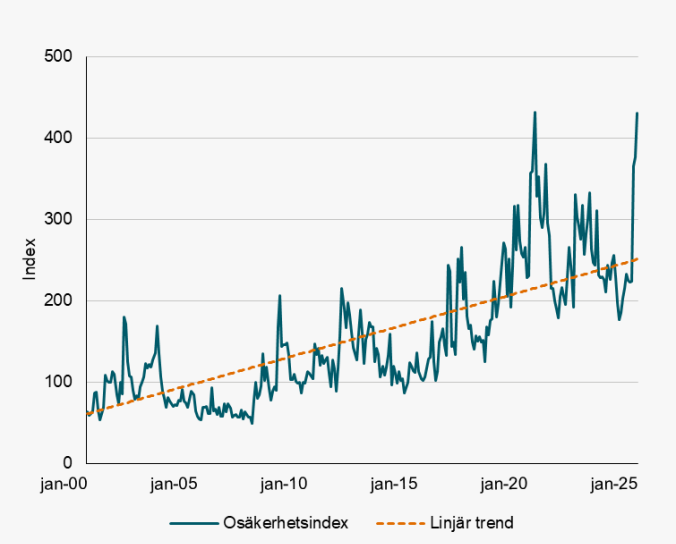

Källa: Macrobond, Economic policy uncertainty index.

[9] Se ”Högre importtullar hämmar global ekonomisk aktivitet”, Sveriges riksbank. Staff memo: Högre importtullar hämmar global ekonomisk aktivitet | Sveriges Riksbank
[10] Se ”Makroekonomiska effekter av högre amerikanska importtullar”, Sveriges Riksbank. ANALYS – Makroekonomiska effekter av högre amerikanska importtullar

Denna osäkerhet är i sig en faktor som, om den blir långvarig, dämpar konsumtion och investeringar, ökar buffertsparandet och hämmar global ekonomisk tillväxt och världshandeln, helt oberoende av vad som faktiskt sker avseende tullar.[11] Vi ser sammantaget ut att gå en relativt stökig ekonomisk framtid till mötes.

Svensk konjunkturåterhämtning påbörjad

Vår bedömning är att svensk ekonomi har påbörjat en återhämtning ut ur lågkonjunkturen. BNP-tillväxten började långsamt öka under slutet av förra året vilket ger en svag ökning för helåret 2024. I år och nästa år tar återhämtningen fart och BNP-tillväxten växlar upp till 2,7 procent båda åren.

I år växlar främst hushållens konsumtion upp. Finanspolitiken bidrar övergripande till att stimulera ekonomin bland annat via skattelättnader för hushållen. Nästa år bidrar även en ökad export när konjunkturen förbättras också för våra handelspartners. Investeringarna, som minskat två år i rad, vänder och bidrar även de till återhämtningen. Investeringar är långsamma processer men i takt med minskade kapitalrestriktioner och ökad efterfrågan, ihop med att byggkostnaderna nu minskar från rekordhöga nivåer och stigande bostadspriser under senaste året kommer näringslivets investeringar, inklusive bostadsinvesteringar, att vända uppåt både i år och ytterligare nästa år. Bidraget från offentlig sektor fortsätter att vara relativt starkt i år, precis som de senaste två åren, men därefter kommer dess bidrag till BNP-tillväxten att minska. I huvudsak är det kommunal sektor som stramar åt både konsumtion och investeringar framöver, främst till följd av budgetrestriktioner och anpassning till den demografiska utvecklingen. Statlig sektor har däremot fortsatt en relativt stark tillväxt där militära investeringar fortsätter att vara en drivande faktor.

> *Frågan handlar inte om det blir en konjunkturåterhämtning, utan när och med vilken styrka. Vi bedömer att den växlar upp under 2025.*

Sedan ett halvår tillbaka har vi, och andra, gjort bedömningen att botten på konjunkturen är nådd. Sedan förra våren har inflationen kommit ned nära inflationsmålet, reallönerna har åter ökat och ränteläget successivt minskat vilket har bäddat för en återhämtning för den inhemska efterfrågan. Men hushållen har överlag snarare främst återställt sina sparbalanser under hösten och konsumtionen har i stort sett varit oförändrad.[12] Vi kan dock

[11] Se ”Effekten av ekonomisk-politisk osäkerhet på svensk BNP” , Konjunkturinstitutet. Konjunkturlaget-oktober-2019.pdf
[12] Se Makronytt 3 2024, SKR för en längre beskrivning av hushållens sparbalanser. Makronytt 3 2024

börja ana en vändning, inte bara i framåtblickande indikatorer utan även i utfall för både efterfrågan och produktion i senaste tidens publicerade data.[13] Under hösten har det därtill successivt skett en återhämtning av bostadsinvesteringarna, som visade på en ökning för första gången på över två år för tredje kvartalet 2024. Men drivkrafterna är inte entydiga. Näringslivets investeringar, exklusive bostadsinvesteringar, har samtidigt tydligt bromsat in under 2024 utan tecken på återhämtning . Efterfrågan från omvärlden fortsätter också att vara svag ännu ett tag och hjälper inte heller till att driva upp den svenska exportefterfrågan i närtid. Men frågan handlar inte *om* det blir en konjunkturåterhämtning, utan *när och med vilken styrka*. Vi bedömer att konjunkturen växlar upp under 2025.

Riskerna ligger på nedåtsidan

Styrkan och takten på återhämtningen är skör. Det finns en stor osäkerhet i vår omvärld som lägger en våt filt över den ekonomiska utvecklingen även för svensk ekonomi. Osäkerhet i sig dämpar ekonomisk utveckling via bland annat lägre investeringar och konsumtion samt ökat buffertsparande. Hur stort sparkapital hushållen bedömer sig behöva samt i vilken takt de kommer att skifta från att primärt återställa sitt sparande till att öka sin konsumtion är en nyckelfaktor för styrkan i den svenska konjunkturåterhämtningen. Olika typer av hushåll agerar också på olika sätt vid ökad osäkerhet. Hushåll med lägre inkomster och en högre arbetslöshetsrisk tenderar att dra ned sin konsumtion mer än de med högre inkomster och lägre arbetslöshetsrisk, när osäkerheten ökar.[14] Detta antas bidra till att hålla tillbaka den aggregerade konsumtionsökningen i ekonomin.

Utöver osäkerheten finns reella förändringar som samtliga aktörer i ekonomin varaktigt behöver anpassa sig till. Även om inflationen kommit ner till mer normala nivåer är prisnivån varaktigt högre. Därtill antas ränteläget normaliseras på en högre nivå än tidigare.[15] Det kommer ha långvarigt dämpande effekter på konsumtion, sparande, kreditgivning och investeringar samt, inte minst, på bostadspriserna. En högre realränta innebär till exempel att om hushållen vill lägga en viss andel av sin inkomst på boende måste de minska sin skuldsättning och/eller minska sin boendestandard och yta. Även en sådan anpassning tar tid.

---

[13] BNP-indikatorn, som baseras på utfall och är en indikator på kommande NR-utfall, visade en uppgång på 0,7 procent för december jämfört med månaden innan. Därtill var detaljhandeln stark i december jämfört med november där både detalj- och sällanköpshandeln ökade. Även näringslivets produktion enligt produktionsvärdesindex har ökat under de två sista månaderna 2024 med orosmomentet att ökningen inte var bred utan centrerat till vissa branscher.

[14] Se ”Macro uncertainty, unemployment risk, and consumption dynamics, ECB. Macro uncertainty, unemployment risk, and consumption dynamics

[15] Se ”Vad bestämmer räntan på lång sikt”, Ekonomirapporten maj 2023, SKR. Ekonomirapporten, maj 2023

Svag återhämtning av arbetsmarknaden i år

Sysselsättningsgraden har nu minskat i drygt 1,5 år och arbetslösheten har samtidigt ökat i 2 år. Under de aggregerade talen ser vi att sysselsättningen i offentlig sektor har fortsatt att öka samtidigt som den har minskat i näringslivet. Det är i huvudsak antalet tillfälliga anställningar som har minskat, vi måste gå tillbaka till den globala finanskrisen för att hitta en lika låg nivå. Även om antalet företagare också har minskat liknar det mer tidigare konjunkturmönster. Lågkonjunkturen, med minskad sysselsättning 2024 enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU), har påverkat efterfrågan på arbetskraft olika för olika utbildningsnivåer. Efterfrågan på de med gymnasial eller förgymnasial utbildningar har trendmässigt fallit, men under år då sysselsättningen minskar totalt har de kategorierna tagit den största smällen. Trendmässigt stiger efterfrågan på de med eftergymnasial utbildning och faller för de andra två grupperna. Även om efterfrågan på de med eftergymnasial utbildning bromsar in faller den aldrig under 2009, 2020 eller 2024. De med gymnasial utbildning drabbades extra hårt vid minskningen av anställda 2009 och 2020.

Diagram 4. Antal anställda och utbildningsnivå, utveckling och bidrag

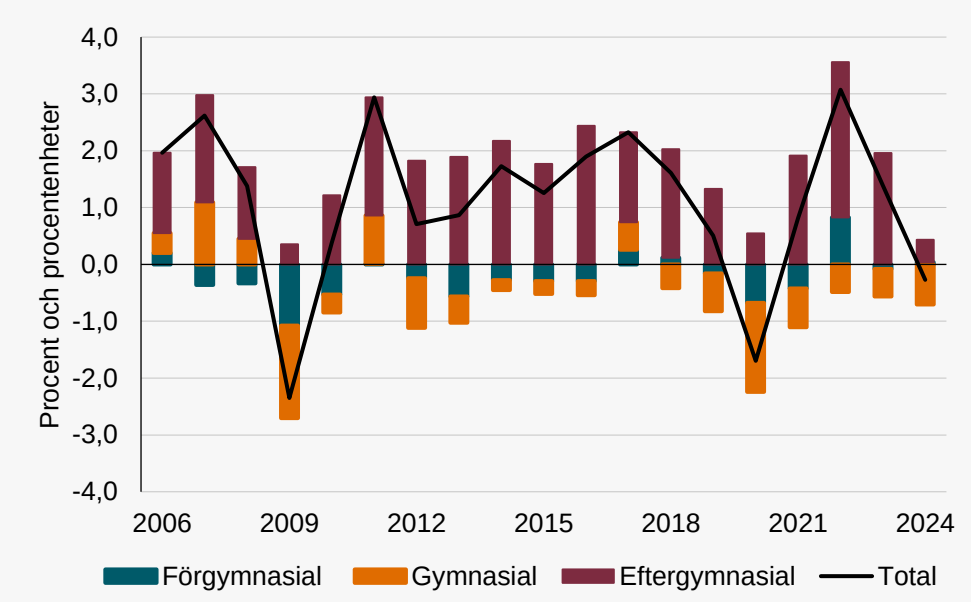

Källa: SCB.

Enligt AKU var 5,2 miljoner sysselsatta 2024, av dem är 4,7 miljoner anställda och 0,5 miljoner är företagare eller medhjälpande hushållsmedlem. I diagrammet ser vi utvecklingen av de anställda uppdelat på utbildningsnivå. Dessa olika grupper representerar också olika arbetsmarknader. Antalet tillfälligt anställda av totalt anställda har under tidsperioden ökat trendmässigt för de med förgymnasial utbildning samtidigt som de minskat för de andra grupperna. Men under 2023–2024 har andelen tillfälligt anställda fallit tillbaks för de med förgymnasial utbildning.

SKR:s bedömning är att sysselsättningen kommer se en svag förstärkning under 2025. Huvuddelen av BNP-tillväxten på 2,7 procent kommer

matchas av en högre produktivitet från utbudssidan. Det dröjer till 2026–2027 innan den starkare konjunkturen ger större avtryck på arbetsmarknaden. Detta är i linje med erfarenheten att arbetsmarknaden följer efterfrågan med en viss fördröjning. Återhämtningen på arbetsmarknaden bedöms fortsätta även 2028. Återhämtningen i svensk ekonomi kommer således inledningsvis via en högre arbetsproduktivitet då resursutnyttjandet är lågt initialt. Allt eftersom sker tillväxten utifrån långsiktiga betingelser där den viktigaste är arbetsproduktiviteten.[16]

På längre sikt kommer sysselsättningsgraden gradvis att stärkas till drygt 70 procent 2028. Det förklaras av demografiska trender samt ökade incitament att arbeta. Dessutom vill hushållen stärka sitt buffertsparande genom ett högre arbetsutbud till följd av dels en högre prisnivå, dels en högre räntenivå.

> *De med svagast anknytning till arbetsmarknaden och lägst humankapital drabbats hårdast av den minskande sysselsättningen*

Den globala ekonomin har träffats av ett antal stora störningar de senaste åren; först pandemin och därefter hög inflation och höga räntor. Vi befinner oss nu mer i en normaliseringsfas då detta ska verka ut, men anpassningen tar tid. Vi ser att osäkerheten nu ökar till följd av andra orsaker, som t.ex. tullar och politiken kring geopolitiska konflikter. Detta påverkar även arbetsmarknaden genom transitioner mellan arbetslöshet, sysselsatta och de som står utanför arbetsmarknaden. Olika kriser drabbar individer och branscher olika. Däremot har de med tillfälliga anställningar generellt drabbats hårdare och blivit arbetslösa i större utsträckning. Även den starka trendmässiga uppgången i sysselsättningsgrad för utrikes födda har nu brutits. Nedgången i sysselsättningsgrad är 2,2 procentenheter för de utrikes födda och 0,4 procentenheter för inrikes födda det sista 1,5 året. Sammantaget är det de med svagast anknytning till arbetsmarknaden och lägst humankapital som har drabbats hårdast av den minskande sysselsättningen.

OECD:s reformförslag för svensk arbets- och bostadsmarknad

OECD, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, publicerar regelbundet landrapporter med analyser och rekommendationer för alla medlemsländer.[17] I senaste rapporten presenterade de flera strukturreformer för en starkare

[16] Förra året gjorde SKR flera filmer om produktivitet och effektivitet i välfärden. Den första filmen handlar om vad som driver den ekonomiska tillväxten (produktiviteten) i samhällsekonomin, grunden för vårt välstånd.
[17] Se OECD Economic Surveys: Sweden 2023 | OECD

och mer inkluderande arbetsmarknad i Sverige. I denna fördjupning sammanfattas de två strukturreformer som OECD bedömer har störst potential att stärka svensk tillväxt och offentliga finanser. Dels vill OECD öka den aktiva arbetsmarknadspolitiken, främst genom striktare praxis gällande aktivitetskrav för arbetssökande, dels lätta reglerna för hyresmarknaden samt regleringarna gällande samhällsbyggnadsfrågor.

Matchningen på arbetsmarknaden behöver stärkas

För att få bukt med den höga arbetslösheten och sysselsättningsgapen mellan olika grupper lyfter OECD fram att aktivitetskraven på arbetslösa, som i formell mening är höga men i praktiken inte efterföljs, behöver höjas.

Sverige har högt arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad men samtidigt en hög arbetslöshet. Därtill är den svenska näringslivsstrukturen speciell. Stora företag och högkvalificerade branscher står för en stor andel av BNP. Andelen lågkvalificerade branscher är låg i Sverige. Detta påverkar efterfrågan på arbetskraft med en hög andel högkvalificerade jobb och få lågkvalificerade jobb på den svenska arbetsmarknaden. Flera svenska analysinstitut, till exempel Sveriges riksbank[18], pekar på matchningsproblematiken och hög arbetslöshet bland utrikes födda som en förklaring till den höga arbetslösheten.

En anledning är att de arbetslösa oftast saknar den kompetens och erfarenhet som arbetsgivarna söker vilket även SKR belyste i en fördjupning i Ekonomirapporten i oktober 2024. Att fler i gruppen utrikes födda har svårare att ta sig in på arbetsmarknaden kan förklaras av att många saknar de färdigheter och humankapital som efterfrågas. OECD tar upp detta i sin Sverigerapport; många migranter i Sverige har ett lågt humankapital och svaga färdigheteter.[19] Det kan handla om språk, validerade kvalifikationer och förståelse kring kultur och arbetsmarknad. I sin analys lyfter OECD bland annat upp att gapet i sysselsättningsgrad mellan inrikes- och utrikes födda kvinnor i Sverige är högst inom OECD. Det ligger på 20 procentenheter 2019. OECD lyfter därtill köns- och familjeformer samt höga marginaleffekter, speciellt för den andra inkomsttagaren i familjen.

Aktivitetskrav och effektivare arbetsmarknadspolitik

Generellt är de formella aktivitetskraven för arbetslösa höga i Sverige enligt OECD, men de informella kraven är låga i en internationell jämförelse. Det vill säga, Sverige har mindre stringenta sanktioner för dem som inte är aktiva jobbsökare. En rekommendation är att göra dessa mer effektiva. Ett positivt projekt som OECD lyfter är Jämställd etablering, matchningsinsatser för personer som nyligen fått uppehållstillstånd i Sverige.[20] I projektet prioriterades resurser, genom aktiv styrning, till de arbetssökande med störst behov. Resultatet var ökade

[18] https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/publikationer/ekonomiska-kommentarer/matchningen-pa-den-svenska-arbetsmarknaden/
[19] Denna bild bekräftas även igen av SCB: s mätningar, se ”PIAAC Den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter”. Tre huvudslutsatser är: 1) Sverige står sig väl i ett internationellt perspektiv när det gäller den svenska befolkningens färdigheter. 2) Det finns det ett samband mellan färdigheter och arbetsmarknadsutfall. 3) stora skillnader mellan personer med för- respektive eftergymnasial utbildning samt inrikes- och utrikesfödda 4) 1/3 av de utrikesfödda saknar tillräckliga färdigheter i svenska språket.
[20] Se rapport från arbetsförmedlingen.

övergångar till subventionerade anställningar som introduktionsjobb och extratjänster. Effektutvärderingen visar att sannolikheten att vara i arbete eller studier ökade med 8 procentenheter för den behandlade gruppen. Detta kan dessutom göras utan större kostnadsökningar jämfört med befintliga arbetsmarknadspolitiska insatser. OECD ser det som ett effektivt verktyg mot långtidsarbetslöshet och utanförskap hos nyanlända och ser gärna att dessa insatser skalas upp framöver. Detta är viktigt på flera sätt enligt OECD, som vill skala upp resurserna som satsas på den aktiva arbetsmarknadspolitiken, speciellt mot arbetsmarknadsutbildning. Under lång tid har arbetsmarknadsutbildningar och yrkesvux skalats ner. Detta har hänt samtidigt som Sverige nu har fler invånare med låg utbildning och lång tid i arbetslöshet. [21] Även svenska utredare gör bedömningen att Arbetsförmedlingen och dess styrning kan göras mer effektiv. Statskontoret skriver att ”Arbetsförmedlingen behöver fokusera mer på att prioritera arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden och att planera insatser som är arbetsmarknadspolitiskt motiverade.”

Landets kommuner har under lång tid konstaterat att Arbetsförmedlingens stöd till de som står längre från arbete brister. Sveriges regering har aviserat och utrett en reform med aktivitetskrav för biståndsmottagare. SKR ser positivt på denna reform som innebär både tydligare krav och rätt till stöd för biståndsmottagare. Detta förutsatt att förutsättningar ges att bedriva kunskapsbaserade insatser som leder till arbete och i bra samspel med den statliga arbetsmarknadspolitiken.[22]

En bättre fungerande bostadsmarknad ger större rörlighet på arbetsmarknaden

De reformer som OECD föreslår som har störst påverkan på BNP och de offentliga finanserna rör bostadsmarknaden. De bedöms kunna öka BNP med 8 procent och förbättrar de offentliga finanserna (netto) med cirka 1,5 procent av BNP fram till år 2050.

Vad gäller matchningen på arbetsmarknaden finns det även en geografisk dimension. Med en större rörlighet på arbetsmarknaden skulle företag som expanderar lättare kunna hitta personal. Hur bostadsmarknaden och arbetsmarknaden fungerar är därför tätt sammankopplade.

Enligt OECD hindrar hyresregleringen rörligheten på arbetsmarknaden. Den svenska hyresregleringen är bland de mest restriktiva inom OECD. Andra negativa sidoeffekter av regleringen är sämre konkurrens i byggsektorn samt segregation och trångboddhet. OECD:s lösning är att lätta på hyresregleringen och göra den lik det norska systemet. Därutöver föreslår de förenklade regleringar och planmonopol så att konkurrensen och byggandet kan öka i byggsektorn.

Sammantaget leder det enligt OECD till ett större hyresbestånd som används mer effektivt och ökade incitament för nybyggande. Den totala effekten av sådana reformer bedömer OECD kan uppgå till att BNP ökar med ytterligare ca 0,3 pro-

[21] Se IFAU-rapport 2025:2 ”*Gymnasial yrkesutbildning bland arbetslösa 2000–2021*”
[22] I yttrande kring ”Aktivitetskrav inom försörjningsstödet–för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet” Ds 2024:29 tillstyrker SKR förslaget om ett aktivitetskrav vid försörjningsstöd i socialtjänstlagen m.m..

cent per år fram till 2050. Genom en större rörlighet på arbetsmarknaden minskar den strukturella arbetslösheten och högproduktiva företag får lättare att expandera.

Inflationen på väg mot inflationsmålet, men inte där än

KPIF-inflationen har sedan förra våren legat under inflationsmålet främst till följd av fallande energipriser. Rensat för energi har inflationen däremot legat något över 2 procent under hela hösten. Utfallen vittnar fortsatt om ett förhöjt pristryck, inte minst för tjänsteinflationen. Samtidigt antas nu energipriserna stabiliseras och förväntas därmed inte bidra till att dämpa utvecklingen framöver. Vi bedömer att KPIF-inflationen fortsätter ligga strax över 2 procent även i år. KPI-inflationen blir däremot endast 0,4 procent i år. Förra årets räntesänkningar minskar bolåneräntorna med tidsfördröjning vilket förklarar varför KPI-inflationen (KPIF-inflationen inklusive räntekomponenten) ligger betydligt lägre än KPIF-inflationen i år. För nästa år och framöver bedömer vi att KPIF-inflationen kommer att stabilisera sig runt Riksbankens inflationsmål på 2 procent.

Utfallet för januari 2025 visade en oväntat stor inflationsuppgång. Januari är en speciell inflationsmånad då den inkluderar en årlig översyn av KPI-korgens vikter. I år bidrar den så kallade ”korgeffekten” till att höja inflationen för helåret 2025 vilket är relativt ovanligt. Dessutom påverkades priser med årliga höjningar, såsom hyror, taxor och avgifter, särskilt mycket i januari samt bidrar också till medelvärdet för helåret. Utfallet i januari visade oväntat stora höjningar av hyror med mera. Utöver detta fanns prisuppgångar på övriga varor och tjänster, bland annat livsmedel. Det är dock mer osäkert hur persistenta dessa kommer vara över året.

En allmän löneökningstakt som i nuläget är högre än inflationen innebär fortsatt stigande reallöner. Under tidigare avtalsrörelse tog arbetsmarknadens parter stort ansvar. Kommande avtalsrörelse under 2025 antas fortsätta i samma anda. Ett lägre inflationstryck banar väg för att löneökningstakten kommande år avtar något jämfört med de senaste åren. Det ger fortsatt ökade reallöner samtliga år framöver. Som vanligt utgår SKR:s beräkningar från att löneökningstakten nästa år och därefter är densamma för hela arbetsmarknaden.

Tabell 1. Nyckeltal för svensk ekonomi

Procentuell förändring om inget annat anges

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP, kalenderkorrigerad	0,0	0,6	2,7	2,7	1,9	1,7
Arbetade timmar, kalenderkorrigerad	1,4	-0,3	0,6	1,3	0,9	0,6
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,7	8,4	8,3	7,9	7,7	7,7
Befolkning, 15–74 år	0,5	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	5,3	3,6	4,5	5,1	4,7	4,4
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,8	3,8	3,6	3,5	3,5	3,5
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	4,0	3,5	3,5	3,5	3,5
Inflation, KPIF	6,0	1,9	2,2	1,9	2,0	2,0
Inflation, KPI	8,5	2,8	0,4	1,8	2,1	2,3
Inflation, KPI, juni	9,3	2,6	0,2	1,9	2,1	2,3
Prisbasbeloppet, tusental kronor	52,5	57,3	58,8	58,9	60,1	61,3
Inkomstbasbeloppet, tusental kronor	74,3	76,2	80,6	83,6	86,8	89,8
Styrränta, värde vid årets slut, procent	4,00	2,75	2,00	2,00	2,15	2,30

Källor: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR.

Kommunala skatteunderlaget ökar normalt framöver

Skatteunderlaget för 2024 är fortfarande en prognos. Skatteverket kommer publicera flera prelimära utfall för 2024 under året, det slutliga kommer i december 2025. Det finns en genomsnittlig systematik gällande historiska revideringar för publiceringarna från juni. Förra året började Skatteverket publicera preliminära utfall redan under våren vilka underskattade det slutliga utfallet markant. Dessa nya preliminära utfallen är i huvudsak ännu okända. Vad vi nu däremot har är Skatteverkets statistik för lönesumman för 2024, Pensionsmyndighetens prognoser för 2024 och vissa andra utfall när vi gör en egen prognos för 2024. Enligt Skatteverket utvecklades lönesummorna något svagare än vad vi trodde i vår prognos i december 2024. Å andra sidan motverkas det av andra faktorer, till exempel pensioner, sammantaget är prognosen för skatteunderlaget för 2024 i princip oförändrad. Som genomsnitt under perioden 2025–2028 beräknas skatteunderlaget öka med 4,4 procent per år, ungefär i linje med den genomsnittliga ökningen under tioårsperioden 2015–2024 (4,3 procent).

Antalet arbetade timmar ökar i år igen vilket bidrar till att även skatteunderlagets ökningstakt åter ökar. Därtill bidrar också ökade pensionsinkomster tack vare det fastställda inkomstbasbeloppet för 2025 (ökning 5,7 procent). Den fortsatta konjunkturuppgången stärker fortsatt antalet arbetade timmar snabbast 2026, därefter minskar ökningen mot en mer normal takt.

En normal inflationsutveckling medför långsammare ökningar av prisbasbeloppet 2025. Detta tillsammans med det högre inkomstbasbeloppet leder till lägre pensionskostnader för kommunsektorn 2025.

Vi ser därmed en återhämtning av skatteunderlagstillväxten samt lägre pensionskostnader under främst 2025 vilket sammantaget bidrar till en stor real ökning. Men kommunsektorns köpkraft kommer öka alla åren framöver. Åren 2023 och 2024 minskade skatteunderlaget i reala termer, detta följs av en exceptionell ökning 2025, (se tabell 2). I genomsnitt stiger det reala skatteunderlaget med 1,7 procent 2024–2028. Detta är ungefär i linje med ett historiskt genomsnitt. Men det är ändå under den historiska trenden, köpkraften har varaktigt försvagats.

Tabell 2. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	4,8	3,5	4,4	4,5	4,5	4,1
Regelförändringar*	0,2	-0,2	-0,3	0,1	0,0	0,0
Underliggande utveckling	4,7	3,7	4,7	4,5	4,5	4,1
Prisutveckling	6,6	4,5	-0,5	2,6	3,3	2,8
Realt skatteunderlag	-1,8	-0,8	5,2	1,8	1,2	1,3

**Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.*

Källor: Skatteverket och SKR.

Förklaring av begreppen i tabellen:
Regelförändringar sammanfattar beräknade effekter av förändringar i skattelagstiftningen vilka påverkar det kommunala skatteunderlaget och som neutraliseras genom höjningar/sänkningar av det generella statsbidraget.
Underliggande skatteunderlag beskriver det faktiska underlaget justerat för regelförändringar; ett mått som visar den underliggande utvecklingen för den kommunala skattebasen.
Prisutveckling avser här den sammanvägda prisutveckling som SKR beräknar för verksamhetskostnaderna inom kommuner och regioner på aggregerad nivå; löneökningar är den enskilt viktigaste faktorn (priset).
Realt skatteunderlag avser att beskriva utvecklingen i reala termer för det underliggande skatteunderlaget, det vill säga med hänsyn tagen till de prisförändringar som beräknas för kommuners och regioners kostnader.

Revideringar av den makroekonomiska prognosen

Avsnittet beskriver revideringar av SKR:s makroekonomiska prognos publicerad i februari jämfört med SKR:s prognos publicerad i Makronytt 3 i december 2024.

BNP-tillväxten för omvärlden är nedreviderad, främst i Euroområdet. Fortsatt höga energipriser jämfört med innan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina samt den motvind tysk fordonsindustri möter gör återhämtningen mer utdragen bland annat. I huvudsak är det bedömningen av effekterna

som ändras, att återhämtningen tar längre tid, inte synen på energipriserna eller konkurrensen med Kina. Det är värt att betänka att de försvarssatsningar som görs motverkar nedgången till viss del. Då inflationen verkar vara svårare att få ner i USA bedömer vi att Federal Reserve kommer hålla styrräntan högre under en längre tid, vilket minskar tillväxten något 2026–2027. Detta gör man för att upprätthålla förtroendet för inflationsmålet. En faktor som även håller tillbaka konjunkturen i omvärlden är den ökade osäkerheten jämfört med tidigare prognos.

Den svagare globala tillväxten, högre räntor i USA och ökad osäkerhet, speciellt politiskt gällande tullar och geopolitik håller tillbaks hushållens sentiment. BNP-tillväxten i Sverige är nedreviderad något de närmaste åren. Samtidigt blev lönesumman något svagare än förväntat 2024. Vår bedömning är att nedrevideringen av BNP i sig försvagar återhämtningen för arbetade timmar och sysselsättningen på kort sikt. Därutöver bedömer vi nu sammansättningen av återhämtningen från nästa år lite annorlunda. Vi tror att produktiviteten kommer driva en större andel av återhämtningen och att medelarbetstiden från 2026 inte ger något bidrag till fler arbetade timmar framöver. Sammantaget är arbetade timmar nedreviderade mer än arbetsproduktiviteten under prognosperioden, dvs. BNP-tillväxten är ackumulerat lite svagare.

Det senaste inflationsutfallet var lite högre än förväntat, främst på grund av livsmedelspriser och hyror samt nya vikter. Sammantaget är dessutom bedömningen att inflationen är lite mer trögrörlig neråt än vid vår bedömning i december. Detta får som följd att Sveriges riksbank endast sänker räntan en gång till under 2025.

Slutligen innebär de makroekonomiska revideringarna att skatteunderlaget är något nedreviderat ackumulerat under prognosperioden. Svagare BNP och arbetade timmar ger lägre lönesumma. Detta kompenseras dock till viss del av högre pensioner. Nedrevideringarna gäller främst 2026 och 2027 och är relativt små.

Tabell 3. Revideringar av makroekonomiska variabler

Procentenheter om inget annat anges

Nyckeltal	2024	2025	2026	2027	2028
BNP, kalenderkorrigerad	-0,1	-0,1	0,1	-0,1	0,0
Arbetade timmar, kalenderkorrigerad	0,1	-0,1	-0,3	-0,2	0,0
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	0,0	-0,1	0,1	0,1	0,1
Befolkning, 15–74 år	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	-0,1	-0,1	-0,3	-0,2	0,0
Timlön, Nationalräkenskaperna	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inflation, KPIF	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Inflation, KPI	0,0	0,2	0,1	-0,3	0,0
Inflation, KPI, juni	0,0	0,0	0,2	-0,3	0,0
Prisbasbeloppet, tusental kronor	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,1
Inkomstbasbeloppet, tusental kronor	0,0	0,0	-0,1	-0,4	-0,5
Styrränta, värde vid årets slut, procent	0,00	0,25	0,00	0,00	-0,05

Källa: SKR.

Not.: Revideringar för BNP, lönesumma och NR-timlön stämmer inte med data publicerad i SKR:s prognos i december 2024. I föregående publikation hade det skett ett tryckfel.

Frågor om prognoser och MakroNytt besvaras av

Mikaela Bolin tfn 08–452 71 64,

Anders Brunstedt tfn 08–452 78 19

Adrian Ekström tfn 08–452 73 58 samt

Patrik Jonasson tfn 08–452 73 62

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skr.se.

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för ekonomi och styrning

Erik Törnblom

Patrik Jonasson

Ksau §48 Dnr: KS.2024.40 1.4

Bokslut 2024, disponering av resultatutjämningsreserven (RUR)

Förslag till beslut
Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att från resultatutjämningsreserven disponera 113 mnkr för att Gislaveds kommun ska uppnå balanskravet för verksamhetsåret 2024.

Protokollsanteckning
Stefan Nylén (SD) och Ruth Johannesson (MiG) deltar inte i beslutet utan återkommer när ärendet behandlas i kommunstyrelsen den 16 april.

Ärendebeskrivning
I årsredovisningens förvaltningsberättelse är en balanskravsutredning upprättad. Av denna utredning framgår det vilka justeringar av årets resultat som har gjorts för att räkna fram ”Årets resultat efter balanskravsjusteringar” samt ”Årets balanskravsresultat” där hänsyn tagits till eventuell disponering från resultatutjämningsreserven (RUR).

För Gislaveds kommun finns det inget tidigare negativt resultat som ska återställas.

Om det i årsredovisningen konstateras att ett balanskravsunderskott för räkenskapsåret stadgar regelverket att underskottet ska regleras senast efter tre år. Kommunfullmäktige ska i sådana fall anta en åtgärdsplan för hur en reglering ska ske. Beslut om en åtgärdsplan bör fattas snarast efter att ett negativt resultat konstaterats i bokslutet.

Enligt kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2018 kan disponering ur Gislaved kommuns resultatutjämningsreserv (RUR) göras enligt följande:

- Reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat eller med ett belopp som motsvarar reservens storlek om underskottet är större än reserven. Det är svårt att definiera hur en konjunkturcykel ser ut, hur omfattande den är samt att fastslå hur en utjämning av konjunkturen ska gå till. För Gislaveds kommun kan disponering av RUR göras efter egen bedömning av hur en konjunkturcykel ska mätas. Ett exempel kan vara när det reala skatteunderlaget understiger den genomsnittliga nominella utvecklingen de senaste tio åren.

- Prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, kan användas som riktmärke för hur disponeringen från RUR får göras.

- Kommunstyrelsen lämnar förslag till kommunfullmäktige avseende användning av resultatutjämningsreserven

Ksau §48 (forts.)

Tabell 2. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	4,8	3,5	4,4	4,5	4,5	4,1
Regelförändringar*	0,2	-0,2	-0,3	0,1	0,0	0,0
Underliggande utveckling	4,7	3,7	4,7	4,5	4,5	4,1
Prisutveckling	6,6	4,5	-0,5	2,6	3,3	2,8
Realt skatteunderlag	-1,8	-0,8	5,2	1,8	1,2	1,3

**Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.*

Källa: Skatteverket (cirkulär 2025:13, SKR)

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur och den reala skatteunderlags-utvecklingen var negativ 2024 på grund av den historiskt höga prisutvecklingen som rådde under 2022-2023. Gislaved kommuns nettoinflyttning var även negativ under 2024 d.v.s. befolkningsmängden minskade, dock var befolkningsminskningen mindre omfattande än under 2023.

Med bakgrund av ovanstående anser kommunstyrelseförvaltningen att kraven uppfylls för att även göra en lokal bedömning av hur en konjunkturcykel ska mätas. Bedömningen bygger på en real utveckling av nettokostnaderna för 2024 som avviker från den genomsnittliga nominella skatteunderlagsutvecklingen på nationell nivå.

Det finns inget negativt balanskrav att återställa från tidigare år.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag är med bakgrund av ovanstående att 113 mnkr disponeras från resultatutjämningsreserven (RUR) för att uppnå balanskravet. Efter uttaget kvarstår 274,8 mnkr i resultatutjämningsreserven (RUR)

Beslutsunderlag
Bokslut 2024 inklusive helårsprognos och delårsbokslut
Kommunfullmäktiges protokoll, daterat den 18 december 2018, §181
Sveriges kommuner och regioner (SKR), cirkulär 25:13
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 21 mars 2025

Yrkanden
Marie Johansson (S) med instämmande av Mikael Kindbladh (WeP), Ylva Samuelsson (S) och Kenneth Magnusson (C): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Kf §181 Dnr: KS.2018.244 2.4

Riktlinjer för resultatutjämningsreserv

Ärendebeskrivning
I kommunallagen och i lagen om kommunal redovisning finns ett regelverk för hur kommuner och landsting ska sköta sin ekonomiska förvaltning. Där beskrivs bland annat att kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning med mål och riktlinjer för sin ekonomi och verksamhet. Reglerna för det så kallade balanskravet anger hur ekonomiska underskott ska beräknas och regleras.

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa och de kommuner och landsting som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om. Det finns därmed ett lokalt tolkningsutrymme för hur hanteringen ska utformas.

I Gislaveds kommun beslutade kommunfullmäktige den 30 januari 2014, § 3 om riktlinjer för hantering av resultatutjämningsreserv (RUR) som är i enlighet med det tidigare kommunfullmäktige beslut den 28 april 2011, § 39 om pensions- och konjunkturbuffert, hur den ska byggas upp och hur den kan disponeras eftersom Kommunallagens utformning av RUR och som gäller från och med 2013, är i princip densamma som de regler om pensions- och konjunkturbuffert som är gällande i Gislaveds kommun men med vissa justeringar.

Syftet med resultatutjämningsreserven är att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd att utjämna stora svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna. Möjligheterna till reservering och disponering av RUR framkommer i balanskravsutredning i bokslut.

Reservering till resultatutjämningsreserv
För att göra en reservering till RUR ska resultatet överstiga en procent av skatteintäkter, generella statsbidrag samt kommunalekonomisk utjämning. Med årets resultat menas det lägsta av årets resultat och årets resultat efter balanskravsjustering.

För Gislaveds kommun behöver inte en reservering till RUR delas upp till konjunkturbuffert och pensionsbuffert enligt det tidigare kommunfullmäktigebeslutet utan det räcker att det är reservering till resultatutjämningsreserv (RUR).

Disponering av RUR
Enligt kommunallagen (8 kap 3 d§, tredje stycket) anges följande;
”Medel från resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över konjunkturcykel”
Dessutom måste resultat efter balanskravsjusteringar vara negativt.

Kf § 181 (forts.)

Reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat eller med ett belopp som motsvarar reservens storlek om underskottet är större än reserven.

Det är svårt att definiera hur en konjunkturcykel ser ut, hur omfattande den är samt att fastslå hur en utjämning av konjunkturen ska gå till. För Gislaveds kommun kan disponering av RUR göras efter egen bedömning av hur en konjunkturcykel ska mätas.

Prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, kan användas som riktmärke för hur disponeringen från RUR får göras.

Disponering av den ackumulerade resultatutjämningsreserven som finns i kommunens redovisning fram till 2017 omfattas av denna möjlighet.

Kommunstyrelsen har den 12 december 2018 beslutat föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag
Kommunfullmäktige den 28 april 2011, § 39
Kommunfullmäktige den 30 januari 2014, § 3
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 12 december 2018
Kommunstyrelsen den 12 december 2018, § 405

Yrkande
Marie Johansson (S) med instämmande av Erik Anderson (K): Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Mattias Johansson (SD): Att lägga in ett extra kommunfullmäktigesammanträde innan året är slut för att hantera ärendet.

Marie Johansson (S): Avslag på Mattias Johanssons (SD) yrkande.

Propositionsordning
Ordföranden ställer proposition på Mattias Johanssons (SD) yrkande att ärendet ska behandlas på ett extra sammanträde innan året är slut och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras i dag.

Omröstning begärs.
Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsgång:
JA-röst för avslag på Mattias Johanssons (SD) avslagsyrkande
NEJ-röst för bifall till Mattias Johanssons (SD) yrkande

Omröstningsresultat
Omröstningen utfaller med 40 JA-röster och 7 NEJ-röster. 2 ledamöter avstår från att rösta. Därmed har kommunfullmäktige beslutat att ärendet ska behandlas på dagens möte.

Propositionsordning
Ordföranden ställer därefter proposition på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige antar det.

Kf § 181 (forts.)

Kommunfullmäktige beslutar

att upphäva kommunfullmäktiges tidigare beslut om riktlinjer för hantering av resultatutjämningsreserv, RUR, den 30 januari 2014, §3,

att reservering till RUR ska göras när resultatet överstiger en procent av skatteintäkter, generella statsbidrag samt kommunalekonomisk utjämning. Med årets resultat menas det lägsta av årets resultat efter balanskravsjustering,

att disponering av RUR kan göras efter kommunens egen bedömning av hur en konjunkturcykel ska mätas,

att prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, kan användas som riktmärke för hur disponeringen från RUR får göras,

att disponering från den ackumulerade resultatutjämningsreserven, RUR, som finns i kommunens redovisning fram till 2017 omfattas av denna möjlighet, samt

att beslut om att disponera medel från RUR sker i samband med hantering av årsredovisning.

Reservationer
Mattias Johansson (SD), Stefan Nylén (SD), Ulf Poulsen (SD), Sören Axelsson (SD), Glenn Hummel (SD), Linda Petersson (SD) och Hannu Ruokola (SD) reserverar sig till förmån för Mattias Johanssons (SD) yrkande.

Expedieras till:
Kommunstyrelsen
Ekonomiavdelningen

Ks §68 Dnr: KS.2024.40 1.4

Bokslut 2024, hela kommunen

Beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna Gislaveds kommuns årsredovisning 2024,

att flytta investeringsmedel om 11,9 mnkr från särskild satsning Utbyggnad grundskola, Anderstorp till särskild satsning Förskolor Gislaved, Burseryd, Hestra och Anderstorp (Sörgården),

att uppmana nämnderna att anpassa nettokostnaderna för sina respektive verksamheter så att dessa är inom given budgetram, samt

att påminna kommunstyrelsen om sitt uppdrag att aktivt leda, samordna och hålla uppsikt över kommunens totala verksamhet. Särskilt med utgångspunkt utifrån resultatet 2024 och det ekonomiska läget och därigenom öka förutsättningarna för en ekonomi i balans i kommunen som helhet.

Protokollsanteckning
Peter Gustavsson (SD), Anders Gustafsson (SD), Ruth Johannesson (MiG), Bo Eriksson (MiG) och Curt Vang (MiG) deltar inte i beslutet utan återkommer när ärendet behandlas i kommunfullmäktige den 19 maj 2025.

Ärendebeskrivning
Nämnder, styrelser och bolag ska årligen upprätta årsbokslut per den 31 december. I årsredovisningen ingår ekonomiska uppgifter, måluppfyllelse, kvalitetsuppfyllelse, händelser av väsentlig betydelse, väsentliga personalförhållanden samt avstämning av tilldelade uppdrag.

Det har under 2024 fortsatt genomförts organisationsförändring för att förbättra vår organisations kapacitet eller för att göra nödvändiga anpassningar utifrån förändrade förutsättningar. På många håll i organisationen gör kompetensförsörjningsutmaningar och förändrade behov hos målgrupperna att verksamheterna har ett behov av att arbeta med ständiga förbättringar och anpassningar. Flera stora satsningar har gjorts inom exempelvis förebyggande arbete, kompetensutveckling, och digitalisering.

Grunduppdrag, mål och uppdrag har överlag levererats med en godtagbar kvalitet. Det osäkra ekonomiska läget fortsätter att försvåra prognosarbete och ställer krav på ett aktivt budgetarbete och omprioriteringar i verksamheterna. Avseende den prioriterad utveckling för året är bedömningen att alla mål utom ett antingen har uppnåtts eller bedöms kunna uppnås.

Kommunfullmäktige gav i budget för 2024 tre uppdrag, vilka följs upp i denna årsredovisning. Bedömningen är att samtliga uppdrag håller den ursprungliga tidsplanen. Vad gäller kvalitetsmålen har 12 av totalt 27 uppnått eller överskridit sina målvärden för 2024, 5 saknar resultat och 10 når inte upp till målvärdet. Merparten av de kvalitetsmål som inte nått målet ligger strax under.

Alla nämnder/förvaltningar och bolag i kommunkoncernen har under året arbetat aktivt med att anpassa verksamheterna efter de ekonomiska förutsättningar som råder och minska det prognostiserade underskottet.

Ks §68 (forts.)

Resultatet för 2024 är minus 87.8 mnkr för kommunen, vilket avviker med 53,3 mnkr jämfört med budgeterat resultat. Nämndernas budgetavvikelse är minus 94,8 mnkr. Det är av mycket stor vikt att arbetet med att anpassa nämndernas nettokostnader efter kommunens intäkter fortsätter för att minimera negativa följdverkningar av kommunkoncernens långsiktiga finansiella planering i form av finansiella mål och framtida investeringsnivåer.

Utifrån ett finansiellt perspektiv är Gislaveds kommun ur ett historiskt perspektiv en kommun med en relativt god grundekonomi. Till viss del har de historiska resultaten inte varit helt rättvisande med anledning av att vissa underhållsskulder har skjutits på framtiden. Det krävs nu att nämnderna genomför större strukturella förändringar och anpassningar av verksamheterna för att bibehålla en fortsatt god grundekonomi, vilket är en förutsättning för att skapa möjligheter i framtiden och en attraktiv kommun för både befintliga som framtida invånare i kommunen. En attraktiv kommun innebär bland annat högre skatteintäkter som ger ytterligare möjligheter.

Den finansiella analysen pekar på att det krävs en än mer aktiv styrning för att de finansiella målen ska uppnås i framtiden. De finansiella målen syftar till att skapa nödvändiga ekonomiska förutsättningar för att både bevara och utveckla Gislaveds kommun. Av de två finansiella målen för 2024 uppnås vare sig 35 miljoner kronor som genomsnitt eller genomsnittlig soliditet ej under 55%. En av kommunfullmäktiges kritiska kvalitetsfaktorer, Hög kostnadseffektivitet i verksamheterna, kvarstår på underkänd nivå. Det krävs ett fortsatt mycket aktivt arbete för att arbeta bort ekonomiska obalanser i kommunens verksamheter.

Flera nämnders förvaltningar är i eller har varit i, om- och nyorganisation med nya uppdrag, strukturer och förutsättningar. Detta innebär att det finns ett behov av att fokusera på grunduppdrag samt interna organisationsfrågor, samt kvalitetssäkring av rutiner och gemensamma arbetssätt. Inom Samhällsutvecklingsnämnden pågår ett förändringsarbete för att skapa en tydligare koppling till den del av processen där man har en leverans.

Utöver kommunens interna organisationsförändringar, ställs även förändrade krav utifrån kring kommunens kapacitet och leveransförmåga. Det ena rör nära vård, som handlar om att jobba mer proaktivt och förebyggande ur ett hälsoperspektiv. Även civil beredskap ställer krav på kommunens förmåga att omhänderta nya uppdrag med nya arbetssätt och samverkan över organisationsgränser. Demografi- och befolkningsförändring kommer att medföra stora krav på omställning både vad det gäller arbetssätt och verksamhetens omfattning.

Möjligheten till att kompetensförsörja olika verksamheter är en prioriterad fråga att arbeta tillsammans med i förvaltningarna och i kommunen som helhet. På sina platser finns det redan stora svårigheter att tillsätta tjänster med medarbetare som har rätt kompetens. Det är också därför viktigt att se över hur kommunen kan öka sin leverans med färre resurser än idag.

De kommunala bolagen har levererat med god kvalitet under året i förhållande till respektive bolags uppdrag. Prisökningar har även påverkat de kommunala bolagen samt att även kompetensförsörjningen blir allt mer utmanande för bolagen och näringslivet.

Ks §68 (forts.)

Inom kommunkoncernen har en fördjupad dialog påbörjats under året och ytterligare dialog och samarbete mellan de kommunala bolagen och ägaren pågår i syfte att stärka och utveckla verksamheterna.

Kommunstyrelsen har i samband med överlämnande av sitt bokslut begärt att kommunfullmäktige beslutar om att flytta totalt 11,9 mnkr från särskild satsning *Utbyggnad grundskola, Anderstorp* till särskild satsning *Förskolor Gislaved, Burseryd, Hestra och Anderstorp*. Detta med anledning av att projektets utfall 2023 och 2024 samt återstående bedömda kostnader 2025 överstiger avsatt budget.

Kommunstyrelsens allmänna utskott har den 9 april 2025 föreslagit kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige att godkänna Gislaveds kommuns årsredovisning 2024, att flytta investeringsmedel om 11,9 mnkr från särskild satsning Utbyggnad grundskola, Anderstorp till särskild satsning Förskolor Gislaved, Burseryd, Hestra och Anderstorp (Sörgården),

att uppmana nämnderna att anpassa nettokostnaderna för sina respektive verksamheter så att dessa är inom given budgetram, samt

att påminna kommunstyrelsen om sitt uppdrag att aktivt leda, samordna och hålla uppsikt över kommunens totala verksamhet. Särskilt med utgångspunkt utifrån resultatet 2024 och det ekonomiska läget och därigenom öka förutsättningarna för en ekonomi i balans i kommunen som helhet.

Efter sammanträdet med kommunstyrelsens allmänna utskott den 9 april har årsredovisningen kompletterats med en bild och daterats om till den 9 april 2025.

Beslutsunderlag
Årsredovisning 2024 – Kommunfullmäktige, daterad den 3 april 2025
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 28 mars 2025
Bilaga - SÅM årsredovisning 2024 med tillhörande revisionsberättelse
Bilaga - Uppföljning nämndernas kvalitetsmål 2024
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 9 april 2025, §49
Årsredovisning 2024 - Kommunfullmäktige, daterad den 9 april 2025

Yrkanden
Marie Johansson (S) med instämmande av Charlotte Ström (WeP), Maria Gullberg Lorentsson (M), Fredrik Sveningson (L) och Kenneth Magnusson (C): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

De förtroendevalda revisorerna i Samverkan Återvinning Miljö

2025-03-28

Till Kommunfullmäktige i
Värnamo kommun (212000–1736)
Gnosjö kommun (212000–0506)
Vaggeryds kommun (212000–0522)
Gislaveds kommun (212000–0514)

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet Samverkan Återvinning och Miljö (SÅM), org.nr (222000–3228), av dess direktion. Granskningen har utförts med stöd av sakkunniga som biträtt revisorerna. Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt i enlighet med tillämpliga lagar och föreskrifter. Den ansvarar även för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt pröva om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt i enlighet med fullmäktiges uppdrag. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas nedan.

Iakttagelser från granskningen

Vi har granskat årsredovisningen för 2024, inklusive direktionens redovisning av mål, resultat och god ekonomisk hushållning. De finansiella målen – att verksamheten ska bedrivas enligt självkostnadsprincipen och att resultatet balanseras till noll över tre år – har uppfyllts. Överskott om 11,2 mnkr för 2024 redovisas, vilket enligt direktionen ska återföras till taxekollektivet genom t.ex. amorteringar och framtida avgiftsjusteringar. Av 15 verksamhetsmål (etappmål) enligt avfallsplanen för 2024–2030 har 5 mål uppnåtts, 7 mål inte uppnåtts (med mindre avvikelser), och 3 mål inte kunnat bedömas p.g.a. att mätning saknas (t.ex. plockanalys). Direktionen gör en samlad bedömning av måluppfyllelse och god ekonomisk hushållning i årsredovisningen, som är transparent, strukturerad och bygger på tillgänglig uppföljningsinformation. Räkenskaperna har granskats och bedöms vara upprättade i enlighet med lagen om kommunal bokföring och god redovisningssed i kommunal verksamhet. Inga väsentliga felaktigheter har identifierats.

Bedömning

Vi bedömer sammantaget att SÅM har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen har uppställt.

Vårt uttalande i ansvarsfrågan

Vi tillstyrker med beaktande av ovanstående att fullmäktige i respektive kommun beviljar ansvarsfrihet för styrelsen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

2025-03-28

Revisorer

Inger Strandlund Klas-Göran Park

Bilagor: Yttrande från Auktoriserad revisor

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426025

Deloitte.

YTTRANDE

Till revisorerna i Samverkan Återvinning och Miljö organisationsnummer 222000-3228

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Samverkan Återvinning och Miljö utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2024-01-01–2024-12-31. Samordningsförbundets årsredovisning ingår på sidorna 19-24 i detta dokument

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till förbundets förtroendevalda revisorer 2025-03.21.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för Samverkan Återvinning och Miljö för räkenskapsåret 2024-01-01 - 2024-12-31. Förvaltningsberättelsen har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och årsredovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Samverkan Återvinning och Miljös finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året. Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt standard för räkenskapsrevision och god revisionssed för kommunal sektor i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Samverkan Återvinning och Miljö enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter och denna information återfinns på sidorna 1 - 13. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och vårt uppdrag omfattar inte att genomföra en revision av denna information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter.

Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsenligt felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som del av revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426025

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen

Det är styrelsen som har ansvaret för och att den upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” och ”Instruktion för granskning” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden. En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Jönköping enligt digital signatur

Deloitte AB

Erik Grahnat

Auktoriserad revisor /Ansvarigt sakkunnigt biträde

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426025

2024

ÅRSREDOVISNING

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

INNEHÅLL

Ordförande Tobias Pettersson om året som gått 3
Förbundsdirektören har ordet 4
Om SÅM 6
- Bakgrund 6
- Uppdrag 6
- Organisation 6
- Ekonomi och budget 7
- Finansiella mål 8
- Verksamhetsmål och måluppfyllelse 8

Förvaltningsberättelse 11
- Väsentliga händelser under året 11
- Personalredovisning 16
- Borgensåtagande och lån 17
- Periodens resultat 17
- God ekonomisk hushållning och balanskravet 18

Finansiell information 19
- Resultaträkning 19
- Balansräkning 19
- Kassaflöde 20
- Notförklaringar 21
- Investeringsredovisning 24

Redovisningsprinciper 25
Förbundsdirektionens godkännande 26

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

ORDFÖRANDE OM ÅRET SOM GÅTT

Det gångna året har varit ett år fyllt av både utmaningar och möjligheter för SÅM – Samverkan Återvinning Miljö. Som ordförande har jag under de senaste åren haft förmånen att leda direktionens arbete med ett tydligt fokus på att förenkla och effektivisera processerna inom återvinning och avfallshantering. Målet har varit att skapa hållbara och praktiska lösningar för våra invånare. Under året har vi sett hur ny lagstiftning inom avfallsområdet haft en betydande inverkan på vår verksamhet. De skärpta kraven och förändrade reglerna har inneburit att vi har behövt anpassa våra arbetssätt och säkerställa att våra lösningar är i linje med de nya lagkraven. För oss har det varit avgörande att inte bara följa dessa regler utan också att implementera dem på ett sätt som gör det enkelt för våra invånare att förstå och tillämpa dem.

Ett exempel på detta är det nya lagkravet om insamling av textil. Detta är en förändring som innebär både utmaningar och stora möjligheter för miljön. Genom att samarbeta med andra aktörer har vi strukturerade insamlingssystem som ska bidra till att minska avfallsmängden och främja återanvändning och återvinning. SÅM har aktivt arbetat för att implementera dessa förändringar på ett smidigt och effektivt sätt, alltid med invånarnas bästa i fokus.

Under året har vi fortsatt att prioritera enkelhet i alla led av vår verksamhet – från processer till kommunikation. För att uppnå långsiktigt hållbara lösningar krävs det att vi skapar förutsättningar som gör det lätt för alla aktörer att förstå och genomföra de förändringar som krävs. Vårt arbete har därför handlat om att hitta praktiska och effektiva sätt att möta lagstiftningens krav utan att göra det mer komplicerat än nödvändigt. Genom att erbjuda konkreta lösningar som både sparar tid och resurser för våra invånare kan vi säkerställa en hållbar och välfungerande avfallshantering.

SÅM har även tagit viktiga steg i utvecklingen av våra återvinningscentraler samt övertagit ansvaret för återvinningsstationerna. Genom en kombination av flexibilitet och samverkan har vi kunnat stärka och förbättra återvinningen i våra kommuner. Vi vet att välfungerande och tillgängliga återvinningscentraler är en nyckelfaktor för att öka återvinningen och minska miljöpåverkan. Det är därför glädjande att se de framsteg vi gjort och det engagemang som genomsyrat vårt arbete.

Vårt medlemskap i branschorganisationen Avfall Sverige har också varit en viktig del av vårt arbete under året. Genom att vara en del av detta nätverk har vi haft möjlighet att ta del av kunskap, erfarenheter och strategier från andra aktörer inom branschen, vilket har stärkt vårt arbete och bidragit till att vi kan ligga i framkant i utvecklingen.

Jag är stolt över de framsteg vi har gjort, inte minst för att vi framgångsrikt och med en bred majoritet snart välkomnar Hylte kommun in i samverkan. Det är ett bevis på att vårt arbetssätt och vår samarbetsmodell fungerar och skapar mervärde. Jag ser fram emot att fortsätta vårt viktiga arbete tillsammans med våra medlemmar och samarbetspartners. För SÅM handlar det alltid om att hitta den bästa vägen framåt – för både miljön och för våra invånare.

Jag vill rikta ett stort tack till alla engagerade medarbetare, samarbetspartners och invånare som har bidragit till vår framgång under det gångna året. Med fortsatt samverkan och en lösningsorienterad inställning är jag övertygad om att vi kan möta framtidens utmaningar och skapa en ännu mer hållbar och effektiv återvinning. Tillsammans gör vi skillnad.

Foto: Pressbild

Tobias Pettersson,
Ordförande SÅM Förbundsdirektion, 2023-2024

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

FÖRBUNDSDIREKTÖREN HAR ORDET

2024 har varit ett mycket givande år för SÅM. Vår avfallssamverkan inom GGVV-kommunerna är en framgång som nu återbetalar sig. Stordriftsfördelarna har bidragit till en starkare organisation och beslutet att införa FNI genom fyrfackskärl togs i helt rätt tid. Vi har nu ett ordentligt försprång när lagkravet kommer att alla kommuner till senast 1 januari 2027 måste införa liknande FNI-system som vårt.

Upphandlingen av FNI-entreprenaden genomfördes i en tid då god konkurrens resulterade i bra priser. Tack vare detta så har SÅM en jämförelsevis låg FNI-avgift. Till 2024 ökade dessutom den ekonomiska ersättningen från producenterna ordentligt vilket medför att avgiften för småhusen inte behövt höjas under 2024 eller behöver höjas 2025. Vårt utsorterade material är också mer eftertraktat än någonsin vilket medför högre ersättningar och låga behandlingsavgifter. Totalt sett skapar detta en mycket bra ekonomisk utveckling för förbundet. Det positiva utfallet om drygt 11 miljoner kronor för 2024 motsvarar i princip den prognos som togs fram i delårsredovisningen för perioden januari till augusti. Utfallet stärker vår övertygelse om att GGVV-kommunerna genom SÅM har valt helt rätt väg.

I och med att SÅM bedriver en monopolstyrd verksamhet som ska bedrivas enligt självkostnadsprincipen så innebär ett ekonomiskt överskott en skuld till taxekollektivet. Det är nu vårt uppdrag att förvalta detta överskott på bästa sätt för att motverka framtida avgiftsökningar. Utredning pågår kring hur överskottet bör hanteras så att det kommer GGVV-kommunernas invånare bäst till gagn.

ORGANISATIONSUTVECKLING

SÅM:s verksamhet har vuxit snabbt och vi arbetar aktivt med verksamhetsutveckling för att stärka organisationen. Under 2024 har SÅM anställt en egen ekonom istället för att köpa in tjänsten från Vaggeryds kommun. En närvarande ekonom med god förståelse för verksamheten kommer medföra ännu bättre förutsättningar kring budgetering, redovisning, upphandling och långsiktig ekonomisk styrning. Organisationen har även utökats med en ny verksamhetsgren för utvecklingsfrågor. Förändringen innebär ytterligare ett steg framåt i arbetet med att skapa bättre samordning och tydligare styrning av driftverksamheternas utvecklingsarbete. Hädanefter kommer driftverksamheterna, genom ledningsgruppen, internt beställa utredningar, uppdrag och projekt från utvecklingsgruppen.

EN BRANSCH I FÖRÄNDRING

2024 har varit ett händelserikt år för SÅM. Flera nya lagkrav har trätt ikraft vilket har medfört förändringar i verksamheten. SÅM har nu tagit över alla de obemannade återvinningsstationerna som tidigare sköttes av FTI. Övertagandet har gått smidigt och driften av stationerna fungerar bättre än tidigare. Under hösten förbereddes organisationen även på

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

lagkravet kring insamling av textilavfall. Vi har valt att fortsätta textilinsamlingen genom samarbetsavtal med väletablerade hjälporganisationer. Tillsammans med dem löser vi insamlingen kostnadseffektivt och med ett tydligt fokus på miljö och social hållbarhet.

Utvecklingsarbetet har under året även lett till att både Hillerstorp och Smålandsstenar har fått nyrenoverade och större återvinningscentraler. Denna förändring och utveckling är uppskattad av kommuninvånarna i de två orterna.

FÖRBUNDET UTÖKAS

Under slutet av 2024 beslutade GGVV-kommunerna att välkomna Hylte kommun in i förbundet. Hyltes inträde är planerat till 2026. SÅM som organisation ser positivt på möjligheten att växa tillsammans med Hylte. Fler kommuner i förbundet innebär ytterligare stordriftsfördelar. Av erfarenhet vet vi till exempel att större volymer generellt sett ger lägre priser vid upphandling. Vi är övertygade om att vi blir starkare tillsammans!

Jonatan Rosenquist,
Förbundsdirektör SÅM

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

OM SÅM

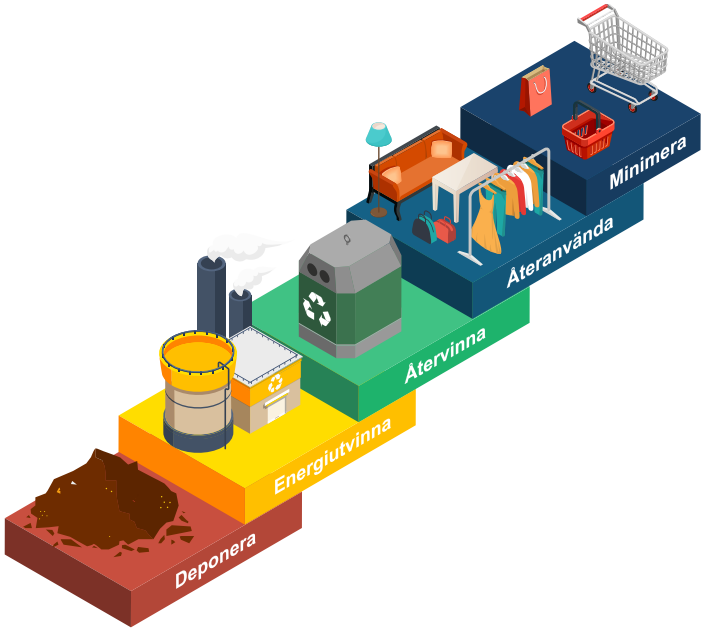

BAKGRUND

SÅM tog över det kommunala ansvaret för insamling och hantering av hushållsavfall den 1 januari 2018. SÅM står för Samverkan Återvinning Miljö, och är ett kommunalförbund som gemensamt bildats av Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner.

UPPDRAG

SÅM:s uppdrag är att ansvara för sophämtning, slamtömning, materialbehandling, gröntippar och återvinningscentraler i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner. Vi tror på en hållbar framtid och att vi tillsammans kan göra skillnad. Vi vill öka servicegraden till våra abonnenter, bidra till en långsiktigt hållbar utveckling, samt förbättra förutsättningarna för att ta vår region högre upp i den så kallade avfallstrappan, mot mer förebyggande, återanvändning och återvinning. Vi arbetar strategiskt och målinriktat för att minska avfallet i vår region. Det avfall som ändå uppstår vill vi i så stor utsträckning som möjligt återanvända eller återvinna för att på så sätt bidra till en framtid som håller länge.

ORGANISATION

SÅM är ett kommunalförbund, vilket kan beskrivas som en kommun i miniformat. Vårt högsta beslutande organ är direktion, som består av två ledamöter och två ersättare utsedda av respektive kommuns kommunfullmäktige. Direktionens ledamöter och ersättare väljs på fyra år räknat från och med den 1 januari året efter ordinarie val till fullmäktige ägt rum.

Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och vice ordförande med två års uppdrag. Uppdraget som ordförande respektive vice ordförande cirkulerar mellan medlemskommunernas ledamöter. Direktionen beslutar om förbundets större inriktningsfrågor (vad), medan tjänsteorganisationen utför uppdragen (hur). Direktionen utser även en förbundsdirektör som verkställande tjänsteman.

Ordinarie ledamöter i SÅM:s direktion under gällande mandatperiod är:

Ordförande:
Tobias Pettersson (M), Värnamo kommun
(t. o.m. 2024-12-31)

Marie Johansson (S), Gislaveds kommun
(fr. o.m. 2025-01-01)

Vice ordförande:
Marie Johansson (S), Gislaveds kommun
(t. o.m. 2024-12-31)

Kristine Hästmark (M), Gnosjö kommun
(fr. o.m. 2025-01-01)

Ordinarie ledamöter:
Kjell Örtlund (MiG), Gislaveds kommun
Tobias Pettersson (M), Värnamo kommun
Camilla Karlsson (S), Gnosjö kommun
Gert Jonsson (M) Vaggeryds kommun
Klas Gustavsson (EMP), Vaggeryds kommun
Anetté Myrvold (S), Värnamo kommun

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

SÅM har idag totalt 31 tillsvidareanställda, varav 14 är stationerade på kontoret i Skillingaryd och 17 är verksamma på de åtta återvinningscentraler som är placerade ute i de olika kommunerna. Utöver tillsvidareanställda tillkommer även visstids- och timanställda. Vissa tjänster inom ekonomi, upphandling, IT och personal köps in av Vaggeryds kommun.

EKONOMI OCH BUDGET

SÅM är en egen organisation i form av ett kommunalförbund. Den kommunägda mark som används för verksamheten i form av återvinningscentraler, gröntippar och omlastningsstationer arrenderas av SÅM.

Varje kommun har tecknat borgen för SÅM:s lån fördelat utifrån befolkningsmängd. Gislaveds kommun uppbär 33 % av förbundets totala gemensamma kostnader, Gnosjö kommun 11 %, Vaggeryds kommun 17 % och Värnamo kommun 39 %.

Kommunalförbundet finansieras genom renhållningstaxan och har en egen budget som under en treårsperiod förväntas generera ett nollresultat. Verksamhetsbudget för 2024 samt investeringsplan gällande 2024-2026 finns upprättad. Förbundets budgetprocess är uppdelad i helår och tertial.

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 142624

FINANSIELLA MÅL

Förbundsdirektionen har beslutat

- att förbundet ska bedriva sin verksamhet enligt självkostnadsprincipen som finns redovisad i Kommunallag 2017:725, 2 kap 6§, samt enligt Miljöbalken 1998:808, 27 kap. 5§ som anger att renhållningsavgiften skall bestämmas till högst det belopp som behövs för att täcka nödvändiga kostnader.
- att resultatet skall balanseras mot ett nollresultat över en tidsperiod om tre år.

MÅLUPPFYLLELSE FINANSIELLA MÅL

Årsbokslutet för 2024 ger ett överskott på 11,2 miljoner. Prognosen för 2024 sattes i delårsbokslutet till 12 miljoner och utfallet följer således prognosen väl. Överskottet beror framförallt på högre ersättning från förpackningsproducenterna än förväntat. Naturvårdsverket reviderade beräkningsmallen och ersättningsnivån till kommunerna under december 2023 vilket var till fördel för SÅM, revideringen skedde således efter det att budgeten för 2024 antogs.

SÅM har för avsikt att återbetala del av överskottet till avgiftskollektivet inom snar framtid, för att närma sig det finansiella målet. Det ackumulerade resultatet från tidigare år förs ihop med årets resultat vilket gör att skulden till avgiftskollektivet är i överkant.

Självkostnadsprincipen innefattar ett förbud mot att eventuellt överskott överförs från en verksamhet till en annan, eftersom kommunens medlemmar i ett sådant fall nödgas stödja den kommunala verksamheten två gånger; dels genom att betala den sedvanliga kommunalskatten, dels genom att betala högre avgifter än vad som egentligen är rättmätigt. Detta fenomen har i rättspraxis kallats för ”olaga särbeskattning”.

SÅM har bara en verksamhet och det är renhållnings-uppdraget för våra fyra medlemskommuner varför det inte finns någon risk att eventuellt överskott överförs till någon annan verksamhet. Verksamheten finansieras enbart via avfallstaxan och överskottet kommer istället att användas för att amortera på våra lån, hålla nere taxeökningar samt utöka servicen till medborgarna inom våra medlemskommuners område.

VERKSAMHETSMÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

AVFALLSPLAN OCH VERKSAMHETSPLAN

Vid årets början trädde en ny avfallsplan för år 2024-2030 i kraft i samtliga GGVV-kommuner. Planen omfattar sex gemensamma målområden; Förebygga avfall, Öka återanvändningen, Välfungerande återvinning, Minska avfallets farlighet, Människan i fokus och Minska nedskräpningen. Varje målområde specificeras genom strategier och innehåller vart och ett specifika mål för kommunerna respektive SÅM samt förslag på åtgärder.

Med utgångspunkt i den långa planperioden och att omvärldsförutsättningarna är i ständig förändring, innehåller avfallsplan 2024-2030 inga definitiva åtgärder. SÅM och kommunerna utarbetar istället konkreta sådana i sin årliga verksamhetsplanering. I början av året tog SÅM fram ett förslag till verksamhetsplan för 2024 med ett flertal åtgärder kopplade till målsättningarna i avfallsplanen.

För möjlighet till löpande uppföljning av måluppfyllelse under planperioden, har SÅM delat upp målen under respektive målområde till etappmål.

MÄTMETODER

SÅM har tre mätmetoder för uppföljning av avfallsplanens mål; kundundersökningen Svensk Avfallshantering som genomförs vartannat år, en plockanalys för att undersöka avfallets sammansättning genom stickprov från hushållen och som även denna genomförs vartannat år, samt årlig statistik över insamlade avfallsmängder. För mer information gällande mätmetoderna, hänvisas till Avfallsplanens bilaga Mätmetoder.

Kundundersökningen genomfördes under hösten 2024 medan en plockanalys är upphandlad och planerad att genomföras våren 2025. Statistiken över årets insamlade avfallsmängder är fullständig först längre fram under senvintern 2025, varpå osäkerhet kring resultaten finns. Vid tidpunkten för årsrapporten finns därför inte samtlig mätdata att tillgå, vilket hindrar måluppföljning av samtliga etappmål. I rapporten redogörs för etappmålen utifrån förutsättningar som finns just nu.

I enlighet med den beslutade planen för uppföljning av Avfallsplanen under planperioden, kommer en fördjupad delavstämning kring måluppfyllelse att genomföras under år 2025.

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426024

Målområde 1: Förebygga avfall
Mål 1: Den totala mängden kommunalt avfall ska minska till 369 kg per invånare och år.
Basvärde: 421 kg /invånare/år (2021)
Mätmetod: Statistik Avfall Web
Etappmål 2024: 414 kg/invånare/år
Resultat etappmål: 362 kg /invånare/år. Årets etappmål är uppnått, vi är på rätt väg att uppnå avfallsplanens mål under planperioden. Resultatet ska dock ses som preliminärt, osäkerhet finns i nuläget.

Målområde 1: Förebygga avfall
Mål 2: Andelen onödigt matavfall i matavfallsfraktionen från hushåll ska minska till under 5 %.
Basvärde: 16,34 % (2022)
Mätmetod: Plockanalys
Etappmål 2024: 15 %
Resultat etappmål: En plockanalys planeras till våren 2025 och en uppföljning av etappmålet kan därmed göras först därefter.

Målområde 1: Förebygga avfall
Mål 3: Andelen invånare som vill ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängderna i sitt hushåll ska öka till 70 %
Basvärde: 51 % (2022)
Mätmetod: Kundundersökning
Etappmål 2024: 54 %
Resultat etappmål: 42 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 2: Öka återanvändningen
Mål 1: Andelen invånare som styr sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka till 70 %.
Basvärde: 52 % (2022)
Mätmetod: Kundundersökning
Etappmål 2024: 55 %
Resultat etappmål: 48 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 2: Öka återanvändningen
Mål 2: Andelen invånare som vill köpa begagnade produkter ska öka till 70 %
Basvärde: 48 % (2022)
Mätmetod: Kundundersökning
Etappmål 2024: 51 %
Resultat etappmål: 49 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 2: Öka återanvändningen
Mål 3: Mängden grovavfall ska minska till 127 kg per invånare och år.
Basvärde: 122 kg/invånare/år (2021) Reviderat 2025 till 169 kg/invånare p.g.a. felaktig uträkning när avfallsplanen gjordes.
Mätmetod: Statistik Avfall Web
Etappmål 2024: 163 kg /invånare/år
Resultat etappmål: 133 kg /invånare/år. Resultatet innebär att årets etappmål är uppnått och att vi är på rätt väg att uppnå avfallsplanens mål under planperioden. Resultatet ska dock ses som preliminärt, osäkerhet finns i nuläget.

Målområde 3: Välfungerande återvinning
Mål 1: Mängden textil i restavfallet ska minska till under 1 %.
Basvärde: 4,4 % resp. 1,9 % (2022)
Mätmetod: Plockanalys
Etappmål 2024: 3,9 % resp. 1,8 %
Resultat etappmål: En plockanalys planeras till våren 2025 och en uppföljning av etappmålet kan därmed göras först därefter.

Målområde 3: Välfungerande återvinning
Mål 2: Mängden avfall som går till deponi ska minska till 5 kg per invånare och år
Basvärde: 20,61 kg/invånare/år (2021)
Mätmetod: Statistik Avfall Web
Etappmål 2024: 18 kg/invånare/år
Resultat etappmål: 13,58 kg/invånare/år. Resultatet innebär att årets etappmål är uppnått och att vi är på rätt väg att uppnå avfallsplanens mål under planperioden. Resultatet ska dock ses som preliminärt, osäkerhet finns i nuläget.

Målområde 3: Välfungerande återvinning
Mål 3: Mängden avfall som lämnas till förbränning ska minska till 195 kg per invånare och år.
Basvärde: 278,75 kg/invånare/år (2021)
Mätmetod: Statistik Avfall Web
Etappmål 2024: 267 kg/invånare/år
Resultat etappmål: 215,25 kg/invånare/år. Resultatet innebär att årets etappmål är uppnått och att vi är på rätt väg att uppnå avfallsplanens mål under planperioden. Resultatet ska dock ses som preliminärt, osäkerhet finns i nuläget.

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

Målområde 4: Minska avfallets farlighet

Mål 1: Andelen invånare som är nöjda med informationen om hur man ska sortera hushållets farliga avfall ska öka till 90 %.

Basvärde: 71 % (2022)

Mätmetod: Kundundersökning

Etappmål 2024: 74 %

Resultat etappmål: 69 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 4: Minska avfallets farlighet

Mål 2: Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna sitt farliga avfall ska öka till 90 %.

Basvärde: 80 % (2022)

Mätmetod: Kundundersökning

Etappmål 2024: 81 %

Resultat etappmål: 76 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 4: Minska avfallets farlighet

Mål 3: Inget farligt avfall ska förekomma i material till energiåtervinning.

Basvärde: 0,01 kg/hushåll/vecka (2022)

Mätmetod: Plockanalys

Etappmål 2024: 0,0086 kg/hushåll/vecka

Resultat etappmål: En plockanalys planeras till våren 2025 och en uppföljning av etappmålet kan därmed göras först därefter.

Målområde 5: Människan i fokus

Mål 1: Andelen invånare som är nöjda med leverantören av tjänster för avfallshantering ska öka till 90 %.

Basvärde: 85 % (2022)

Mätmetod: Kundundersökning

Etappmål 2024: 86 %

Resultat etappmål: 83 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 5: Människan i fokus

Mål 2: Andelen invånare som tycker det är enkelt att lämna grovavfall ska öka till 90 %.

Basvärde: 83 % (2022)

Mätmetod: Kundundersökning

Etappmål 2024: 84 %

Resultat etappmål: 78 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 5: Människan i fokus

Mål 3: Andelen invånare som är nöjda med öppettiderna på återvinningscentralen ska öka till 85 %.

Basvärde: 73 % (2022)

Mätmetod: Kundundersökning

Etappmål 2024: 75 %

Resultat etappmål: 66 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 5: Människan i fokus

Mål 4: Andelen invånare som är nöjda med hur hämtningen av hushållsavfall (i behållare) från sin fastighet sköts ska öka till 92 %.

Basvärde: 88 % (2022)

Mätmetod: Kundundersökning

Etappmål 2024: 89 %

Resultat etappmål: 88 %. Resultatet innebär att vi riskerar att inte uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Målområde 6: Minska nedskräpningen

Mål 4: Nedskräpningen ska minska. Andelen invånare som upplever att nedskräpningen är ett problem ska minska till under 25 %.

Basvärde: 42 %

Mätmetod: Kundundersökning

Etappmål 2024: 40 %

Resultat etappmål: 38 %. Resultatet innebär att årets etappmål är uppnått och att vi är på rätt väg att uppnå avfallsplanens mål under planperioden.

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

Under året har projekt av både större och mindre karaktär initierats på ett flertal av SÅM:s återvinningscentraler. På bilden en vy från Hillerstorps återvinningscentral som har fått en dygnet runt-öppen yta för grönavfall samt förpackningar. Därutöver har anläggningen utökats med cirka 1 000 kvm asfalterad yta.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

HYLTE KOMMUN

Under hösten inkom kommunfullmäktige i Hylte kommun med en formell ansökan om att inträda som medlemskommun i SÅM. Vid en inkommen ansökan säger SÅM:s förbundsordning att direktionen ska yttra sig och därefter överlämna ärendet till respektive medlemskommuns fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmars fullmäktige bifallit ansökan och en ny förbundsordning fastställts.

Redan från bildandet av SÅM har en öppenhet funnits kring att välkomna ytterligare medlemskommuner. Till grund ligger övertygelsen att mindre kommuner blir starkare genom samverkan, att detta möjliggör en högre servicenivå för kommuninvånarna samt att miljönyttan i avfallshanteringen förbättras. Direktionen beslöt i sitt yttrande att bejaka Hylte kommuns ansökan och efter beslut i respektive kommunfullmäktige under senhösten stod det klart innan årsskiftet att Hylte kommun kommer att bli förbundets femte kommun från och med 1 januari 2026. Med inträdet av Hylte kommun förstärks den positiva effekten av kommunal samverkan i avfallsfrågor ytterligare. Kommunen är även geografiskt fördelaktigt belägen i förhållande till SÅM:s övriga medlemskommuner.

OBLIGATORISK UTSORTERING AV BIOAVFALL

Sedan 1 januari 2024 är det obligatoriskt för såväl hushåll som verksamheter att sortera ut sitt matavfall, så kallat biologiskt nedbrytbart köks- eller livsmedelsavfall. Lagändringen grundas på ett EU-krav som säger att mat- och restavfall inte längre får blandas utan måste samlas in enskilt.

Hos småhus slutförde SÅM införandet av separat matavfallsutsortering redan hösten 2023 då abonnemanget FNI blev obligatoriskt för samtliga småhus. Gällande flerbostadshus hade knappt 90 % av fastigheterna inom medlemskommunerna infört matavfallsutsortering i separata kärl vid ingången av detta år, arbetet med att ansluta resterande fastighetsbestånd sker löpande varefter fastighetsägaren kontaktar SÅM. Samtliga fastighetsägare i SÅM:s verksamhetsregister har informerats om det gällande utsorteringskravet. Även verksamheter som genererar kommunalt avfall omfattas

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1J

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

1 januari 2024 fick Sveriges kommuner det operativa ansvaret för förpackningsinsamling från hushåll och samlokaliserade verksamheter som har valt kommunal hämtning.

av kravet på separat utsortering av matavfall och har löpande anslutits till insamling efter kontakt med SÅM.

AUKTORISATIONSUPPHANDLING FÖR INSAMLING AV FETT

I lagkravet på separat utsortering av bioavfall ingår även utsortering av flytande ätligt fett. I och med det kommunala insamlingsansvaret får endast SÅM eller av SÅM godkända entreprenörer hantera insamlingen. För insamling av uppsamlat stekfett, frityroljor med mera från restauranger och storkök har SÅM valt att göra en auktorisationsupphandling, där godkända entreprenörer sedan årsskiftet sköter insamlingen i behållare eller fat och därefter fakturerar kunden. Fettavskiljare som är kopplade till avloppet inom restaurangverksamhet, storkök etc. töms däremot inom befintlig upphandlad slamentreprenad. För ätligt flytande fett från hushåll är grundprincipen att detta ska samlas upp i flaska eller annan behållare och lämnas på en återvinningscentral. För de fall boende har svårt att ta sig till en återvinningscentral, har SÅM dock valt att tillåta att en mindre mängd flytande fett (maximalt 1-2 dl) samlas upp i en tom gräddförpackning eller liknande och läggs väl försluten i restavfallet. Små mängder fett ska torkas upp med hushållspapper och läggas i papperspåsen för matavfall. För att underlätta hushållens utsortering av flytande ätligt fett har miljötrattar köpts in och delats ut tillsammans med information på olika publika event där SÅM medverkat. Trattarna finns även att hämta på s[illegible]

återvinningscentraler och hos kontaktcenter. Fett från annan typ verksamhet, t.ex. tillverkningsindustri, är inte kommunalt avfall och faller således inte under SÅM:s insamlingsansvar.

KOMMUNALT INSAMLINGSANSVAR FÖRPACKNINGAR

Från och med 1 januari 2024 har kommunerna även det operativa ansvaret för insamling av förpackningar från hushåll. Senast 1 januari 2027 ska alla hushåll i Sverige, oavsett boendeform, ha fastighetsnära insamling i separata fraktioner av pappersförpackningar, plastförpackningar, förpackningar av ofärgat- respektive färgat glas samt metallförpackningar. För småhus i GGVV-kommunerna är den fastighetsnära förpackningsinsamlingen fullt utbyggd genom abonnemanget FNI, medan ett införande hos flerbostadshus kommer att ske successivt under åren 2025-2026. Under sommaren genomfördes en upphandling av entreprenör för insamling av förpackningar från flerbostadshus. Upphandlingen vanns av den entreprenör som redan idag sköter avfallsinsamlingen från kärl åt SÅM. Avtalsstart för insamlingsentreprenanden blir 1 september 2025.

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426024

AUKTORISATION FÖRPACKNINGSINSAMLING HOS FLERBOSTADSHUS

På motsvarande sätt som för bioavfall, innebär det kommunala insamlingsansvaret för förpackningar att endast entreprenörer som är godkända av SÅM har rätt att samla in förpackningar sedan årsskiftet. Då många flerbostadshus sedan tidigare infört fastighetsnära förpackningsinsamling via privat entreprenör, har SÅM genomfört en auktorisationsupphandling, där de entreprenörer som uppfyller ställda krav har rätt att fortsätta utföra förpackningsinsamling under året. Under denna tid har fastighetsägare till flerbostadshus även möjlighet att ansöka om ersättning från SÅM. För att kunna beviljas ersättning måste fastigheten ha separat utsortering av en eller flera av de förpackningsslag som omfattas av kommande lagkrav, dvs. pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgade respektive färgade glasförpackningar och metallförpackningar. Ersättning utgår per förpackningsslag och baseras på antalet lägenheter. Totalt har 17 fastighetsägare i Gislaved, Gnosjö och Värnamo kommuner ansökt och beviljats ersättning för sammantaget 120 anläggningar. Auktoristationen upphör när insamlingen övergår i egen upphandlad regi.

ÖVERTAGANDE AV OBEMANNADE ÅTERVINNINGSSTATIONER, ÅVS:ER

I samband med årsskiftet övertog SÅM även ansvaret för driften av de obemannade återvinningsstationer som tidigare skötts av förpackningsproducenterna (FTI). Till antalet är detta 51 stationer fördelade över de fyra medlemskommunerna. I samband med årsskiftet skyltades alla återvinningsstationer om och under sommaren påbörjades tvätt och omdekalering av behållarna med nya och tydligare dekaler.

Övergången till SÅM från producenterna har generellt varit friktionsfri, vilket till stor del kan föklaras av att tömning och städning efter genomförd upphandling, ombesörjs av samma entreprenörer som tidigare skötte uppdraget åt FTI. Allmänheten har även möjlighet att anmäla eventuella behov av extra städning eller tömning via kommunernas gemensamma nationella digitala plattform www.sopor.nu. Ett fåtal felanmälningar kommer även in till SÅM:s kontaktcenter via e-post eller telefon.

PROJEKT PÅ ÅTERVINNINGSCENTRALER

Under året har projekt av både större och mindre karaktär initierats på ett flertal av SÅM:s återvinningscentraler. På Värnamo återvinningscentral har dagvattenledningar renoverats, nya ÅVS-behållare för förpackningar har ställts upp och ett väderskydd för elektronikavfall respektive nya Ge och Ta containrar har installerats. En större byggretur har dessutom skapats. Även mottagningsplatsen för farligt avfall har förändrats med bättre väderskydd och en säkrare inlämning för besökare. Likaså har säkerheten vid avlämningsplatsen för kyl/frys samt sten/betong förbättrats genom avgränsningar med betongfundament. Slutligen har ett lagertält för kärl och material samt en ny personalmodul tillkommit vid omlastningsstationen.

I Gislaved har en större ombyggnation av anläggningen projekteras. Vid ombyggnationen kommer en ändring av trafikflödet på anläggningen att genomföras så att tung lastbilstrafik separeras från besökarna, och en viss ombyggnad av ytor och materialfickor kommer att ske för att förbättra anläggningens funktion. Arbetet kommer som tidigast att påbörjas under 2025.

På Gnosjö återvinningscentral har en projektering och upphandling genomförts för om- och tillbyggnad som bland annat omfattar en ny personalmodul, en utökning av anläggningens asfalterade ytor samt bättre och säkrare inlämningsplats för elektronik och farligt avfall. Det ska också skapas ett för besökarna förbättrat återbruk.

Den projekterade om- och tillbyggnationen av Hillerstorps återvinningscentral har genomförts under hösten. Arbetet har omfattat anläggandet av en dygnet runt-öppen yta för grönavfall och förpackningar samt att anläggningen utökats med cirka 1 000 kvm asfalterad yta. Förändringarna har gett ett bättre trafikflöde och en säkrare hantering för våra besökare av till exempel farligt avfall. Även återbruksverksamheten på anläggningen har förbättrats.

Slutligen har en renovering av Smålandsstenar återvinningscentral genomförts vilket har omfattat en förbättring av dagvattenhanteringen, lagning av betongfundament, toppning av asfalten samt en mindre utökning av den hårdgjorda ytan.

TEST AV NYTT BETALSYSTEM FÖR FÖRETAG OCH VERKSAMHETER

Under sommarmånaderna testades ett digitalt betalsystem på Gislaveds återvinningscentral. Syftet var att undersöka om ett sådant eller liknande betalsystem skulle kunna ersätta de företagskort som används idag för besök på anläggningarna av företag och verksamheter. Det testade systemet fungerar genom monterade kameror som fotograferar det inpasserande fordonets registreringsskyltar och därefter kör det identifierade registreringsnumret mot ett fordonsregister. Företagsregistrerade fordon sorteras ut av systemet för att därefter kunna fakturerars. Inga fakturor ställdes dock ut under testet.

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1f

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Motsvarande tekniska lösningar finns idag på vissa återvinningscentraler i andra svenska kommuner. Det nu testade danska betalsystemet är dock nytt och SÅM är en av de första verksamheterna i landet att testa det.

KOMPETENSUTVECKLING

SÅM arbetar kontinuerligt med kompetensutveckling inom verksamheten. För medarbetare på kontoret har kompetenshöjande insatser under året inneburit avfallsjuridik, systemkunskap och digital tillgänglighet. Samtliga medarbetare inom organisationen har även slutfört den obligatoriska digitala nano-utbildningen inom informationssäkerhet som påbörjades under 2023. Under sensommaren genomfördes en grundläggande brandskyddsutbildning genom räddningstjänsten för alla anställda och under senhösten en två dagar lång utbildning kring kundrelationer och kundbemötande.

UTREDNING AV KONTORSLOKALER

SÅM hyr idag en kontorslokal i centrala Skillingaryd för den administrativa delen av verksamheten och har så gjort sedan förbundets bildande 2018. Sedan bildandet har dock verksamhetens ansvar utökats och fler anställda har tillkommit, vilket gör att kontorslokalen idag har för liten area i relation till antalet medarbetare. Under våren genomfördes en utredning av de långsiktiga lokalbehoven och beslut fattades om en tillfällig lösning. Från och med senhösten hyr SÅM en ytterligare kontorslokal i centrala Skillingaryd, där utvecklingsavdelningen och verksamhetschefen för ÅVC och omlastning nu har sina kontor. En uppdelning av medarbetarna är dock inte långsiktigt önskvärd och på sikt ser SÅM behov av en större gemensam kontorslokal. I förbundsordningen regleras att verksamheten ska ha sitt säte i Vaggeryds kommun vilket gör att en ny kontorslokal behöver vara belägen där.

KOMMUNIKATION

Då avfallshanteringen är en kommunal samhällstjänst som berör alla invånare, är kommunikationsarbetet en viktig del av SÅM:s löpande verksamhet. I grunden utgår det kommunikativa uppdraget från ett lagstadgat informationsansvar som åligger verksamheten. SÅM arbetar även för att förflytta GGVV-regionen uppför den s.k. avfallstrappan och en betydande del av kommunikationsarbetet syftar därför till att påverka konsumtionsmönster och åstadkomma beteendeförändringar i riktning mot ett miljömässigt mer hållbart levnadssätt. Under detta och kommande år sker även ett flertal lagändringar kopplat till avfallshantering vilka påverkar kommuninvånarna och ett proaktivt kommunikationsarbete är därför viktigt. För att tillgodose de kommunikationsbehov som finns kommunicerar SÅM löpande i olika kanaler; såväl digitalt som analogt via trycksaker och personliga möten. I mitten av sommaren delades ett postalt sommarutskick ut till alla hushåll med bland annat information om utsorteringskavet gällande flytande ätligt fett, statistik över insamlade avfallsmängder och hantering av invasiva främmande växtarter respektive farligt avfall. Inför jul delades ett vinterutskick ut med information kring avfallshämtning vintertid, det nya kravet på utsortering och insamling av textilavfall samt tips och råd kring avfallsförebyggande.

KOMMUNIKATIONSKAMPANJ KRING FÖREBYGGANDE AV FÖRPACKNINGSAVFALL

I samband med att Sveriges kommuner vid årsskiftet tog över det operativa ansvaret för att samla in förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter, fick kommunerna också ansvar för att informera om förebyggande av förpackningsavfall. SÅM påbörjade redan under förra året arbetet med att öka kunskapen hos såväl interna som externa målgrupper om hur förpackningsavfall kan förebyggas, men för att uppfylla informationsansvaret krävs även fortlöpande information. Under såväl våren som hösten genomfördes en kommunikationskampanj med i såväl digitala som fysiska kanaler. Kampanjerna omfattade en mix av kanaler med rörligt material bestående av korta filmer för webb och sociala medier samt en interaktiv digital broschyr.

TITTA, LUKTA, SMAKA - KAMPANJ FÖR MINSKAT MATSVINN

En betydande del av matsvinnet i Sverige uppstår hos hushållen. För att belysa detta genomförde SÅM en kortare digital kampanj under sommaren på tema Titta, lukta, smaka. Syftet med kampanjen var att öka allmänhetens kunskap såväl som att motivera till ändrat beteende för att minska uppkomsten av onödigt matsvinn. Kampanjen bestod av såväl informerande som motiverande budskap och redde till exempel ut skillnaden mellan bäst före och sista förbrukningsdag, att onödigt matsvinn är dåligt både för miljön och för plånboken, och att man ofta kan lita på de egna sinnena genom att titta lukta och smaka. Samiljo.se var det digitala navet och kompletterades med organiskt och betalt material i sociala medier.

UPPHANDLING FÖR UTVECKLING AV NY WEBBPLATS

SÅM:s externa webbplats är central för verksamhetens kundservice gentemot allmänheten och en viktig källa till information och självservice. Nuvarande webbplats byggdes i samband med bildandet av förbundet, men därefter har inget övergripande utvecklingsarbete skett

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

T.v: Vid årsskiftet övertog SÅM ansvaret för de obemannade återvinningsstationerna i GGVV-kommunerna. T.h: I april invgides en Bibliokiosk på torget i Skillingaryd, ett samverksansprojekt mellan SÅM, Skillingaryds Intresseförening och biblioteken i Vaggeryds kommun.

utan webbplatsen har vuxit i takt med att verksamheten utökats. Sedan lanseringen 2018 har mycket hänt framförallt ur ett tekniskt hänseende och gällande krav på digital tillgänglighet. Det finns idag ett behov av en ny webbplats för att uppfylla gällande standarder och lagkrav men också för att kunna möta allmänhetens behov. Över 70 % av webbplatsens besök görs idag via mobila enheter, vilket nuvarande webbplats inte fullt ut är anpassad för. Under våren genomfördes en upphandling av webbyrå för utveckling av ny webbplats samt löpande supportarbete. Projektet kring utveckling av ny webbplats påbörjades under sensommaren och en försiktig målsättning är att kunna lansera en ny webbplats under senvintern/våren 2025.

EVENT OCH STUDIEBESÖK

SÅM har deltagit på flera event under året så som kommunala marknadsdagar, informationsbesök hos enskilda hyresfastigheter/bostadsrättsföreningar, företagsbesök samt Värnamo fastighetsmässa. Därutöver har ett par skolbesök genomförts där eleverna har fått lära sig om återvinning samt hur man kan göra smarta avfallsförebyggande val. Några klasser från olika årskurser har även gjort studiebesök på SÅM:s återvinningscentraler.

KUNDUNDERSÖKNING

Svensk Avfallshantering är en för avfallsbranschen välkänd kundundersökning som många kommuner väljer att genomföra, så även SÅM. Under hösten genomfördes ett postalt utskick till 2 400 slumpvis utvalda abonnenter inom SÅM:s medlemskommuner med länk till en digital enkät. Undersökningen som mäter kundnöjdheten för en rad olika områden är ett värdefullt verktyg för vårt kvalitets- och utvecklingsarbete men också för att kunna följa upp avfallsplanens mål och åtgärder.

ÅTERBRUKSINSATSER

BIBLIOKIOSK

I samband med Världsboksdagen den 23 april öppnades en Bibliokiosk i den gamla rikstelefonkiosken på torget i centrala Skillingaryd. Kiosken är ett initiativ av SÅM i samverkan med Biblioteken i Vaggeryds kommun och Skillingaryds intresseförening. Kiosken som är

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

öppen dygnet runt för att besökare kostnadsfritt ska kunna hämta och lämna böcker, rymmer litteratur från såväl SÅM:s återbruksverksamhet Ge och Ta som från privatpersoner samt i viss mån utrangerade böcker från biblioteken. Förhoppningen är att tillsammans skapa en levande bokhylla. Initiativet har fått ett positivt mottagande av allmänheten samt uppmärksammats av lokalmedia.

SAMARBETE MED GRUNDSKOLANS TRÄSLÖJD

I början av året utökades även SÅM:s återbruksarbete genom ett samarbete med träslöjden på en av skolorna i Vaggeryds kommun och det kreativa återanvändningscentret Remida. Syftet är att ta tillvara på bra trämaterial som lämnas in på återvinningscentralen i Vaggeryd och ge det förlängd livslängd genom användning i skolans slöjd. Med hjälp av Remida kvalitetssäkras och kontrolleras säkerheten i det utsorterade materialet innan det levereras till skolans verksamhet.

REVIDERING AV LOKALA AVFALLSFÖRESKRIFTER

Under året har revideringsarbetet av de lokala avfallsföreskrifterna fortsatt i samverkan med tjänstemän från de fyra medlemskommunerna. Målsättningen är att avfallsföreskrifterna ska kunna ställas ut för allmänhetens synpunkter under våren 2025 och därefter antas i respektive kommun. Tillsammans utgör avfallsplanen och de kommunala avfallsföreskrifterna den så kallade renhållningsordningen som beskriver regler och strategiska planer för hantering av hushållens avfall, så kallat kommunalt avfall.

PERSONALREDOVISNING

SÅM har idag totalt 31 tillsvidareanställda. Av dessa är 14 stationerade på kontoren i Skillingaryd och 17 på återvinningscentralerna ute i kommunerna. Utöver tillsvidareanställda tillkommer även visstids- och timanställda. Vissa tjänster inom ekonomi, upphandling, IT och personal köps in av Vaggeryds kommun.

PERSONAL- OCH ORGANISATION

Året har inneburit en del personalförändringar. En vakans uppstod under våren när SÅM:s avfallstekniker avslutade sin anställning. En rekrytering genomfördes i samverkan med ett lokalt rekryteringsföretag och vid återbesättningen valde SÅM även att ändra befattningen från avfallstekniker till driftsamordnare.

Likaså valde SÅM:s miljöingenjör under våren att söka sig vidare till annan tjänst, och en rekrytering genomfördes under försommaren. Såväl driftsamordnaren som den nya miljöingenjören tillträdde sina tjänster under september månad.

I slutet av året valde verksamhetschefen för ÅVC och omlastning att säga upp sig till förmån för nytt uppdrag. En rekryteringsprocess intierades i slutet av året med hjälp av ett lokalt rekryteringsföretag, målsättningen är att ha en ny chef på plats under våren 2025.

Även en medarbetare inom kontaktcenter valde att avsluta sin anställning i slutet av året. Tjänsten har varit tidsbegränsad, men utifrån verksamhetens behov fattade SÅM beslut om att inrätta tjänsten permanent och rekryteringen påbörjades innan jul.

Under året fattades beslut om att anställa en ekonomiansvarig till SÅM. Rekryteringsprocessen genomfördes under sensommaren och en medarbetare tillträdde tjänsten i början av december månad.

Slutligen har även en organisationsförändring genomförts, där en utvecklingsavdelning under ledning av en utvecklingschef inrättats som ny verksamhetsgren. Syftet med förändringen är att främja ytterligare framdrift inom verksamheten samt att förtydliga arbetssätt och roller inom organisationen.

FÖRÄLDRALEDIGHETER

Några medarbetare har varit partiellt föräldralediga under året. En medarbetare har varit föräldraledig på heltid en period under våren och sommaren.

Antal anställda*	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidareanställda*	14	17	31
Visstidsanställda/Vikariat	0	2	2
Övrigt	2	7	9
Årsarbetare**	13,85	19,00	32,85

* Antal tillsvidareanställda 2024-12-31
** Tjänstgöringsgrad omräknat till heltid

Sjufrånvaro	Kvinnor	Män	Totalt
Antal timmar	1 357	1 065	2 422
Sjukfrånvaro %	5,32	2,86	3,86
Sjukfrånvaro över 60 dgr %	12,35	0,00	6,92

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

Borgensförbindelser, Mnkr	Borgenslimit	Skuld 202412
Solidarisk borgen för samtliga kommuner, låneförbindelser	250,0	115,0
Solidarisk borgen för samtliga kommuner, checkräkningskredit	10,0	0,0
Totaltsumma	**260,0**	**115,0**
Gislaveds kommuns borgensansvar enl kvotfördelning (33 %)	82,5	38,5
Gislaveds kommuns borgensansvar enl kvotfördelning (33 %) checkräkningskredit	3,3	0,0
Totalsumma Gislaveds kommun	**85,8**	**38,5**
Gnosjö kommuns borgensansvar enl kvotfördelning (11 %)	27,5	12,7
Gnosjö kommuns borgensansvar enl kvotfördelning (11 %) checkräkningskredit	1,1	0,0
Totalsumma Gnosjö kommun	**28,6**	**12,7**
Värnamo kommuns borgensansvar enl kvotfördelning (39 %)	97,5	44,9
Värnamo kommuns borgensansvar enl kvotfördelning (39 %) checkräkningskredit	3,9	0,0
Totalsumma Värnamo kommun	**101,4**	**44,9**
Vaggeryds kommuns borgensansvar enl kvotfördelning (17 %)	42,5	19,0
Vaggeryds kommuns borgensansvar enl kvotfördelning (17 %) checkräkningskredit	1,7	0,0
Totalsumma Vaggeryds kommun	**44,2**	**19,0**

Tabell: Totalt borgensåtagande fördelat per kommun.

BORGENSÅTAGANDE OCH LÅN

I förbundsordningen framgår att kommunalförbundet SÅM får uppta lån, samt att om borgen krävs av kreditgivare, ska samtliga kommunmedlemmar gå i borgen för lånet eller leasingavtalet. Vissa kreditgivare kräver därtill ett regressavtal som klargör medlemskommunernas hantering av den finansiella risken, det vill säga hur man avser fördela den solidariska borgen sinsemellan. Ett regressavtal finns således tecknat mellan kommunalförbundets medlemskommuner, där respektive kommuns procentuella andel av förbundets totala invånarantal avgör andel i förbundets tillgångar och skulder. Under februari månad förföll ett av SÅM:s lån och ett nytt lån upptogs på samma lånebelopp. Totalsumman på lånen uppgår till samma som under 2023, 115 miljoner.

PERIODENS RESULTAT

Årsbokslutet för 2024 ger ett överskott på 11,2 miljoner. Detta beror framförallt på högre ersättning från förpackningsproducenterna än förväntat. Naturvårdsverket reviderade beräkningsmallen och ersättningsnivån till kommunerna under december 2023 vilket var till fördel för SÅM, revideringen skedde således efter det att budgeten för 2024 antogs.

INTÄKTER

Intäkterna för SÅM ligger plus 10 570 tkr mot budget. Detta beror framförallt på högre ersättning från förpackningsproducenterna än förväntat. Under januari till december har SÅM erhållit 7 750 tkr mer än budgeterat. Naturvårdsverket reviderade beräkningsmallen och ersättningsnivån till kommunerna under december 2023 vilket var till fördel för SÅM.

Försäljningen av material från återvinningscentralerna bidrar med högre intäkter än tidigare år då materialpriserna fortfarande är höga. Även intäkterna från försäljning av företagskort bidrar. Intäkten inom återvinningscentralerna ligger cirka 2 600 tkr högre än budgeterat. Taxeintäkterna följer budget väl.

KOSTNADER

Kostnaderna för SÅM är totalt 2 517 tkr lägre än budgeterat under perioden januari till december. De lägre kostnaderna beror till stor del på gynnsamma upphandlingar där behandlingsavgifter och transportkostnader minskat.

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

Även konjunkturläget bidrar då mindre mängder avfall lämnas in till SÅM:s anläggningar.

Kostnaderna för administrationen ligger cirka 216 tkr lägre än budget vilket kan kopplas till lägre driftkostnader.

Kostnaderna för insamling av hushållsavfall och slam ligger 1 544 tkr högre än budget. Detta beror framförallt på ökade kostnader för matavfallskärl, matavfallspåsar och IT-utrustning till fordonen. Under året har även kundförlusterna påverkat kostnadsbilden.

Behandlingskostnaderna för matavfall och restavfall ligger 3 230 tkr lägre än budget. Detta beror framförallt på mindre mängder restavfall till energiåtervinning samt lyckade upphandlingar för transporter och behandling av rest- och matavfall.

Kostnaderna för anläggningarna ligger cirka 615 tkr lägre än budget vilket bland annat beror av lägre kostnader för mottagning, transport och behandling av material under perioden januari till december.

RÄNTOR

De finansiella kostnaderna ligger något lägre än budget.

AVSKRIVNINGAR

Avskrivningstiden för fyrfackskärlen har sänkts till 10 år från och med mars vilket ökar avskrivningskostnaden med cirka 250 tkr per månad. Avskrivningstiden för kärlen motsvarar nu Naturvårdsverkets beräkningsmall. Samtidigt har årets investeringar på återvinningscentralerna inte kommit igång i full utsträckning. Totalt sett är därför avskrivningskostnaderna enbart 1 834 tkr högre än budget.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH BALANSKRAVET

Kommunallagen ställer krav på god ekonomisk hushållning för kommunerna. SÅM är ett kommunalförbund som utifrån kommunallagen har övertagit medlemskommunernas ansvar enligt 15 kap. miljöbalken. Ansvaret omfattar den avfallshantering som åligger kommunerna enligt denna lag.

Avfallsverksamheten är en strikt taxefinansierad verksamhet som ska utgå ifrån kommunallagens självkostnadsprincip enligt 2 kap. 6 §. Självkostnadsprincipen säger att kommuner och därigenom kommunalförbund inte får ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för de tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Även i kommuner ska således avfallsverksamheten särredovisas från kommunens övriga verksamhet. Överuttag, det vill säga taxeinkomster som överstiger kostnaderna för det kommunala avfallsuppdraget, ska inte betraktas som en vinst utan som en skuld som ska återföras till avgiftskollektivet.

I normgivningen för den kommunala redovisningen görs följande uttolkning; ”I den mån verksamhetens avgiftsuttag uttryckligen regleras av självkostnadsprincipen och avgiftsuttaget överskrider självkostnaden, ska intäkten minskas och överuttaget bokföras som en förutbetald intäkt (det vill säga som en skuld till avgiftskollektivet).” Detta innebär att taxeinkomsterna bör intäktsredovisas enligt den omvända matchningsprincipen.

I rättspraxis har det godtagits att återbetalningspliktiga överuttag inte betalas tillbaka direkt till brukarna utan att medlen i stället gottgörs avgiftskollektivet genom avgiftsuttaget. En förutsättning för en sådan kollektiv reglering har varit att den skett enligt plan och inom en inte alltför lång tid från överuttaget.

Eftersom varje generation ska stå för sina kostnader har det ansetts rimligt att återföring av överuttag sker inom en treårsperiod. Regleringen enligt denna ”treårsregel” kan således ske genom att justera avgiftsuttaget eller kostnadsnivån upp eller ned beroende på vilken situation avfallsverksamheten befinner sig i.

SÅM har de senaste åren gjort överuttag från avgiftskollektivet då verksamheten har redovisat ett överskott. I ett försök att minska överskottet har ett nollreslutat budgeterats för 2024.

Möjligheten till en sådan budgetering går i strid med god ekonomisk hushållning och det kan därför anses att avfallsverksamheten inte kan målstyras utifrån grunderna i god ekonomisk hushållning.

Året har dock hittills inneburit högre intäkter än vad som har kunnat förutspås. En utredning kommer därför arr genomföras kring hur överskottet på bästa sätt ska kunna återföras till avgiftskollektivet.

Då överuttag enligt ovan inte är att anse som en vinst, utan snarare en skuld, så konstateras det samtidigt att grundregeln i balanskravet, att intäkterna ska vara större än kostnaderna, inte är tillämpbart för SÅM:s verksamhet. Med anledning av detta så redovisas inget balanskravsresultat.

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

FINANSIELL INFORMATION

RESULTATRÄKNING

Mnkr	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter	1	149,3	114,9
Verksamhetens kostnader	2	-119,0	-103,6
Avskrivningar	3	-14,5	-11,1
Verksamhetens nettokostnader		**15,8**	**0,2**
Finansiella intäkter	4	0,2	0,2
Finansiella kostnader	5	-4,8	-3,6
PERIODENS RESULTAT		**11,2**	**-3,2**

BALANSRÄKNING

Mnkr	Not	2024	2023
TILLGÅNGAR			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	37,7	31,9
Maskiner och inventarier	7	66	72,3
Immateriella anläggningstillgångar	8	0	0,1
Summa anläggningstillgångar		**103,7**	**104,3**
Kortfristiga fordringar	9	43,7	28,1
Likvida medel	10	8,1	14,5
Summa omsättningstillgångar		**51,8**	**42,6**
SUMMA TILLGÅNGAR		**155,5**	**146,9**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Årets resultat	11	11,2	-3,2
Eget kapital	11	11,0	14,2
Summa eget kapital		**22,2**	**11,0**
AVSÄTTNINGAR	**12**	**1,3**	**0,9**
SKULDER			
Långfristiga skulder	13	115	115,0
Kortfristiga skulder	14	5,6	4,5
Leverantörsskulder	14	11,4	15,5
Summa kortfristiga skulder		**17,0**	**20,0**
Summa skulder		**132,0**	**135,0**
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		**155,5**	**146,9**

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

KASSAFLÖDE

Mnkr	2024	2023
Periodens resultat	11,2	-3,2
Avskrivningar	14,5	11,1
Övriga likviditetspåverkande poster	0,0	-0,1
I anspråkstagna avsättningar	0,4	-0,1
Förändring kortfristiga fordringar	-15,5	-4,7
Förändring kortfristiga skulder	-3	5,1
Kassaflöde från löpande verksamhet	**7,6**	**8,1**
Investering immateriell och materiell anläggningstillgång	-5,9	-0,5
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	-8,1	0,0
Erhållna investeringsbidrag	0,0	0,0
Kassaflöde investeringsverksamheten	**-14,0**	**-0,5**
Förändring långfristiga skulder	0,0	-13,0
Förändring långsiktiga fordringar	0,0	0,0
Kassaflöde finansieringsverksamheten	**0,0**	**-13,0**
ÅRETS KASSAFLÖDE	**-6,4**	**-5,4**
Likvida medel vid periodens början	14,5	19,9
Likvida medel vid periodens slut	8,1	14,5

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

NOTFÖRKLARINGAR

Not 1 **Verksamhetens intäkter, Mnkr**	**2024**	**2023**
Försäljningsmedel	10,4	9,1
Taxor och avgifter	138,8	105,4
Övriga intäkter	0,2	0,4
Summa	**149,3**	**114,9**

Not 2 **Verksamhetens kostnader, Mnkr**	**2024**	**2023**
Anläggnings-, underhållningsmaterial, inventarier	1,5	2,5
Köp av verksamhet	61,1	55,4
Personalkostnader	21,0	19,1
Lokal- och markhyror	1,7	1,2
Övriga verksamhetskostnader och tjänster	33,7	25,3
Summa	**119,0**	**103,6**

Not 3 **Avskrivningar, Mnkr**	**2024**	**2023**
Avskrivning Immateriella anläggningar	0,0	0,1
Avskrivning Återvinningscentraler och övriga anläggningar	2,3	1,4
Avskrivning Maskiner och inventarier	12,2	9,6
Summa	**14,5**	**11,1**

Not 4 **Finansiella intäkter, Mnkr**	**2024**	**2023**
Ränteintäkter	0,1	0,1
Övriga finansiella intäkter	0,2	0,1
Summa	**0,3**	**0,2**

Not 5 **Finansiella kostnader, Mnkr**	**2024**	**2023**
Räntekostnader	4,8	3,6
Övriga finansiella kostnader	0,0	0,0
Summa	**4,8**	**3,6**

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

Not 6 **Mark, byggnader och tekniska anläggningar, Mnkr**	**2024**	**2023**
Ingående anskaffningsvärde	55,1	54,5
Investeringar	8,1	0,6
Utgående anskaffningsvärde	**63,2**	**55,1**
Ingående ack avskrivningar	-23,2	-21,8
Årets avskrivningar	-2,3	-1,4
Utgående ack avskrivningar	**-25,5**	**-23,2**
Utgående redovisat värde	**37,7**	**31,9**
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	41 år	44 år

Not 7 **Maskiner, inventarier, fordon, Mnkr**	**2024**	**2023**
Ingående anskaffningsvärde	111,7	111,7
Investeringar	5,9	0,0
Utrangering	-1,4	0,0
Utgående anskaffningsvärde	**116,2**	**111,7**
Ingående ack avskrivningar	-39,4	-29,8
Årets avskrivningar	-12,2	-9,6
Utrangering	1,4	0,0
Utgående ack avskrivningar	**-50,2**	**-39,4**
Utgående redovisat värde	**66,0**	**72,3**
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	11 år	11 år

Not 8 **Immateriella anläggningstillgångar, Mnkr**	**2024**	**2023**
Ingående anskaffningsvärde	0,5	0,5
Investeringar	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	**0,5**	**0,5**
Ingående ack avskrivningar	-0,5	-0,3
Årets avskrivningar	0,0	-0,1
Utgående ack avskrivningar	**-0,5**	**-0,4**
Utgående redovisat värde	**0,0**	**0,1**
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	5 år	5 år

Not 9 **Kortfristiga fordringar, Mnkr**	**2024**	**2023**
Kundfordringar Vaggeryd	4,1	4,1
Kundfordringar Värnamo	8,3	8,4
Kundfordringar Gnosjö	3,1	2,9
Kundfordringar Gislaved	7,6	7,7
Interimposter	21,1	5,4
Övriga fordringar inkl moms	-0,4	-0,4
SUMMA	**43,8**	**28,1**

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

Not 10 **Likvida medel, Mnkr**	**2024**	**2023**
Skattemedel	3,3	0,9
Bankmedel	4,8	13,6
SUMMA	**8,1**	**14,5**

Not 11 **Eget kapital, Mnkr**	**2024**	**2023**
Årets resultat	11,2	-3,2
Övrigt eget kapital	11,0	14,2
SUMMA	**22,2**	**11,0**

Not 12 **Avsättningar, Mnkr**	**2024**	**2023**
Pensioner	0,5	0,5
Löneskatt	0,8	0,4
SUMMA	**1,3**	**0,9**

Not 13 **Långfristiga skulder, Mnkr**	**2024**	**2023**
Långfristigt lån	115,0	115,0
SUMMA	**115,0**	**115,0**

Not 14 **Kortfristiga skulder, Mnkr**	**2024**	**2023**
Leverantörskulder	11,4	15,5
Arbetsgivaravgifter	0,4	0,4
Personalens källskatt	0,3	0,3
Semesterlöneskuld	1,2	1,0
Övriga interimskulder	3,7	2,8
SUMMA	**17,0**	**20,1**

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

INVESTERINGSREDOVISNING, MNKR

ID	Akt	Investeringar	Investeringsutgifter 202401-202412	Investeringsutgifter 202301-202312
	ingen akt	ospec investeringar påpengar	2,66	0,00
7000		**Summa Vaggeryd**	**2,66**	**0,00**
	ingen akt	Investering Värnamo	2,17	0,00
7001		**Summa Värnamo**	**2,17**	**0,00**
	ingen akt	Investering Gnosjö	2,19	0,00
7002		**Summa Gnosjö**	**2,19**	**0,00**
	ingen akt	Investering Gislaved	0,82	0,00
7003		**Summa Gislaved**	**0,82**	**0,00**
	ingen akt	Investering gemensam	1,30	0,41
7004		**Summa gemensam**	**1,30**	**0,41**
	ingen akt	Matavfallsprojekt flerfamiljsb	0,00	0,00
	902	FNI-införande	0,00	0,00
7005		**Summa Matavfallsprojekt flerfamiljsb**	**0,00**	**0,00**
	Ingen akt	Om- och tillbyggnad Hillerstorp ÅVC	2,53	0,21
7006		**Summa om- och tillbyggnad Hillerstorp ÅVC**	**2,53**	**0,21**
	ingen akt	Övertagande av återvinningsstationer	**2,32**	**0,00**
7007		**Summa övertagande av återvinningsstationer**	**2,32**	**0,00**
		Totalsumma investering	**13,99**	**0,62**

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

REDOVISNINGSPRINCIPER

Kommentarer till rekommendationer från rådet för kommunal redovisning

R2 Intäkter från avigfter, bidrag och försäljning
En inkomst redovisas med det belopp som bolaget fått eller kommer att få. En inkomst redovisas normalt som intäkt först när samtliga av följande villkor är uppfyllda: Inkomsten är möjlig att beräkna på ett tillförlitligt sätt, det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla bolaget samt de eventuella utgifter som uppkommit eller som förväntas uppkomma till följd av transaktionen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

R3 Redovisning av immateriella tillgångar
Linjär metod tillämpas för avskrivningar. Varje investeringsprojekt använda nyttjandeperiod utgör bedömningsgrund för avskrivningens längd. Redovisning av ackumulerade avskrivningar i not till balansräkningen sker separat enligt bruttometod.

R4 Materiella anläggningstillgångar
Linjär metod tillämpas för avskrivningar. Varje investeringsprojekt använda nyttjandeperiod utgör bedömningsgrund för avskrivningens längd. Redovisning av ackumulerade avskrivningar i not till balansräkningen sker separat enligt bruttometod. Komponentavskrivning tillämpas på vissa övertagna investeringar samt på alla nyinvesteringar.

R6 Nedskrivningar
Ingen nedskrivning av anläggningstillgång har skett under året.

R7 Redovisning av lånekostnader
Rekommendationen efterföljs. Lånekostnader belastar resultatet för årsbokslutet. Upptagna lån redovisas som långfristig skuld.

R9 Avsättningar och ansvarsförbindelser
Inga ansvarsförbindelser finns.

R10 Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser
Rekommendationen efterlevs helt. SÅM köper värderingshjälp från Skandia för att erhålla rätt avsättning och ansvarsförbindelse.
Upplysningar enligt rekommendationen lämnas i not till balansräkningen. Redovisning sker enligt rekommendationer för avsättningar.

R13 Redovisning av kassaflöden
Bolaget följer rekommendationen att redovisa en kassaflödesanalys som utmynnar i en förändring av likvida medel och uppdelad i olika sektorer.

Information från rådet för kommunal redovisning

Ankomstregistrering av leverantörsfakturor
Samtliga leverantörsfakturor mottas centralt av ekonomienheten i Vaggeryds kommun. Ankomstregistrering sker direkt. Administration av leverantörsfakturor köps som tjänst från Vaggeryds kommun.

Samverkan Återvinning Miljö har leasingavtal på tre bilar. Återstående skuld på dessa är beloppsmässigt förhållandevis små och har inte redovisats som finansiell leasing i enlighet med rekommendation RKR R5 Leasing.

Egna upplysningar

- Löner, semesterersättningar och övriga löneförmåner har redovisats enligt kontaktmetoden.
- Semesterlöneskuld avseende månadsavlönade periodiseras löpande månadsvis och har skuldbokförts.
- Personalomkostnadspålägg har interndebiterats med 40,15 %.
- Kommunernas andel av resultatet fördelas enligt beslutad kvotfördelning:

Vaggeryd	17 %
Värnamo	39 %
Gislaved	33 %
Gnosjö	11 %

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS 2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

FÖRBUNDSDIREKTIONENS GODKÄNNANDE

Direktionen intygar härmed att denna årsredovisning upprättats i enlighet med årsredovisningslagen, ÅRL och att den ger en rättvisande bild av förbundets verksamhet, ställning och resultat, samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som förbundet står inför. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av förbundsdirektionen.

Marie Johansson (S)
Ordförande

Kristine Hästmark (M)
Vice Ordförande

Kjell Örtlund (MiG)
Ledamot

Tobias Pettersson (M)
Ledamot

Camilla Karlsson (S)
Ledamot

Gert Jonsson (M)
Ledamot

Klas Gustavsson (EMP)
Ledamot

Anetté Myrvold (S)
Ledamot

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1I

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Centralplan 5, 568 30 Skillingaryd 010-414 47 00 kontakt@samiljo.se www.samiljo.se Orgnr. 22 20 00 - 3228

Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

SEALED BY Verified BK7GVES3KE-HJNGNEJN1L

Document history

COMPLETED BY ALL:
25.03.2025 10:48

SENT BY OWNER:
Ewa Nilsson • 21.03.2025 15:13

DOCUMENT ID:
HJNGNejn1l

ENVELOPE ID:
Bk7GVes3ke-HJNGNejn1l

DOCUMENT NAME:
Årsrapport 2024_signering direktionen_250321.pdf
28 pages

Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
MARIE JOHANSSON	**Signed**	**21.03.2025 15:21**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1962/10/16)**
Marie.Johansson@pol.gislaved.se	Authenticated	21.03.2025 15:21	Low	IP: 83.191.110.147
Klas Oskar Gustafsson	**Signed**	**21.03.2025 15:22**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1974/02/15)**
klas.Gustavsson@vaggeryd.se	Authenticated	21.03.2025 15:21	Low	IP: 172.103.93.202
GERT NILS INGMAR JONSSON	**Signed**	**21.03.2025 15:24**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1960/01/06)**
gert.jonsson@vaggeryd.se	Authenticated	21.03.2025 15:23	Low	IP: 83.185.85.15
KJELL ÖRTLUND	**Signed**	**21.03.2025 15:40**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1949/01/12)**
kjell.ortlund@pol.gislaved.se	Authenticated	21.03.2025 15:39	Low	IP: 81.236.198.245
CAMILLA KARLSSON	**Signed**	**21.03.2025 16:34**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1973/06/06)**
camilla.karlsson@gnosjo.se	Authenticated	21.03.2025 16:33	Low	IP: 94.234.64.81
Tobias Stig Samuel Pettersson	**Signed**	**21.03.2025 17:59**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1993/01/20)**
tobias.pettersson@varnamo.se	Authenticated	21.03.2025 17:59	Low	IP: 90.233.193.165
KRISTINE HÄSTMARK	**Signed**	**24.03.2025 10:31**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1972/03/24)**
Kristine.Hastmark@gnosjo.se	Authenticated	24.03.2025 10:29	Low	IP: 192.71.229.1
ANETTÉ MYRVOLD	**Signed**	**25.03.2025 10:48**	**eID**	**Swedish BankID (DOB: 1978/11/17)**
anette.myrvold@varnamo.se	Authenticated	21.03.2025 18:55	Low	IP: 92.244.206.47

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Custom events

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.
Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR compliant | eIDAS standard | PAdES sealed

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

No custom events related to this document

Ankom: 2025-04-01 Ärende: KS.2024.40 Handling: 1426024

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.
Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR compliant

eIDAS standard

PAdES sealed

Kvalitetsmål

Varje nämnd fastställer årligen i respektive budget ett antal kvalitetsmål i form av nyckeltal med tillhörande målvärden för kommande år. Kvalitetsmålen följs upp i nämndernas bokslutsrapporter och en sammanställning av nämndernas kvalitetsmål presenteras i kommunfullmäktiges årsbokslut där de också utgör en bedömningsgrund för god ekonomisk hushållning för kommunen som helhet.

Uppföljning kvalitetsmål för 2024:

Kvalitetsmål	Beskrivning	Målvärde 2024	Resultat 2024	Ansvarig nämnd
Bra ärendebalans under året	Ärendebalansen redovisar hur stor andel av de inkomna tillståndsärendena och tillsynsärenden, 12 månader tillbaka i tiden, som har fått beslut	80 %	Uppskattningsvist ca 80 %	Bygg- och miljönämnden
Öka NKI resultatet	SKR: insiktsundersökning mäter NKI från de som varit i kontakt med verksamheterna	70%	Halvårsrapport för 2024 visar ett värde på ca 68) Resultat för hela år 2024 kommer i april 2025.	Bygg- och miljönämnden
God prognossäkerhet	Avvikelsen i prognoserna ska vara så liten som möjligt mot utfallet. Differensen ska vara låg	högst 5%	Avvikelse pga. ökade intäkter samt vakanser	Bygg- och miljönämnden
Nöjd kundindex genom aggregerade insiktsmätningar	Mätningen visar servicekvalitet i kommunens myndighetsutövning, i första hand mot företagare. Bedömningar inom olika delområden sammanställs i ett index som visar kommunens effektivitet och kvalitet i servicen mot näringslivet.	Indexvärde >74	68,5	Kommunstyrelsen
Kapacitetsutnyttjande i lokalbeståndet	En effektiv lokalförsörjning innebär att så stor del som möjligt av kommunens verksamhetslokaler används, antingen direkt eller som reserv för att kunna möta tillfälliga behov som kan förväntas uppstå i närtid.	Vakansgrad på 7%	4%	Kommunstyrelsen
Deltagande i medborgarråd	Mätningen visar hur väl vi når ut till kommuninvånare för att utveckla den lokala demokratin och öka det demokratiska	200 deltagare i medborgarrådets undersökningar	108	Kommunstyrelsen

	deltagandet i, och emellan, de allmänna valen.			
Genomförda dialoger, riktade mot särskilt prioriterade målgrupper	Mätningen visar hur väl vi når ut till kommuninvånare för att utveckla den lokala demokratin och öka det demokratiska deltagandet i, och emellan, de allmänna valen.	Fem medborgardialoger med prioriterade målgrupper	10	Kommunstyrelsen
It, intern drifttid	Många delar av kommunorganisationer är idag beroende av digitala verktyg i sina verksamheter. Därför behöver vi säkra en så hög driftsäkerhet som möjligt för den interna driften av it-system och infrastruktur.	99% tillgänglighet för interna system	99,1%	Kommunstyrelsen
HME	HME är ett mått för Hållbart medarbetarengagemang. Måttet tas fram från medarbetarenkät & pulsmätning som genomförs 1 ggr/år.	70	70	Räddningsnämnden
Tillsyn	Här redovisas ett antal som är beroende av kompetens och bemanning. Antalet utgår från en grund som handlar om teoretisk planering och säger egentligen inget kvaliteten.	130	70	Räddningsnämnden
Utbildning för företag	Här redovisas ett antal som är beroende av kompetens och bemanning. Antalet utgår från en grund som handlar om teoretisk planering och säger egentligen inget om kvaliteten	100	160	Räddningsnämnden
Kompetensförsörjning	Etablera en strategisk kompetensförsörjningsplan genom att inventera kompetensbehov inom nämndens ansvarsområden. Inventeringen följs upp med en konkret handlingsplan för kompetensutveckling och framtida rekrytering.	Att skapa en kompetensförsörjningsplan för förvaltningen.	En förvaltningsövergripande kompetensförsörjningsplan är framtagen. Under kommande år skall den införas på avdelningsnivå.	Samhällsutvecklingsnämnden
Nöjd medarbetarindex, medarbetarenkät.	Vartannat år genomför kommunen en medarbetarenkät som kan fånga medarbetarens	Pulsindex 70 HME 74	Uppgift saknas.	Samhällsutvecklingsnämnden

	upplevelse av sin arbetsplats. Resultatet används för att diskutera förutsättningar och utvecklingsområden och ska dokumenteras i en åtgärdsplan.			
Delaktighet	Målgrupperna ska känna sig delaktiga i den omsorg och det stöd vi ger dem.	80%	79,8%	Socialnämnden
Tillgänglighet	Målgrupperna ska uppleva att vi har en hög tillgänglighet när de är i behov av hjälp.	80%	84,5%	Socialnämnden
Rättssäker handläggning	Utredning görs inom lagstadgad tid.	100%	88%	Socialnämnden
Ej verkställda beslut	Nämnden ska kunna verkställa alla beslut inom utsatt tid.	0st	79st	Socialnämnden
Beslut till verkställighet vård- och omsorgsboende	Beslut om boende ska verkställas inom 90 dagar	<90 dagar	38 dagar i snitt	Socialnämnden
Brukartid	Hemtjänsten ska arbeta för att ha hög brukartid.	68%	68%	Socialnämnden
Medicinskt färdigbehandlade	Nämnden ska inte ha några kostnader för medicinskt färdigbehandlade patienter på sjukhus.	0kr	58 000kr	Socialnämnden
God arbetsmiljö	Medarbetare ska uppleva en god arbetsmiljö. Medelvärde för pulsfrågor.	3,90	3,94	Socialnämnden
Sjukfrånvaron	Nämnden ska arbeta aktivt för att sänka sjukfrånvaron i verksamheterna.	7,5%	Ingen data tillgänglig	Socialnämnden
Användande av timvikarier	Genom en god bemanningsplanering ska verksamheterna inte använda mer timvikarier än nödvändigt. Andel vikarier i jämförelse med baspersonal.	15%	19% för hela året. För sista halvåret är snittet 17%	Socialnämnden
Varje barn i förskolan stimuleras i sin språkutveckling i svenska och sin förmåga att kommunicera.	Uppfattningen bland barn, vårdnadshavare och personal om barns möjlighet att utveckla sin svenska. Målvärdet avser varje enskild kategori.	85 %	Ingår först som målvärde 2025	Utbildningsnämnden
Varje elev har de kunskaper den behöver för att vara väl förberedd för	Andel elever som blir behöriga till gymnasieskolan.	Åk 9: 87 %	78 %	Utbildningsnämnden

fortsatt utbildning.				
Varje elev fullföljer sin gymnasieutbildning.	Andel elever som uppnår gymnasieexamen.	75 %	75 %	Utbildningsnämnden
Varje barn och elev får en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero.	- Barn och elevers upplevelse av trygghet - Barn och elevers upplevelse av studiero - Vårdnadshavares upplevelse om barn och elever känner sig trygga i förskolan/fritidshemmet/ skolan	Trygghet 95 % Studiero 75 %	Trygghet Barn förskola 92 % Vårdnadshavare förskola 92 % Elev fritidshem 94 % Vårdnadshavare fritidshem 83 % Elever F-6 88 % Elever 7-9 84 % Elever gy 85 % Studiero Elever F-6 65 % Elever 7-9 68 % Elever gy 77 %	Utbildningsnämnden

Årsredovisning 2024 – kommunfullmäktige

Gislaveds kommun

Innehållsförteckning

1 Inledning 4
1.1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet 4
1.2 Det kommunala uppdraget 5
2 Förvaltningsberättelse 6
2.1 Översikt över verksamhetens utveckling 6
2.2 Den kommunala koncernen 8
2.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 10
2.3.1 Befolkningsutveckling 11
2.3.2 Omvärldsanalys 13
2.3.3 Hållbar utveckling 15
2.4 Händelser av väsentlig betydelse 18
2.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 19
2.5.1 Vision 19
2.5.2 Värdegrund 19
2.5.3 Styrmodell 19
2.5.4 Årets interna kontroll 20
2.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 21
2.6.1 Kommunfullmäktiges grunduppdrag 21
2.6.2 Kritiska kvalitetsfaktorer 26
2.6.3 Utvecklingsmål 35
2.6.4 Uppdrag 41
2.6.5 Sammanfattning kvalitet och måluppfyllnad 43
2.7 Finansiell analys 45
2.7.1 Resultat 45
2.7.2 Kapacitet 50
2.7.3 Risk och kontroll 52
2.7.4 Pensionsförpliktelser 55
2.7.5 Balanskravsresultat 56
2.7.6 Sammanfattning finansiell analys 57
2.8 Väsentliga personalförhållanden 59
2.8.1 Sjukfrånvaro 60
2.9 Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten 61
2.10 Förväntad utveckling 62

3 Ekonomisk redovisning..... 64
3.1.1 Resultaträkning..... 64
3.1.2 Balansräkning..... 65
3.1.3 Kassaflödesanalys..... 66
3.1.4 Redovisningsprinciper..... 67
3.1.4.1. Ord och begrepp..... 72
3.1.5 Noter..... 73
3.2 Affärsdrivande verksamhet – Vatten och avlopp årsredovisning..... 85
3.2.1 Resultaträkning..... 86
3.2.2 Balansräkning..... 86
3.2.3 Noter..... 87

4 Drift- och investeringsredovisning..... 88
4.1 Driftredovisning..... 88
4.2 Investeringsredovisning..... 91
4.3 Exploateringsverksamheten..... 95

5 Verksamhetsberättelser..... 98
5.1 Nämnder..... 98
5.1.1 Bygg- och miljönämnden..... 98
5.1.2 Kommunstyrelsen..... 99
5.1.3 Räddningsnämnden..... 101
5.1.4 Socialnämnden..... 102
5.1.5 Samhällsutvecklingsnämnden..... 104
5.1.6 Utbildningsnämnden..... 106
5.1.7 Överförmyndarnämnden..... 107
5.2 Koncernbolag och kommunalförbund..... 109
5.2.1 Gislaveds Kommunhus AB..... 109
5.2.1.1 AB Gislavedshus..... 112
5.2.1.2 Enter Gislaved AB..... 114
5.2.1.3 Gislaved Energi Koncern AB..... 116
5.2.1.4 Gisletorp Lokaler AB..... 118
5.2.1.5 Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB..... 119
5.2.2 SÅM Samverkan Återvinning Miljö..... 120

1 Inledning

1.1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

2024 har varit ett år med stora förändringar. Vår omvärld har präglats av en ökad osäkerhet och polarisering. Rysslands invasion av Ukraina har fortsatt och påverkar läget i Europa på många sätt. Därtill har den kraftigt eskalerande konflikten i Gaza skapat ännu större spänningar i vår omvärld. Under året har det hållits val i vår omvärld, exempelvis till EU-parlamentet och presidentvalet i USA som vi ser kommer påverka utvecklingen framåt.

Ekonomiskt har den generella osäkerheten fortsatt påverkat 2024 med både hög inflation och stigande räntor. Sedan mitten av förra året minskade däremot inflationen, vilket därefter har bidragit till flera räntesänkningar som i sin tur skapar hopp om en vändning. Vi befinner oss dock fortsatt i en lågkonjunktur där återhållsamhet måste råda. Det ekonomiska läget 2024 har starkt påverkat våra förvaltningar och bolag negativt under året. Kommunens ekonomiska resultat visar på att det krävs ett omfattande arbete med att få en ekonomi i balans. Även om det under hösten gjorts ett gott arbete i våra verksamheter och förvaltningar så återstår mycket arbete än. Den negativa befolknings-förändringen är en utmaning för kommunen och det är viktigt att försöka vända kurvan. Det är framförallt kommunens förmåga att vara en attraktiv plats för familjebildande åldrar som är viktig.

Året har fortsatt präglats av organisationsförändringar för att anpassa våra verksamheter. Dessa behöver bättre motsvara de behov vi ser och den utveckling vi strävar efter. Det handlar även om förändrade arbetssätt och att skapa tydligare processer. Jag vill rikta ett tack till alla medarbetare som både bidrar till denna omställning och samtidigt säkerställer att vi varje dag fortsätter att leverera till våra målgrupper. Det här har också hänt under året:

- En fastighetsförsäljning har genomförts till AB Gislavedshus för att renodla bostadsuppdraget.
- Solcellsparken i Mossarp med tillhörande batterilagring, som ägs av Gislaved Energi AB:s samägda bolag Gislaved Energipark AB, har satts i drift.
- Ett nytt dotterbolag inom energikoncernen har registrerats.

Kommunens olika verksamheter har gjort ett bra jobb med att minska det ekonomiska underskottet och det visar på vår förmåga att göra nödvändiga förändringar, vilket kommer att krävas framåt. Detta arbete tar vi med oss och jag har förtroende för att vi kommer att kunna utvecklas i den riktning vi önskar och fortsätta genomföra våra uppdrag med en god kvalitet. Jag vill tacka alla kommunens medarbetare, ingen nämnd och ingen glömd, för det goda arbete ni gör i vårt svåra ekonomiska läge. Jag känner att vi tillsammans tar ansvar för vår kommun.

Marie Johansson (S), kommunstyrelsens ordförande 2024

1.2 Det kommunala uppdraget

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten. Detta innebär att de ska sköta ekonomin på ett ansvarsfullt sätt:

- För **verksamheten** ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- För **ekonomin** ska det anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- För **personalfrågor** ska det anges personalpolitiska mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning

Enligt riktlinjerna för god ekonomisk hushållning i Gislaveds kommun bygger denna på fyra grundantaganden:

- Generationsperspektivet
- Verksamhetsfokus
- Finansiella mål – en politisk bedömning
- Medborgarperspektiv och transparens

Kommunfullmäktige följer upp ekonomi och verksamhet tre gånger per år. Vid delår och årsredovisning görs en mer omfattande uppföljning.

2 Förvaltningsberättelse

2.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Inför 2024 var det känt att året skulle bli mycket ekonomiskt utmanande för majoriteten av Sveriges kommuner och regioner med anledning av prisökningar och att inflationen påverkade pensionskostnaderna i hög grad. Gislaveds kommun är även en kommun med nettoutflyttning vilket påverkar skatter och bidrag negativt.

Nämnderna har under året arbetat aktivt med åtgärdsplaner för att motverka negativa ekonomiska konsekvenser. I årsbokslutet 2024 kan det konstateras att arbetet till viss del har varit framgångsrikt men att mycket arbete återstår att göra. En del av åtgärderna är av mer långsiktig karaktär där åtgärderna är adresserade men effekten bedöms komma under 2025–2026.

Det är av fortsatt av mycket stor vikt att anpassningar/åtgärder genomförs av alla nämnder för att anpassa nettokostnaderna så att de inte överstiger kommunens intäkter. I annat fall försämras kommunens finansiella ställning vilket medför att planerade investeringsnivåer markant behöver justeras ned, samt att det finns en risk för att den ekonomiska obalansen till viss del behöver skjutas över till kommunens invånare.

De mål fullmäktige har satt utifrån kommunplanen är i många fall omfångsrika och kräver ett långsiktigt arbete. Det finns fortfarande utmaningar att bemöta men förflyttningar framåt har gjorts. Trots faktorer som ett ekonomiskt ansträngt läge och stora förändringsprocesser, bedrivs ett löpande arbete med att förbättra kommunen. Exempelvis genom att stärka arbetssätt som skapar delaktighet och en god arbetsmiljö, skapa förutsättningar för tillväxt i kommunen och att höja kvaliteten i våra kärnverksamheter samt att öka kommunens attraktivitet. Under 2024 har ett fokuserat arbete med att bland annat förbättra näringslivets förutsättningar, öka den civila beredskapen och att stärka den sociala hållbarheten påbörjats. En djupare redogörelse av arbetet återfinns i avsnittet 2.5.3.

Femårsöversikt över verksamhetens utveckling

Kommunkoncernen

(mnkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	805,2	847,9	888,3	740,5	715,0
Verksamhetens kostnader	-2 871,5	2 771,7	-2 667,6	-2 406,6	-2 293,6
Årets resultat	-115,3	2,0	98,3	133,2	151,8
Soliditet (%)	48,1%	55,2%	56,0%	56,2%	57,3%
Soliditet inkl. pensionsförpliktelser (%)	34,4%	40,8%	41,7%	40,1%	39,7%
Investeringar (netto)	616,6	320,0	308,3	303,4	237,5
Självfinansieringsgrad (%)	16,8%	28,1%	73,%	76,6%	131,0%
Långfristig låneskuld	1 080,1	827,2	772,9	840,3	691,6
varav lån från Kommuninvest	*912*	*662*	*651*	*740*	*645*

Kommunen

(mnkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Antal invånare	28 936	29 014	29 481	29 556	29 635
Kommunal skattesats	21:99	21:99	21:99	21:99	21:99
Verksamhetens intäkter	439,8	361,6	457,5	405,9	432,1
Verksamhetens kostnader	-2 558,2	-2 471,0	-2 299,9	-2 126,7	-2 049,8
Årets resultat	-87,8	-15,0	87,0	117,2	132,9
Soliditet (%)	48%	61%	63%	64%	64%
Soliditet inkl. pensionsförpliktelser (%)	29%	39%	41%	39%	36%
Investeringar (netto)	266,5	232,5	190,0	134,5	99
Självfinansieringsgrad (%)	57%	42%	48%	80%	229%
Långfristig låneskuld	753,4	358,7	320,3	261,5	196,0
varav lån från Kommuninvest	*400*	*100*	*100*	*100*	*150*
Antal årsarbetare	2 713	*	2 812	2 723	2 801

** Uppgift saknas med anledning av det inte var möjlig att hämta uppgiften från dåvarande lönesystem.*

2.2 Den kommunala koncernen

Organisationsschemat på följande sida ger en samlad bild av hur kommunkoncernens verksamheter organiserades i Gislaveds kommun 2024. För att service till invånare, näringsliv och besökare ska vara så god som möjligt bedrivs verksamheten i olika driftsformer, vilket framgår av organisationsschemat.

Räddningsnämnden delas med Gnosjö kommun och bygg- och miljönämnden delas med Tranemo kommun. Överförmyndarnämnden är gemensam med GGVV-kommunerna (Gnosjö, Gislaved, Värnamo, Vaggeryd).

De verksamheter som drivs i bolagsform är de som verkar på en konkurrensutsatt marknad och där bolagsformen bedöms vara fördelaktig ur ett verksamhetsmässigt och ekonomiskt perspektiv. Gislaveds kommunhus AB är koncernens moderbolag som i sin tur äger övriga bolag i koncernen. Alla bolag ägs till 100 procent av kommunen om inget annat anges.

Kommunalförbundet SÅM (Samverkan Återvinning och Miljö) ansvarar för insamling och hantering av hushållsavfall, samt ansvarar för återvinningscentralerna. Detta är ett samarbete mellan Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner. Ytterligare ett kommunalförbund finns i form av Mediacenter Jönköpings län. Ändamålet med Mediacenter är att främja samverkan och ge service inom området ljud, bild, film, media, elektronik och dess pedagogiska användning. I organisationsschemat är inte Mediacenter inkluderat med anledning av att kommunen inte har betydande inflytande över kommunalförbundet Mediacenter.

Organisation

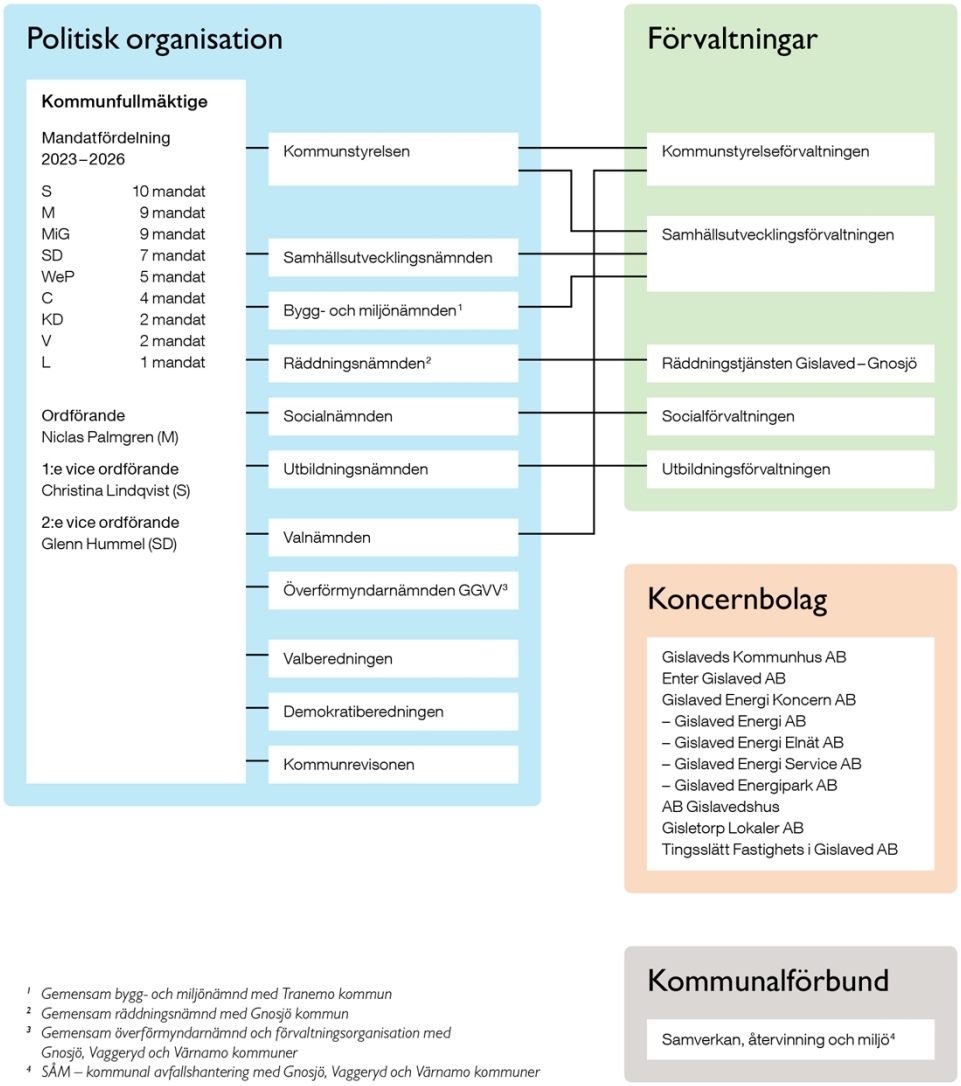

1 Gemensam bygg- och miljönämnd med Tranemo kommun
2 Gemensam räddningsnämnd med Gnosjö kommun
3 Gemensam överförmyndarnämnd och förvaltningsorganisation med Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner
4 SÅM – kommunal avfallshantering med Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner

2.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Det finns en tydlig fördelning av ansvaret för kommunkoncernens finansverksamhet mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder, kommunala bolag samt kommunstyrelseförvaltningen och dess ekonomiavdelning. Finansverksamheten ska präglas av god etik och långsiktig hållbarhet, vilket bland annat innebär hänsyn till ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer.

Den totala risken hanteras främst på övergripande nivå genom valet av strategi och tillgångsallokering. Därutöver regleras ett antal specifika finansiella risker, såsom valutarisk, ränterisk, aktiekursrisk, likviditetsrisk och kreditrisk. Medelsförvaltning får därutöver endast ske i vissa tillåtna tillgångsslag, och varje tillgångsslag har begränsande limiter.

Extern upplåning inom kommunkoncernen kan ske i kommunens eller respektive verksamhets namn, med kommunal borgen. Detta gäller även för den samlade verksamheten. All extern upplåning i Gislaveds kommuns namn ska inrymmas inom den av kommunfullmäktige beslutade ramen.

En hög säkerhet beträffande tillgång till finansiering ska eftersträvas, och kommunkoncernens betalningsförmåga ska alltid vara säkerställd via likvida medel. Finansieringsrisk innebär risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot ökad kostnad ha tillgång till medel för betalningar. Låneförfallen ska spridas jämnt över tid, och genomsnittlig kapitalbindning får vara inom spannet 1,5–4,0 år. Maximalt 40 procent av kapitalet får förfalla inom 12 månader.

Ränterisk innebär risken att en snabb förändring av marknadsräntorna påverkar finansnettot negativt. För att begränsa ränterisken ska räntebindningstiden i låneportföljen spridas jämnt över tid. Maximalt 40 procent av ränteförfallen får ligga inom 12 månader. Tillåten genomsnittlig räntebindning får vara inom spannet 1,5–4,0 år.

De operativa riskerna ska begränsas genom god intern kontroll, uppföljning och rapportering. Finansverksamheten ska organiseras utifrån en ansvarsfördelning som alltid upprätthåller principen att ingen enskild person ensam ska handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan.

De totala pensionsförpliktelserna för Gislaveds kommun uppgår till 874 mnkr per den 31 december 2024, varav cirka 394 mnkr förvaltas genom försäkring, vilket motsvarar 45 procent. För mer information om pensionsförpliktelserna, se avsnitt 2.7.4 Pensionsförpliktelser.

2.3.1 Befolkningsutveckling

Varje år tar Gislaveds kommun fram en kommuntäckande befolkningsprognos. Prognosen ligger till grund för den långsiktiga verksamhetsplaneringen för kommunens förvaltningar och bolag. Den senaste prognosen sträcker sig över perioden 2024–2034.

Under de kommande åren förväntas antalet invånare fortsätta minska för att år 2034 nå 27 660.

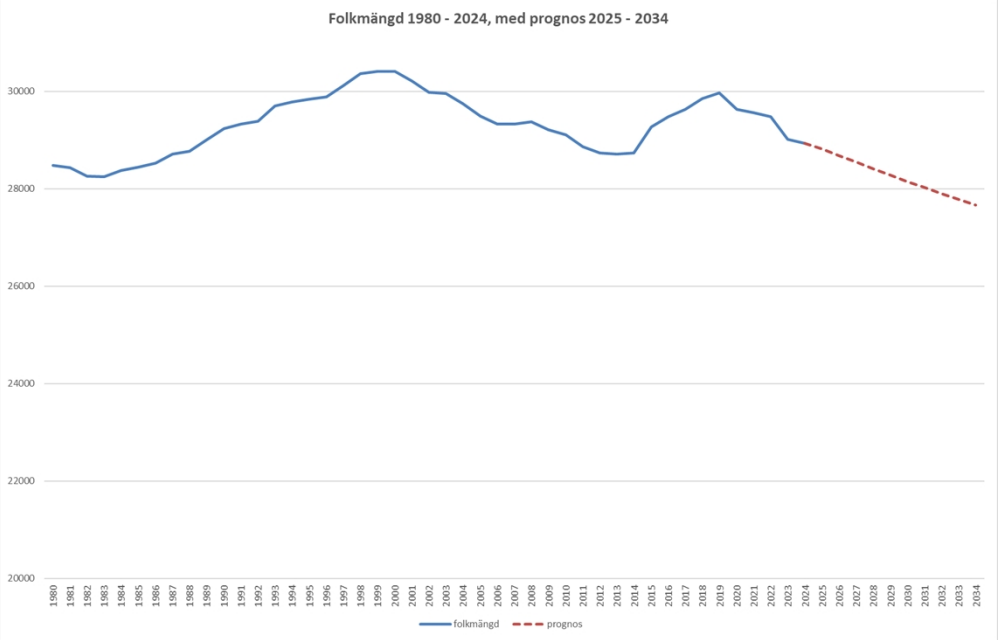

Befolkningsutveckling 2024

Gislaved hade 28 936 folkbokförda invånare den 31 december 2024. Befolkningen minskade med 81 personer eller -0,3 procent under året. Jämfört med 2023 är det en betydligt mindre minskning men det är inget trendbrott utan kommunen fortsätter att minska i antalet invånare.

Befolkningsminskningen beror främst på ett negativt inrikes flyttnetto (-158). Det negativa inrikes flyttnettot förklaras av en relativt stor nettoutflyttning av boende i Gislaved både till andra kommuner i Jönköping (-43 personer) och till andra kommuner i övriga Sverige (-115 personer). Dessutom hade kommunen ett negativt födelsenetto (-30), trots att 2024 innebar flest antal födda barn sedan 2021.

Att minskningen inte är lika kraftig 2024 som 2023 förklaras främst av ett positivt flyttnetto mot utlandet (+107). Det positiva flyttnettot mot utlandet förklaras i sin tur främst av att personer från Ukraina, som har haft ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, sedan juni 2024 har haft möjlighet att ansöka om att bli folkbokförda i Sverige.

	2024	2023	2022
Födda	265	227	257
Döda	295	280	267
Födelsenetto	**-30**	**-53**	**-10**
Inflyttade	1187	1159	1276
Utflyttade	1238	1577	1365
Flyttnetto	**-51**	**-418**	**-89**
Justeringar	3	4	24
Folkmängd	28 936	29 014	29 481
Befolkningsförändring	**-81**	**-471**	**-99**

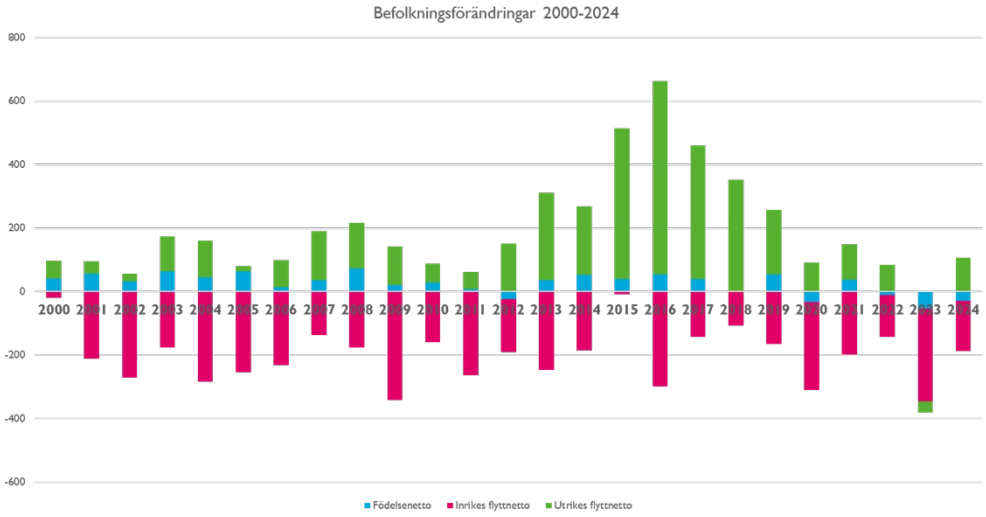

Befolkningsutvecklingen framåt

I den senaste befolkningsprognosen från 2024 beräknas kommunens befolkning uppgå till 27 660 personer år 2034. Det innebär en årlig genomsnittlig minskning med 128 personer. De flesta åldersgrupper förväntas minska, förutom de äldre åldersgrupperna som förväntas öka.

Åldersgruppen 0-5 år beräknas minska med 16,5 procent eller 287 personer fram till 2034 jämfört med 2024. Samtidigt beräknas åldersgruppen 80+ öka med 20,6 procent eller 406 personer fram till 2034 jämfört med 2024.

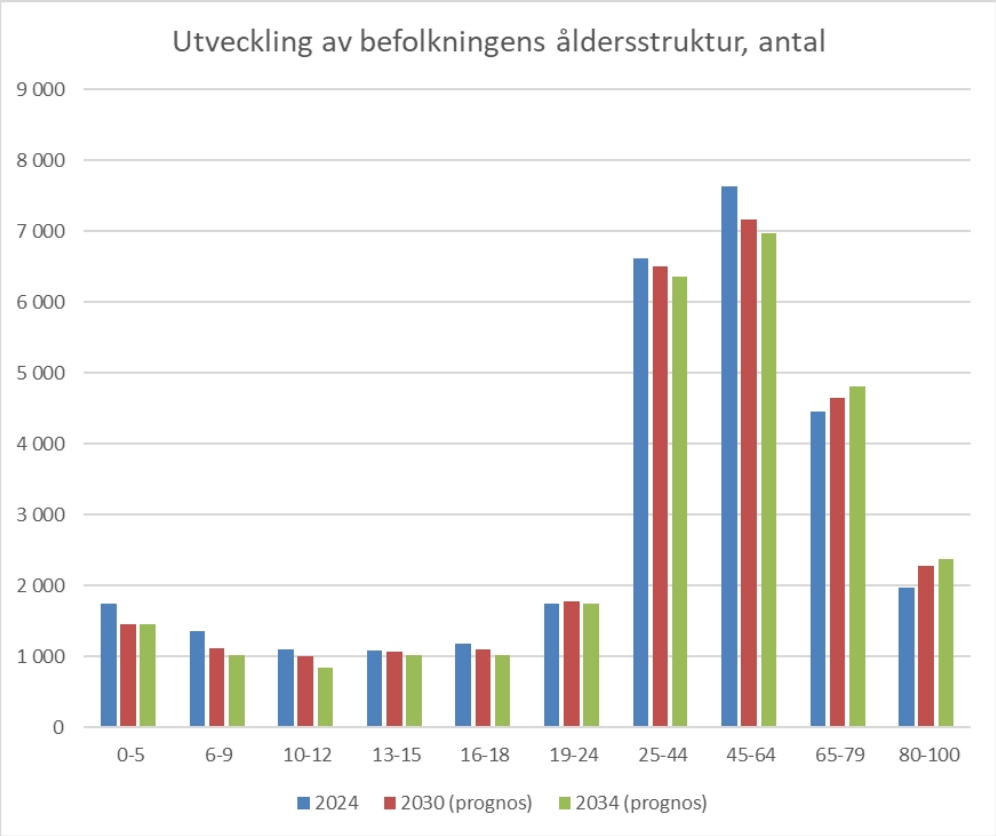

2.3.2 Omvärldsanalys

Nedanstående text är ett sammandrag från MakroNytt 3/2024 (SKR 2024-12-12).

Sverige går in i en konjunkturåterhämtning

Utfallet för det tredje kvartalet 2024 visade att BNP ökade med 0,3 procent jämfört med föregående kvartal, vilket är i linje med SKR:s prognos. Hushållens konsumtion har varit oförändrad länge, men hushållens förväntningar är positiva och ett omslag ligger i korten. Exempelvis har trenden för detaljhandeln möjligen börjat peka uppåt igen. Vissa delar av produktionen indikerar en förstärkning, speciellt byggsektorn, men statistik från arbetskraftsundersökningarna (AKU) visar på en fortsatt försvagning av arbetsmarknaden, där sysselsättningsgraden sjunker och andelen arbetslösa stiger. Några framåtblickande indikatorer ser dock alltmer positiva ut, de för hushållen och handeln. Utifrån en beräknad klar förstärkning av hushållens inkomster nästa år tolkar vi den gryende optimismen som tecken på en acceleration för hushållens konsumtion. SKR håller därmed fast vid synen om att en konjunkturförstärkning ligger framför oss 2025 och utlåningen bedöms ha skett enligt sunda principer. Hushållen har dock minskat sin skuldsättning sedan i början av 2022, framförallt genom minskad nyupplåning. Tillsammans med svagare real disponibel inkomst har detta bidragit till nedgången för bostadspriserna, men nu syns vissa positiva tecken: omsättningen på bostadsmarknaden tilltar och förmodligen har bostadspriserna nu nått botten. Dock ligger hushållens ränteutgifter som andel av de disponibla inkomsterna kvar på en hög nivå.

KPIF-inflationen (konsumentprisindex med fast ränta) har i snart ett halvår legat under 2 procent. Trots att det negativa bidraget från energipriser väntas avta 2025 ser utsikterna ändå goda ut för att inflationen kommande år ska ligga nära Riksbankens mål. Importinflationen är i nuläget negativ men detta beräknas upphöra 2025. Att importprisernas negativa bidrag till inflationen upphör motverkas dock 2025 av en gradvis nedgång i tjänsteinflationen. Ökningen för KPIF bedöms 2025 ligga i underkant av 2 procent.

En allmän löneökningstakt som i nuläget klart överstiger inflationen ger stadig återhämtning av hushållens köpkraft. Avtalsrörelsen 2025 medför samtidigt en osäkerhet om löneökningarna framöver. En nedväxling är den allmänna förväntan, liksom det är antaganden i denna prognos. Som vanligt utgår SKR:s beräkningar från att löneökningstakten nästa år och därefter är densamma för hela arbetsmarknaden.

SKR:s bedömning är att den med tiden allt högre BNP-tillväxten 2025 kommer leda till fler arbetade timmar och ökad sysselsättning. Tillväxtlyftet kommer dock inledningsvis att ge en högre arbetsproduktivitet då resurs-utnyttjandet är lågt. Först 2026 beräknas arbetade timmar och antalet sysselsatta öka mer kraftigt och då ökar arbetsproduktiviteten i mer normal takt. Sysselsättningsgraden kommer gradvis att stärkas till drygt 70 procent under slutåret. Det förklaras av demografiska trender samt ökade incitament för att arbeta. Dessutom vill hushållen stärka sitt buffertsparande genom ett högre arbetsutbud till följd av den högre prisnivån.

Förstärkningen av arbetsmarknaden kommer alltså att ta sin tid. Hög arbetslöshet kommer därför bestå ett tag. Att arbetslösheten stiger när efterfrågan (BNP) mattas av är ett känt ekonomiskt samband (Okuns lag). Antalet arbetslösa bedöms dock minska 2025 och 2026. Då SKR bedömer att medelarbetstiden anpassar sig långsamt får BNP-tillväxten ett större genomslag på arbetslösheten i närtid. Under 2027 och 2028 antas en trendmässig BNP-tillväxt och SKR:s bedömning är att arbetslösheten når drygt 7,5 procent.

En normal inflationsutveckling medför långsammare ökningar av prisbasbeloppet 2025. Detta tillsammans med det högre inkomstbasbeloppet leder till lägre pensionskostnader för kommunsektorn 2025. SKR ser därmed en återhämtning av skatteunderlagstillväxten samt lägre pensionskostnader under främst 2025 som sammantaget bidrar till en stor real ökning. Kommunsektorns köpkraft kommer öka alla åren framöver. Åren 2023 och 2024 minskade skatte-underlaget i reala termer, detta följs av en exceptionell ökning 2025. I genom-snitt stiger det reala skatteunderlaget med 1,8 procent 2024–2028. Detta är ungefär i linje med ett historiskt genomsnitt, men det är ändå under den historiska trenden som köpkraften har varaktigt försvagats.

Hur ser bilden ut för Gislaveds kommun?

Gislaveds kommun, som flertalet andra landsbygdskommuner, har en negativ befolkningsframskrivning. Det vill säga att framskrivningen visar att antalet invånare i kommunen blir färre samt att åldersstrukturen förändras mot en allt

äldre befolkning, där både barn, ungdomar och invånare i arbetsför ålder minskar. Detta är en mycket stor utmaning som påverkar kommunens långsiktiga förmåga att finansiera och fullgöra sitt uppdrag. Internationell forskning om krympande städer och kommuner har visat att vissa grupper av invånare är mer benägna att lämna den krympande kommunen än andra; singlar, ungdomar, kvinnor, högutbildade, kvalificerade och välavlönade hör till dem som i högre grad än andra flyttar till större städer.

Det är av mycket stor vikt att Gislaveds kommun når framgång med attraktivitetsskapande åtgärder för att vända trenden med färre invånare. Det är också av vikt att utöka samarbetena med närliggande kommuner och regionen i olika frågor och ett fördjupat samarbete med befintligt näringsliv. Det behöver även skapas bra förutsättningar för etablering av nya företag, för att kommunen även i framtiden ska kunna möjliggöra leveranser av välfärdstjänster i tillräcklig omfattning samt med god kvalitet.

Kommunkoncernen behöver fortsätta att arbeta med att utveckla verksamheterna med förändrade arbetssätt samt att öka förståelsen och samarbeten mellan olika verksamheter för att klara av nödvändiga effektiviseringar och anpassningar.

Som det framgår i avsnittet om befolkningsutveckling har Gislaveds kommun en stor demografisk utmaning i och med att barn och ungdomar samt invånare i arbetsför ålder förutspås att minska medan invånare som är framförallt 80+ förutspås att öka markant. Detta innebär redan stora utmanande politiska ställningstaganden och prioriteringar.

För mer information om befolkningsutveckling se avsnitt 2.3.1 Befolkningsutveckling.

2.3.3 Hållbar utveckling

En hållbar utveckling innebär att kunna tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. Med en hållbar samhällsutveckling kan vi utveckla, bygga och förvalta Gislaveds kommun både idag och för framtiden. Kommunens arbete med hållbar utveckling hanteras inom ramen för kommunens strategi för hållbar utveckling, som i sin tur utgår från bland annat FN:s globala mål för hållbar utveckling genom Agenda 2030.

Kommunen jobbar utifrån de tre olika övergripande aspekterna ekonomisk, miljömässig och social i sitt arbete med hållbarhet. För att åstadkomma en hållbar utveckling behöver kommunkoncernen en tydlig ledning och styrning. Det innefattar att identifiera vilka insatser som krävs och hur dessa ska verkställas framåt. Detta innebär att kommunen stärker sin förmåga gällande att omhänderta de strategiska målsättningar som lagts fram och åstadkomma förflyttning i rätt riktning. En viktig del i arbetet är att skapa en förståelse i varje förvaltning, avdelning och enhet för den egna rollen i att uppnå de förändringar som krävs för att skapa en hållbar utveckling. Hållbarhetsfrågorna behöver också vara en självklar del i den ordinarie verksamhetsplaneringen.

Kommunen behöver också aktivt förstå sin egen roll i de samhälleliga trender som identifierats och analysera effekten som kommunens arbete bidrar till i detta sammanhang. På så sätt kan vi skapa en förmåga att kontinuerligt förbättra våra insatser och åtgärder.

EU har genom olika direktiv stärkt kraven på bolag och företags uppföljning av deras hållbarhetspåverkan. Kommunen behöver göra liknande insatser och dra nytta av de standarder, regler och uppföljningsmodeller som nu växer fram genom EU:s Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) samt eventuella kommande förändringar av regelverket inom hållbarhetsområdet.

Ekonomiska aspekter:

Arbetslösheten i Gislaveds kommun har ökat till 6,9 procent i det fjärde kvartalet 2024 jämfört med 6,2 procent året innan. Detta är högre än länet (6,1 procent) men strax under riket som helhet (7,0 procent). Vi ser att kvinnor i åldern 18–24 år är en grupp där arbetslösheten har ökat under året (+2,9 procent). För män i samma grupp har arbetslösheten istället minskat (-0,3 procent). Om detta är tillfälliga förändringar eller ej är för tidigt att säga.

Konjunkturen har påverkat arbetsmarknaden negativt men trots detta finns det fortfarande behov av arbetskraft inom vissa branscher. Kompetens-försörjning är fortsatt en utmaning där den tillgängliga arbetskraften inte alltid motsvarar kraven på arbetsmarknaden och där det för många arbetsgivare är en utmaning att hitta rätt kompetens. Antalet konkurser är på en relativ lik nivå jämfört med föregående år.

Antalet som tar emot ekonomiskt bistånd har sjunkit under flera års tid. Under 2024 har antalet som tar emot ekonomiskt bistånd istället ökat något, men det är i dagsläget för tidigt att dra några slutsatser kring detta och om det finns mer långsiktiga behov.

Näringslivsprogrammet som antogs i slutet av året skapar en tydlig riktning i det kommande arbetet med att främja tillväxt i kommunen och bidra positivt till den ekonomiska utvecklingen.

Miljömässiga aspekter:

Under 2024 har flertalet åtgärder vidtagits för att öka andelen och användandet av förnybara och/eller fossilfria drivmedel och energikällor. Detta beskrivs närmare i utvecklingsmål kopplat till förnybara energikällor. Ett möbelförråd med digitalt register har skapats för effektivare användning av redan ägd utrustning och på så sätt minska behov av nyinköp.

Vid en översyn av inköpsprocessen har det framkommit att det finns en del svinn av exempelvis förbrukningsartiklar. Rutiner ska tas fram för att försöka minska kassation. Kommunen har också sett över och förlängt intervallet som lärplattor och datorer byts ut samt möjligheterna till att reparera istället för att kassera och köpa nytt.

Klimat- och hållbarhetskrav har integrerats i processerna för att säkerställa att byggprojekt och miljöarbete följer hållbara riktlinjer.

Sociala aspekter:

Förebyggande insatser har genomförts för att minska psykisk ohälsa, ensamhet och utsatthet, som en del av arbetet med Nära vård. Ett arbete har påbörjats med att stärka kommunens arbete kopplat till barnkonventionen, där barnkonsekvensanalyser har pekats ut som ett viktigt verktyg och där ett arbete är påbörjat. Arbetet med att ställa om utifrån ny socialtjänstlag som träder i kraft under 2025 har påbörjats. Nuläges- och behovsanalyser har påbörjats för att kunna ligga till grund för beslut om prioriteringar som kommunen behöver ta ställning till framöver.

Vi ser fortsatt att kvinnor är sjukskrivna i högre utsträckning än män och att unga tjejer anger att de mår sämre än vad killar gör. Det krävs ett fortsatt arbete med att både förstå orsaker till dessa skillnader samt att identifiera åtgärder för att minska dessa könsskillnader.

2.4 Händelser av väsentlig betydelse

- Kommunfullmäktige antog en fördjupad översiktsplan för Gislaved och Anderstorp.
- Kommunstyrelsen antog ett kommunövergripande näringslivsprogram.
- Under året genomfördes försäljning av kommunens boenden till AB Gislavedshus, baserat på kommunfullmäktiges beslut i september 2023.
- Flera markförvärv har genomförts, främst strategiska fastighetsköp som i framtiden kommer att användas för verksamhet, bostäder och handel.
- Kommunstyrelsen fattade ett investeringsbeslut om 341 miljoner kronor för ett nytt kommunalt badhus.
- Första spadtaget togs på Stationsallén i centrala Gislaved, där fem huskroppar med lägenheter, parkeringshus, förskola och eventuellt verksamhetslokaler för kommunala ändamål ska uppföras.
- Beslut fattades om att lämna det befintliga personalsystemet, vilket har haft bred påverkan eftersom det utgör kommunens största system.
- Kommunens ekonomiska situation har krävt mycket arbete från både tjänstepersoner och politiker. Nya ekonomiska styrprinciper och flera nya arbetssätt har antagits för att förbättra ekonomistyrningen.
- EU:s arbetstidsdirektiv om dygnsvila innebär ett paradigmskifte för räddningstjänstens dygnslånga pass. Förhandlingar på central nivå har pågått under året och kan få effekter under 2025.
- En ny processorienterad organisation för samhällsutvecklings-förvaltningen trädde i kraft vid årsskiftet 2024/2025.
- Flera verksamhetsområden inom socialförvaltningen har genomgått organisatoriska förändringar för att anpassa sig till nya förutsättningar och stärka det förebyggande perspektivet inför kommande lagstiftning och volymökningar.
- Minskade barnkullar har påverkat förskoleverksamheten, vilket har lett till en anpassning av ledningsorganisationen och lokaler. Vissa tidigare beslut om ny- och tillbyggnader har omprövats utifrån indikationer om minskade elevkullar.
- GGVV-kommunerna har beslutat om fördjupad samverkan gällande gymnasieutbildningar och har tecknat ett primärt samverkansavtal för dimensionering av gymnasieskolan.
- Solcellsparken i Mossarp med tillhörande batterilagring som ägs av Gislaved Energis samägda bolag Gislaved Energipark har satts i drift.
- Ett nytt dotterbolag inom energikoncernen har registrerats (Gislaved Energi Service AB).
- Gislaveds kommun fyllde 50 år och firade med en rad aktiviteter under året, inklusive en stor jubileumsfest den 30–31 augusti.

2.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

2.5.1 Vision

Visionen beskriver vad kommunfullmäktige vill uppnå på längre sikt. Visionen är ett redskap för styrning av den kommunala verksamheten. Gislaveds kommuns vision är en ledstjärna för hur kommunen önskar att utvecklas. Visionen är:

- ***Gislaveds kommun är platsen man gärna identifierar sig med och har en god relation till***

Den kommunala organisationen – förtroendevalda och förvaltningar – vill uppnå vision 2040 genom att vi:

- ***levererar** en fungerande vardag för individen,*
- ***fungerar** som informationssamlare, samordnare och bas för nätverk,*
- ***samverkar** för en tillgänglig region och effektiv resursanvändning,*
- ***uppmärksammar** bärarna av den kulturella industrikommunen.*

2.5.2 Värdegrund

Gislaveds kommun verkar utifrån alla människors lika värde. Alla invånare ska ha samma möjlighet att delta i den demokratiska processen och att nå inflytande över de beslut som tas.

Gislaveds kommun präglas av ömsesidig respekt. Beslut fattas på en rättssäker och saklig grund. I mötet med kommunens verksamheter ska alla invånare känna att de har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter.

Gislaveds kommun har respekt för människors olikheter och vill tillvarata kommunens mångkulturella profil.

Gislaveds kommun tar tillvara på barnperspektivet och arbetar för en samhällsutveckling som inte äventyrar möjligheterna för kommande generationer.

2.5.3 Styrmodell

Gislaveds kommuns styrmodell är ett samlingsbegrepp som tydliggör en gemensam struktur och gemensamma arbetssätt för styrning och ledning av kommunen. Detta syftar till att säkerställa att de politiska viljeinriktningarna får genomslag i verksamheterna. Styrmodellen omfattar hela kommunens organisation.

Styrmodellen är politiskt neutral och ska fungera oavsett politiskt innehåll, samt över tid. Det är vad man fyller styrmodellen med som ska spegla rådande politiska viljeinriktningar.

Gislaveds kommuns vision och värdegrund utgör verksamhetens grunduppdrag tillsammans med kommunala och statliga styrdokument.

Grunduppdraget är utgångspunkt för arbetet med personalpolitiska mål, finansiella mål, resursfördelning och utveckling. För att kvalitetssäkra verksamheten kopplas kritiska kvalitetsfaktorer och indikatorer till grunduppdraget. Styrmodellen illustreras av nedanstående bild:

2.5.4 Årets interna kontroll

Arbetet med intern kontroll är lagstadgat och utgör en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Den interna kontrollen ska utveckla och säkerställa funktion och kvalitet i kommunens samtliga verksamheter och därmed minska risken för avsiktliga eller oavsiktliga fel.

Intern kontroll 2024

Den sammanfattande bilden av kommunkoncernens interna kontroll är att processen behöver implementeras ytterligare. Arbetet med intern kontroll behöver bli en mer naturlig del i utförandet av grunduppdraget för att i sin tur höja kvaliteten på rapporteringen och därigenom säkerställa en systematisk uppföljning och genomslagskraft i arbetet.

Utav totalt 73 kontrollmoment för nämnderna och 23 kontrollmoment för bolagen kunde 5 kontroller inte genomföras och 5 var underkända. För dessa är åtgärder planerade eller genomförda. Inget av de negativa kontrollmomenten var av sådan art att kommunstyrelsen behövde ta något separat beslut, utan åtgärderna har hanterats av berörda nämnder.

Samtliga nämnder har haft en antagen intern kontrollplan samt följt beslutad process och uppvisar för 2024 ett systematiskt arbete med intern kontroll utifrån på förhand identifierade risker. För bolagen har alla förutom ett bolag haft en antagen intern kontrollplan för 2024 samt en fungerande process för uppföljning och åtgärder. För de avvikelser som uppmärksammats har också åtgärder planerats och genomförts eller påbörjats under året. Sammantaget kan därför nämndernas och bolagens interna kontroll ses som godkänd, även om uppföljningen inte genomgående är helt fullständig.

2.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

2.6.1 Kommunfullmäktiges grunduppdrag

Gislaveds kommun har tre grunduppdrag: att leverera välfärd och service till invånarna, att arbeta med demokrati- och samhällsutveckling och att vara en arbetsgivare. Välfärd och service följs upp vid samtliga rapporteringstillfällen medan de övriga två uppdragen följs upp vid delårs- och årsredovisningarna.

2.6.1.1 Välfärd och service

Ett av kommunens grunduppdrag är att leverera välfärd och service till kommuninvånarna. Hur kommunen har arbetat med detta grunduppdrag under året beskrivs under detta avsnitt. Beskrivningen görs utifrån målgruppens, medarbetarnas och verksamheternas perspektiv.

Målgrupp

Under året har fokus legat på att förbättra servicenivå, kommunikation och tillgänglighet för kommuninvånarna. Särskild vikt har lagts vid att öka medvetenheten om vikten av ett gott bemötande och hög servicegrad. E-tjänster har utvecklats och breddats för att effektivisera ärendehanteringen.

Inom socialnämndens verksamheter har det förebyggande arbetet varit en prioritet. Exempel på insatser inkluderar utbildning inom vårdprevention, utökade stödinsatser för barn och unga samt hälsosamtal för äldre. Brukarundersökningar visar att verksamheternas kvalitet bedöms som god av brukare och klienter.

Grundskolans resultat har försämrats, med färre elever som uppnår behörighet till nationella gymnasieprogram jämfört med föregående år. Däremot har fler gymnasieelever tagit examen. Förskolans verksamhet får goda omdömen från barn och vårdnadshavare. Enkäter från grund- och gymnasieskolan visar att de flesta elever trivs i skolan och upplever den som en trygg plats. Vuxenutbildningen och arbetsmarknadsinsatserna anpassas i hög grad efter individens behov. Överlag har insatserna gett goda resultat, men framgången är beroende på samspelet mellan individer, kommunens olika funktioner och verksamheter.

Under året har räddningstjänsten hanterat flera insatser, bland annat vid översvämningar, bränder, trafikolyckor och hot om suicid. I det förebyggande arbetet har många invånare utbildats i hjärt-lungräddning (HLR) och brandsäkerhet.

Under året firade Gislaved 50 år som kommun. Genom en rad aktiviteter, spridda över olika orter och målgrupper, skapades en bred delaktighet. Den stora jubileumsfesten hölls i slutet av augusti.

Kommunens kulturverksamhet har hög efterfrågan. Under året har särskild vikt lagts vid att anpassa verksamheten efter besökarnas behov samt att

tydliggöra utbud och erbjudanden. Flera kulturevenemang har arrangerats och bidragit till att sätta Gislaveds kommun på kartan inom kultursektorn.

Medarbetarna

Årets medarbetarenkät visade att majoriteten av frågorna fick positiva svar. Detta indikerar att medarbetarna upplever goda möjligheter till utveckling och delaktighet.

Med hänsyn till kommunens ekonomiska situation har kompetens-utvecklingen under året varit restriktiv. Fortbildning har främst prioriterats inom områden där aktuella kunskaper, som exempelvis lagstiftning, är avgörande.

Den nya förvaltningsorganisationen, som infördes 2023, påverkade personalomsättningen även under 2024 men har nu stabiliserats. Organisationsförändringarna har också fört med sig nya kunskaper och perspektiv, vilket har bidragit till att utveckla och höja kvaliteten i arbetet.

På vissa håll har det varit svårt att rekrytera personal, samtidigt som kommunens ekonomiska situation lett till att många tjänster medvetet har hållits vakanta. Detta har ökat arbetsbelastningen på befintlig personal, vilket i vissa fall påverkat möjligheten att arbeta långsiktigt och strategiskt.

Kommunen har utforskat nya tekniska lösningar, såsom robotisering inom lokalvård, för att öka kostnadseffektiviteten och minska den ergonomiska belastningen på personalen. Detta ger också möjlighet till kompetensutveckling inom teknik och maskinell utveckling.

I framtiden kommer det att finnas färre personer tillgängliga för att arbeta inom välfärden. Därför måste kommunen ligga i framkant när det gäller automatisering av processer. De resurser som finns behöver riktas mot områden där mänsklig kompetens är oumbärlig. För att säkra framtidens kompetensförsörjning krävs fortsatt aktiv planering samt arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Verksamheterna

Under året har kommunen fortsatt arbetet med att förbättra interna styr- och stödprocesser för att stärka fokus på leverans av grunduppdraget. Arbetet med en stabil ekonomi har också fortsatt, med särskilt fokus på ekonomistyrning, investeringsplanering och exploateringsekonomi.

Under året påbörjades arbetet med en ny översiktsplan för att kartlägga framtida mark- och vattenanvändning – en viktig del av en hållbar utveckling. Tidiga dialoger med invånare och politiker har genomförts för att samla in underlag och lägga grunden för det fortsatta arbetet.

Kommunen har också tagit viktiga steg för att förverkliga visionerna ”Gislaved 2040 – Mötesplatsen vid Nissan” och ”Bro till bro i Anderstorp”. Förberedelser pågår inför områdenas omvandling, och detaljplanearbetet är i full gång.

Kommunens verksamheter fortsätter att utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete. Inom socialnämnden används ledningssystemet Stig, och nya välfärdstekniska lösningar har införts – med fler satsningar planerade.

Skolverksamheten har genom uppföljning av kvalitetsarbetet identifierat viktiga utvecklingsområden. De närmaste åren ligger fokus på tre områden: God undervisning, Hög närvaro samt Trygga och bra övergångar mellan skolformer.

Effektiviseringsåtgärder har genomförts inom park-, måltids- och serviceverksamhet, bland annat genom ett nytt verksamhetssystem som samordnar och förenklar arbetet, robotisering av vissa arbetsuppgifter och anpassningar för att nå en ekonomi i balans.

Tillsammans med Gnosjö, Vaggeryd, Värnamo och Hylte har kommunen arbetat för en eventuell gemensam IT-driftsorganisation. Beslutsunderlag har tagits fram för att varje kommun ska kunna ta ställning till ett inriktningsbeslut och en förstudie.

Inom kultur- och fritidsområdet har Gislaved deltagit i internationella samarbeten och bidragit till samordningen av friluftsliv i länet. Många verksamheter har varit engagerade i kommunens 50-årsjubileum, vilket har skapat glädje och stärkt gemenskapen.

För att hantera framtida utmaningar krävs ett nära samarbete på alla nivåer. Gemensamma beslut och effektiv samverkan blir avgörande för att kommunen ska kunna fortsätta att uppfylla sitt välfärdsuppdrag.

2.6.1.2 Demokrati och samhällsutveckling

Kommunfullmäktige ansvarar för frågor som handlar om demokrati och samhällsutveckling. Utvecklingen ska ske på ett transparent och hållbart sätt med hänsyn tagen till såväl ekologiska, ekonomiska som sociala aspekter. Hållbar samhällsutveckling handlar om att skapa förutsättningar för ett dynamiskt och stabilt samhälle där dagens behov inte äventyrar kommande generationers förutsättningar. Att arbeta för en hållbar utveckling kräver samarbete och styrning på flera nivåer samtidigt. Kommunen ska arbeta utifrån Agenda 2030.

Demokrati och delaktighet

Invånares delaktighet är en av grundpelarna i ett demokratiskt samhälle.
I arbetet med Agenda 2030 kopplas demokratifrågorna exempelvis till målet om fredliga och inkluderande samhällen. En generellt viktig fråga att fokusera på är att öka delaktigheten i de demokratiska beslutsprocesserna och stärka tilliten för kommunen som samhällsutvecklare. Kommunen har genomfört lokalsamtal i Broaryd, Gryteryd, Hestra, Öreryd, Valdshult och Stengårdshult, där invånarna har fått möjlighet att diskutera frågor som vägar, kollektivtrafik, bostads-byggande, skolor och krisberedskap. Dessa samtal har identifierat både tillgångar och utmaningar, såsom bostadsbrist och eftersatt vägunderhåll.

Förtroendet för kommunen grundar sig till stor del i dess förmåga att leverera den service som boende, besökare och näringsliv förväntar sig. Att arbeta med att leverera service av hög kvalitet som möter målgruppernas behov är därför centralt. Det är också en förutsättning att beslutsunderlag innehåller en väl genomarbetad analys som ger vägledning inför beslutsfattandet.

Medborgarbudget och ungdomsråd

Kommunens medborgarbudget har tagit ett nytt steg med de första utbetalningarna för att förverkliga framröstade förslag. I området Kållerstad, Ås, Tallberga, Sunnaryd kommer till exempel en grillplats och ett utegym att uppföras. I Bosebo, Våthult, Båraryd, Lövås kommer en gångstig att anläggas samt två grillplatser att uppföras. Dessutom har kommunen beslutat att införa ett ungdomsråd för att öka ungdomars delaktighet i beslutsprocesserna.

Samhällsutveckling och infrastruktur

Samhällsutvecklingen sker både genom enskilda projekt och långsiktig planering. Viktiga projekt inkluderar centrumutveckling i Anderstorp och Gislaved, samt byggandet av ett nytt badhus i Gislaved och en ny publikhall i Anderstorp. Dessa projekt involverar dialog med invånare, civilsamhälle och näringsliv för att förankra planerna och väcka intresse för medskapande.

I centrala Gislaved har under 2024 projektet vid Stationsallén startats upp av entreprenör vilket kommer utveckla området med bostäder, verksamhets-lokaler och parkeringshus.

Fastighets- och bostadsutveckling

Kommunen har genomfört omfattande renoveringar och nybyggnationer, såsom Sörgårdens förskola och Klockaregårdsskolan. För att möta den ökade efterfrågan på bostäder och lokaler har strategiska markförvärv gjorts. Detaljplanearbeten pågår för att skapa förutsättningar för exploateringar och etableringar.

Långsiktig planering

För den långsiktiga samhällsutvecklingen är planeringen grundläggande. Processen för gemensamt nytt vattenverk tillsammans med Gnosjö kommun fortsätter genom framtagande av fördjupade underlag. Arbetet med en ny översiktsplan har inletts, vilket involverar många medarbetare och innebär ett omfattande demokrati- och dialogarbete. Översiktsplanen kommer att vara ett bärande styrdokument för kommunens hållbara utveckling och tillväxt.

Kvarstående utmaningar

Trots framstegen finns kvarstående utmaningar. Bostadsbrist, eftersatt vägunderhåll och trafiksäkerhet är några av de problem som identifierats i lokalsamtalen. Dessutom finns det behov av att attrahera fler exploatörer för

att förverkliga kommunens visioner för bostads- och centrumutveckling. Kommunen arbetar också med att förbättra kommunikationen och öka förtroendet bland invånarna.

Sammanfattningsvis har Gislaved kommun gjort betydande framsteg inom demokrati- och samhällsutveckling genom att fokusera på hållbarhet, delaktighet och långsiktig planering. Samtidigt kvarstår utmaningar som kräver fortsatt arbete och engagemang från kommunen.

2.6.1.3 Arbetsgivare

Gislaved kommun strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare och möta de utmaningar som finns inom kompetensförsörjning. Kommunen arbetar med att attrahera, behålla, utveckla och avveckla/ställa om kompetens för att säkerställa en hållbar och effektiv organisation. En av de stora utmaningarna är den demografiska förändringen, där andelen äldre och yngre ökar medan gruppen som arbetar blir mindre och kommer ut på arbetsmarknaden allt senare. På kort tid kommer en relativt stor andel av kommunens nuvarande medarbetare att gå i pension, vilket ställer höga krav på rekrytering och kompetens-försörjning.

Kompetensförsörjningsstrategi

Kommunfullmäktige har antagit en kompetensförsörjningsstrategi och en plan för hur arbetet med kompetensförsörjning ska hanteras på förvaltningsnivå. Genom förvaltningarnas kompetensförsörjningsplaner kan kommunen skapa bättre aktiviteter för att behålla och utveckla medarbetare. Detta inkluderar att stärka möjligheten till intern rörlighet och att hitta karriärvägar internt, istället för att medarbetare söker nytt arbete utanför kommunen. Ett arbete för att öka möjligheterna med Omställningsfonden har inletts och kommer att fortsätta under 2025.

Ledarutvecklingsprogram

För att stärka och utveckla chefs- och ledarskapet i organisationen har kommunen påbörjat ett arbete med att framställa ledarutvecklingsprogram. Detta program riktar sig till både nya och etablerade chefer och syftar till att förbättra deras ledarskapsförmåga och stödja dem i deras roll.

ESF-projekt

Våren 2024 startades ett ESF-projekt i samarbete med Nässjö kommun. Projektet syftar till att stärka medarbetare inom utvalda grupper i deras yrkesroll och att utforma en struktur för att möta medarbetare utan tidigare erfarenhet av arbetsliv och/eller specifika yrken. Kommunen vill på detta sätt stärka både medarbetare och chefer inom kompetensförsörjningsområdets alla delar.

Attraktivitet och utveckling

Gislaved kommun arbetar aktivt med frågor inom attraktivitet, behålla medarbetare, utveckla och avveckla kompetens. Flera uppdrag och projekt är igång för att säkerställa en god kompetensförsörjning inom organisationen. Kommunen strävar efter att vara en arbetsplats i framkant och att erbjuda medarbetarna möjligheter till utveckling och karriärvägar.

Kvarstående utmaningar

Trots framstegen finns kvarstående utmaningar. Den demografiska förändringen innebär att kommunen måste hitta sätt att attrahera och behålla medarbetare i en tid då arbetskraften minskar. Rekryteringsutmaningar är stora, både för offentliga och privata arbetsgivare. Kommunen måste fortsätta att utveckla sina strategier och program för att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning och möta framtida behov.

2.6.2 Kritiska kvalitetsfaktorer

Utifrån kommunens grunduppdrag har det identifierats olika områden, eller faktorer, där det bedöms särskilt viktigt att ha god kvalitet. Om kommunen har god kvalitet och effektivitet inom dessa faktorer, så säkerställer kommunen att grunduppdraget har utförts väl. Kvalitetsfaktorerna har tagits fram genom att utgå från fyra olika perspektiv: målgrupp, ekonomi, medarbetare och verksamhet.

Vid varje uppföljning görs en bedömning av hur väl dessa faktorer är kvalitetssäkrade:

- Godkänd (grön) – Vi har en god kvalitetssäkring av denna faktor.
- Varning (gul) – Det finns risk för att vi inte har kvalitetssäkrat denna kritiska faktor, åtgärder pågår.
- Inte godkänd (röd) – Vi har inte kvalitetssäkrat denna kritiska faktor, åtgärder ska vidtas.

2.6.2.1 Målgrupp

2.6.2.1.1 Möjlighet till delaktighet och inflytande

Beskrivning

Förtroende för politiker och medarbetare är grunden för vårt demokratiska uppdrag. Det är viktigt att kommuninvånarna har en grundläggande kunskap kring kommunens beslutsprocess, verksamhet och ekonomi för att bygga förtroende för kommunens arbete, skapa trygghet hos invånarna och acceptans för fattade beslut. Invånarna ska kunna känna sig delaktiga i beslut som berör dem. Samtidigt är det viktigt med tydlighet i vilka frågor och i vilken omfattning möjlighet till inflytande finns. Tilliten bygger på att vi kan hålla vad vi lovar och samtidigt upprätthålla den demokratiska ordningen.

Kommentar

Gislaveds kommun arbetar strategiskt för att öka delaktighet och inflytande bland invånarna. Arbetet är kvalitetssäkrat genom flera etablerade processer, såsom lokalsamtal, medborgarbudget och medborgarråd, där intresset överlag är stort. Kommunstyrelsen har ett strategiskt uppdrag att ta tillvara på medborgarnas synpunkter och stimulera delaktighet. En utredning har genomförts för att bättre inkludera ungdomars perspektiv, vilket resulterade i beslutet att införa ett ungdomsråd.

Trots dessa insatser finns det kvarstående utmaningar, som att säkerställa representativt deltagande, särskilt bland ungdomar. Kommunen behöver fortsätta arbetet med att göra det lättare för invånarna att framföra idéer och synpunkter, och att ge återkoppling om hur dessa perspektiv har beaktats i kommunens utveckling. Ett utvecklingsarbete har påbörjats för att bättre koppla dialoger, enkäter och andra former av delaktighet till styrning och ledning genom kommunens planerings- och budgetprocess. Detta är viktigt för att stärka förtroendet för kommunens demokratiska uppdrag. Metoder som medborgardialoger stödjer det representativa systemet men ersätter det inte.

Frågan är om delaktighet och inflytande är komplex, och det finns fall där det saknas former för det. Sammantaget tyder dessa faktorer på att arbetet är kvalitetssäkrat i hög grad, men att det finns områden för fortsatt förbättring.

2.6.2.1.2 Tillgänglighet och bemötande

Beskrivning

Vi ska erbjuda en god kommunal service då det finns ett begränsat utbud av andra leverantörer för våra invånare. Genom positiva serviceupplevelser ökar inte bara förtroendet för kommunen utan även attraktiviteten som plats att bo, leva, besöka och bedriva verksamhet. Alla aspekter av verksamheten, utfört av alla medarbetare, ska syfta till att främja inkluderande samhällsdeltagande för alla invånare på samma villkor. Aktiva steg ska tas för att alla ska känna sig välkomna och göra det lätt att nå oss. Prioriterat är att ge korrekt, tydlig och användbar information som är förståelig för alla och att tillhandahålla kontaktsätt som passar alla med snabb, högkvalitativ respons.

Kommentar

Extern kontakt med kommunen sker främst genom kommunens kontaktcenter, som under 2024 tog emot cirka 40 000 ärenden via e-tjänst, telefon, besök eller e-post. Det finns möjlighet lämna synpunkter på service och bemötande, vilket följs upp kontinuerligt. Under 2024 finns inga indikationer på brister i bemötande från medarbetare. Insatser för att förbättra tillgänglighet och bemötande sker successivt. Exempelvis har det under året introducerats en ny

tjänst som gör att den som ringer kan välja att bli uppringd istället för att vänta på att komma fram.

Under året har bemötande och värdskap varit i fokus vid flera tillfällen. Under jubileumsåret utbildades medarbetare och förtroendevalda i värdskap, stolthet och inkludering. Vid en chefsdag föreläste Dan Hansson om effekterna av ohövlighet i organisationer. Inom pilotprojektet ”Gästa” har höjt skalskydd och nya rutiner för in- och utpassering i kommunhuset införts, med syfte att stärka värdskapet och skapa en positiv upplevelse för besökare.

Sammantaget tyder dessa faktorer på att arbetet är kvalitetssäkrat i hög grad. Det finns en tydlig ambition att kontinuerligt utveckla och förbättra dessa områden.

2.6.2.1.3 Extern kommunikation

Beskrivning

Syftet med vår kommunikation är att skapa värde för medarbete, invånare, näringsliv och besökare samt utgör en grundläggande del av demokratin. Fokus ligger på att främja delaktighet, tillgänglighet och förtroende, och kommunicera en sann bild av kommunen. Vid eventuella fel eller brister är öppenhet och transparens viktigt. Kommunikationen ska förmedla kunskap om kommunen som plats, organisation och arbetsgivare för att underlätta för invånare, näringsliv, besökare och verksamma i området samt skapa förutsättningar för insyn och inflytande, samt uppmuntra till dialog.

Kommentar

Under 2024 har kommunen fokuserat på att stärka sin digitala närvaro och skapa mer engagerande innehåll, särskilt i samband med 50-årsjubileet, som hade en särskild webbplats för evenemang och nyheter vilket bidrog till rekordhöga besökssiffror och många nya följare på sociala medier. Kommunen har även gett ut ett fysiskt magasin, som enligt läsarundersökningar nått målgruppen familjebildare och personer i åldern 35–50 år effektivt.

Kvalitetssäkringen av kommunens kommunikationsinsatser framgår av uppföljningen av läsarundersökningen för jubileumsmagasinet och den strategiska användningen av både digitala och fysiska kanaler. Kommunens 50-årsfirande och Jubileumsfesten krävde omfattande arbetsinsatser och bidrog till ökad extern kommunikation. Ett av målen för jubileumsåret var att öka antalet medlemmar i medborgarrådet, vilket resulterade i 19 nya medlemmar, totalt 109.

Valda delar av kommunens verksamheter, som Centrum för livslångt lärande och AB Gislavedshus, har höjt sin synlighet och marknadsföring genom nya webbplatser och ökad närvaro på sociala medier. Kvarstående utmaningar inkluderar att fortsätta engagera och nå ut till olika målgrupper samt att

balansera mellan digitala och fysiska kommunikationskanaler för att säkerställa bred tillgänglighet och effektivitet.

Sammantaget tyder dessa faktorer på att arbetet är kvalitetssäkrat i hög grad. Kommunen har ett strukturerat och kvalitetssäkrat tillvägagångssätt för extern kommunikation.

2.6.2.2 Verksamhet

2.6.2.2.1 Intern kommunikation

Beskrivning

För att stödja medarbetare i deras dagliga arbete ska rätt information levereras i rätt tid, kanal, format och från rätt avsändare. Det ger medarbetarna verktyg och bättre förutsättningar för att göra ett effektivt jobb och möta utmaningar. Genom att skapa dialog, engagemang och delaktighet bygger vi stolthet och lojalitet genom att synliggöra våra verksamheter och medarbetare.

Kommentar

Kommunens huvudsakliga plattform för intern kommunikation är intranätet, som enligt en genomlysning från 2023 upplevs som splittrat och svårnavigerat av medarbetarna. Bristande samordning och kunskapsbrist om befintliga verktyg leder till ineffektivitet och dubbelarbete. För att kvalitetssäkra internkommunikationen behöver ett nytt intranät inkluderas i framtida lösningar och i digitaliseringsstrategin. På kort sikt krävs förbättringar av intranätets struktur och sökfunktion samt utvecklad utbildning vid introduktion och större uppdateringar.

Kommunikationsstödet till verksamheterna har ökat genom ett nytt arbetssätt med kontaktkommunikatörer i förvaltningarna och konkreta verktyg. Socialförvaltningen har byggt om sin interna webbplats ”Kvalitetsfabriken” för att förenkla och kvalitetssäkra medarbetarnas och chefernas dagliga arbete. Kommunen har även lanserat ett nytt verktyg för digitala utbildningar, där interna utbildningar byggs av medarbetare från olika förvaltningar. Ett nytt internt nätverk har skapats i samband med detta verktyg.

Erfarenheter från 50-årsfirandet har stärkt gemenskapen och ökat samarbetet mellan medarbetare. Kvarstående utmaningar inkluderar att förbättra intranätets användarvänlighet och samordning samt att säkerställa effektiv utbildning och stöd för medarbetarna.

Sammantaget visar dessa faktorer att kommunen har vidtagit flera åtgärder för att kvalitetssäkra internkommunikationen, men att det fortfarande finns betydande utmaningar som behöver adresseras för att uppnå en högre grad av kvalitetssäkring.

2.6.2.2.2 En kultur med fokus på leverans utifrån målgruppens behov

Beskrivning

Att leverera tjänster och service av hög kvalitet kräver en kultur som präglas av kundfokus i våra egna leveranser, att vara lyhörd för verksamhetens behov och att ge förutsättningar för, samt säkerställa god ordning och reda samt självorganisering och professionalism som innehåller helhetssyn, utvecklingsfokus och kundfokus.

Kommentar

Gislaveds kommun följer en styrmodell som anpassas efter målgruppens behov och medarbetarnas kunskap. För att säkerställa en effektiv verksamhet är det avgörande att styrmodellen fungerar fullt ut. Ett pågående förbättringsarbete syftar till att öka kvaliteten och förbättra efterlevnaden av modellen i verksamheterna.

Styr- och stöduppdragen spelar en viktig roll i att utveckla ledarskap, medarbetarskap och samarbete med ett kundorienterat fokus. Under året har utvecklingsträffar hållits för att möjliggöra lärande och erfarenhetsutbyte mellan kollegor. Ett förbättringsarbete har också påbörjats för att bättre inkludera kundundersökningar i planerings- och uppföljningsprocessen, vilket är en viktig del av hur kommunen hanterar input från dialoger, enkäter och undersökningar.

Under årets två chefsdagar har fokus legat på kundfokus, värdskap och bemötande, som en fortsättning på tidigare arbete. Lokalsamtal har hållits i Hestra och Broaryd, där olika samhällsfrågor har diskuterats, med rekordhögt deltagande i Hestra.

En utredning har genomförts för att öka delaktigheten och engagemanget bland unga, vilket ledde till beslutet att inrätta ett ungdomsråd.

Kvarstående utmaningar inkluderar att säkerställa fullständig efterlevnad av styrmodellen och att effektivt hantera input från olika målgrupper för att förbättra verksamheten.

Sammantaget visar dessa faktorer att kommunen har vidtagit flera åtgärder för att kvalitetssäkra en kultur med fokus på leverans utifrån målgruppens behov, men att det fortfarande finns utmaningar som behöver adresseras för att uppnå en ännu högre grad av kvalitetssäkring.

2.6.2.3 Medarbetare

2.6.2.3.1 Rätt bemanning och kompetens

Beskrivning

För att kommunen ska kunna leverera god service och nå goda resultat är en av de viktigaste förutsättningarna att kommunkoncernen är bemannad på rätt sätt utifrån rådande förutsättningar och av medarbetare med rätt kompetens. Verksamheterna ska aktivt arbeta med kompetensförsörjningsplanering och söka anpassningar utifrån rekryteringsläget.

Kommentar

Rekryteringsunderlaget för nya medarbetare kan ibland vara begränsat, särskilt inom bristyrken där yrkeserfarenhet saknas för att uppfylla kraven i de utannonserade tjänsterna. Många sökande är nyutexaminerade, och omvärlds-bevakning visar att samma yrkesgrupper är svåra att rekrytera över hela landet. För övriga tjänster finns det dock kvalificerade sökande till de flesta positioner.

En framtida utmaning är att omvandla den interna kompetensen för att utnyttja potentialen hos medarbetare som vill utvecklas inom områden där kommunen ser ett framtida kompetensbehov. Förvaltningarnas kompetens-försörjningsplaner kommer att spela en viktig roll, med inventering av kompetens på ett, tre och fem års sikt.

Ett strukturerat sätt att arbeta med lönebildning har utvecklats, med fokus på rätt lön. Detta kommer att öka attraktiviteten och underlätta rekrytering genom att Gislaved erbjuder marknadsmässiga och konkurrenskraftiga löner inom sårbara befattningar ur ett kompetensförsörjningsperspektiv.

Gislaveds kommun arbetar aktivt med frågor kring attraktivitet, att behålla medarbetare samt att utveckla och avveckla kompetens. Detta sker genom flera uppdrag och projekt för att säkerställa en god kompetensförsörjning inom organisationen. Ett exempel är uppdraget att utveckla tillvaratagandet av äldre medarbetares erfarenhet. Mycket av kompetensutvecklingsmedlen kommer från EFS-projekt och Komkr-medel, där kommunen har varit framgångsrik i att både söka och erhålla medel.

Den samlade bedömningen är att Gislaveds kommun har implementerat flera strategier för att kvalitetssäkra bemanning och kompetens, vilket har resulterat i en mer attraktiv arbetsplats och en långsiktig plan för att möta framtida kompetensbehov. Utmaningar kvarstår dock, särskilt inom bristyrken där yrkeserfarenhet saknas.

2.6.2.3.2 Utvecklande arbetsklimat

Beskrivning

Medarbetare som trivs på arbetsplatsen och har möjlighet att utvecklas samt känner engagemang är en förutsättning för ett bra genomförande av våra grunduppdrag.

Kommentar

Årets pulsmätningar och medarbetarenkät visar att majoriteten av de svarande ser sin arbetsmiljö som god, upplever arbetsuppgifterna som meningsfulla och känner sig uppskattade av sina arbetskamrater. Resultaten visar också fortsatt bra nivåer inom hållbart medarbetarengagemang (HME), särskilt inom styrning. Behovet av att utveckla uppföljning och återkoppling till medarbetarna kvarstår, även om resultatet har förbättrats något. Cheferna arbetar aktivt med att förbättra uppföljning och återkoppling i alla led, och ett ledarutvecklings-program håller på att utvecklas för att främja gott ledarskap.

Gislaveds kommun har också ett samverkansavtal med de fackliga organisationerna som syftar till att bevara och öka uppföljning, återkoppling och samarbete i arbetsmiljöfrågor och utvecklingsarbete. För att kvalitetssäkra arbetsmiljön och medarbetarengagemanget är det viktigt att identifiera och uppmärksamma goda exempel samt framgångsrika arbetssätt. Det är också viktigt att förbättra förutsättningarna för kollegialt lärande i organisationen.

Kvarstående utmaningar inkluderar att ytterligare förbättra uppföljning och återkoppling till medarbetarna samt att säkerställa att ledarutvecklings-programmet implementeras effektivt. Att fortsätta främja ett gott ledarskap och stärka samarbetet i arbetsmiljöfrågor är avgörande för att upprätthålla en hög kvalitet i arbetsmiljön.

Sammantaget tyder dessa faktorer på att arbetet är kvalitetssäkrat i hög grad.

2.6.2.4 Ekonomi

2.6.2.4.1 Hög kostnadseffektivitet i verksamheterna

Beskrivning

Det är särskilt kritiskt att kommunens resurser används till rätt saker och på ett effektivt sätt.

Kommentar

Gislaveds kommun definierar god ekonomisk hushållning enligt riktlinjerna för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatreserv (RER) och resultatutjämningsreserv (RUR). Kommunfullmäktiges övergripande och finansiella mål återspeglar denna princip.

För att fastställa vad som utgör god ekonomisk hushållning och vilka finansiella mål som är lämpliga, måste nuvarande ekonomiska ställning och framtida prognoser vara kända. Risker som kan påverka ekonomin, särskilt skuldnivåer och ränterisk, måste beaktas. Utifrån dessa faktorer kan politiska beslut tas om långsiktiga och kortsiktiga finansiella mål. Ett överskottsmål innebär alltid en alternativkostnad, vilket kan kräva minskade kostnader, avstå från politiska satsningar eller öka intäkterna.

God ekonomisk hushållning innebär att väga ekonomi mot verksamhet både på kort och lång sikt. Det finansiella perspektivet styr vilka verksamhetsmässiga ambitioner kommunen har råd med. Kommunen strävar efter att använda medborgarnas skattepengar kostnadseffektivt och ändamålsenligt, vilket behöver begränsa verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer ska säkerställa att resurser används effektivt.

För verksamhetsåret 2024 uppnås inte god ekonomisk hushållning på grund av nämndernas negativa budgetavvikelser. Det är avgörande att nämndernas nettokostnader håller sig inom de beslutade budgetramarna, annars riskerar kommunen att hamna i ett svårt läge. Ett negativt resultat kräver att underskottet återställs inom tre år, vilket kan leda till besparingar.

Kommunfullmäktiges mål är långsiktiga och många initiativ har startats och börjar ge resultat, såsom att få en ekonomi i balans och bygga ledningsstyrka. Prognoser för framtiden är alltid utmanande, och för 2024 redovisar tre nämnder större negativa budgetavvikelser, vilket är allvarligt både kortsiktigt och långsiktigt.

Trots att Sveriges kommuner och regioner (SKR) bedömer att ekonomin förbättras 2025, är det viktigt att åtgärda underskott i nämndernas verksamheter snarast för att skapa en god balans och möjligheter för framtiden. Det krävs fortsatt aktivt arbete av både politiker och tjänstepersoner för att eliminera underskott och rusta för framtiden genom att förbättra civilt försvar, vård, förebyggande insatser, ledningsstyrka och service till kommuninvånare och näringsliv. Kommunen måste skapa möjligheter och attraktivitet både på kort och lång sikt.

Sammanfattningsvis har Gislaveds kommun implementerat flera strategier för att säkerställa hög kostnadseffektivitet i verksamheterna, men stora utmaningar kvarstår. Kvalitetsfaktorn bedöms inte vara kvalitetssäkrad utifrån nämndernas avvikelser.

2.6.2.4.2 Prognossäkerhet vid ekonomiska uppföljningar

Beskrivning

Ett aktivt arbete med prognossäkerhet ger möjlighet att säkerställa att budgeterade medel kommer i arbete och att kunna vidta åtgärder vid negativ prognos.

Kommentar

Gislaveds kommun betonar vikten av träffsäkra ekonomiska prognoser för att möjliggöra rätt beslut och prioriteringar. Prognoser av hög kvalitet är avgörande för att planera resurser och göra politiska och verksamhetsmässiga prioriteringar. Vid större prognostiserade överskott eller underskott ska omprioriteringar och åtgärder genomföras för att säkerställa en ekonomi i balans. Ekonomin är överordnad verksamheten enligt kommunens ekonomiska styrprinciper och över- eller underskott hanteras i första hand av respektive nämnd.

Trots kontinuerliga förbättringar i prognossäkerheten har prognoserna för 2024 sedan första uppföljningstillfället visat ett betydande ekonomiskt underskott, trots åtgärdsplaner från nämnder och förvaltningar. Tillräckliga effekter av åtgärdsplanerna har inte uppstått för nämnder och förvaltningar under 2024 för att komma till rätta med det ekonomiska underskottet.

Prognossäkerheten varierar mellan nämnder, med vissa som uppvisar hög träffsäkerhet och andra med stora avvikelser. Försäljningen av boendefastigheterna under året har medfört att det har varit mycket svårt att prognostisera de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsekonomin. För finansförvaltningen har det återlagts cirka 20 mnkr från en tidigare avsättning för omhändertagande av en av kommunens deponier. Detta ställningstagande görs enbart i årsbokslutet vilket medför att effekten inte har varit möjlig att prognostisera under året.

För att förbättra prognossäkerheten och ekonomin krävs åtgärder under 2025. Kommunen kan inte förvänta sig större positiva förändringar i skatteintäkter och statsbidrag på kort sikt, vilket innebär att grunduppdrag, kultur, arbetssätt samt ledning och styrning måste ses över. Nämnder och förvaltningar behöver fatta beslut som leder till en ekonomi i balans och samordna verksamhet och ekonomi bättre.

Strukturella förändringar är nödvändiga för att sänka nettokostnaderna och skapa en ekonomi i balans enligt budgeten. Det är viktigt att beslut fattas, verkställs och följs upp för att långsiktigt återskapa en god ekonomi och kostnadskontroll. Negativa ekonomiska följdverkningar måste elimineras för att undvika att äventyra kommunens finansiella ställning och framtida investeringsnivåer. Om kommunen inte kan återställa ekonomin på egen hand kan det innebära att den ekonomiska obalansen delvis överförs till invånarna.

Den samlade bedömningen är att prognossäkerhet bara delvis är kvalitetssäkrad för 2024. Kommunen arbetar kontinuerligt med att förbättra prognossäkerheten genom dialog med chefer, hög verksamhetskunskap och omvärldsbevakning. Trots detta har vissa nämnder haft låg prognossäkerhet med stora avvikelser, vilket indikerar att kvalitetssäkringen inte är fullständig för 2024. Åtgärder behöver planeras för 2025 för att kvalitetssäkra prognossäkerheten.

2.6.3 Utvecklingsmål

Kommunens mål är framtagna utifrån det som prioriterats i kommunens utvecklingsarbete. Alla kommuner är skyldiga att ha god ekonomisk hushållning. För Gislaveds kommun innebär god ekonomisk hushållning följande mål:

2.6.3.1 Öka upplevd trygghet och hälsa hos barn och unga

Kommentar

Gislaveds kommun har gjort betydande framsteg för att förbättra trygghet och hälsa för barn och unga genom flera strategiska insatser. Samarbetet mellan elevhälsoteamet och elevhälsans professioner har lett till bättre närvaro och högre examensgrad bland gymnasieelever läsåret 2023/2024. Elevhälsan erbjuder nu fler hälsobesök för elever i årskurs 2 och 7, vilket främjar deras hälsa och lärande. En plan för att öka närvaron i skolan har implementerats, och en gemensam satsning mellan socialnämnden och barn- och ungdomsnämnden kring *skolsociala team* har påbörjats där statsbidrag har sökts för att öka trygghet, studiero och närvaro.

Stockholms universitet presenterade en fallstudie kring skolomorganisationen i Gislaved och Smålandsstenar, som visade att skolledares och lärares arbete med social och pedagogisk inkludering ledde till bättre skolprestationer långsiktigt. Genom Öppen fritid har unga deltagit i internationella projekt som främjar demokratifrågor och psykisk hälsa. En ny mötesplats, ”Gnistan”, har öppnats för unga hbtqi-personer, vilket bidrar till ökad trygghet och gemenskap.

Trots dessa framsteg finns det fortfarande utmaningar som hög frånvaro och ökat våld i samhället och skolan. En kartläggning över brott i kommunen har lett till en handlingsplan som fokuserar på trygghet i offentlig miljö och för unga. Trenden visar att frånvaron ökar i Sveriges skolor, även bland yngre barn, och detta gäller även i Gislaveds kommun. Frånvaron är hög i hela utbildningssystemet, från förskola och uppåt. Därför är det viktigt att fortsätta arbeta systematiskt och kontinuerligt för att främja närvaron och motverka frånvaron redan från tidig ålder. Det ökade våldet i samhället och skolan speglas i att antalet orosanmälningar och placeringar av barn och unga ökar varje år. Fortsatta insatser och riktade åtgärder behövs för att hantera de kvarstående utmaningarna och fullt ut uppnå målet.

2.6.3.2 Öka förutsättningarna för kommunens invånare att stärka sina egna resurser och bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen

Kommentar

Gislaveds kommun har gjort betydande framsteg för att ställa om till nära vård och skapa förutsättningar för ett preventivt och proaktivt arbete. Kommunen har startat ett fokusområde inom social hållbarhet och prioriterat förebyggande insatser genom utbildning inom vårdprevention, utökade insatser för barn och unga, samt hälsosamtal för äldre. Genom förbättrat systematiskt kvalitetsarbete har kommunen fått en tydligare bild av verksamheternas kvalitet, vilket har lett till färre avvikelser kring fall, läkemedel och trycksår. Bemanningsplanering och ny välfärdsteknik har förbättrat vården och stödet till individerna.

För att minska antalet ej verkställda beslut inom öppenvårdsinsatser har kommunen anställt fler behandlare, vilket möjliggör snabbare och mer effektiv hjälp till individerna. Verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg samt försörjningsstöd har genomgått en stor omorganisation för att bättre kunna möta de ökade kraven och arbeta mer förebyggande. Hälsocenter har utökats och verksamheten har dubblerats med drygt 100 kunder. Genom riktade insatser för att öka närvaron i gymnasiet, samverkan med vårdnadshavare och satsning på slutförandet av examensarbete har andelen elever som tar en gymnasieexamen ökat till 75%. Fler pojkar (77%) än flickor (73,3%) tar examen, medan fler flickor (86,9%) än pojkar (68,1%) når högskolebehörighet. En gymnasieexamen bidrar till att förebygga arbetslöshet, ohälsa och sociala problem, vilket gynnar både individen och samhället i stort.

Trots dessa framsteg kvarstår utmaningar som ökade ej verkställda beslut inom öppenvårdsinsatser, mer komplexa behov hos målgrupperna, och minskad gymnasiebehörighet. (78% 2024 jämfört med 83% 2023). Det är viktigt att identifiera orsakerna och göra riktade satsningar för att höja behörigheten. Det krävs fortsatt samverkan mellan olika nämnder, förvaltningar och avdelningar för att nå målen med ett preventivt och proaktivt arbete som bemöter och förebygger problem tidigt.

2.6.3.3 Främja byggandet av bostäder för olika målgrupper

Kommentar

Gislaveds kommun har gjort betydande framsteg för att möta behovet av mark för företag och kommunala verksamheter genom att öka sitt strategiska mark-innehav och köpa flera fastigheter för framtida användning. Byggnation på

Stationsallén har påbörjats med fem hus som inkluderar lägenheter, parkeringshus, förskola och eventuellt kommunala lokaler. Detaljplaner för nya bostäder och verksamhetslokaler i Bastuberget utarbetas som en del av visionen Bro till bro i Anderstorp, och arbete med att utveckla industrimark och bostäder pågår i Smålandsstenar.

Kommunen har antagit en fördjupad översiktsplan för Gislaved och Anderstorp och påbörjat arbetet med en ny översiktsplan, inklusive dialoger med invånare och verksamheter. Bolagiseringen innebär att AB Gislavedshus nu ansvarar för förvaltning och skötsel av kommunala bostäder.

Det saknas trygghetsbostäder för äldre, vilket skulle kunna minska ensamhet och otrygghet. AB Gislavedshus utreder därför möjligheten att skapa trygghetsboenden.

Demografin gör att kommunen behöver se över olika boendeformer. Trots dessa utmaningar bedöms att målet är uppfyllt vad gäller främjandet av byggandet av bostäder för olika målgrupper.

2.6.3.4 Öka andelen och användandet av förnybara och/eller fossilfria drivmedel och energikällor

Kommentar

Gislaved Energi AB har gjort betydande framsteg för att öka användandet av förnybar energi genom att bilda Gislaved Energipark AB, som nu är i drift med cirka 4 000 solcellspaneler och energilager med återbrukbara batterier från elfordon. Under 2024 har flera åtgärder vidtagits för att öka andelen förnybara och fossilfria drivmedel och energikällor. Gislaved Energi AB:s laddstation för tyngre elfordon bidrar till regionens infrastruktur för godstransporter och energiomställningen.

AB Gislavedshus har installerat sju nya solcellsanläggningar, vilket ger totalt 15 anläggningar som bidrar med cirka 227 000 kWh förnybar el. Individuell Mätning Debitering (IMD) har införts för hushållsel och varmvatten, vilket gör att 23% av hyresgästerna kan påverka sin energianvändning och kostnad. Området Dalen har bytt från direktverkande elvärme till klimatneutral fjärrvärme, vilket förväntas ge 60% lägre energianvändning. AB Gislavedshus deltar i Sveriges Allmännyttas Klimatinitiativ och har redan uppnått en minskning på 27% av energianvändningen. Utöver detta sker löpande utbyte av kommunal gatubelysning till LED.

97% av kommunens fordonsflotta är nu fossilfri eller drivs med förnybara drivmedel (exklusive arbetsfordon och utryckningsfordon).

Sammanfattningsvis har betydande framsteg gjorts för att öka andelen och användandet av förnybara och fossilfria drivmedel och energikällor, vilket

indikerar att målet nås.

2.6.3.5 Stärk de lokala förutsättningarna för en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel

Kommentar

Gislaveds kommun har gjort framsteg för att öka självförsörjningsgraden av lokalt producerade livsmedel, vilket är viktigt med tanke på omvärldsläget. Kommunen har arbetat långsiktigt med att skapa förutsättningar för lokala livsmedelsproducenter genom upphandling och samhällsplanering som värnar jordbruksmark. Arbetsgruppen för livsmedelsupphandling har uppmuntrat lokala leverantörer att lämna anbud genom att dela upp upphandlingar i mindre delar. Under 2024 har mejeriprodukter samt potatis och rotfrukter upphandlats, och förutsättningar för samarbete mellan lokala leverantörer och grossister finns.

Omvärldsläget har ytterligare förstärkt behovet av en ökad självförsörjningsgrad, vilket även påverkar kommunens krisberedskapsarbete. Kommunledningsgruppen har tillsatt en fokusgrupp inriktad på civil beredskap, och en analysgrupp arbetar med att kartlägga konsekvenserna av ett tre dagars avbrott utan tillgång till vatten, el, mat och värme.

Trots framstegen kvarstår utmaningar som att öka intresset för att driva livsmedelsproduktion. Det krävs fortsatt arbete med att skapa förutsättningar för lokala producenter, där olika styrmedel och stöd på nationell och EU-nivå samt företagsfrämjande system spelar en viktig roll. Sammanfattningsvis har framsteg gjorts för att stärka de lokala förutsättningarna för en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel, vilket indikerar att målet nås.

2.6.3.6 Stärkt robusthet och klimatsäkring av dricksvattenförsörjningen

Kommentar

Provtagning och kontroll av dricksvattenstatus och avloppsprocess genomförs löpande, och båda bedöms ha god status. Verksamheten genomför även systematiskt kartläggning, bedömning och kontroll av eventuella risker. God beredskap för att hantera störningar finns.

En förstudie har påbörjats för att bygga ett nytt vattenverk tillsammans med Gnosjö kommun, för att få en säkrare dricksvattenleverans. Samverkan kommer att vara kostnadseffektiv genom att kostnader för investeringar och kompetens delas.

Sammanfattningsvis har målet om att stärka robusthet och klimatsäkring av dricksvattenförsörjningen nåtts till stor del, men det finns fortfarande områden som behöver förbättras, särskilt när det gäller att minska ovidkommande vatten i spillvattenledningar och hantera dagvatten vid extremväder.

2.6.3.7 Förbättrade förutsättningar för näringslivet genom stärkt samverkan och mer konsultativ service

Kommentar

Gislaveds kommun har gjort betydande framsteg för att möta målgruppens behov och krav på effektivitet, god service och tillgänglighet. Kommunens verksamheter, som bygg och miljö, har prioriterat utvecklingen av e-tjänster och robot process automation (RPA) för att effektivisera ärendehanteringen. Förbättringsåtgärder har vidtagits för att förbättra informationen för privatpersoner och företagare på webben.

Kommunen har också arbetat för att förbättra kommunikationen och effektivisera bygglovsprocessen genom informationsmöten med verksamhets-ägare. Ett Lots-arbete har påbörjats för att utveckla samarbetet kring mark- och etableringsfrågor mellan kommunstyrelsen och Enter Gislaved AB.

Dialogen med näringslivet för att säkra framtidens kompetensförsörjning har intensifierats, och en näringslivsutvecklare har anställts som kan driva detta arbete framåt. Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner (GGVV) samarbetar nu kring dimensionering av utbildning för att möta näringslivets behov av arbetskraft, inklusive en planerad automationsutbildning i Gislaved.

Näringslivsprogrammet har skickats ut på remiss, omarbetats och antagits av kommunstyrelsen. Arbetet fortsätter nu inom fokusområdet näringsliv.

Trots framstegen kvarstår utmaningar som att säkerställa att både kommunen och näringslivet ser samma nyttoeffekt av samarbetet och att möta de ökande behoven av kompetensförsörjning. Fortsatta insatser och riktade åtgärder behövs för att fullt ut nå målen.

2.6.3.8 Ökade möjligheter till utveckling och delaktighet för alla medarbetare utifrån verksamhetens behov

Kommentar

Gislaveds kommun har gjort betydande framsteg för att öka attraktiviteten genom god kommunikation, hög tillit och delaktighet mellan medarbetare och chefer. Fokus har legat på att behålla och utveckla befintliga medarbetare som en del av kompetensförsörjningsarbetet. Den demografiska utvecklingen har

krävt automatisering av processer och aktivt arbete med kompetensförsörjning. Kommunen behöver använda resurser smart och bygga kompetens för att anpassa sig till förändrade behov. Om- och nyorganisationer har genomförts för att anpassa verksamheterna till nya uppdrag och strukturer, med fokus på kvalitetssäkring och gemensamma arbetssätt.

Trots ett begränsat ekonomiskt resultat under 2024, vilket har påverkat möjligheten till kompetensutveckling, visar medarbetarundersökningen på högt hållbart medarbetarengagemang (HME), över det nationella medelvärdet. Majoriteten av frågorna i enkäten fick runt 80% positiva svar, vilket indikerar goda möjligheter till utveckling och delaktighet. Årets pulsmätningar visar att de flesta medarbetare upplever sitt arbete som meningsfullt, känner sig uppskattade och utvecklas i vardagen.

Utmaningar kvarstår, som att anpassa sig till förändrade behov och att säkerställa tillräckliga resurser för kompetensutveckling. Fortsatta insatser och riktade åtgärder behövs men den samlade bedömningen utifrån resultatet på medarbetarundersökningar är att målet nås.

2.6.3.9 Vänd befolkningsutvecklingen genom att verka för en ökad inflyttning till kommunen

Kommentar

Befolkningen i Gislaveds kommun minskade 2024 vilket är en ihållande trend. Kommunen har ett stort ansvar för att motverka denna utveckling.

Gislaved är en kommun som är och har varit starkt beroende av invandring för sin befolkningstillväxt.

Kommunstyrelsen har arbetat med strategisk försörjning av mark och samhällsplanering, och arbetet med en ny översiktsplan har påbörjats. En viktig satsning under året var Gislaveds kommuns 50-årsjubileum, som syftade till att öka stoltheten över att bo och verka i kommunen. Arbetet med att få företag att etablera sig i kommunen fortsätter, liksom satsningar på kommunens kultur- och föreningsliv för att öka attraktiviteten.

Trots framstegen kvarstår utmaningen att vända den negativa befolknings-utvecklingen. Fortsatta insatser behövs för att öka inflyttningen och minska utflyttningen ytterligare, samt att säkerställa att kommunen kan möta de förändrade behoven hos invånarna.

2.6.3.10 Finansiella mål

God ekonomisk hushållning innebär för Gislaveds kommun att de finansiella målen är följande:

2.6.3.10.1 35 miljoner kronor som genomsnitt

Kommentar

Resultatnivån ska vara 35 mnkr i genomsnitt för perioden 2022–2036.

Resultatet för 2024 är minus 87,8 mnkr och budgeterat resultat för 2024 var minus 34,5 mnkr vilket innebär att resultatet avviker med 53,3 mnkr jämfört med budget för 2024.

För perioden 2022–2036 är det genomsnittliga resultatet 31 mnkr vilket innebär att det finansiella målet inte uppnås för perioden.

2.6.3.10.2 Genomsnittlig soliditet ej under 55%

Kommentar

Soliditeten ska vara 55 procent i genomsnitt för perioden 2022–2036.

Soliditeten för 2024 är 48 procent. För perioden 2022–2036 är soliditeten 54 procent vilket innebär att det finansiella målet inte uppnås för perioden.

2.6.4 Uppdrag

Kommunfullmäktige ger uppdrag till en eller flera nämnder och bolag. Uppdragen ges för en begränsad tid. De som fått uppdragen följer upp dem till kommunfullmäktige vid delår och helår. I uppföljningen beskrivs vilka åtgärder och aktiviteter som gjorts för att genomföra uppdraget.

2.6.4.1 Färdigställ ett nytt badhus i Gislaved för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro

Beskrivning

Gislaveds kommun ska ha de bästa förutsättningarna för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro för alla invånare. För att främja en god folkhälsa, med barn och ungdomar som prioriterad målgrupp ska under perioden 2023–2026 på befintlig simhallslokalisering vid Gisleområdet i Gislaved en ny modern simanläggning anläggas i samverkan med föreningsliv och näringsliv.

Status

Pågående

Startdatum

2022-01-01

Slutdatum

2026-12-31

Kommentar

Badhuset är ett omfattande projekt som hanteras i flera processer, där detaljplanen tas fram parallellt med byggprojektets steg. Under årets första del har projektorganisationen arbetat brett med styrgrupp, kommunikationsresurs och arbetsgrupper. Senare under året upphandlades och tilldelades en samverkansentreprenad, vilket ledde till att nya ansvarsgrupper bildades för att samarbeta med entreprenörens organisation. En viktig del av arbetet med det nya badhuset är dialogen med föreningslivet och näringslivet. Hittills har föreningslivet involverats i processen kring lokalprogrammet för att ge input om deras behov. Föreningsliv och näringsliv har också uppmuntrats att lämna synpunkter under detaljplaneprocessen.

2.6.4.2 Färdigställ en ny publikhall i Anderstorp för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro

Beskrivning

Gislaveds kommun ska ha de bästa förutsättningarna för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro för alla invånare. För att uppnå detta ska i Anderstorp centrum 2026–2027 en modern publikhall byggas i samverkan med föreningsliv och näringsliv. Hallen ska ha en flexibilitet för att kunna leva upp till publikkapacitet och andra krav för elitidrottsverksamhet, under dagtid även bidra till kommunens kärnuppdrag med barn och ungdomar som prioriterad målgrupp samt möjliggöra användning till andra ändamål än idrott, till exempel kulturevenemang utifrån de förutsättningar som hallen ger.

Status

Pågående

Startdatum

2022-01-01

Slutdatum

2027-12-31

Kommentar

För att möjliggöra en ny publikhall i Anderstorp pågår detaljplanearbete samtidigt som projektorganisationen tar fram en förstudie, inklusive lokalprogram, programhandlingar och kostnadskalkyler. För att säkerställa processen och tidplanen har en extern projektledare tillsatts från och med augusti 2024. En viktig del i arbetet med den nya publikhallen är dialogen med föreningslivet och näringslivet. Detta sker som en del av framtagandet av lokalprogrammet samt under detaljplaneprocessens samråds- och granskningsfaser.

2.6.4.3 Utveckling Broaryd

Beskrivning

Lugnet ska utvecklas till förskola, bostäder och samlingslokal med visst tillgängligt servicestöd. Det innebär att vård- och omsorgsplatserna på Lugnet succesivt omfördelas till andra vård och omsorgsboenden samt att grundskolan får bättre förutsättningar. Berörda nämnder och bolag uppdras att planera och genomföra erforderliga åtgärder för att kunna genomföra beskriven förändring och utveckling.

Status

Pågående

Startdatum

2023-01-01

Slutdatum

2025-12-01

Kommentar

Genom kommunstyrelseförvaltningen samordnas uppdragen kring utveckling Broaryd samt utvecklingen av vård- och omsorgsverksamheten. Samordningsuppdraget innebär att kommunstyrelsen samordnar arbetet i sin helhet kring de tre uppdragen som kommunfullmäktige gav i november 2022. En åtgärdsvalsstudie avseende utveckling av Lugnet har genomförts och beslutats under året.

2.6.5 Sammanfattning kvalitet och måluppfyllnad

Grunduppdrag, mål och uppdrag har under året överlag levererats med godtagbar kvalitet. Uppnådd kvalitet behöver även ställas i relation till förmåga att hålla budget mot de av fullmäktige beslutade budgetramarna.

En av fullmäktiges kritiska kvalitetsfaktorer, *Hög kostnadseffektivitet i verksamheterna,* kvarstår på underkänd nivå. Det krävs ett mycket aktivt arbete för att arbeta bort ekonomiska obalanser i kommunens verksamheter.

Kommunen behöver parallellt med detta även rusta för framtiden genom att förstärka och förbättra sig inom områden som är nya eller kommer att få större vikt än tidigare. De närmaste åren kommer att ställa mycket höga krav på kommunkoncernens långsiktiga förmåga att skapa möjligheter och attraktivitet.

Vad gäller kvalitetsmål (se bilaga) har 12 av totalt 27 uppnått eller överskridit sina målvärden för 2024, 5 saknar resultat och 10 når inte upp till målvärdet. Merparten av de kvalitetsmål som inte nått målet ligger strax under.

Överlag har en positiv förflyttning framåt gjorts under året, där nu flera av utvecklingsmålen anses uppnådda. Fortsatta insatser, samverkan och riktade åtgärder behövs för att hantera kvarstående utmaningar inom fyra av målen:

- *Öka upplevd trygghet och hälsa hos barn och unga*
- *Öka förutsättningarna för kommunens invånare att stärka sina egna resurser och bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen*
- *Stärkt robusthet och klimatsäkring av dricksvattenförsörjningen*
- *Förbättrade förutsättningar för näringslivet genom stärkt samverkan och med konsultativ service*.

Ett utvecklingsmål, *Vänd befolkningsutvecklingen genom att verka för en ökad inflyttning till kommunen*, bedöms inte göra en förflyttning i önskad riktning. Bedömningen baseras på att befolkningsutvecklingen visar en negativ trend, och att det i dagsläget saknas riktade insatser/aktiviteter för att vända utvecklingen.

Av de två finansiella målen för 2024 uppnås vare sig *35 miljoner kronor som genomsnitt* eller *Genomsnittlig soliditet ej under 55%.*

Fullmäktige gav i budget för 2024 totalt tre uppdrag, vilka följs upp i denna årsredovisning. Samtliga uppdrag har en långsiktig planering och genomförande. Det tidigast planerade slutdatumet för något av uppdragen är satt till 2025-12-01. Bedömningen är att samtliga uppdrag håller den ursprungliga tidsplanen.

2.7 Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge används en modell som är framtagen av Kommunforskning i Väst (Kfi) vid Göteborgs universitet. Den bygger på fyra finansiella aspekter:

- resultat
- kapacitet
- risk
- kontroll

Modellen omfattar en genomgång av kontroll över den finansiella utvecklingen, av lång- respektive kortsiktig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållande. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella problem och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej.

Varje perspektiv inleds med en översiktlig analys av hela kommunkoncernens (kommunen och dess bolag) finansiella ställning för att sedan mer djupgående analysera kommunen.

2.7.1 Resultat

Kommunkoncernen har under 2024 arbetat medvetet och målinriktat med att anpassa intäkt- och kostnadsnivåerna för alla nämnder för att anpassa nettokostnaderna efter kommunens skatteintäkter och bidrag. Den historiskt höga inflation som rådde under framförallt 2022–2023 har till stor del resulterat i en ny bestående högre prisnivå som kommunkoncernen även fortsättningsvis behöver förhålla sig till genom att aktivt arbeta med verksamhetsutveckling och effektiviseringar. Riksbankens åtgärder för att bekämpa inflationen har inneburit att styrräntan har stigit vilket innebär att räntekostnaderna för kommunkoncernen är betydligt högre nu än tidigare. Detta behöver beaktas i den framtida finansiella planeringen inom kommunkoncernen. Den nya nivån för styrräntan kan betraktas som mer normal än vad den var under åren mellan 2010–2020 då styrräntan under perioder till och med var negativ, vilket sannolikt inte kommer att återkomma i framtiden. Vid högre räntenivåer och därmed högre räntekostnader kan även de kommunala bolagen komma att påverkas ekonomiskt negativt av de begränsningsregler som finns för ränteavdrag.

En post som i betydande omfattning har påverkat kommuner och regioner under 2024, förutom den generellt högre kostnadsnivån, är pensionskostnaderna. Dessa värdesäkras/indexeras med hjälp av det förhöjda prisbasbeloppet i juni månad året innan avsättning görs för framtida pensioner. I och med att prisbasbeloppet i juni 2023 blev ovanligt högt, kopplat till konsumentprisindexet, jämfört med året innan innebar det att kostnaderna för pensionsavsättning 2024 blev historiskt höga vilket har påverkat kommunens

resultat i mycket hög utsträckning. Under de kommande åren är bedömningen att kostnaderna för pensionsavsättning återgår till mer normala nivåer.

Förändring av verksamhetens nettokostnader och skatter/bidrag

Nedanstående diagram visar utvecklingen/förändringen av verksamhetens nettokostnader (intäkter minus kostnader) respektive förändringen av kommunens skatteintäkter och bidrag, som finansierar nämndernas verksamhet.

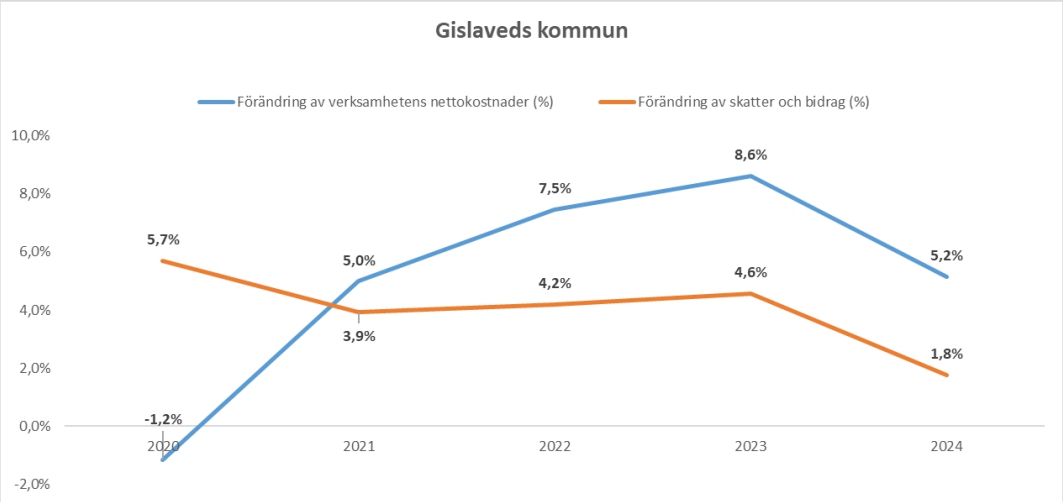

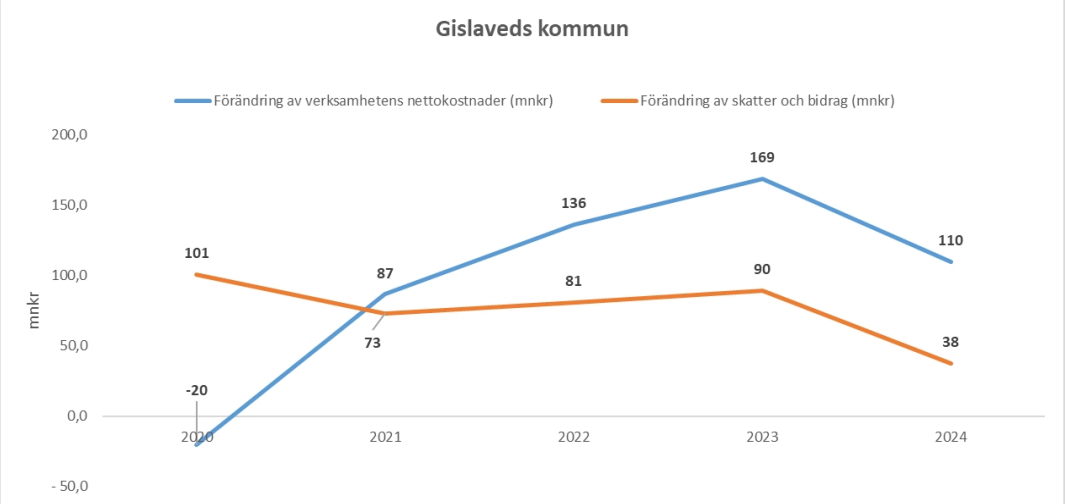

Sedan 2021 har verksamhetens nettokostnader utvecklats i en högre nivå/takt än vad skatter och bidrag har gjort, Långsiktigt kan detta var problematiskt eftersom det kan leda till negativa resultat på sista raden för kommunen. Förändringen av verksamhetens nettokostnader kan inte, över tid, utvecklas i en högre takt än vad skatter och bidrag gör. En del av förklaringen av de senaste årens högre förändringstakt är inflationen. Skatter och bidrag påverkas av att kommunens befolkningsframskrivning visar på färre antal invånare.

Kommunen

Kommunen redovisar ett resultat för 2024 om minus 87,8 mnkr vilket avviker mot budgeterat resultat med 53,3 mnkr. I första uppföljningen 2024 prognostiserades ett resultat om minus 100 mnkr och i delåret om minus 133,5 mnkr. Socialnämnden, kommunstyrelsen samt samhällsutvecklings-nämnden redovisar större negativ budgetavvikelser för 2024.

Ekonomin som ligger utanför nämnderna (finansförvaltningen) redovisar en större positiv budgetavvikelse än prognostiserat under året. Orsaken är en delvis återläggning av tidigare avsatta medel motsvarande cirka 20 mnkr som avser omhändertagande av en av kommunens deponier. Ställningstagandet om ökad/minskad avsättning görs enbart vid årsbokslut och var därmed inte möjlig att under året återspegla i prognoserna.

Årets resultat

Budgeterat resultat för 2024 var minus 34,5 mnkr. Resultat för 2024 blev minus 87,8 mnkr vilket innebär att budgetavvikelsen är 53,3 mnkr.

- Nämnder/styrelser: -94,8 mnkr
- Finansförvaltningen: +41,5 mnkr
  Varav:
  - Skatteintäkter och generella statsbidrag: -12,9 mnkr
  - Arbetsgivaravgifter (inkl. KP): 44,9 mnkr
  - Räntenetto: 4,5 mnkr
  - Pensionskostnader: -44,8 mnkr
  - Kapitalkostnader: 36,8 mnkr
  - Medfinansiering: -4,6 mnkr
  - Avsättning deponier (förändring): 19,6 mnkr
  - Övrigt: -2,0 mnkr

För ytterligare information om nämndernas budgetavvikelse finns mer information i avsnitt 5.1 Verksamhetsberättelser för respektive nämnd.

Årets investeringar

Den samlade investeringsvolymen inklusive taxefinansierade investeringar för 2024 uppgick till 266,5 mnkr (232 mnkr föregående år). Justerad budget för investeringar var 324 mnkr och därmed har 82 procent av investeringsbudgeten disponerats under 2024 (77 procent föregående år). Exklusive taxefinansierad verksamhet har 86 procent av justerad årsbudget för investeringar disponerats (74 procent föregående år). Under året har investeringar för 27 mnkr genomförts inom verksamheten för vatten och avlopp (VA).

Det pågår bland annat planering för nytt badhus i Gislaved och ny publikhall i Anderstorp. Det förbereds även för olika samhällsinvesteringar med mål att skapa en samhällsutveckling för att bidra till att uppnå kommunens vision.

Med hänsyn till årets resultat om minus 87,8 mnkr finns det en påtaglig risk att den genomsnittliga investeringsvolymen om 192 mnkr per år, enligt *Budget*

2024 med plan 2025–2027, inte kan upprätthållas i förhållande till de av kommunfullmäktige beslutade finansiella målen för resultat och soliditet. Detta behöver omhändertas i kommande budgetarbete. I annat fall riskeras kommunens finansiella ställning att försämras.

Mer information om investeringar finns i avsnittet 4.2 Investeringsredovisning.

Finansiella mål

Finansiellt mål 1: Årets resultat ska som genomsnitt uppgå till minst 35 mnkr per år för perioden 2022–2036.

Avstämning: Resultatet för 2024 uppgår till minus 87,8 mnkr. För perioden 2022–2024 uppgår resultatet till minus 5,3 mnkr. För planperioden 2024–2027 är det planerade genomsnittliga resultatet minus 1,9 mnkr. För perioden 2022–2036 är det planerade genomsnittliga resultatet 31 mnkr vilket innebär att det finansiella målet inte uppnås.

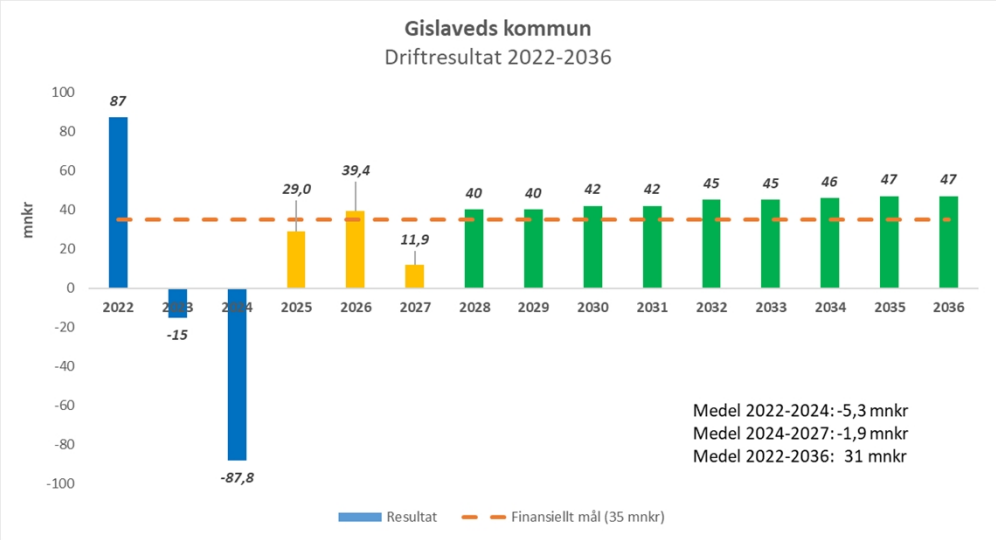

Bolagskoncernen

Årets resultat före skatt var +6,7 mnkr (+28 mnkr) och efter skatt +3,1 mnkr (+20 mnkr). Siffror inom parantes avser föregående år.

De ingående bolagens resultat efter bokslutsdispositioner och skatt:

- Gislaved Kommunhus AB: -0,6 mnkr (+1,8 mnkr)
- AB Gislavedshus: +3,5 mnkr (+0,6 mnkr)
- Gislaved Energi Koncern AB: +0,6 mnkr (+24,6 mnkr)
- Gisletorp Lokaler AB: +0,8 mnkr (+0,5 mnkr)
- Enter Gislaved AB: +0,01mnkr (+0,06 mnkr)
- Tingsslätt Fastighets AB: +0,02 mnkr (-0,07 mnkr)

Ovanstående resultat per bolag är innan koncerninterna elimineringar.

Gislaveds Kommunhus AB (moderbolag) har under 2024 delat ut 1,7 mnkr i aktieutdelning till ägaren Gislaveds kommun enligt beslut som togs vid bolagets

årsstämma i maj 2024.

Moderbolaget har fakturerat management fee till dotterbolagen motsvarande de tjänster som moderbolaget har tillhandahållit. Koncernbidrag har lämnats till moderbolaget av Gislaved Energi Koncern AB med 3,2 mnkr samt av Gisletorp Lokaler AB med 0,3 mnkr. Enter Gislaved AB har mottagit 3,0 mnkr i koncernbidrag av moderbolaget. Tingsslätt Fastighets AB i Gislaved har mottagit 0,5 mnkr i koncernbidrag av moderbolaget.

Styrelsen för Gislaved Kommunhus AB föreslår att ingen aktieutdelning sker till aktieägaren.

Mer information om respektive bolag finns i avsnittet 5.2 Koncernbolag.

Framtida utveckling för bolagskoncernen

Genom renodling av boendeuppdraget med AB Gislavedshus som ny ägare och hyresvärd för kommunens bestånd av boendefastigheter har nya relationer inom kommunkoncernen skapats. Dessa följs och utvecklas över tid i ett hela kommunen-perspektiv.

Arbetet fortsätter även brett tillsammans med dotterbolagen för att identifiera fler potentiella utvecklingsområden. Bland annat kommer moderbolagets förmåga att driva koncerngemensamma frågeställningar och att stötta dotterbolagen att utvecklas och förstärkas. Styrelsen kommer tillsammans med VD arbeta fram en plan för det fortsatta utvecklingsarbetet. Planen kan komma att sträcka sig över flera år men flera nya utvecklingsaktiviteter beräknas starta upp under 2025.

Kommunalförbundet för Samverkan, Återvinning och Miljö (SÅM)

Årsbokslutet för 2024 gav ett överskott på 11,2 mnkr. Naturvårdsverket reviderade beräkningsmallen och ersättningsnivån till kommunerna under december 2023 vilket var till fördel för SÅM, revideringen skedde således efter det att budgeten för 2024 antogs. Intäkterna för SÅM ligger plus 10,6 mnkr mot budget. Detta beror framförallt på högre ersättning från förpackningsproducenterna än förväntat. Under januari till december har SÅM erhållit 7,8 mnkr mer än budgeterat. Kostnaderna för SÅM är totalt 2,5 mnkr lägre än budgeterat under perioden januari till december. De lägre kostnaderna beror till stor del på gynnsamma upphandlingar där behandlingsavgifter och transportkostnader minskat.

Under hösten 2024 inkom kommunfullmäktige i Hylte kommun med en formell ansökan om att inträda som medlemskommun i SÅM. Vid en inkommen ansökan säger SÅM:s förbundsordning att direktionen ska yttra sig och därefter överlämnas ärendet till respektive medlemskommuns fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmars fullmäktige bifallit ansökan och en ny förbundsordning fastställts.

Sammanställd redovisning för Kommunkoncernen

Eftersom en del av den kommunala verksamheten bedrivs i andra juridiska personer än den kommunala förvaltningen, bör den samlade kommunala verksamheten ses som en beslutsenhet för vilken kommunfullmäktige har politiskt och ekonomisk ansvar. Syftet med sammanställd redovisning är att ge en helhetssyn på kommunens verksamhet och ekonomi och att åstadkomma en organisationsneutral redovisning som möjliggör jämförbarhet mellan kommunerna.

Årets resultat (mnkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Kommunkoncernen (sammanställd)	-115,3	2,0	98,3	133,2	151,8
Gislaveds kommun	-87,8	-15,0	87,0	117,2	132,9
Gislaveds Kommunhus AB (koncern)	3,1	20,1	8,5	15,6	18,1
varav					
Gislaveds Kommunhus AB	-0,6	1,8	2,6	1,7	2,0
AB Gislavedshus	3,5	0,5	0,2	4,2	18,5
Gislaved Energi Koncern AB (koncern)	0,6	21,8	8,4	10,4	6,4
Gisletorp Lokaler AB	0,6	0,5	0,6	0,6	0,3
Enter Gislaved AB	0,0	0,1	0,0	0,3	0,3
Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB	0,0	0,0	-	-	-
Samverkan Återvinning Miljö (34%)	3,8	-1,1	1,4	2,4	0,9

För respektive bolag är koncerninterna elimineringar ej exkluderade.

2.7.2 Kapacitet

Kommunen

Soliditeten anger hur stor del av en organisations tillgångar som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet kommunen har, desto lägre är skuldsättningen. Hur soliditeten utvecklas beror därmed på två faktorer: det årliga resultatet och förändringen av tillgångarna. Vid en finansiell analys är det soliditetens förändring som är av intresse, inte dess storlek.

Kommunens soliditet 2024 är 48 procent (61 procent 2023). Soliditeten medräknat skulderna utanför balansräkningen (pensioner intjänade före 1998 i den så kallade ansvarsförbindelsen) är 29 procent (39 procent 2023). Den lägre soliditeten 2024 jämfört med föregående år beror på att kommunens egna kapital har minskat, med anledning att årets negativa driftresultat, samt att ansvarsförbindelsen för pensioner har ökat.

Den del av tillgångarna som finansieras med främmande kapital benämns skuldsättningsgrad och är soliditetens motsats. För 2024 är kommunens långfristiga skulder 753 mnkr (359 mnkr) varav 400 mnkr avser långfristiga lån på Kommuninvest**.** Föregående år var långfristiga lån 100 mnkr. Den större förändringen av långfristiga skulder beror dels på nyupptagna lån om 300 mnkr under året samt försäljning av boendefastigheter inom kommunkoncernen. Boendefastigheterna är i balansräkningen omklassificerade från anläggningstillgångar till finansiell leasing (långfristig skuld) i och med försäljningen.

Kommunen har även kortfristiga skulder som till exempel leverantörsskulder och semesterlöneskuld. För 2024 är kommunens kortfristiga skulder 608 mnkr (458 mnkr). Förändringen beror främst på en regeländring från Rådet för kommunal redovisning (RKR) angående hur likviditet på koncernkontot ska redovisas gentemot de kommunala bolagen, omklassificering av ett lån om 50 mnkr från långfristig skuld till kortfristig skuld med anledning av att lånet ska omsättas under våren 2025 samt att löneskatt på pensionsskulden har ökat i och med att pensionsavsättningen ökade under året.

Finansiella mål

Måluppfyllelse 2020–2023 (2030)

Finansiellt mål 2: Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 55% (exklusive pensionsåtaganden) per år för perioden 2022–2036.

Avstämning: Soliditeten för 2024 uppgår till 48 procent. För perioden 2022–2024 är soliditeten 57 procent, för perioden 2024–2027 är soliditeten 49 procent och för perioden 2022–2036 är den planerade genomsnittliga soliditeten 54 procent vilket innebär att det finansiella målet inte uppnås.

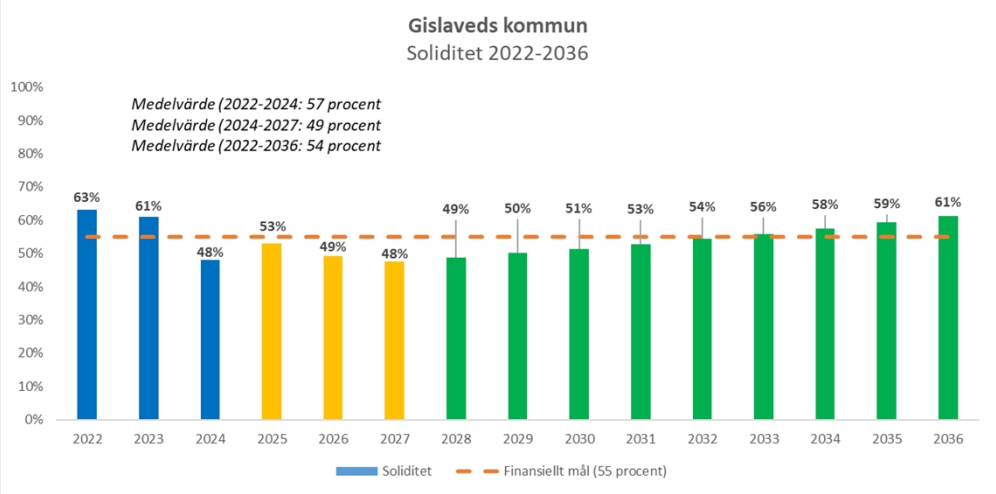

För bolagskoncernen är det av stor vikt att bolagens soliditet följer ägardirektivens intentioner. I annat fall riskerar kommunen såsom ägare att få tillskjuta medel om bolagen får finansiella svårigheter.

Den sammanvägda bilden av kapaciteten för bolagskoncernen är att den är på en godtagbar nivå. I och med att investeringsnivåer samt ägardirektiv hanteras aktivt av moderbolag samt kommunfullmäktige sker en löpande uppsikt av kommunen och bolagen.

Kommunkoncernen

En viktig parameter för att avläsa koncernens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av soliditeten. Soliditeten påverkas av en förändrad balans-omslutning samt hur resultatet utvecklas över tiden.

Soliditet	2024	2023	2022	2021	2020
Kommunkoncernen (sammanställd)	48%	55%	56%	56%	57%
Gislaveds kommun	48%	61%	63%	64%	64%
Gislaveds Kommunhus AB	98%	90%	98%	91%	98%
AB Gislavedshus	52%	38%	38%	39%	46%
Gislaved Energi Koncern AB	49%	48%	44%	45%	48%
Gisletorp Lokaler AB	61%	60%	57%	57%	58%
Enter Gislaved AB	52%	56%	60%	55%	55%
Samverkan Återvinning Miljö (34%)	14%	8%	9%	6%	2%

2.7.3 Risk och kontroll

Kommunen

En förutsättning för att kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås är att kommunen har en balanserad likviditet samt att kommunfullmäktiges beslut om internkontroll efterlevs.

Likviditet

Likviditeten beskriver kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Den kan visas som omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder, kassalikviditet. Om måttet är 100 procent innebär det att omsättningstillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. Ju lägre tal, desto större är risken att likviditetsbrist uppstår.

I kommunens kortfristiga skulder för 2024 (totalt cirka 608 mnkr) ingår en semesterlöneskuld på cirka 117 mnkr som troligen inte kommer att omsättas under det närmaste året. Bortsett från semesterlöneskulden uppgår årets kassalikviditet till 101 procent. Kassalikviditeten påverkas positivt av att kommunen har en outnyttjad checkkredit på 50 mnkr. Jämfört med 2023 har kassalikviditeten exklusive semesterlöneskulden minskat med knappt 5 procent-enheter. Målsättningen/behovet är att likviditeten ska vara lägst cirka 100 mnkr i genomsnitt per månad för att klara av utbetalningar av löner samt leverantörs-fakturor. Under året har 300 mnkr upptagits i nya lån för kommunen via Kommuninvest. Total låneskuld är 400 mnkr.

Utöver de bokförda likvida medlen fanns vid årets slut en outnyttjad check-kredit om 50 mnkr för koncernen.

Kommunkoncernen

En god ekonomisk hushållning innebär att koncernen under ett kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Koncernen bör upprätthålla en sådan betalningsförmåga att den kan betala sina löpande utgifter utan att behöva låna kortsiktigt. Kassalikviditeten är ett nyckeltal som indikerar den kortsiktiga betalnings-förmågan genom att sätta omsättningstillgångarna i relation till kortfristiga skulder. En kassalikviditet om 100 procent eller mer innebär att kortfristiga skulder kan betalas direkt.

Kommunkoncernen redovisade 2024 en kassalikviditet om 83 procent (inklusive semesterlöneskulden) vilket är något lägre än 2023 (84 procent). Motsvarande soliditet exklusive semesterlöneskulden är 96 procent (100 procent). Orsaken till en något lägre kassalikviditet 2024 jämfört med 2023 är att de kortfristiga skulderna har ökat relativt sett mer än omsättningstillgångarna.

Kassalikviditet (inkl. semesterlöneskuld)	2024	2023	2022	2021	2020
Kommunkoncernen (sammanställd)	83%	84%	91%	106%	89%
Gislaveds kommun	82%	80%	104%	92%	85%
Gislaveds Kommunhus AB	282%	373%	906%	1004%	808%
AB Gislavedshus	12%	19%	8%	130%	25%
Gislaved Energi Koncern AB	182%	106%	106%	165%	48%
Gisletorp Lokaler AB	38%	24%	27%	33%	43%
Enter Gislaved AB	207%	236%	268%	233%	218%
Samverkan Återvinning Miljö (34%)	304%	213%	291%	339%	368%

** För de kommunala bolagen anges balanslikviditet vilket innebär att eventuellt varulager inkluderas i omsättningstillgångarna.*

En risk för kommunkoncernen är ränteutvecklingen och låneskuldens storlek. Låneskulden fördelas framförallt på bostadsbolaget, energibolaget och kommunen. Det är av stor vikt att kommunen och bolagen har en räntestrategi som motverkar effekten av snabba negativa ränteförändringar. Genom en aktiv koncernstyrning av investeringar och resultatutveckling kan ränteeffekter och skuldökningar optimeras för kommunkoncernen.

Den sammanvägda bilden av risk och kontroll för koncernen är att den är godkänd men med anledning av det negativa resultatet för kommunen både 2023 och 2024 samt lägre resultat för bolagskoncernen 2024 ökar risken. Det är av stor vikt att de finansiella målen för kommunen uppnås. Ett aktivt arbete med att anpassa nettokostnaderna i förhållande till kommunens skatter och bidrag behöver fortsätta för att inte riskera en försämring av kommunens finansiella ställning.

Borgensåtagande och skuldsättning

När en kommun ska bedömas ur ett riskperspektiv är det viktigt att se vilka borgensåtaganden som finns. Gislaveds kommun har borgensåtagande per 2024-12-31 på 808 mnkr (604 mnkr per den 31 december 2023), varav 654 mnkr avser borgen för bolagskoncernen. För kommunalförbundet Samverkan Återvinning och Miljö, stiftelserna Isabergstoppen och Torghuset uppgår borgensåtagandena till 141 mnkr. De externa borgensåtaganden uppgår till cirka 11,5 mnkr vilka framförallt avser föreningar. Förändringen av borgens-åtagandet 2024/2023 beror på förhöjda borgensramar för vissa av de kommunala bolagen, kopplat till bolagens investeringsplaner för framtiden. Kommunen har långfristiga skulder som uppgår till 753 mnkr varav 400 mnkr är upptagna som lån hos Kommuninvest i Sverige AB.

2.7.4 Pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelsen redovisas enligt den så kallade blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 534 mnkr. Blandmodellen innebär att för pensioner intjänade före 1998 tas utbetalningen av pensioner som en kostnad medan skuldförändringen inte påverkar resultaträkningen. Vad gäller avsättningen gäller det omvända, det är skuldförändringen som påverkar årets resultat medan utbetalningarna påverkar skuldens storlek men får ingen effekt på resultaträkningen.

Pensionsförpliktelser, mnkr	Kommunen 2024-12-31	Kommunen 2023-12-31
Pensionsförpliktelse i balansräkningen:		
a) avsättning inkl särskild löneskatt	35,7	33,2
b) ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	533,9	523,2
Pensionsförpliktelse som tryggas i pensionsförsäkring		
Skandia:		
a.) Intjänade from 1998, pensionsavsättning	202,2	139,5
b.) Intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen	39,4	31,5
KPA:		
a.) Intjänade from 1998, pensionsavsättning	0	0,0
b.) Intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen	62,8	64,6
		0,0
Pensionsförpliktelse som tryggas i pensionsstiftelse	0,0	0,0
Summa pensionsförpliktelser	**874,0**	**792,0**
Förvaltade pensionsmedel - Marknadsvärde		
Totalt pensionsförsäkringskapital, Skandia	318,2	235,4
varav överskottsmedel	16,2	9,2
Totalt pensionsförsäkringskapital, KPA	75,4	75,0
varav överskottsmedel	1,0	0,0
Totalt kapital, pensionsstiftelse	0	0
Finansiella placeringar	0	0
Summa förvaltade pensionsmedel	**393,6**	**310,4**
Finansiering		
Återlånade medel	480,4	481,5
Konsolideringsgrad	45%	39%
Andel Försäkring		
Del av pensionsförpliktelsen som tryggas genom försäkring:		
Förpliktelser intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen	102,1	96,1
Förpliktelser intjänade från 1998, pensionsavsättning	202,2	139,5
Summa pensionsförpliktelse som tryggas i pensionsförsäkring	**304,3**	**235,6**
Utredningsgrad	99%	99%
Överskottsfonden		
Skandia	16,2	9,2
KPA	1,0	0,0
Summa	17,2	9,2

2.7.5 Balanskravsresultat

Gislaveds kommun uppfyller balanskravet 2024.

Enligt kommunallagens balanskrav måste kommunen ha sin ekonomi i balans och varje räkenskapsår redovisa högre intäkter än kostnader efter att realisationsvinster har räknats bort. Ett positivt resultat krävs för att säkra det egna kapitalet och bygga upp medel för reinvesteringar. Gislaveds kommun har uppfyllt balanskravet sedan det infördes år 2000 och har därmed inga negativa balanskravsresultat att reglera från tidigare år. Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 0 mnkr efter att resultatutjämningsreserven har disponerats med 113 mnkr.

Balanskravutredning

Balanskravsutredning (mnkr)	
Årets resultat enl resultaträkning	-87,8
Samtliga realisationsvinster	-25,2
Realisationsvinst enl undantagsmöjlighet	0
Realisationsförlust enl undantagsmöjlighet	0
Oraliserade förluster i värdepapper	0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0
Årets resultat efter balanskravsjustering	**-113,0**
Reservering till (RER)	0
Disponering från RUR	-113,0
Årets balanskravsresultat	**0**

Resultatutjämningsreserv

Gislaveds kommun har ett, av fullmäktige antaget, regelverk för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR) daterat den 13 december 2018.

Tidigare års överskott kan användas för att jämna ut minskade skatteintäkter under enskilda år vid lågkonjunktur. Kommunfullmäktiges beslut den 18 december 2018 anger att Gislaveds kommun kan göra en disponering av RUR efter egen bedömning av hur en konjunkturcykel ska mätas. Detta med anledning av den negativa reala skatteutvecklingen (enligt tabellen nedan), som orsakades av den historiskt höga prisutvecklingen under 2022–2023, samt att Gislaveds kommun var en nettoutflyttningskommun under 2024.

Tabell 2. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	4,8	3,5	4,4	4,5	4,5	4,1
Regelförändringar*	0,2	-0,2	-0,3	0,1	0,0	0,0
Underliggande utveckling	4,7	3,7	4,7	4,5	4,5	4,1
Prisutveckling	6,6	4,5	-0,5	2,6	3,3	2,8
Realt skatteunderlag	-1,8	-0,8	5,2	1,8	1,2	1,3

**Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.*

Källa: Skatteverket och SKR (cirkulär 2025:13)

För Gislaveds kommun har verksamhetens nettokostnader under 2024 i jämförelse med föregående år ökat med 5,2 procent medan skatteintäkter och bidrag enbart har ökat med 1,8 procent vilket innebär netto minus 3,4 procent-enheter. Detta förklaras dels av den höga inflationen som rådde under 2022–2023 samt temporära strukturella kostnader för omorganisation av nämnd- och förvaltningsorganisationen. Med anledning av ovanstående skäl anses kraven vara uppfyllda för att göra en disponering av RUR, enligt det lokala beslutet av hur en konjunkturcykel alternativt kan mätas.

Ingående RUR uppgår till 387,8 mnkr och för 2024 disponeras 113 mnkr, vilket innebär att utgående RUR uppgår till 274,8 mnkr.

2.7.6 Sammanfattning finansiell analys

Kommunfullmäktige i Gislaveds kommun styr verksamheten med ett aktivt arbete utifrån en styrmodell som utgår från vision, mål och uppdrag samt finansiella mål. Den sammanfattande bilden av Gislaveds kommun utifrån ett finansiellt perspektiv är att både 2023 och 2024 har varit mycket utmanande år ekonomiskt. Den höga inflationen är bekämpad av Riksbanken men har resulterat i generellt kvarstående högre prisnivåer. För kommunen behöver nämnderna fortsätta arbetet med att anpassa och förändra verksamheten efter omvärldens förutsättningar. De nya högre prisnivåerna har påverkat medborgarnas betalningsförmåga vilket har resulterat i att den genomsnittliga kredittiden för kundfakturor ökar och därmed ökar även risken för kundförluster. Räntekostnaderna för upptagna lån har blivit en större post i resultaträkningen i och med högre räntor samt ökat lånebehov. Kommunkoncernens investeringsplanering framåt visar på ett flertal större kommande investeringsprojekt. Kostnaden för dessa investeringsprojekt behöver omhändertas inom kommunens och bolagens finansiella mål. I annat fall försämras kommunkoncernens finansiella ställning.

De finansiella målen finns för att betona att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning och för att värdesäkra kommunens egna kapital. Det egna kapitalet ska ha en betryggande storlek som skydd mot ihållande kriser och för att möta oförutsedda försämringar i ekonomin. Det egna kapitalet är ett utrymme som kan möta framtida utgifter och utgör samtidigt den förmögenhet som nuvarande generation förvaltar åt framtida generationer. Överskottsmålet som för närvarande är 35 mnkr över tid är en alternativkostnad som innebär att om det egna kapitalet ska stärkas behöver kostnaderna minskas och/eller intäkterna ökas och/eller att avstå från någon politisk satsning.

Kommunen uppnår inte de av kommunfullmäktige beslutade finansiella målen för 2024. Det innebär att förändringar och anpassningar krävs för att kommunens finansiella ställning inte ska försämras. Det är av mycket stor vikt att den löpande verksamheten i normalfallet inte finansieras genom lån. Om kommunens finansiella ställning fortsätter att försämras finns det en överhängande risk att kommande generationer får betala för vad nuvarande generation har förbrukat.

2.8 Väsentliga personalförhållanden

Gislaveds kommun är kommunens största arbetsgivare. I december 2024 hade kommunen 2 713 årsarbetare, av vilka 2 374 var tillsvidareanställda och 339 hade andra anställningsformer.

De allra flesta av kommunens medarbetare är tillsvidareanställda med månadslön, där 89 procent av personalstyrkan med månadslön hade en tillsvidareanställning under 2024. Stora delar av kommunens verksamheter är kvinnodominerade; i december 2024 var 81 procent av kommunens medarbetare kvinnor. Under 2024 har 42 medarbetare valt att gå i pension.

Av den totala mängden sjukskrivningar har de som pågår 60 dagar eller mer ökat i andel sedan 2023. Detta tycks följa den allmänna trenden för sjukskrivningar nationellt och Gislaved ligger under genomsnittet för landets kommuner (43,3%) och kommunerna i Jönköpings län (39,4%). Sjukfrånvaron för den yngsta åldersgruppen har ökat sedan 2023 vilket är oroväckande. Kommunen har ansökt om ett nytt projekt finansierat av Europeiska socialfonden för att bland annat kunna arbeta fokuserat med den problematiken under kommande år. Beslut huruvida projektet prioriteras lämnas i juni.

Sjukfrånvaronivåerna skiljer sig mellan kommunens förvaltningar från räddningstjänstens 3,1 procent, till socialförvaltningens 9,6 procent. Skillnaderna mellan förvaltningarnas sjukfrånvaro kan till stora delar förklaras av karaktären på arbetet, till exempel i vilken utsträckning medarbetare arbetar människonära eller med fysiskt ansträngande arbetsuppgifter. Olika nivåer kan även förklaras av skillnader i verksamheterna avseende personalens ålder, sammansättning, hur verksamheten är organiserad och leds, och vilka förutsättningar medarbetare har för att utföra förväntat arbete. Kvinnodominerade yrken har en högre sjukfrånvaro då kvinnor generellt har högre sjukfrånvaro än män.

Det bedöms dock inom flera förvaltningar finnas potential att minska sjukfrånvaron genom att aktivt analysera och arbeta hälsofrämjande och förebyggande med frågor om hälsa och sjukfrånvaro, liksom frågor som handlar om sjukfrånvaro som beror på organisatoriska faktorer. Här har hr-enheten och kommunhälsan en viktig roll.

Utvecklingen av, och det som påverkar, sjuktalen är komplex. Det finns ett flertal olika faktorer som kan tänkas påverka sjukfrånvaron, både inom och utom arbetsgivarens räckhåll. Försäkringskassans bedömning är att antal nya sjukskrivningar och längden på sjukskrivningar under de senaste åren har stabiliserats, men en viss ökning kan ses den senaste tiden. Något som vi kan se påverkar medarbetares hälsa och mående negativt är också en orolig omvärld som t.ex. pandemi, inflation, krig, konjunktur, med mera.

Kommunhälsan har ett fortsatt viktigt uppdrag att arbeta proaktivt och stödjande tillsammans med hr-partners och hr-strateger för att minska och förebygga ohälsa på arbetsplatserna. Utbildningsinsatser i rehabilitering,

arbetsmiljö och organisatorisk hälsa är fortsatt viktigt likväl som insatser mot riktade målgrupper.

En viktig inkomstkälla för att finansiera olika arbetsmiljösatsningar är att söka pengar från ESF och omställningsfonden, där kommunen varit framgångsrik i att erhålla medel för olika arbetsmiljöbefrämjande insatser.

Ett mer systematiskt arbetssätt än tidigare kring arbetsmiljö och hälsoarbete ska underlätta för chefer i deras arbete och ge förutsättningar för bättre dialog med medarbetare inom området. Hr-avdelningen har i sitt uppdrag att arbeta löpande med frågan och arbetar både genom utbildning och systemstöd för att skapa förutsättningar för organisationens chefer att arbeta systematiskt.

Att det finns mål kring arbetsmiljö ger stabilitet i arbetet och ger både tyngd och stöd i att det är viktigt för att kunna arbeta för att rekrytera och behålla medarbetare inom Gislaveds kommun.

2.8.1 Sjukfrånvaro

Total sjukfrånvaro i kommunen (%)	2024	2023	2022
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	7,2	7,0	7,9

Långtidsfrånvaro (%)	2024	2023	2022
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	36,0	28,7	21,6

Sjukfrånvaro i kommunen, fördelat på kön (%)	2024	2023	2022
Kvinnor	7,6	7,6	8,6
Män	5,3	4,6	5,4

Sjukfrånvaro i åldersgrupper (%)	2024	2023	2022
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	7,9	6,6	9,0
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 - 49 år	6,9	6,6	7,9
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	7,3	7,5	7,6

Sjukfrånvaro per nämnd (%)	2024	2023 totalt	2022 totalt
Bygg- och miljönämnden	Se Samhälls-utveckling-snämnden*	Se Samhälls-utveckling-snämnden*	7,9
Kommunstyrelsen	4,4	5,1	5,3
Räddningsnämnden	3,1	2,2	3,7
Samhällsutvecklingsnämnden (inkl. Bygg- och miljönämnden)	7,9*	5,5*	Inga uppgifter*
Socialnämnden	9,6	9,9	11,2
Utbildningsnämnden	5,7	6,2	7,0
Totalt kommunen	**7,2**	**7,0**	**7,9**

** Samhällsutvecklingsnämnden med tillhörande förvaltning tillkom år 2023. Personalsystemet redovisar all personal under samhällsutvecklingsförvaltningen och ger inte möjlighet att sortera personal under bygg- och miljönämnden respektive samhällsutvecklingsnämnden.*

2.9 Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten

Bedömningen är att Gislaveds kommun bedriver verksamhet med godtagbar kvalitet. Kommunen strävar efter att ha god kvalitet inom särskilt viktiga områden för att uppfylla kommunens grunduppdrag, där alla utom ett av dessa områden har bedömts hålla en god eller tillräckligt god kvalitet. Avseende den prioriterade utvecklingen för året är bedömningen att alla mål utom ett antingen har uppnåtts eller bedöms kunna uppnås. Se mer under avsnitt 2.5.6 Sammanfattning kvalitet och måluppfyllnad.

Den sammanfattande bilden av Gislaveds kommun utifrån ett finansiellt perspektiv är en kommun med en historiskt relativt god grundekonomi även om de historiska resultaten inte har varit helt rättvisande med anledning av att till exempel vissa underhållsskulder har skjutits på framtiden. Det krävs nu att nämnderna genomför större strukturella förändringar och anpassningar av verksamheterna för att bibehålla en god ekonomi, vilket är en förutsättning för att skapa möjligheter i framtiden och vara en attraktiv kommun för både befintliga som framtida invånare i kommunen. Att vara en attraktiv kommun innebär bland annat högre skatteintäkter som ger ytterligare möjligheter för utveckling.

Den finansiella analysen pekar tydligt på att det krävs en än mer aktiv styrning för att god ekonomisk hushållning ska uppnås nu och i framtiden. De finansiella målen skapar nödvändiga ekonomiska förutsättningar för att både bevara och att utveckla Gislaveds kommun. För 2024 uppnås inte dessa mål. De åtgärder som har vidtagits under året visar däremot på kommunens förmåga att göra nödvändiga anpassningar. Detta arbete behöver ha en hög prioritet även framåt.

De kommunala bolagen har levererat med god kvalitet under året i förhållande till respektive bolags uppdrag. Det höjda ränteläget och prisökningar har även påverkat de kommunala bolagen samt att även kompetensförsörjningen blir allt mer utmanande för bolagen och näringslivet.

Inom kommunkoncernen har en fördjupad dialog påbörjats under året och ytterligare dialog och samarbete mellan de kommunala bolagen och ägaren pågår i syfte att stärka och utveckla verksamheterna.

2.10 Förväntad utveckling

Nämnderna har genomfört en rad åtgärder i sin verksamhet inom respektive budgetram under 2024 för att minska det underskott som prognostiserades i delårsrapporten. Arbetet har gett resultat och resultatet blev betydligt mindre negativt än prognosen indikerade. Däremot visar kommunens ekonomiska resultat att det framåt kommer att krävas ytterligare åtgärder samt ett än mer aktivt arbete både inom som mellan nämnderna för att få en ekonomi i balans och uppnå positiva synergieffekter. För att bibehålla kvalitet behövs ett aktivt arbete med att göra rätt saker, effektivisering av arbetssätt och processer samt tydligare prioritera arbete som bidrar till ökad måluppfyllelse och ökat värdeskapande.

Flera verksamheter anger att det blir allt svårare att kompetensförsörja vilket kommer att påverka genomförandet av grunduppdraget. Detta medför att det blir svårare för varje år att hålla en god kvalitet, om inte andra anpassningar görs. I flera fall utvecklas även målgruppernas behov till att bli mer och mer komplexa. I berörda verksamheter behöver man hantera individer med allt större behov inom alla områden, vilket kräver högre kompetens hos medarbetarna vilket i sin tur förstärker svårigheten att rekrytera. Kommunen arbetar aktivt med bland annat automatisering av processer så att de resurser som finns används i de delar som inte är möjliga att automatisera.

Även näringslivet är beroende av att kunna behålla och attrahera kompetenta medarbetare. För att klara av kommande kompetensförsörjning för både kommunkoncernen och näringslivet behövs fortsatta satsningar på att öka kommunens attraktivitet som plats att bo och/eller verka på.

Kommunen ser ett större behov av att vidta åtgärder för att minska klimatpåverkan, samt att anpassa till konsekvenserna av ett förändrat klimat.

Kostnaden för verksamhetssystem bedöms att öka. Det blir därför viktigt att framöver säkerställa att det finns en samordning kring kommunens system och att de är ändamålsenliga. Samtidigt är digitaliseringsarbetet viktigt för att möjliggöra förändrade och effektivare arbetssätt. Parallellt med detta behöver också den digitala mognaden stärkas för att säkerställa att både tillgänglighet och kvalitet upprätthålls.

I syfte att utveckla hela bolagskoncernen, anpassa bolagens uppdrag och möta eventuella behov av förtydliganden och klargöranden är fortsatt översyn av ägaridé, ägardirektiv och bolagsordningar prioriterat. De ekonomiska utmaningarna som allmänt ansträngер kommuner och regioner påverkar även kommunala bolag. Gislaveds kommuns ekonomiska läge är ansträngt vilket ger utmaningar framöver för hela kommunkoncernen.

Flera nämnders förvaltningar är i eller har varit i, om- och nyorganisation med nya uppdrag, strukturer och förutsättningar. Detta gör att det finns ett behov av att fokusera på grunduppdrag samt interna organisationsfrågor, samt kvalitetssäkring av rutiner och mot gemensamma arbetssätt. Inom samhälls-

utvecklingsnämnden pågår ett förändringsarbete för att skapa en tydligare koppling till den del av processen där man har en leverans.

Utöver kommunens interna organisationsförändringar, ställs även förändrade krav utifrån kring kommunens kapacitet och leveransförmåga. Det ena rör nära vård, som handlar om att jobba mer proaktivt och förebyggande ur ett hälsoperspektiv. Även civil beredskap ställer krav på kommunens förmåga att omhänderta nya uppdrag med nya arbetssätt och samverkan över organisationsgränser. Demografi- och befolkningsförändring kommer att medföra stora krav på omställning både vad det gäller arbetssätt och verksamhetens omfattning.

Möjligheten till att kompetensförsörja olika verksamheter är en prioriterad fråga att arbeta tillsammans med i förvaltningarna och i kommunen som helhet. På sina platser finns det redan stora svårigheter att tillsätta tjänster med medarbetare som har rätt kompetens. Det är också därför viktigt att se över hur kommunen kan öka sin leverans med färre resurser än idag.

Kommunens ekonomi på sikt

För den närmaste framtiden är det osannolikt att skatteintäkter och bidrag kommer att öka. Det är mer troligt att de förblir relativt oförändrade eller till och med minskar, eftersom befolkningsprognosen visar att antalet invånare i Gislaved kommun kan minska fram till år 2034. Denna demografiska förändring innebär att Gislaved kommun behöver anpassa och utveckla sina verksamheter ytterligare utifrån de rådande förutsättningarna.

I årsbokslutet 2024 uppnås inte de av kommunfullmäktige beslutade finansiella målen. De finansiella målen är en restriktion för verksamhetens omfattning och sambandet mellan verksamhet och ekonomi behöver tydliggöras och förstärkas ytterligare.

Det är av stor vikt att det egna kapitalet har en betryggande storlek som skydd mot framtida kriser och för att möta oförutsedda försämringar i ekonomin. Det egna kapitalet är ett utrymme som ska möta framtida utgifter och utgör samtidigt den förmögenhet som nuvarande generation förvaltar åt framtida generationer. De senaste två åren har det egna kapitalet minskat med totalt 135 mnkr på grund av negativa resultat och dessa har återställts genom uttag från resultatutjämningsreserven (RUR).

Det är av högsta prioritet att nämndernas arbete med att upprätthålla en ekonomi i balans fortsätter, fördjupas och samordnas för att så snart som möjligt uppnå kommunfullmäktiges finansiella mål. Annars riskerar kommunen att hamna i en svår ekonomisk situation, vilket skulle kräva mer drastiska åtgärder. Dessa åtgärder skulle bland annat innebära att nuvarande investeringsnivåer inte kan upprätthållas och därför måste justeras ned markant inför budgetarbetet 2026, vilket skulle vara negativt för kommunens utveckling och framtid.

3 Ekonomisk redovisning

3.1.1 Resultaträkning

mnkr	Not	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023	Kommunen Budget 2024
Verksamhetens intäkter	1	805,2	847,9	439,8	461,1	361,6
Verksamhetens kostnader	2,8	-2 871,5	-2 771,7	-2 558,2	-2 471,0	-2 423,8
Avskrivningar	3	-185,7	-175,7	-122,7	-121,4	-130,0
Verksamhetens nettokostnader		**-2 251,9**	**-2 099,4**	**-2 241,1**	**-2 131,2**	**-2 192,2**
Skatteintäkter	4	1 601,0	1 589,8	1 601,0	1 589,8	1 638,1
Generella statsbidrag och utjämning	5	550,3	524,0	550,3	524,0	522,3
Verksamhetens resultat		**-100,6**	**14,5**	**-89,8**	**-17,4**	**-31,8**
Finansiella intäkter	6	19,4	13,8	22,6	12,6	3,1
Finansiella kostnader	7	-34,1	-26,4	-20,6	-10,2	-5,8
Resultat efter finansiella poster		**--115,3**	**2,0**	**-87,8**	**-15,0**	**-34,5**
Extraordinära poster (netto)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		**-115,3**	**2,0**	**-87,8**	**-15,0**	**-34,5**

3.1.2 Balansräkning

mnkr	Not	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023	Kommunen Budget 2024
TILLGÅNGAR						
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR						
Immateriella anläggningstillgångar	12	0,5	0,6	0,0	0.0	0,0
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	2 749,8	2 597,0	1 785,8	1 740,0	1 778,6
Maskiner och inventarier	14	446,3	451,4	174,0	183,0	183,0
Finansiella anläggningstillgångar	15	38,4	35,4	336,0	73,1	78,0
Summa anläggningstillgångar		**3 235,0**	**3 084,5**	**2 295,8**	**1 996,1**	**2 039,6**
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR		**12,0**	**16,5**	**12,0**	**16,5**	**12,0**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR						
Förråd, lager och exploateringsfastigheter	16	85,6	51,5	73,9	44,8	27,0
Fordringar	17	391,0	372,8	259,5	235,3	152,4
Kortfristiga placeringar	18	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank	19, 20	169,9	102,5	164,4	85,7	94,1
Summa omsättningstillgångar		**646,5**	**526,7**	**497,8**	**365,7**	**273,5**
Summa tillgångar		**3 893,5**	**3 627,8**	**2 805,5**	**2 378,3**	**2 325,1**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	21,22					
Eget kapital vid årets början		2 002,2	2 000,3	1 448,4	1 463,4	1 415,0
-varav resultatreserv		*0,0*		*0,0*		
-varav resultatutjämningsreserv		*387,8*	*409,6*	*387,8*	*409,6*	
Justering eget kapital, IB		-14,0		-12,2		
Årets resultat		-115,3	2,0	-87,8	-15,0	-34,5
Eget kapital vid årets slut		**1 872,9**	**2 002,2**	**1 348,5**	**1 448,4**	**1 380,5**
-varav resultatreserv		*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	
-varav resultatutjämningsreserv		*274,9*	*387,8*	*274,9*	*387,8*	
AVSÄTTNINGAR						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	23	37,0	34,3	35,7	33,2	35,0
Andra avsättningar	24	120,4	140,3	59,7	80,0	66,0
Summa avsättningar		**157,5**	**174,6**	**95,3**	**113,2**	**101,0**
SKULDER						
Långfristiga skulder	25	1 080,1	827,2	753,4	358,7	433,1
Kortfristiga skulder	26	783,0	623,8	608,3	458,0	410,5
Summa skulder		**1 863,1**	**1 450,9**	**1 361,7**	**816,7**	**843,6**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**3 893,5**	**3 627,8**	**2 805,5**	**2 378,3**	**2 325,1**
Panter och ansvarsförbindelser						
Borgensåtaganden	27	11,3	18,8	596,2	604,0	
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar	28	533,9	523,2	533,9	523,2	
Övriga upplysningar						
Leasing (operationell och finansiell)	29	103,6	106,8	347,4	203,0	

3.1.3 Kassaflödesanalys

mnkr	Not	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		-115,3	2,0	-87,8	-15,0
Justering för ej likviditetspåverkande poster	9	126,8	218,5	228,8	136,7
Övriga likviditetspåverkande poster	10	-0,2	-4,4	-0,2	-4,4
Poster som redovisas i annan sektion	11	-2,8	-6,8	-24,0	-6,8
Medel från verksamheten före förändringar av rörelsekapital		*8,5*	*209,3*	*116,9*	*110,6*
Ökning/minskning av periodiserade anläggningsavgifter		6,0	11,7	6,0	11,7
Ökning/minskning kortfristiga placeringar		0,0		0,0	0,0
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		32,8	-66,0	26,8	-9,7
Ökning/minskning förråd och varulager		-34,2	-45,3	-29,1	-41,4
Ökning/minskning kortfristiga skulder		90,3	-19,7	31,4	26,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**103,5**	**89,9**	**152,0**	**97,9**
INVESTERINGSVERKSAMHET					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-0,4	0,3	0,0	0,0
Försäljning av Immateriella anläggningstillgångar		0,4	0,0	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar		-617,8	-284,7	-267,7	-243,9
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		11,8	7,1	271,8	7,1
Investering i kommunkoncernföretag		0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av kommunkoncernföretag		0,0	0,0	0,0	0,0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-3,0	-21,3	-262,9	-21,3
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-609,0**	**-298,6**	**-258,8**	**-258,0**
FINANSIERINGSVERKSAMHET					
Nyupptagna lån		300,0	15,0	300,0	0,0
Nyanskaffad långfristigskuld (finansiell leasing)		9,3	31,4	161,9	31,4
Nyemission och/eller reverslån		260,0	0,0	-260,0	0,0
Amortering av låneskulder		-2,5	-15,7	-22,7	-15,7
Amortering av skulder för finansiell leasing		0,0	-4,4	0,0	0,0
Kortfristiga fordran till koncernföretag (koncernkonto)		-63,3	0,0	-63,3	0,0
Kortfristiga skulder till koncernföretag (koncernkonto)		69,0	0,0	69,0	0,0
Erhållna offentliga investeringsbidrag		1,2	12,0	1,2	12,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**573,6**	**38,4**	**186,1**	**27,8**
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till Infrastruktur		-0,7	-0,1	-0,7	-0,1
Årets kassaflöde		**67,4**	**-170,4**	**78,7**	**-132,5**
Likvida medel vid årets början		102,5	272,9	85,7	218,1
Likvida medel vid årets slut		**169,9**	**102,5**	**164,4**	**85,7**

3.1.4 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR), vilket innebär att

- intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt
- fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta
- tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges
- periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed
- värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 5 mnkr. Dessutom redovisas alltid kommunens realisations-vinster/förluster.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkterna baseras på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) decemberprognos.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, VA- anläggnings/anslutningsavgift

Investeringsbidrag och anläggnings/anslutningsavgifter för vatten och avlopp tas upp som förutbetalda intäkter och redovisas bland långfristiga skulder. I enlighet med matchningsprincipen intäktsförs dessa inkomster successivt i takt med att investeringsobjekten skrivs av över sina respektive nyttjandeperioder, vilket följer rekommendation RKR 2.

Specialdestinerade/riktade statsbidrag

De specialdestinerade/riktade statsbidragen kräver i regel någon form av motprestation, och återrapportering ska i normalfallet periodiseras till den period där prestationerna har utförts.

1. Prestationsbaserade ersättningar utbetalas om vissa handlingar genomförts eller vissa mål, nyckeltal eller nivåer uppnåtts. Bidraget ska bokföras i samma perioder som prestationerna utförts. Utbetalning i efterskott tas upp som fordran (upplupen intäkt) i den period som prestationen utförts och som skuld (förutbetald intäkt) om de utbetalas i förskott.
2. Om prestationsbaserade bidrag utbetalas för ett framtida tidsbestämt projekt och de utförda prestationerna utgör beräkningsunderlag för fördelning av bidraget ska det bokföras och matchas mot kostnader över den fastslagna tidsperioden. Beakta skyldigheten att återbetala kvarvarande medel vid projekttidens slut.
3. Icke prestationsbaserade bidrag betalas ut utan krav på motprestation och intäktsförs den period som bidraget avser. Bidraget ska intäktsföras i sin helhet även om nedlagda kostnader inte motsvarar bidragets storlek för den period som bidraget avser.

Kostnader

Löner med mera

Kostnader för timanställda och kostnadsersättningar avseende december men som utbetalas i januari har inte periodiserats. Ej uttagen semester tillsammans med övertid har periodiserats. Avgångsvederlag bokförs den perioden avtalet är skrivit och anställning upphört.

Investeringar

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som en anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till två prisbasbelopp under 2023 (105 000kr).

Anläggningstillgångar upptas till bokfört värde.

Avskrivningsmetod

Kommunen har komponentavskrivning och linjär avskrivningsmetod tillämpas, det vill säga lika stora nominella belopp varje år. Avskrivningen påbörjas när tillgången tas i bruk.

Avskrivningstider

Avskrivningstider är baserade på tillgångens eller komponentens nyttjande-period.

Mark, fjärrvärmeanslutning, gatukropp, konst	0 år
Markanläggningar (yttre miljö)	25 år
Toppbeläggningar – gata	10, 20, 40 år
Vattenledningar	60 år
Stomme	60 år
Yttertak, fasad och stomkomplettering	40 år
Sprinkler, reservkraft, hiss, komplementbyggnader	30 år
Värme, ventilation, VA	25 år
Fönster och ytterdörrar	25 år
El, snickerier, yttertak (papp)	20 år
Ytskikt, passagesystem, styr/övervakning, larm/tele	15 år
Tvätt/storköksutrustning, lekredskap	10 år
Bilar, inventarier, maskiner	5–20 år

Exploateringsredovisning

Exploateringstillgångar är tidigare bokförda som materiella anläggningstillgångar på grund av svårigheten att bedöma tidpunkten för avyttring. Enligt rekommendation ska exploatering hanteras som omsättnings-tillgång.

Kommunen arbetar för närvarande med att omklassificera fastigheter som är bokförda som markreserv, med avsikt att sälja dem som omsättnings-tillgångar. Pågående markexploateringsarbeten bokförs också som omsättningstillgångar.

Någon värdering av det bokförda värdet är inte gjort eftersom de fastigheterna har bedömts ha ett lågt värde. Enligt lag ska omsättningstillgångar tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balans-dagen (LKBR 7:5).

Förråd

Varor i förråd har tagits upp till verkligt värde.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen är beräknad med gällande riktlinjer.

Deponi

Eventuella kostnader för återställande av deponi i Mossarpstippen har nuvärdesberäknats per 31 december 2024.

Bidrag till statlig infrastruktur

Kommunen ingick i avtal med Trafikverket om medfinansiering av väganslutning Nöbbele industriområdet i Reftele och ny cirkulationsplats väg 576 i Smålandsstenar. Redovisning av upplösning av båda bidragen är under fem år enligt Kommunstyrelsens eller Kommunfullmäktiges beslut.

Leasing

Hyresavtalen för fast egendom (fastigheter) följer RKR R 5 Leasing. Hyresavtal som inte klassificeras som finansiella är operationella leasingavtal.

Redovisningen av hyresavtal för lös egendom (fordon) följer inte helt rekommendationen, eftersom de avtal som klassificeras som finansiella redovisas som anläggningstillgångar och motsvarande belopp redovisas som skuld i balansräkningen.

Kommunkoncernen och sammanställda räkenskaper

Den kommunala koncernen i de sammanställda räkenskaperna består av Gislaveds kommun, Gislaveds Kommunhus AB:s koncern samt 34 procent av kommunalförbundet för Samverkan, Återvinning och Miljö (SÅM). Stiftelserna Isabergstoppen och Torghuset ingår inte i kommunkoncernen/sammanställda räkenskaperna från och med 2024 med anledning av att kommunen inte bedöms att ha betydande inflytande över stiftelserna. Verksamheten i stiftelserna ligger inte inom den kommunala angelägenheten och/ eller inom den kommunala kompetensen. För stiftelsen Isabergstoppen är den sammanställda redovisningen justerad för tidigare perioder. För stiftelsen Torghuset förekommer ingen särskild ekonomisk betydelse för kommunen med anledning av att stiftelsens omsättning utgör mindre än 5 procent av kommunens skatteintäkter och bidrag.

		Ägarandel	
Bolag	**Ägaren**	**2024**	**2023**
Gislaveds Kommunhus AB	Gislaveds kommun	100%	100%
AB Gislavedshus	Gislaveds Kommunhus AB	100%	100%
Gisletorp lokaler AB	Gislaveds Kommunhus AB	100%	100%
Enter Gislaved AB	Gislaveds Kommunhus AB	100%	100%
Tingsslätt Fastighet i Gislaved AB	Gislaveds Kommunhus AB	100%	100%
Gislaved Energi Koncern AB	Gislaveds Kommunhus AB	100%	100%
Gislaved Energi AB	Gislaved Energi Koncern AB	100%	100%
Gislaved Energi Elnät AB	Gislaved Energi Koncern AB	100%	100%
Gislaved Energi Service AB	Gislaved Energi Koncern AB	100%	100%
Samverkan Återvinning Miljö (SÅM)	Kommunalförbund	34%	34%

Gislaveds Kommunhus AB är moderbolag till bolagen Gislaved Energi Koncern AB, AB Gislavedshus, Gisletorp Lokaler AB, Enter Gislaved AB och Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med proportionell konsolidering menas att det i redovisningen endast ingår så stor del av företagets resultat- och balansräkning som motsvarar kommunens ägarandel.

Ytterligare upplysningar om koncerninterna förhållanden återfinns i not 30.

Interna redovisningsprinciper kommunen

Personalkostnader

Arbetsgivaravgifter med mera har interndebiterats förvaltningarna i samband med löneredovisningen. Den följer SKR:s rekommendation.

Kapitalkostnader

Räntan beräknas med SKR:s internränta för 2024 på 2,5 procent på bokfört värde. På årets investeringar har ränta tillgodoräknats från och med anskaffningsmånaden.

3.1.4.1. Ord och begrepp

Anläggningskapital	Anläggningstillgångar minus långfristiga skulder och avsättningar.
Anläggningstillgångar	Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk kan vara materiella (till exempel byggnader, mark, inventarier med mera) eller finansiella (aktier, andelar med mera).
Avskrivningar	Årlig kostnad för värdeminskning av anläggningstillgångar beräknad utifrån förväntad ekonomisk livslängd.
Avsättningar	Avsättning är en förpliktelse som på balansdagen är säker eller sannolik till sin förekomst men, till skillnad från en skuld, är oviss till belopp eller till den tidpunkt den ska infrias.
Eget kapital	Visar hur stor del av tillgångarna som inte finansierats med skulder.
Finansiella intäkter	Intäkter som kommer från placerade medel, till exempel ränta på bankkonto.
Finansiella kostnader	Består främst av kostnader som kommer från upplåning och kostnader för pensions-förvaltningen.
Kapitalkostnader	Avskrivningar och intern ränta.
Kortfristiga fordringar	Fordringar som förfaller inom ett år från balansdagen.
Kortfristiga skulder	Skulder som förfaller till betalning inom ett år från balansdagen.
Likviditet	Betalningsförmågan på kort sikt, omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder.
Nettoinvesteringar	Årets investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag.
Omsättningstillgångar	Tillgångar avsedda att inneha en kortare tid, till exempel likvida medel, kortfristiga fordringar, förråd.
Rörelsekapital	Betalningsberedskapen på kort sikt. Omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder.
Soliditet	Ett mått på den långsiktiga betalningsförmågan. Visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital. Eget kapital dividerat med totala tillgångar.

3.1.5 Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Försäljningsintäkter	227,5	226,3	48,5	48,0
Taxor och avgifter	154,2	155,2	127,1	126,9
Hyror och arrenden	194,0	214,0	20,3	34,3
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	173,3	189,3	160,1	189,2
EU-bidrag	1,0	0,8	1,0	0,8
Övriga bidrag	0,2	0,3	0,2	0,3
Försäljning av verksamheter och konsulttjänster	44,6	42,3	54,1	53,5
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	4,0	6,8	25,2	6,8
Övriga verksamhetsintäkter	6,4	12,9	3,3	1,4
Summa verksamhetens intäkter	**805,2**	**847,9**	**439,8**	**461,1**
Jämförelsestörande intäkter				
Reavinst	4,0	6,8	25,2	6,8

Not 2 Verksamhetens kostnader (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Personalkostnader inkl arbetsgivaravgifter	-1 595,8	-1 544,9	-1 533,5	-1 495,1
Pensionskostnader, inkl särskilda löneskatter	-291,7	-237,5	-287,0	-228,5
Lämnade bidrag	-56,4	-55,8	-59,8	-59,3
Köp av huvudverksamhet	-252,8	-227,5	-240,5	-220,9
Lokaler och markhyror	-20,0	-20,9	-40,4	-31,0
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-123,6	-101,6	-5,1	-3,9
Bränsle, energi och vatten	-160,9	-178,2	-60,0	-66,5
Realisationsförluster och utrangeringar	-1,3	0,0	-1,3	0,0
Bolagsskatt	-3,5	-8,0	0,0	0,0
Övriga verksamhetskostnader	-365,4	-397,3	-330,6	-365,7
Summa verksamhetens kostnader	**-2 871,5**	**-2 771,7**	**-2 558,2**	**-2 471,0**
Jämförelsestörande kostnader				
Reaförluster	-1,3	0,0	-1,3	0,0

Not 3 Avskrivningar (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Avskrivningar immateriella tillgångar	-0,2	-0,3	0,0	0,0
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-110,5	-102,9	-73,0	-75,4
Avskrivningar maskiner och inventarier	-75,0	-68,8	-49,7	-45,4
Nedskrivning/utrangeringar	0,0	-3,6	0,0	-0,6
Summa avskrivningar	**-185,7**	**-175,7**	**-122,7**	**-121,4**

Not 4 Skatteintäkter (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Preliminär kommunalskatt	1 603,1	1 558,9	1 603,1	1 558,9
Preliminär slutavräkning innevarande år	5,4	23,2	5,4	23,2
Slutavräkningsdifferens föregående år	-7,5	7,7	-7,5	7,7
Mellankommunal inkomstutjämning	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa skatteintäkter	**1 601,0**	**1 589,8**	**1 601,0**	**1 589,8**

Not 5 Generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Inkomstutjämningsbidrag	338,1	337,8	338,1	337,8
Kostnadsutjämningsbidrag/avgift	33,2	35,9	33,2	35,9
Regleringsbidrag/avgift	88,9	68,9	88,9	68,9
Avgifter/bidrag för LSS-utjämning	15,3	12,0	15,3	12,0
Kommunal fastighetsavgift	71,4	63,5	71,4	63,5
Övriga generella bidrag från staten	3,5	5,8	3,5	5,8
Summa generella statsbidrag och utjämning	**550,3**	**524,0**	**550,3**	**524,0**

Not 6 Finansiella intäkter (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Utdelningar från koncernföretag	0,0	0,0	1,7	2,0
Utdelningar på aktier och andelar	1,2	0,1	1,2	0,1
Ränta likvida medel	6,5	11,7	6,1	7,3
Ränteintäkter kundfordringar	0,6	0,4	0,6	0,4
Borgensavgift	0,0	0,5	1,7	1,7
Övriga finansiella intäkter	11,1	1,1	11,3	1,1
Summa finansiella intäkter	**19,4**	**13,8**	**22,6**	**12,6**

Not 7 Finansiella kostnader (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Räntekostnader, lån	-27,6	-23,0	-4,1	-2,6
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-3,5	-3,2	-3,5	-3,2
Övriga finansiella kostnader	-3,0	-0,1	-13,0	-4,4
Summa finansiella kostnader	**-34,1**	**-26,4**	**-20,6**	**-10,2**

Not 8 Kostnad för räkenskapsrevision (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Sakkunnigt biträde, finansiell revision	-1,1	-2,0	-0,3	-0,5
Sakkunnigt biträde, verksamhetsrevision	-0,7	0,0	-0,7	0,0
Förtroendevalda revisorer (årligt arvode)	-0,5	-0,6	-0,5	-0,6
Summa finansiella kostnader	**-2,3**	**-2,6**	**-1,5**	**-1,1**

Not 9 Justering för ej likviditetspåverkande poster (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Avskrivningar	185,7	172,0	122,7	120,8
Nedskrivningar/utrangeringar	0,0	3,6	0,0	0,6
Förändring deponiavsättning	-19,6	2,7	-19,6	2,7
Förändring pensionsavsättning	2,4	-0,4	2,5	0,0
Förändring andra avsättningar	0,5	5,9	0,0	0,1
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	4,6	4,6	4,6	4,6
Upplösning av investeringsbidrag	-1,4	-1,1	-1,4	-1,1
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-45,5	31,2	120,0	9,2
Summa ej likviditetspåverkande poster	**126,8**	**218,5**	**228,8**	**136,7**

Not 10 Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Utbetalning av avsättning för pensioner	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbetalning av övriga avsättningar (exkl. bidrag till infrastruktur)	-0,2	-4,4	-0,2	-4,4
Summa Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten	**-0,2**	**-4,4**	**-0,2**	**-4,4**

Not 11 Poster som redovisas i annan sektion (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-2,8	-6,8	-24,0	-6,8
Summa poster som redovisas i annan sektion	**-2,8**	**-6,8**	**-24,0**	**-6,8**

Not 12 Immateriella tillgångar (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Ingående anskaffningsvärde	**3,3**	**3,3**	**0,0**	**0,0**
Inköp	0,4	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	-3,1	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	**0,7**	**3,3**	**0,0**	**0,0**
Ingående ack. avskrivningar	**-2,7**	**-2,4**	**0,0**	**0,0**
Försäljningar	2,7		0,0	0,0
Utrangeringar	0,0		0,0	0,0
Överföringar	0,0		0,0	0,0
Årets avskrivningar	-0,2	-0,3	0,0	0,0
Utgående ack. avskrivningar	**-0,2**	**-2,7**	**0,0**	**0,0**
Ingående ack. nedskrivningar			**0,0**	**0,0**
Försäljningar	0,0		0,0	0,0
Utrangeringar	0,0		0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0		0,0	0,0
Utgående ack. nedskrivningar	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Utgående redovisat värde	**0,5**	**0,6**	**0,0**	**0,0**
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	**5 år**	**5 år**		

Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Ingående anskaffningsvärde	**3 984,2**	**3 924,9**	**2 767,7**	**2 698,2**
Inköp	369,8	60,1	98,2	63,4
Genomförda omfördelningar	211,1	20,6	127,4	20,6
Försäljningar	-486,0	-7,2	-463,0	-0,3
Utrangeringar	-35,6	-1,1	-35,6	-1,1
Finansiell leasing (fastigheter)	-0,2	15,4	151,1	15,4
Överföringar	-29,5	-28,5	-29,5	-28,5
Utgående anskaffningsvärde	**4 013,8**	**3 984,2**	**2 616,3**	**2 767,7**
Ingående ack. avskrivningar	**-1 668,0**	**-1 573,7**	**-1 242,0**	**-1 167,1**
Försäljningar	227,0	6,9	225,3	0,0
Utrangeringar	35,6	0,5	35,6	0,5
Överföringar	0,2	0,0	0,2	0,0
Finansiell leasing	-17,4	-2,8	-13,5	-7,8
Årets avskrivningar	-95,9	-98,9	-59,5	-67,6
Utgående ack. Avskrivningar	**-1 518,5**	**-1 668,0**	**-1 053,9**	**-1 242,0**
Ingående ack. Uppskrivningar/ Nedskrivningar	**10,9**	**15,0**	**0,0**	**0,0**
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	-1,1	-1,1		
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	-3,0	0,0	0,0
Utgående ack. Nedskrivningar	**9,7**	**10,9**	**0,0**	**0,0**
Ingående pågående anläggningar	**270,0**	**124,9**	**214,3**	**98,1**
Under året nedlagda kostnader	209,8	204,7	136,5	140,8
Under året genomförda omfördelningar	-235,0	-59,7	-127,4	-24,6
Utgående pågående anläggningar	**244,7**	**270,0**	**223,4**	**214,3**
Utgående redovisat värde	**2 749,8**	**2 597,0**	**1 785,8**	**1 740,0**
Därav finansiell leasing	*61,7*	*65,1*	*279,7*	*140,5*
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	**36 år**	**36 år**	**36 år**	**36 år**

Not 14 Maskiner och inventarier (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Ingående anskaffningsvärde	**1 192,2**	**1 126,6**	**616,5**	**563,7**
Inköp	37,8	41,1	33,0	39,8
Genomförda omfördelningar	0,0	15,0	0,0	0,0
Försäljningar	-23,6	-5,4	-16,8	-1,9
Utrangeringar	-3,5	-0,3	-3,1	-0,3
Överföringar	23,7	0,0	0,0	0,0
Finansiell leasing	9,3	15,2	9,3	15,2
Utgående anskaffningsvärde	**1 235,9**	**1 192,2**	**638,9**	**616,5**
Ingående ack. avskrivningar	**-740,3**	**-669,6**	**-433,5**	**-383,1**
Försäljningar	22,7	5,0	15,2	1,9
Utrangeringar	3,5	0,3	3,1	0,3
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiell leasing	-8,1	-7,2	-8,1	-7,2
Årets avskrivningar	-67,0	-68,8	-41,6	-45,4
Utgående ack. avskrivningar	**-789,1**	**-740,3**	**-464,9**	**-433,5**
Ingående ack. nedskrivningar	**-0,5**	**-0,5**	**0,0**	**0,0**
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ack. nedskrivningar	**-0,5**	**-0,5**	**0,0**	**0,0**
Utgående redovisat värde	**446,3**	**451,4**	**174,0**	**183,0**
Därav finansiell leasing	*30,1*	*28,9*	*30,1*	*28,9*
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	**14 år**	**14 år**	**14 år**	**14 år**

Not 15 Finansiella anläggningstillgångar (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Aktier och andelar i koncernföretag				
Gislaveds kommunhus AB (GKHAB)	*0,00*	*0,00*	*298,72*	*38,72*
Aktier och andelar, övriga				
Kommuninvest	*34,85*	*31,98*	*34,85*	*31,98*
Kommunsamköp AB	*0,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*
SKL Företag AB (Inera AB)	*0,04*	*0,04*	*0,04*	*0,04*
Husbyggnadsvaror HBV förening (4st andelar)	*0,04*	*0,04*	*0,04*	*0,04*
Ideella Föreningen Gnosjöregionen	*0,01*	*0,01*	*0,01*	*0,01*
Anderstorps Byggnadsförening	*0,00*	*0,00*	*0,00*	*0,00*
Södra skogsägarna, insatskapital	0,03	0,03	0,03	0,03
Södra skogsägarna, emitterat insatskapital	0,15	0,15	0,15	0,15
Reftele Föreningsgård	0,02	0,02	0,02	0,02
Industrins Forskningsinstitut	0,05	0,05	0,05	0,05
Smålandsrikes ekonomiska förening	0,02	0,02	0,02	0,02
Sinfra (andelar)	0,02	0,02	0,02	0,02
Klämman Vind AB	0,45	0,04	0,00	0,00
Bostadsrätter				
Inköp Bostadsrätt	0,02	0,02	0,02	0,02
Granaten daghem	0,60	0,60	0,60	0,60
Grundfondskapital				
Stiftelsen Isabergstoppen	1,04	1,04	1,04	1,04
Stiftelsen Torghuset	0,38	0,38	0,38	0,38
Summa aktier och andelar	**37,71**	**34,42**	**335,98**	**73,11**
Långfristiga fordringar				
Klämman Vind AB (Gislaved Energi)	0,00	0,41	0,00	0,00
Långfristiga värdepappersinnehav (Gislavedshus)	0,62	0,49	0,00	0,00
Långfristiga fordran (GNAB)	0,11	0,11	0,00	0,00
Summa långfristiga fordringar	**0,73**	**1,00**	**0,00**	**0,00**
Summa finansiella anläggningstillgångar	**38,4**	**35,4**	**336,0**	**73,1**

Not 16 Förråd, lager och exploateringsfastigheter (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Tekniska nämndens förråd	3,5	3,6	3,5	3,6
Asfaltskross tekniska	0,5	0,7	0,5	0,7
Övrigt, förråd	11,7	6,7	0,0	0,0
Exploateringsfastigheter	69,9	40,5	69,9	40,5
Summa förråd, lager och exploateringsfastigheter	**85,6**	**51,5**	**73,9**	**44,8**

Not 17 Fordringar (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen bokslut 2023
Kundfordringar	44,5	68,4	38,9	48,2
Statsbidragsfordringar	4,6	4,3	2,9	3,6
Kommunalskattefordringar	21,1	65,5	21,1	65,5
Fordran VA-kollektivet	0,0	12,2	0,0	12,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	92,7	76,9	63,6	42,5
Kortfristiga fordran till koncernföretag	132,7	65,5	63,3	0,0
Övriga kortfristiga fordringar	95,4	79,9	69,7	63,1
Summa fordringar	**391,0**	**372,8**	**259,5**	**235,3**

Not 18 Kortfristiga placeringar	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Övriga kortfristiga placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kortfristiga placeringar	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Not 19 Kassa och bank (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Kassa	0,1	0,0	0,0	0,0
Nordea, koncernkonto	164,1	85,1	164,1	85,1
Övrigt bank	5,7	17,4	0,3	0,6
Summa kassa och bank	**169,9**	**102,5**	**164,4**	**85,7**

Bolagens banksaldo på koncernkontot var inte bokfört i kommunen under 2023

Not 20 Koncernkonto (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Kommunens andel	158,4	85,1	158,4	85,1
Gislaveds Kommunhus AB	10,9	11,4	10,9	11,4
Gislaved Energi Koncern AB	4,2	0,1	4,2	0,1
Gislaved Energi Elnät AB	27,5	49,6	27,5	49,6
Gislaved Energi AB	11,0	3,8	11,0	3,8
Gislaved Energi Service AB	15,0	0,0	15,0	0,0
Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB	0,4	0,0	0,4	0,0
AB Gislavedshus	-61,9	-42,8	-61,9	-42,8
Gisletorp Lokaler AB	-1,2	-0,7	-1,2	-0,7
Enter Gislaved AB	-0,2	0,2	-0,2	0,2
Summa koncernkonto	**164,1**	**106,6**	**164,1**	**106,6**

Fördelning av koncernkontot enligt underlag från banken

Not 21 Eget kapital (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Ingående eget kapital	2 002,2	2 000,3	1 448,4	1 463,4
Justering av eget kapital, IB	-14,0	0,0	-12,2	0,0
Årets resultat	-115,3	2,0	-87,8	-15,0
Utgående eget kapital	**1 872,9**	**2 002,2**	**1 348,5**	**1 448,4**
varav				
Resultatutjämningsreserv (RUR), ingående värde	*387,8*	*409,6*	*387,8*	*409,6*
Resultatutjämningsreserv (RUR), årets förändring	*-113,0*	*-21,8*	*-113,0*	*-21,8*
Resultatutjämningsreserv (RUR), utgående värde	*274,9*	*387,8*	*274,9*	*387,8*
Resultatreserv, (RER) årets reservering	0,0		0,0	

Justering av eget kapital 2024 avser rättelser av felaktig hantering av VA-underskott för 2022 och 2023. Kommunen har hanterat VA-underskottet vid bokslut 2022 och 2023 som fordran mot VA-kollektivet.

Not 22 Effekt av förändrad redovisningsprincip på eget kapital (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	2 002,2	2 000,3	1 448,4	1 463,4
Justering av eget kapital, IB	-14,0		-12,2	0,0
Årets resultat	-115,3	2,0	-87,8	-15,0
Utgående eget kapital	**1 872,9**	**2 002,2**	**1 348,5**	**1 448,4**

Not 23 Avsättningar för pensioner (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Specifikation - avsatt till pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	6,0	6,0	6,0	5,8
Förmånsbestämd/kompl.pension	0,3	0,1	0,1	0,1
Ålderspension	22,9	20,9	22,0	20,1
Pension till efterlevande	0,7	0,7	0,7	0,7
Summa pensioner	**29,9**	**27,7**	**28,7**	**26,7**
Löneskatt	7,1	6,6	7,0	6,5
Summa avsatt till pensioner	**37,0**	**34,3**	**35,7**	**33,2**
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	13,0	13,0	13,0	13,0
Tjänsteman	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	34,3	34,8	33,2	33,1
Nya förpliktelser under året varav nyintjänad pension	0,5	-1,1	0,3	-1,1
Ränte- och basbeloppsberäkningar	2,7	2,3	2,7	2,3
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0		0,0
Pension till efterlevande	0,0	0,0		0,0
Övriga post	0,9	0,6	0,9	0,6
Årets utbetalningar	-1,9	-2,2	-1,9	-1,8
Förändring löneskatt	0,5	0,0	0,5	0,0
Summa avsatt till pensioner	**37,0**	**34,3**	**35,7**	**33,2**
Utredningsgrad	*99,0%*	*99,0%*	*99,0%*	*99,0%*

Not 24 Andra avsättningar (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Uppskjutna skatter	**60,8**	**60,2**	**0,0**	**0,0**
Medfinansiering till statlig infrastruktur	**22,1**	**22,8**	**22,1**	**22,8**
Övriga avsättningar	**0,5**	**0,5**	**0,5**	**0,5**
Avsatt till återställande av deponi				
Redovisat värde vid årets början	56,8	58,5	56,8	58,5
Nya avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Ianspråktagande avsättningar	-0,1	-4,4	-0,1	-4,4
Outnyttjade belopp som återförs	0,0		0,0	
Förändring av nuvärdet	-19,6	2,7	-19,6	2,7
Avsättning till deponi	**37,1**	**56,8**	**37,1**	**56,8**
Summa andra avsättningar	**120,4**	**140,3**	**59,7**	**80,0**

Not 25 Långfristiga skulder (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Lån i banker och kreditinstitut	**912,0**	**662,0**	**350,0**	**100,0**
Långfristig leasingskuld	**94,6**	**97,2**	**329,9**	**190,7**
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Anslutningsavgifter	**42,9**	**36,8**	**42,9**	**36,8**
återstående antal år (vägt snitt)				
Investeringsbidrag	**30,6**	**31,2**	**30,6**	**31,2**
återstående antal år (vägt snitt)				
Summa långfristiga skulder	**1 080,1**	**827,2**	**753,4**	**358,7**

Not 26 Kortfristiga skulder (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Leverantörsskulder	151,7	168,3	131,0	128,3
Personalens skatter, arbetsgivaravgifter och avdrag	53,9	53,2	53,0	53,0
Personal, pensionskostnader	54,4	55,5	54,4	55,5
Övertid och semesterlöneskuld	117,2	113,2	116,9	112,8
Förutbetalda skatteintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Moms och punktskatter	1,6	3,1	1,6	3,1
Skulder till staten	65,0	46,2	65,0	46,2
Kalkning och landskapsvård	0,5	0,5	0,5	0,5
Skuld VA-kollektivet	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristig låneskuld	73,5	23,5	50,0	0,0
Kortfristiga skulder till koncernföretag	141,1	43,6	69,0	0,0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	105,8	90,8	66,3	57,9
Övriga kortfristiga skulder	18,3	26,0	0,7	0,6
Summa kortfristiga skulder	**783,0**	**623,8**	**608,3**	**458,0**

Not 27 Borgensåtaganden (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Kommunägda bolag, kommunalförbund och stiftelser				
AB Gislavedshus	0,0	0,0	417,9	417,9
Gislaved Energi AB	0,0	0,0	118,5	118,5
Gisletorp Lokaler AB	0,0	0,0	10,0	10,0
Stiftelsen Isabergstoppen	0,0	6,4	0,0	6,4
Stiftelsen Torghuset	9,5	9,5	9,5	9,5
Kommunalförbundet Samverkan Återvinning och Miljö (SÅM)	0,0	0,0	38,5	38,8
Summa, bolag, kommunalförbund och stiftelser	**9,5**	**15,9**	**594,4**	**601,1**
Egnahem och småhus	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Föreningar och övriga				
Hestra Medborgarhus	0,2	0,3	0,2	0,3
Gislaveds Folkets hus	0,8	0,8	0,8	0,8
Anderstorps Byggnadsförening (Folkets hus)	0,9	0,9	0,9	0,9
Reftele Anderstorp Fiberförening, ekonomisk förening	0,0	1,0	0,0	1,0
Summa föreningar och övriga	**1,8**	**2,9**	**1,8**	**2,9**
Summa borgensförbindelser	**11,3**	**18,8**	**596,2**	**604,0**

Not 28 Ansvarsförbindelsen (Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar) (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Ansvarsförpliktelser för pensioner intjänade före 1998				
Ingående ansvarsförbindelse inkl löneskatt	515,2	508,6	515,2	508,6
Nyintjänad pension		-0,3		-0,3
Ränte- och basbeloppsuppräkning	32,9	33,1	32,9	33,1
Ändring av försäkringsteknisk grund	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensionsutbetalningar	-28,7	-25,1	-28,7	-25,1
Övrigt	5,0	4,0	5,0	4,0
Byte av tryggande		0,0		0,0
Förändring av löneskatten	2,2	2,8	2,2	2,8
Summa ansvarsförpliktelser för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt	**526,5**	**523,2**	**526,5**	**523,2**
Övriga pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar				
Visstidspension eller liknande som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar	7,4		7,4	
Övriga pensionsförpliktelser				
Utgående pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	**7,4**		**7,4**	
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder/avsättningar	**533,9**	**523,2**	**533,9**	**523,2**

Not 29 Leasing (mnkr)	Koncernen Bokslut 2024	Koncernen Bokslut 2023	Kommunen Bokslut 2024	Kommunen Bokslut 2023
Leasingavgifter				
Maskiner och inventarier				
Operationella leasingavtal överstigande 1 år				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	2,7	2,5	2,7	2,5
Senare än 1 år men inom 5 år	0,7	1,2	0,7	1,2
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
	3,4	3,7	3,4	3,7
Finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	32,7	31,2	32,7	31,2
Framtida finansiella kostnader	*-2,7*	*-2,3*	*-2,7*	*-2,3*
Nuvärdet av minimleasavgifterna	*30,1*	*28,9*	*30,1*	*28,9*
Nuvärdet av minimileaseavgifterna				
Inom 1 år	7,4	7,4	7,4	7,4
Senare än 1 år men inom 5 år	22,7	21,5	22,7	21,5
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
	30,1	28,9	30,1	28,9
Varav kommunkoncerninterna finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0
Framtida finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	0,0	0,0	0,0	0,0
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande				
Inom 1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Senare än 1 år men inom 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0
Fast egendom				
Operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	1,8	2,7	3,6	4,4
Senare än 1 år men inom 5 år	2,5	3,2	4,7	4,3
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
	4,3	5,9	8,3	8,7
Varav kommunkoncerninterna operationella leasingavtal				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	0,0	0,0	1,8	1,7
Senare än 1 år men inom 5 år	0,0	0,0	2,2	1,1
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0		4,0	2,8
Varav externa operationella leasingavtal				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	1,8	2,7	1,8	2,7
Senare än 1 år men inom 5 år	2,5	3,2	2,5	3,2
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
	4,3	5,9	4,3	5,9
Finansiell leasing				
Totala minimleaseavgifter	75,0	80,2	395,4	198,3
Framtida finansiella kostnader	-9,2	-11,8	-89,7	-36,5
Nuvärdet av minimileasavgifterna	**65,8**	**68,3**	**305,7**	**161,8**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	13,0	3,7	33,0	9,2
Senare än 1 år men inom 5 år	14,7	14,8	70,8	36,2
Senare än 5 år	38,1	49,8	201,9	116,4
	65,8	68,3	305,7	161,8
Varav kommunkoncerninterna finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	0,0	0,0	320,4	118,2
Framtida finansiella kostnader	0,0	0,0	-80,5	-24,7
Nuvärdet av minimeleaseavgifterna	**0,0**	**0,0**	**239,9**	**93,5**
Nuvärdet av minimeleaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	0,0	0,0	20,0	5,5
Senare än 1 år men inom 5 år	0,0	0,0	56,1	21,4
Senare än 5 år	0,0	0,0	163,8	66,6
	0,0		**239,9**	**93,5**
Varav externa finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	75,0	80,2	75,0	80,2
Framtida finansiella kostnader	-9,2	-11,8	-9,2	-11,8
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**65,8**	**68,3**	**65,8**	**68,3**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	13,0	3,7	13,0	3,7
Senare än 1 år men inom 5 år	14,7	14,8	14,7	14,8
Senare än 5 år	38,1	49,8	38,1	49,8
	65,8	**68,3**	**65,8**	**68,3**
Summa, operationell och finansiell leasing	**103,6**	**106,8**	**347,4**	**203,0**

Not 30 Koncerninterna förhållande (mnkr)	Ägd andel	Ökade aktier pga fsg av fastigheter		Koncernbidrag		Verksamhetsbidrag		Utdelning	
Bolag		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Kommunen			260,0			3,4			1,7
Gislaveds Kommunhus AB	100%	260,0	260,0	3,5	3,5			1,7	
AB Gislavedshus	100%	260,0							
Gisletorp lokaler AB	100%			0,3					
Enter Gislaved AB	100%				3,0		3,4		
Tingsslätt Fastighet i Gislaved AB	100%				0,5				
Gislaved Energi Koncern AB	100%			3,2					
Gislaved Energi AB	100%								
Gislaved Energi Elnät AB	100%								
Gislaved Energi Service AB	100%								
Samverkan Återvinning Miljö (SÅM)	34%								

Not 30, fortsättning, Koncerninterna förhållande (mnkr)	Ägd andel	Försäljningar		Koncernkonto		Räntor och borgensavgifter		Borgen	
Bolag		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Kommunen		69,8	8,9		5,7		1,9	584,9	
Gislaveds Kommunhus AB	100%	0,5		10,9		0			
AB Gislavedshus	100%	7,9	44,6	-61,9		3,2			417,9
Gisletorp lokaler AB	100%			-1,1		0			10,0
Enter Gislaved AB	100%			-0,2		-0,1			0,0
Tingsslätt Fastighet i Gislaved AB	100%	0,2		0,3		0			0,0
Gislaved Energi Koncern AB	100%			4,2		0			0,0
Gislaved Energi AB	100%	0,2	2,0	11		0			118,5
Gislaved Energi Elnät AB	100%		21,4	27,5		-1,2			0,0
Gislaved Energi Service AB	100%			15,0		0,0			0,0
Samverkan Återvinning Miljö (SÅM)	34%	0,1	1,8						38,5

3.2 Affärsdrivande verksamhet – Vatten och avlopp årsredovisning

Verksamhetsberättelse – vatten och avlopp

Vatten och avlopp

Under 2024 har ett fortsatt fokus på säkerhetsarbetet inom Vatten och Avlopp lagts. Nya lås främst till dricksvattensidan har investerats. Ett arbete har påbörjats gällande kontinuitetshantering.

Vi kan se något lägre driftkostnader på elpriser och kemikaliepriser.

Det kan ses en fortsatt minskning av vattenförbrukningen i kommunen. Jämfört med föregående år har det skett en minskning om totalt 44 000 m^3. Detta tros bero på bland annat elpriser och även en medvetenhet om att spara på vatten.

Under 2024 beslutades en höjning av VA-taxan för att täcka ökade kostnader. Från och med 2025 höjs både brukningsavgiften och anläggnings-avgiften med 25%.

Ågatan i Anderstorp har fått nya VA ledningar och arbetet fortgår under 2025.

Arbete med utbyggnad av VA i mindre samhällen, Sunnaryd, Öreryd, Ås och Tallberga fortgår.

Gislaveds kommun har valt att integrera vattentjänstplanen i den befintliga VA-planen, då kommunen redan har en VA-plan och vill undvika fler separata dokument för att minska risken för otydlighet. Dokumentet var ute på samråd i början av 2024 och planeras att skickas ut för granskning under våren 2025. Fördröjningen beror på omprioriteringar inom VA-enheten till följd av personal-brist, där särskilt fokus har legat på att uppdatera VA-taxan. Målet är att VA-planen ska kunna antas hösten 2025.

3.2.1 Resultaträkning

Resultaträkning (mnkr)	Not	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Verksamhetens intäkter	1	73,4	76,4
Verksamhetens kostnader	2	-66,4	-64,7
Avskrivningar		-9,9	-8,8
Verksamhetens nettokostnader		**-2,9**	**2,9**
Finansiella intäkter		0	0
Finansiella kostnader		-6,4	-2,9
Resultat före extraordinära poster		**-9,3**	**0,0**
Extraordinära intäkter		0	0
Extraordinära kostnader		0	0
Årets resultat		**-9,3**	**0,0**
Nettoinvesteringar		**26,7**	**43,7**

Verksamhetsmått/nyckeltal	2024	2023
Årsarbetare	25	29
Levererad vattenmängd tm3	1 695	1 736
Såld vattenmängd tm3	1 334	1 318
Behandlad mängd avloppsvatten tm3	4 708	5 390
Kostnad kr/m3	49,74	49,08
Antal vattenmätare	7 126	7 097
Kostnadstäckningsgrad	100%	100%

3.2.2 Balansräkning

Balansräkning (mnkr)	Not	Bokslut 2024	Bokslut 2023
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar	3		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		272,6	244,3
Maskiner och inventarier		3,9	3,0
Pågående investeringar		64,8	76,2
Summa anläggningstillgångar		**341,3**	**323,5**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Förråd med mera		2,8	2,8
Fordran, VA-kollektivet		0	12,2
Övriga fordringar		12,3	12,7
Summa omsättningstillgångar		**15,1**	**27,7**
Summa tillgångar		**356,4**	**351,2**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		0	0
Summa avsättningar		**0**	**0**
SKULDER			
Långfristiga skulder	4	353,0	347,9
Skuld till VA-kollektivet		0	0
Kortfristiga skulder	5	3,4	3,4
Summa skulder		**356,4**	**351,3**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**356,4**	**351,3**

3.2.3 Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter (mnkr)	Bokslut 2024	Bokslut 2023
VA-intäkter	61 807	74 559
varav reglering mot VA-kollektivet		-10 975
Anläggnings- och anslutningsavgifter		
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter		
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2014	15	15
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2015	40	40
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2016	31	31
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2017	32	32
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2018	23	23
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2019	91	91
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2020	48	48
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2021	64	64
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2022	65	65
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2023	111	111
Upplösning av anläggnings-anslutningsavgifter 2024	199	
Hyror och arrenden		
Övriga intäkter	10 862	12 305
Summa verksamhetens intäkter	**73,4**	**76,4**

Not 2 Verksamhetens kostnader (mnkr)	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Löner och sociala avgifter	-20,4	-19,7
Material och tjänster	-25,3	-24,7
Lokaler	-11,9	-12,0
GS personal	-8,2	-7,5
Övrigt internt	-0,6	-0,8
Övriga kostnader		
Summa verksamhetens kostnader	**-66,4**	**-64,7**

Not 3 Materiella anläggningstillgångar (mnkr)	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Mark		
Fastigheter för affärsverksamhet	447,7	410,5
Ackumulerade avskrivningar affärsverksamhetsfastigheter	-175,1	-166,2
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	**272,6**	**244,3**
Maskiner och inventarier	10,7	6,6
Ackumulerade avskrivningar maskiner och inventarier	-6,7	-3,6
Summa maskiner och inventarier	**4,0**	**3,0**
Pågående investeringar	64,8	76,2
Summa materiella anläggningstillgångar	**341,4**	**323,5**

Not 4 Långfristiga skulder (mnkr)	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Långfristig skuld till kommunen	299,5	291,2
Anläggningsavgifter, inklusive ackumulerad upplösning	42,9	45,2
Investeringsbidrag, inklusive ackumulerad upplösning	10,6	11,5
Summa långfristiga skulder	**353,0**	**347,9**

Not 5 Kortfristiga skulder (mnkr)	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Semesterlöneskuld	1 662	1 601
Övriga kortfristiga skulder	1 765	1 765
Summa kortfristiga skulder	**3 427**	**3 366**

4 Drift- och investeringsredovisning

4.1 Driftredovisning

Driftredovisning är den del av kommunens ekonomi som är avsedd för den löpande verksamheten.

Årets budget

Kommunfullmäktige har den 26 oktober 2023 beslutat om kommunens övergripande driftsbudget 2024 (Budget 2024 med plan 2025–2027). Nämnderna har fått budgetanslag på –1 979,7 mnkr. De övriga kommungemensamma driftkostnader som ligger centralt bland annat kapitalkostnader, pensioner, löneuppräkning, ökade lokalkostnader med mera har budgetanslag på –212,5 mnkr. Budgeten för dessa gemensamma driftkostnader kommer att fördelas till nämnder under året. Kapitalkostnader kompenseras till nämnderna två gånger per år i samband med delårsbokslut (31 augusti) och årsbokslut (31 dec). Den totala driftbudgeten för nämnderna uppgår till –2 192,2 mnkr.

Budgetjusteringar

Nämndernas budgetjusteringar på 118,5 mnkr avser kompensation för ökade PO, Löneöversyn 2024, fördelning av effektiviseringskrav på 20 mnkr samt kompensation för kapitalkostnader för hela året.

Beslut effektivisering – Uppdrag till Ks att besluta om fördelning av effektiviseringskravet (KF § 142 2023-10-26). Delegationsbeslut av ekonomichef Po-höjning (530 tkr) samt statsbidrag till brottsförebyggande som ej kompenserats fullt ut (314 tkr). Beslut om Café Oasen 105 tkr avseende 2024 och ytterligare 52 tkr (KF § 57 2024-05-27). Flytt tjänster från BMN till KS 921 tkr effekt 2024, beslut i delårsbokslutet (KF § 99 2024-10-28).

Efter dessa justeringar blev nämndernas driftbudget –2 098,2 mnkr.

Budget, mnkr	
Nämndernas beslutade driftbudget (KF)	-1 979,7
Fördelning av effektiviseringskrav	20,0
Ökade PO och löneöversyn 2024	-69,7
Förändrade kostnader för lokaler	-11,2
Kompensation för kapitalkostnader	-57,3
Ekonomichef delegation - bidrag till brottsförebyggande	-0,3
Nämndernas driftbudget 2024	**-2 098,2**

Uppföljningar under året

Nämndernas ekonomi har följts upp efter utgången av mars, augusti (delårsrapport) och december (årsbokslut).

mnkr	Helårsprognos (budgetavvikelse) 31/3	Helårsprognos (budgetavvikelse) 31/8	Årsbokslut (budgetavvikelse) 31/12
Bygg-och miljönämnden	0,3	0,9	2,1
Kommunstyrelsen	-29,6	-17,9	-25,9
Räddningsnämnden	0,0	0,6	1,5
Samhällsutvecklingsnämnden	-20,9	-40,8	-21,4
Socialnämnden	-45,6	-52,8	-50,8
Utbildningsnämnden	-6,0	-5,4	-1,5
Överförmyndarnämnd	0,0	0,0	1,1
Övriga kommungemensamma poster	48,6	34,9	46,0
Summa nämnder /Verksamhetens nettokostnader	**-53,0**	**-80,5**	**-48,9**

Nämndernas resultat

Vid bokslutet per 31 augusti har nämnderna redovisat ett driftresultat med en budgetavvikelse på -94,9 mnkr. Respektive nämnds utfall redovisas mer detaljerat i verksamhetsberättelsen.

För att få fram den totala verksamhetens nettokostnad inkluderas de kommungemensamma avräkningarna, som tillsammans avviker mot budget med 46,0 miljoner kronor netto.

I de kommungemensamma avräkningarna ingår externa poster som hanterats centralt, bland annat pensionskostnader och övriga gemensamma interna kostnader. Budgeten för kapitalkostnader (avskrivning + internränta) kompenseras till nämnderna baserat på det faktiska utfallet per nämnd.

Sammanlagt visar nämndernas nettokostnader ett underskott på -48,9 miljoner kronor mot budget.

Driftredovisning

mnkr	Intäkt	Kostnad	Utfall 2024	Utfall 2023	KF-budget 2024	Budget-justering 2024	Justerad budget 2024	Budget-avvikelse 2024
Bygg- och miljönämnden	19,0	-25,8	-6,8	-7,6	-8,8	-0,1	-8,9	2,1
Kommun-styrelsen	296,5	-562,1	-265,6	-236,2	-208,2	-31,5	-239,7	-25,9
Räddnings-nämnden	19,8	-62,2	-42,4	-38,6	-39,4	-4,5	-43,9	1,5
Samhällsutveck-lingsnämnden	282,5	-534,7	-252,2	-232,0	-206,9	-23,9	-230,8	-21,4
Socialnämnden	181,7	-969,2	-787,5	-729,6	-710,6	-26,1	-736,7	-50,8
Utbildnings-nämnden	134,3	-970,2	-835,9	-814,3	-802,0	-32,4	-834,4	-1,5
Överförmynd-arnämnd	0,0	-2,7	-2,7	-2,5	-3,8	0,0	-3,8	1,1
Delsumma nämnderna	***933,8***	***-3 126,9***	***-2 193,1***	***-2 060,8***	***-1 979,7***	***-118,5***	***-2 098,2***	***-94,9***
Övriga kommungemensamma poster:								
Kommun-gemensamt effektivisering-skrav	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	-20,0	0,0	0,0
Förändrade kostnader för lokaler	0,0	0,0	0,0	0,0	-12,9	11,2	-1,7	1,7
Löne-uppräkning (avtalsrörelsen)	0,0	0,0	0,0	0,0	-64,1	69,7	5,6	-5,6
Pensioner	0,0	-283,6	-283,6	-226,7	-238,8	0,0	-238,8	-44,8
Kollektivavt-alad pension (KP)	180,0	-1,8	178,2	146,3	133,2	0,0	133,2	45,0
Återlagda kapital-kostnader	33,9	0,0	33,9	140,0	80,0	0,0	80,0	-46,1
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	-121,4	-130,0	57,3	-72,7	72,7
Förändring av avsättning deponi	0,0	19,6	19,6	-2,7	0,0	0,0	0,0	19,6
Övrigt	0,8	3,1	3,9	0,0	0,1	0,3	0,4	3,5
Interna elimineringar	-708,7	708,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa nämnder/ verksam-hetens netto-kostnader	**439,8**	**-2 680,9**	**-2 241,1**	**-2 125,3**	**-2 192,2**	**0,0**	**-2 192,2**	**-48,9**

4.2 Investeringsredovisning

Årets investeringsbudget

Kommunfullmäktige fattade beslut om 2024 års investeringsbudget på 264,2 mnkr, varav 220,2 mnkr avser skattefinansierade investeringar och 44 mnkr avser investeringar på taxefinansierad verksamhet. I de skattefinansierade investeringar på 220 mnkr ingår några särskilda satsningar som kommunfullmäktige beslutat om.

Under perioden har ekonomichef enligt delegation från kommunfullmäktige beslutat om ombudgeteringar av investeringsmedel på totalt 59,8 mnkr från 2023 till 2024 till de skattefinansierade investeringarna.

Årets totala investeringsbudget efter ombudgeteringar blev 324,0 mnkr.

Investeringsredovisning (netto)

mnkr	KF Budget 2024	Budget - justering	Justerad budget 2024	Bokslut 2024	Budget-avvikelse	Använt%	Bokslut 2023
Bygg-och miljönämnden	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Kommunstyrelsenämnd	**134,9**	**36,9**	**171,8**	**178,7**	**-6,9**	**104**	**127,2**
Räddningsnämnden	**3,2**	**0,0**	**3,2**	**3,1**	**0,1**	**96,9**	**6,1**
Samhällsutveckling-snämnden	**119,1**	**22,0**	**141,1**	**77,3**	**63,8**	**54,8**	**88,4**
Socialnämnden	**2,1**	**0,6**	**2,7**	**2,2**	**0,5**	**81,5**	**7,1**
Utbildningsnämnden	**4,9**	**0,3**	**5,2**	**5,2**	**0,0**	**100,0**	**3,1**
Överförmyndarnämnd	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Summa investeringar	**264,2**	**59,8**	**324,0**	**266,5**	**57,5**	**82,3**	**231,9**
därav:							
Skattefinansierade investeringar	220,2	59,5	279,7	239,8	39,9	85,7	188,2
Taxefinansierade investeringar	44,0	0,3	44,3	26,7	17,6	60,3	43,7

Årets investeringsutgifter

Årets investeringsutgifter uppgår till 266,5 mnkr vilket är 57,5 mnkr mindre än budgeterat men cirka 34,6 mnkr högre än förra årets utgifter. Av dessa investeringar har 26,7 mnkr genomförts inom VA-verksamheten (taxefinansierade investeringar).

Kommunen har vid årets slut redovisat avslutade investeringsprojekt på ca 68,2 mnkr samt pågående investeringar på cirka 223,4 mnkr varav två stora projekt inom skolan blir klara under våren 2025.

Investeringar, särskilda satsningar

mnkr	Budget totalt	KF Investerings-budget 2024	Budget-justering 2024	Justerad investerings-budget	Utfall 2024	Utfall totalt	Slut-prognos projekt
IT hård motorväg	x	13,2		13,2		x	löpande/ årligen
Utbyggnad grundskola Anderstorp (skolorganisationen)	56,1	16,8		16,8			pausat
Gullviveskolan, Gislaved 4-6 med idrottshall	x	3,0		3,0			pausat
Färdigställande av ny simhall	323,4	7,7		7,7	2,5	6,2	
Färdigställande av ny publikhall		0,0		0,0			
Haghultsleden (påbörjad 2019)	60,0	25,0	11,3	36,3	1,0		
Gislaved 2040		0,0		0,0	0		
Förskolor Gislaved, Burseryd och Anderstorp	58,1	47,2		47,2	49,1	69,9	mars -25
Götgatsbron, Anderstorp		6,0		6,0	9,1		
Nöbbele industriområde		18,4		18,4	5		
Summa	**497,6**	**137,3**	**11,3**	**148,6**	**66,7**		

Kommentar särskilda satsningar

I investeringsplanen finns investeringsobjekt markerade med X vilket innebär att åtgärdsvalsstudier inte är genomförda och det därmed inte är möjligt att bedöma investeringskostnader för tillfället. It hård motorväg är en löpande investering där åtgärdsvalsstudie inte tillämpas.

It hård motorväg

Totalt för 2024 nyttjades 11,8 mnkr av den totala investeringsbudgeten om 13,2 mnkr. Under året har beslut fattats om att förlänga utbytesfrekvensen av IT-enheter. Förändringen innebar exempelvis att enbart två tredjedelar av planerade IT-enheter behövde köpas in till skolans verksamhet under 2024 vilket gett en delårseffekt.

IT-verksamheten har utöver detta generellt varit återhållsamma med investeringar kopplade till IT-enheter.

Utbyggnad grundskola, Anderstorp

En åtgärdsvalsstudie planeras att göras med anledning av minskat antal barn och ungdomar. Inga kostnader har belastat investeringsbudgeten 2024. Projektet är tillsvidare pausat.

Gullviveskolan, Gislaved 4-6 med idrottshall

En åtgärdsvalsstudie planeras att göras. Inga kostnader har belastat investeringsbudgeten 2024. Projektet är tillsvidare pausat.

Nytt badhus, Gislaved

Projektet befinner sig i projekteringsstadiet, och färre kostnader än beräknat har belastat investeringsbudgeten 2024. Bedömningen om total kostnad för projektet kvarstår dock. Projektet kommer att sträcka sig över flera år, och är nu i en fas där byggnationen planeras och arkitekter upphandlas.

Förskolor Gislaved, Burseryd, Hestra och Anderstorp

Det projekt under denna rubrik som bedrivits under 2024 är ny förskola Sörgården och som utförs som så kallad konceptförskola. Projektet är pågående och beräknad inflyttning är mars 2025. Investeringsutfall för 2024 överskrider årets budget med 5,6 mnkr. Ytterligare kostnader på cirka 6,3 mnkr beräknas tillkomma under 2025 för färdigställande av projektet. Totalt bedöms projektet överstiga investeringsbudgeten med cirka 11,9 mnkr avseende kommunstyrelsens andel. Projektet har mött utmaningar som inte förutsetts i planeringen. Ett exempel är en planerad anslutning till fjärrvärmenätet vilket inte kunnat genomföras vilket har inneburit tillkommande investeringskostnader i egen värmeanläggning istället för enbart driftskostnader för anslutning av fjärrvärme. Kvadratmeterpriset bedöms landa på cirka 35 tkr vilket ligger inom normalspannet.

Nöbbele industriområde

Planering för genomförande av Nöbbele industriområde fortsätter. Projektet kräver samplanering med Trafikverket. Utfallet för VA-projektet 2024 blev betydligt lägre än budgeterade 13 mnkr, då projektet inväntar besked från Trafikverket. Under 2024 har projektering, utredningar samt arbete med mark- och dagvattenhantering genomförts. Trafikverket har ännu inte återkopplat med en tydlig tidplan, vilket gör att byggstart snarare beräknas till 2026 än 2025. Inför 2025 har tre separata budgetposter etablerats för Gata, VA och Mark/Exploatering för en tydligare ekonomisk uppföljning.

Haghultsleden

Etapp 1 av projektet slutfördes i juni 2024. På grund av kvarstående markfrågor har projektet blivit något fördröjt. För närvarande inväntas mark- och miljödomstolens beslut om ansökan för vattenverksamhet i etapp 2. Arbetet beräknas kunna genomföras under 2025.

Götgatsbron, Anderstorp

På grund av ett antal oförutsägbara utmaningar har tidsplanen blivit förskjuten. Verksamheten räknar med att färdigställa bron under kommande år.

Större avslutade investeringsprojekt

mnkr	Budget 2024	Utfall	Datum färdigställt
Planerat underhåll, fastigheter	30,00	32,30	2024-12-01
Utbyggnad ishall för kompressorer	4,00	4,00	2024-12-01
Kvarvarande investeringar på boendefastigheter	3,60	3,90	2024-10-01
Hyresgästanpassningar	5,00	1,50	2024-12-01
Maskiner/Inventarier inkl VA- vattenmätare	8,40	8,70	2024-12-01
Gata toppbeläggningar	10,00	7,50	2024-12-01
GATA MEX-området Skomakargärdet etapp II Gislaved	0,50	0,90	2024-11-01
GATA – Ågatan, Anderstorp	1,00	1,30	2024-11-01
Trafiksäkerhet, Stålgatan Smålandsstenar	0,90	0,60	2024-08-01
Trafiksäkerhet, Farthinder på Almgatan Smålandsstenar	0,04	0,10	2024-11-01
Trafiksäkerhet, Farthinder på Hörsjögatan Smålandsstenar	0,02	0,06	2024-11-01
Trafiksäkerhet, Farthinder på Västra Järnvägsgatan Smålandsstenar	0,40	0,02	2024-11-01
Trafiksäkerhet, Hastighetsdämpande åtgärder på Ekgatan/Kyrkvägen Burseryd	0,60	0,04	2024-11-01
Trafiksäkerhet, Marielundsgatan, sträckan Henjavägen - Odengatan	2,20	3,70	2024-11-01
Trafiksäkerhet, Farthinder/passage där gc-vägen korsar Hasselgatan	0,04	0,04	2024-11-01
Trafiksäkerhet, Farthinder på Åbjörnsgatan, Gislaved	0,02	0,01	2024-11-01
VA Säkerhet kring verk	0,50	0,20	2024-12-01
VA Södergatan Gislaved	0,50	0,20	2024-08-01
VA Ledningsförnyelse Ängsgatan Gislaved	3,10	3,10	2024-10-01
Summa	**70,82**	**68,17**	

Pågående investeringar per 31 december 2024

Projekt, mnkr	Utfall t o m 2024-12-31	Beräknat datum för färdigställande
Ombyggnad Klockargårdsskolan	53,3	2025
Sörgårdens förskola (nybyggnation)	64,0	2025
Götgatsbron Anderstorp	10,4	2025
Gatubyggnad, Götgatan samt västra Götgatan i Anderstorp	10,3	2025
VA- utbyggnad Sunnaryd etapp 2	15,6	2025
VA- utbyggnad Öreryd	15,5	2025
VA- övriga pågående investeringar	8,9	
VA- ledning Hestra	7,1	
VA- utbyggnad Ågatan Anderstorp etapp 2	6,4	
VA- Investering Nöbbele Reftele	4,3	
VA- Reningsverk Ås, Tallberga	2,6	
VA-överföringsledning Isaber Hestra	2,3	
Va- Reservvattentäkt Slätteryd	1,6	
Gislaveds badhus (ny simhall)	6,2	
Gata- övriga pågående gatuombyggnad/investeringar	4,1	
Gatubyggnad, Ågatan etapp 2	2,0	
Trafiksäkerheter på olika område i kommunen	2,0	
Sörgårdsskolan, yttertak	0,5	
AMO-huset, ombyggnation	0,2	
XL-huset, ombyggnation	0,2	
Park verksamhet	0,1	
Samhällsutveckling inklusive pågående markexploateringar	3,1	
Övriga pågående investeringar inom Fritid, Kultur och Måltidsverksamheter	2,7	
Summa	**223,4**	

4.3 Exploateringsverksamheten

Exploateringsområde	Plan 2024, mnkr	Utfall 2024-12-31, mnkr
Nöbbele industriområde, Reftele	-31,5	-1,5
Stötabo industriområde, Anderstorp	-2,0	0
Smålandia 2.0, Gislaved	-15,1	-0,3
Södra industriområdet, Smålandsstenar	14,5	-0,4
Haghult Tillbo, Smålandsstenar	-12,0	-2,9
Bostäder norr om Hestra torg, Hestra	x	
Vision 2040, Gislaved	x	
Bro till bro, Anderstorp	x	
Tippvägen, Gislaved		
Linnéan 1, fd Handelsträdgården, Gislaved		-2,0
Signelsö 1:25, Biltema, Gislaved		-0,1
Axjo exploatering, Gislaved		
Övre Hestra framtida exploatering, del av Bjärsved 1:1, Hestra		
Markinköp		-26,1
Totalt exploateringsverksamhet	**-46,1**	**-33,3**
Varav VA inom exploateringsverksamheten	-19,1	-1,1
Totalt, exploateringsverksamheten exkl VA	**-27,0**	**-33,3**

Kommunens exploateringsverksamhet tar upp utgifter och inkomster i samband med planering och försäljning av mark.

Till detta kommer utgifter för infrastruktur i de olika projektområdena (till exempel gator, grönområden och torg.)

Utgifterna för utbyggnad av Vatten och avlopp (VA) särredovisas då det sker inom den taxefinansierade verksamheten.

Exploateringsprojekt sträcker sig oftast över flera år och budgeten omfattar därför både pågående och planerade projekt.

Underlag till budgeten är kalkyler/bedömningar vars precision vad gäller både tidplan och ekonomi varierar beroende på projektens karaktär och hur långt planeringen/genomförande har framskridit för respektive projekt. Ju längre fram i tid ett projekt ligger ju osäkrare blir kalkylerna/bedömningarna. Kalkylerna/bedömningarna behöver uppdateras årligen.

Försäljningsintäkterna bygger på de av kommunfullmäktige antagna taxorna för försäljning av mark. Detta kan medföra att kalkylerna inte går ihop ekonomiskt.

Kalkylerna redovisas netto och beloppen i plan och utfall kan innehålla drifts-, exploaterings- och investeringsutgifter samt inkomster.

Statusinformation kring ovanstående projekt inom exploateringsområden

Nöbbele industriområde, Reftele

Kommunens projektering av industriområdet och infrastruktur är i slutskedet. Trafikverket projekterar vänstersvängfält till området och planerar för byggnation under 2026, mer konkret tidplan inväntas. Beslut om markberedning för hela eller delar av området ska fattas, och taxor för beredd och oberedd mark ska fastställas. Flera företag har intresse för etablering i området.

Stötabo industriområde/Anderstorp:

Detaljplanearbete för området vid projekt är i dagsläget inte inlett. Dialog pågår med lokalt företag kring samskapande i kommande process, då företaget har intresse av mark för utveckling framöver.

Smålandia 2.0, Gislaved

Detaljplanearbetet har fortlöpt med planerat antagande i kommunfullmäktige under 2025. Projektering kring utbyggnad av infrastruktur samt flytt av fjärrvärmeledningar pågår. Förhandlingar kring inlösen av mark för att möjliggöra genomförandet av detaljplanen är i avslutande skeden. Byggnation av infrastruktur beräknas starta under 2026.

Södra Industriområde, Smålandsstenar

Detaljplanearbetet fortgår. Nästa steg är granskning, vilket planeras ske under 2025. Efterfrågan på industrimark i Smålandsstenar är stor varför det är väsentligt att processen att tillskapa mer detaljplanelagd mark löper på.

Haghult/Tillbo, Smålandsstenar

Detaljplanen har vunnit laga kraft. Under året har utredningar om markförhållandena genomförts, då området består av torv/våtmark. Haghult/Tillbo har koppling till Haghultsleden, där etapp 2 och en cirkulationsplats är åtgärder som förväntas inledas i slutet av 2025. Upphandling av extern entreprenör för byggnationen kommer starta upp under våren 2025.

Exploatering bostäder norr om Hestra Torg

Detaljplaneprocess för bostäder och handel är påbörjad. Markutredningar visar på föroreningar vilket kräver ytterligare utredning. Underlagen vägleder i det fortsatta detaljplanearbetet samt planering för framtida exploatering.

Vision 2040, Gislaved

Under året har åtgärder gjorts för att öka rådighet inför områdets omvandling. Dialogarbete med fastighetsägare och näringsliv löper kontinuerligt för att möjliggöra samskapande av områdets omvandling. Strategiska förvärv av fastigheter har gjorts och planeras fortsatt.

Bro till bro, Anderstorp

Detaljplanearbetet har pågått under året och granskning planeras till första kvartalet under 2025.

Tippvägen, Gislaved

Som ett led i arbetet att erbjuda byggklar mark till företag, bland annat för att omlokalisera inför Vision 2040, pågår markberedningsarbete vid del av Henja 4:8 på Tippvägen (Göstas Håla).

Linnéan 1, Gislaved (Handelsträdgården)

Planerad rivning och tillfälligt iordningställande av platsen under inledningen av 2025. Kommande steg är beställning av detaljplaneprocess.

Signelsö 1:25, Gislaved

Detaljplanearbetet fortgår. Samråd planeras till första delen av 2025 och målsättningen är att detaljplanen ska vinna laga kraft vid årsskiftet 2025/2026. Markområdet på ca 3,5 ha fördelas mellan Biltema (ca 2,5 ha) och kommunen, som behåller viss kvartersmark, allmän platsmark och natur.

Axjo Exploatering, Gislaved

Detaljplaneprocess är beställd. Företaget avser förvärva det markområde som idag arrenderas av kommunen samt fastigheten Sågverket 1, som idag ägs av JRAB.

Övre Hestra framtida exploatering, del av Bjärsved 1:1

Planering pågår för förvärv om ca 18 ha mark från Sveaskog för framtida exploatering för 9,8 mnkr.

5 Verksamhetsberättelser

5.1 Nämnder

5.1.1 Bygg- och miljönämnden

Nämndens grunduppdrag i korthet

Nämnden ansvarar för hållbar och rättssäker utveckling inom byggnation, miljö- och hälsoskydd. Den hanterar bygglov, miljötillsyn samt livsmedels- och hälsoskyddsfrågor och säkerställer att lagar och miljökrav följs. Dessutom ska nämnden hålla ekonomin stabil genom avgiftsbaserade intäkter.

Sammantagen bedömning av resultat och effekter

Nämnden har under 2024 fortsatt att leverera hög kvalitet på sina tjänster och arbetat effektivt trots vissa utmaningar. Verksamheten har hållit sig inom budgetramarna och levererat både ett starkt ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat. Genom kontinuerligt utvecklingsarbete och noggrann omvärldsbevakning har anpassningar gjorts för att möta förändringar och säkerställa beredskap för framtida behov. Nämnden uppnår ett positivt utfall.

Målgrupp

Under året har flera väsentliga förändringar genomförts som påverkat målgrupperna. Digitalisering har förenklat processerna för både medborgare och företag. E-tjänster har utvecklats och tillgången till information på kommunens webbplats har förbättrats. För att möta samhällsutmaningar har samarbetet med andra förvaltningar och kommuner stärkts, vilket lett till en mer effektiv hantering av bygg- och miljöärenden.

Medarbetare

Arbetet fokuserar på att skapa ett utvecklande arbetsklimat där medarbetare trivs och känner engagemang. Många upplever goda utvecklingsmöjligheter och delaktighet, men det finns utmaningar med arbetsbelastning och feedbackkultur. För att stärka arbetsmiljön kommer fokus ligga på kompetensutveckling, förbättrad kommunikation och feedback samt att stärka lagandan och energinivån inom arbetsgrupperna.

Verksamhet

Nämnden har fortsatt driva sina kärnuppdrag med fokus på effektivitet och hållbarhet. Resurser har balanserats, konjunktursvängningar hanterats och processer optimerats. Digitalisering och utveckling av e-tjänster har effektiviserat arbetet, och projekt som Power BI och ”Lätt & Rätt” har förbättrat tillsyn och samverkan. Digitala lösningar för samråd och tillsyn har stärkt den digitala mognaden.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling har varit en central del av nämndens arbete under året. Klimat- och hållbarhetskrav har integrerats i processerna för att säkerställa att byggprojekt och miljöarbete följer hållbara riktlinjer. Digitalisering har bidragit till effektivisering och minskad miljöpåverkan genom färre fysiska möten och dokumenthantering. Samverkan med andra aktörer har fortsatt att stärka hållbarhetsarbetet.

Ekonomisk kommentar

Nämnden har hållit sig inom budgetramarna och kommer att göra ett positivt ekonomiskt utfall tack vare ökade intäkter och minskade kostnader på grund av vakanser. Genom att effektivisera processerna och säkerställa god kostnadstäckning har nämnden skapat förutsättningar för en fortsatt stark ekonomisk utveckling och effektiv resursanvändning inom verksamheten.

Nämnd, mnkr	Intäkt	Kostnad	Utfall 2024	Utfall 2023	Justerad budget 2024	Budget-avvikelse 2024
Bygg- och miljönämnden	19,0	-25,8	-6,8	-7,6	-8,9	2,1

Framtida utmaningar och utvecklingsbehov

Utifrån årets resultat och omvärldsanalys kommer fortsatt utveckling ske inom digitalisering och effektivisering av processer. För att hantera kommande utmaningar, som konjunktursvängningar och ökade krav på hållbarhet, kommer fokus ligga på att vidareutveckla e-tjänster och stärka samarbeten. Nämnden kommer också att arbeta för att säkerställa kostnadseffektivitet och god resursanvändning, samtidigt som arbetsbelastning och feedbackkultur fortsätter att förbättras.

5.1.2 Kommunstyrelsen

Nämndens grunduppdrag i korthet

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Sammantagen bedömning av resultat och effekter

Den sammanvägda bedömningen och analys av kommunstyrelsens verksamhet under den aktuella perioden är att arbetet har bedrivits, utifrån förutsättningarna, med godtagbar kvalitet och måluppfyllelse.
Budgetavvikelsen för kommunstyrelsen 2024 är minus 25,8 mnkr.

Målgrupp

Kommunstyrelsen har under året fortsatt att utveckla nya arbetssätt och rutiner, med fokus på kundfokus och bemötande. Chefer har fått stöd för att

effektivisera arbetet och integrera kommunikationsperspektivet i planeringen. Gislaveds kommun firade 50 år med en stor jubileumsfest, andra aktiviteter och en utökad version av kommuntidningen, vilket nådde en bredare målgrupp än tidigare. Kommunstyrelsens demokratifrämjande insatser inkluderade lokalsamtal, medborgarbudget och inrättande av ett ungdomsråd.

Medarbetare

Pågående förändringsarbeten innebär mycket arbete i styr- och stöd-processerna. Visst strategiskt arbete har fått stå tillbaka. Bemanningen har förbättrats, men svårigheter att tillsätta vakanser och restriktivitet med nyrekryteringar har ökat belastningen. Inom samhällsbyggnad har även omorganisationen påverkat. För att säkerställa leveranser och vara en attraktiv arbetsgivare har insatser för att utveckla ledarskap och arbetsmiljö prioriterats.

Verksamhet

Under året har arbetet med att förbättra styr- och stödprocesser fortsatt, bland annat med fokus på ekonomistyrning och digitalisering. Nytt system för e-utbildning har implementerats, och arbetet med ett centralt datalager går vidare. Inom samhällsutveckling har förbättringsarbete fortsatt med fokus på interna strukturer och rutiner. Överlåtelse av kommunens bostadsfastigheter till AB Gislavedshus genomfördes utifrån kommunfullmäktiges tidigare beslut.

Hållbar utveckling

Arbete med ny översiktsplan har inletts med framtagande av underlag och tidiga dialoger med invånare och politik. Under året har ledning, styrning och uppföljning av barnkonventionen utvecklats. Utveckling har även skett inom arbetet med brottsförebyggande insatser, som en del i rådet för hållbar utveckling. Ett arbete kring friluftsliv har pågått för att stödja framtida utvecklingsområden och fysisk planering. Förvaltningsorganisationen har startat ett kommunövergripande fokusområde inom social hållbarhet.

Ekonomisk kommentar

Kommunstyrelsen har under året arbetat aktivt med att minska nettokostnaderna och att omhänderta det kommungemensamma effektiviseringskravet. Majoriteten av kommunstyrelsens programområden visar en positiv budgetavvikelse. Ekonomin för kommunens fastigheter har under året varit utmanande att prognostisera rätt. Detta med anledning av att de ekonomiska effekterna av försäljningen av boendefastigheter har varit svåra att förutsäga samt införande av nya internhyresprinciper.

Nämnd, mnkr	Intäkt	Kostnad	Utfall 2024	Utfall 2023	Justerad budget 2024	Budgetavvikelse 2024
Kommunstyrelsen	296,5	-562,1	-265,6	-236,2	-239,7	-25,9

Framtida utmaningar och utvecklingsbehov

Ett ansträngt ekonomiskt läge kräver anpassningar. Budget 2025 ger små marginaler för utveckling. Fokus kommer ligga på att bibehålla kvalitet i grunduppdraget och pågående processer. Läget i omvärlden gör att det civila försvaret behöver stärkas genom ett strategiskt och förebyggande arbete inom kommunkoncernen. Befolkningsutvecklingen ställer krav på automation av processer och ett aktivt arbete med kompetensförsörjningsfrågor. NIS2-direktivet kommer kräva stora insatser och resurser.

5.1.3 Räddningsnämnden

Nämndens grunduppdrag i korthet

Nämnden ska stödja den enskilde i att hantera olyckor samt stödja kommunerna vid samhällsstörningar. När en olycka sker ska förvaltningen hindra vidare skadeutbredning, lindra, stödja och därefter lära från det inträffade. Räddningstjänsten ska även verka för ökad social hållbarhet.

Sammantagen bedömning av resultat och effekter

Utifrån ändrade förutsättningar under 2024 med bland annat vakans av strategiska funktioner med ledande befattning, så är den samlade bedömningen att nämnden levererat på en god och acceptabel nivå. Räddningsnämndens resultat per helår medför en positiv avvikelse mot budget på helår med ett överskott om 2 mnkr. Orsakerna är framförallt vakanta tjänster, färre händelser på deltid samt ökade intäkter för automatlarm.

Målgrupp

Den enskilde som bor, vistas eller verkar i kommunerna är en del av nämndens förebyggande och utryckande arbete. Under 2024 har flera räddningsinsatser hanterats i syfte att stödja och hjälpa. Det har handlat om översvämningar, bränder, trafikolyckor och flertalet larm om hot om suicid. Inga exceptionella händelser bedöms ha inträffat under året. Inom det förebyggande arbetet har flera invånare utbildats inom HLR och brandsäkerhet. Flertalet kommunanställda utbildades under året även i suicidprevention inom ramen för ”Våga fråga”.

Medarbetare

Medarbetare har under året tagit stort ansvar och klivit fram för nya utmaningar. Organisationen behöver nu tid för att växa in i sin nya form. Rekrytering av deltidsbrandmän pågår kontinuerligt. Tretton nya Räddningstjänstpersonal i Beredskap (RiB-are) har fullgjort sin grundutbildning under året. EU:s arbetstidsdirektiv gällande dygnsvila har varit i fokus. Bekymmer har identifierats och hanterats efter bästa förmåga. Identifierade effekter under året har varit ökade kostnader, förlorade arbetstimmar och upplevd sämre arbetsmiljö.

Verksamhet

Verksamheten löper på inom enheterna. Brandskydds- samt HLR-utbildningar har genomförts enligt plan. Det suicidpreventiva arbetet ger hittills utbildning till medarbetare inom kommunernas organisationer. Aktiviteter görs externt i suicidpreventiva veckan. Tillsyn enligt LSO var inledningsvis lågt på grund av brist av personal med rätt kompetens samt en del tidskrävande ärenden. Det medförde en hårdare prioritering vid val av tillsynsobjekt. Fler är nu utbildade för att utföra tillsyn framöver.

Ekonomisk kommentar

Räddningsnämndens resultat per helår medför en positiv avvikelse mot budget för helår med ett överskott om 2 mnkr. Efter resultatutjämning mellan kommunerna blir det en positiv avvikelse om 1,7 mnkr. Orsakerna är framförallt vakanta tjänster, färre händelser på deltid samt ökade intäkter för automatlarm. Intäktsposterna från utbildningar och tillsyn avviker negativt från budget. Detta kan förklaras av att många företag kämpar med ekonomin, att flera tillsyns-ärenden varit tidskrävande samt att det under året varit brist på rätt kompetens för myndighetsutövning. Den generella prisökningen i samhället påverkar också den totala kostnaden för nämnden. Primärt på grund av ökade el-, drivmedel- och materielkostnader. Vakanser på personalsidan samt ökade intäkter för automatlarm har under året vägt upp minusposterna.

Nämnd, mnkr	Intäkt	Kostnad	Utfall 2024	Utfall 2023	Justerad budget 2024	Budget-avvikelse 2024
Räddningsnämnden	19,8	-62,2	-42,4	-38,6	-43,9	1,5

Framtida utmaningar och utvecklingsbehov

Bemanning har alltid varit en stor utmaning för nämnden. Under året har bemanningsfrågan också kommit att handla om ledningspersonal och funktioner med spetskompetens. För att klara grunduppdraget har funktioner flyttats inom organisationen. Parallellt står svensk räddningstjänst inför nya utmaningar kring civilt försvar samt räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB). De vakanta tjänsterna har nu bemannats och beräknas få full verkan under 2025.

5.1.4 Socialnämnden

Nämndens grunduppdrag i korthet

Socialnämnden har ansvaret för individ- och familjeomsorgen, vård och omsorg, omsorgen om funktionshindrade, vård och stöd till långvarigt psykiskt sjuka samt hälso- och sjukvård. Socialnämnden ansvarar även för bosättnings-uppdraget för flyktingar och vissa andra grupper.

Sammantagen bedömning av resultat och effekter

Den sammanfattande bedömningen av nämndens resultat är att även om det har genomförts många och stora åtgärder för att försöka nå en ekonomi i balans har kvaliteten i verksamheterna inte påverkats negativt. De åtgärder som har gått att kostnadsberäkna har gett en effekt på 16 900 tkr. Andra åtgärder har också gett en positiv påverkan på kvaliteten. På grund av ökade behov hos målgrupperna har nämnden ändå inte nått en ekonomi i balans. Resultatet visar ett underskott på 50 767 tkr.

Målgrupp

I brukarundersökningarna som genomförts bedömer brukare och klienter att kvaliteten i verksamheterna är god. Det är fortsatt stora behovsökningar för målgrupperna, främst hos barn och unga. För äldre har behovet ökat men inte lika mycket som befarat. Förhoppningsvis fortsätter den trenden framöver. Förebyggande arbete har prioriterats under året. Exempelvis genom utbildning inom vårdprevention, utökning inom barn och unga, hälsosamtal för äldre. Kommunen behöver en strategi kring boendeformer för olika målgruppers behov.

Medarbetare

Förvaltningens medarbetare trivs, känner stolthet och meningsfullhet i sitt arbete. Arbetsmiljön upplevs som trygg och ledarskapet stödjande. Samtidigt ökar behoven och komplexa ärenden. Det kräver rätt kompetens och resurser, vilket är en utmaning. Därför är det avgörande att arbeta med kompetens-utveckling och bemanning för att skapa hållbara och effektiva verksamheter med hög arbetsglädje samt låg sjukfrånvaro och låg personalomsättning.

Verksamhet

Arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet i förvaltningen har utvecklats. En tydligare struktur ger en tydligare bild av hur kvaliteten ser ut i verksamheterna. Vidare arbetar förvaltningen med flera olika åtgärder som bemannings-planering. Ny välfärdsteknik har införts och ytterligare satsningar planeras. Organisationsförändringar har genomförts för att möta ökade och förändrade behov. Arbetet med att ställa om utifrån ny socialtjänstlag har påbörjats.

Hållbar utveckling

Verksamheterna har främst fokuserat på social hållbarhet. Både utifrån förebyggande arbete och att kunna erbjuda en hälsofrämjande arbetsmiljö. En satsning som fortsätter att utvecklas är det nära ledarskapet. Vid en översyn av inköpsprocessen har det framkommit att det finns en del svinn av exempelvis förbrukningsartiklar. Rutiner ska tas fram för att försöka minska kassation. Mycket av de förändringar som sker i verksamheterna bidrar också till att det ska bli mer hållbart över tid både för invånare och för verksamheten.

Ekonomisk kommentar

Nämndens underskott hamnar på -50 767 tkr vilket är en procentuell avvikelse på ca 7% mot budget. Nämnden har bedrivit mer verksamhet nu än i början av året vilket visar på att verksamheterna har lyckats bra med att sänka sina kostnader i relation till det utökade stöd och hjälp verksamheterna får. Det bedrivs utvecklings- samt förebyggande arbete inom samtliga verksamheter.

Nämnd, mnkr	Intäkt	Kostnad	Utfall 2024	Utfall 2023	Justerad budget 2024	Budget-avvikelse 2024
Socialnämnden	181,7	-969,2	-787,5	-729,6	-736,7	-50,8

Framtida utmaningar och utvecklingsbehov

- Målgruppernas behov utvecklas och blir allt mer komplexa.
- Fortsatt svårt att rekrytera personal med rätt kompetens och att kompetensutveckla i den takt som behoven ändras.
- Behov av att fortsätta att prioritera det förebyggande arbetet och det systematiska kvalitetsarbetet.
- Arbeta mer proaktivt och utifrån långsiktiga perspektiv tillsammans i kommunen för att kunna minska behov på sikt.
- Kommunikation behöver prioriteras i högre grad vid omställningen utifrån ny socialtjänstlag 2025.

5.1.5 Samhällsutvecklingsnämnden

Nämndens grunduppdrag i korthet

Nämnden ska bidra till att stärka demokratin, utveckla samhället och öka kommunens attraktivitet. Här erbjuds goda livs- och boendemiljöer med en meningsfull fritid oavsett ålder. Folkhälsan stärks av kultur, natur och ett brett föreningsliv.

Sammantagen bedömning av resultat och effekter

Den sammanvägda bedömningen av nämndens verksamhet är att arbetet under året har bedrivits, utifrån förutsättningarna, med en relativt god kvalitet och måluppfyllelse.

Budgetavvikelsen för samhällsutvecklingsnämnden 2024 är minus 21,4 mnkr.

Målgrupp

Nämndens verksamheter omfattar attraktiva och trygga utemiljöer, utbud inom kultur, fritid och folkhälsa samt vatten och samhällsbyggande. Utveckling av samhällsbyggnadsorganisationen syftar till att möta berörda målgruppers behov på ett effektivt och rättssäkert sätt, med målsättningen att öka kommunens attraktivitet. Internt stödjer nämnden övriga kommunala verksamheter med service inom lokalvård, transporter och offentliga måltider. Genom forum för intern dialog fångas behov och korrekta servicenivåer identifieras.

Medarbetare

För att säkra gemensamma arbetssätt har fokus under året varit att bygga en solid organisation och hitta strukturer för gemenskap, god arbetsmiljö och facklig samverkan. Medarbetare som trivs på arbetsplatsen, har utvecklingsmöjligheter och känner engagemang är en förutsättning för ett bra genomförande av nämndens grunduppdrag.

Verksamhet

Nämndens bredd i verksamheter skapar möjligheter att involvera invånare, besökare och näringsliv i utvecklingen av en attraktiv kommun. Genom kontinuerlig samverkan mellan de olika verksamheterna i nämnden sätts fokus på att ha aktuella och relevanta interna strukturer och rutiner. Målet är leverans av hög kvalitet utifrån processorienterade och effektiva arbetssätt.

Hållbar utveckling

Kommunens personbilsflotta är numera helt fossilfri och transportfordon drivs av förnybara drivmedel. Ett möbelförråd med digitalt register har skapats för effektivare användning av redan ägd utrustning. I samverkan med kommunstyrelsen har praktikplatser och arbetsträning beretts. Tillsammans med socialnämnden och utbildningsnämnden har förebyggande insatser genomförts för att minska psykisk ohälsa, ensamhet och utsatthet, som en del av arbetet med Nära vård.

Ekonomisk kommentar

Nämnden når för året ett negativt resultat jämfört med budget på 21,4 mnkr. Underskottet beror bland annat på akuta behov av underhåll av broar och vägar samt höga kostnader för el, material, livsmedel och entreprenad. Flera effektiviseringsåtgärder har gjorts, bland annat i bemanning i relation till lagstiftning om dygnsvila, heltidsarbete och öppethållande. Med ökad kostnadsmedvetenhet och god schemaläggning har verksamheterna gjort anpassningar, med fortsatt god kvalitet i utförandet.

Nämnd, mnkr	Intäkt	Kostnad	Utfall 2024	Utfall 2023	Justerad budget 2024	Budget-avvikelse 2024
Samhällsutvecklingsnämnden	282,5	-534,7	-252,2	-232,0	-230,8	-21,4

Framtida utmaningar och utvecklingsbehov

Fokus 2025 är arbetet med åtgärder för ekonomi i balans. Detta för att komma ikapp ett ansträngt ekonomiskt läge och komma förbi, för att skapa ekonomiskt utrymme för utveckling. Pågående processer prioriteras samt insatser inom utvecklingsmål, för ett attraktivt och inkluderande samhälle, och utveckling av allmän plats för att skapa trygga och attraktiva livs- och boendemiljöer. Framgent ses krav på en omställning i verksamheterna utifrån den nya socialtjänstlagen samt NIS2.

5.1.6 Utbildningsnämnden

Nämndens grunduppdrag i korthet

Utbildningsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom skolväsendet för barn och ungdom. Skolväsendet omfattar skolformerna förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, och regleras i skollagen (2010:800).

Sammantagen bedömning av resultat och effekter

Den sammanfattande bedömningen av nämndens resultat är att en god måluppfyllelse nåtts. Vårdnadshavare uttrycker nöjdhet med verksamheten. I grundskolan uppnår 78% av eleverna behörighet till nationellt program på gymnasieskolan. Det är en minskning från föregående år då 83% uppnådde behörighet. En lägre andel behöriga märks även i andra kommuner våren 2024. I gymnasieskolan har andelen elever som tar en gymnasieexamen ökat till 75%. För helåret redovisas ett underskott på -1 538 tkr.

Målgrupp

I grundskolan uppnår 78% av eleverna behörighet till nationellt program på gymnasieskolan. Det är en minskning från föregående år då 83% uppnådde behörighet. En lägre andel behöriga märks även i andra kommuner våren 2024. I gymnasieskolan har andelen elever som tar en gymnasieexamen ökat till 75%. Både barn och elever samt vårdnadshavare upplever att förskola och skola är trygga.

Medarbetare

Medarbetarundersökningen från november 2024 berörde frågeområdena Medarbetarskap, Arbetsgruppen, Arbetsbelastning, Ledarskap och Utveckling. Resultaten är på samma nivå eller högre jämfört med 2022. Inom frågeområdet Allmänt är resultatet 82% positivt. Inom samtliga frågeområden är resultatet bättre än i kommunen som helhet. Resultatet för Hållbart Medarbetar-engagemang (HME) är högre inom samtliga områden än i kommunen totalt.

Verksamhet

Uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet visar vilket behov av utvecklingsåtgärder som finns. De närmaste årens arbete fokuserar på ”God undervisning, Hög närvaro och Bra och trygga övergångar” och omfattar huvudmannanivå, rektorsnivå och undervisningsnivå.

Hållbar utveckling

Utbildningsnämnden har under våren tagit del av information om Barn-konventionen och om barnkonsekvensanalyser. Under hösten har barn-konsekvensanalyser genomförts inför beslut som påverkar verksamheter och barn och elever, bl.a. vid beslut om nedläggning av förskolor och riktlinjer för

skolskjutsar. Utbyten av lärplattor glesas ut så att eleverna behåller lärplattan under fler skolår. Återanvändning av lärplattor sker genom att trasiga enheter i ökad omfattning lämnas in till kommunens it-avdelning för reparation och återanvändning.

Ekonomisk kommentar

För helåret redovisas ett underskott på -1 538 tkr.

Nämnd, mnkr	Intäkt	Kostnad	Utfall 2024	Utfall 2023	Justerad budget 2024	Budget-avvikelse 2024
Utbildningsnämnden	134,3	-970,2	-835,9	-814,3	-834,4	-1,5

Framtida utmaningar och utvecklingsbehov

Minskad ersättning för demografi då antalet barn och elever blir färre tillsammans med effektiviseringar, ställer krav på fortsatt anpassning av organisationen. Samtidigt måste verksamheten också fokusera på utveckling och resultatförbättring. Andelen elever som blir behöriga till nationellt program på gymnasieskolan måste öka, liksom andelen elever på Gislaveds gymnasium som tar examen.

5.1.7 Överförmyndarnämnden

Nämndens grunduppdrag i korthet

Överförmyndarnämnden GGVV är en gemensam överförmyndarnämnd för kommunerna Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo. Värnamo kommun fungerar som värdkommun för den gemensamma nämnden och det gemensamma kansliet. Verksamheten följs därför upp närmare i Värnamo kommuns uppföljningsrapporter.

Överförmyndarnämnden ansvarar för att överförmyndarverksamheten i kommunerna bedrivs i enlighet med vad som föreskrivs i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen, samverkansavtal mellan kommunerna samt andra författningar som reglerar frågor knutna till nämndens ansvarsområde.

Ekonomisk kommentar

Administrationen hanteras av Värnamo kommun, som fakturerar övriga kommuner. Överförmyndarnämnd är obligatoriskt enligt kommunallagen och därmed redovisas här Gislaveds kommuns del av den gemensamma överförmyndarnämnden.

Nämnd, mnkr	Intäkt	Kostnad	Utfall 2024	Utfall 2023	Justerad budget 2024	Budget-avvikelse 2024
Överförmyndarnämnden	0,0	-2,7	-2,7	-2,5	-3,8	1,1

Framtida utmaningar och utvecklingsbehov

Överförmyndarnämndens största utmaning är att hitta ideella krafter som tar uppdrag som gode män och förvaltare. För att få in personer som är väl bekanta med hur samhället fungerar idag måste överförmyndarnämnden även erbjuda rekrytering, utbildning och tjänster på ett modernt sätt. Det är av yttersta vikt att nämnden arbetar vidare med att utveckla bland annat digitala tjänster för att underlätta för våra intressenter men även bredare utbildnings- och vidareutbildningsmöjligheter. Överförmyndarnämnden har även genomfört en utredning om möjligheten av införande av förvaltarenhet som förväntas täcka upp för de uppdrag till vilka vi i dagsläget inte hittar ideella krafter (uppdrag av svårare karaktär så som hotfulla personer, missbruksproblematik m.m.). Med ett införande av förvaltarenhet kan nämnden säkerställa ett rättssäkrare samhälle för de vi är till för genom att möjliggöra ett snabbare tillgodogörande av deras hjälpbehov.

5.2 Koncernbolag och kommunalförbund

5.2.1 Gislaveds Kommunhus AB

Org nr 559084-6191

Ordförande: Marie Johansson **Ägare:** Gislaveds kommun 100%

Verkställande direktör: Stefan Eglinger **Antal ledamöter:** 5

Grunduppdrag

Bolagets uppdrag enligt antagen bolagsordning är att övergripande samordna de kommunala bolagens verksamheter genom att äga och förvalta aktier i bolag som verkar inom Gislaveds kommuns kompetensområde och företräda Gislaveds kommuns intressen i koncernen.

Bolaget ska i sin verksamhet tillämpa de kommunala lokaliserings-, självkostnads- och likställighetsprinciperna.

Bolaget har även ett samhällsansvar i syfte att bidra till en hållbar utveckling. Det handlar om ett estetiskt, ekonomiskt, miljömässigt, etiskt och socialt ansvarstagande.

Resultaträkning, Moderbolaget

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	192	132	500
Rörelsens kostnader	-1 327	-735	-1 619
Rörelseresultat	**-1 135**	**-603**	**-1 119**
Finansiella intäkter	0	15	2 340
Finansiella kostnader	0	0	0
Resultat före skatt	**-1 135**	**-588**	**1 221**
Bokslutsdispositioner	0		540
Skatt	0	0	0
Årets resultat	**-1 135**	**-588**	**1 761**
Investeringar, tkr	0	0	0
Nettoomsättning, tkr	0	132	500
Soliditet,%	0	98%	90%
Likviditet,%	0	282%	373%
Balansomslutning	0	306 300	47 106

Resultaträkning, Koncernen

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	525 405	417 975	404 981
Rörelsens kostnader	-489 997	-389 440	-362 100
Rörelseresultat	**35 408**	**28 535**	**42 881**
Finansiella intäkter	1 500	314	4 409
Finansiella kostnader	-23 176	-22 177	-19 253
Resultat före skatt	**13 732**	**6 672**	**28 037**
Bokslutsdispositioner	0	0	0
Skatt	0	-3 549	-7 982
Årets resultat	**13 732**	**3 123**	**20 055**
Investeringar, tkr	0	345 340	29 614
Nettoomsättning, tkr	0	411 169	404 981
Soliditet,%	0	52%	43%
Likviditet,%	0	80%	93%
Balansomslutning	0	1 606 952	1 325 123

Sammantagen bedömning av resultat och effekter

Gislaveds Kommunhus AB, moderbolaget

Försäljning av kommunala fastigheter till AB Gislavedshus via moderbolaget skedde genom en nyemission vilket ökade eget kapital med 260 mnkr, samt en investering, nyemission i dotterbolaget AB Gislavedshus, vilket ökat aktie-innehavet med 1000 aktier.

Gislaveds Kommunhus AB (moderbolag) har under 2024 delat ut 1,7 mnkr i aktieutdelning till sin ägare Gislaveds kommun enligt beslut som tagits vid bolagets årsstämma i maj 2024.

Gislaveds Kommunhus AB, koncernen

Årets resultat efter finansiella poster blev 6 672 tkr (28 037 tkr år 2023) för Gislaveds Kommunhus AB-koncernen och resultatet efter skatt och finansiella poster blev 3 123 tkr (20 055 tkr år 2023).

De ingående bolagens resultat efter finansiella poster:

- Moderbolaget, -588 tkr
- Gislaved Energi Koncern AB, 3 994 tkr
- AB Gislavedshus, 6 946 tkr
- Enter Gislaved AB, -3 586 tkr
- Gisletorp Lokaler AB, 823 tkr
- Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB, -481tkr

Resultatet efter finansiella poster var enligt budget 13,7 mnkr vilket innebär att resultatet blev 7,1 mnkr lägre än budget. Detta förklaras framförallt av att resultatet för Gislaveds Energi koncern redovisar ett resultat som är ca 8 mnkr lägre än budgeterad nivå medan andra bolagen redovisar högre resultat än budgeterat.

Gislaveds Energi koncern AB har lämnat 3,2 mnkr i koncernbidrag och Gislaveds Lokaler AB 300 tkr till moderbolaget. Moderbolaget i sin tur har lämnat koncernbidrag till dotterbolagen Enter Gislaved AB med 3 mnkr och Tingsslätt fastighets i Gislaved AB med 500 tkr.

Balansomslutning i koncernen ökade med 281 mnkr och det egna kapitalet ökade med 261 mnkr. Soliditeten ökar med 9 procentenheter till 52%. Den förbättrade soliditetsnivån förklaras framförallt av att det egna kapitalet har ökat.

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2024 har arbete fortsatt med syfte att utveckla koncernens arbetssätt i ett tydligare koncernperspektiv och i ett hela-kommunen-perspektiv. Dels i syfte att följa ambitionerna som formulerades när koncernen bildades 2017 och dels i syfte att följa och möta den förändring som skedde 1/1 2023 då ny nämnd- och förvaltningsorganisation trädde i kraft. Förändringsarbetet innehåller bland annat koncerngemensamma arbetssätt i styr- och stödprocesser samt bedömning och utredning om fler verksamheter kan vara lämpliga att driva i bolagsform.

Under året slutfördes den av fullmäktige beslutade affären innebärande försäljning av kommunala fastigheter till AB Gislavedshus via moderbolaget vilket skedde genom en nyemission vilket ökade eget kapital med 260 000 mnkr.

Framtida utveckling

Genom renodling av boendeuppdraget med AB Gislavedshus som ny ägare och hyresvärd för kommunens bestånd av boendefastigheter har nya relationer inom kommunkoncernen skapats. Dessa följs och utvecklas över tid i ett hela-kommunen-perspektiv.

Arbetet fortsätter även brett tillsammans med dotterbolagen för att identifiera fler potentiella utvecklingsområden. Bland annat kommer moderbolagets förmåga att driva koncerngemensamma frågeställningar och att stötta dotterbolagen att utvecklas och förstärkas.

Styrelsen kommer tillsammans med VD arbeta fram en plan för fortsatta utvecklingsarbetet. Planen kan komma att sträcka sig över flera år men flera nya utvecklingsaktiviteter beräknas starta upp under 2025.

5.2.1.1 AB Gislavedshus

Org nr 556053-5204

Ordförande: Inga-Lill Svanberg **Ägare:** Gislaveds Kommunhus AB,100%

Verkställande direktör: Malin Larsson **Antal ledamöter:** 7

Grunduppdrag

Bolagets uppdrag enligt antagen bolagsordning är att inom Gislaveds kommun förvärva, äga, bebygga, förvalta, förädla och försälja fastigheter och tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar samt även med lokaler, i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten.

Resultaträkning

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	234 695	240 736	198 907
Rörelsens kostnader	-210 926	-216 684	-182 946
Rörelseresultat	**23 769**	**24 052**	**15 961**
Finansiella intäkter	0	21	169
Finansiella kostnader	- 18 050	- 17 127	- 15 602
Resultat före skatt	**5 719**	**6 946**	**528**
Bokslutsdispositioner	0	0	0
Skatt	0	-3 487	40
Årets resultat	**5 719**	**3 459**	**568**
Investeringar		333 212	15 581
Nettoomsättning		236 088	198 907
Soliditet,%		52%	38%
Likviditet,%		12%	19%
Balansomslutning		1 142 720	848 162

Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten

Årets resultat på 5 719 tkr innan bokslutsdispositioner och skatt har påverkats av hyreshöjningar, de tillkommande fastigheterna, tillval samt ökat hyres-bortfall. Samtidigt har driftskostnaderna, främst i form av taxebundna kostnader, avskrivningar och räntor ökat.

Händelser av väsentlig betydelse

Under året har bolaget förvärvat 15 fastigheter bestående av 394 lägenheter och 19 lokaler samt genomfört ett byte av fastighetssystem. Med anledning av övertagandet av de kommunala boendefastigheterna och fler uppdrag via vårt tjänsteköpsavtal med systerbolaget Gisletorp Lokaler AB så har nio ytterligare medarbetare anställts. Bolaget har under året firat 75 år tillsammans med våra hyresgäster med hemmafika runt om i våra områden tillsammans med de föreningar som vi har marknadsföringssamarbeten med. Vi har även firat våra

jämnåriga hyresgäster som velat med ett besök och blomsterbukett. I maj genomfördes invigning av basketplanen på Trasten efter rivning av fastigheterna på Västergatan 17 och 19. Styrelsen fattade under hösten beslut om ny affärsplan för bolaget. Arbetet med framtagandet har skett tillsammans med styrelsen och medarbetarna utifrån nuläge, vår leverans och fokusområden till 2030.

Hållbarhet

Ett av bolagets övergripande mål är att värna miljön och bidra till en hållbar utveckling. Därför arbetar vi för låg energianvändning för värme och ventilation vid våra nyproduktioner och större renoveringar. Vi installerar också IMD (individuell mätning) i samtliga lägenheter för att ge våra hyresgäster förutsättningar att följa sin varmvatten- och elförbrukning och samtidigt ge lägre kostnader. Under året har vi ökat antalet solcellsanläggningar med ytterligare sju vilket gör att bolaget nu innehar 15 anläggningar.

Risk

Ränterisk

Ränterisken har på grund av den kraftigt stigande inflationen ökat. Bolagets belåningsgrad är dock relativt låg, 37% beräknat på bokfört värde och 17% på beräknat marknadsvärde. Ränteavdragsbegränsningar som infördes under 2019 kommer eventuellt att påverka bolaget framåt.

Finansiering

Risken att kreditinstitut inte vill låna ut till bolaget bedöms som låg, bland annat med tanke på den låga belåningsgraden. Även vid de nyupplåningar som kommer att ske under de närmaste åren bedöms risken som låg.

Vakanser

Vakansgraden har ökat under året och det finns risk att denna trend kommer att fortsätta under 2025 med anledning av kommuns befolkningsprognoser.

Politiska risker

Hyresmarknaden påverkas stort av olika nationella politiska beslut. Bostadssubventioner vid nybyggnation, räntebidrag, beskattning av bostäder, regler för hyressättning och ränteavdragsbegränsning är några av de beslut som påverkar företaget. Många gånger har Sverige dessutom valt att införa hårdare regler än vad EU-direktiven stipulerar. Detta visar att kommunala bostadsbolag måste hålla en hög beredskap för politiska beslut.

Framtida utveckling

Stamrenoveringar av det befintliga beståndet pågår. Just nu på Dalen etapp 2 i Gislaved under 2025. Utöver detta så kommer bolaget fortsätta erbjuda ett tryggt och attraktivt boende, arbeta med boendeinflytande, prioritera våra

utemiljöer, modernisera och tillgänglighetsanpassa bostadslägenheter och erbjuda fortsatt hög kundservice för våra kunder.

5.2.1.2 Enter Gislaved AB

Org nr 556661-9861

Ordförande: Niclas Palmgren **Ägare:** Gislaved kommunhus AB, 100%

Verkställande direktör: Niclas Hiljemark **Antal ledamöter:** 6

Grunduppdrag

Bolagets syfte är att vara en aktiv och operativ partner i utvecklingen av Gislaveds kommuns näringsliv. Genom att tillhandahålla nätverk, rådgivning och kommunikation, samt samla in och förmedla relevant kunskap och information, ska bolaget främja företagsutveckling och verka för ökad etablering av företag inom kommunen. Bolaget ska bidra till långsiktig tillväxt och stärka det lokala näringslivet genom nära samverkan med kommunala organ och andra intressenter, i syfte att skapa ett konkurrenskraftigt och hållbart närings-livsklimat.

Resultaträkning

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	5 241	4 840	4 387
Rörelsens kostnader	-9 327	-8 567	-7 868
Rörelseresultat	**-4 086**	**-3 726**	**-3 481**
Finansiella intäkter	0	143	134
Finansiella kostnader	0	-3	0
Resultat före skatt	**-4 086**	**-3 586**	**-3 347**
Bokslutsdispositioner	4 062	3 617	3 429
Skatt	0	-21	-21
Årets resultat	**-24**	**10**	**61**
Investeringar	0	0	0
Nettoomsättning		4 840	4 387
Soliditet,%		52,1	55,5
Likviditet,%			
Balansomslutning		4 813	5 383

Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten

Bolaget har fokuserat på att skapa förutsättningar för ett livskraftigt och hållbart näringsliv genom insatser inom industrin, servicehandel och besöksnäringen. Ett särskilt fokus har lagts på att stödja företagsetablering, nyföretagande, kommunens attraktionskraft och kompetensförsörjning genom samverkan med lokala och regionala aktörer. Genom nätverksbyggande och olika utvecklings-projekt har näringslivet fått bättre möjligheter att expandera och skapa nya arbetstillfällen i regionen. Under året har ett flertal seminarier, workshops och

branschanpassade evenemang arrangerats, vilket har skapat viktiga mötesplatser där företag kunnat utbyta erfarenheter, samarbeta och driva näringslivet framåt.

Händelser av väsentlig betydelse

Personalförändringar som inneburit ökade kostnader i lokaler och it-utrustning.

Hållbarhet

Bolaget arbetar aktivt med hållbarhet, inte bara externt utan också internt. Genom att integrera miljömässiga, sociala och ekonomiska hållbarhetsprinciper i den dagliga verksamheten minskar bolaget sin miljöpåverkan och främjar en god arbetsmiljö. Hållbarhetsarbete inom miljö omfattar digitalisering för att minska pappersförbrukning, hållbara inköp och eldrivna transporter. Social hållbarhet genom jämställdhet, kompetensutveckling och en inkluderande företagskultur. Ekonomisk hållbarhet uppnås genom ansvarsfull resursförvaltning och långsiktiga affärsstrategier.

Risk

Inga engagemang med särskild risk föreligger.

Framtida utveckling

Under 2025 fortsätter vi att driva initiativ inom näringslivsutveckling för att skapa en hållbar och attraktiv tillväxt. Fokus ligger på att stärka industri, handel och besöksnäring samt att utveckla samverkan kring centrumutveckling och attraktivitet för nyinflyttade och inpendlare. Vi förstärker också kopplingen mellan näringsliv och utbildning för att förbättra kompetensförsörjningen. Genom nätverksbyggande och utvecklingsprojekt skapas bättre förutsättningar för etableringar, expansion och nya arbetstillfällen. Med fortsatt fokus på innovation, samverkan och regional utveckling ser vi fram emot att stärka näringslivet och skapa långsiktig tillväxt under 2025 i Gislaveds kommun.

5.2.1.3 Gislaved Energi Koncern AB

Org nr 559079-2932

Ordförande: Bengt-Anders Johansson **Ägare:** Gislaveds Kommunhus AB 100%

Verkställande direktör: Hans Brunström **Antal ledamöter: 7**

Grunduppdrag

Moderbolag/koncern

Koncernen har till föremål för sin verksamhet att bedriva energiproduktion och energidistribution, köp och försäljning av energi och energirelaterade produkter och tjänster samt annan därmed förenlig verksamhet. Vidare är föremålet att förvärva eller uppföra, äga, förvalta, hyra ut och överlåta erforderliga anläggningar och fastigheter samt infrastruktur för IT-kommunikation.

Gislaved Energi Koncern AB

Verksamheten i dotterbolaget Gislaved Energi Elnät AB omfattar distribution av el inom delar av Gislaveds kommun. I dotterbolaget Gislaved Energi AB bedrivs produktion och handel med el och värme samt gatubelysning i hela Gislaveds kommun. Bolaget erbjuder även energitjänster, entreprenader och serviceavtal. Gislaved Energi AB ger 15% av aktierna i intressebolaget Klämman Vind AB samt 34% i Gislaved Energipark AB. Genom ändringar i ellagen är det inte längre tillåtet att bedriva någon annan verksamhet än nätverksamhet i Gislaved Energi Elnät AB. Kommunfullmäktige beslutade den 14 december år 2023 att godkänna att Gislaved Energi Koncern AB bildar ett nytt dotterbolag med namnet Gislaved Energi Service AB, bolaget blir därigenom ett gemensamägt dotterbolag till Gislaved Energi AB och Gislaved Energi Elnät AB.

Ägarförhållanden

Gislaved Energi Service AB, ägs till lika delar av Gislaved Energi AB och Gislaved Energi Elnät AB, vilka i sin tur ägs av Gislaved Energi Koncern AB som ägs till 100% av Gislaveds Kommunhus AB.

Resultaträkning

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	278 792*	194 420*	221 866*
Rörelsens kostnader	-262 823*	-185 806*	-191 159*
Rörelseresultat	**15 969**	**8 614**	**30 707**
Finansiella intäkter	1 500	133	4 094
Finansiella kostnader	-4 856	-4 753	-3 365
Resultat före skatt	**12 613**	**3 994**	**31 436**
Bokslutsdispositioner	0	-3 200	-1777
Skatt	0	-147	-5 088
Årets resultat	**12 613**	**647**	**24 571**
Investeringar		12 128	25 167
Nettoomsättning		192 268	209 706
Soliditet,%		49%	48%
Likviditet,%		182%	156%
Balansomslutning		401 576	412 407

** rensat från internförsäljning GES*

Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten

Moderbolag/koncern

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt för koncernen uppgick till 3 994 tkr. Gislaved Energi Koncern AB har lämnat koncernbidrag till Gislaveds kommunhus AB med 3 200 tkr, till Gislaved Energi AB 200 tkr samt att Gislaved Energi Koncern AB erhållit koncernbidrag med 2 900 tkr från Gislaved Energi Elnät AB.

Händelser av väsentlig betydelse

Året innebar fortsatta arbeten med att renodla vår verksamhet i dotterbolaget Gislaved Energi Elnät AB. Detta har bl.a. inneburit att flytta verksamhet (bl.a. personal, löner, fakturering av elnäts- och elhandelskunder, it-avtal m.m.) från Gislaved Energi Elnät AB till bolaget Gislaved Energi Service AB.

Hållbarhet

Moderbolag/koncern

Dotterbolagen är certifierade enligt ISO14001:2015 och har arbetat vidare med miljöfrågor under verksamhetsåret. En uppföljande revision har genomförts med bra resultat. Bolagen arbetar fortlöpande med åtgärder för minskad energianvändning.

Risk

Moderbolag/koncern

Koncernen utsätts genom sin verksamhet för finansiella risker, t.ex. kund-kreditrisker, ränterisker, marknadsrisker vid elhandel samt finanskriser i omvärlden som kan orsaka bankkonkurser etc. Koncernen följer en upprättad

finanspolicy i syfte att begränsa de finansiella riskerna samt en upprättad riskpolicy för elhandelsverksamheten i syfte att begränsa marknadsriskerna.

Framtida utveckling

Moderbolag/koncern

Koncernen ska i sin fortsatta verksamhet på ett effektivt sätt erbjuda leverans-säkra och prisvärda energilösningar till kunderna. Koncernen fortsätter att tillsammans med dotterbolagen främja utvecklingen av ett hållbart samhälle. Koncernen ska fortsätta att utveckla administrativa processer och arbetet med digitalisering i syfte att stödja övriga bolag inom koncernen.

5.2.1.4 Gisletorp Lokaler AB

Org nr: 56090-7734

Ordförande: Tomas Töreland **Ägare:** Gislaved Kommunhus AB, 100%

Verkställande direktör: Malin Larsson **Antal ledamöter:** 7

Grunduppdrag

Gisletorp Lokaler AB (GLAB) har som uppdrag att inom kommunen uppföra, sälja, äga, etablera och skapa genomströmning för nya näringsverksamheter och offentliga behov i lokaler och fastigheter samt att äga, förvalta och utveckla Anderstorp Motorbana, Scandinavian Raceway. GLAB ska kunna erbjuda en variation av lokaler och har i uppdrag att bidra till att uppfylla kommunens mål att skapa en attraktiv kommun att leva och verka i för människor och för näringsliv. Bolaget ska också förvalta och hyra ut sanerings- och exploaterings-fastigheter på uppdrag av kommunstyrelsen.

Resultaträkning

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	6 485	6 975	7 136
Rörelsens kostnader	-5 326	-5 860	-6 157
Rörelseresultat	**1 159**	**1 115**	**979**
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-270	-292	-285
Resultat före skatt	**889**	**823**	**694**
Bokslutsdispositioner	0	-90	25
Skatt	0	-156	-186
Årets resultat	**889**	**577**	**533**
Investeringar		0	0
Nettoomsättning		6 975	7 136
Soliditet,%		61	60
Likviditet,%		24	24
Balansomslutning		33 787	33 663

Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten

Årets resultat på 823 tkr innan bokslutsdispositioner och skatt har påverkats av hyreshöjningar men även ökade driftskostnader, främst i form av att taxebundna kostnader har ökat. Stigande räntor under året har markant ökat de finansiella kostnaderna.

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2024 har bolaget bytt ekonomisystem och kommunfullmäktige har beslutat att utöka bolagets uppdrag till att även förvalta och hyra ut sanering- och exploateringsfastigheter på uppdrag av kommunstyrelsen. Med anledning av de tillkommande uppdragen har tjänsteköpsavtalet med AB Gislavedshus utökats och tjänsteköpsavtal har upprättats med kommunstyrelsen och Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB kring förvaltning och uthyrning.

Hållbarhet

Valet av uppvärmningssystem i fastigheterna har störst betydelse i bolagets hållbarhetsarbete. En av fastigheterna värms med fjärrvärme medan de andra två värms med bergvärme.

Risk

Kortsiktigt finns en ekonomisk risk i att hyresgäster inte betalar hyran enligt avtal. Långsiktigt är den största risken att motorbanan inte kan överleva på grund av att myndigheter begränsar dess verksamhet.

Framtida utveckling

Tillståndet från Mark- och miljödomstolen och dess villkor kommer ha mycket stor betydelse för bolagets framtida verksamhet.

5.2.1.5 Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB

Org nr: 559397-9940

Ordförande: Marie Johansson

Ägare: Gislaved Kommunhus AB, 100%

Verkställande direktör: Stefan Eglinger

Antal ledamöter: 5

Grunduppdrag

Föremål för bolagets verksamhet är att äga och förvalta fast egendom, Tingsslätt 12, samt bedriva uthyrning av densamma till externa parter. Bolaget har i uppdrag att bidra till att uppfylla kommunens mål och att göra Gislaveds kommun till en attraktiv kommun att leva och verka i för människor och för näringsliv.

Resultaträkning

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	0	432	0
Rörelsens kostnader	-248	-913	-65
Rörelseresultat	**-248**	**-481**	**-65**
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	-2		-1
Resultat före skatt	**-250**	**-481**	**-66**
Bokslutsdispositioner	-17	500	0
Skatt		-1	0
Årets resultat	**-267**	**18**	**-66**
Investeringar		0	0
Nettoomsättning		0	0
Soliditet,%		37,8	37,7
Likviditet,%		95	68
Balansomslutning		1 665 653	1 217 995

Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten

Året har en obalans mellan kostnader och intäkter som förväntas bli balanserad kommande år. Skälen beskrivs under följande rubrik.

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2024 genomfördes omfattande renovering av delar av fastigheten till en grad som har varit högre än vad som förutsetts. Hyresgäst tillträdde vid halvårsskiftet och parterna har tecknat hyreskontrakt om tre år.

Hållbarhet

Energiförbrukningen har särskilt följts sedan tillträde.

Risk

Balansering av kostnader och intäkter.

Framtida utveckling

Bolaget har förvärvats med syftet att skapa rådighet över den fastighet som bolaget äger. Fastigheten ligger i den del i Gislaveds tätort som ska utvecklas och som benämns Gislaved 2040 och när tiden är mogen ska fastigheten avyttras till förmån för utveckling av området. Tills dess ska bolaget hyra ut fastigheten på öppna marknaden för utövande av verksamhet som kan bedrivas där utifrån gällande detaljplan.

5.2.2 SÅM Samverkan Återvinning Miljö

SÅM Samverkan Återvinning Miljö

Se separat årsredovisning i bilaga.

GISLAVEDS KOMMUN

Handläggare
Joakim Toll

Dnr: KS.2024.40

Årsredovisning 2024, hela kommunen

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Gislaveds kommuns årsredovisning 2024.

Kommunfullmäktige beslutar att flytta investeringsmedel om 11,9 mnkr från särskild satsning Utbyggnad grundskola, Anderstorp till särskild satsning Förskolor Gislaved, Burseryd, Hestra och Anderstorp (Sörgården).

Kommunfullmäktige uppmanar nämnderna att anpassa nettokostnaderna för sina respektiver verksamheter så att dessa är inom given budgetram.

Kommunfullmäktige påminner kommunstyrelsen om sitt uppdrag att aktivt leda, samordna och hålla uppsikt över kommunens totala verksamhet. Särskilt med utgångspunkt utifrån resultatet 2024 och det ekonomiska läget och därigenom öka förutsättningarna för en ekonomi i balans i kommunen som helhet.

Ärendebeskrivning
Nämnder, styrelser och bolag ska årligen upprätta årsbokslut per den 31 december. I årsredovisningen ingår ekonomiska uppgifter, måluppfyllelse, kvalitetsuppfyllelse, händelser av väsentlig betydelse, väsentliga personalförhållanden samt avstämning av tilldelade uppdrag.

Det har under 2024 fortsatt genomförts organisationsförändring för att förbättra vår organisations kapacitet eller för att göra nödvändiga anpassningar utifrån förändrade förutsättningar. På många håll i organisationen gör kompetensförsörjningsutmaningar och förändrade behov hos målgrupperna att verksamheterna har ett behov av att arbeta med ständiga förbättringar och anpassningar. Flera stora satsningar har gjorts inom exempelvis förebyggande arbete, kompetensutveckling, och digitalisering.

Grunduppdrag, mål och uppdrag har överlag levererats med en godtagbar kvalitet. Det osäkra ekonomiska läget fortsätter att försvåra prognosarbete och ställer krav på ett aktivt budgetarbete och omprioriteringar i verksamheterna. Avseende den prioriterad utveckling för året är bedömningen att alla mål utom ett antingen har uppnåtts eller bedöms kunna uppnås.

Kommunfullmäktige gav i budget för 2024 tre uppdrag, vilka följs upp i denna årsredovisning. Bedömningen är att samtliga uppdrag håller den ursprungliga

tidsplanen. Vad gäller kvalitetsmålen har 12 av totalt 27 uppnått eller överskridit sina målvärden för 2024, 5 saknar resultat och 10 når inte upp till målvärdet. Merparten av de kvalitetsmål som inte nått målet ligger strax under.

Alla nämnder/förvaltningar och bolag i kommunkoncernen har under året arbetat aktivt med att anpassa verksamheterna efter de ekonomiska förutsättningar som råder och minska det prognostiserade underskottet. Resultatet för 2024 är minus 87.8 mnkr för kommunen, vilket avviker med 53,3 mnkr jämfört med budgeterat resultat. Nämndernas budgetavvikelse är minus 94,8 mnkr. Det är av mycket stor vikt att arbetet med att anpassa nämndernas nettokostnader efter kommunens intäkter fortsätter för att minimera negativa följdverkningar av kommunkoncernens långsiktiga finansiella planering i form av finansiella mål och framtida investeringsnivåer.

Utifrån ett finansiellt perspektiv är Gislaveds kommun ur ett historiskt perspektiv en kommun med en relativt god grundekonomi. Till viss del har de historiska resultaten inte varit helt rättvisande med anledning av att vissa underhållsskulder har skjutits på framtiden. Det krävs nu att nämnderna genomför större strukturella förändringar och anpassningar av verksamheterna för att bibehålla en fortsatt god grundekonomi, vilket är en förutsättning för att skapa möjligheter i framtiden och en attraktiv kommun för både befintliga som framtida invånare i kommunen. En attraktiv kommun innebär bland annat högre skatteintäkter som ger ytterligare möjligheter.

Den finansiella analysen pekar på att det krävs en än mer aktiv styrning för att de finansiella målen ska uppnås i framtiden. De finansiella målen syftar till att skapa nödvändiga ekonomiska förutsättningar för att både bevara och utveckla Gislaveds kommun. Av de två finansiella målen för 2024 uppnås vare sig 35 miljoner kronor som genomsnitt eller genomsnittlig soliditet ej under 55%. En av kommunfullmäktiges kritiska kvalitetsfaktorer, Hög kostnadseffektivitet i verksamheterna, kvarstår på underkänd nivå. Det krävs ett fortsatt mycket aktivt arbete för att arbeta bort ekonomiska obalanser i kommunens verksamheter.

Flera nämnders förvaltningar är i eller har varit i, om- och nyorganisation med nya uppdrag, strukturer och förutsättningar. Detta innebär att det finns ett behov av att fokusera på grunduppdrag samt interna organisationsfrågor, samt kvalitetssäkring av rutiner och gemensamma arbetssätt. Inom Samhällsutvecklingsnämnden pågår ett förändringsarbete för att skapa en tydligare koppling till den del av processen där man har en leverans.

Utöver kommunens interna organisationsförändringar, ställs även förändrade krav utifrån kring kommunens kapacitet och leveransförmåga. Det ena rör nära vård, som handlar om att jobba mer proaktivt och förebyggande ur ett hälsoperspektiv. Även civil beredskap ställer krav på kommunens förmåga att omhänderta nya uppdrag med nya arbetssätt och samverkan över organisationsgränser. Demografi- och befolkningsförändring kommer att medföra stora krav på omställning både vad det gäller arbetssätt och verksamhetens omfattning.

Möjligheten till att kompetensförsörja olika verksamheter är en prioriterad fråga att arbeta tillsammans med i förvaltningarna och i kommunen som helhet. På sina platser finns det redan stora svårigheter att tillsätta tjänster med medarbetare som har rätt kompetens. Det är också därför viktigt att se över hur kommunen kan öka sin leverans med färre resurser än idag.

De kommunala bolagen har levererat med god kvalitet under året i förhållande till respektive bolags uppdrag. Prisökningar har även påverkat de kommunala bolagen samt att även kompetensförsörjningen blir allt mer utmanande för bolagen och näringslivet.

Inom kommunkoncernen har en fördjupad dialog påbörjats under året och ytterligare dialog och samarbete mellan de kommunala bolagen och ägaren pågår i syfte att stärka och utveckla verksamheterna.

Kommunstyrelsen har i samband med överlämnande av sitt bokslut begärt att kommunfullmäktige beslutar om att flytta totalt 11,9 mnkr från särskild satsning *Utbyggnad grundskola, Anderstorp* till särskild satsning *Förskolor Gislaved, Burseryd, Hestra och Anderstorp*. Detta med anledning av att projektets utfall 2023 och 2024 samt återstående bedömda kostnader 2025 överstiger avsatt budget.

Beslutsunderlag
Årsredovisning 2024 – Kommunfullmäktige, daterad den 9 april 2025
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 28 mars 2025
Bilaga - SÅM årsredovisning 2024 med tillhörande revisionsberättelse
Bilaga - Uppföljning nämndernas kvalitetsmål 2024

Stefan Eglinger
Kommundirektör

Anders Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:
Samtliga nämnder, bolag och stiftelser
SÅM

Årsrapport för kommunens revisorer verksamhetsåret 2024

Gislaveds kommun

April 2025

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433354

Innehållsförteckning

1 Inledning 1

1.1 Bakgrund 1

1.2 Syfte 1

1.3 Revisionsprocessen 2

2 Verksamhetsåret 2024 4

2.1 Ansvarsutkrävande 4

2.1.1 Överläggningar med representanter för kommunstyrelsen och övriga nämnder 4

2.1.2 Överläggningar med tjänstemän 5

2.2 Genomförda revisionsrapporter 5

2.3 Samordnad revision och lekmannarevision i de kommunala koncernföretagen 6

2.4 Samarbete med andra kommuners revisorer och regionen Jönköpings revisorer 6

2.5 Sakkunnigt biträde för kommunens revisorer och lekmannarevisorer 6

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433354

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Revisorerna i kommuner ska, med stöd av sakkunniga, granska och pröva den kommunala verksamheten, enligt kommunallagen (KL) och god revisionssed.

Med kommunal verksamhet avses verksamhet i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar i kommunen.

Kommunens revisorer har enligt gällande lagstiftning uppdraget att granska all verksamhet årligen i kommunen men också uppdraget att granska verksamheten i kommunens koncernföretag genom de lekmannarevisorer som är valda i dessa.

Uppdraget har utförts med utgångspunkt från bestämmelser i kommunallagen, Gislaveds kommuns revisionsreglemente samt dokumentet God revisionssed i kommunal verksamhet. Lekmannarevisionen i de kommunala aktiebolagen har därutöver utförts med utgångspunkt från bestämmelser i Aktiebolagslagen. Revisionen i stiftelser har utförts med utgångspunkt från Stiftelselagen.

1.2 Syfte

Syftet med rapporten är att ge en sammanfattande bild av det arbete som kommunens revisorer gjort under året. Löpande under verksamhetsåret får kommunfullmäktige samtliga avslutade granskningar till sin kännedom. I denna rapport framkommer inga slutsatser eller bedömningar utan är enbart av informativt syfte.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433354

1.3 Revisionsprocessen

Revisionsprocessen består av tre delar – *planera, granska* och *pröva.*

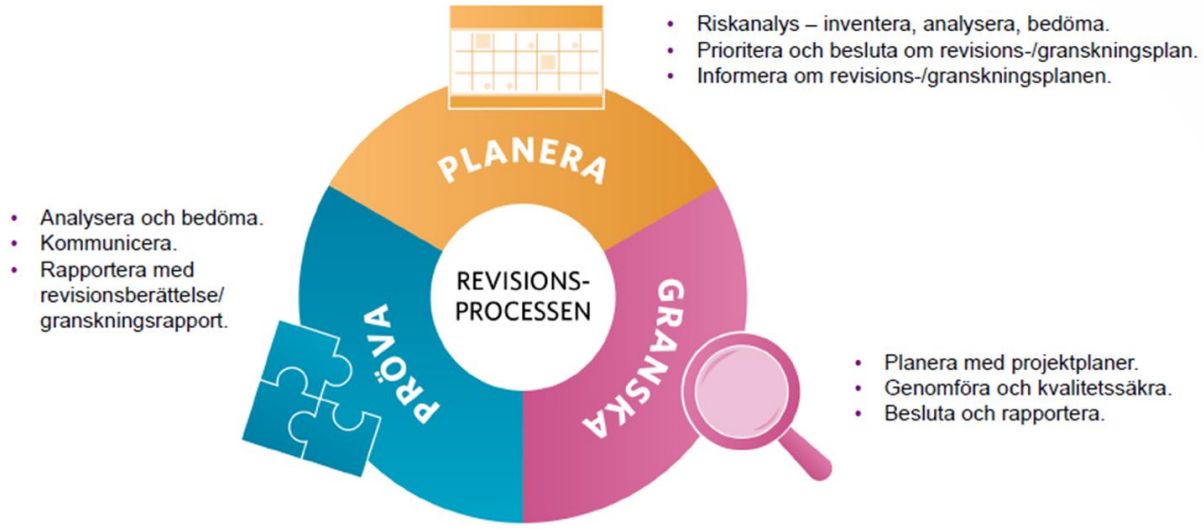

Planera

I planeringen inhämtar revisionen och lekmannarevisionen information om verksamheten och omvärlden för att göra aktiva val av granskningsinsatser, baserade på identifierade risker. För att praktiskt kunna hantera revisionens uppdrag, att granska all verksamhet årligen, utgår revisionen från en riskanalys som syftar till att identifiera och analysera de största riskerna i verksamhet, funktioner och processer. Denna är grunden i bedömningen för vad som skall granskas och vilka frågor som ska ställas vid överläggningar med nämnder och styrelser.

Granska

Revisionens granskning ska vara så omfattande att revisorerna årligen kan pröva och uttala sig om ansvarstagandet för samtliga revisionsobjekt, dvs. de styrelser, nämnder och beredningar som ska granskas.

Fördjupade granskning planeras med projektplaner som bl.a definierar granskningens bakgrund, syfte, omfattning, avgränsning, genomförande, tidplan, resurser, kvalitetssäkring samt form för rapportering. Syftet med granskningen ska alltid ha en koppling till revisorernas eller lekmannarevisorernas uppdrag.

Revisorerna och lekmannarevisorerna upprättar vid varje genomförd granskning, missivskrivelse till ansvarig styrelse eller nämnd. Där revisionen efterfrågar svar från styrelsen eller nämnden om hur de ämnar åtgärda

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433354

eventuella brister som framkommit i granskningen. Efter ytterligare ett år önskar revisionen svar på om åtgärderna vidtagits.

Revisorerna redovisar löpande granskningsresultaten vid kommunfullmäktige mötena.

Revisionen och lekmannarevisionen granskar också verksamheten genom att ta del av grundläggande dokument och det löpande flödet av ärenden. Grundläggande dokument är bl.a mål- och budgetdokument, reglementen, delegationsordningar, ekonomi- och verksamhetsrapportering, analyser, delårsrapporter, verksamhetsberättelser, beslutsunderlag och protokoll.

Revisorerna har utifrån en intern arbetsfördelning, läst de protokoll som upprättats i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnderna, bolag och stiftelser. Avrapportering av väsentligheter från protokollsläsningen görs kontinuerligt på revisionssammanträdena.

Dialogen med styrelse och nämnder är en del i revisionsprocessen. Den kan vara övergripande och handla om styrelsens eller nämndernas uppdrag och ansvar eller vara inriktad på särskilda frågor. Upplägget anpassas efter riskanalysen och lokala förutsättningar. Möten har under året skett med samtliga av kommunens nämnds presidium.

Pröva

Med det samlade resultatet av årets granskning som grund analyseras om i styrelser och nämnder bedrivit en ändamålsenlig verksamhet och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. När det gäller lekmannarevisonen bedöms ifall styrelsens bedrivit en ändamålsenlig verksamhet och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande

Innebär att:
- verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten,
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
- styrelsen och nämnden har en styrning och uppföljning mot mål och beslut,
- verksamheten bedrivs med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.

Revisionens granskning fokuserar på de uppdrag som fullmäktige överlämnat till styrelsen eller nämnden och de mål som ställts upp av fullmäktige.

Rättvisande räkenskaper

Innebär att:
- redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning,
- delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Räkenskaperna ska upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Rådet för kommunal redovisning (RKR) är normbildande för god redovisningssed. Rådet lämnar rekommendationer som ska följas av kommunerna

Intern kontroll

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner, som på en rimlig nivå säkerställer att
- verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv,
- informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Det är styrelse och nämnder som har ansvar för den interna kontrollen inom sina verksamheter. Styrelsen har därtill ofta ett övergripande ansvar för kommunens system och rutiner för den interna kontrollen.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433354

2 Verksamhetsåret 2024

2.1 Ansvarsutkrävande

2.1.1 Överläggningar med representanter för kommunstyrelsen och övriga nämnder

Som ett ytterligare led i att granska all verksamhet årligen, har överläggningar skett med företrädare för kommunstyrelsen och de olika nämnderna i kommunen.

Överläggningar har skett med representanter för följande nämnder under året.

- Kommunstyrelsen
- Bygg- och miljönämnden
- Socialnämnden
- Samhällsutvecklingsnämnden
- Räddningsnämnden
- Utbildningsnämnden
- Överförmyndarnämnden GGVV
- Valnämnden

Överläggningarna har skett med nämnds- och styrelsepresidierna. Inför överläggningarna har kommunens revisorer skickat ut en kallelse/dagordning, där de begärt att nämnderna ska redogöra för sin verksamhet och ekonomi med utgångspunkt från;

- Redovisa nämndens måluppfyllelse och de uppdrag som fullmäktige beslutat om för er verksamhet? Hur ser er plan ut för att uppfylla dem?
- Redogör för hur verksamheten har sett ut det senaste året. Planeras det för några förändringar den närmaste tiden? I så fall vilka riskanalyser och konsekvensanalyser har nämnden vidtagit?
- Hur arbetar nämnden med intern kontroll, görs årliga riskbedömningar? Vilken är nämndens samlade bedömning av intern kontrollen? Vilka eventuella åtgärder har vidtagits som resultat från föregående års uppföljningar?
- Hur ser nämndens beredningsorganisations ut exempelvis vilka deltar, vem bestämmer vad och varför det ska beredas?
- Personalsituationen, hur ser sjukfrånvaron ut, vakanser, framtida personalförsörjnings frågor?

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433354

- Löpande ekonomisk uppföljning, hur ser den ut och vilka områden följs upp? Hur ser prognosen ut för helår? Vilka åtgärder vidtas om någon verksamhet avviker från budget?
- Fungerar samverkan med nämnder och förvaltningar, är ansvar och roller tydliga?
- Vilka är de största utmaningarna för er verksamhet de närmaste 3 åren respektive 10 åren?
- Vilka åtgärder har vidtagit utifrån tidigare revisionsgranskningar?

Specifika frågor som kommunens revisorer noterat bl.a. utifrån att ha läst protokoll, erfarenheter och tidigare gjorda överläggningar har även diskuterats. Genom dessa överläggningar har kommunens revisorer erhållit information och konstruktiva diskussioner har förts med presidierna. Minnesanteckningar förs vid överläggningarna som används för bedömningar och som underlag för kommande överläggningar.

Kommunens revisorer träffar även kommunfullmäktiges presidium. Där sker löpande avrapportering från revisionens arbete vidare erhåller kommunens revisorer relevant information om de olika frågor som kommunfullmäktige behandlar.

2.1.2 Överläggningar med tjänstemän

Överläggningar har skett med tjänstemän, enligt nedan, enskilt i aktuella frågor under året. Med vissa tjänstemän har flera överläggningar skett:

- Ekonomichef
- Redovisningschef
- Förvaltningschef och måltidschef, samhällsutvecklingsförvaltningen
- Säkerhetschef
- Personal från fältverksamheten
- Förvaltningschef räddningstjänsten
- Förvaltningschef och enhetschefer, socialförvaltningen

Genom dessa överläggningar har kommunrevisionen fått information och konstruktiva diskussioner har förts. Kommunens revisorer har dokumenterat erhållen information och förda diskussioner i minnesanteckningar.

2.2 Genomförda revisionsrapporter

Nedan redovisas genomförda revisionsrapporter fram till dess att revisionsberättelsen för år 2024 behandlats. Samtliga av revisionsrapporterna har översänts till respektive nämnd/styrelse för svar samt till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

- Yttrande granskning delårsrapport 2024

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433354

- Granskning av god ekonomisk hushållning per 2024-08-31
- Granskning God ekonomisk hushållning per 2024-12-31
- Yttrande granskning årsredovisning 2024
- Granskning ekonomistyrningen
- Granskning av styrning och utveckling av utbildning
- Uppföljande granskning intern kontroll avseende hanteringen av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar
- Grundläggande granskning nämnder
- Grundläggande granskning bolagen
- Granskning av direktupphandlingar

2.3 Samordnad revision och lekmannarevision i de kommunala koncernföretagen

Kommunens revisorer har uppdraget att granska verksamheten i kommunens koncernföretag genom de lekmannarevisorer som är valda i dessa.

Lekmannarevisorerna avlämnar granskningsrapporter för respektive bolag

2.4 Samarbete med andra kommuners revisorer och regionen Jönköpings revisorer

Erfarenhetsutbyte och överläggningar har under året skett med kommunrevisorerna i Jönköpings län samt med Region Jönköpings revisorer.

Gemensam överläggning har genomförts med revisorerna i Gnosjö kommun, Vaggeryd, Värnamo och med Tranemo kommun när det gäller de gemensamma nämnderna räddningsnämnden och bygg- och miljönämnden samt med överförmyndarnämnden GGVV.

2.5 Sakkunnigt biträde för kommunens revisorer och lekmannarevisorer

Under året har PwC haft uppdraget, som sakkunnigt biträde för kommunens revisorer. Detta har bl.a. inneburit genomförande av fördjupade granskningar, administration, möten, överläggningar med nämnder, enskilda tjänstemän och studiebesök. Minnesanteckningar samt medverkat vid upprättande av olika skrivelser.

På uppdrag av kommunens revisorer har de sakkunniga löpande under året undersökt olika frågeställningar, som efter hand uppkommit och rådgivit revisionen.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433354

Till revisorerna i Gislaveds kommun (org.nr 212000-0514)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gislaveds kommun utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2024-01-01–2024-12-31.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för Gislaveds kommun för år 2024-01-01–2024-12-31. Förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna andra information återfinns på sidorna [4-5, 71, 84-86, 94-119]. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433352

investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,

2. Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

3. Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

4. Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433352

investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

5. Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” och ”Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Datum enligt digital signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Mats Åkerlund
Auktoriserad revisor

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433352

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-05-02 08:34:26 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Mats Erik Åkerlund

Mats Åkerlund
Managing Director

Leveranskanal: E-post

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS 2025:68 Handling: 1433352

Granskning av god ekonomisk hushållning 2024-12-31

Gislaveds kommun

Revisionsrapport
April 2025

Projektledare Carl-Magnus Stenehav
Kvalitetssäkrare Rebecca Lindström

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433353

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Resultat från granskningen utgör även underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av rapporten. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, 11:20, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024. Övrig avgränsning, se avsnitt “Syfte och revisionsfrågor”.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt). Rapportens innehåll har sakgranskats av berörda.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433353

Om årsredovisning 2024

Iakttagelser

- Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024 och som behandlats av kommunstyrelsen 2024-04-16. Styrelsen har därmed inte överlämnat årsredovisningen till kommunfullmäktige och revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april).
- Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för kommunens verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2024 visar följande:
    - Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att styrelse och nämnder sammantaget inte bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram. Nämnderna redovisar totalt sett ett underskott på 95 mnkr. Samhällsutvecklingsnämnden (-21 mnkr), socialnämnden (-51 mnkr), kommunstyrelsen (-26 mnkr) och utbildningsnämnden (-2 mnkr).
    - Den innehåller en investeringsredovisning. Av denna framgår att styrelse och nämnder sammantaget redovisar en budgetavvikelse avseende investeringar på 58 mnkr, genomförandegrad på 82 %. Avvikelsen förklaras i huvudsak inom samhällsutvecklingsnämndens verksamheter (64 mnkr).
    - Finansiell analys sker utifrån *resultat, kapacitet, risk och kontroll* däribland ett antal finansiella nyckeltal. När det gäller kommunens soliditet som ger en indikation på kommunens finansiella stabilitet. Av redovisningen framgår att soliditeten har *minskat* över tid. Soliditet (inklusive pensionsåtagande) per 2024-12-31 uppgår till 29 % (39 %). Försämringen beror i huvudsak på att kommunens egna kapital minskat på grund av årets negativa resultat på 88 mnkr och att balansomsluttningen ökat. Någon jämförelse med andra likartade kommuner sker inte.
    - Upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden lämnas. Av redovisningen framgår att den totala sjukfrånvaron bland anställda uppgått till 7,2 % under året. Här lämnas även information hur sjukfrånvaron förändrats jämfört med föregående år. Årsredovisningen *saknar* information om hur kommunens sjukfrånvaro förhåller sig till andra likartade kommuner.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433353

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

Iakttagelser

- I årsredovisningen görs en avstämning avseende kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål som fastställts i *Budget 2024 med plan 2025-2027*. Kommunstyrelsen gör den sammanfattande bedömningen att god ekonomisk hushållning inte uppnås för år 2024 med anledning av nämndernas negativa budgetavvikelser mot de av fullmäktige beslutade budgetramar.

- Kommunfullmäktige har beslutat om två finansiella mål (resultatmål och soliditetsmål) kopplat till god ekonomisk hushållning. Målet om ett genomsnittligt resultat på 35 mnkr avser perioden 2022-2036. Årets resultat per 2024 uppgår till -88 mnkr. I årsredovisningen anges att det genomsnittliga resultatet för perioden 2022-2036 beräknas uppgå till 31 mnkr. För perioden 2025-2036 används de resultatnivåer som kommunfullmäktige antagit i *budget 2024 med plan 2025-2027* under rubrik *Finansiell analys*. Kommunstyrelsen gör bedömningen att resultatmålet inte uppfylls. När det gäller fullmäktiges andra finansiella mål om att genomsnittlig soliditet ej ska understiga 55 % (exkl. pensionsåtaganden) avser perioden 2022-2036. Soliditeten för år 2024 uppgår till 48 %. I årsredovisningen anges att den genomsnittliga soliditeten för perioden 2022-2036 beräknas uppgå till 54 %. För perioden 2025-2036 används de soliditetsnivåer som kommunfullmäktige antagit i budget 2024 med plan 2025-2027 under rubrik *Finansiell analys*. Kommunstyrelsen gör bedömningen att soliditetsmålet inte uppfylls.

- I årsredovisningen sker en uppföljning av bl.a kritiska kvalitetsfaktorer och utvecklingsmål. Utifrån kommunens grunduppdrag har kritiska kvalitetsfaktorer tagits fram. När det gäller måluppfyllelse av de nio kritiska kvalitetsfaktorerna är kommunstyrelsens bedömning att tre uppfylls, fem uppfylls delvis och ett uppfylls inte. När det gäller utvecklingsmålen som är att betraktas som verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning uppfylls 4 mål, 4 mål uppfylls delvis och ett mål nås inte.

Bedömning

- Kommunstyrelsen gör bedömningen att samtliga finansiella mål inte uppnås. Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen gör vi bedömningen att de finansiella målen inte uppnås för perioden 2022-2024. När det gäller nivåerna för perioden 2025-2036 (resultat och soliditet) kan vi inte uttala oss om utan bygger på den prognos som anges i *Budget 2024 med plan 2025-2027.*

- Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara delvis förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i *Budget 2024 med plan 2025-2027*

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433353

Granskningsresultat: Balanskravet

Iakttagelser

- Årets resultat uppgår till -88 mnkr. Årets balanskravsresultat efter balanskravsjusteringar uppgår till -113 mnkr och uppfylls därmed inte.
- Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ianspråkta 113 mnkr från resultatutjämningsreserven.
- Kommunfullmäktige beslutade i *Budget 2024 med plan 2025-2027* om ett budgeterat negativ resultat för år 2024 på 34,5 mnkr. I budgetdokumentet åberopades att underskottet skulle regleras mot kommunens resultatutjämningsreserv genom att åberopa de lokala reglerna för resultatutjämningsreserven samt synnerliga skäl i kommunallagen att inte återställa negativt resultat. Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer för resultatutjämningsreserv antagna av kommunfullmäktige 2018-12-13 anges att medel från resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över konjunkturcykel. Reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat eller med ett belopp som motsvarar reservens storlek om underskottet är större än reserven. I riktlinjerna anges att det är svårt att definiera hur en konjunkturcykel ser ut, hur omfattande den är samt att fastslå hur en utjämning av konjunkturen ska gå till. Enligt riktlinjerna kan disponering av RUR göras efter egen bedömning av hur en konjunkturcykel ska mätas. I beslutet anges att prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, kan användas som riktmärke för hur disponeringen från RUR får göras. Kommunstyrelsen motiverar beslutet om att den reala skatteutvecklingen är negativ på grund av den historiskt höga prisutvecklingen som rådde under år 2024 samt att Gislaveds kommun under 2024 var en nettoutflyttningskommun. Utifrån ovan anser kommunstyrelsen att kraven är uppfyllda för att disponera RUR, enligt det lokala beslutet av hur en konjunkturcykel kan mätas.

Bedömning

- Vi bedömer att det lagstadgade balanskravet inte är uppfyllt per 2024-12-31. Disponering av resultatutjämningsreserven bedöms i allt väsentligt skett enligt kommunfullmäktiges riktlinjer.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433353

Samlad bedömning

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med fullmäktiges beslutade mål för god ekonomisk hushållning?		
- Finansiella mål	**Nej, ej uppfyllt**	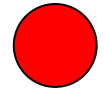
- Verksamhetsmål	**Delvis, uppfyllt**	
2. Är resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?		
- Följsamhet till balanskravet	**Nej, ej uppfyllt**	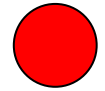
3. Disponeras resultatutjämningsreserv enligt fullmäktiges riktlinjer?	**Ja, uppfyllt**	

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433353

2025-04-22

Carl-Magnus Stenehav

_____

Uppdragsledare/projektledare

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433353

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Gislaveds kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2024-12-06. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

GISLAVEDS KOMMUN

Kommunens revisorer

Till Kommunfullmäktige Gislaveds kommun
Organisationsnummer: 212000-0514

REVISIONSBERÄTTELSE 2024

Vi, av kommunfullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och kommunfullmäktigeberedningar samt genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens bolag. Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till kommunfullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt kommunfullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”*Årsrapport för kommunens revisorer verksamhetsåret 2024*”.

Likt tidigare år ser vi med oro på kommunens ekonomi, årets resultat uppgår till -88 mnkr och årets balanskravsresultat efter balanskravsjusteringar uppgår till -113 mnkr. Årets resultat har påverkats positivt av engångskaraktär avseende återläggning av tidigare avsatta medel av för omhändertagande av kommunens deponier (20 mnkr). Nämnderna sammantaget redovisar underskott på 95 mnkr varav samhällsutvecklingsnämnden (-21 mnkr), socialnämnden (-51 mnkr), kommunstyrelsen (-26 mnkr) och utbildningsnämnden (-2 mnkr). Soliditet (inklusive pensionsåtagande) uppgår till 29 % och har sjunkit jämfört med föregående år (39 %).

Tillräckligt med åtgärder anses inte vidtagits utifrån kommunstyrelsens och nämndernas ekonomiska situation för år 2024. Socialnämnden har även en historik med väsentliga underskott under flera år. Det pågår inom nämnderna ett arbete med åtgärdsplaner och genomförande av detta. Detta arbete bedöms inte fått tillräckliga effekter för verksamhetsåret 2024. Samhällsutvecklingsnämndens prognossäkerhet bedöms inte ha skett utifrån tillräcklig kontroll. Detta utifrån alltför stora skillnader mellan avlämnade prognoser under året jämfört med nämndens faktiska resultat i bokslutet. I detta hänseende ska dock nämnas att nämnden redovisade ett bättre resultat än vad nämnden tidigare prognostiserat. Kommunstyrelsen bedöms inte helt bedrivit en tillräcklig uppsiktsplikt kopplat till nämndernas ekonomiska situation och inte vidtagit tillräckliga med åtgärder för att uppnå kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vidare ser vi ytterligare utmaningar såsom demografiska förändringar och en beräknad negativ befolkningsutveckling som kommer påverka kommunens intäkter. Detta tillsammans med att det planeras för historiskt höga investeringsnivåer som medför ökade drift- och avskrivningskostnader. Vi ser allvarligt på nämndernas underskott och kommer framöver följa utvecklingen nogsamt. Vi uppmanar även kommunfullmäktige att göra detsamma. Åtgärder krävs av kommunstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt och av nämnderna för att framöver säkerställa en god ekonomisk hushållning.

Vi riktar kritik gällande samhällsutvecklingsnämnden och kommunstyrelsen för bristande måluppfyllelse, ekonomi och brister i styrning och intern kontroll av ekonomi. Vi är starkt kritiska till socialnämnden för bristande måluppfyllelse, ekonomi och brister i styrning och intern kontroll av ekonomi.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433351

-Vi bedömer att socialnämnden, samhällsutvecklingsnämnden och kommunstyrelsen inte bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. Detta med anledningen av nämndernas betydande ekonomiska underskott. Nämnderna bedöms inte ha vidtagit tillräckligt med åtgärder utifrån nämndernas ekonomiska situation.

Vi bedömer att övriga nämnder i Gislaveds kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

-Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

-Vi bedömer att socialnämndens och samhällsutvecklingsnämndens interna kontroll inte varit tillräcklig. Detta med anledning av att nödvändiga åtgärder inte vidtagits utifrån deras ekonomiska situation.

Vi bedömer att kommunstyrelsens interna kontroll inte varit tillräcklig. Detta med anledning av att tillräckligt med åtgärder inte vidtagits utifrån styrelsens ekonomiska situation. Vidare har kommunstyrelsen inte bedrivit en fullgod uppsiktsplikt kopplat till nämndernas ekonomiska situation och inte vidtagit nödvändiga åtgärder i tid. Kommunstyrelsen bedöms inte ha uppnått kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Vi bedömer att övriga nämnders interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

-Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen vad gäller de finansiella målen inte är förenligt med kommunfullmäktiges mål.

-Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten.

Vi riktar anmärkning mot socialnämnden för bristande måluppfyllelse, ekonomi och brister i styrning och intern kontroll av ekonomi.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelse, kommunens nämnder och gemensamma nämnder, beredningar samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för år 2024.

Gislaved dag enligt digital signering.

Inga-Maj Eleholt	Kristina Adolfsson	Marie Lackenbauer
Mattias Johansson	Nena Stamenkovic	Tomas Norlander

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Årsrapport för kommunens revisorer verksamhetsåret 2024
Yttrande om årsredovisning 2024
Granskning god ekonomisk hushållning 2024
Yttrande om delårsrapport 2024
Granskning god ekonomisk hushållning delårsrapport 2024

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433351

Granskning av ekonomistyrning
Granskning av styrning och utveckling av utbildning
Granskning av direktupphandlingar
Uppföljande granskning intern kontroll avseende hanteringen av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar
Grundläggande granskning Enter AB
Grundläggande granskning AB Gislavedshus
Grundläggande granskning Gislaved Energi AB
Grundläggande granskning Gislaveds Kommunhus AB
Grundläggande granskning Gisletorp lokaler AB
Granskningsrapport Gislaveds Energi AB
Granskningsrapport Gislaveds Energi Koncern AB
Granskningsrapport Gislaveds Energi Elnät AB
Granskningsrapport Gislaved Energi Service AB
Granskningsrapport AB Gislavedshus
Granskningsrapport Gislaveds Kommunhus AB
Granskningsrapport Gisletorp lokaler AB
Granskningsrapport Enter Gislaved AB
Granskningsrapport Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB
Årsredovisning och revisionsberättelse Gislaved Energi AB
Årsredovisning och revisionsberättelse Gislaved Energi Koncern AB
Årsredovisning och revisionsberättelse Gislaved Energi Elnät AB
Årsredovisning och revisionsberättelse Gislaved Energi Service AB
Årsredovisning och revisionsberättelse AB Gislavedshus
Årsredovisning och revisionsberättelse Kommunhus AB
Årsredovisning och revisionsberättelse Gisletorp lokaler AB
Årsredovisning och revisionsberättelse Enter Gislaved AB
Årsredovisning och revisionsberättelse Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433351

Deltagare

MATTIAS JOHANSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-05-02 09:04:27 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: MATTIAS JOHANSSON

Mattias Johansson

Leveranskanal: E-post

NENA STAMENKOVIC Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-05-02 12:51:49 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: NENA STAMENKOVIC

Nena Stamenkovic

Leveranskanal: SMS

MARIE LACKENBAUER Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-05-02 09:11:02 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: MARIE LACKENBAUER

Marie Lackenbauer

Leveranskanal: E-post

KRISTINA ADOLFSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-05-02 09:23:11 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: KRISTINA ADOLFSSON

Kristina Adolfsson

Leveranskanal: E-post

TOMAS NORLANDER Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-05-02 09:48:52 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Tomas Lars Norlander

Tomas Norlander

Leveranskanal: E-post

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS 2025 68 Handling: 1433351

Signerat med Svenskt BankID — *2025-05-02 09:03:52 UTC*

Undertecknare — Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: INGA-MAJ ELEHOLT

Inga-Maj Eleholt

Leveranskanal: E-post

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433351

Grundläggande granskning av styrelse och nämnder 2024

Gislaveds kommun

April 2025

Henric Eliasson

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Innehållsförteckning

Sammanfattning med rekommendationer	4
Inledning	5
Kommunstyrelsen	7
Utbildningsnämnden	14
Socialnämnden	21
Samhällsutvecklingsnämnden	28
Bygg- och miljönämnden	35
Räddningsnämnden	42

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Sammanfattning

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Sammanfattande revisionell bedömning

Revisionsobjekt	Övergripande revisionsfråga		
	Styrning, kontroll och åtgärder	Måluppfyllelse verksamhet	Måluppfyllelse ekonomi
Kommunstyrelsen	Gul	Gul	Röd
Utbildningsnämnden	Gul	Gul	Gul
Socialnämnden	Gul	Gul	Röd
Samhällsutvecklingsnämnden	Gul	Gul	Röd
Bygg- och miljönämnden	Gul	Gul	Grön
Räddningsnämnden	Grön	Grön	Grön

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Inledning

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. I dess uppdrag ingår att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Utövar och vidtar styrelse och nämnder en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden?
2. Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål?
3. Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål?

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:1, 6:6 och följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av mål och budget 2024.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2024. I övrigt se “syfte och revisionsfrågor”.

Respektive revisionsfråga bedöms med hjälp av signalsystem: grön (ja/tillräckligt), gul (delvis), röd (nej/otillräckligt) eller grå (går ej att bedöma).

Rapportens innehåll har sakgranskats av berörda.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Kommunstyrelsen

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Sammanfattning

Övergripande revisionsfrågor	Revisionell bedömning	Kommentar
Utövar och vidtar styrelsen en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden? *Baseras på delfrågor i avsnitt 1-4, 6-8*	Gul	Styrelsen utövar och vidtar inte helt en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden. Styrelsen har inte fattat tillräckliga beslut för att nå målen för verksamheten. Styrelsen har inte fattat tillräckliga beslut för att nå målen för ekonomin.
Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5a*	Gul	Redovisat resultat för verksamheten är delvis förenligt med beslutade mål. Av styrelsens årsredovisning för 2024 framgår att tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda, medans sex kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda och en kritisk kvalitetsfaktor bedöms som ej uppnådd. Det framgår även att fyra utvecklingsmål bedöms som delvis uppnådda medans tre utvecklingsmål bedöms som uppnådda.
Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5b*	Röd	Av styrelsens årsredovisning för 2024 framgår att styrelsen redovisar en negativ budgetavvikelse på -25,8 mnkr under 2024. Samtliga av kommunfullmäktiges finansiella mål uppfylls ej. Kommunstyrelsen har inom ramen för reglemente ett ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning och ska övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till styrelsen:

- Att styrelsen vidtar åtgärder för samtliga kontrollmoment inom ramen för internkontrollplanen där avvikelser noterats.
- Att styrelsen vidtar åtgärder för att nå målen för verksamheten vid bristande måluppfyllelse.

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har styrelsen antagit en plan för verksamheten?	Grön	Styrelsen antog en nämndplan för 2023-2026 vid sammanträdet 2023-12-06 - **§297**
2. Budget	a) Har styrelse antagit en budget för verksamheten?	Grön	Styrelsen antog en budget för 2024 vid sammanträdet 2023-12-06 - **§298.** I samband med sakavstämningen framgår att styrelsens budget reviderades vid sammanträdet 2024-02-28 **- §46**
3. Mål	a) Finns mål formulerade för styrelsens verksamhet?	Grön	I styrelsens nämndplan för 2024 framgår att sex prioriterade målområden formulerats. Utöver detta har sju utvecklingsmål samt 10 kritiska kvalitetsfaktorer formulerats i styrelsens budget för 2024.
	b) Finns mål formulerade för styrelsens ekonomi?	Grön	Styrelsen har antagit en budget för sin verksamhet. Antagen budget räknas som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Granskningen noterar att styrelsens utvecklingsmål samt kritiska kvalitetsfaktorer saknar tydliga målvärden för uppföljning. Målet för ekonomin bedöms mätbart.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har styrelsen upprättat instruktion för rapportering till styrelse?	Grön	Av dokumentet “ekonomiska styrprinciper” (fastställd av fullmäktige 2024-10-28) framgår att nämnderna ska rapportera till styrelsen enligt fastställd tidplan för ekonomistyrningsprocessen genom uppföljningsrapporter, delårsrapport samt årsredovisning.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	Grön	Av styrelsens delårsrapport per augusti 2024 framgår att uppföljning gjorts av samtliga kritiska kvalitetsfaktorer och samtliga utvecklingsmål.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	Grön	Styrelsens delårsrapport per augusti 2024 följer upp styrelsens ekonomi.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar styrelsen tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	Av styrelsens delårsrapport per augusti 2024 framgår att två kritiska kvalitetsfaktorer bedöms uppnås under 2024 medans åtta kritiska kvalitetsfaktorer bedöms delvis uppnås under 2024. Vid sammanträdet 2024-09-18 - §149 behandlade styrelsen delårsrapporten. Granskningen noterar att styrelsen vid detta tillfälle inte beslutat om några särskilda åtgärder för att nå målen för verksamheten. Det framgår även att fyra utvecklingsmål bedöms delvis uppnås under 2024 medans tre bedöms uppnås under 2024. Av styrelsens årsredovisning för 2024 framgår att tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda, medans sex kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda och en kritisk kvalitetsfaktor bedöms som ej uppnådd. Det framgår även att fyra utvecklingsmål bedöms som delvis uppnådda medans tre utvecklingsmål bedöms som uppnådda. Sammantaget innebär det att tillräcklig åtgärder inte helt vidtagits.
	e) Vidtar styrelsen tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	Av styrelsens delårsrapport per augusti 2024 framgår att styrelsens prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -17,9 mnkr för helåret 2024. Av styrelsens årsredovisning för 2024 framgår att styrelsen redovisar en negativ budgetavvikelse på -25,8 mnkr under 2024. Underskottet beror till stor del på att verksamhetsfastighet sålts. För de fastigheter som ligger kvar inom ramen för kommunstyrelsens ansvar täcker inte internhyran de kostnader som förvaltningen har. Kommunstyrelsen fattade 2024-11-13 beslut om nya riktlinjer för internhyror. Styrelsen behandlade delårsrapporten vid sammanträdet 2024-09-18 - §149. I samband med detta beslutade styrelsen att bla uppmana kommunstyrelseförvaltningen och samhällsutvecklingsförvaltningen att vidta ett antal åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Med anledning av att underskottet ökade bedöms kommunstyrelsen inte helt vidtagit tillräckliga åtgärder.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 14333368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) Når styrelsen uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Av styrelsens årsredovisning för 2024 framgår att tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda, medans sex kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda och en kritisk kvalitetsfaktor bedöms som ej uppnådd. Det framgår även att fyra utvecklingsmål bedöms som delvis uppnådda medans tre utvecklingsmål bedöms som uppnådda.
	b) Når styrelsen uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Av styrelsens årsredovisning för 2024 framgår att styrelsen redovisar en negativ budgetavvikelse på -25,8 mnkr under 2024. Inom kommunstyrelsen redovisar fastighetsavdelningen ett underskott på 39 mnkr som till största del beror på effekter av försäljning av verksamhetslokaler och för låga internhyror under 2024. Av kommunfullmäktiges tre finansiella mål uppfylls inget av målen.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
6. Riskanalys	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Grön	Styrelsen behandlade en riskanalys vid sammanträdet 2024-02-07 - §21
7. Plan för intern kontroll	b) Har stryelsen antagit plan för innevarande år?	Grön	Nuvarande internkontrollplan gäller för 2024
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Styrelsens internkontrollplan innehåller totalt 11 risker, med tillhörande kontrollmoment
8. Rapportering	a) Har styrelsen upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	Av det kommunövergripande reglementet för intern kontroll (fastställt av KF 2019-06-17 - §82) framgår att styrelsen och nämnderna årligen ska besluta om en uppföljningsrapport av internkontrollplanen.
	b) Sker rapportering till styrelsen enligt direktiv?	Grön	Styrelsen tog del av uppföljning av internkontrollplanen för 2024 vid sammanträdet 2025-02-05 - §32
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Uppföljningen av styrelsens internkontrollplan för 2024 följer upp samtliga risker.
	d) Vidtar styrelsen vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Gul	Av uppföljningen av internkontrollplanen för 2024 framgår att tio kontrollmoment bedöms som godkända, varningar har noterats för sju kontrollmoment och nio kontrollmoment bedöms som ej godkända. Granskningen noterar att åtgärder endast presenteras för de kontrollmoment där varning noterats och inte för kontrollmomenten som bedömts som ej godkända.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Utbildningsnämnden

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Sammanfattning

Övergripande revisionsfrågor	Revisionell bedömning	Kommentar
Utövar och vidtar nämnden en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden? *Baseras på delfrågor i avsnitt 1-4, 6-8*	Gul	Nämndens styrning, kontroll och åtgärder har endast delvis varit tillräcklig under granskningsperioden. Ett par utvecklingsområden har noterats i granskningen. Nämnden har inte fattat tillräckliga beslut för att nå målen för verksamheten.
Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5a*	Gul	Redovisat resultat för verksamheten är delvis förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024. Av nämndens fyra utvecklingsmål bedöms tre som delvis uppnådda och ett som uppnått under 2024.
Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5b*	Gul	Redovisat resultat för år 2024 är inte förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -1,5 mnkr under 2024. Nämnden har till viss del fattat beslut om åtgärdet för att nå mål för ekonomin.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Att nämnden vidtar åtgärder för att nå målen för verksamheten vid bristande måluppfyllelse.
- Att nämnden vidtar ytterligare åtgärder för att nå målen för ekonomin

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en verksamhetsplan för 2023-2026 vid sammanträdet 2023-11-21 - §110
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en budget för 2024 vid sammanträdet 2023-11-21 - §111
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Av nämndens budget för 2024 framgår att totalt fyra utvecklingsmål har formulerats för nämndens verksamhet. Utöver detta har sex kritiska kvalitetsfaktorer formulerats
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden har antagit en budget för sin verksamhet. Antagen budget räknas som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Av nämndens verksamhetsplan för 2023-2206 framgår att de prioriterade målområdena saknar tydliga mått för uppföljning. Målet för ekonomin bedöms som mätbart.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Av dokumentet “ekonomiska styrprinciper” (fastställd av fullmäktige 2024-10-28) framgår att nämnderna ska rapportera till styrelsen enligt fastställd tidplan för ekonomistyrningsprocessen genom uppföljningsrapporter, delårsrapport samt årsredovisning.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	Grön	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att uppföljning gjorts av fyra av sex kritiska kvalitetsfaktorer och av samtliga utvecklingsmål.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	Grön	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer upp nämndens ekonomi.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms delvis uppnås under 2024 och en bedöms uppnås. Tre utvecklingsmål bedöms delvis uppnås under 2024 medans ett bedöms uppnås. Nämnden behandlade delårsrapporten vid sammanträdet 2024-09-17 - §84. Av protokollet framgår att nämnden inte fattat några beslut för att öka måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024. Av nämndens fyra utvecklingsmål bedöms tre som delvis uppnådda och ett som uppnått under 2024.
	e) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att nämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -5,4 mnkr för helåret 2024. Nämnden behandlade delårsrapporten vid sammanträdet 2024-09-17 - §84. Av protokollet framgår att nämnden fattat ett antal beslut för att nå målen för ekonomin. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -1,5 mnkr under 2024, vilket vittnar om att åtgärder vidtagits.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) Når nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024. Av nämndens fyra utvecklingsmål bedöms tre som delvis uppnådda och ett som uppnått under 2024.
	b) Når nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Gul	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -1,5 mnkr under 2024.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
6. Riskanalys	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Grön	Nämnden behandlade en riskanalys vid sammanträdet 2024-02-27 - §18
7. Plan för intern kontroll	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Nämnden antog en internkontrollplan för 2024 vid sammanträdet 2024-02-27 - §19
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Nämndens internkontrollplan innehåller totalt 11 risker för nämndens verksamhet.
8. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	Av det kommunövergripande reglementet för intern kontroll (fastställt av KF 2019-06-17 - §82) framgår att styrelsen och nämnderna årligen ska besluta om en uppföljningsrapport av internkontrollplanen.
	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Grön	Nämnden tog del av uppföljning av internkontrollplanen för 2024 vid sammanträdet 2025-02-25 - §21
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Uppföljningen av internkontrollplanen för 2024 följer upp samtliga risker.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön	Av uppföljningen av internkontrollplanen för 2024 framgår att sju kontrollmoment bedöms som godkända medans varning redovisas för åtta kontrollmoment. För de kontrollmoment där varning redovisas presenteras också åtgärder för att öka måluppfyllelsen

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Socialnämnden

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Sammanfattning

Övergripande revisionsfrågor	Revisionell bedömning	Kommentar
Utövar och vidtar nämnden en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden? *Baseras på delfrågor i avsnitt 1-4, 6-8*	Gul	Nämndens styrning, kontroll och åtgärder har endast delvis varit tillräcklig under granskningsperioden. Ett par utvecklingsområden har noterats i granskningen. Nämnden har inte fattat några särskilda beslut för att nå målen för verksamheten. Nämnden har inte fattat tillräckliga beslut för att nå målen för ekonomi.
Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5a*	Gul	Redovisat resultat för verksamheten är delvis förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att sju kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024. Av nämndens sex utvecklingsmål bedöms fem som uppnådda och ett som ej uppnått under 2024.
Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5b*	Röd	Redovisat resultat för år 2024 är inte förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -50,7 mnkr under 2024. Socialnämnden har under året beslutat om åtgärder/åtgärdsplaner (2024-06-18, 2024-09-19, 2024-10-22 och 2024-11-26). Åtgärderna bedöms inte ha gett tillräckliga effekter avseende 2024 års resultat.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Att nämnden vidtar åtgärder för att nå målen för verksamheten vid bristande måluppfyllelse.
- Att nämnden säkerställer att beslutade åtgärder för ekonomi genomförs och får önskade effekter. Vid behov vidta ytterligare åtgärder för att nå målen för ekonomin.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en verksamhetsplan för 2023-2026 vid sammanträdet 2023-10-24 - §119
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en budget för 2024 vid sammanträdet 2023-11-21 - §138
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Av nämndens budget för 2024 framgår att totalt 6 utvecklingsmål har formulerats för nämndens verksamhet. Utöver detta har tio kritiska kvalitetsfaktorer formulerats.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden har antagit en budget för sin verksamhet. Antagen budget räknas som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	Av nämndens verksamhetsplan för 2023-2026 framgår att de prioriterade målområdena har tillhörande mål/uppdrag för att mäta måluppfyllelsen för de prioriterade målområdena. Målet för ekonomin bedöms som mätbart.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Av dokumentet “ekonomiska styrprinciper” (fastställd av fullmäktige 2024-10-28) framgår att nämnderna ska rapportera till styrelsen enligt fastställd tidplan för ekonomistyrningsprocessen genom uppföljningsrapporter, delårsrapport samt årsredovisning.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	Grön	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer upp samtliga kvalitetsfaktorer samt utvecklingsmål.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	Grön	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer upp nämndens ekonomi. Till detta har nämnden infört månadsvisa uppföljningar avseende ekonomi.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att åtta kritiska kvalitetsfaktorer bedöms uppnås under 2024 medans två bedöms delvis uppnås under 2024. Fyra utvecklingsmål bedöms uppnås under 2024 medans två bedöms delvis uppnås. Nämnden behandlade delårsrapporten vid sammanträdet 2024-09-19 - §92. Av protokollet framgår att nämnden inte fattat några beslut för att öka måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att sju kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024. Av nämndens sex utvecklingsmål bedöms fem som uppnådda och ett som ej uppnått under 2024.
	e) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Röd	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att nämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -52,8 mnkr för helåret 2024. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -50,7 mnkr för helåret 2024. Socialnämnden har under året beslutat om åtgärder/åtgärdsplaner (2024-06-18, 2024-09-19, 2024-10-22 och 2024-11-26). Åtgärderna bedöms inte ha gett tillräckliga effekter avseende 2024 års resultat.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) Når nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att sju kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024. Av nämndens sex utvecklingsmål bedöms fem som uppnådda och ett som ej uppnått under 2024.
	b) Når nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -50,7 mnkr för helåret 2024.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
6. Riskanalys	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Grön	Av nämndens protokoll från sammanträdet 2023-12-19 -§154 framgår att en internkontrollplan ska baseras på en riskanalys. Av protokollet framgår även att nämnden tog del av en riskanalys framtagen av förvaltningen.
7. Plan för intern kontroll	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Nämnden antog en internkontrollplan för 2024 vid sammanträdet 2023-12-19 - §154
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Nämndens internkontrollplan för 2024 innehåller totalt 8 risker med tillhörande kontrollmoment för nämndens verksamhet.
8. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	Av det kommunövergripande reglementet för intern kontroll (fastställt av KF 2019-06-17 - §82) framgår att styrelsen och nämnderna årligen ska besluta om en uppföljningsrapport av internkontrollplanen.
	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Grön	Nämnden tog del av uppföljning av internkontrollplanen för 2024 vid sammanträdet 2025-02-25 - §15
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Av uppföljningen av internkontrolllplanen för 2024 framgår att åtta kontrollmoment bedöms godkända. För fyra kontrollmoment har en varning noterats och ett kontrollmoment bedöms som ej godkänt.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön	Vid sammanträdet 2025-02-25 - §15 där nämnden behandlade uppföljningen av internkontrollplanen framgår att nämnden har en god kvalitet och kontroll av identifierade risker. Nämnden beslutade att godkänna uppföljningen utan att vidta åtgärder.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Samhällsutvecklingsnämnden

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Sammanfattning

Övergripande revisionsfrågor	Revisionell bedömning	Kommentar
Utövar och vidtar nämnden en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden? *Baseras på delfrågor i avsnitt 1-4, 6-8*	Gul	Nämndens styrning, kontroll och åtgärder har endast delvis varit tillräcklig under granskningsperioden. Nämnden har till viss del fattat beslut för att nå målen för verksamheten samt ekonomin. Åtgärderna bedöms inte ha gett önskad effekt.
Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5a*	Gul	Redovisat resultat för verksamheten är delvis förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att fyra kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024 och en som ej uppnådd. Av nämndens sju utvecklingsmål bedöms sex som delvis uppnådda och ett som uppnått under 2024.
Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5b*	Röd	Redovisat resultat för år 2024 är inte förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -21,4 mnkr för helåret 2024.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Att nämnden vidtar ytterligare åtgärder för att nå målen för verksamheten.
- Att nämnden säkerställer att beslutade åtgärder för ekonomi genomförs och får önskade effekter. Vid behov vidta ytterligare åtgärder för att nå målen för ekonomin.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en verksamhetsplan för 2024 vid sammanträdet 2023-12-18 - §96
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en budget för 2024 med plan för 2025-2027 vid sammanträdet 2023-12-18 - §96
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Av nämndens budget för 2024 framgår att totalt åtta kritiska kvalitetsfaktorer har formulerats för nämndens verksamhet. Utöver detta har nämnden formulerat sju utvecklingsmål.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden har antagit en budget för sin verksamhet. Antagen budget räknas som mål för ekonomin
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Av nämndens budget för 2024 framgår att de kritiska kvalitetsfaktorerna saknar tillhörande mått för att mäta måluppfyllelsen. Nämndens utvecklingsmål saknar tillhörande mått för att mäta måluppfyllelsen. Målet för ekonomin bedöms som mätbart.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Av dokumentet “ekonomiska styrprinciper” (fastställd av fullmäktige 2024-10-28) framgår att nämnderna ska rapportera till styrelsen enligt fastställd tidplan för ekonomistyrningsprocessen genom uppföljningsrapporter, delårsrapport samt årsredovisning.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	Gul	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer upp samtliga kritiska kvalitetsfaktorer. Granskningen noterar dock att någon uppföljning av nämndens utvecklingsmål inte gjorts i delårsrapporten per augusti 2024.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	Grön	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer upp nämndens ekonomi.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att fyra kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda, medans resterande fyra bedöms som delvis uppnådda.Nämnden behandlade delårsrapporten vid sammanträdet 2024-09-19 - §59. Av protokollet framgår att nämnden fattat ett antal beslut för att öka måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att fyra kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024 och en som ej uppnådd. Av nämndens sju utvecklingsmål bedöms sex som delvis uppnådda och ett som uppnått under 2024.
	e) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att nämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -40,8 mnkr för helåret 2024. Nämnden behandlade delårsrapporten vid sammanträdet 2024-09-19 - §92. Av protokollet framgår att nämnden beslutade att uppmana samhällsutvecklingsförvaltningen att vidta åtgärder för att omhänderta det prognostiserade underskottet för 2024. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -21,4 mnkr för helåret 2024. Vid nämndens möte 2024-12-16 beslutades om en åtgärdsplan. Resultatförbättringar visar på att nämnden till viss del har vidtagit åtgärder men att dessa åtgärder inte gett tillräckliga effekter avseende 2024 års resultat.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 14333668

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) Når nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att fyra kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans tre kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppnådda under 2024 och en som ej uppnådd. Av nämndens sju utvecklingsmål bedöms sex som delvis uppnådda och ett som uppnått under 2024.
	b) Når nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -21,4 mnkr för helåret 2024.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
6. Riskanalys	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Grön	Nämnden behandlade en riskanalys för internkontrollplan vid sammanträdet 2024-03-18 - §12
7. Plan för intern kontroll	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Nämnden antog en internkontrollplan för 2024 vid sammanträdet 2024-03-18 - §12
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Nämndens internkontrollplan för 2024 innehåller totalt sju risker med tillhörande kontrollmoment för nämndens verksamhet
8. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	Av det kommunövergripande reglementet för intern kontroll (fastställt av KF 2019-06-17 - §82) framgår att styrelsen och nämnderna årligen ska besluta om en uppföljningsrapport av internkontrollplanen.
	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Grön	Nämnden tog del av uppföljning av internkontrollplanen vid sammanträdet 2025-02-24 -§10
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Av uppföljningen av internkontrolllplanen för 2024 framgår att nio kontrollmoment bedöms som godkända medans en varning noterats för tre kontrollmoment.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön	Nämnden beslutade att godkänna uppföljningen av internkontrollplanen för 2024 utan att vidta åtgärder. Granskningen noterar dock att av uppföljnngen av internkontrollplanen framgår att inga åtgärder vidtagits för de kontrollmoment där varning har noterats.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Bygg- och miljönämnden

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Sammanfattning

Övergripande revisionsfrågor	Revisionell bedömning	Kommentar
Utövar och vidtar nämnden en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden? *Baseras på delfrågor i avsnitt 1-4, 6-8*	Gul	Nämndens styrning, kontroll och åtgärder har endast delvis varit tillräcklig under granskningsperioden. Nämnden har inte fattat tillräckliga beslut för att nå målen för verksamheten.
Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5a*	Gul	Redovisat resultat för verksamheten är delvis förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att fyra kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans en kritisk kvalitetsfaktor bedöms som delvis uppnådd under 2024 och en som ej uppnådd. Av nämndens fyra utvecklingsmål bedöms ett som uppnått under 2024 medans resterande tre inte följs upp i årsredovisningen för 2024.
Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5b*	Grön	Redovisat resultat för år 2024 är förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på +2,1 mnkr för helåret 2024.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Att nämnden vidtar ytterligare åtgärder för att nå målen för verksamheten.
- Att nämnden framöver behandlar riskanalysen inför kommande internkontrollplan.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en verksamhetsplan för 2024 vid sammanträdet 2023-10-21 - §121
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en budget för 2024 vid sammanträdet 2023-11-21 - §134
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Av nämndens verksamhetsplan för 2024 framgår att totalt sex kritiska kvalitetsfaktorer formulerats för nämndens verksamhet. Därtill har fyra utvecklingsmål formulerats-
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden har antagit en budget för sin verksamhet. Antagen budget räknas som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Av nämndens budget för 2024 framgår att de kritiska kvalitetsfaktorerna saknar tillhörande mått för att mäta måluppfyllelsen. Nämndens utvecklingsmål saknar tillhörande mått för att mäta måluppfyllelsen. Målet för ekonomin bedöms som mätbart.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Av dokumentet “ekonomiska styrprinciper” (fastställd av fullmäktige 2024-10-28) framgår att nämnderna ska rapportera till styrelsen enligt fastställd tidplan för ekonomistyrningsprocessen genom uppföljningsrapporter, delårsrapport samt årsredovisning.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	Gul	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer fyra av sex kritiska kvalitetsfaktorer. Granskningen noterar dock att någon uppföljning av nämndens utvecklingsmål inte gjorts i delårsrapporten per augusti 2024.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	Grön	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer upp nämndens ekonomi.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att de fyra kritiska kvalitetsfaktorer som följts upp bedöms som uppnådda. Resterande två kritiska kvalitetsfaktorer följs inte upp i delårsrapporten per augusti 2024. Nämnden behandlade delårsrapporten vid sammanträdet 2024-09-10 - §98. Av protokollet framgår att nämnden inte fattat några beslut för att öka måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att fyra kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans en kritisk kvalitetsfaktor bedöms som delvis uppnådd under 2024 och en som ej uppnådd. Av nämndens fyra utvecklingsmål bedöms ett som uppnått under 2024 medans resterande tre inte följs upp i årsredovisningen för 2024.
	e) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att nämnden prognostiserar en positiv budgetavvikelse på +0,9 mnkr för helåret 2024. Av denna anledningen har nämnden inte behövt vidta åtgärder kopplat till ekonomi. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på +2,1 mnkr för helåret 2024.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) Når nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att fyra kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda under 2024 medans en kritisk kvalitetsfaktor bedöms som delvis uppnådd under 2024 och en som ej uppnådd. Av nämndens fyra utvecklingsmål bedöms ett som uppnått under 2024 medans resterande tre inte följs upp i årsredovisningen för 2024.
	b) Når nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på +2,1 mnkr för helåret 2024.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
6. Riskanalys	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Gul	Av nämndens protokoll framgår dock inte på ett tydligt sätt om nämnden behandlat en riskanalys inför internkontrollplanen
7. Plan för intern kontroll	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Nämnden antog en internkontrollplan vid sammanträdet 2023-11-21 - §133
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Nämndens internkontrollplan för 2024 innehåller totalt fyra risker med tillhörande kontrollmoment för nämndens verksamhet
8. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	Av det kommunövergripande reglementet för intern kontroll (fastställt av KF 2019-06-17 - §82) framgår att styrelsen och nämnderna årligen ska besluta om en uppföljningsrapport av internkontrollplanen.
	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Grön	Nämnden tog del av uppföljning av internkontrollplanen vid sammanträdet 2024-12-10 -§155
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Av protokollet från sammanträdet 2024-12-10 -§155 framgår att nämnden bedömer att tre av fyra punkter i internkontrollplanen bedöms som gröna, medans en punkt bedöms som gul.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön	Nämnden beslutade att godkänna uppföljningen av internkontrollplanen för 2024 utan att vidta åtgärder, samt att överlämna rapporten till kommunstyrelsen i Gislaveds kommun.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Räddningsnämnden

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Sammanfattning

Övergripande revisionsfrågor	Revisionell bedömning	Kommentar
Utövar och vidtar nämnden en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden? *Baseras på delfrågor i avsnitt 1-4, 6-8*	Grön	Nämndens styrning, kontroll och åtgärder har varit tillräcklig under granskningsperioden..
Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5a*	Grön	Redovisat resultat för verksamheten är delvis förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att samtliga fem kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda. Av utvecklingsmålen bedöms tre som uppnådda medans två bedöms som delvis uppnådda.
Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5b*	Grön	Redovisat resultat för år 2024 är förenligt med beslutade mål. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på +2,0 mnkr för helåret 2024.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Att nämnden framöver formulerar tillhörande mått för de kritiska kvalitetsfaktorerna för att kunna mäta måluppfyllelsen på ett tydligare sätt.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en verksamhetsplan för 2024 vid sammanträdet 2023-11-01 - §82
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för verksamheten?	Grön	Nämnden antog en budget för 2024 med plan för 2025-2027 vid sammanträdet 2023-11-01 - §82
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Av nämndens budget för 2024 framgår att totalt fyra kritiska kvalitetsfaktorer har formulerats för nämndens verksamhet. Utöver detta har nämnden formulerat fem utvecklingsmål.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden har antagit en budget för sin verksamhet. Antagen budget räknas som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Av nämndens budget för 2024 framgår att de kritiska kvalitetsfaktorerna saknar tillhörande mått för att mäta måluppfyllelsen. Nämndens utvecklingsmål saknar tillhörande mått för att mäta måluppfyllelsen. Målet för ekonomin bedöms som mätbart.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat instruktion för rapportering till nämnden?	Gul	Av dokumentet “ekonomiska styrprinciper” (fastställd av fullmäktige 2024-10-28) framgår att nämnderna ska rapportera till styrelsen enligt fastställd tidplan för ekonomistyrningsprocessen genom uppföljningsrapporter, delårsrapport samt årsredovisning.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	Grön	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer upp samtliga kritiska kvalitetsfaktorer och utvecklingsmål.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	Grön	Nämndens delårsrapport per augusti 2024 följer upp nämndens ekonomi.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att samtliga kritiska kvalitetsfaktorer bedöms uppnås under 2024. Tre utvecklingsmål bedöms delvis uppnås medans två utvecklingsmål bedöms uppnås under 2024. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att samtliga fem kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda. Av utvecklingsmålen bedöms tre som uppnådda medans två bedöms som delvis uppnådda.
	e) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	Av nämndens delårsrapport per augusti 2024 framgår att nämnden prognostiserar en positiv budgetavvikelse på +0,6 mnkr för helåret 2024. Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på +2,0 mnkr för helåret 2024

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) Når nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att samtliga fem kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppnådda. Av utvecklingsmålen bedöms tre som uppnådda medans två bedöms som delvis uppnådda.
	b) Når nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön	Av nämndens årsredovisning för 2024 framgår att nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på +2,0 mnkr för helåret 2024.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
6. Riskanalys	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Grön	Nämnden behandlade en riskanalys för internkontrollplan vid sammanträdet 2023-12-13 - §97
7. Plan för intern kontroll	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Nämnden antog en internkontrollplan för 2024 vid sammanträdet 2024-02-21 - §11
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Nämndens internkontrollplan för 2024 innehåller totalt två risker med tillhörande kontrollmoment för nämndens verksamhet
8. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	Av det kommunövergripande reglementet för intern kontroll (fastställt av KF 2019-06-17 - §82) framgår att styrelsen och nämnderna årligen ska besluta om en uppföljningsrapport av internkontrollplanen.
	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Grön	Nämnden tog del av uppföljning av internkontrollplanen för 2024 vid sammanträdet 2025-02-19 - §10

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
8. Rapportering	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Gul	Av uppföljningen av internkontrolllplanen för 2024 framgår att ingen bedömning av kontrollmomenten görs. Granskningen noterar dock att samtliga två kontrollmoment kommenteras i uppföljningen för helåret 2024. I samband med sakavstämning framgår att bedömning uteblivit på grund av ett administrativt fel hos förvaltningen.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Gul	Nämnden beslutade att godkänna uppföljningen av internkontrollplanen för 2024 utan att vidta åtgärder, samt att överlämna rapporten till kommunstyrelsen i Gislaved samt Gnosjö kommun.

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

2025-04-22

Carl-Magnus Stenehav

Uppdragsledare

Henric Eliasson

Projektledare

pwc.se

Ankom: 2025-05-05 Ärende: KS.2025.68 Handling: 1433368

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Gislaveds kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan 2024-08-26. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Ks §69 Dnr: KS.2025.47 3.9.1

Stiftelsen Torghuset, årsredovisning 2024

Beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att notera informationen och lägga den till handlingarna.

Jäv
Ylva Samuelsson (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ärendebeskrivning
Kommunfullmäktige i Gislaveds kommun har enligt stiftelsen Torghusets stadgar rätt att ta del av stiftelsens räkenskaper och övriga handlingar.

Kommunfullmäktige noterar att det egna kapitalet är negativt med cirka 4 mnkr och att styrelsen för stiftelsen inte har upprättat en kontrollbalansräkning med anledning av övervärde i fastigheten. Stiftelsen Torghusets styrelse gör bedömningen att marknadsvärdet överstiger det negativa egna kapitalet.

Beslutsunderlag
Stiftelsen Torghusets årsredovisning 2024 med verksamhetsberättelse och revisionsberättelse
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 24 mars 2025
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 9 april 2025, §45

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

Årsredovisning

för

TORGHUSET.

STIFTELSEN TORGHUSET
Org.nr. 828500-5321

Räkenskapsåret

2024-01-01 — 2024-12-31

Styrelsen avger följande årsredovisning

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	4
Balansräkning	5
Noter	7
Underskrifter av årsredovisning	9

Styrelsen för STIFTELSEN TORGHUSET avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2024-01-01 – 2024-12-31.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor (SEK), om inte något annat anges.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Stiftelsen Torghuset äger och förvaltar fastighet med lokaler i Smålandsstenar. Uthyrning sker till fasta hyresgäster och tillfälliga arrangemang. Stiftelsens ändamål är att hyra ut lokaler, bedriva nöjes-, kultur- och fritidsverksamhet till gagn för Gislaveds Kommuns invånare och besökande samt upplåta lokaler för sådan verksamhet.

Beträffande verksamheten i övrigt hänvisas till särskild verksamhetsberättelse.

Stiftelsen har sitt säte i Smålandsstenar.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under sommaren uppstod vattenskador på flertalet platser i huset till följd av kraftiga skyfall som orsakade översvämning.

Det som tog störst skada var parkettgolvet i stora salen vilket gjorde salen obrukbar under en period. Då osäkerhet kring hur och när skadan skulle kunna åtgärdas rådde blev man även tvungna att tacka nej till bokningar. I slutändan innebär detta ett byte av hela golvet vilket är planerat till februari 2025 och först då kan en fullständig bedömning av underlagets skick och de fullständiga skadorna göras.

Till följd av de längre perioder hissen slutade fungera under föregående år har Stiftelsen låtit investera i modernisering av denna. Det beräknas nu att hissen skall kunna brukas ytterligare 25-30 år framöver.

Stiftelsen har även ett aktivt reklamationsärende angående ommålning av fastighetens tak som utfördes 2020 och som senare visat sig bristfällig.

Risken för att ärendet kommer kräva rättslig prövning verkar för tillfället överhängande.

Under slutet av året var fastighetens ventilationssystem under flera veckor ur drift till följd av föråldrade komponenter som slutade fungera. Systemet gick att, med mycket arbete, köra tillfälligt i delar av fastigheten för att kunna bibehålla verksamheten. Det kunde till slut repareras och återställas tillräckligt för fortsatt drift tillsvidare men med stor osäkerhet kring driftsäkerhet och effektivitet.

Till följd av dessa problem blir ett byte av ventilationsanläggningen högprioriterat och arbetet med att begära offerter är påbörjat.

Främjande av ändamålet

Ändamålet är att hyra ut lokaler, bedriva nöjes-, kultur- och fritidsverksamhet och även tillhandahålla lokaler för sådan verksamhet. Verksamheten ska rikta sig till kommunens invånare men även till dess besökare.

Totalt har ca 23 225 (25 025) personer besökt Torghuset under 2024. Biografen har haft 6 593 besökare och har ett snitt på 27 personer. Opera har haft 318 besökare och har ett snitt på 45 personer.

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Kommunalt driftsbidrag från Gislaveds kommun erhålls med 2 mkr (fg.år 2 mkr). Den från tidigare år balanserade förlusten är finansierad genom banklån och Gislaveds kommun har genom sin borgen säkerställt denna finansiering. Som framgår av årsredovisningen har stiftelsen ett negativt eget kapital uppgående till ca 4 mkr. Marknadsvärdet på stiftelsens fastighet överstiger vida det bokförda värdet och skillnaden täcker med marginal bristen i det egna kapitalet. Styrelsen har därför inte ansett det nödvändigt att upprätta någon kontrollbalansräkning eftersom det är uppenbart att en sådan visar på att det inte finns någon brist i det egna kapitalet med beaktande av verkligt värde på fastigheten.

Det finns en ovisshet kring framtida hyresintäkter då det beslutats att det kommunala bidragssystemet för samlingslokaler och föreningar, kallat "10-taxa", avvecklas från och med 2025. För stiftelsens del innebär det en förlorad ersättning om ca. 350 tkr i intäkter. Stiftelsen kan i viss mån justera hyrorna för att motivera föreningarna att fortsatt nyttja dess lokaler men det kommer att bli väldigt svårt att täcka upp någon större del av intäktsbortfallet.

Fastigheten har ett ökande behov av underhåll och reinvestering för att upprätthålla ett gott skick och möjliggöra fortsatt, likvärdig drift. En sammanställning av de åtgärder som behöver göras håller på att arbetas fram.

Stiftelsens resultat och ställning framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar med noter.

Flerårsöversikt

Flerårsöversikt visas i tusen svenska kronor (TSEK)

	2024	2023	2022	2021
Nettoomsättning	3 771	3 622	3 391	2 744
Resultat efter finansiella poster	-143	-256	-217	363
Balansomslutning	7 042	7 193	7 183	7 473
Soliditet (%)	0	0	0	0

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet: Justerat eget kapital i procent av balansomslutning

Resultaträkning

Resultaträkning	Not	2024-01-01 2024-12-31	2023-01-01 2023-12-31
Rörelseresultat			
Rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.			
Nettoomsättning	2	3 770 618	3 621 731
Övriga rörelseintäkter	3	2 244 769	2 336 660
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		**6 015 387**	**5 958 391**
Rörelsekostnader			
Handelsvaror		-800 459	-867 384
Övriga externa kostnader		-1 937 559	-1 927 053
Personalkostnader	4	-2 698 176	-2 861 701
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-445 935	-443 425
Summa rörelsekostnader		**-5 882 129**	**-6 099 563**
Rörelseresultat		**133 258**	**-141 172**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		20 620	2 346
Räntekostnader och liknande resultatposter		-297 173	-116 729
Summa finansiella poster		**-276 553**	**-114 383**
Resultat efter finansiella poster		**-143 295**	**-255 555**
Resultat före skatt		**-143 295**	**-255 555**
Årets resultat		**-143 295**	**-255 555**

Balansräkning

Balansräkning Tillgångar	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	5	2 468 422	2 544 435
Inventarier, verktyg och installationer	6	171 632	243 879
Övriga materiella anläggningstillgångar		2 469	2 469
Summa materiella anläggningstillgångar		**2 642 523**	**2 790 783**
Summa anläggningstillgångar		**2 642 523**	**2 790 783**
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Färdiga varor och handelsvaror		13 581	22 219
Summa varulager m.m.		**13 581**	**22 219**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		129 742	223 716
Övriga fordringar		56 210	152 316
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		72 470	58 261
Summa kortfristiga fordringar		**258 422**	**434 293**
Kassa och bank			
Kassa och bank		4 127 395	3 945 721
Summa kassa och bank		**4 127 395**	**3 945 721**
Summa omsättningstillgångar		**4 399 398**	**4 402 232**
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 041 920**	**7 193 016**

Balansräkning

Balansräkning Eget kapital och skulder	Not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Eget stiftelsekapital		500 000	500 000
Summa bundet eget kapital		**500 000**	**500 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		-3 812 170	-3 556 615
Årets resultat		-143 295	-255 555
Summa fritt eget kapital		**-3 955 464**	**-3 812 170**
Summa eget kapital		**-3 455 464**	**-3 312 170**
Långfristiga skulder			
Övriga skulder till kreditinstitut	7	9 500 000	9 500 000
Summa långfristiga skulder		**9 500 000**	**9 500 000**
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		62 400	31 050
Leverantörsskulder		258 501	251 112
Övriga skulder		154 143	112 932
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		522 341	610 092
Summa kortfristiga skulder		**997 385**	**1 005 185**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**7 041 920**	**7 193 016**

Noter

Not 1 – Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR2016:10) om årsredovisning i mindre företag (K2).

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Tillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod förutom mark som inte skrivs av. Nyttjandeperioden omprövas per varje balansdag. Följande nyttjandeperioder tillämpas:

Avskrivning

Avskrivningsprinciper

Typ av tillgång	Procent
Byggnader	2,5
Inventarier, verktyg och installationer	10-20

Not 2 – Nettoomsättning per rörelsegren

	2024-12-31	2023-12-31
Hyror	2 242 536	2 105 207
Entréer	861 082	765 389
Försäljning och servering	481 372	611 102
Övriga intäkter	185 628	140 032
Summa	3 770 618	3 621 730

Not 3 – Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter per intäktsslag

Intäktsslag	2024-12-31	2023-12-31
Kommunalt bidrag	2 000 000	2 000 000
Erhållna offentliga bidrag	154 784	326 344
Övriga ersättningar, bidrag och intäkter	0	10 316
Försäkringsersättningar	89 984	0
Summa	2 244 768	2 336 660

Not 4 – Medelantalet anställda

Medelantalet anställda

	2024-12-31	2023-12-31
Medelantalet anställda	7	7

Not 5 – Byggnader och mark

Byggnader och mark

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	14 748 448	14 327 321
Förändringar av anskaffningsvärden		
Inköp	297 675	421 127
Utgående anskaffningsvärden	**15 046 123**	**14 748 448**
Ingående avskrivningar	-12 204 013	-11 832 835
Förändringar av avskrivningar		
Årets avskrivningar	-373 688	-371 178
Utgående avskrivningar	**-12 577 701**	**-12 204 013**
Redovisat värde	**2 468 422**	**2 544 435**

Not 6 – Inventarier, verktyg och installationer

Inventarier, verktyg och installationer

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	973 946	4 144 003
Förändringar av anskaffningsvärden		
Inköp	0	200 305
Försäljningar/utrangeringar	0	-3 370 362
Utgående anskaffningsvärden	**973 946**	**973 946**
Ingående avskrivningar	-730 067	-4 028 182
Förändringar av avskrivningar		
Försäljningar/utrangeringar	0	3 370 362
Årets avskrivningar	-72 247	-72 247
Utgående avskrivningar	**-802 314**	**-730 067**
Ingående nedskrivningar	0	0
Utgående nedskrivningar	**0**	**0**
Redovisat värde	**171 632**	**243 879**

Not 7 – Långfristiga skulder

Amortering av skulder sker på dag för ränteändring om ej omförhandling sker.

Långfristiga skulder	2024-12-31	2023-12-31
Krediter med ränteändringsdag 2025-06-30	3 500 000	3 500 000
Krediter med ränteändringsdag 2026-02-04	3 000 000	3 000 000
Krediter med ränteändringsdag 2027-02-12	3 000 000	3 000 000

Underskrifter av årsredovisning

Ort

Smålandsstenar

Marie Cnattingius

2025-02-27

Styrelseordförande / Styrelseledamot

Albin Dyberg

2025-02-27

1:e vice ordförande

Ylva Samuelsson

2025-02-27

2:e vice ordförande

Anette Josefsson

2025-02-27

Verkställande funktionär

Emelie Kindbladh

2025-02-27

Styrelseledamot

Hannu Roukola

2025-02-27

Styrelseledamot

Marie Källberg

2025-02-27

Styrelseledamot

Inger Bloch

2025-02-27

Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats den 3/3 2025

Per-Anders Petersson

Auktoriserad revisor

Sven Petersson

Lekmannarevisor

Mats Petersson

Lekmannarevisor

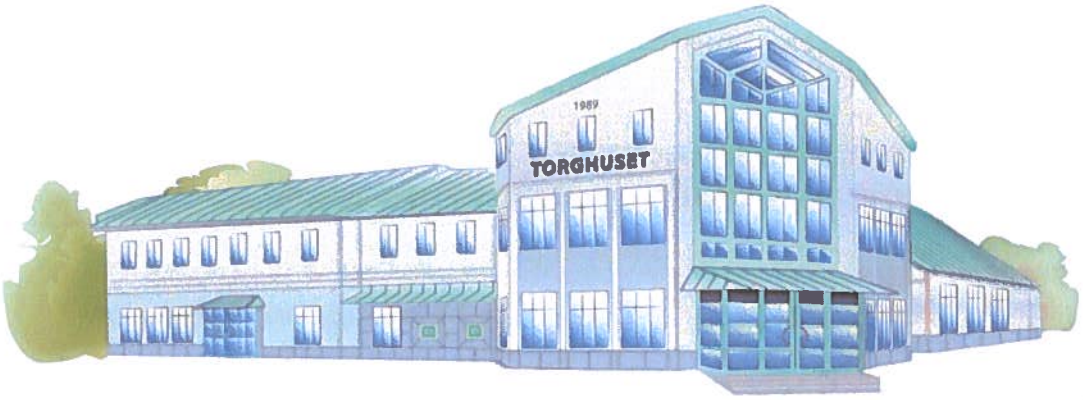

Verksamhetsberättelse för Stiftelsen Torghuset.

2024-01-01 – 2024-12-31

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Marie Cnattingius, (S) ordförande
Stellan Paulsson, (M) 1:e vice ordförande del av året
Albin Dyberg, (MiG) 1:e vice ordförande del av året
Ylva Samuelsson, (S) 2:e vice ordförande del av året
Albin Dyberg, (MiG) 2:e vice ordförande del av året
Emelie Kindbladh, (WeP) ledamot
Hannu Ruokola, SD) ledamot
Marie Källberg, föreningsrepresentant Klubb Energi
Kajsa Andersson, föreningsrepresentant Smålandsstenar Skeppshults Näringslivsförening

Suppleanter:

Kjell Thelin, (S)
Conny Persson, (M)
Annette Rehn, (C)
Johnny Pettersson, (MiG)
Nicklas Olsson, (SD)
Inger Bloch, föreningsrepresentant Smålandsstenar Skeppshults Näringslivsförening
Per-Gunnar Risberg, föreningsrepresentant SPF

Revisorer utsedda av Gislaveds Kommun

Arnfinn Wikestad, (MiG) ordinarie del av året
Mats Petersson, (MiG) ordinarie del av året
Nena Stamenkovic, (S) ersättare

Revisor utsedd av andelsägarna

Sven Petersson, ordinarie
Sten Eliasson, ersättare

Revisorer auktoriserade utsedda av Stiftelsen Torghuset

Per-Anders Petersson, ordinarie
Ulf Johansson Längvik, ersättare

Valberedning - andelsägarna

Mats Widell, sammankallande
Sven Andersson

Verksamhet 2024

Stiftelsen Torghuset äger och förvaltar fastighet med lokaler i Smålandsstenar.
Uthyrning sker till fasta hyresgäster och tillfälliga arrangemang.
Ändamålet är att hyra ut lokaler, bedriva nöjes-, kultur- och fritidsverksamhet och även tillhandahålla lokaler för sådan verksamhet. Verksamheten ska rikta sig till kommunens invånare men även till våra besökare.

Totalt har ca 23 225 (25 025) personer besökt Torghuset under 2024.
Biografen har haft 6 593 besökare och har ett snitt på 27 personer.
Opera har haft 318 besökare och har ett snitt på 45 personer.

På grund av en vattenskada i huset i juni har vi under en period inte kunnat använda oss av eller hyra ut stora salen. Vi fick också tacka nej till bokningar eftersom vi inte visste hur och när vi skulle åtgärda golvet.

Under året har vi haft följande egna evenemang:

- Dans för funktionsnedsatta
- Adventslördag
- Öppet Hus på Smålandsstenardagen
- Ungdomsfestival
- Stilkväll med Katarina Althin
- Livesända operavisningar och konserter
- Fredagsbio för barn
- Disco
- Stickbio
- Höstlovsbio för fritids

Annat bokat i huset har varit:

- Skolavslutningar
- Konfirmation
- Bröllop o fester, kusinträff
- Barnkalas
- Kommunal i Värnamo har haft 2 stora bokningar
- Föreningsmöten
- Konferenser, utbildningar, föreläsningar
- Danskväll
- Konstrunda
- Teater
- Luciarock
- Musikquiz
- Konsert Gislaveds Storband
- Skolbiovisningar
- Smålandsstenardagen, Lions bjöd på bio
- Visning av filmen Grindstaden
- EU-val med förtidsröstning
- Gammeldans

- Loppis
- Insamling till Ukraina
- Dansläger
- TV-spelsturné

Vi har inte haft någon officiell Info Point i år. Avtalet med Enter, för att ha en bemannad Info Point, har sagts upp. Utan ekonomisk hjälp kan vi inte ha någon extra personal för uppdraget. För att ändå ge service åt turister och andra besökare har vi i Torghusets foajé haft broschyrer och information om vad som händer i bygden.

Ekonomi

Under 2024 har vi erhållit följande bidrag/stöd/anslag:

Driftbidrag	2 mkr	Gislaveds kommun
Lönebidrag	151 tkr	Arbetsförmedlingen
Försäkringsersättning	90 tkr	TryggHansa

Under året har vi fortsatt reparera och investera i fastigheten och verksamheten.

- Ombyggnad av hiss
- Byte av en kompressor

Hyresavtal finns med:
Gislaveds kommun avseende biblioteket fram till 2027-09-30.
Bankomat fram till 2027-12-31.
Gislaveds Kommun/Musikskolan, Proxima, Actis Revision och Redovisning och UMTS-mast har löpande hyreskontrakt.
UMTS har sagt upp sitt kontrakt som löper fram till 2027-06-30.

Stiftelsen har långfristiga skulder i form av lån på 9,5 mkr (9,5), samt en rörelsekredit hos Södra Hestra Sparbank på 1 mkr (1). Lånen ligger hos Kommuninvest.

- 3,5 mkr bundet till 2025-06-30 ränta 4,249 %
- 3 mkr bundet till 2026-02-04 ränta 1,094 %
- 3 mkr bundet till 2027-02-12 ränta 3,441 %

1 mkr finns på fastränteko nto med ränta på 3,15 % hos Södra Hestra och faller ut 2025-01-20.

Personal

Fast anställd personal består av 4 årsarbetare; 1 ansvarig 100%, 4 personer med tjänster som omfattar 75% vardera. För en person utgår lönebidrag, beviljat t.o.m. 2026.
Timanställd biopersonal består av 17 personer varav 2 personer även ingår i den fasta personalen.
Totalt omfattar verksamheten 20 personer; 9 män och 11 kvinnor med en åldersfördelning från 16 till 67 år.

Miljö

Vi är med i Returpack dit vi skickar våra returflaskor och burkar.
Från årsskiftet har vi börjat sortera vårt matavfall och restavfall och vi har påbörjat arbetet med att hitta en bättre lösning för vår avfallshantering.
I största möjliga mån försöker vi att köpa ekologiska och närproducerade varor.

Framtid

Det finns en stor oro kring stiftelsens framtida ekonomi.
Det kommunala driftbidraget är oförändrat 2 mkr. Bidraget har varit detsamma sedan 2009.

Det finns ett kommunalt beslut om att förändra det kommunala bidragssystemet för samlingslokaler och föreningar. Den s.k. 10%-taxan avvecklas under perioden 2025-2027. För att ersätta 10-taxan kommer övriga samlingslokaler att under dessa år ha möjlighet att söka lokalbidrag. Stiftelsen Torghuset omfattas inte av detta.
Systemet med 10-taxa har fungerat så att föreningar har betalt 10% av hyreskostnaden och kommunen har betalt resterande 90%. För stiftelsens del innebär det att vi förlorar ca 350 tkr i intäkter, vilket styrelsen anser blir väldigt svårt att kompensera genom höjda hyror.

En underhålls- och investeringsplan kommer att tas fram. Såväl fastigheten som inventarier behöver underhållas respektive bytas ut om vi ska kunna fortsätta vår verksamhet i huset. Under kommande år är vår ambition att fortsätta byta ut inventarier, samt underhålla fastigheten. Ventilationen i huset stannade helt i december så det är mycket troligt att det kommer att vara nästa projekt och det är förmodligen också det dyraste av nödvändigt underhåll.

Stiftelsen har också ett pågående reklamationsärende som gäller målningen av vårt yttertak. Risken att det kommer att gå till rättslig prövning är just nu väldigt stor.

Det finns också en stor oro kring översvämningsrisken på baksidan av huset. I somras fick vi återigen in vatten genom alla dörrar på baksidan av huset. Hela golvet i stora salen kommer att bytas ut i februari 2025. Detta är andra gången på 10 år som samma sak sker. Vi har kontrollerat alla våra ledningar och brunnar och det har konstaterats att vårt ledningsnät är ok. Problemet beror på kommunens dagvattenledningar som inte klarar av mängden vatten.

Samverkan med Gislaveds kommuns verksamheter för kultur och fritid är viktig. Här ser vi möjlighet till utveckling.
Våra musikevenemang i biografen som opera och konserter går väldigt bra. Besökssiffrorna stiger för varje gång. Vi hoppas kunna utveckla detta ännu mer och ev. visa fler operor.
Scenen i stora salen skulle kunna användas mer för teater och livemusik och andra liveframträdanden.

Det är viktigt att vi har en variation av verksamheter i kommunens orter. Det gör det mer attraktivt att bo och leva här. Det är glädjande att se hur fler och fler från andra delar av kommunen hittar till Torghusets verksamheter.

Det är våra besökare som ger liv till huset och energi till personalen. Det bästa vi vet är när huset är fullt av människor!

Vi från styrelsen vill rikta ett stort tack till all personal på Torghuset som under det gånga året verkligen har gjort ett fantastiskt jobb. Framför allt när Torghuset drabbades av översvämningar, kunde konsekvenserna minimeras genom snabbt och rådigt ingripande.

Marie Cnattingius
Ordförande

Albin Dyberg
Vice Ordförande

Ylva Samuelsson
Andre vice ordförande

Emelie Kindbladh
Ledamot

Hannu Ruokola
Ledamot

Marie Källberg
Föreningsrepresentant

Inger Bloch
Föreningsrepresentant

Anette Josefsson,
Verkställande funktionär

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Torghuset
Org.nr 828500-5321

Rapport om årsredovisningen

Uttalande
Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Torghuset för räkenskapsåret 2024.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per 2024-12-31 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalande
Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Annan information än årsredovisningen
Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna Verksamhetsberättelse 2023. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att upphöra med verksamheten.

Revisorns ansvar
Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Torghuset för räkenskapsåret 2024.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande
Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar
Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller

- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Smålandsstenar den 3 mars 2025

Per-Anders Pettersson
Auktoriserad revisor

Mats Petersson
Revisor

Sven Petersson
Revisor

Ks §70 Dnr: KS.2025.46 3.9.1

Stiftelsen Isabergstoppen, årsredovisning 2024

Beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att notera informationen och lägga den till handlingarna.

Jäv
Anders Gustafsson (SD) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ärendebeskrivning
Kommunfullmäktige i Gislaveds kommun har enligt stiftelsen Isabergstoppen stadgar rätt att ta del av stiftelsens räkenskaper och övriga handlingar.

Beslutsunderlag
Stiftelsen Isabergstoppens årsredovisning 2024 med revisionsberättelse
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 24 mars 2025
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 9 april 2025, §46

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

Årsredovisning för

Stiftelsen Isabergstoppen

828500-3003

Räkenskapsåret

2024

Innehållsförteckning:

	Sida
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	6
Balansräkning	7
Kassaflödesanalys	9
Noter	10
Underskrifter	21

Styrelsen och verkställande direktören för Stiftelsen Isabergstoppen får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Stiftare är Gnosjö Kommun, Gislaved Kommun och Friluftsfrämjandet.

Stiftelsens fritidsanläggning består av fritidsby, camping, alpin skidanläggning, aktivitetsområde och naturreservat för det rörliga friluftslivet, samt utarrenderad konferensanläggning, skidshop och restaurang.

Beträffande verksamheten i övrigt hänvisas till särskild verksamhetsberättelse.

Stiftelsen har sitt säte i Gislaveds kommun.

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har under räkenskapsåret främjat sitt ändamål genom att fortsatt utveckla friluftsanläggningen inom fritidsbyn, i skid- och övriga aktivitetsområden, på campingen och inom bad- och fiskeaktivitetsområdet, samt i övrigt verkat för friluftslivets utveckling i området runt anläggningen i Hestra.

Flerårsöversikt

Belopp i Tkr

	2024	2023	2022	2021	2020
Nettoomsättning	101 281	98 546	97 358	90 792	52 042
Resultat efter finansiella poster	22 234	25 849	30 057	30 518	6 464
Balansomslutning	192 042	175 031	165 166	145 341	114 469
Soliditet, %	80	78	70	63	59
Medelantalet anställda	63	58	61	54	41

För definitioner av nyckeltal, se not 32.

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Signed document

Väsentliga händelser under och efter räkenskapsåret

Vintersäsong

Vintersäsongen blev bra och vi öppnade skidanläggningen helgen innan jul. Totalt sett med januari till mars och december 2024 fick vi ihop 91.400 skiddagar (2023 104.550). I jan-mars blev det 89.000 skiddagar (77.250 st 2023). Under december fick vi ihop 2.400 skiddagar (27.300 st 2023). Vi fortsätter att ha förbokning av skipass i skidanläggningen för att kunna leverera bästa kvalitet till gäst.

Investeringar och servicearbeten har gjorts under året på snösystem och liftar i skidanläggningen. Vi har köpt in ny snöproduktionsutrustning, bytt en pump, bytt backbelysning, bytt elen på 6-stolsliften, samt utfört markarbeten och mindre liftreparationer. Vi har också fått vår första utbildade skidpatrullör i anläggningen.

Barmarkssäsong

Under säsongen märkte vi en något ökad efterfrågan på aktiviteter och vi ökade mellan 7-10% på omsättningen på detsamma. Totalt var barmarkssäongen likvärdig med förra året.

Under våren byggde Stiftelsen färdigt infarten och bron till Isaberg Base Camp, vilken är den största investeringen Stiftelsen gjort någonsin. Byggnaden på 1.900 kvm invigdes 31 maj 2024.

Liften öppnade för liftburen cykling i maj och har varit öppen helger och sommarlov. Antalet sålda Bikepass var 13.080 st (11.051 st 2023; 10.563 st 2022). Därutöver sålde vi 7.000 Äventyrspass som inkluderar Bikepass.

Äventyrspasset lanserades våren 2024 och blev mycket framgångsrikt. Detta fortsätter vi utveckla under 2025.

Campingen har fått ett nytt utseende och vi har adderat 11 campingplatser med konstgräs vid Norrbacken, dessutom har ytterligare 10 gamla platser fått efterlängtat konstgräs.

Stiftelsen har arbetat kontinuerligt under året med att förfina anläggningen och att renovera delar av stugbyn med nya tak, möbler, fönster, toaletter och kaminer mm.

Mountainbike växer fortfarande i Sverige och intresset är stort och brett. Stiftelsen skall ligga i framkant vad gäller MTB och ledutveckling. Det är ett viktig ben för oss, varför vi investerar vidare i nya leder och mycket underhåll för att undvika slitage. Cykeluthyrningens omsättning ligger i nivå med förra året.

Såsom tidigare år arrenderar Palmgrengruppen delar av centralanläggningen för restaurang- och konferensverksamhet. Under året har hyresförhandlingar kring en önskad ombyggnation pågått, där parterna tyvärr inte nått fram till ett avtal i tidigare förhandlingar. Samtalen fortsätter under 2025. På Isabergstoppen arrenderar Roupéz Skidshop skiduthyrning med skidshop.

Personal

Under året har Stiftelsen haft 44 fastanställda och 78 säsongsanställda. Av de fasta medarbetarna är fördelningen ca 61% kvinnor och 39% män. Under året har personalen deltagit i utbildningar i liftteknik, pistmaskin, HLR, klättersäkerhet, ledarskapsutbildning mm, samt har Stiftelsen representerats på cykelmässan i Köpenhamn och varit på studiebesök i Skövde.

Signed document (9jKaIIB)

Övrigt

Stiftelsen har under våren fokuserat på att bygga klart infrastruktur i form av infart och bro, tillsammans med byggnationen av ett 1900 kvm stort Base Camp (invigdes 31 maj 2024), samt renovering av liftar och byte av el på stolsliften. Därutöver har Stiftelsen renoverat och förbättrat befintliga boenden och aktiviteter.

Stiftelsen presenterar ett bra resultat fjärde året i rad, framförallt för att vi fick en tidig öppning i december tillsammans med en bra vinter och sommarsäsong. År 2025 har börjat lite trevande med en utmanande mild vintertemperatur och härmed mindre snöproduktion. De stora nedfarterna öppnade sent, 18 januari.

Beläggningen i stugbyn och på campingen är fortsatt hög och Stiftelsen blickar framåt mot en aktiv sommarsäsong.

Under 2025 kommer en intresseförfrågan för driften av Café Base Camp och Toppstugan skickas ut.

Förväntad framtida utveckling, samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Stiftelsen går mot ett fjärde år i rad med god lönsamhet tack vare en god vinter, vilket möjliggör för utveckling. Samtidigt måste vi vara ödmjuka inför det faktum att ett varmare klimat gör att Stiftelsen inte kan drifta en skidanläggning på samma sätt och tidsperiod i framtiden. Vi måste förbereda för detta.

2025 ligger Stiftelsens fokus på värdskap och förfining, samt renovering av anläggningen. Vi tittar på att lösa längdspår med konstsnö, utöka gröna ytor för skidåkning, ombyggnation av Höganlofts kök, byggnation av en freestylepark i befintlig hoppzon, samt investera i mer snöproduktion. Stiftelsen skall fortsätta att utveckla sina aktiviteter året runt, framförallt under barmarkssäsongen med höghöjdsbanan och MTB med bl.a. flowleder och längre leder i samarbete med destination Isaberg och Gislaveds kommun.

Stiften Isabergstoppen står med riskerna oavsett väder eftersom vår huvudprodukt är utomhusupplevelsen d.v.s. cykling, skidåkning och höghöjdsbana m.m. Vid dåligt väder och regn har vi få gäster, men vid fint väder och sol har vi många gäster. Vintertid är det milda vädret, i kombination med ökade el- och dieselkostnader, en stor riskfaktor för verksamhetens lönsamhet. Länsstyrelsen är dessutom mer restriktiv kring utveckling av Isabergsområdet och lägger större vikt vid skyddande av naturvärden än tidigare, vilket kan hämma vår utveckling.

Signed document (8j3a1lR)

Eget kapital

Förändring av eget kapital

	Stiftelse-kapital	*Ändamålsbestämda medel*	*Fritt eget kapital*	*Summa eget kapital*
Belopp vid årets ingång	540 000	882 682	99 393 043	100 815 725
Årets resultat			13 052 379	13 052 379
Belopp vid årets utgång	**540 000**	**882 682**	**112 445 422**	**113 868 104**

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 112 445 422, disponeras enligt följande:

	Belopp i kr
Balanseras i ny räkning	112 445 422
Summa	**112 445 422**

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter

Signerat dokument (Hjälpfil)

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-01-01-2024-12-31*	*2023-01-01-2023-12-31*
Rörelsens intäkter m.m.			
Nettoomsättning	*3*	101 280 896	98 546 477
Övriga rörelseintäkter	*4*	2 248 894	3 520 679
		103 529 790	102 067 156
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-7 249 939	-6 091 062
Övriga externa kostnader	*5,6*	-29 506 228	-31 088 709
Personalkostnader	*7*	-35 173 266	-31 229 597
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	*8*	-10 399 464	-9 124 352
Övriga rörelsekostnader		-130 593	-575
		-82 459 490	-77 534 295
Rörelseresultat		21 070 300	24 532 861
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	*9*	4 317	0
Övriga ränteintäkter och liknande intäkter	*10*	1 345 164	1 574 267
Räntekostnader och liknande kostnader	*11*	-185 493	-257 866
		1 163 988	1 316 401
Resultat efter finansiella poster		22 234 288	25 849 262
Bokslutsdispositioner	*12*	-5 718 000	-8 041 000
Resultat före skatt		16 516 288	17 808 262
Skatt på årets resultat	*13*	-3 463 909	-3 755 530
Årets resultat		**13 052 379**	**14 052 732**

Signed document: [illegible]

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Hyresrätter och liknande rättigheter	*14*	0	0
		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	*15*	121 082 300	70 165 402
Inventarier, verktyg och installationer	*16*	41 677 093	32 463 847
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	*17*	1 462 364	19 191 640
		164 221 757	121 820 889
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	*18*	45 782	48 032
Uppskjuten skattefordran	*19*	66 394	0
		112 176	48 032
Summa anläggningstillgångar		164 333 933	121 868 921
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Handelsvaror		3 416 778	4 281 274
		3 416 778	4 281 274
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		858 612	559 627
Aktuell skattefordran		4 063 836	9 578 208
Övriga fordringar	*20*	279 181	697 279
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	*21*	2 891 113	2 584 021
		8 092 742	13 419 135
Kortfristiga placeringar			
Övriga kortfristiga placeringar		0	10 000 000
		0	10 000 000
Kassa och bank		16 198 314	25 461 908
Summa omsättningstillgångar		27 707 834	53 162 317
SUMMA TILLGÅNGAR		**192 041 767**	**175 031 238**

Signed document - e-[illegible]

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital	*22*	540 000	540 000
Ändamålsbestämda medel	*23,24*	882 682	882 682
		1 422 682	1 422 682
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		99 393 043	85 340 311
Årets resultat		13 052 379	14 052 732
		112 445 422	99 393 043
Summa eget kapital		113 868 104	100 815 725
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar	*25*	22 867 000	20 649 000
Periodiseringsfonder	*26*	27 689 000	24 189 000
		50 556 000	44 838 000
Långfristiga skulder	*27*		
Skulder till kreditinstitut		0	6 416 000
		0	6 416 000
Kortfristiga skulder	*28*		
Skulder till kreditinstitut		0	672 000
Förskott från kunder		322 059	518 998
Leverantörsskulder		11 069 885	7 298 896
Övriga kortfristiga skulder		814 820	687 098
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	*29*	15 410 899	13 784 521
		27 617 663	22 961 513
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**192 041 767**	**175 031 238**

Signed document (BjKaUN)

Kassaflödesanalys

Belopp i kr	*Not*	*2024*	*2023*
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		22 234 288	25 849 262
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m m		10 333 070	9 124 352
		32 567 358	34 973 614
Betald inkomstskatt		-3 463 909	-3 755 530
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**29 103 449**	**31 218 084**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning (-)/Minskning (+) av varulager		864 496	593 790
Ökning (-)/Minskning (+) av rörelsefordringar		5 326 393	531 348
Ökning (+)/Minskning (-) av rörelseskulder		5 328 150	4 801 206
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**40 622 488**	**37 144 428**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-52 800 332	-31 130 866
Förvärv av finansiella tillgångar		-1 850	-30 832
Avyttring av finansiella tillgångar		4 100	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-52 798 082**	**-31 161 698**
Finansieringsverksamheten			
Förändring kortfristiga placeringar		10 000 000	-10 000 000
Förändring långfristiga skulder		-7 088 000	-17 030 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**2 912 000**	**-27 030 000**
Årets kassaflöde		**-9 263 594**	**-21 047 270**
Likvida medel vid årets början		**25 461 908**	**46 509 178**
Likvida medel vid årets slut		**16 198 314**	**25 461 908**

Noter till kassaflödesanalysen

Not Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen

	2024	*2023*
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, m m		
Avskrivningar	10 399 464	9 124 352
Förändring uppskjuten skatt	-66 394	0
	10 333 070	9 124 352

Signed document - Kaj Kaller

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som stiftelsen erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.
Vid uthyrning av stugor redovisas hela beloppet som kunden betalar som intäkt.

Hyresintäkter från uthyrning av stiftelsens lokaler redovisas linjärt över hyresperioden.

Försäljning av varor

Vid försäljning av varor redovisas intäkten vid leverans.

Ränta

Ränta redovisas som intäkt enligt effektivräntemetoden.

Leasing

Samtliga leasingavtal där stiftelsen är leasingtagare redovisas som operationell leasing, oavsett om avtalen är finansiella eller operationella. Leasingavgiften redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Utländsk valuta

Poster i utländsk valuta

Monetära poster i utländsk valuta räknas om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster räknas inte om utan redovisas till kursen vid anskaffningstillfället.

Signed document - Verifikat

Ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar i stiftelsen utgörs av lön, sociala avgifter, betald semester, betald sjukfrånvaro, sjukvård och bonus. Kortfristiga ersättningar redovisas som en kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning.

I stiftelsen förekommer uteslutande pensionsplaner som hanteras som avgiftsbestämda planer. Det finns inga övriga väsentliga avtal som innebär ersättningar efter avslutad anställning än vad som faller inom ramen för kollektivavtal eller praxis för ledande befattningshavare.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatteskuld redovisas för alla skattepliktiga temporära skillnader, dock inte för temporära skillnader som härrör från första redovisningen av goodwill. Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader och för möjligheten att i framtiden använda skattemässiga underskottsavdrag. Värderingen baseras på hur det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller skuld förväntas återvinnas respektive regleras. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen och har inte nuvärdesberäknats.

Uppskjutna skattefordringar har värderats till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas varje balansdag.

Bokslutsdispositioner

Förändringar av obeskattade reserver redovisas som bokslutsdispositioner i resultaträkningen.

Immateriella anläggningstillgångar

Övriga immateriella anläggningstillgångar

Övriga immateriella tillgångar som förvärvats av företaget är redovisade till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Utgifter för internt genererad goodwill och varumärken redovisas i resultaträkningen som kostnad då de uppkommer.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Avskrivning redovisas som kostnad i resultaträkningen. Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar	*År*
Förvärvade immateriella tillgångar	
Ytvattentillstånd	5

Materiella anläggningstillgångar

Komponentindelning

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. Materiella anläggningstillgångar har delats upp på kompententer när komponenterna är betydande och när komponenterna har väsentligt olika nyttjandeperioder. När en komponent i en anläggningstillgång

Signed document: [illegible]

byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Utgifter för löpnade reparationer och underhåll redovisas som kostnader. I samband med fastighetsförvärv bedöms om fastigheten väntas ge upphov till framtida kostnader för rivning och återställande av platsen. I sådana fall görs en avsättning och anskaffningsvärdet ökas med samma belopp.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en anläggningstillgångredovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.
Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjande period. När tillgångens avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall, tillgångens restvärde. Stiftelsens mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av. Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader
- Stomme, takkonstruktion, bjälklag 50-100 år
- Ytskikt yttertak, 20-30 år
- Ytterfasad 20-35 år
- Installationer el, VVS 15-35 år
- Ventilation och installationer 15-35 år
- Portar, dörrar, fönster 20-25 år
- Innerväggar, golv, fast inredning 15-25 år

Snösystem
- Rör och hydranter, 20 år
- Kompressorer, 15 år
- Snökanoner, pumpar och elektronik, 10 år

Liftar
- Fundament och master, 33 år
- Medbringare, 15 år
- Linor, 10 år
- Motorer, växellådor och elektronik, 15-20 år
- Övrig rörlig mekanik, 20 år
- Rullband, 10 år

Övriga inventarier, 5-20 år

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i balansräkningen inkluderar kundfordringar och övriga fordringar, leverantörsskulder, låneskulder och övriga skulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när stiftelsen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och stiftelsen har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med ägarrätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Övriga skulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader.

Signed document: 1213a1ff

Nedskrivning av finansiell anläggningstillgång

Per varje balansdag bedömer företaget om det finns indikationer på nedskrivningsbehov. Bedömningen görs individuellt post för post. Nedskrivning sker om värdenedgången bedöms vara bestående.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut-principen. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.
I egentillverkade halv- och helfabrikat består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och de indirekta kostnader som utgör mer än en oväsentlig del av den sammanlagda utgiften för tillverkningen. Vid värdering har hänsyn tagits till normalt kapacitetsutnyttjande.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in-eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras, förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats och har en kortare löptid än tre månader från anskaffningsdatum.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Stiftelsen gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändemål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet. Stiftelsen anser inte att det finns några gjorda uppskattningar eller bedömningar som väsentligt påverkat bolagets resultat och ställning.

Not 3 Nettoomsättningens fördelning

Nettoomsättning per rörelsegren

	2024	*2023*
Uthyrning lokaler	4 944 812	4 556 989
Uthyrning stugor	30 618 134	30 965 206
Uthyrning camping	4 086 074	4 136 306
Skidintäkter	24 967 451	26 415 910
Aktivitetsintäkter	28 121 186	26 840 935
Intäkter restaurang	8 281 617	5 377 793
Övrig försäljning	261 622	253 338
	101 280 896	**98 546 477**

Signed document [illegible]

Not 4 Övriga rörelseintäkter

	2024	*2023*
Sänkt mervärdesskatt på aktivitet	1 517 244	0
Valutakursvinster	24 890	75 029
Resultat vid avyttring av materiella anläggningstillgångar	6 188	1 229 687
Elstöd	0	1 302 724
Försäkringsersättningar	220	312 542
Ersättning för gallring och virke	92 499	535 697
Ersättning för anläggning av MTB-led	454 353	0
Övrigt	153 500	65 000
	2 248 894	**3 520 679**

Not 5 Ersättning till revisorer

	2024	*2023*
Frejs Revisorer AB		
Revisionsuppdrag	115 000	100 000
Skatterådgivning	40 000	20 000
Andra uppdrag	45 000	35 000
	200 000	**155 000**

Not 6 Operationell leasing

	2024	*2023*
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:		
Inom ett år	639 272	557 120
Mellan ett och fem år	701 234	597 055
Senare än fem år	0	0
	1 340 506	1 154 175
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	684 783	594 970

Ovan avgifter avser hyra av maskiner, bilar och inventarier.

Not 7 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2024	*Varav män*	*2023*	*Varav män*
Sverige	63	28	58	26
	63	**28**	**58**	**26**

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2024	*2023*
Styrelse och VD	1 149 045	1 055 331
Övriga anställda	24 921 839	22 045 400
	26 070 884	**23 100 731**
Sociala kostnader	9 102 382	8 128 866
(varav pensionskostnader)	1 222 352	1 108 838

Av företagets pensionskostnader avser 281 300 (f.å. 333 638) företagets VD och styrelse.

Not 8 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	2024	*2023*
Avskrivningar enligt plan fördelade per tillgång		
Byggnader och markanläggningar	4 582 020	3 470 936
Inventarier, verktyg och installationer	5 817 444	5 653 416
	10 399 464	**9 124 352**

Not 9 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2024	*2023*
Utdelningar på andelar i andra företag	4 317	0
	4 317	**0**

Not 10 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2024	*2023*
Ränteintäkter	1 157 466	1 535 227
Övriga finansiella intäkter	187 698	39 040
	1 345 164	**1 574 267**

Not 11 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2024	*2023*
Räntekostnader	-176 898	-232 996
Övriga finansiella kostnader	-8 595	-24 870
	-185 493	**-257 866**

Not 12 Bokslutsdispositioner

	2024	*2023*
Förändring av periodiseringsfond	-3 500 000	-6 070 000
Förändring avskrivningar utöver plan	-2 218 000	-1 971 000
	-5 718 000	**-8 041 000**

Signed document (BJZaOH)

Not 13 Skatt på årets resultat

	2024	*2023*
Aktuell skattekostnad	-3 310 548	-3 755 530
Skatt på grund av ändrad beskattning	-219 755	0
Uppskjuten skatt	66 394	0
	-3 463 909	**-3 755 530**

Avstämning av effektiv skatt

		2024		*2023*
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Resultat före skatt		16 516 288		17 808 262
Skatt enligt gällande skattesats	20,6	-3 402 355	20,6	-3 668 502
Ej avdragsgilla kostnader	0,2	-31 274	0,3	-58 585
Ej skattepliktiga intäkter	-2,1	342 276	-0,2	43 967
Schablonränta på periodiseringsfond	0,8	-130 553	0,4	-72 410
Skattemässiga justeringar	0,1	-22 248	0	0
Förändring uppskjuten skattefordran	0,4	-66 394	0	0
Redovisad effektiv skatt	-20	3 310 548	-21,1	3 755 530
Differens	**0**	**0**	**0**	**0**

Not 14 Hyresrätter och liknande rättigheter

	2024	*2023*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	140 431	140 431
Vid årets slut	140 431	140 431
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-140 431	-140 431
Vid årets slut	-140 431	-140 431
Redovisat värde vid årets slut	**0**	**0**

Signed document: [illegible]

Not 15 Byggnader och mark

	2024	*2023*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	118 092 507	108 705 679
-Nyanskaffningar	37 770 999	1 638 235
-Avyttringar och utrangeringar	-64 768	0
-Omklassificeringar	17 792 417	7 748 593
-Tidigare anskaffningar mot ersättningsfond	-4 199 140	-4 199 140
-Tidigare anskaffningar mot bidrag	-3 665 313	-3 665 313
	165 726 702	110 228 054
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-40 062 652	-36 591 716
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	270	0
-Årets avskrivning	-4 582 020	-3 470 936
	-44 644 402	-40 062 652
Redovisat värde vid årets slut	**121 082 300**	**70 165 402**
Varav mark	7 699 056	7 699 056
Redovisat värde vid årets slut	7 699 056	7 699 056

Anskaffningsvärdet har minskat med följande bidrag:

- Offentliga bidrag på totalt 3 185 042 kr som erhölls fram t.o.m. år 1982.
- Bidrag från Östkraft på 8 000 kr som erhölls år 2010.
- Bidrag från Länsstyrelsen på 472 271 kr som erhölls år 2017.

Anskaffningsvärdet har även minskat med ett bidrag från en ersättningsfond på 4 199 140 kr som erhölls år 1999/2000.

Not 16 Inventarier, verktyg och installationer

	2024	*2023*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	116 440 077	107 873 023
-Nyanskaffningar	15 493 850	9 488 101
-Avyttringar och utrangeringar	-591 715	-970 110
-Omklassificeringar	14 686	49 063
-Tidigare anskaffningar mot ersättningsfond och bidrag*	-161 000	-161 000
	131 195 898	116 279 077
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-83 815 230	-78 877 036
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	113 869	715 222
-Årets avskrivning	-5 817 444	-5 653 416
	-89 518 805	-83 815 230
Redovisat värde vid årets slut	**41 677 093**	**32 463 847**

Anskaffningsvärdet har minskat med följande bidrag:

- Bidrag från Dalstorps Kommun på 10 000 kr som erhölls år 1970.

Signed document (BjKaOR)

- Bidrag från Sparbanken på 1 000 kr som erhölls år 1970.

Anskaffningsvärdet har även minskat med ett bidrag från en ersättningsfond på 150 000 kr som erhölls år 1999/2000.

Not 17 Pågående nyanläggningar och förskott materiella anläggningstillgångar

	2024	*2023*
Vid årets början	19 191 640	6 729 878
Omklassificeringar	-17 807 103	-7 797 656
Investeringar	101 617	20 259 418
Utrangeringar	-23 790	0
Redovisat värde vid årets slut	**1 462 364**	**19 191 640**

Not 18 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2024	*2023*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	48 032	17 200
-Tillkommande tillgångar	1 850	30 832
-Avgående tillgångar	-4 100	0
Redovisat värde vid årets slut	**45 782**	**48 032**

Not 19 Uppskjuten skattefordran

	2024	*2023*
Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader på byggnader	66 394	0
Redovisat värde vid årets slut	**66 394**	**0**

Not 20 Övriga fordringar

	2024	*2023*
Fordringar som förfaller senare än ett år från balansdagen	0	0
Fordran kreditkortsföretag	131 301	486 620
Övriga poster	147 880	210 659
	279 181	**697 279**

Signed document (Hjälp)

Not 21 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2024	*2023*
Förutbetalda försäkringar	559 730	465 506
Förutbetalda leasingavgifter	87 500	63 125
Upplupna ränteintäkter	0	292 467
Övriga upplupna intäkter	1 986 835	1 633 275
Övriga förutbetalda kostnader	257 048	129 648
	2 891 113	**2 584 021**

Not 22 Grundfond

	2024	*2023*
Förutvarande Södra Mo kommun	270 000	270 000
Gislaveds kommun	100 000	100 000
Förutvarande Anderstorps kommun	50 000	50 000
Förutvarande Villstads kommun	30 000	30 000
Förutvarande Burseryds kommun	20 000	20 000
Förutvarande Reftele kommun	20 000	20 000
Gnosjö kommun	50 000	50 000
	540 000	**540 000**

Not 23 Naturreservatfond

	2024	*2023*
Förutvarande Södra Mo kommun	382 682	382 682
	382 682	**382 682**

Not 24 Vattenfallsfond

	2024	*2023*
Gnosjö kommun	200 000	200 000
Gislaveds kommun	200 000	200 000
Stiftelsen Isabergstoppen	100 000	100 000
	500 000	**500 000**

Not 25 Ackumulerade överavskrivningar

	2024	*2023*
Inventarier, verktyg och installationer	22 867 000	20 649 000
	22 867 000	**20 649 000**

Signed document: [illegible]

Not 26 Periodiseringsfonder

	2024	*2023*
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2018	0	1 800 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2019	2 180 000	2 180 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2020	1 420 000	1 420 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2021	7 104 000	7 104 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2022	5 615 000	5 615 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2023	6 070 000	6 070 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2024	5 300 000	0
	27 689 000	**24 189 000**

Not 27 Långfristiga skulder

	2024	*2023*
Skulder som förfaller senare än ett år från balansdagen:		
Skulder till kreditinstitut	0	7 088 000
Skulder som förfaller senare än fem år från balansdagen:		
Skulder till kreditinstitut	0	0

Not 28 Kortfristiga skulder

	2024	*2023*
Skulder som förfaller inom ett år från balansdagen:		
Skulder till kreditinstitut	0	672 000

Not 29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2024	*2023*
Löneskulder	759 008	940 020
Upplupna löner och semesterskulder	3 626 529	3 265 212
Upplupen personalskatt, löneskatt och sociala avgifter	2 199 235	2 489 074
Upplupna räntekostnader	0	17 956
Förutbetalda hyresintäkter	1 132 762	781 917
Övriga förutbetalda intäkter	6 326 992	4 830 805
Övriga upplupna kostnader	1 366 373	1 459 537
	15 410 899	**13 784 521**

Not 30 Checkräkningskredit

	2024	*2023*
Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till	6 000 000	6 000 000
	6 000 000	**6 000 000**

Signed document - SKATT

Not 31 Ställda säkerheter

Ställda säkerheter

	2024	*2023*
Fastighetsinteckning	17 000 000	17 000 000
	17 000 000	**17 000 000**

Not 32 Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning:
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster:
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före bokslutsdispositioner och skatter.

Balansomslutning:
Företagets samlade tillgångar.

Soliditet:
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Medelantalet anställda:
Medelantalet personer som har varit anställda under räkenskapsåret, räknat i antal heltidstjänster.

Hestra, den dag som framgår av respektive befattningshavares elektroniska underskrift

Marina Josefsson
Styrelseordförande

Louise Söderlund
Verkställande direktör

Mikael Eriksson
Vice ordförande

Jan-Olof Bengtsson

Claes Magnusson

Carl-Johan Appelquist

Albin Dyberg

Per Hagesjö

Aida Hallaci

Anders Gustafsson

Dejan Stamenkovic

Lars Hermansson

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter

Frejs Revisorer AB

av Gislaved kommun utsedd

Per-Anders Pettersson
Auktoriserad revisor

Håkan Lindgren
Revisor

av Friluftsfrämjandet utsedd

Caroline Ekehage
Revisor

Signed document - Kjkaliff

Verification appendix

RESLY

Digital signing service provided by https://www.resly.se. The original document, raw signatures and the event logs are attached as hidden attachments to this document. Open this document in Adobe Reader to verify the signature. The certificate used to sign this document is issued by Entrust for Resly AB and is listed in the European Union Trusted Lists (EUTL). Printed version of this document is not legally valid.

ID: 67b33ac25cfaf48e2e1a9208 **Finalized at**: 2025-02-25 08:41:07 CET

Title: 828500-3003 Stiftelsen Isabergstoppen - ÅR 2024.pdf

Digest: 8jKaUH+8Ke8LbN6lUkrzs+qa+Y0wcYsOY0pUfzCx3rU=

Initiated by: ppn@frejs.se (*ppn@frejs.se*) via Frejs Revisorer AB 556564-6451

Signees:

- Per-Anders Petersson signed at 2025-02-25 08:41:06 CET with Swedish BankID (**19810102-XXXX**)
- Caroline Ekehage signed at 2025-02-24 20:51:13 CET with Swedish BankID (**19810331-XXXX**)
- Håkan Lindgren signed at 2025-02-25 01:48:49 CET with Swedish BankID (**19620106-XXXX**)
- Lars Hermansson signed at 2025-02-18 18:17:11 CET with Swedish BankID (**19691024-XXXX**)
- Dejan Stamenkovic signed at 2025-02-24 18:13:57 CET with Swedish BankID (**19700101-XXXX**)
- Anders Ingemar Niklas Gustafsson signed at 2025-02-20 08:52:16 CET with Swedish BankID (**19690319-XXXX**)
- Aida Hallaci signed at 2025-02-18 17:10:36 CET with Swedish BankID (**19940602-XXXX**)
- Per Karl Åke Hagesjö signed at 2025-02-18 17:15:28 CET with Swedish BankID (**19580112-XXXX**)
- Albin Dyberg signed at 2025-02-19 09:20:46 CET with Swedish BankID (**19780105-XXXX**)
- Calle Appelquist signed at 2025-02-18 21:28:01 CET with Swedish BankID (**19630610-XXXX**)
- Claes Magnusson signed at 2025-02-19 15:50:10 CET with Swedish BankID (**19600309-XXXX**)
- Jan-Olof Bengtsson signed at 2025-02-18 17:17:26 CET with Swedish BankID (**19550730-XXXX**)
- Mikael Eriksson signed at 2025-02-18 20:54:07 CET with Swedish BankID (**19561105-XXXX**)

Signed document (8jKaUH)

- Louise Söderlund signed at 2025-02-18 17:00:39 CET with Swedish BankID (**19720817-XXXX**)
- Linda Marina Therese Josefsson signed at 2025-02-18 21:57:52 CET with Swedish BankID (**19781002-XXXX**)

Signed document: 8JXAUR

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Isabergstoppen
Org.nr 828500-3003

Rapport om årsredovisningen

Uttalande
Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Isabergstoppen för räkenskapsåret 2024.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per 2024-12-31 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalande
Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra detta.

Revisorns ansvar
Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Signed document [illegible]

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Isabergstoppen för räkenskapsåret 2024.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande
Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Signed document: IQTR-4T

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar
Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller

- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Hestra, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Frejs Revisorer AB

_____
Per-Anders Pettersson
Auktoriserad revisor

_____
Caroline Ekehage
Av Friluftsfrämjandet utsedd revisor

_____
Håkan Lindgren
Av Gislaveds Kommun utsedd revisor

Signed document

Verification appendix

RESLY

Digital signing service provided by https://www.resly.se. The original document, raw signatures and the event logs are attached as hidden attachments to this document. Open this document in Adobe Reader to verify the signature. The certificate used to sign this document is issued by Entrust for Resly AB and is listed in the European Union Trusted Lists (EUTL). Printed version of this document is not legally valid.

ID: 67b33ac25cfaf48e2e1a9208 **Finalized at:** 2025-02-25 08:41:18 CET

Title: 828500-3003 Stiftelsen Isabergstoppen - RB 2024.pdf

Digest: Q1R/+2LA1b5DHUEpwcPToRW1yW2H7Q3WYkpGDuCY4rY=

Initiated by: ppn@frejs.se (*ppn@frejs.se*) via Frejs Revisorer AB 556564-6451

Signees:

- Per-Anders Petersson signed at 2025-02-25 08:41:06 CET with Swedish BankID (**19810102-XXXX**)
- Caroline Ekehage signed at 2025-02-24 20:51:13 CET with Swedish BankID (**19810331-XXXX**)
- Håkan Lindgren signed at 2025-02-25 01:48:49 CET with Swedish BankID (**19620106-XXXX**)

Signed document (Q1R/+2)

Ks §71 Dnr: KS.2023.94

Antagande av detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved

Beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved.

Ärendebeskrivning
Samhällsutvecklingsnämnden har den 24 februari 2025 beslutat att föreslå kommunfullmäktige att anta detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved. Syftet med planen är att planlägga mark söder om befintligt handelsområde Smålandia för ytterligare handel samt för bostadsändamål. Kommunstyrelsen yttrade sig under detaljplanens samrådsskede, beslut i kommunstyrelsen 6 september 2023 och under detaljplanens granskningsskede, beslut i kommunstyrelsen 16 oktober 2024.

Planområdet är beläget i norra delen av Gislaveds tätort. Området gränsar till riksväg 26 i väst och befintligt bostadsområde i öst. Norr om planområdet finns ytterligare bostäder och naturmark. Planen möjliggör för byggrätter på cirka 6,4 ha för handel och cirka 1,6 ha för bostadsändamål. Planen möjliggör också för en kommunal gata genom planområdet för att tillgodose lämplig angöring till och från området samt en cirkulation på Norra Storgatan/Norra Nissastigen.

För planområdet gäller fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp, antagen 2024. Områdets utveckling är i linje med utpekad framtida användning i den fördjupade översiktsplanen områdena B2 och V3.

Kommunstyrelsens synpunkter i granskningsskedet har mestadels tillgodosetts. Detaljplanen har justerats för att möjliggöra bättre byggrätter och en mer flexibel fastighetsbildning. Framställan om att en busshållplats bör ingå inom planeringen av området har studerats och det konstateras att detaljplanen möjliggör för lösningar där en busshållplats skulle kunna ingå men att det inte i nuläget ingår i planeringen av den allmänna platsen. Detaljplanen möjliggör med andra ord för placering av busshållplats inom planområdet men preciserar inte platsen.

I norra delen av planområdet har markreservat av allmännyttiga underjordiska ledningar säkerställts.

Kommunstyrelsen beslutade den 16 oktober 2024att ge samhällsutvecklings-förvaltningen i uppdrag att ta fram ett gestaltningsprogram inom del av Gislaved 2:29 m.fl. Gestaltningsprogrammet omfattar både allmän platsmark och kvartersmark. Det är inte fullt utrett vad gestaltningsprogrammet innebär för genomförandet av den allmänna platsmarken, eller till vilken kostnad. Investeringsbudget 2024 är framtagen för projektet före framtagandet av gestaltningsprogrammet. I underlagen till budget 2025 har budgeten justerats för att utöver uppräkningar av tidigare budget också innehålla en kostnadsram för åtgärder som kommer av förslag till gestaltningsprogram. Gestaltningsprogrammet bedöms kunna bidra till en mer attraktiv miljö inom handelsområdet. Återrapporteringen av uppdraget och beslut om eventuellt gestaltningsprogram hanteras i separat ärende.

Ks §71 (forts.)

Kommunstyrelsens allmänna utskott har den 9 april 2025 föreslagit kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige att anta detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved.

Beslutsunderlag
Plankarta detaljplan Smålandia 2.0
Planhandling detaljplan Smålandia 2.0
Granskningsutlåtande detaljplan Smålandia 2.0
Gestaltningsprogram detaljplan Smålandia 2.0
Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 28 mars 2025
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 9 april 2025, §25

Yrkanden
Marie Johansson (S) med instämmande av Jonas Ericson (M), Sandy Lind (WeP), Kenneth Magnusson (C), Fredrik Sveningson (L), Bo Eriksson (MiG), Charlotte Ström (WeP) och Anders Gustafsson (SD): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

Detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved

UTLÅTANDE

Inledning

Bygg- och miljönämnden Utskott Gislaved beslutade den 24 mars 2020 att ge bygg- och miljöförvaltningen uppdrag att upprätta detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved. Detaljplanens syfte är att pröva lämpligheten att utveckla området söder om befintligt handelsområde, Smålandia för handels- och bostadsändamål. Detaljplanen möjliggör även placering av en ny lokalgata genom området. Utökning av ytan för befintlig pendelparkering på östra sidan av Norra Nissastigen också prövas.

Markanvändningen stämmer överens med den fördjupade översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp som antogs av kommunfullmäktige i juni 2024.

Den 22 maj 2023 beslutade samhällsutvecklingsnämnden att låta sända ut förslag till detaljplan på samråd. Samrådet varade mellan 7 juni – 31 augusti 2023. Myndigheter, sakägare och berörda informerades skriftligen och annonsering om samrådet med inbjudan till samrådsmöte gjordes i ortstidningarna. Samrådsmötet ägde rum 19 juni 2023 i kommunhuset i Gislaved. Utifrån yttranden som inkommit under denna tid upprättades en samrådsredogörelse och planförslaget reviderads.

Den 26 augusti 2024 samhällsutvecklingsnämnden att låta ställa ut förslag till detaljplan för granskning. Myndigheter, sakägare och berörda informerades skriftligen och annonsering om utställningen gjordes i ortstidningarna. Förslaget till detaljplan har funnits utställt för granskning under tiden 5 september - 7 oktober 2024.

Skriftliga yttranden inkomna under granskningstiden

Lantmäteriet	2024-10-04	1
Länsstyrelsen Jönköpings län	2024-10-07	Ingen erinran
Trafikverket	2024-10-03	Ingen erinran
Jönköpings Länstrafik	2024-09-23	2
Fastighetsägare 1 (Ängsdal 14)	2024-10-01	3
Fastighetsägare 2 (Ljungvägen 11)	2024-10-03	4
Fastighetsägare 3 (Ängsdal 3 & 4)	2024-10-07	5
Fastighetsägare 4 (Ljungvägen 9)	2024-10-07	6
Fastighetsägare 5 (Grenvägen 1)	2024-10-07	7
Fastighetsägare 6 (Ljungvägen 2)	2024-10-07	8
Räddningstjänsten för Gislaved och Gnosjö	2024-10-02	Ingen erinran
Kommunstyrelsen	2024-10-17	9
Socialnämnden	2024-09-13	Ingen erinran
Bygg och miljönämnden Gislaved - Tranemo	2024-10-28	Ingen erinran

Nedan redovisas synpunkter följt av kommentarer. För fullständiga formuleringar hänvisas till respektive skrivelse, som finns tillgängliga på samhällsutvecklingsförvaltningen, Gislaveds kommun.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

1. Lantmäteriet (Yttrandet har sammanfattats)
Vid genomgång av planförslagets handlingar har följande noterats:
FASTIGHETSGRÄNSER MED OSÄKERT LÄGE SOM GRÄNSAR TILL PLANOMRÅDET
Lantmäteriet påpekar vikten av att befintliga gränser längs planområdet är klarlagda. Påminnelse om att detaljplanen inte påverkas om gränsen visar sig ha ett annat läge. Risken med att planlägga utan att ha koll på gränsens rätta läge är att antingen en del av planen ligger inne på grannfastigheten eller att det blir en remsa mellan den planlagda marken och fram till fastighetsgränsen.

Kommentar:
Kommunen har som rutin att kontrollera gränser och göra inmätningar inför planarbete. Kommunens kart- och mätenhet har dubbelkollat gränserna inför och efter granskningen. Fastighetsgränserna i området bedöms därför hålla god kvalitet.

SERVITUT
Servituten, 0662-2021/14.1 och 0662-2021/14.4 går över detaljplanens nordöstra del. Servitutet blir planstridigt då det går över allmän platsmark och bör ändras i sitt läge. Hanteringen av servitutet bör nämnas i planbeskrivningen.

Kommentar:
Utifrån inkomna synpunkter har texten om ändring av befintliga servitut kompletterats på sidan 67 i planbeskrivningen under rubriken "8. Genomförandefrågor".

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

2. Jönköpings Länstrafik (Yttrandet har sammanfattats)
Vi ser positivt på detaljplanen och kommunens planer på att förtäta och växa utmed befintliga kollektivtrafikstråk. I dagsläget berörs Jönköpings Länstrafiks linje 132 och 245 främst av planerna. Linje 132 är tänkt som en pendelbuss för att knyta orterna Gislaved med Jönköping samt erbjuda mellanliggande orter pendlingsmöjligheter. Linje 245 är ett komplement till trafiken på linje 132 emellan Hestra och Gislaved och knyter även orterna med Grimsås. 3 hållplatser berörs av detaljplanen, Dessa är Hembygdsparken, Rödjan och Smålandia. Hembygdsparken i södra delen kan få en ändrad betydelse för resande mot Gislaved i och med detaljplanen och det är klokt att se över möjligheten till ett väderskydd på hållplatsläget i södergående riktning i samband med planerna.
Hållplats Rödjan är idag av enklarare karaktär och en uppgradering av hållplatsen till en standard likt de andra två bör implementeras i planerna.
Hållplats Smålandia är idag av en god standard. Men det är klokt att se över att det finns tillräckligt med pendelparkeringar och cykelställ intill hållplatsen då området växer.

Kommentar:
Synpunkterna har noterats. Utifrån information från Jönköpings Länstrafik har texten i planbeskrivningen kompletterats under rubriken, "Kollektivtrafik".

3. Fastighetsägare 1 (Yttrande har sammanfattats)

Vi ställer oss i stort sett positiva till etableringen av ett nytt handelsområde inom Smålandia. Vi vill dock framhålla att kommunen på ett tydligare sätt behöver redovisa de konsekvenser genomförandet av planen kan få för vår fastighet, samt de verksamheter som bedrivs inom området. Vi har ett ansvar att säkerställa att våra hyresgäster kan bedriva sina verksamheter enligt ingångna avtal. Det är därför av största vikt för oss att få klarhet i hur den föreslagna detaljplanen ska genomföras utan att det orsakar en alltför stor negativ påverkan på de befintliga verksamheterna. Likaså behöver principer för

ekonomisk ersättning för de intrång som detaljplanen medför på vår fastighet avtalas innan detaljplanens antagande.

I de aktuella planhandlingarna saknas en tydlig redovisning av hur trafiksituationen längs den nya Ängsdalsgatan kommer att utformas. Det framgår endast att ett stort antal parkeringsplatser planeras att tas bort och att infarter behöver flyttas. Vi efterfrågar därför en mer detaljerad beskrivning av hur kommunen avser att lösa, ersätta och bekosta dessa funktioner för att säkerställa en fortsatt god tillgänglighet till området och befintliga verksamheter. Vi förväntar sig att kommunen bekostar och genomför nödvändiga utredningar för detta innan detaljplanens antagande.
Slutligen anser vi att de ekonomiska och fastighetsrättsliga konsekvenserna, samt eventuella åtaganden som kan följa av detaljplanen, tydliggörs i avtal med kommunen senast inför ett antagande av planen.

Kommentar:

De ekonomiska och fastighetsrättsliga konsekvenserna, samt eventuella åtaganden som kan följa av detaljplanen har tydliggjorts i avtalet. Avtalet kommer att skrivas under av fastighetsägaren och kommunen innan planens antagande. Efter granskningstiden har kommunen även redovisat för fastighetsägaren hur trafiksituationen längs den nya Ängsdalsgatan kommer att utformas.

4. Fastighetsägare 2 (Yttrande redovisat i sin helhet)

Den tilltänkta vägen kallad Ängsdalsgatan skall inte dras till höger om gamla järnvägsbalken i riktning mot Smålandia 2.0. Acceptabelt kan vara att gatan går där järnvägsbalen idag ligger, dock inte närmare någon tomtgräns på Ljungvägen än 40 m som då kan accepteras. Egentligen skulle den inte byggas alls utan ny utredning om att bl.a. lägga det nya Handelsområdet t.ex. där Biltema tänkt bygga eller framtida utveckling av Vitsippeområdet. Ändringen från 20 till 28 m från tomtgräns är ett steg i rätt riktning men inte nog på långa vägar. Ny sträckning behöver utredas och kanske även en helt ny plan. Orsaken till att tänkta vägen breddats ger också frågetecken.

Vid samrådsmötet fick vi information om att boende i området kallats, men de som också bor omkring Fridens väg mm kallades inte till samrådsmötet. Är inte detta gjort i efterhand bör detta göras omgående, då det området lär beröras av det nytilltänkta området till i vart fall till en betydande del. Om inte är det då rimligt att ignorera detta vilket sannolikt skulle inneburit att flera motsätter sig både väg och byggnader i nuvarande planlösning.

Ursprungsförslaget var vad jag uppfattat max 4 våningar men ändrades senare av politiska skäl till ett åttavåningshus som sedan blev 6. Varför ändrades ursprungsförslaget om 4 våningar?

Inga huskroppar skall tillåtas som är högre 4 våningar. Ser man över hela området upp mot Centrum finns knappast ens så höga som 4 våningar.

Man måste betänka att Ljungvägen blir inramad på nära håll av N:a Nissastigen, Riksväg 26, Riksväg 27 och Ängsdalsgatan. Alla gatorna visar enligt utredning stor trafikmängd enligt mätning runt 5-6000/dygn per gata och dessutom tung trafik. Att så mycket skog som absolut är möjligt måste stå kvar ur bl.a. klimat och miljö och boende säger ju sig självt. Att det blir bullerstörningarna är ju otvetydigt. Idag kan man höra trafiken från alla 3 vägarna, så en fjärde är ju inte optimalt.

Vägverket bör komma på plats för att titta och utreda (fullt möjligt efter min kontakt med dem) om Varuhusen kanske skulle kunna komma närmare 26.an och då öka avståndet från husen till Ängsdalsgatan genom att kunna bygga närmare än 36m. Det bör även göras en ny utredning om farligt gods då dessa förmodligen blivit avsevärt mindre på 26 an sedan 27an färdigställdes. Kontakter med detta bör göras med Vägverket.

Dikeslösningen verkade vara nödvändigt för ytterligare 6m från 26an men det borde väl inte påverka ursprungsförslaget 30m. Utredning bör ske för att se om det går att lösa på annat sätt även om

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

kostnaderna kan bli högre. Skulle det kunna bli en ändring angående farligt gods finns kanske en möjlighet att dra byggnaderna närmare 26an och med det längre från husen på Ljungvägen. Riskanalys verkar inte vara gjord och att detta skall göras är väl inget att behöva diskutera om.

Planen även om det gjorts små förbättringar måste omarbetas till en acceptabel nivå där samtliga boende inklusive de boende runt och omkring Fridens väg känner sig tillfreds med den och att deras livsmiljö är prioriterat oavsett kostnader. Tänk om och se möjligheter med mindre tanke på ekonomi. Därmed inte sagt att den är helt oväsentlig i sammanhanget. Vad som kan bli det bästa för de boende vad gäller klimat/miljö i området och som berör hela Rödjan är utan tvekan det väsentliga.
Sker ingen förändring och gällande planförslag ligger fast eller nya åtgärder i nuvarande plan inte ändras utan den godtas och majoritetsbeslutet blir ett ja. Då är min avsikt att överklaga i alla tillgängliga instanser ända in i kaklet. Avståndet mellan Ängsdalgatan och husen på Ljungvägen är högprioriterat även om höjden på 6 meters husen inte ligger alltför långt efter.

Kommentar:

Kommunens bedömning är att den föreslagna placeringen av Ängsdalsgatan är det lämpligaste alternativ som kommer att kunna gynna området på attraktivt sätt utifrån kommunens intention som syftar till att skapa en ny stadskaraktär med blandning av bostäder, handelsbyggnader, lokalgata samt gröna inslag. Därmed kommer den föreslagna placeringen av nya lokalgatan som granskningsförslaget redovisat att finnas kvar.

Anledning till att bredden på den föreslagna lokalgatan ökats är för att möjliggöra en attraktiv och trafiksäker miljö inom gatuområdet (allmän platsmark). Gatuområdet innehåller en körbana för bil, gång- och cykelväg, diken samt gröna ytor, vilket bidrar till att hantera olika typer av fordonstrafik och dagvatten, att minska temperaturhöjning, att främja biologisk mångfald samt att kunna uppleva en gatumiljö med gröna inslag. Denna utformning bidrar även till att skapa ett längre avstånd mellan nya handelsområdet och befintliga bostäder.

Innan samrådsperioden började, skickades informationsbrev ut via post, enligt kommunens rutiner, till de berörda fastigheterna som gränsar direkt till detaljplanområdet. Samtidigt publicerades samma information i lokala tidningar och sociala medier, i en utställning på bibliotek i Gislaved samt på kommunens webbplats. Samrådsmötet var öppet för alla ägare till angränsande fastigheter och för de som bor eller har verksamhet som angränsar till detaljplanen. Under samrådsperioden (7 juni – 31 aug 2023) och granskningstiden (5 sep – 7 okt 2024) hade alla invånare, sakägare samt relevanta myndigheter möjlighet att lämna in synpunkter på planförslaget. Information kring granskningen publicerades också på samma sätt.

Angående byggnadshöjd för nya bostadsområdet föreslogs det i samrådsskedet en högsta nockhöjd på 14 meter, vilket motsvarar 4 våningar i den västra delen och i den östra delen var en högsta nockhöjd på 26 meter, vilket motsvarar 8 våningar. Den maximala höjden i den västra delen har inte ändrats, men tillåtna maximala höjden på bostadshus i den östra delen av bostadsområdet har sänkts. I den norra delen har den högsta nockhöjden begränsats till 14 meter (4 våningar) och till 20 meter (6 våningar) på den södra delen. Bestämmelserna utgör en möjlighet att bygga till en viss höjd. Det är således också möjligt att bygga lägre bostadshus inom den ovannämnda bestämmelserna.

Trafikverket (TRV) har varit involverad vid både samråds- och granskningsskedet och granskat planförslaget utifrån gällande lagkrav och andra förutsättningar. Det tillåts inte att placera nya handelsbyggnader på närmare avstånd mot väg 26 än granskningsförslaget redovisat. Det angivna avståndet och de införda bestämmelserna för nya handelsbyggnader möjliggör att planförslaget är genomförbart. Med dessa åtgärder bedömdes det att en riskanalys inte behövdes tas fram. TRV hade inte någon invändning mot granskningsförslaget.

Kommunen planlägger området för att främja ekonomisk tillväxt, förbättra service, utveckla infrastrukturen och öka attraktiviteten för både nya och befintliga invånare. Utifrån de utredningar och undersökningar som gjorts bedömer kommunen att förslaget ger en lämplig användning av marken och en god livsmiljö för närboende.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

5. Fastighetsägare 3 (Yttrande redovisat i sin helhet)

1. Vi motsätter oss att den ny föreliggande plankartan lägger ut ett område med beteckning b2, b4 och f3 på våra fastigheter. Denna hantering är inte rimlig. Vi anser att i denna zon som är prickmarkerad skall vi kunna anlägga tex parkering.

Kommentar:

För att möjliggöra bilparkering inom området har bestämmelsen f3 tagits bort. Ändringen ses som en flexibel lösning som inte påverkar den föreslagna markanvändningen negativt, inte heller ur ett trafiksäkerhets-perspektiv. De övriga bestämmelserna, b2 och b4, kvarstår på plankartan.

2. Vi anser även att det väg servitut som idag belastar vår fastighet skall tas bort då det anläggs en ny infart till området.

Kommentar:

Kommunens mark- och exploateringsenhet har kontaktat fastighetsägaren avseende hantering av vägservitutet. Detaljplanen säkerställer ny anslutning till och från den aktuella fastigheten via ny lokalgata (Ängsdalsgatan).

3. Då detaljplanen föreslår att en del av vår mark kommer att tas i anspråk för ny infart till området vill vi att det finns ett undertecknat avtal mellan Gislaveds kommun och oss som fastställer villkoren för en fastighetsreglering innan detaljplanen antas.

Kommentar:

Kommunens mark- och exploateringsenhet har kontakt med fastighetsägaren i den aktuella frågan. Avtal gällande marköverföringar har upprättats mellan båda parterna.

6. Fastighetsägare 4 (Yttrande redovisat i sin helhet)

Vi har tagit del av det nya planförslaget för området Smålandia 2.0. Det är trevligt att läsa att en del av de synpunkter vi tidigare framfört har bemötts. Det gäller dock inte alla synpunkter och dessutom har det tillkommit nya saker under tiden som påverkar detta planförslag.

Den del av skogen som behålls mellan Ljungvägen och den nya vägen har nu ökats från 25 meter till 28 meter. Det är en bra förbättring, men i praktiken betyder det inte så mycket. Inte ens ett moget träd kan stå där. Därför skulle vi vilja se att detta ökas till minst 40 meter, som vi begärde i vårt tidigare yttrande.

I november 2023 avverkade kommunen helt och hållet en sträcka på cirka 1200 m2 i skogen öster om den gamla järnvägen. Se bilder nedan.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

Förfrågningar hos kommunen visade att detta gjordes på grund av en motorsågskurs och för att denna skog planerades att avverkas. Kommunen borde inte ha agerat i förväg på en plan som ännu inte är fastställd, särskilt som detta rör en av de synpunkter som vi och andra grannar har lämnat in. Varför har kommunen gjort detta och hur kommer kommunen att se till att denna del blir en mogen skog igen? Tänk på vad som står i planen på sidan 24: ”Avverkning av skogen (…) uppmuntras att ske endast när och där enskilda handelstomter säljs”. Förresten, den här passagen är viktig att ha med i planen. Kommunen måste sedan också följa den.

Det är bra att det nu finns ett gestaltningsprogram. Vi instämmer också i dess innehåll. Vi är dock skeptiska till i vilken utsträckning det kommer att verkställas om en potentiell köpare inte följer det. Speciellt om denna köpare är av intresse för kommunen. Vem avgör då om gestaltningsprogrammet kan sättas åt sidan. Här måste även de närboendes intressen vägas in, eftersom kommunen medvetet valt att bygga i direkt anslutning till befintliga bostäder.

På fastighetsägare 2 i samrådsredogörelsen har kommunen svarat att områdets värde och attraktivitet kommer att öka. Motiveringen till detta är bristfällig eller stämmer åtminstone inte överens med den rådande trenden. Människor vill i allt större utsträckning bo utanför staden, helst i villor och inte i eller i närheten av höghus. Detta framgår bland annat av Villaägarna nr. 1 2024, på sidan 24 och av SVT. Varför insisterar kommunen fortfarande på att planera höghus här? Även om den maximala höjden på de möjliga flerfamiljshusen nu är något lägre kan det ändå bli mycket höga byggnader. Detta passar inte alls in i områdets karaktär. Eftersom protesterna från närboende är stora och efterfrågan sannolikt är låg, bör idén med höghus/lägenheter omprövas.

Det finns upprepade hänvisningar till nationella normer och att de inte kommer att överskridas. Kommunen bör dock främst se till den lokala situationen och skillnaden jämfört med nuläget. Eftersom kommunen har valt att placera planen precis intill redan befintliga hus bör de närboendes invändningar väga tyngre än nationella normer.

Även när det gäller motståndskraft mot klimatförändringar är det inte bara nationella normer som bör beaktas. Gislaved kämpar redan med att leda bort regnvatten på rätt sätt och det kommer sannolikt att bli värre. Läs till exempel 100-tal översvämningslarm kring Gislaved efter åskovädret och Thomas källare fylldes med stinkande avloppsvatten efter ovädret i Anderstorp.

Å ena sidan håller kommunen fast vid ett flera år gammalt beslut om att utveckla området för Smålandia 2.0 för handel och bostäder som om det vore en självklarhet som måste genomföras till varje pris. Å andra sidan är det plötsligt möjligt att utveckla ett helt nytt område när en kedja som Biltema meddelar att de inte vill etablera sig i det utpekade området Smålandia 2.0. Detta bör ses i sammanhang. Ändå nämns inget om detta i den nya planen. Om Biltema inte vill etablera sig på Smålandia 2.0, varför skulle då andra företag vilja göra det? Är det inte så att andra företag då skulle vilja etablera sig just i Biltemas omedelbara närhet? Denna utveckling behöver utredas och bearbetas.

I det nya förslaget finns plötsligt utrymme för övernattning, till exempel hotell. Detta gör att upplevelsen för omgivningen blir väldigt annorlunda, eftersom det innebär att det finns aktivitet även utanför

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

butikernas öppettider. Effekten i form av ljusföroreningar och omgivningsbuller påverkar de närboende. Detta bör inte betraktas alltför lättvindigt och behöver utredas och bearbetas.

Vi skulle vilja se en ny och bättre bearbetning av planen som tar större hänsyn till de närboendes intressen och utvecklingen i området.

Kommentar:

Kommunen ansvarar för planläggning enligt Plan- och bygglagen (SFS 2010:900). Därmed kan kommunen bestämma att pröva markens lämplighet för att möjliggöra önskad utveckling. I detta fall med ändamål för bostäder, handel, kontor samt hotell m.m.
Avståndet mellan bostadstomterna utmed Ljungvägen och gatuområdes kantlinje har ökats till 28 meter i planhandlingen. Kommunen har för avsikt att placera gång- och cykelväg och ett dagvattendike på östra sidan av den nya lokalgatan, vilket innebär att minsta avståndet mellan nya körbanan och de flesta befintliga bostadstomterna blir längre än 30 meter. (Se sektionsbilden på sidan 31 i planbeskrivningen.)

Planens genomförande innebär en förändring av miljön inom och kring planområdet. Kommunens bedömning är att det här avståndet är tillräckligt både för att bevara acceptabel livsmiljö för närliggande boende och även för att uppnå planens syfte. Hänsyn till befintlig närliggande bostadsmiljö har tagits med hjälp av studier av gatusektions utformning, skuggförhållanden, insynspåverkan samt en trafikbullerutredning. Vikten av enskilda och allmänna intresse har också avvägts. För att begränsa påverkan av ljus från handelsverksamheter och nya bostadsområden mot befintliga bostäder har planbestämmelser om störningsskydd (m2, m3, och m4) införts på plankartan.

Det stämmer att den ovannämnda avverkningen utfördes av kommunen i en del av skogsytan väster om befintliga bostäder. Kommunen kommer att förbättra sina interna rutiner och kommunikationer för att säkerställa att liknande situationer inte uppstår igen. De föreslagna ytorna för det nya handelsområdet kommer inte att avverkas innan enskilda handelstomter säljs och det beslutas att marken ska bebyggas.

Kommunens mål i och med det framtagna gestaltningsprogrammet är att skapa en attraktiv handelsplats som innehåller mer värden utöver handel inom Smålandiaområdet. Dokumentet avses att användas vid försäljning och exploatering av kvartersmark för handelsändamål. De ambitioner som uttrycks i programmet kommer att arbetas in i avtal som tecknas mellan kommunen och markköpare. Köparen kommer i dialogen med kommunen att behöva redovisa skisser, ritningar och goda exempel för de åtgärder som man tänker genomföra för att uppnå programmets ambitioner. Uppnår inte köparen en ambitionsnivå som ligger i linje med gestaltningsprogrammet så kan kommunen neka försäljning av mark eller be köparen att komplettera redovisning av handlingar i samband med prövning av bygglov och förhandsbesked. Konkreta åtgärder såsom val av material för markytor, grönska och möblering m.m. hänvisas till dokumentet, ”Stadsmiljöprogrammet för Gislaved, Anderstorp och Smålandsstenar” som antogs av kommunstyrelsen 2020-12-09.

Kommunen har ett lagstadgat ansvar för bostadsförsörjning och har antagit "Riktlinjer för bostadsförsörjning" (kommunfullmäktige, 2022-09-22). För kommunens utveckling är det viktigt att det finns bostäder för unga, som kan börja sin bostadskarriär, och för äldre, som behöver mindre boenden senare i livet. Idag är bostadsmarknaden i kommunens tätorter trögrörlig, vilket gör det svårt för nya invånare och vissa grupper att hitta bostäder. För att möta efterfrågan behövs planlagda bostäder i hela kommunen. Därför ska riktlinjerna för bostadsförsörjning ligga till grund för översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner och detaljplaner som rör bostadsbyggande och utveckling.

Detaljplanen följer den fördjupade översiktsplanens intentioner och riktlinjer (Antagen av kommunfullmäktige 2024-06-14). Inom handelsområdena i detaljplanen kan marken exploateras på olika sätt om markköparens ambitionsnivå ligger i linje med gestaltningsprogrammet. Kommunen bedömer att den markanvändningen inom planområdet är lämplig och genomförbar samt detaljplanen möjliggör att skapa acceptabel livsmiljö för nya, befintliga boenden samt besökare. Frågor kring klimatförändringar har hanterats i planarbetet för att bemöta nationella och lokala förutsättningar.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

7. Fastighetsägare 5 (Yttrande redovisat i sin helhet)

Vi anser fortfarande att hela denna detaljplan inte är okej!

Samhälles utveckling är nödvändning men då det ekonomiska läget för vår kommun är inte bra. Hur skall då den plan finansernas? När det fortfarande finns obebyggda områden från tidigare detaljplaner vid ex. vitsippan och skomakagärdet. Vårt centrum håller på att dö ut.

Som en av de fastighetsägare som kommer beröras av bostads område som ni ritat in med lägenheter. Är vi fortfarande emot detaljplanen. Dels utifrån att lägenhetskomplexen inte kommer passa in i den befintliga gamla arkitekturen. Detta är en av de få gator där husen utgör en del av Gislaved historia från 30-talet. Vi själva här på gatan måste ha kommunens godkände för att man vill byta fasad färg och vad har ni då för krav gällande hur dessa lägenhetsbyggnaders utseende för att de skall passa in i den äldre arkitekturen på området? Tar man inte hänsyn till detta?

Vi är tacksamma för att ni valt att sänka höjden på ett utav fastigheterna. Men vi motsätter vi oss fortfarande att det är 4 vån som lägsta höjden och varför inte båda kan ha samma höjd. För vår del kommer vi ha lägenheter i nästa samma höjd som dem på Dalen. Dessutom motsätter vi att ni godkänner att den närmaste byggnaden får placeras ca 30 meter från vår tomt gräns. (enl. er skiss) Det betyder att vi har längre mellan lyktstolparna i Gislaved än vi kommer ha till närmaste huskroppen. Då är 30 meter ingenting i verkligheten.

Enligt den sol studier ni gjort skull vi inte beröras alls av höjden av de byggnaderna närmast vår fastighet och detta håller vi inte med om. För vi pratar om byggnader med en mark högre än den ni visar enligt er skiss på 9 m, så det kommer det bli skugga på nästan hela tomten under sommar halvåret.

Det kommer var privata aktörer som formar det nya bostads område. Vem godkänner det de vill bygga är ju estiskt utifrån det befintliga områdets arkitektur?

Hela denna planen uppmuntrar även till ökad fordonstrafik. Av era ritningar på den lilla mark delen framför vår fastighet som ni betecknat HC, är det tänkt handel. Men varför har ni planerat in 2 infarter till denna? Om det nu gäller för underlätta av/på lastning till den verksamheten, kommer denna lilla villa gata ha mer trafik än någonsin eftersom det är en återvändsgata nu. Och kanske blir en tillfällig "parkeringsplats" för så väl verksamheten som till nya lägenhetsområdet. Mer trafik och buller o fara för vi som bor på gatan.

Senaste mätningen gjordes för 2 års på N storg/ Nissastigen och trafiken har inte minskat. Enligt er så bedömer ni att inte trafiken kommer påverka miljökvalitetsnormen för buller. Men vi vidhåller att denna matarled, till så väl det nya bostadsområde och handels område, kommer lockar till buskörning som redan nu förekommer dag och nattetid oavsett vilken hastighet eller farthinder som ändras och byggs. För det förekommer redan nu på N Storgatan/ Nissastigen där ni redan gjort hastighets åtgärd och det har inte minska på hastigheten utan snarare uppmanar till att öka hastigheten efter hindret. Och med detta kommer det bli mer buller för oss vid kvistbäcken men även fastighetsägarna som bor på västra sidan av ljungvägen. Det kommer även bli en större mängd trafik med tunga fordon som bussar och transport till handelsområdet och även detta kommer leda till mer buller. NI uppmuntrar i er folder att vi skall cyklar, gå mer och känna oss trygga. Men alla vi som bor på Rödjan sidan som väljer att cykla eller går kommer behöva korsa leden för att komma upp till skolan, vårdcentral och andra instanser. Här kommer ni verkligen få jobba på att få ner hastigheten. Anser ni att det är trafiksäkert när ni valt att rita in utfarten från det nya bostadsområdet i böjen på leden? Nedskräpning är redan ett stort problem kring hela Rödjan/Smålandia och inte troligt att detta kommer minska tyvärr...

Enligt er skall inte vissa delar av den naturliga faunan inte påverkas men det finns ju 2 arter som är skyddade och finns på detaljplanen (inritade) men har de gått igenom hela området eller bara gjort stickprov? För det stämmer att den finns spridd på hela området. Även vet även vi vart revlummer växer.
Varför göra om något som redan finns? Ni skriver att ni kommer göra om och skapa vistelseytor/ rekreativa ytor för en mer hållbar miljö. Men naturen har redan mycket att erbjuda som den är.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

Kommentar:

Grunden till detaljplaneförslaget redovisas i den fördjupade översiktsplanen (FÖP:en) för Gislaved och Anderstorp (antagen 2024) som är politiskt beslutad.
Detaljplanering är en lagstyrd process som är framtagen för att säkerställa den demokratiska rättigheten att vara med och påverka. Hänsyn till både enskilda och allmänna intressen samt de närboendes bostadsmiljö har tagits och noggrant avvägts under planprocessen för att säkerställa att en acceptabel livsmiljö kan skapas för både nya och befintliga bostäder.

Angående byggnadshöjd för nya bostadsområdet, läs kommunens kommentar vid punkt 2. Fastighetsägare 2 i det här dokumentet.

Föreslagna minsta avståndet mellan er fastighetsgräns och närmaste byggnad i det nya bostadsområdet är drygt 30 meter enligt skissen i planbeskrivningen. Planen säkerställer naturmark på 25 meters bredd mellan befintliga och nya bostadsområden.

Även om det inte finns några specifika regler för hur mycket skugga som är tillåtet och Boverket inte har några rekommendationer, används ofta en tumregel som innebär att bostäder bör ha minst 5 timmars sol mellan kl. 9:00 och 17:00 under vår- och höstdagjämning. Med hjälp av ett dataprogram har sol- och skuggförhållanden analyserats för området. Analysen visar att den planerade bebyggelsen ger goda möjligheter till solljus för närliggande bostäder vid vår- och höstdagjämning, samt under månaderna juni och oktober. Kommunen bedömer att skuggpåverkan inte utgör en betydande olägenhet för de närboende.

Vid försäljning och exploatering av nya bostadsområden kan kommunen kräva att aktören redovisar skisser, ritningar och exempel på de åtgärder som planeras. Byggnadernas färg, form och material ska ha hög kvalitet och prövas slutligen genom bygglov och tillsyn för att säkerställa att de följer detaljplanens bestämmelser. Kommunens dokument Stadsmiljöprogram för Gislaved, Anderstorp & Smålandsstenar *kan användas som stöd och vägledning för materialval och utformning. Att skapa en estetiskt tilltalande och funktionell stadsmiljö i Gislaved är en central del av kommunens vision.*

Marken som planläggs för användning som H och C längs Norra Nissastigen får två infarter för att möjliggöra en flexibel markanvändning vid framtida utveckling. Planförslaget innebär en förändring av markanvändningen och förväntas leda till viss ökning av trafiken i och omkring området. Kommunen strävar alltid efter att skapa en trafiksäker och trivsam miljö på allmän platsmark (GATA) där störningar från fordon minimeras, och där boende kan känna sig trygga. På sträckan mellan den nya cirkulationsplatsen och den östligaste delen av Ljungvägen kommer hastigheten att sänkas till 40 km/tim för att skapa en lugnare trafikmiljö.

Även om detaljplanen inte kan styra exakt utformning av gator eller människors beteende, har trafiksäkerheten beaktats och åtgärder för att minska störningar och skapa trygga miljöer inkluderats. Enligt Plan- och bygglagen (PBL) prövar kommunen markens lämplighet under detaljplaneprocessen. Syftet med planen är att utveckla området med en blandning av bostäder, handel, gator och grönytor för att gynna områdets framtida utveckling.

Angående skyddade arter inom planområdet bedömer kommunen, baserat på den framtagna naturvärdesinventeringen, att planförslaget inte kommer att ha någon negativ påverkan. Läs mer om kommunens bedömning av ”revlummer” i planbeskrivningen under rubriken ”Natur”. Naturvärdesinventeringen har utförts genom en kombination av fältinventering, kartstudier, flygbilder och tillgängligt kunskapsunderlag. Vid fältinventeringen definierades naturvärdesobjekt som ytor större än 0,1 hektar eller linjeformade objekt med en längd på över 50 meter och en bredd på mer än 0,5 meter. De arter som man vanligtvis utreder i naturvärdesinventeringar inkluderar: hotade och sällsynta arter, skyddsvärda arter, indikatorarter, invasiva arter och nyckelbiotopsarter. Resultaten visar att hänsyn har tagits till områdets naturvärden för att minimera påverkan på skyddade och värdefulla arter.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

8. Fastighetsägare 6 (Yttrande redovisat i sin helhet)

Jag och min man köpte vårt hus på Ljungvägen 2 2017.

Valet gjorde vi pga läget. En återvändsgränd med en hel del skog som granne.

Kommunens förslag kommer innebära en ökad mängd folk som går förbi på alla dygnets timmar.

Vi har redan haft tre trasiga rutor på huset, däck sönderskurna, saker som kastas på huset i tid och tid samt fruktansvärt mycket skräp.

Ni vill också placera ett fyrvåningshus där det kommer bli direkt insyn till ett av våra sovrum samt rakt in på vår altan.

I andra änden så tänker ni placera ett 8-våningenshus MITT MELLAN TVÅ VILLAOMRÅDEN.

Ingenstans kommer detta att se klokt ut.

Att planförslaget bidrar till en positiv utveckling är inte positiv för oss som bor runt där det ska byggas.

Kommer kommunen att säkerställa att insynen till vår tomt inte kommer att bli mer?

Jag vill ha detta på papper och en genomgång vart ”linjerna” på kartan kommer att gå.

Jag är inte särskilt intresserad av att ha boende i höghus runt vår tomt ha full insyn om jag eller mina döttrar är ute i trädgården och tex solar.

Kommentar:

Detaljplanen innebär en förändring av livsmiljön för de närliggande bostäderna. Kommunen bedömer att det redovisade avståndet mellan ert hus och de närmaste byggrätterna är acceptabelt med tanke på att planområdet är avsett att utvecklas till en ny stadsdel med en blandning av bostäder, handel och allmän platsmark, inklusive gator, gång- och cykelvägar samt gröna inslag. Enligt Plan- och bygglagen (PBL) har kommunen rätt att pröva markens lämplighet för att säkerställa att planerade förändringar bidrar till en hållbar utveckling.

Läs kommunens kommentarer vid punkt 6 (Fastighetsägare 4) och punkt 7 (Fastighetsägare 5) i det här dokumentet.

Gällande önskemål om en genomgång av plankartan, återkom gärna med mer konkreta frågor till kommunen, så kan ni få mer detaljerad information om detaljplanen.

9. Kommunstyrelsen (Yttrandet har sammanfattats)

I planbeskrivningen (s. 59) står beskrivet att avtal med markägare kommer att tecknas först efter att detaljplanen fått laga kraft. Då det inte finns något egentligt hinder mot att teckna avtalen före detaljplanens laga kraft så önskas att formuleringen ändras till att "avtal avses att tecknas".

Kommentar:

Utifrån synpunkten har texten i planbeskrivningen kompletterats.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

Av planbeskrivningen och plankarta framgår inget resonemang om att den nya gatan (Ängsdalsgatan) ska ha en busshållplats på sträckningen. Att tillgängliggöra området genom kollektivtrafik är av stor vikt, för både lokala och långväga resor. En busshållplats bör därför ingå i det framtida förslaget och projekteringen för den allmänna platsen.

Kommentar:

Detaljplanen möjliggör en utökning av den befintliga pendelparkeringen vid Norra Nissastigen. Pendelparkeringen, tillsammans med busshållplatsen Smålandia samt den intilliggande gång- och cykelvägen, bedöms vara ett viktigt allmänt intresse. Läget spelar en central roll i att uppmuntra samåkning, gång, cykling och användning av kollektivtrafik. Detta bidrar till hållbara transportlösningar och förbättrar tillgängligheten för invånare och besökare i Smålandia-området.

Den andra busshållplatsen, Rödjan i söder, ligger också inom ett rimligt gångavstånd från planområdet. Tillgänglighet till planområdet via kollektivtrafik kan säkerställas genom att behålla och uppgradera de befintliga busshållplatserna. Jönköpings länstrafik (JLT), som ansvarar för kollektivtrafiken i kommunen, ser positivt på planerna att förtäta och utveckla området längs befintliga kollektivtrafikstråk.

I denna detaljplan planeras ingen ny busshållplats, men det finns utrymme för en framtida hållplats inom det nya gatuområdet vid behov. Texten under rubriken "Kollektivtrafik" i planbeskrivningen har kompletterats. Läs även motiveringen för upphävandet av strandskyddet i planbeskrivningen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

Det finns ett önskemål om att prickmarken i den södra delen av det norra kvarteret rätas ut för att möjliggöra en bättre byggrätt.

Kommentar:

Prickmarken i den aktuella delen har justerats på plankartan för att möjliggöra en bättre byggrätt inom kvartersmark för handelsändamål.

Övrigt

• En av de berörda fastighetsägarna har lämnat synpunkter kring marköverlåtelse av sin fastighet som berörs av detaljplanen. Kommunens enhet för mark- och exploatering har kontaktat personen.

• En annan fastighetsägare som har sin mark utanför planområdet tycker bra att planen görs och området utvecklas genom den här detaljplanen.

Sammanfattning av förändringar efter granskningstiden

- Planbestämmelsen, p1 har tagits bort från plankartan för att möjliggöra mer flexibel fastighetsbildning inom nya handelsområden.
- Prickmark på 6 meters bredd har lagts på västra kanter av handelsområden (kvartersmark) för att kunna reglera placering av nya byggnader.
- Planbestämmelsen, f3 har tagits bort från plankartan.
- Planbestämmelsen, "prickmark" både i de södra och norra delarna av kvarteren för handelsändamål har justerats för att möjliggöra bättre byggrätter inom området.

- Planbestämmelsen, u1 (s.k. ”u-område”) har lagts till på plankartan för markreservat av allmännyttiga underjordiska ledningar inom kvartersmark i norra delen av planområdet.
- Gatuområdet vid cirkulationsplats har justerats på plankartan.
- Planområdesgränslinjen har kompletterats efter kontrollen.
- En sektionsbild för det nya gatuområdet och befintliga bostadsområdet har lagts in i planbeskrivning.
- På plankartan har planbestämmelsen, a2 gällande plankostnad som tas ut i samband med bygglov lagts till.

Gislaved 2025-02-10

Seigo Oguni
Planarkitekt

Sven Hedlund
Stadsarkitekt

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417297

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

GISLAVEDS KOMMUN

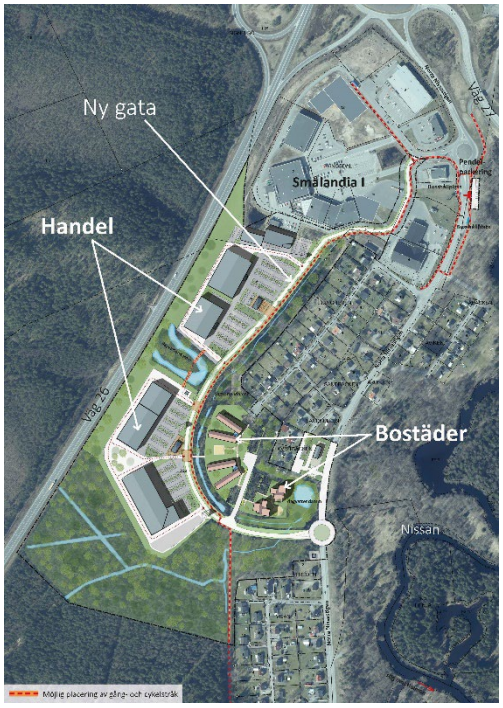

Detaljplan för

del av Gislaved 2:29 m.fl.

Småländia 2.0

i Gislaved

Gislaveds kommun, Jönköpings län

Antagandehandlingar

februari 2024
Utökat förfarande
Beslutsprotokoll -
Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

PLAN.2019.01
Påbörjad 2020-03-24
Laga kraft -

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Medverkande

Ansvarig för framtagandet av detaljplanen är planarkitekt Seigo Oguni och stadsarkitekt Sven Hedlund på samhällsutvecklingsförvaltningen i Gislaveds kommun.

Medverkande i projektgruppen och arbetet har varit medarbetare från nedan förvaltningar:
kommunstyrelseförvaltningen, samhällsutvecklingsförvaltningen samt räddningstjänsten.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Så här görs en detaljplan

UPPDRAG En plan initieras av en beställare genom en ansökan om planbesked. Det är kommunen som beslutar om planbeskedet och (vid positivt planbesked) tar beslut om att påbörja en detaljplan.

SAMRÅD Efter beslut om planuppdrag ordnas formalia kring planens omkostnader och ansvar i ett planavtal. Omfattande planarbete med tillhörande utredningar sker inför samråd. Efter beslut hos Samhällsutvecklingsnämnden, skickas planförslaget ut så berörda och intresserade kan lämna synpunkter på förslaget.

GRANSKNING Efter samrådet sammanställs och besvaras skriftligt inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse. Planförslaget revideras utifrån de ändringar som synpunkterna medfört till. Efter beslut skickas en uppdaterad version av planförslaget ut för granskning.

ANTAGANDE Efter granskning sammanställs och besvaras skriftligt inkomna synpunkter. Planförslaget bearbetas och ändras i begränsad omfattning. De som inte fått sina synpunkter tillgodosedda får meddelande om det i samband med att förslaget antas av kommunen.

ÖVERKLAGANDE Under tre veckor från det att antagandebeslutet har publicerats på kommunens digitala anslagstavla (gislaved.se) har de, vars synpunkter som inte blivit tillgodosedda, möjlighet att överklaga beslutet.

LAGA KRAFT Planförslaget får laga kraft om ingen överklagat. Om planen överprövas får planen laga kraft först då ärendet är avgjort i domstol.

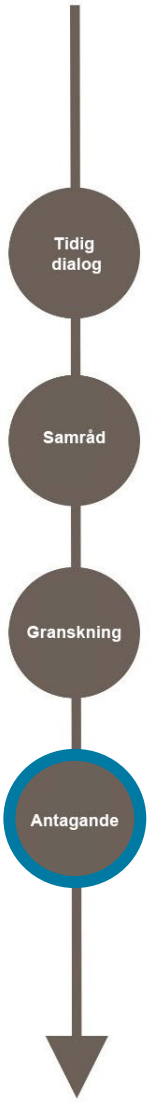

Innehållsförteckning

Så här görs en detaljplan ... 3

1. Handlingar ... 5
2. Sammanfattning av detaljplanen ... 11
3. Planens syfte och huvuddrag ... 12
4. Genomförandetid ... 12

5. Ställningstaganden ... 12
   - Översiktsplaner ... 12
   - Detaljplaner ... 13
   - Riksintressen ... 14
   - Mellankommunala intressen ... 14
   - Hushållningsbestämmelser enligt 3 kapitlet miljöbalken ... 15
   - Vattenskyddsområde ... 15
   - Strandskydd ... 15
   - Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan ... 19

6. Förutsättningar, förändringar och konsekvenser ... 21
   - Natur ... 21
   - Geotekniska förhållanden ... 24
   - Fornlämningar, kulturminnen och särskild värdefull kulturhistorisk miljö ... 26
   - Bebyggelse ... 27
   - Gator och trafik ... 33
   - Teknisk försörjning ... 39

7. Miljö, hälsa och säkerhet ... 45
   - Miljökvalitetsnormer ... 45
   - Översvämningsrisker ... 50
   - Förorenad mark ... 53
   - Sol- och skuggförhållanden ... 56
   - Brandrisk och explosionsrisk ... 58
   - Farligt gods ... 58

8. Genomförandefrågor ... 60
   - Huvudmannaskap ... 60
   - Organisatoriska frågor ... 60
   - Ekonomiska frågor ... 62
   - Tekniska frågor ... 63
   - Fastighetsrättsliga frågor ... 64

9. Samlad konsekvensbeskrivning av planens genomförande ... 69
   - Miljö- och hälsoaspekter ... 69
   - Jämlikhet och rekreativa- samt social aspekter ... 70
   - Säkerhetsaspekter ... 70
   - Barnperspektiv ... 70

10. Detaljplanens regleringar ... 71

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

1. Handlingar

I detta kapitel beskrivs de planeringsunderlag som legat till grund för detaljplanen.

Kommunala underlag

Här listas och beskrivs gällande detaljplaner, planprogram och översiktsplaner som berör aktuellt planområde. Här beskrivs även tillhörande handlingar till planen.

Kommunomfattande översiktsplan ÖP16 (KF, 2016-12-15)

Gislaveds kommuns översiktsplan som ger vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden inom kommunen ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp (KF, 2024-06-17)

Fördjupningen utgör ett viktigt strategiskt underlag för fortsatt planering och lovprövning av mark- och vattenområden inom fördjupningens avgränsning.

Gällande detaljplaner m.m.

S16 Stadsplan för Gyllenfors municipalsamhället i Anderstorps socken (1937)

S69 Ändring av stadsplanen för kvarteret Friden m.fl. (1960)

S75 Ändring av stadsplanen för kvarteret Åviken m.fl. (1960)

S159 Ändring och utvidgning av del av stadsplanen för Gislaveds samhälle (1982)

S205 Detaljplan för Gislaved 2:105 m.fl. Norra Infarten i Gislaved (2007)

S217 Detaljplan för del av kvarteret Ängsdal, Smålandiagatan i Gislaved (2013)

Gestaltningsprogram

Syftet med detta gestaltningsprogram är att beskriva den ambition som Gislaveds kommun har gällande utformning av kvartersmark och allmän platsmark vid genomförande av handelsområdet i detaljplan för del av fastigheten Gislaved 2:29 m.fl. SMÅLANDIA 2.0 i Gislaved. Kommunens ambition är att handelsområdet ska uppfattas som attraktivt, trivsamt och grönskande samt att de miljöer som skapas är långsiktigt hållbara. Målet att skapa en attraktiv handelsplats som innehåller mer värden utöver handel.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Programmet är tänkt att användas som ett vägledande dokument vid försäljning och exploatering av kvartersmark.

Programmet ska läsas ihop med detaljplanen för del av fastigheten Gislaved 2:29 m.fl. SMÅLANDIA 2.0 i Gislaved. Åtgärderna ska också följa intentionerna i Stadsmiljöprogrammet för Gislaved, Anderstorp och Smålandsstenar antaget av KS 2020-12-09.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Kommunens undersökning om detaljplanens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökning enligt 6 kapitlet 6 § MB. Kommunens bedömning är att detaljplanens miljöpåverkan är liten, därmed upprättas ingen miljökonsekvensbeskrivning. Uppdaterade utredningen finns i sin helhet som en bilaga till planbeskrivningen.

Granskningsutlåtande

Sammanställning och svar på skriftliga synpunkter som kommit in till kommunen i samband med detaljplanens granskningstid.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Utredningar

Här listas och beskrivs de utredningar som legat till underlag för detaljplanen.

Översiktlig geoteknisk undersökning (inkl. hydrologi och markradon)

Gunnar Karlsson Bygg- och Geokonstruktioner AB har 2021-08-31 tagit fram en geoteknisk undersökning för att kontrollera jordens geotekniska egenskaper och grundvattenförhållande samt markens radonhalt. Den uppdaterade utredningen finns i sin helhet som en bilaga till planbeskrivningen.

<u>Västra delen, handelsområde</u>

För att göra området byggbart krävs att vatten avleds på ett fungerande sätt. Eventuellt kan en viss höjning av marknivån krävas jämfört med nuvarande nivå beroende på var grundvattennivå hamnar efter dikningsåtgärder. Grundläggning av lättare hallar bedöms preliminärt kunna ske på mark. Mer detaljerade undersökningar utförs i samband med projektering av nya byggnader för att bestämma förfaranden vid grundläggningar.

Östra delen, bostadsområde

Uppfyllningar bör utföras med packad friktionsjord i lägen för planerade byggnader och gator så det blir möjligt att grundlägga utan att förstärkningsåtgärder krävs. Det kan bli aktuellt att leda vatten från västra delen genom det här området. Mot bakgrund av förekommande sand och befintlig växtlighet bedöms stabiliteten god med nuvarande förhållande. Om marken fylls upp vid planerad byggnation kommer stabiliteten bli bättre.

Radon

Marken klassas som lågradonmark. I dag rekommenderas generellt att byggnation anpassas till att marken utgörs av normalradonmark. Åtgärdskravet vid normalradonmark är radonskyddande utförande.

Bullerutredning, Smålandia 2, Gislaveds kommun

ÅF-Infrastructure AB (Efterklang) har utrett hur närliggande vägar och ökad trafikalstring påverkar detaljplanområdet ur bullersynpunkt.

Planerade bostäder klarar de krav som ställs för Smålandia för trafikbuller mot fasad, såvida villor längs med Norra Nissastigen nyttjar tyst sida.

Befintliga hus längs med planerad gata i detaljplansområde klarar samtliga riktvärden som ställs. Den uppdaterade utredningen finns i sin helhet som en bilaga till planbeskrivningen.

Dagvatten- och skyfallsutredning, Detaljplan för del av fastigheten, Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved

ÅF-Infrastructure AB (AFRY) har tagit fram en dagvattenutredning (2022-08-19) som undersöker befintliga och framtida flöden som kommer av detaljplanen, konsekvenser av skyfall samt hantering av föroreningar i dagvattnet. Utredningen ger förslag på lösningar som fungerar med kända förutsättningar för planområdet. Uppdaterade dagvattenutredningen finns i sin helhet som en bilaga till planbeskrivningen.

Efter exploatering ökar flödet markant till följd av att andelen hårdgjord yta ökar samt inkludering av en klimatfaktor. Total erforderlig fördröjningsvolym för att fördröja dagvatten så att flödet vid ett 30-årsregn från planområdet inte ökar jämfört med befintlig situation har beräknats. För att uppnå fördröjningsvolymen föreslås en kombination av olika anläggningar.

Dagvatten från handelsområdena föreslås ledas till en dagvattendamm, längs gatan genom planområdet föreslås svackdiken och en långsmal torr damm/överdämningsyta och för att fördröja dagvatten från bostadsområdet

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

föreslås ytterligare en dagvattendamm. Föreslagna fördröjningsåtgärder bidrar även med rening av dagvatten. Samtliga föroreningar minskar i både koncentration och mängd efter rening.

Diket passerar en trumma under en gång- och cykelväg inom området samt en trumma under Norra Nissastigen ut ur planområdet. Detta dike bör behållas då det har naturvärden som är viktiga att bevara.

De planerade bostadsområdena är till stor del placerade i dessa lågpunkter, även gatan genom området passerar lågpunkterna. För att inte byggnader ska ta skada vid skyfall samt att framkomligheten på gator ska begränsas måste lågpunkterna byggas bort där nya vägar och byggnader planeras. Med hänsyn till skyfall och de befintliga lågpunkter som finns inom planområdet har en principiell höjdsättning tagits fram.

Enligt MSB:s översvämningskartering (2021)utmed Nissan innebär ett klimatanpassat 100-årsflöde ingen risk för att planområdet ska drabbas av översvämning.

Översiktlig miljöteknisk markundersökning_Gislaved 2:29 m.fl. (Smålandia 2.0)

Vatten och Samhällsteknik AB har 2022-06-30 bedömt risker med föroreningar i mark inom planområdet för fastigheten, Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved på uppdrag av Gislaveds kommun. Utredningen finns i sin helhet som en bilaga till planbeskrivningen.

Sammantaget har den miljötekniska undersökningen vid Smålandia 2.0 inte påvisat några föroreningshalter i jord och sediment över använda riktvärden/ bedömningsgrunder. Rester av bekämpningsmedel har påträffats dels i f.d. banvallen, samt dels inom fastighet Ängsdal 1. Halterna är dock så pass låga att de inte bedöms utgöra någon risk för varken människor, djur eller markmiljön.

Utifrån nu utförd undersökning samt fotodokumentation från grävning av fjärrvärme 2014 har inga kablar påträffats i banvallen. Sammantaget bedöms föroreningsnivån i banvallen vara låg utifrån utförd miljöteknisk markundersökning.

I nuläget bedöms inga ytterligare undersökningar eller åtgärder vara nödvändiga för planerad markanvändning med huvudsakligen handel och bostäder. Vid framtida schaktning inom undersökningsområdet bör dock okulär kontroll av schaktmassor utföras, utom i orörd skogs- mark, då endast ett fåtal provpunkter undersökts och potentiell risk finns att föroreningar kan ha missats.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Naturvärdesbedömning (NIV), naturvärdesbedömning och groddjursinventering för detaljplan Smålandia 2.0

Calluna AB utfört en naturvärdesinventering augusti 2020 av planområdet vid Smålandia i Gislaveds kommun. Calluna AB rekommenderade även att en groddjursinventering genomförs under våren 2021 eftersom lämpliga habitat i form av sumpskogar, diken och vattendrag påträffats vid fältinventeringen. Då pekades det ut fyra områden med påtagliga värden och tre områden med visst naturvärde. Inom inventeringsområdet finns ingen skyddad natur enligt 7 kap miljöbalken. En skyddad art enligt artskyddsförordningen noterats i form av revlummer som förekommer spritt inom inventeringsområdet. Det aktuella projektet berör inte skyddade områden enligt 7 kap miljöbalken.

Miljöenheten på Gislaveds kommun har gjort en naturvärdesbedömning, september 2020 för att begränsa de områden som Calluna AB pekat ut med påtagliga naturvärden och bedöma vilka av de områden som är extra värdefulla.

Utifrån rekommendation i Calluna ABs naturvärdesinventering utförde miljöenheten på Gislaveds kommun en groddjursinventering under våren 2021 i de blöta och sumpiga delarna av inventeringsområdet för att kunna säkerställa eller utesluta eventuella groddjursförekomster. Inga groddjur observerades, varken under dag- eller kvällsbesök på området.

Utredningen finns i sin helhet som en bilaga till planbeskrivningen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

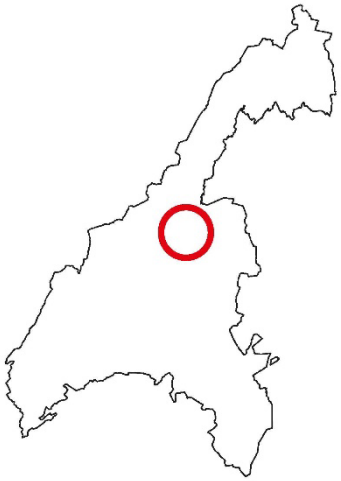

Gislaveds kommun - Gislaved

Flygfoto över planområdet från sydost

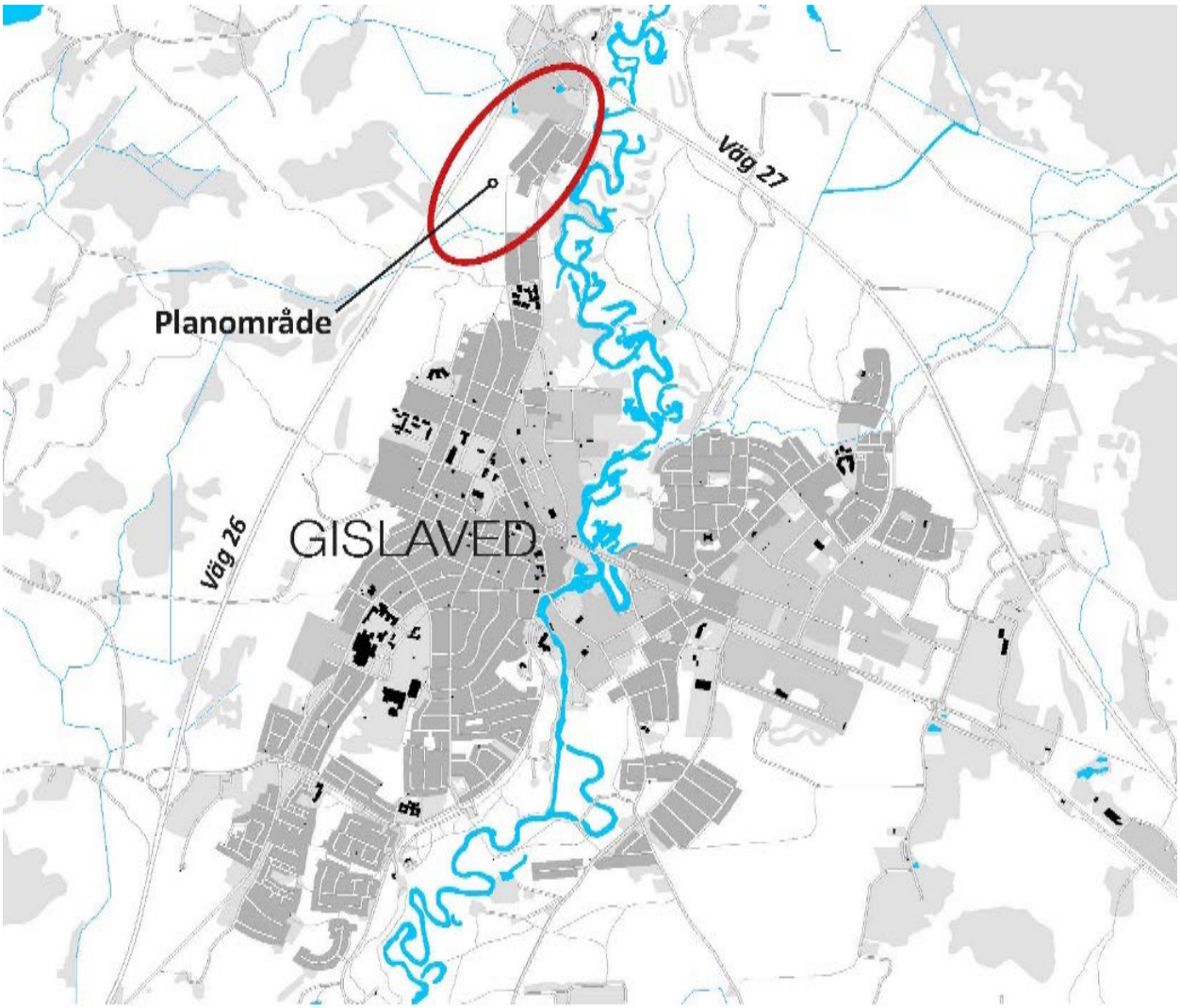

Lokalisering av planområdet i en tätortsöversikt – Gislaved

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

2. Sammanfattning av detaljplanen

Planområdet är beläget i norra delen av Gislaveds tätort, mellan väg 26 och Norra Nissastigen. Planområdet utgör cirka 20 ha mark. Planens syfte är att marken söder om befintligt handelsområde vid Smålandia ska planläggas för handel. Handelsområdet ska sträcka sig söder ut längs väg 26. Området i sydost som gränsar till befintlig bostads bebyggelse planläggs för bostäder. Utökningen av ytan på befintlig pendelparkering (andra sidan av Norra Nissastigen) prövas också genom detaljplanprocessen.

Planförslaget medger byggrätter med cirka 6,4 ha för handelsändamål och cirka 1,6 ha för bostadsändamål. Planförslaget medger anläggning av en kommunal gata genom området för att klara en bra angöring till och från planområdet. Anslutning från den nya kommunala gatan till Norra Nissastigen kommer att ske via en cirkulationsplats för en välordnad och säker trafikföring förbi det föreslagna handelsområdet. Del av marken (vid Nissan) omfattas av strandskydd.

Planförslaget medför utbyggnad av cirka 1 km gata, ungefär lika långt gång- och cykelväg samt byggnation av några antal säkra gång- och cykelpassager. I förslaget har en stor hänsyn tagit till att öka tillgängligheten till området för såväl gående, cyklister som för bilister med ambitionen att skapa en välfungerande, attraktiv samt hållbar stadsmiljö som upplevs trygg och säker. Nya gång- och cykelstråk föreslås i gång- och cykelnätet.

För att uppnå fördröjningsvolymen föreslås en kombination av olika anläggningar i form av dagvattendamm, svackdike samt torr damm/överdämningsyta. Föreslagna fördröjningsåtgärder bidrar även med rening av dagvatten.

Riskerna från olika riskkällor har utretts och tagits hänsyn till i detaljplanen. Bullerpåverkan från de utökade trafikmängderna har utretts och redovisats.

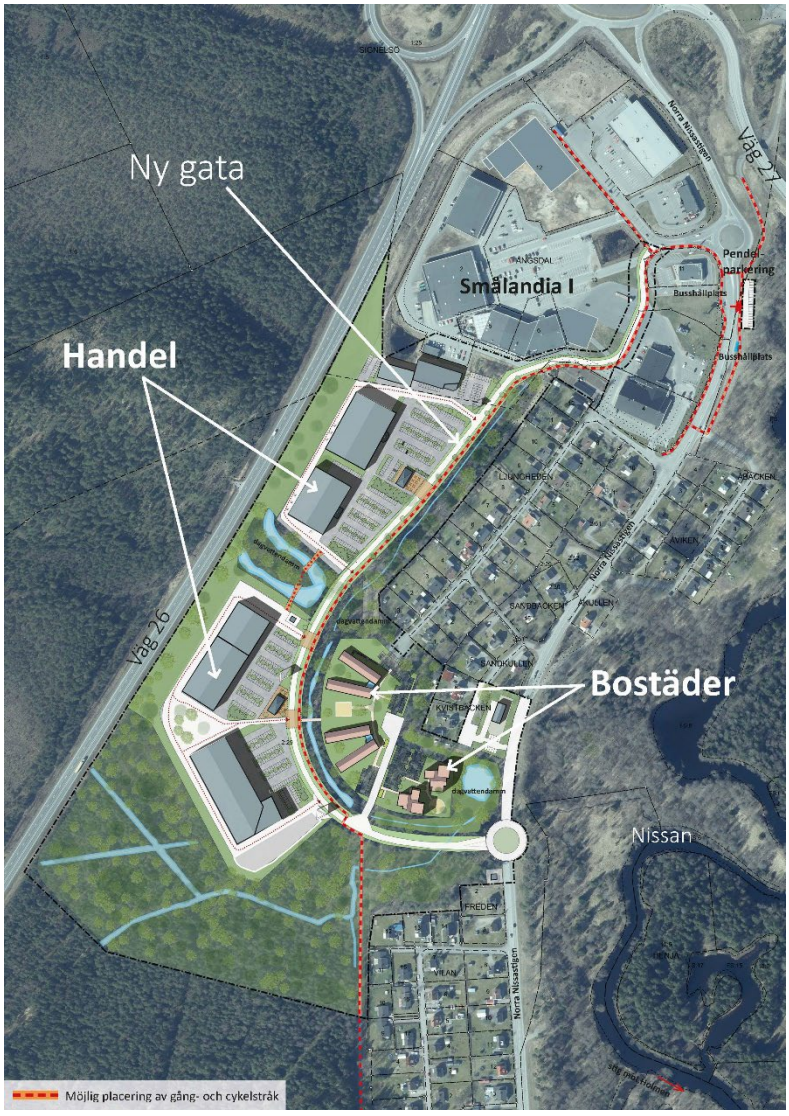

Illustrationsbild, förslag till möjlig markanvändning

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

3. Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att marken söder om befintligt handelsområde, Smålandia ska planläggas för handel. Handelsområdet ska sträcka sig söder ut längs väg 26. Området i sydost som gränsar till befintlig bostads bebyggelse planläggs för bostäder. För att klara en bra angöring till och från planområdet anläggs en kommunal gata genom området, från Norra Nissastigen i söder till befintligt handelsområde Smålandia i norr. För att kunna angöra planområdet från Norra Nissastigen kommer en cirkulationsplats att anläggas. Genom området finns befintlig cykelväg, som kompletteras med ytterligare sträckning.

Utökningen av ytan på befintlig pendelparkering på andra sidan av Norra Nissastigen kommer också att prövas och säkerställas.

Planen upprättas med utökat planförfarande enligt Plan- och bygglagen (SFS 2010:900). Planförslaget är av betydande intresse för allmänheten men antas inte medföra en betydande miljöpåverkan. Detaljplanearbetet är indelat i flera skeden och möjlighet finns för sakägare, myndigheter och kommunens förvaltningar att lämna synpunkter i samråds- och granskningsskedet. Planen antas av kommunfullmäktige i Gislaveds kommun.

4. Genomförandetid

Innan genomförandetiden börjar löpa för detaljplanen, får bygglov för åtgärder enligt planen inte ges. Före genomförandetidens utgång, det vill säga både innan genomförandetiden börjar löpa och under genomförandetiden, får planen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja med undantag från andra stycket i 4 kap. 39 § Plan- och bygglagen.

Genomförandetiden för detaljplanen är fem år från det datum planen fått laga kraft. Angiven tid bedöms som rimlig för att genomföra detaljplanen. Bestämmelsen har stöd i 4 kap 21 § Plan- och bygglagen.

5. Ställningstaganden

Nedan redovisas påverkade riksintressen samt relevanta ställningstaganden och beslut av Gislaveds kommun.

Översiktsplaner

Fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp (KF, 2024-06-17)

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

I denna är den västra delen av planområdet utmed väg 26 utpekat för verksamhet som externhandel, restauranger och hotell. Verksamhetsområdet kräver en utbyggd av både kommunikationer samt teknisk infrastruktur. Det ska vara möjligt att angöra området med olika transportslag samtidigt som området ska säkerställa en del av en sammanhängande cykelbana mellan Gislaved och Hestra.

Den östra delen av planområdet är utpekat som nytt område för villor, parhus och flerbostadshus med närhet till handelsområdet Smålandia. Området är ett oexploaterat skogsområde. Det ligger i anslutning till ett befintligt bostadsområde i norr. Området bedöms kunna inrymma både lägenheter och villatomter. Uppförandet av en ny gata i anslutning till Norra Nissastigen kan komma att innebära en ny trafiklösning. Aktuellt detaljplaneförslag följer den fördjupade översiktsplanens intentioner.

Detaljplaner

Största delen av planområdet utmed väg 26, är idag inte planlagd. I norra delen av området berörs detaljplan S 205 (antagen 2007). Området som berörs är planlagt för handel och kontor och har medtagits inom planområdet för att kunna ändra nuvarande markanvändning till allmän platsmark (gata och natur) och säkerställa markens lämplighet för detta användningsändamål.

I öster berörs i begränsad omfattning två gällande stadsplaner (S 75, antagen 1960 och S159, antagen 1982). I S75 är marken till största delen planlagd för bostäder men en yta i sydöstra delen av befintlig detaljplan är planlagd för garageändamål. Den delen har medtagits inom planområdet för att kunna ändra nuvarande markanvändning till kvartersmark för handels- och centrumändamål.

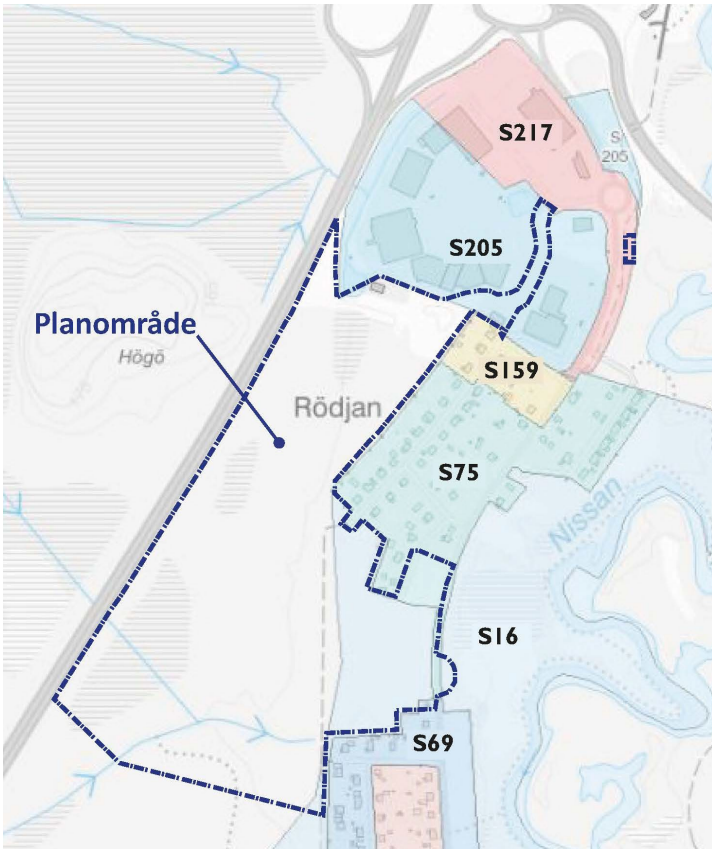

Sammanställning av gällande

I sydöstra delen av planområdet berörs stadsplan S 16 (upprättad 1940). Området som berörs är utpekat för parkändamål. Den delen har medtagits inom planområdet för att kunna ändra nuvarande markanvändning till kvartersmark för bostadsändamål och delvis till allmän platsmark (natur,

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

park och gata). Planområdet gränsar till stadsplan S69 (upprättad 1960) i sydost.

På andra sidan Norra Nissastigen berörs en del av detaljplan S 217 (antagen 2013). Området som berörs är idag planlagt för huvudgata och har medtagits inom planområdet för att möjliggöra utvidgning av befintlig pendelparkering.

Möjligheten att etablera handels- och bostadsområde söder om befintligt handelsområde ska utredas i detaljplan.

Riksintressen

Riksintressen är områden som beskrivs och följer 3 kap och 4 kap i miljöbalken. Det är den nationella myndighetens ansvar att peka ut vilka områden som är klassad som riksintresse.

Trafikkommunikation

Kommunikationer av nationell betydelse i närheten av planområdet är riksväg (RV) 26 och riksväg 27. Båda vägarna passerar strax utanför planområdet och är av riksintresse för kommunikation. RV 26 är belägen utmed planområdet. RV 26 kopplar i sin tur samman Gislaveds kommun med Halmstad söderut och Jönköping/riksväg 40 i nordlig riktning. Detta riksintresse har byggandsfria områden i form av naturmark på 30 meter från vägområdeskant. RV 27 kopplar samman Gislaveds kommun med Borås och Göteborg i nordvästlig riktning samt Värnamo och Växjö i sydöstlig.

Naturvård

Nissan är utpekat riksintresse, med syfte att bevara dess värdefulla meandrar, korvsjöar och nipor (erosionsbranter). Dessa värden är kopplat till marken allra närmast ån samt spår av tidigare meandersystem. Den buffertzon som är tilltagen för att skydda värdefull mark är cirka 100 meter. Dessa 100 meter slutar vid gamla riksväg 26 idag Norra Nissastigen med tillhörande förlängning norrut.

Mellankommunala intressen

Det mellankommunala intresset omfattar främst fortsatt transport av varor och människor på väg 26 och 27.

Nissan utgör ett mellankommunalt intresse för uppströms och nedströms liggande kommuner utmed ån. Det mellankommunala intresset omfattar främst intresseområdena naturmiljö, rekreation och turism. För nedströms kommuner utgör även vattenkvalitén ett intresseområde.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kapitlet miljöbalken

Planförslaget bedöms vara förenligt med Miljöbalkens grundläggande hushållningsbestämmelser för mark och vatten.

Vattenskyddsområde

Syftet med vattenskyddsområde är att ge grundvattentäkten bra skydd för att långsiktigt säkra råvattnets kvantitet och kvalitet. Kommunens sekundära skyddszon av vattenskyddsområde ligger med ett avstånd av cirka 1000 m från norra gränsen av det aktuella planområdet.

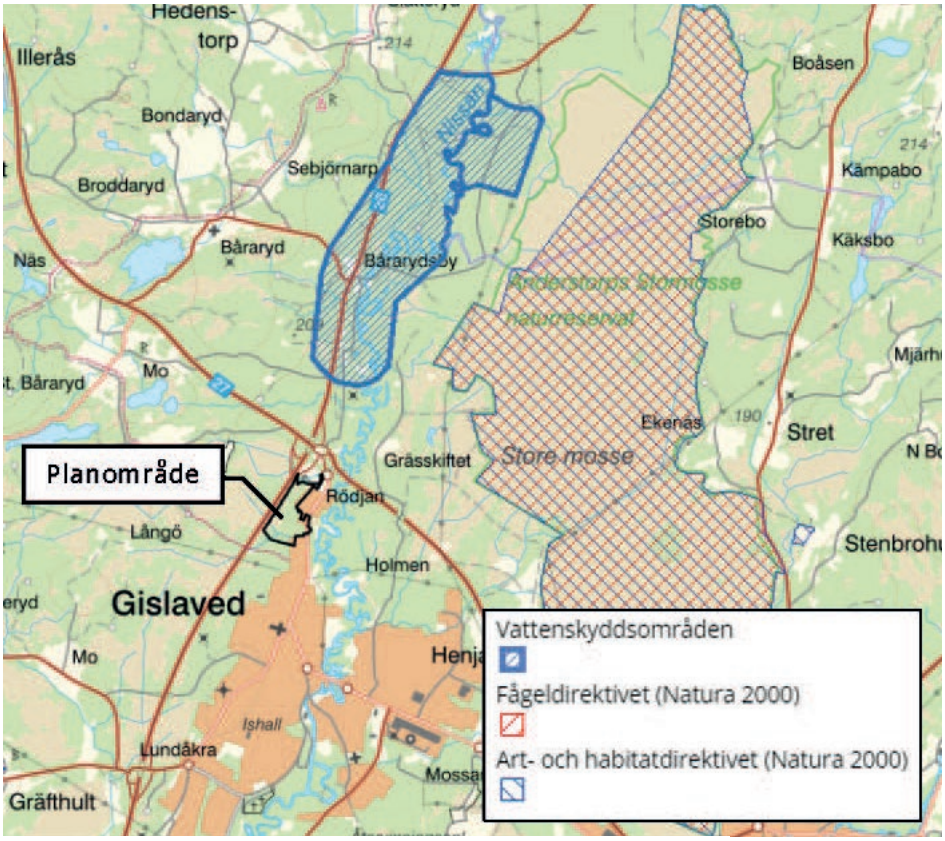

Skyddade områden

Strandskydd

Ett område med en bredd på 100 meter från Nissans strandkant, både mot vattnet och in över land, är reglerat med strandskydd. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Inom den separata nordöstra delen av planområdet som finns i öster om det befintliga handelsområdet är strandskyddet för ytan av befintlig pendelparkering upphävt idag, men strandskyddet återinträder vid ny planläggning. Den befintliga pendelparkeringen är väl använd och ofta

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

fullbelagd. Behovet av en pendelparkering är stort i området. Planens genomförande förutsätter ett upphävande av strandskyddet inom den föreslagna delen av allmän platsmark, P-PLATS som är avsatta för pendelparkering utmed Norra Nissastigen. Kommunen anser att det är rimligt att utvidgning av pendelparkeringen kan ske i angränsat läge.

Upphävande av strandskydd

En kommun får enligt plan- och bygglagen (PBL, 4 kap 17 §) i detaljplan bestämma att strandskyddet enligt miljöbalken (MB, 7 kap 18 §) ska upphävas för ett område om det finns särskilda skäl. Intresset av att ta området i anspråk på ett sätt som avses med planen ska, för att strandskyddet ska kunna upphävas, väga tyngre än strandskyddsintresset. Strandskyddet inom planområdet upphävs först när detaljplanen fått laga kraft.

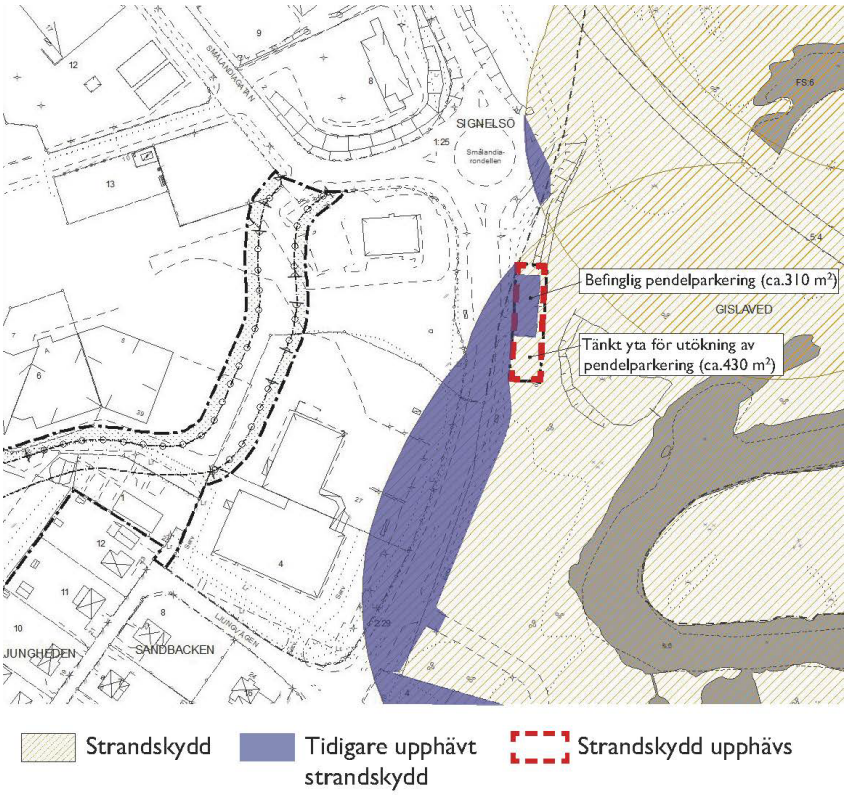

För att upphäva strandskyddet för aktuella områden måste särskilt skäl åberopas för respektive markområde inom strandskyddat område.

Miljöbalken 7 kap 18c §, som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser:

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,

2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering

är väl avskilt från området närmast strandlinjen,

3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,

4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,

5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Den separata nordöstra delen av planområdet omfattas av strandskyddat område för Nissan. Marken som tas i anspråk för pendelparkeringen är en gammal vägbank. Planerade trafikåtgärder utgör del i att effektivisera. Planförslaget innebär utökning av pendelparkeringen med en yta på cirka 430 kvm och fortsatt användning av den befintliga pendelparkeringen med en yta på cirka 310 kvm planläggs både för P-PLATS (allmän platsmark). Här anses strandskyddet kunna upphävas med hänvisning till skälet som beskrivs nedan.

Ytan för befintlig pendelparkering (Markerat i mörkblå färg på bilden nedan.)

Strandskyddet som täcker ytan för befintlig pendelparkeringsplats är upphävt idag enligt gällande detaljplanen S217, men strandskyddet återinträder vid ny planläggning.

Den befintliga pendelparkeringen är idag väl använd och ofta fullbelagd. Läget har betydelse i och med intilliggande gång- och cykelväg samt busshållplatser. Koppling mellan tätorten Gislaved och handelsområde Smålandia via befintlig gång- och cykelväg, Norra Storgatan och Norra Nissastigen är viktig för kommunens invånare, näringsliv och besökare. Samresandet och resandet med kollektivtrafik bidrar till en mer hållbar och effektiv transportinfrastruktur samtidigt som det främjar social interaktion och minskar miljöpåverkan.

Genom att fortsätta använda befintlig in- och utfart och en pågående trafikverksamhet bedöms den befintliga pendelparkeringen främja områdets utveckling och ge långsiktiga fördelar (ekonomiskt och miljövänligt) för samhället. Därmed behöver kommunen behålla denna pendelparkeringsyta och funktionen i befintlig plats. Växtlivet som ämnas skyddas har redan begränsats.

Strandskyddet som täcker den befintliga pendelparkeringsplatsen anses kunna upphävas med hänvisning till skälet att marken för den befintliga

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1
Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

pendelparkeringen redan är ianspråktagen på så sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syfte. (18 c § skäl 1).

Utökning av pendelparkering (Markerat i ljusblå färg på bilden ovan)

Befintlig pendelparkering är välanvänt och ofta fullbelagd idag. Behovet av en pendelparkering är stort i området. Därmed har kommunen avsikt att utöka parkeringsyta i anslutning till den befintliga pendelparkeringsplatsen. Detta bedöms vara ett angeläget allmänt intresse och medverka till en positiv utveckling genom samresande.

Gång- och cykelvägen och busshållplatsen som finns längs östra sidan Norra Nissastigen används av allmänheten är befintliga och läget bedöms också vara ett angeläget allmänt intresse. Gång- och cykelvägar kan främja hållbara transportlösningar och öka tillgängligheten för invånare och besökare. Det kan också bidra till att minska behovet av biltrafik och därigenom minska miljöpåverkan och trängsel i området. För att kollektivtrafik ska ses som ett attraktivt alternativ och för att öka resandet med kollektivtrafik bedömer kommunen att det är lämpligt att utvidgning av pendelparkeringen ska kunna ske i anslutning till den befintliga parkeringen. Genom att fortsätta använda befintliga pendelparkering, in- och utfart och utvidga den pågående trafikverksamheten bedöms utökning av pendelparkeringsyta medverka till en positiv utveckling genom samresande och ge långsiktiga fördelar (ekonomiskt och miljövänligt) för samhället. Utvidgningen kan inte genomföras utanför området eftersom läget har betydelse i och med befintlig pendelparkeringsyta, intilliggande gång- och cykelväg samt busshållplatser. (18 c § skäl 4).

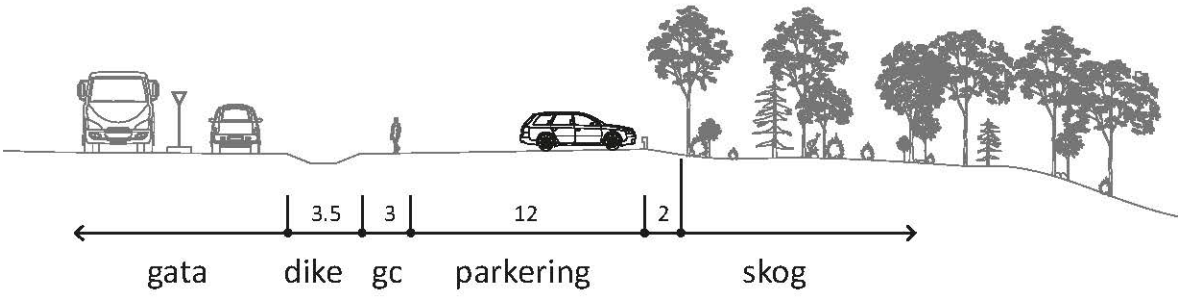

Sektionsbild a-a´ (Se föregående bild för upphävande av strandskydd))

Eftersom dagens pendelparkering är underdimensionerad då det uppstår en trafikfara när backande fordon måste korsa gång- och cykelbanan för att kunna svänga ut från parkeringen. Det krävs en 5 meter djup parkeringsficka med 7 meter bakomvarande yta för utbackning. När pendelparkeringen utökas för att svara mot behovet av parkering, kommer fler fordon att backa ut i befintliga gång- och cykelbanan om inte djupet utökas. Den

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

pendelparkering som planeras kommer att behöva 14 meters djup. Detta mått är nödvändigt för att bilarna inte ska köras ut i gång- och cykelvägen när de backar. Parkerings längd blir totalt cirka 53 meter lång. En exploatering öster om Norra Nissastigen och inom riksintresset ska ske med stor försiktighet.

På plankartan upphävs strandskyddet genom en administrativ bestämmelse för allmän plats (a1) i detaljplanen för del av planområdet som ligger inom 100 meter från strandlinjen och som avsatts som allmän plats för parkering (P-PLATS).

Bedömning

I den aktuella delen bedöms åtgärdens påverkan på växt- och djurlivet som liten eftersom växtlivet som ämnas skyddas har redan begränsats idag. Konsekvenserna av ovanstående beslut bedöms vara ringa. Varken riksintressets värden eller strandskyddets syften bedöms inskränkas eller motverkas av ianspråktagande av ett 14 meter brett markområde för en allmän pendelparkering. Marken är påverkad i dagsläget i form av en vägbank och efter genomförandet av planen kommer en 55 meters bredd skogskorridor att finnas kvar mot vattnet. Det anses inte finnas något behov av att reglera uppförande av staket/häck mot pendelparkeringen (allmän platsmark) och därmed bibehålla allmänhetens tillgång till den yta som angränsar vattnet.

Dessa skäl i kombination med det faktum att allmän platsmark fortfarande säkerställer allmänhetens tillträde till området (strandskyddets syfte 1) samt att marken inte påverkar livsvillkoren negativt för det vattennära växt- och djurlivet (strandskyddets syfte 2) möjliggör upphävandet av strandskyddet.

Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan

En undersökning är framtagen för att komma fram till om genomförandet av ett förslag till detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Kommunen bedömer att planen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

Motivering:

- I strävan att utveckla området för nya byggnader inom planområdet med en hänsyn till närliggande befintliga bostäder utgör skuggpåverkan inte en betydande olägenhet för närboende och det är möjligt att skapa acceptabelt skuggförhållanden.
- Byggnadsfritt avstånd från vägområdesgräns av väg 26 till närmaste byggrätter är 36 meter i detaljplan i from av naturmark. Med hänsyn

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

till avstånden och säkerhetshöjande åtgärderna bedöms det att risknivån antas vara tolerabel inom det aktuella området.

- Med hänsyn till befintlig bebyggelsens placering och planområdets läge i orten bedöms detaljplanen inte påverka miljökvalitetsnormen för buller.
- Dagvattensystemet i området kommer att utformas så att allt dagvatten rinner via dagvattenanläggningar där det renas och fördröjs innan det rinner till recipienten. Genom att planera för fördröjningsdammar så kommer dagvatten och skyfallsvatten att kunna tas omhand.
- De områden som pekats ut för dagvattenhantering, svackadiken och dammar kommer till viss del motverka värmeö-effekten.
- I södra delen av planområdet kommer den befintliga vatten- och naturmiljön att bevaras i möjligaste mån för att bevara biologisk mångfald, konnektivitet och möjlighet till spridning av arter inom området och även till områden österut och västerut.
- Tillgången till GC-vägar och grönområden bidrar till spontana aktiviteter för människor i alla åldrar.
- Utvidgning av den befintliga pendelparkeringen bedöms medverka till en positiv utveckling genom samresande och ge långsiktiga fördelar (ekonomiskt och miljövänligt) för samhället. I den aktuella delen bedöms åtgärdens påverkan på växt- och djurlivet som liten och marken påverkar inte negativt livsvillkoren för det vattennära växt- och djurlivet. Allmän platsmark (P-PLATS) hindrar inte allmänhetens tillträde till området.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

6. Förutsättningar, förändringar och konsekvenser

I denna del av planbeskrivningen beskrivs de fysiska förutsättningarna vid och inom planområdet, liksom de regler och juridiska förutsättningar som har stor påverkan på detaljplanen. Även förändringarna som möjliggörs av planen och anledningarna till förändringarna samt konsekvenserna av ändringarna beskrivs. Beskrivningarna delas in ämnesvis.

Natur

Planområdet gränsar till riksväg 26 i väst, befintlig bostadsområde och Norra Nissastigen i öst, befintligt handelsområde i norr och naturmark i söder. Området utgörs av olika skogsbiotoper varav flera, främst i de västra delarna, är fuktiga till blöta med sumpskogar och myrmarker. Diagonalt genom området löper f.d. järnvägen som idag används som gång- och cykelväg. Området är delvis relativt låglänt. Genom skogarna löper flertalet vattendrag och diken varav de i de södra och sydöstra delarna utgörs av rinnande vatten med delvis branta kanter mot omgivande skog. Diket leder vattnet vidare mot Nissan i öster. Befintlig pendelparkering på östra sidan om Norra Nissastigen omfattas av riksintresset Nissan då den västra gränsen för riksintresset går vid Norra Nissastigen.

Naturvärdesinventering (NVI) har utförts av Calluna AB, år 2020. Inventeringsområdet är beläget strax söder om handelsområdet Smålandia i Gislaved och gränsar i väst mot väg 26 och delvis mot Norra Nissastigen i öst.

Det hittades inga områden med högt eller högsta naturvärde. Karaktären hos de områden som bedömts ha lågt naturvärde kan beskrivas som ungskogar av tall, björk och gran, brukade barrskogar samt grävda diken med liten eller ingen vattenförekomst.

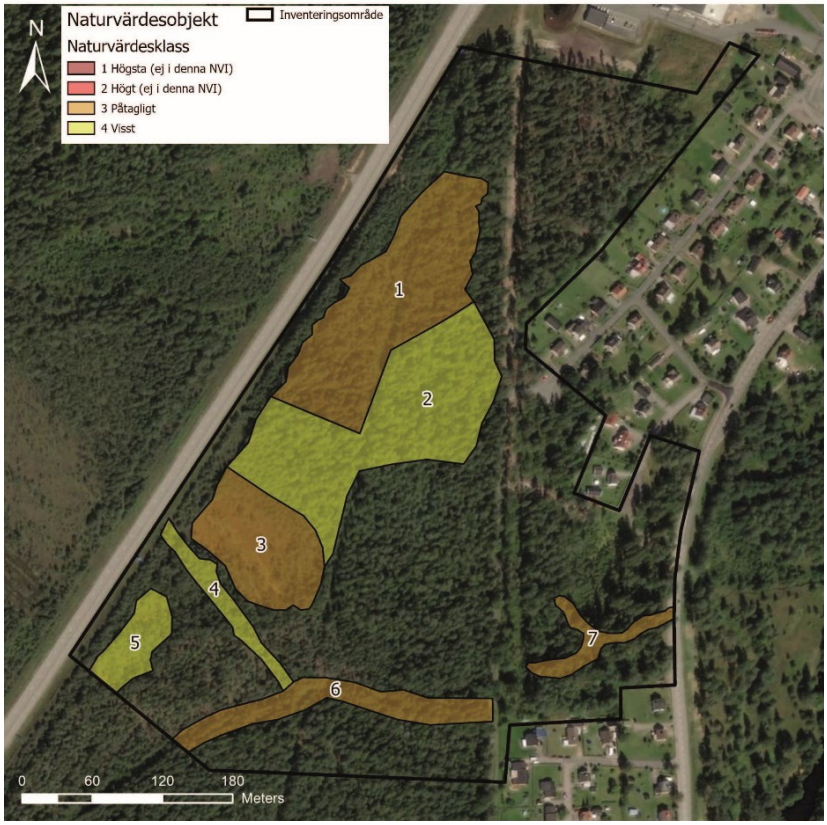

Karta för naturvärdesobjekten och naturvärdesklass från Calluna ABs inventering

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Totalt fyra områden(Områden 1, 3, 6 och 7 visas på bilden till höger) med påtagligt naturvärde och tre områden med visst naturvärde(Områden 2, 4 och 5 visas på bilden) pekades ut.

Områden **1, 3, 6 och 7** (naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde)

Naturvärdena registrerades dels i den fuktiga till blöta sumpskogen i nordväst med allmänna förekomster av död ved samt med tallar som börjar bli äldre. Dels på den större myrmarken i sydvästra delen med fuktig till blöt mark med senvuxna tallar samt i vattendragen som rinner genom de södra och sydöstra delarna.

Område **2, 4 och 5** (naturvärdesklass 4 - visst naturvärde)

Naturvärdesobjekt består av en skogsbrukspräglad barrblandskog med inslag av äldre tall och död ved i väst, en mindre, skogbevuxen myr i sydväst med senvuxna, klena tallar och ett grävt dike med lite vatten som börjar få naturliga strukturer i väst.

Fyra naturvårdsarter, (blåmossa, missne, revlummer och stjärtmes), hittades vid inventeringen. I kartbilden till höger redovisas de naturvårdsarter som påträffades.

Enligt art- och habitatdirektivet har arten, ”revlummer” ett sådant unionsintresse att insamling i naturen och exploatering kan bli föremål för särskilda förvaltningsåtgärder. Revlummer får plockas i större delen av Sverige, så länge den inte plockas för försäljning eller grävs upp.

Revlummer är så vanlig i länet att gynnsam bevarandestatus varken hotas på nationell, regional eller lokal nivå.

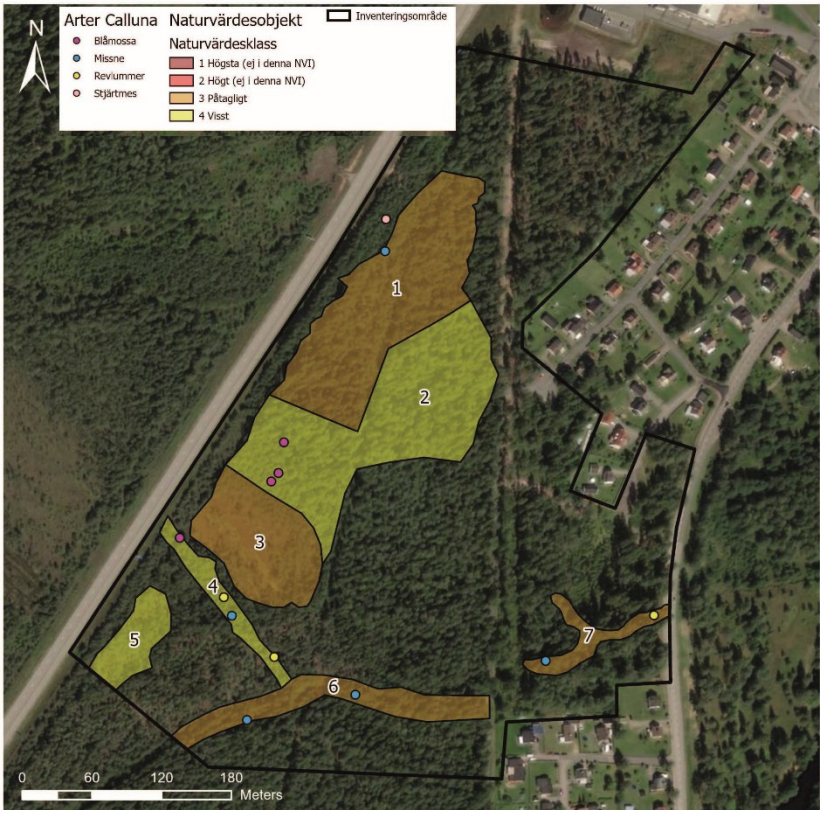

Karta för naturvärdesobjekten med artfynd från Calluna ABs inventering.

För att kunna säkerställa eller utesluta eventuella groddjursförekomster rekommenderade Calluna i rapporten att en groddjursinventering skulle utföras under våren 2021 i de blöta och sumpiga delarna av inventeringsområdet. Miljöenheten på Gislaveds kommun utförde en groddjursinventering under våren 2021.

Se anteckningen vid platsbesöket nedan,

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

”Inventeringen utfördes den 12 april då det fanns lek och rom i vattenområden intill. Nattbesöket påbörjades kl. 19.00 och pågick till kl.22.00 vilket innebär att den genomfördes i skymningen och under natten. Vädret var molnigt och temperaturen 5 grader. Dagbesöket som genomfördes 5 maj utfördes i halvklart väder. Temperaturen var 8 grader. De vattenområden som finns inom detaljplanen besöktes men koordinater sattes inte då ingen rom eller yngel noterades. Vattenstånd noterades ej, då normal vattennivå inte är känd för de vattendrag som besöktes. Det fanns inga tecken på rom eller yngel under de besök som utfördes. Bedömning gjordes att besök var 5 dag därmed var överflödigt.”

Resultat:

Inga groddjur observerades, varken under dag- eller kvällsbesök i området.

Det är inte uteslutet att vattendragen under gynnsamma år kan besökas av groddjur, men området bedöms inte ha höga värden. Området bedöms framförallt ha ett värde i att vara spridningsväg mellan den stora mossmarken väster om väg 26 och Nissan.

Vattendrag som finns i södra delen av planområdet bedöms vara viktiga att behålla för att bevara konnektivitet och möjlighet till spridning av arter inom området och till områden österut och västerut. Den befintliga vatten- och naturmiljön kommer att bevaras i möjligaste mån genom att planläggas för naturmark och skötas av kommunen.

Karta med ytorna för groddjursinventering (A, B och C markerade i blå färg).

Förändring och konsekvenser

Området kommer att planläggas för handel, bostäder och naturmark. Stora delar av skogsmarken förvandlas till område för kvartersmark med butiker, parkeringar och gator och kommer därmed att hårdgöras. Eventuellt kan viss höjning av marknivån krävas jämfört med nuvarande nivå beroende på var grundvattennivån hamnar efter dikningsåtgärder. Marken som planläggs för bostäder behöver fyllas upp till en nivå som överensstämmer med närliggande bebyggelse. Nya gator samt kvartersmark anpassas efter lågpunkter och naturvärden.

När området fylls upp minskar risken betydligt för att vatten ska samlas inom området vid stora nederbördsmängder. Grundvattennivån kan komma

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

att sänkas och mer ytvatten måste tas om hand i dammar för att inte avledas snabbare till Nissan. Området kommer att bli trevligt med stora inslag av dammar och öppna diken. Estetiskt innebär förändringen att naturområdet utmed väg 26 övergår till handelsområde innehållande byggnader, gator och parkeringar. Minskad grönyta följt av planens genomförande innebär också minskad infiltrationsförmåga för dagvatten och de små ekologiska värden som en grönyta av denna storlek ger försvinner, men många arter kan sprida sig via luften eller genom befintliga vattentrummor under vägen. Avbaningsmassorna kommer att placeras i lågpunkter och förstärka vissa höjdpunkter. Det här vattendraget med naturvärden inte ska belastas med smutsigt vatten. Även ur klimatpåverkans synvinkel är det en fördel att behålla marken där fortsättningsvis fuktigt och blöt.

Avverkning av skogen som behöver ske inför exploateringen uppmuntras att ske endast när och där enskilda handelstomter säljs. Befintligt skogsområde sköts enligt kommunens skötselplan så länge det inte beslutas att det ska byggas. För att undvika risk för påverkan på häckning av fåglar så rekommenderas att avverkning av sly och träd undviks i perioden 1:a april till 15:e juli.

Med tanke på planens syfte att möjliggöra markens utveckling för handels- och bostadsändamål med en ny lokalgata inom planområdet blir det svårt att bibehålla de befintliga revlummer som växer i närheten av den planerade korsningen vid Norra Nissastigen. Vid genomförande av planen kommer revlummer där att behöva tas bort. Enligt sökning på artportalen är revlummer en vanligt förekommande art i närområdet och arternas bevarandestatus lokalt och regionalt bedöms därmed inte påverkas negativt som en konsekvens av planen.

Föreslagna marken för natur- och parkändamål kommer att skötas som allmän platsmark enligt kommunens skötselplan med fokus på naturvård och rekreation.

Geotekniska förhållanden

En översiktlig geoteknisk undersökning är genomförd av Gunnar Karlsson Bygg- och Geokonstruktioner AB. (2020-08-31 Arb.nr. 2020107)

Utdraget ur utredningen:

Västra delen, handelsområde

För att göra området byggbart krävs att vatten avleds på ett fungerande sätt. Ett avskärande dike utmed väg 26 skulle ta hand om vattnet som strömmar in i området från mossmarken väster om väg 26. Vattnet som

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

samlas upp i diket kan sedan ledas runt genom området öster ut till Nissan, antingen i öppet dike/kanal eller en väl dimensionerad kulvert.

För grundläggning av byggnader grävs all ytlig jord bort och ersätts med skiktvis packad friktionsjord. Eventuellt kan viss höjning av marknivån krävas jämfört med nuvarande nivå beroende på var grundvattennivån hamnar efter dikningsåtgärder. Grundläggning av lättare hallar bedöms preliminärt kunna ske på mark. För tyngre byggnader kan grundläggning av bärande byggnadsdelar utföras på pålar. Mer detaljerade undersökningar utförs i samband med projektering av nya byggnader för att bestämma förfarande vid grundläggningar.

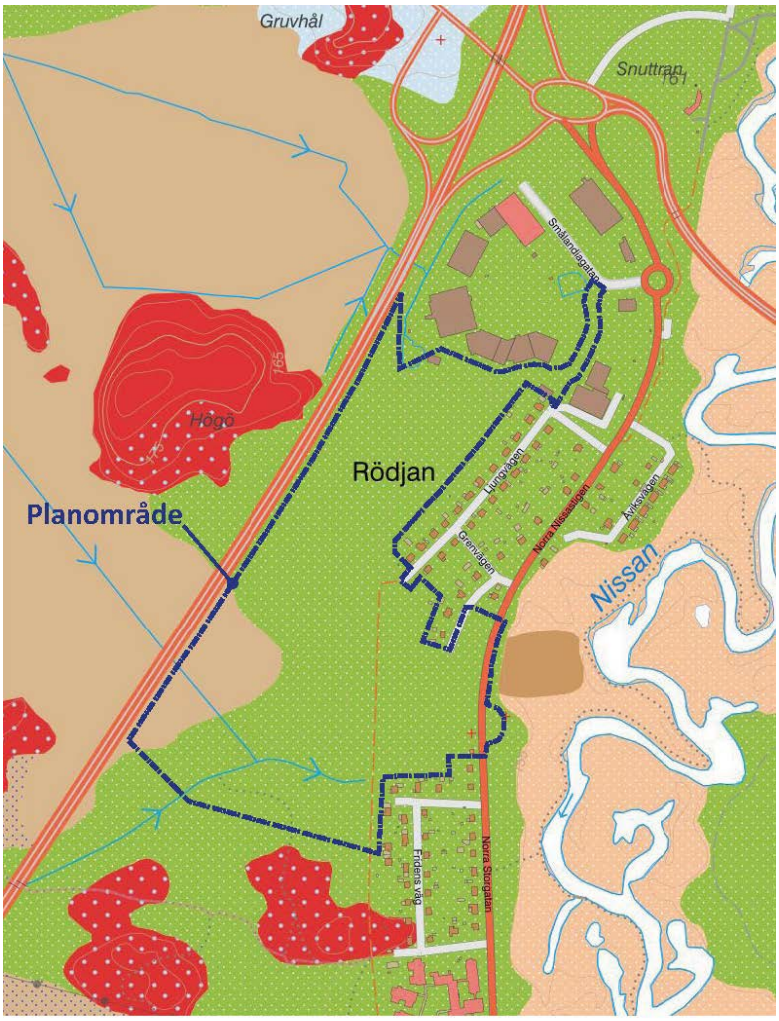

SGU jordartskarta. isälvssediment mosstorv

I sydvästra delen finns ett mossparti där torvdjupet är drygt 2,5 meter. För att göra denna del byggbar krävs att all torv grävs bort och ersätts med packad sprängsten och friktionsjord. Ett alternativ är att lämna denna del som ett våtmarksinslag i området.

Eftersom terrängen är tämligen flack inom området och jorden till stor del utgörs av sand bedöms stabiliteten vara god både vid nuvarande förhållande och med planerad byggnation.

<u>Östra delen, bostadsområde</u>

Terrängen som idag utgörs av skogbevuxen svacka bör fyllas upp så att nytt bostadsområde ansluter på ett naturligt sätt mot befintliga områden i norr och söder samt Norra Nissastigen i öster.

Innan fyllning görs bör ytliga humusskikt grävas bort samt eventuella fyllningar som kan förekomma i området. I området där varviga skikt med torv och sand förekommer bör undersökning göras för att kartlägga utbredningen av dessa jordskikt. Utfyllningen bör göras mede packad friktionsjord i planerade lägen för byggnader och gator så det blir möjligt att

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

grundlägga utan att förstärkningsåtgärder krävs. Fyllningen bör dokumenteras och kontrolleras så att erforderlig packningsgrad uppnås.

Bostadshus kan grundläggas på packad fyllning och dimensioneras utgående från packningsgraden som erhålls vid fyllningen.

Det kan bli aktuellt att leda vatten från västra delen genom området. Vattnet kan ledas i väl dimensionerad kulvert genom området som förläggs på mark som inte är känslig för erosion om ledningar går sönder (på bra avstånd från byggnader). Ny kulvert under Norra Nissastigen kan behövas beroende på vilken kapacitet den har i nuläget.

Mot bakgrund av förekommande sand och befintlig växtlighet bedöms stabiliteten god med nuvarande förhållanden. Om marken fylls upp vid planerad byggnation kommer stabiliteten bli bättre."

Bedömning:

Kommunen bedömer generellt att marken är lämplig för ändamålet om ovanstående rekommenderade åtgärder utförs.

Radon

Radon är en ädelgas som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller. Vid sönderfallet sänder de ut strålning som kan skada cellerna i luftvägar och lungor. Radon kan finnas i berggrunder, grundvatten och byggmaterial.

Utdraget ur geoteknisk undersökning (2020-08-31 Arb.nr. 2020107):

Radonmätning är utförda i 4 punkter inom planerat bostadsområde i öster. Resultaten visar på halter mellan 2 och 6 kBqm3 jordluft. Med dessa halter i sand klassas marken som lågradonmark.

Utförda mätningar visar på lågradonmark. I dag rekommenderas generellt att byggnation anpassas till att marken utförs av normalradonmark. Åtgärder vid normalradonmark är radonskyddande utförande. Detta hanteras i samband med bygglovsskedet.

Fornlämningar, kulturminnen och särskild värdefull kulturhistorisk miljö

Inom området finns inte några kända fornlämningar. I samband med framtagandet av detaljplanen (februari 2020) gjordes en översiktlig

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

granskning av en antikvarie från Länsstyrelsen i Jönköping. Länsstyrelsen har inte ställt något krav på arkeologisk utredning inför detaljplanen.

Enligt 2 kap 10 § i Kulturmiljölagen finns skyldighet för arbetsföretagaren att omedelbart avbryta arbetet och anmäla till Länsstyrelsen om fornlämning skulle påträffas under arbetet.

Bebyggelse

Planområdet utgör del av norra utkanten av Gislaveds tätort. Gislaveds centrum ligger cirka 2,5 kilometer söderut från planområdet. Inom området finns vid nuvarande Smålandia flera butiker med livsmedels- och sällanköpsvarorförsäljning samt restauranger m.m.

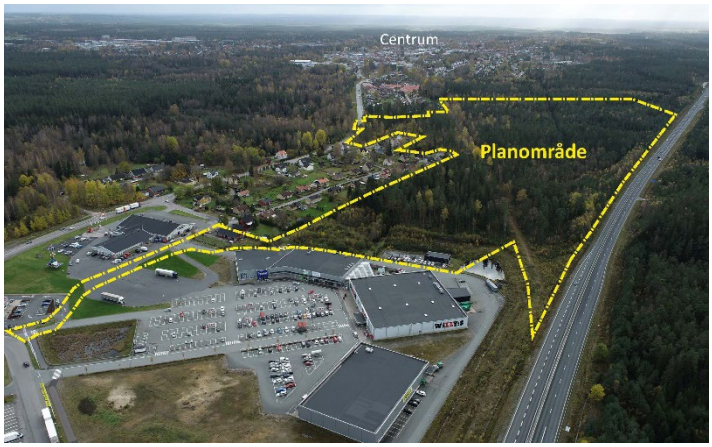

Flygfoto från nordväst över planområdet och dess omland (2020)

Förutsättningar

En planläggning av området för handel- och bostadsområde och att förtäta området med bostäder är viktigt och ligger i linje med kommunfullmäktiges mål om att tillföra 800 nya bostäder i kommunen fram till år 2030. Enligt den nya fördjupade översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp (KF, 2024-06-17) är området söder om det befintliga bostadsområdet Rödjan närmast Norra Nissastigen utpekat som nytt område för bostäder, vilket stämmer överens med inriktningen för detaljplaneförslaget.

En annan viktig del för tätorters utveckling i Gislaveds kommun är att utveckla handel. Det skapar naturliga möten och samband oss emellan samt möjligheter till arbete vilket också bidrar till integration. En positiv utveckling av handeln är nödvändig för en god och långsikt hållbar samhällsplanering. Den nya markanvändningen och framtida etableringar måste ses med hänsyn till de befintliga förutsättningarna och inriktningar i kommunens plan.

Hänsyn till medborgarnas behov av både samhällsservice och kommersiell service är två viktiga allmänna intressen enligt Plan- och bygglagen (PBL).

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Byggnadskultur och gestaltning

Befintligt Smålandia handelsområdet har blivit ett viktigt landmärke för de som passerar Gislaved på någon av vägarna 26 och 27. Det utgör porten till Gislaved från norr och väster idag och lokaliseringen av planområdet bedöms vara strategiskt bra med tanke på godstransporter och långväga personresor. Ambitionen är att kommande byggnader ska kunna ge ett intryck av ett homogen och genomtänkt miljö med god arkitektur till både närboende och besökare till området. Intentionen vid planens genomförande är att nya handelsbyggnader placeras i områdets västra del utmed väg 26, samt att handelsområdet ska uppfattas som attraktivt, trivsamt och grönt samt att de miljöer som skapas är långsiktigt hållbara.

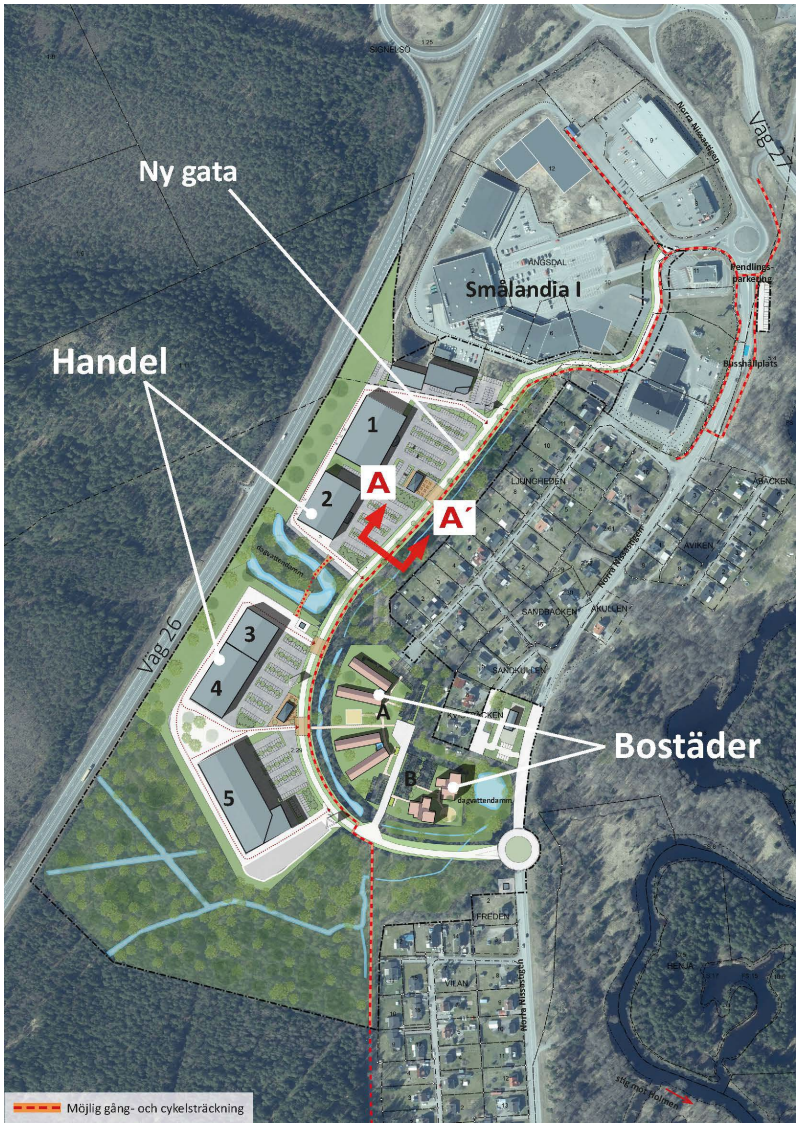

Illustration för möjlig markanvändning inom planområdet

Entréer och parkeringsplatser för besökare placeras österut mot nya lokalgatan (Föreslaget namn: Ängsdalsgatan). Parkeringsytor bör utformas med omsorg så att man inte bara skapar stora asfaltsytor. Det ska vara enkelt och tryggt att röra sig i området och mötas på de allmänna platserna. Kvartersstrukturen ska möjliggöra att man enkelt kan mötas på handelsområdet, i parkerna och i de gemensamma naturområdena. Detaljplanen vill skapa ett varierat stadslandskap genom att anlägga en ny lokalgata som försörjer bil-, gång- och cykeltrafiken i kombination med nya handelsbyggnader, gröna ytor med växtlighet samt en varierande byggnadshöjd och exploateringsgrad på nya bostäder.

Det är viktigt att utforma tydliga och säkra körfält och vägar för transporter av gods och människor inom handelsområdet.

Allmän platsmark (natur, park, gata samt gång- och cykelvägar) ägs och förvaltas av kommunen. Dessa ytor möjliggör tillkomst till handelsområdet, omhändertar dagvatten, bidrar till gröna värden. Längs med väg 26 kommer

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

ett område med naturmark med lämplig växtlighet läggas för att möjliggöra anläggning av dike för dagvattenhantering.

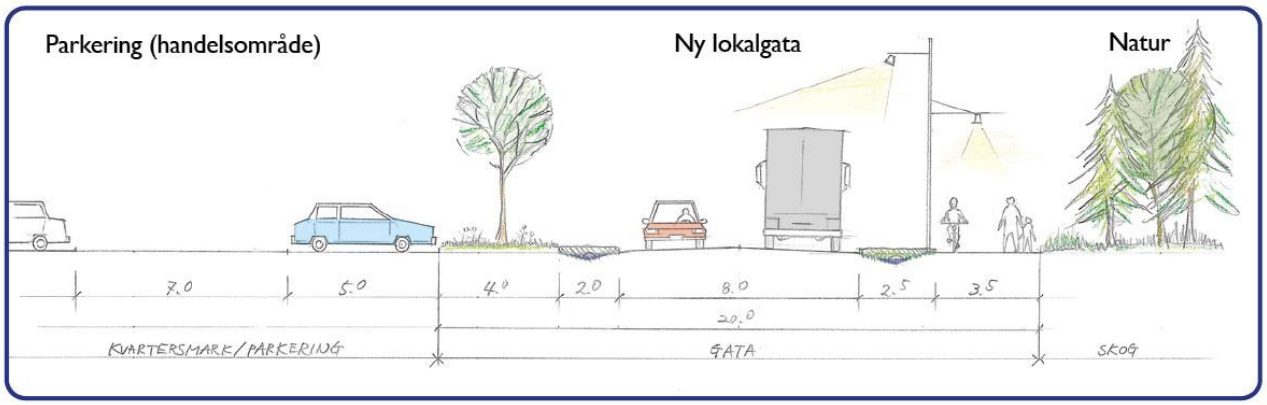

Sektionsbild A-A´ (Möjlig utformning)

Det är viktigt att bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Även utemiljön bör utformas för att vara tilltalande och representativ. För att den planerade exploateringen inte kommer att utgöra en betydande olägenhet för de närboende är det också viktigt att naturmark mellan nya exploateringsområde och befintliga bostäder bibehållas bevuxen med träd och buskar. Detta gäller även fältskiktet, d.v.s. blåbärsris och ljung m.m. Detta gäller även när man bygger cykelvägar inom området. Marken lämnas orörd i så stor utsträckning som möjligt och byggnationsarbete utförs med stor försiktighet.

Skyltningen inom området ska vara sammanhållen och bidra till en god helhetsverkan. Skyltutformningen bör vara enhetlig avseende storlek, utformning samt hur skyltarna belyses. Blinkande och/eller bildväxlande skyltar kan upplevas störande och utgöra en trafikfara och ska helst undvikas då området ligger i direkt anslutning till väg 26.

Mer detaljerade frågor kring gestaltningen av området beskrivs i tillhörande gestaltningsprogrammet och konkreta tekniska lösningar kommer att hanteras i samband med bygglovsprövning.

Förändringar och konsekvenser

I planområdets östra del planläggs marken för bostadsändamål (B) och detaljplanen möjliggör för ny bostadsbebyggelse i form av flerbostadshus i varierande våningsantal. Detaljplanen tillåter exploateringsgrad på högst 60 % och 120 % bruttoarea (BTA utgör sammanlagd area av alla våningsplan i en byggnad) av fastighetsarean inom användningsområdet. Detaljplanen möjliggör en högsta nockhöjd på 14 meter i den västra delen och 20 meter i den östra delen. De nya bostäderna angörs via den nyplanerade lokalgatan inom området.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

I den västra delen av planområdet utmed riksväg 26 planläggs marken för handelsändamål (H). När det gäller handelsbegrepp avser detta all form av handel, det vill säga stora som små butiker inom allt från dagligvaror till sällanköpsvaror. Detaljplanen tillåter en exploateringsgrad på högst 30 % byggnadsarea (BYA) av fastighetsarean inom användningsområdet för handelsändamål. Högsta tillåtna byggnadshöjd är 10 meter. En exploatering av området förutsätter att man kan klara ytor för kundtrafik, lastning/lossning av gods, avfallshantering samt parkering för anställda och kunder. Det förutsätts dock att man i samband med bygglov kan redovisa att man kan lösa övriga funktioner.

Kommunen har utfört en översiktlig analys för att säkerställa att insynsvinkeln från de föreslagna bostadsområdena inte utgör en betydande negativ påverkan på befintliga närliggande villor. Genom att reglera byggnadshöjd, placering av nya byggnader och naturmark inom planområdet samt avstånd till de närmaste husen bedöms det att planförslaget möjliggör att skapa acceptabla livsmiljö utan att påverka det närliggande bostadsområdet negativt. Se skisser nedan.

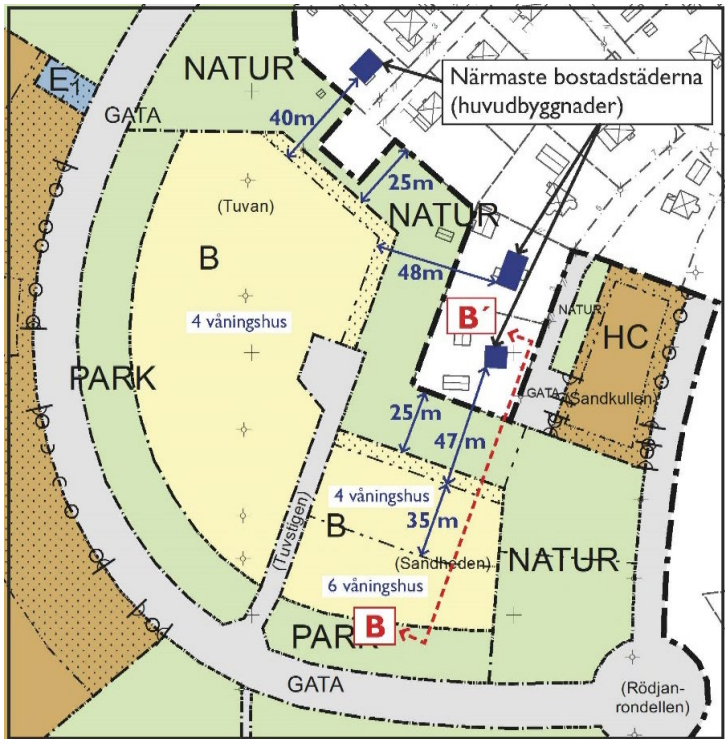

Skissen visar avstånd mellan de tre närliggande bostäderna (markerade i mörkblå) och föreslagna närmaste byggrätter. Se sektionsbild nedan.

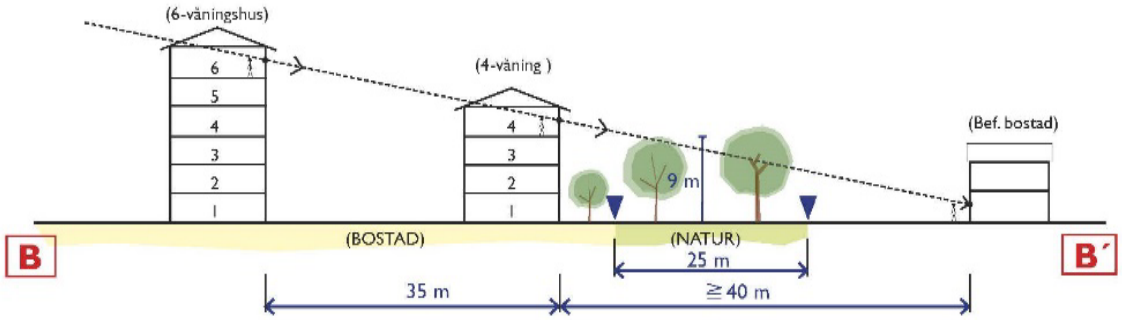

Sektionsbild B-B´

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

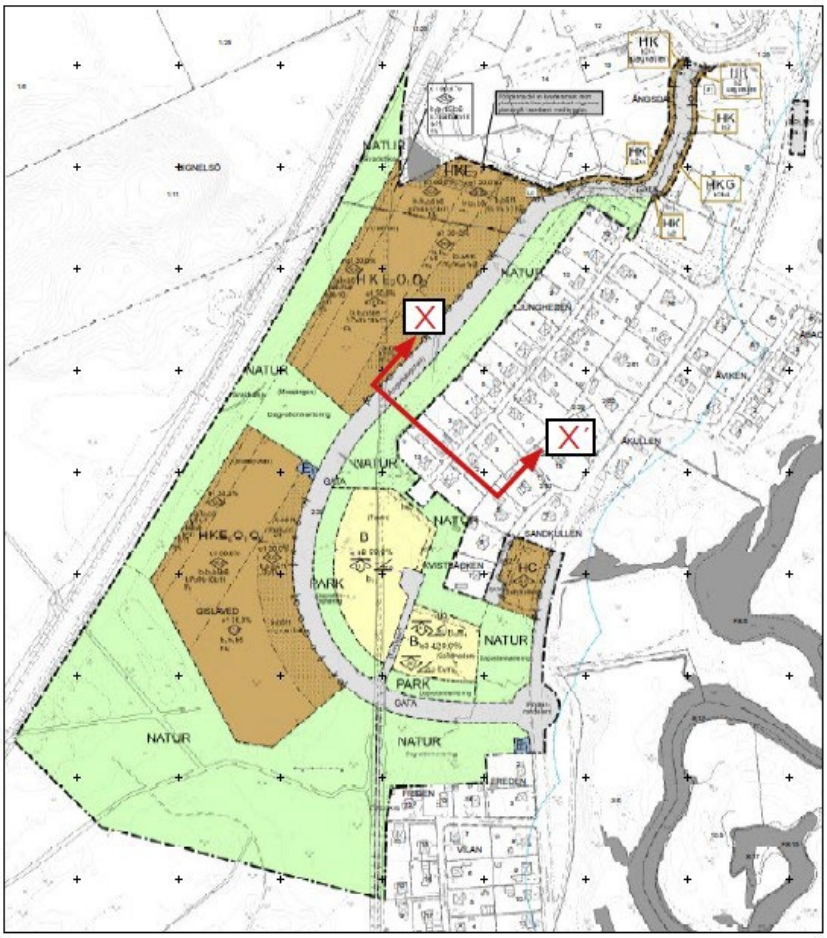

(Sektion X-X´)

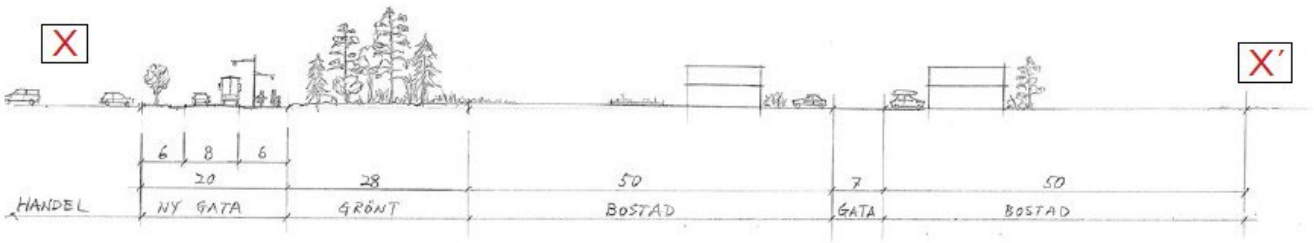

Avsikten är att den nya lokalgatan ska fungera som en ”stadsgata”, där nya bostäder möter handelsområde samt att träd, grönska och vattendrag får stor utrymme, både inom kvartersmark och allmän platsmark för att bidra till områdets stadsmässiga kvalitet och karaktär.

Den nya anslutningspunkten utmed Norra Nissastigen, i form av en cirkulationsplats, bör utformas som en välkomnande port till området, gärna med en utformning som tydligt stämmer med ortens karaktär.

Området kommer att bli belastat med ett ökat antal transporter. För att minimera konflikter med gång- och cykeltrafik samt övriga verksamheter behöver områden för godshantering placeras så att de är lättillgängliga och tydligt avgränsade från övriga områden.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Ökade bullernivåer kommer att påverka bostadsmiljön i Rödjanområdet, speciellt i och med lastning och lossning av varor samt hårdgörning av mark.

Kommunen anser att allmänna gång- och cykelvägar ska finnas till och från planområdet och fortsätter arbeta med utbyggnad och utveckling av GC-vägnätet.

Friytor

Friyta är ett markområde avsett för lek och utevistelse i anslutning till en byggnad eller en anläggning. För bostad ska friyta anordnas. Friytan bör kännetecknas av goda sol- och vegetations förhållanden, god luftkvalitet samt god ljudkvalitet.

Tillgänglighet

En ny byggnad samt tillbyggnader eller ändringar i befintliga byggnader ska enligt riktlinjer i gällande lagstiftning samt Boverkets byggregler utformas så att de är tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Tillgänglighetsaspekter för allmän platsmark och kvartersmark bevakas i samband med bygglovsprövning. Vid prövning ska hänsyn tas till befintliga förutsättningar. Nivåskillnader inom planområdet behöver finnas med i åtanke.

En exploatering av området förutsätter att man kan klara ytor för kundtrafik, lastning/lossning av gods, avfallshantering samt parkering för anställda och kunder. Det förutsätts dock att man i samband med bygglovsprövning kan redovisa att man kan lösa övriga funktioner. Tillgängligheten för olika sorters trafikanter så som bilister, fotgängare och cyklister är relativt bra i det befintliga bostads- och handelsområdet. Planområdet ligger strategiskt bra för godstrafik då både riksväg 26 och riksväg 27 finns lätt tillgängliga.

Gång- och cykelvägar i området stimulerar till rörelse. Att skapa förutsättningar för att man på ett naturligt sätt kan förflytta sig till fots eller med cykel är viktigt utifrån ett folkhälsoperspektiv. Gång- och cykelvägar finns från centrala Gislaved och ut till området. Och att där det är möjligt kunna välja bort att transportera sig med bil till förmån för att kunna förflytta sig till fots eller med cykel. Med fler gång- och cykelvägar är det viktigt att skapa trafiksäkra överfarter och passager där fordon, cyklister och gångtrafikanter möts. En annan aspekt att beakta med fler gång- och cykelvägar är att det finns tillgång till utrymmen för att parkera cyklar på ett säkert sätt.

Med den planerade byggnationen blir befintliga GC-vägar/stråk betydande för en bra och hållbar utveckling av området. Att välja cykel som transportmedel ska vara enkelt och säkert.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Trygghet och säkerhet

Otryggheten ska så långt som möjligt byggas bort, genom att till exempel undanskymda platser och siktskymmande vegetation tas bort samt att bra belysning finnas i området. Eventuell bebyggelse bör utformas för att försvåra klotter och annan skadegörelse. Med god tillgängligheten till, från och inom området för såväl gående, cyklister som för bilister kan det skapas en attraktiv stadsmiljö som upplevs trygg och säker. Genom ökad tillgänglighet och trivsel i området ökar möjligheterna till att människor rör sig mer frekvent i området och på så sätt kunna öka upplevelsen om att platsen känns trygg och säker.

Gator och trafik

Trafikinfrastruktur

Planområdet angränsar till i väster av riksväg 26 (Nissastigen) och i öster av kommunal gata, Norra Nissastigen. Inom området kommer en ny lokalgata (förslaget namn, Ängsdalsgatan) att placeras, vilket innebär att den nya gatan skär igenom planområdet centralt och ansluter från Smålandiagatan i norr till Norra Nissastigen i öster. Både skyddade och oskyddade trafikanter förekommer på gata.

Riksväg 26 går parallellt med planområdet i nordost-sydvästlig riktning. 2018 uppmättes årsdygnstrafiken (ÅDT) på väg 26 till cirka 4800 fordon per dygn varav cirka 18 % var tung trafik.

Norra Nissastigen är en lokalgata som går igenom Gislaveds centrum i söder och möter riksväg 27 i norr. Gatan är trafikerade med ca.6000 fordon/dygn 2021.

I Gislaveds tätort gäller hastighetsbegränsningen 40 km/h. Dock är Norra Nissastigen, som är huvudgata för att försörja planområdet, reglerad med 60 km/tim i dagsläget.

Trafikmätningar har genomförts på Norra Storgatan och Norra Nissastigen vid 2 olika punkter. Mätning har också utförts på Smålandiagatan, som leder in till det befintliga handelsområdet Smålandia. Mätpunkter framgår av kartbilden nedan.

Biltrafik

Eftersom största del av marken inom planområdet inte är utbyggt finns ingen trafikföring i området idag. I Gislaveds tätort gäller

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

hastighetsbegränsningen 40 km/h. Dock är Norra Nissastigen, som är huvudgata för att försörja exploateringsområdet, reglerad med 60 km/tim i dagsläget. Trafikmätningar har genomförts på Norra Storgatan och Norra Nissastigen vid 2 olika punkter. Mätning har också utförts på Smålandiagatan, som leder in till det befintliga handelsområdet Smålandia.

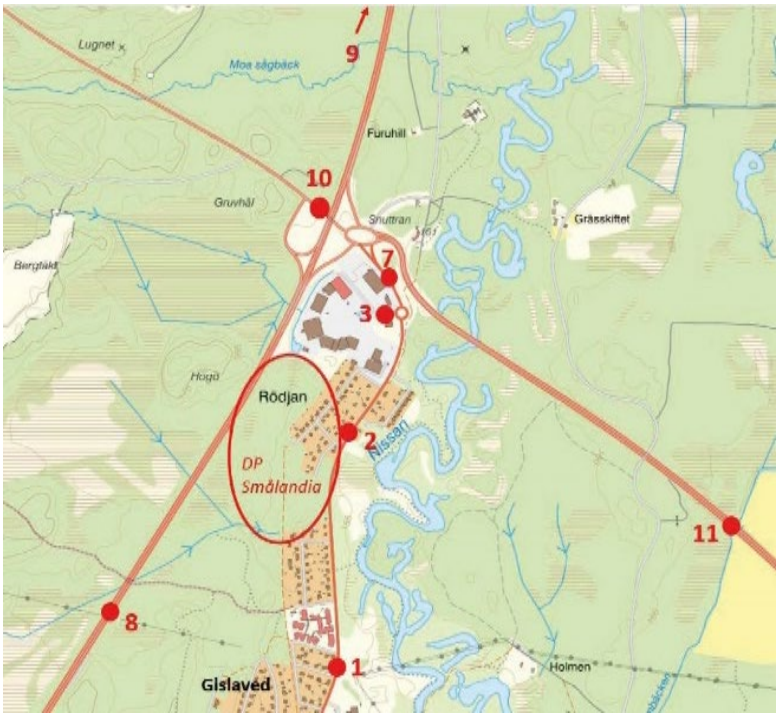

Samtliga mätningar redovisar nuvarande trafiken i båda riktningarna och trafiken är relativt jämnt fördelad i båda riktningarna. (ÅDT = Årsdygnstrafik)

En trafikutredning är utförd av kommunens tekniska avdelning under juni 2022 i syfte att beskriva dagens trafiksituation och exploateringens konsekvenser på trafiksituationen för detaljplanen. Utredningen behandlar bland annat frågor vid trafikökning som följd av framtida exploateringen, trafiksäkerhet, placering av gång- och cykelvägar samt ett förslag till lösning för biltrafiken.

Mätpunkt	Total ÅDT	Varav tung trafik
1	6040	349
2	6050	375
3	5214	260
7	5 247	479
8	4 693*	748*
9	4 116*	552*
10	5 400*	1100*
11	5 240*	666*

*Data om trafikmätning har hämtats från Trafikverkets trafikflödeskarta.

Generellt är bedömningen att relativt många har bilen som första val trots exploateringens relativt centrala läge samt att det är gång- och cykelavstånd. För handel i handelsområden är bilen ofta också ett förstahandsval med tanke på att transport av inhandlade varor m.m. Bilen väljs också mer frekvent som färdmedel i mindre tätorter delvis beroende på att kollektivtrafik inte finns i så stor omfattning.

Beräknade trafikmängderna på gatorna runtom planområdet vid genomförande av exploatering finns enligt trafikutredningen i tabellen nedan.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Framtida trafikprognos ÅDT (totalt, inklusive tung trafik och nyttotrafik)

Punkter	Uppskattad total trafikalstring av exploatering (ÅDT)	Nuläge	Beräknad ÅDT efter exploatering	Ber ÅDT 2045
1	1 458	6 040	7 498	9 332
2	1 785	6 050	7 835	9 753
3	2 785	5 214	7 999	9 956
4	3 157	0	3 157	3 930
5	2 887	0	2 887	3 593
6	2 785	0	2 785	3 466
7	2 026	5 247	7 273	9 053
8	532	4 693	5 225	6 503
9	450	4 116	4 566	5 683
10	609	5 400	6 009	7 479
11	591	5 240	5 831	7 258

Data om trafikmätning har hämtats från Trafikverkets trafikflödeskarta.

*ÅDT (Årsdygnstrafik) är det under ett år genomsnittliga trafikflödet mätt som fordon per dygn.

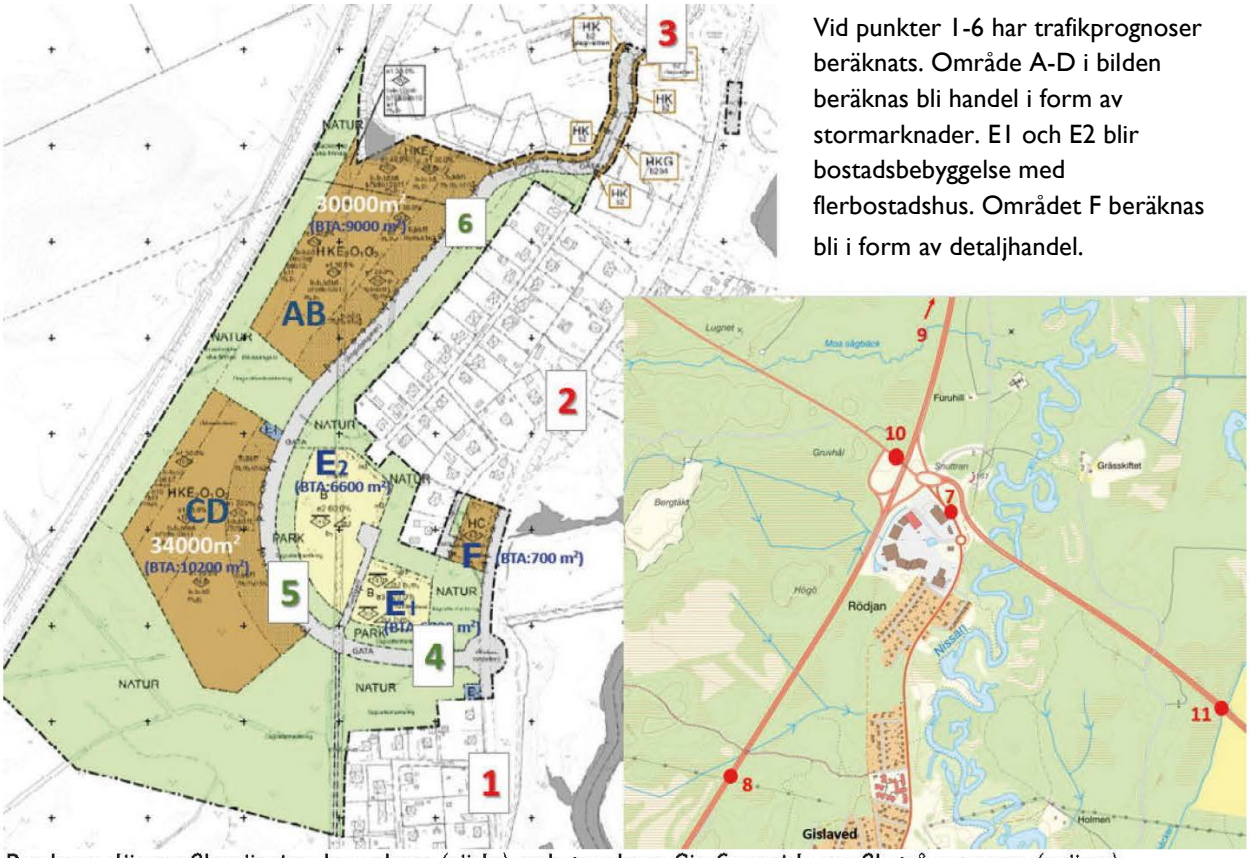

Vid punkter 1-6 har trafikprognoser beräknats. Område A-D i bilden beräknas bli handel i form av stormarknader. E1 och E2 blir bostadsbebyggelse med flerbostadshus. Området F beräknas bli i form av detaljhandel.

Punkter där trafikmätning har skett (röda) och punkter för framtida trafik på ny gata (gröna)

Förändringar och konsekvenser

Effekterna av exploateringen kommer att bli en ökad trafikmängd på Norra Storgatan/Norra Nissastigen samt vid Smålandiarondellen och Trafikplats Norra Gislaved.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Inom befintligt handelsområde Smålandia kommer också trafikmängden att öka. Trafik kommer att färdas mellan de båda handelsområdena.

Den nya gatan, som ska förbinda Norra Nissastigen och det nuvarande handelsområdet (vid punkter 4, 5 och 6 på bilden till vänster), bedöms få en trafikmängd om runt 5 000 fordon/dygn (ÅDT) efter exploateringen.

Gatan som tillskapas inom planområdet kommer att nyttjas för både personbilstrafik, tung trafik och övrig nyttotrafik. Detta gäller oavsett gatans placering. Grönstrukturer är viktiga för att öka trivseln både i gaturum och i bostadsområden.

Korsningspunkter som framförallt kommer att beröras, förutom den planerade cirkulations-platsen, är Smålandia-rondellen, korsningen Norra Storgatan/Mårtensgatan och korsningen Norra Storgatan/Järnvägsgatan.

Den planerade anslutningspunkten från Norra Nissastigen till Smålandia 2.0 i from av en cirkulationsplats bedöms vara ett bra alternativ, då det ger god framkomlighet samtidigt som det ger en hastighetsdämpande effekt. Där den nya cirkulationsplatsen planeras bör kommunen se över möjligheten att reglera hastigheten till 40 km/tim för att skapa en lugnare trafikmiljö. (Hastigheten är idag reglerad till 60 km/tim.) Den nya gatan, som föreslås inom exploateringsområdet, regleras lämpligen också till 40 km/tim. Detaljplanen säkerställer en plats för cirkulationsplatsen utmed Norra Nissastigen. Strandskyddsområdet ligger precis utanför denna placering i öster. Vid genomförande av detaljplanen finns möjlighet att söka dispens från strandskyddet hos Länsstyrelsen om det finns särskilda skäl för att uppföra nödvändiga åtgärder för en lämplig avledning av dagvatten från cirkulationsplatsen.

För att angöra de nya handelsområdena på ett smidigt sätt inom Smålandia 2.0 kan möjligheten till att kunna tillskapa separata vänstersvängfält utmed den nya gatan utredas och detta behöver detaljstuderas i samband med projektering.

Den pendelparkering som idag finns öster om det befintliga handelsområdet är väl använd och ofta fullbelagd. Möjligheten till utbyggnad av denna prövas i samband med den här detaljplanen.

Planförslaget medför utbyggnad av ca 1 km gata, ungefär lika mycket gång- och cykelväg samt byggnation av några antal säkra gång- och cykelpassager. Det är av stor vikt att planområdet är lättillgängligt och att vägarna är trygga och säkra, framförallt för oskyddade trafikanter.

De nya anslutningspunkterna till och från den nya lokalgatan (Ängsdalsgatan) i norra delen av planområdet (befintligt handelsområde) behöver projekteras och utformas noggrant i dialog med

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

de berörda fastighetsägarna. Framkomligheten samt säkerheten av fordonstrafik och oskyddade gång- och cykeltrafikanter får inte försämras inom det aktuella området.

Gång – och cykelvägar

Genom området finns befintlig cykelväg och denna kompletteras med ytterligare sträckning. Att det ska finnas tillgängliga gång- och cykelvägar (GC-väg) är viktigt för att öka förutsättningarna för en trevlig och säker upplevelse, samt att motivera invånare till att cykla eller gå. Framtida gång- och cykelvägar bör anläggas så att oskyddade trafikanter på ett tryggt och säkert sätt kan röra sig till fots eller med cykel inom/kring planområdet. Det gynnar både hälsan och miljön om vi kan få människor att välja cykeln framför bilen.

Området idag är till största del obebyggt och det finns ingen struktur för biltrafik eller gång- och cykeltrafik. Kommunen anser att allmänna gång- och cykelvägar ska finnas till och från planområdet.

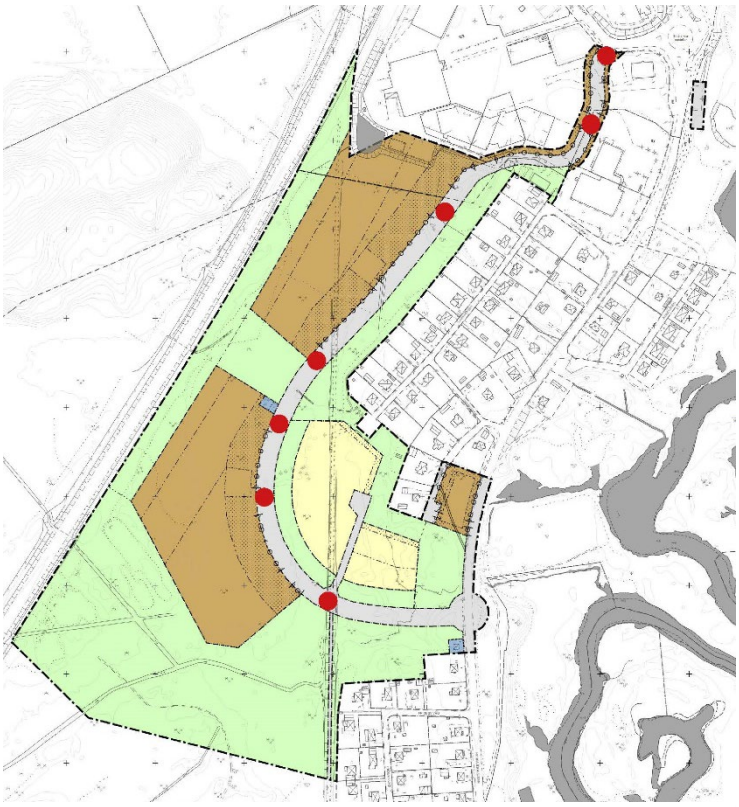

Passager bör utformas tydligt och så att hastigheten vid dessa passager är låg. Gestaltningen av gatan blir viktig för att tillskapa en god trafiksäkerhet.

I det förslag till utformning som har redovisats i framtagande av detaljplanen kan den befintliga gång- och cykelväg som angör området från söder, förväntas löpa utmed den nybyggda gatan. Ett antal passager behöver ses över i samband med utbyggnaden för att skapa trafiksäkra passager.

Parkering

Handelsområdet attraherar naturligt många besökare med bil och därmed ska höga krav ställas på parkeringsutrymmen. Detta ska möjliggöras på respektive fastighet.

Enligt 8 kap 9 § i Plan- och bygglagen ska lämpligt utrymme för parkering av fordon i skälig utsträckning anordnas på tomten eller i närheten av denna. Det är den enskilde fastighetsägarens skyldighet att inrätta parkeringsplatser till den verksamhet som finns på fastigheten. Enligt Plan- och bygglagen ska lämpligt parkeringsutrymme för cykel finnas då även dessa räknas som fordon. Kommunens parkeringsnorm (p-norm) har olika värdetal för att få fram behov av antal bilplatser per bruttoarea (BTA) som olika

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

användningssätt kan behöva. Värdetalet varierar beroende på vilket ändamål som lokalen är till för. Kommunens parkeringsnorm för bilar är 11 platser/1000 m2 (BTA) på bostäder och 34 bilplatser/1000 m2 (BTA), exempelvis på livsmedelsbutiker och 19 bilplatser/1000 m2 (BTA) för övriga butiker. För kontor och/eller hotell gäller 14 platser/1000 m2 (BTA) respektive 15 platser/1000 m2 (BTA). Planen ger utrymme för bilplatser inom egen fastighet. Utöver resor till och från arbete för personal tillkommer även transporter för material med mera till de handelshus som kommer att finnas inom planområdet.

Varumottagning, utfarter

Enligt 8 kap 9 § i Plan- och bygglagen ska lämpligt utrymme för lastning och lossning av fordon i skälig utsträckning anordnas på tomten eller i närheten av denna.

Utfart ska anordnas där planen medger mot den gata som finns i planförslaget. Handelsområdet angörs via planerad lokalgatan som även är en in- och utfartsväg för boende i den östra delen av planområdet.

Kollektivtrafik

Jönköpings länstrafik (JLT) ansvarar för den allmänna busstrafiken i kommunen. Hur kollektivtrafiken i sin tur ska planeras beskrivs i det regionala trafikförsörjningsprogrammet. I Gislaved är busshållplatserna i huvudsak placerade utmed de större kommunala gatorna, likt exempelvis Södra och Norra Storgatan samt Anderstorpsvägen.

Två av de närmsta busshållplatserna är ”Gislaved/Smålandia” och ”Gislaved/Rödjan” som är belägna cirka 100 meters avstånd från planområdets östra del. Därifrån går bussar både mot Jönköping, Grimsås och Gislaved. Gislaveds busstation återfinns ca 1,3 km från exploateringsområdet.

Koppling mellan tätorten Gislaved och handelsområde Smålanda via befintlig gång- och cykelväg, Norra Storgatan och Norra Nissastigen är viktig för kommunens invånare, näringsliv och besökare. Kommunen arbetar för en nära och fortlöpande dialog med Jönköpings länstrafik i arbetet med att utveckla den regionala linjetrafiken i hela kommunen. Fokus i arbetet ligger på ett utvecklat turutbud, en ökad turtäthet och matchande byten. Kommunen arbetar också för att förse Gislaved och Anderstorp med lokaltrafik. Detta ger ett samhälle med mer rörelse och liv.

Detaljplanen möjliggör en utökning av den befintliga pendelparkeringen vid Norra Nissastigen. Pendelparkeringen, tillsammans med busshållplatsen Smålandia samt den intilliggande gång- och cykelvägen, bedöms vara ett

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

viktigt allmänt intresse. Läget spelar en central roll i att uppmuntra samåkning, gång, cykling och användning av kollektivtrafik. Detta bidrar till hållbara transportlösningar och förbättrar tillgängligheten för invånare och besökare i Smålandia-området.

Den andra busshållplatsen, Rödjan i söder, ligger också inom ett rimligt gångavstånd från planområdet. Tillgänglighet till planområdet via kollektivtrafik kan säkerställas genom att behålla och uppgradera de befintliga busshållplatserna. I denna detaljplan planeras ingen ny busshållplats, men det finns utrymme för en framtida hållplats inom det nya gatuområdet vid behov.

”En attraktiv och välfungerande kollektivtrafik har en nyckelroll i ett hållbart transportsystem. Bra förutsättningar för ökat kollektivtrafikresande innebär långsiktiga satsningar. Det kan exempelvis innebära ett effektivt kollektivtrafiknät som samverkar med övriga trafiknät, en effektiv trafikering samt en strukturell lokalisering av service, arbetsplatser och bostäder som gynnar och gynnas av kollektivtrafiken.” (Från Boverkets hemsida)

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Kommunala ledningar för vatten och avlopp finns inom befintlig handels- och bostadsområde. Delar av dessa ledningar kommer att behöva flyttas eller ledas om i samband med genomförande av detaljplanen. Kommunalt ledningsnät för vatten och avlopp kommer att utökas så det omfattar de nya exploateringsområden.

Kommunens vattenverk ligger norr om väg 27 och utanför planområdet.

Det finns ett vattenskyddsområde cirka en kilometer norr om planområdet. Planområdet omfattas ej av vattenskyddsområdet och tillhörande skyddsföreskrifter.

Ledningar

Inom planområdet finns det idag anslutning till el, tele, och fiber och fjärrvärme. Gislaved Energi Elnät AB äger elledningar som försörjer befintlig byggnad inom planområdet. Inom planområdets sydöstra del finns en befintlig transformatorstation som även fortsättningsvis kommer att finnas kvar på kommunägd mark. Denna transformatorstation säkerställs i detaljplan med E1-område. Inom planområdet innehar Gislaveds Energi AB även fjärrvärmenät. Telia Sonera Skanova Access AB har fiberledningar.

Förändringar och konsekvenser

I samband med planens genomförande kommer infrastruktur för teknisk försörjning att behöva ske inom nya exploateringsområden. Planområdet kommer att kunna kopplas till det kommunala nätet för Vatten och avlopp.

Inom planområdet förekommer det markförlagda ledningar för bredband, tele, el och fjärrvärme. Dessa ledningar bör tas hänsyn till, vid projektering av dagvattenanläggningarna. Befintliga fjärrvärmeledningar behöver ledas om i samband med genomförande av planen. Kommunen bekostar flytt av fjärrvärmeledningar som behöver ske för att kunna genomföra detaljplanen. För nya ledningar som kommer att anläggas i kommunal mark kommer samarbetsavtal och generellt markavtal att tecknas mellan de två parterna.

Den befintliga transformatorstationen av Gislaved Energi Elnät AB kommer fortsättningsvis att finnas kvar på kommunägd mark. I samband med exploatering av området kommer en ny transformatorstation att behövas för att försörja den nya bebyggelsen med elektricitet och därmed möjliggör planförslaget placering av en ny transformatorstation inom planområdet. En ny transformatorstation är i plankartan placerad i anslutning till handelsområde i planområdets mittdel och placeringen säkerställs med planbestämmelsen, E_1 -Transformatorstation. Ett minsta område på 6 x 6 meter ska vara fritt från hinder som kan försvåra normalt underhåll och det minsta tillåtna avstånd på 5 meter mellan transformatorstation i byggnad och brännbar annan byggnadsdel eller brännbart upplag ska upprätthålls.

Dagvatten

Kommunala dagvattenledningar kommer att läggas för att samla upp det avrunna vattnet. Fastighetsägare bör i första hand fördröja och eventuellt rena dagvatten på fastigheten, men där detta inte är möjligt kan fastigheten anslutas till kommunalt omhändertagande av dagvatten. Dagvatten ska om möjligt infiltreras inom respektive fastighet. Fastigheterna kommer att anslutas till kommunalt omhändertagande av dagvatten där infiltration inte är möjligt.

Fastighetsägare ska i samband med exploatering och i samråd med kommunens VA avdelning och bygg -och miljöavdelning, föreslå att utföra åtgärder så att dagvattnet från fastigheten hanteras på ett lämpligt sätt.

Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet kommer att göras efter att detaljplanen har vunnit laga kraft, dock innan planens genomförande påbörjas. Anledningen till att det här förfarandet har valts är att man inte vill utföra en ansökan innan man har ett färdigt planförslag. I planen framkommer det olika typer av åtgärder som ska utföras och dessa

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

betraktas som vattenverksamhet, till exempel uppförande av anläggning, och fyllning i ett vattenområde samt bortledande av grundvatten är att betrakta som vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § miljöbalken. Även anslutandet av dammar och ledningar för dagvatten till befintliga diken och andra vattenanläggningar är att betrakta som vattenverksamhet. Ett vattenområde i 11 kap. 2 § miljöbalken definieras som ett område som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd. Det innebär att även områden som inte täcks av vatten hela året eller ens varje år kan vara att betrakta som vattenområde.

Inom planområdet ska svackdike inte leda vatten till, men inte heller från Trafikverkets vägområde.

En dagvattenutredning är framtagen augusti 2022 av ÅF-Infrastructure AB.

Utdraget ur slutsatsen i dagvattenutredningen:

”I nuläget finns inget dagvattensystem inom området då det mestadels består av skogsmark. Ett befintligt dike går dock genom planområdet och avvattnar större delen av området samt avrinningsområde uppströms. Diket passerar en trumma under en gång- och cykelväg inom området samt en trumma under Norra Nissastigen ut ur planområdet. Detta dike bör behållas då det har naturvärden som är viktiga att bevara. För att uppnå fördröjningsvolymen föreslås en kombination av olika anläggningar. Dagvatten från handelsområdena föreslås ledas till en dagvattendamm, längs gatan genom planområdet föreslås svackdiken och en långsmal torr damm/överdämningsyta och för att fördröja dagvatten från bostadsområdet föreslås ytterligare en dagvattendamm.

Översiktlig föreslagen hantering av dagvatten presenteras i bilden till höger. Då fördröjningsbehovet är relativt stort förutsatt att flödet ut från planområdet

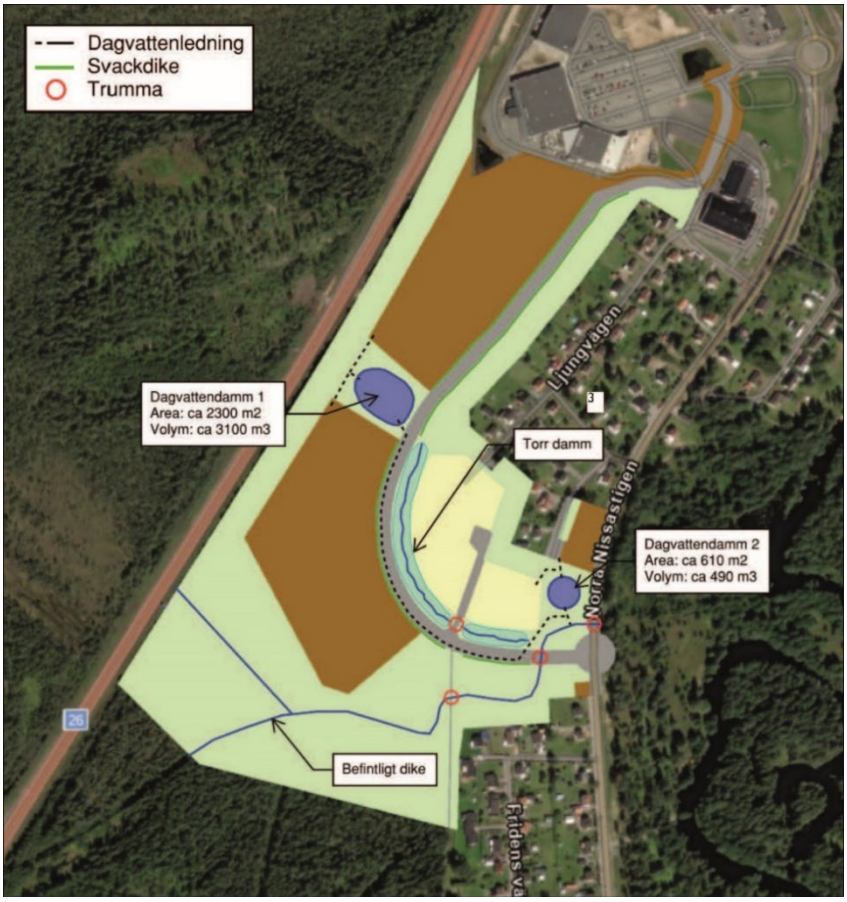

Skiss på översiktlig dagvattenhantering inom planområdet. De volymer och areor som redovisas är total area och volym för dagvattendammarna inkluderat både permanent vattenvolym för rening samt fördröjningsvolym.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

inte ska öka efter exploatering föreslås fördröjning och rening ske i två öppna dagvattendammar samt en torr damm/överdämningsyta. Dagvattendamm 1 och 2 föreslås ha en permanent vattenvolym för rening av dagvatten samt en övre volym för att fördröja dagvatten vid höga flöden. Torr dammen kommer i normala fall vara torr men vid kraftiga regn tillåts ytan att översvämmas och en tillfällig vattenspegel uppstår. Den torra dammen kan kombineras med ett mindre slingrande dike i botten för avledning av dagvatten. I komplement föreslås även svackdiken längs genomfartsgatan genom planområdet. Även svackdiken bidrar med viss fördröjning och rening av dagvatten.

Dagvatten från tak och parkeringsytor inom handelsområde föreslås avledas till en dagvattendamm för rening och fördröjning. Dammen är belägen i en grönyta mellan handelsområdena, se dagvattendamm 1 i bilden på föregående sida. Utlopp från dagvattendamm 1 sker till en dagvattenledning i genomfartsgatan genom planområdet. Den största delen av genomfartsgatan föreslås avledas till den torra dammen mellan genomfartsgatan och bostadsområdet. Den norra delen av genomfartsgatan avleds först till svackdiken längs gatan, från svackdikena leds sedan dagvatten vidare till torr dammen. Längs den södra delen av genomfartsgatan avleds dagvatten antingen direkt via ytavrinning till torr dammen alternativt via svackdiken med kupolbrunnar och via dagvattenledning med utlopp i torr dammen. Även bostadsområdet samt det mindre område som är markerat som handelsområde i öster föreslås avvattnas till en dagvattendamm (dagvattendamm 2 i bilden). Efter fördröjning och rening i dagvattendammar, torr damm och svackdiken sker utlopp till det befintliga diket.

Exempel på en dagvattendamm, Visingedammen Täby kommun (VA-guiden, 2023)

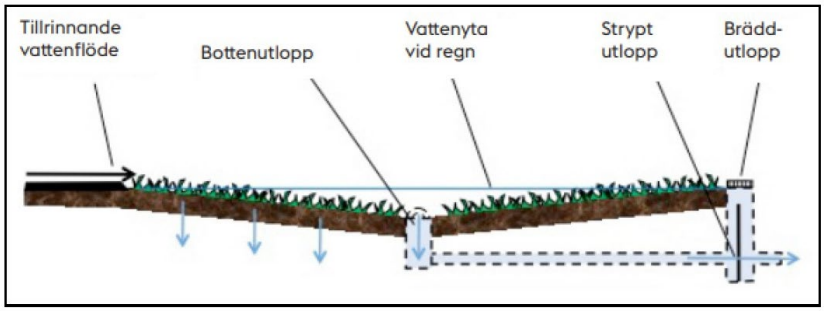

Principskiss för en överdämningsyta/torr damm. Vatten tillförs ytledes eller via rörledning/dike. Ett strypt bottenutlopp ger långsam avtappning, flödesutjämning och bättre rening.

Föreslagna fördröjningsåtgärder bidrar även med rening av dagvatten. I komplement till föreslagna dagvattendammar och svackdiken kan biofilter anläggas inom handel- och/eller bostadsområde för att förbättra reningen ytterligare. Samtliga

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

föroreningar minskar i både koncentration och mängd efter rening. Med föreslagna reningsåtgärder ligger alla föroreningshalter med god marginal under riktvärdena från Riktvärdesgruppen samt SGU:s tröskelvärden för grundvatten. Föroreningshalterna av bly, zink, krom, nickel, suspenderad substans, olja, PAH16 och arsenik minskar dessutom till liknande nivåer som befintliga eller lägre efter rening. Efter fördröjning och rening föreslås dagvatten ledas till ledningsnät med utlopp i det befintliga diket.

Energi

Elproduktionen från Gislaveds Energi är från sol- och vattenkraft. Gislaveds Energi producerar även fjärrvärme i huvudsak i Mossarp. Det finns även reserveffektanläggningar placerade. Placering av vindkraft inom planområdet bedöms olämpligt i och med närheten till planområde.

Idag finns en transformatorstation utmed Norra Nissastigen i södra delen av planområdet med natur- och bostadsmark runt omkring och denna kommer att finnas kvar. I samband med exploatering av området kommer ytterligare en transformatorstation att placeras inom området för att försörja den nya bebyggelsen med elektricitet.

Markavvattningsföretag

De diken som hör till det närmaste markavvattningsföretaget ligger med ett avstånd av cirka 1000 m från planområdets sydvästliga kant och diken ligger uppströms planområdet. Därmed bedöms det att markavvattningen inte kunna påverkas.

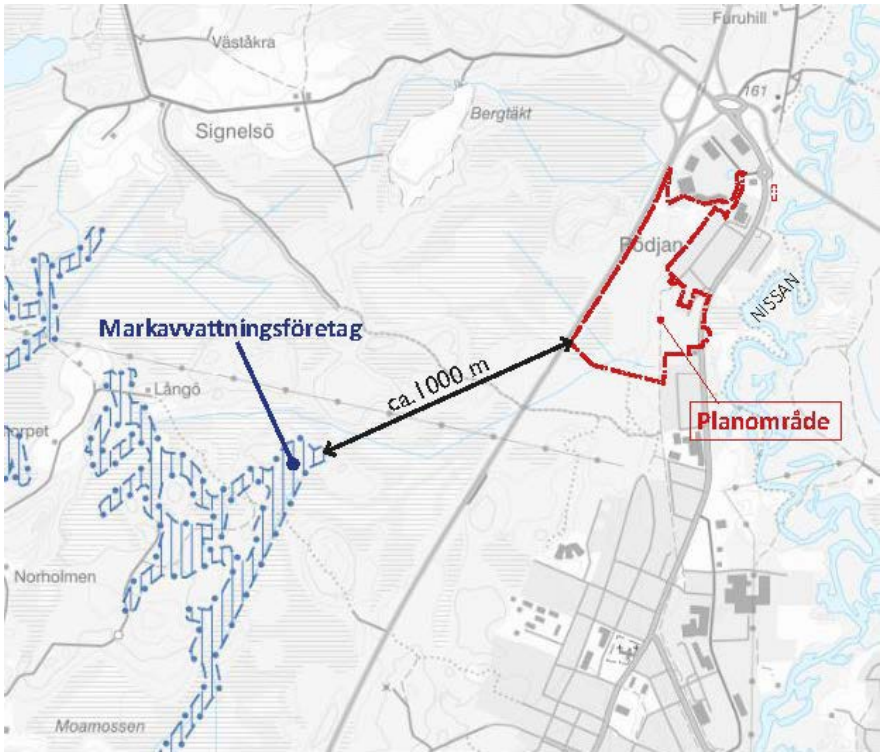

Markavvattningsföretag i anslutning till planområdet.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Återvinning och avfallshantering

Avfallshantering ska ske inom fastigheterna. Gemensamma utrymmen och anordningar för avfallshantering ska vara tillgänglighetsanpassande samt utformas så att kraven på god arbetsmiljö för renhållningspersonalen uppfylls. För att möjliggöra källsortering av det avfall som uppstår i hushållen ska även separata kärl eller behållare för samtliga materialslag finnas i lägenheterna. Vanligtvis, plast-, papper-, metall-, färgade- och ofärgade glasförpackningar, tidningar (returpapper) samt mat – och restavfall.

Antalet fraktioner kommer sannolikt att öka och det är lämpligt att dimensionera även för fraktioner som textil, småelektronik, ljuskällor m.fl. och till viss del även grovavfall. Miljöhus kan anläggas på kvartersmark och kan med fördel utformas med vegetativa tak, dels för att underlätta dagvattenhanteringen och dels på grund av estetiska skäl. Risken för olyckor i samband med avfallshämtning bör minimeras, varför avfallsbilarna inte ska behöva backas eller köras på gång- och cykelvägar. Utrymme för hanteringen följs upp vid bygglovsprövning.

Gislaveds kommun har en avfallsplan. Insamling och materialåtervinning av kommunalt avfall i Gislaveds kommun ansvarar kommunalförbundet SÅM (Samverkan Återvinning Miljö) för. Det sker genom källsortering och fastighetsnära insamling som sedan transporteras till SÅM:s omlastningsstationer för vidare hantering och återvinning. Insamling av förpackningar och tidningar/returpapper sker även på återvinningsstationer. Företaget FTI (Förpackning och Tidnings Insamlingar) ansvarar för att ta emot och hantera materialet på återvinningsstationerna och SÅM är från år 2022 ansvarig för insamling av tidningar och returpapper. SÅM tog även över insamlingsansvaret för förpackningarna från 1 januari 2024. I den nya lagstiftningen finns också krav på att SÅM från den 1 januari 2027 ska samla in skrymmande förpackningar via lättillgängliga insamlingsplatser. Med skrymmande förpackningar avses fraktionerna papper, kartong och plast men SÅM, som ansvarig för kommunens renhållning, har även möjlighet att ställa ut fler behållare för insamling t.ex. glas, textiler med mera.

Enligt 2022:1227 Producentansvar för förpackningar, finns det krav på att parker ska ha möjlighet till sortering. Det är viktigt att kommunicera med kommunens samhällsutvecklingsförvaltning för att säkerställa en säker tömning av avfall från parker och allmänna platser. Vid bygglovsprövning önskar SÅM att en remiss skickas för yttrande.

Utöver Mossarps återvinningscentral, som finns på Tippvägen 20, finns det fyra obemannade stationer i Gislaved. Tillsammans med näringslivet vill kommunen driva på utveckling av mer lättanvända och tillgängliga återvinningsstationer. Kommunen vill även driva på utvecklingen av funktioner för minskat bortskaffande av material som kan återanvändas.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Planförslaget möjliggör placering av en återvinningsstation för insamlingen av förpackningar och eventuellt sällanförpackningar inom hela det föreslagna handelsområdet. På plankartan finns en planbestämmelse med beteckning E2-Åvfallsanläggning - Återvinningsstation.

7. Miljö, hälsa och säkerhet

Detta kapitel hanterar tillämpning av Plan- och bygglagen i planen med hänsyn till människors hälsa, säkerhet och risken för olyckor, översvämning och erosion samt planens miljöpåverkan.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett styrmedel i svensk lagstiftning för att kontrollera miljöpåverkan och berör luft, vatten och omgivningsbuller. MKN reglerar krav på miljökvalitet som kommuner och myndigheter ska följa vid planering och planläggning för att i huvudsak skydda människors hälsa och naturmiljö.

Den tänkta markanvändningen bedöms inte medföra till att MKN enligt 5 kapitlet MB överträds eller att människor utsätts för varaktig störning.

Luft

God luftkvalitet är av stor betydelse för människors hälsa varför luft har bedömts inneha höga värden.

På platsen finns inga mätningar gjorda på luftkvaliteten, men de ämnen som mest bidrar till försämrad luftkvalitet i länets tätorter är kvävedioxid och partiklar (PM10) som skapas av fordonstrafiken. I när området på Norra Nissastigen är dagens fordonstrafik cirka 6050 fordon/dygn och beräknat trafikflöde efter exploateringen är 7500 fordon/dygn. På en öppen väg krävs fordonstrafik på cirka 30 000 fordon för att det ska vara aktuellt att göra en närmare värdering.

De beräkningar som finns i Gislaved och som lyfts fram i den aktuella fördjupade översiktsplanen för Gislaved visar på att miljökvalitetsnormerna inte överskrids. Detaljplanens förändringar är inte av sådan art att det bedöms påverka värdena så att några normer riskerar att överskridas.

Vatten

Gislaved ingår i Nissans avrinningsområde. Recipienten för dagvatten från utredningsområdet är ytvattenförekomsten Nissan, Anderstorpaån-Södra

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Gussjö. Nissan Anderstorpaån-Södra Gussjö har idag måttlig ekologisk status baserat på att vattenförekomsten är påverkad av konnektivitetsförändringar, vilket bedöms ha effekt på vattenlevande organismers status. Vattenförekomsten är även påverkad av försurning, men pågående eller tidigare kalkning har upprätthållit en bra vattenkvalitet ur förurningssynpunkt. Vattenförekomsten har ej god kemisk status p.g.a. överskridande halter av kvicksilver och polybromerade difenyletrar. Planområdet är till stor del beläget på grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo och har som idag god kemisk och kvantitativ status. Grundvattenförekomsten är en sand- och grusförekomst av akviferstyp porakvifer och är 133 km^2 stor.

(Urtaget av dagvatten- och skyfallsutredning av ÅF-Infrastructure AB, aug 2022)
När ett tidigare helt obebyggt område, i detta fall skogsområde, exploateras till urban markanvändning, finns svårigheter att rena dagvatten från alla föroreningar till den grad att det motsvarar befintliga nivåer. I framtaget förslag på dagvattenhantering genomgår dagvatten från samtliga av de exploaterade ytorna någon form av rening och med föreslagna reningsåtgärder ligger samtliga föroreningshalter med god marginal under riktvärdena. Urban markanvändning (dagvatten) är inte heller klassad som en betydande påverkanskälla gällande möjligheterna att uppfylla MKN för recipienten Nissan och grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo.

Måttlig ekologisk status för recipienten Nissan är baserat på dålig konnektivitet i vattendraget på grund av artificiella vandringshinder. Föroreningar från dagvatten är enligt VISS (Vatten Informations System Sverige) inte en betydande påverkanskälla och planerad exploatering bedöms därför inte påverka möjligheterna att uppnå MKN gällande ekologisk status.

Gällande kemisk status för Nissan uppnås ej god status på grund av att gränsvärdena för kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyletrar (PBDE) överskrids, för övriga ämnen uppnås god kemisk status i recipienten. Enligt föroreningsberäknigarna ökar belastningen av kvicksilver något med planerad exploatering. Klassningen ej god status är dock baserad på långväga atmosfärisk deposition av kvicksilver och halterna bedöms på grund av den atmosfäriska depositionen omöjliga att sänka till nivåer motsvarade god status. Belastningen från dagvatten bedöms liten i förhållande till den atmosfäriska depositionen.

Gällande MKN för grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo anges inte dagvatten och föroreningar i dagvatten som en påverkanskälla för möjligheterna att uppnå MKN. Samtliga föroreningshalter efter rening ligger dessutom med marginal under SGU:s tröskelvärden för grundvatten. Planerad exploatering bedöms således inte påverka MKN för grundvattenförekomsten.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Ställningstagande

Detaljplanen bedöms inte påverka miljökvalitetsnormen för luft och vatten.

Omgivningsbuller

Det finns miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller och kan definieras som ett återkommande oönskat ljud (buller) från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet. Miljökvalitetsnormer finns för att eftersträva att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa.

För planerade och befintliga bostäder gäller olika riktvärden. För handelsverksamheter, kontor samt hotellanläggning saknas riktvärden för ljudnivå utomhus. Enligt förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. Samma värden gäller för bostadsbyggnader om högst 35 kvadratmeter men ekvivalentnivån vid fasad är istället 65 dBA. Buller vid befintliga bostäder längs befintlig infrastruktur hanteras olika beroende på bostadens byggnadsår. Infrastrukturpropositionen 1996/97:53 ligger till grund till vägledningen.

För äldre befintlig miljö, byggår före 1997, behöver åtgärder övervägas när 65 dBA ekvivalent ljudnivå överskrids vid fasad.

En trafikbullerutredning är framtagen augusti 2022 av ÅF-Infrastructure AB (Efterklang). I huvudsak påverkar riksväg 26 och Norra Nissastigen bullersituation i området både för ekvivalent och maximal ljudnivå. Inom planområdet planeras bostäder, handelsverksamhet samt en ny lokalgata. Beräkningarna för buller från vägtrafiken har utgått från trafikflöden som erhållits av Gislaved kommun.

Utdraget ur slutsatsen i bullerutredningen:

1)- FÖRORDNING OM TRAFIKBULLER VID BOSTADSBYGGNADER

För bostäder gäller Förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader (Svensk författningssamling, förordning 2015:16 med tillägg 2017). I förordningen finns bestämmelser om riktvärden gällande buller utomhus vid bostadsbyggnader från spårtrafik och vägar.

Trafikbullerförordningen ska tillämpas vid planläggning, ärenden om bygglov (för ombyggnationer eller icke planlagd mark), och ärenden om förhandsbesked i bedömningen av om kravet på förebyggande av olägenhet för människors hälsa är uppfyllt enligt 2 kap. 6 a § plan- och bygglagen (2010:900).

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Planerade bostadshus

Planerade flerbostadshus klarar grundbullerriktvärdet 60 dB(A) vid en byggnads fasad enligt förordning 2015:16 med tillägg 2017. Inga övriga åtgärder behöver vidtas, förutom att trafikbullerriktvärden ska klaras på uteplats. Det finns möjlighet för nybyggda bostäder i detaljplaneområdet att uppfylla riktvärden som ställs för uteplats. De ytorna som är markerade i blå färg i illustrationen är godkända för att anlägga uteplats.

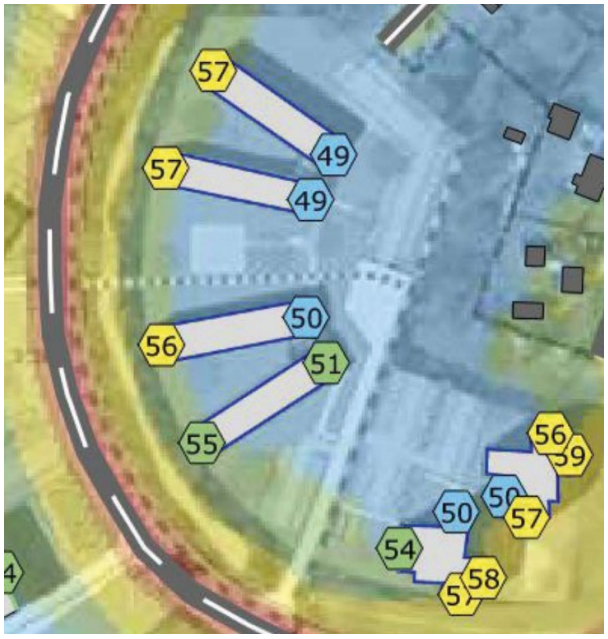

Bullerberäkning för nya bostäder, ekvivalent ljudnivå efter exploatering (Hastighetsgränsen på Norra Nissastigen behöver regleras till 40 km/tim.)

2)- TRAFIKBULLER VID NYBYGGNAD ELLER VÄSTENLIG OMBYGGNAD

Regeringens proposition 1996/97:53 ”Infrastrukturinriktning för framtida transporter”, vilket rör trafikbuller vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur.

Befintliga hus vid nybyggnad av trafikinfrastruktur (ny lokalgata)

- Samtliga hus klarar de riktvärden som ställs vid en bostadsbyggnads fasad i samband med nybyggnation av trafikinfrastruktur, där riktvärdet är 55 dB(A) mot fasad. Samtliga mätningar vid fastigheter håller sig inom det tillåtna riktvärdet.

Bullerberäkning för befintliga villor längs med den nya lokalgatan, ekvivalent ljudnivå År 2045 (Hastighetsgränsen på Norra Nissastigen behöver regleras till 40 km/tim.)

- För uteplats gäller **70** dB(A) maximal ljudnivå. Samtliga mätningar vid fastigheter utmed den planerade gatan håller sig inom det tillåtna riktvärdet.

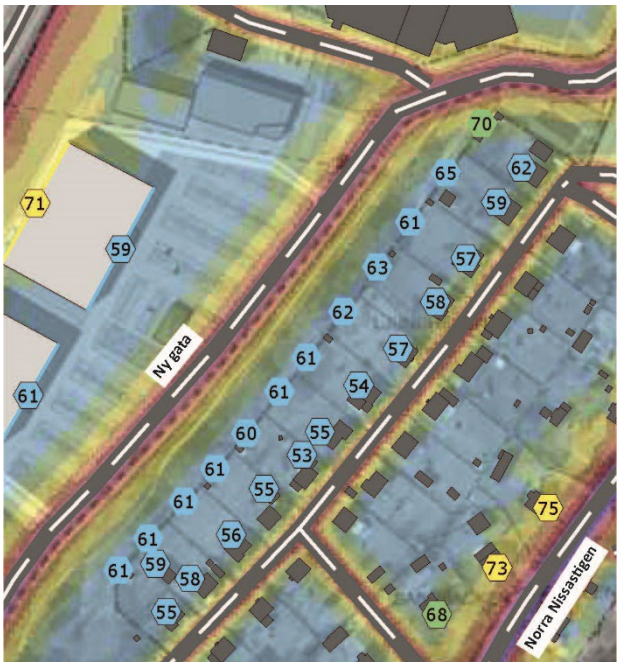

Bullerberäkning för befintliga villor längs med den nya lokalgatan, maximal ljudnivå År 2045 (Hastighetsgränsen på Norra Nissastigen behöver regleras till 40 km/tim.)

Buller från ventilation och från lossning och lastning kan till viss del störa boende i närområdet. För att minimera risken för buller för de boende i närområdet ska fläktar från ventilation och klimatanläggningar riktas bort från bostäder samt byggas in med ljuddämpning.

Ställningstagande

Med hänsyn till befintlig bebyggelsens placering och planområdets läge i orten och på villkoret att hastighetsgränsen på Norra Nissastigen regleras till 40 km/tim bedöms detaljplanen inte påverka miljökvalitetsnormen för buller. Utifrån ovanstående bedömer kommunen att föreslagen exploatering är möjlig. Detaljplanen möjliggör för utveckling av gång- och cykeltrafik, vilket kommer att bidra till något minskat buller.

Trafikverket förutsätter att planområdet i sin helhet planeras och utformas så att riksdagens fastställda riktlinjer för trafikbuller inte överstigs. De nödvändiga åtgärder som kan krävas (bullerskydd) ska bekostas av kommunen och/eller exploatören.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Översvämningsrisker

MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) har karterat olika vattenförekomster i Sverige och deras utbredning vid olika regnmängder.

Enligt MSB:s översvämningskartering (2021) utmed Nissan innebär 100-årsflödet ingen risk för att planområdet ska drabbas av översvämning. I MSB:s översvämningskartering har 100-årsflödet klimatanpassats för att motsvara den flödessituation som förväntas gälla vid slutet av seklet (år 2098). Linjen för ett så kallat beräknat högsta flöde (BHF) skär dock genom planområdet. Sannolikheten för en så kraftig översvämning är mycket liten och verksamheter som planeras i planområdet är inte av sådan art som kan anses vara samhällsviktiga.

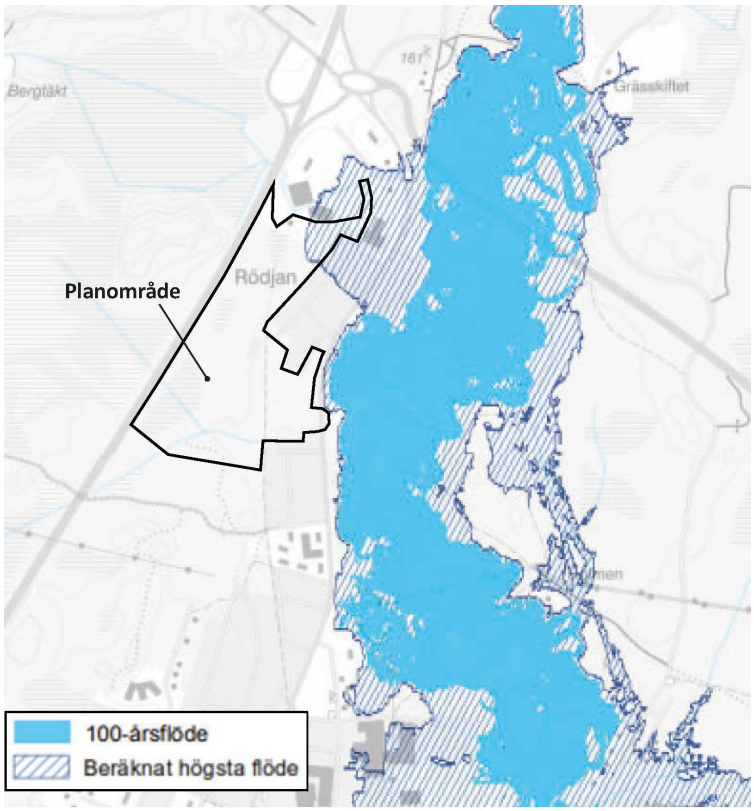

Översvämningskartering för Nissan. Redovisat är ett klimatanpassat 100-årsflöde samt beräknat högsta flöde. Bild från MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2021)

Vid kraftigare regn än det dimensionerande kommer dagvattnet inte kunna avledas tillräckligt snabbt via dagvattensystemet utan vattnet kommer istället avrinna ytligt och kan potentiellt orsaka marköversvämningar. För att minimera risken för översvämningar som orsakar skador är det viktigt att inte skapa instängda områden samt att höjdsätta området så att avrinning och fördröjning sker på ytor där ingen skada sker. Svenskt Vatten rekommenderar att nybyggda fastigheter dimensioneras så att marköversvämningar med skador på byggnader sker mer sällan än vart 100:e år (Svenskt Vatten, 2016).

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

En skyfallskartering för Gislaved gjordes år 2021 där aktuellt planområde inkluderades. Skyfallsmodellen simulerades då med ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,4, enligt rekommendation från länsstyrelsen i Jönköpings län. Resultat från skyfallsmodelleringen för planområdet redovisas nedan.

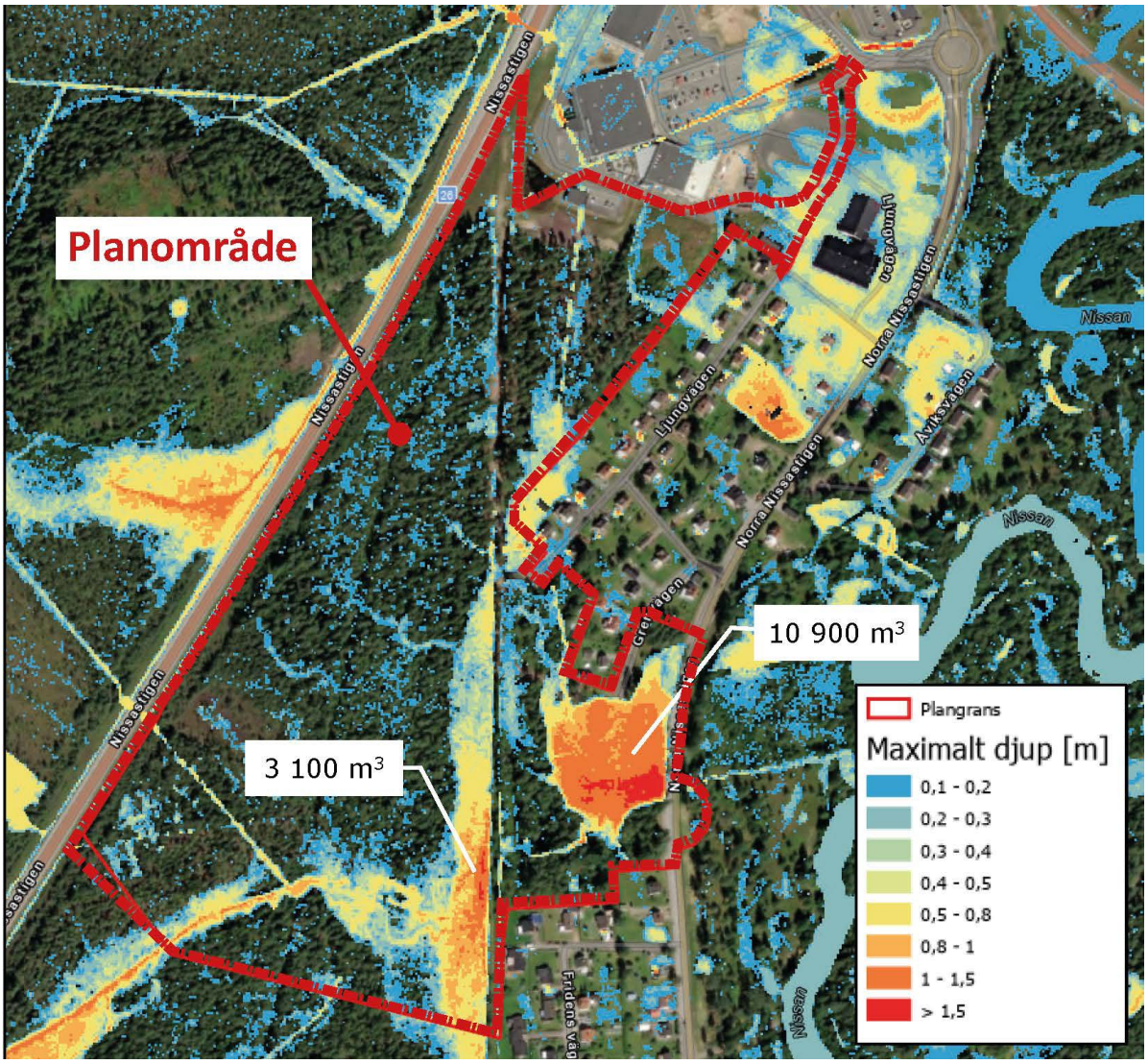

Maximala vattendjup vid ett klimatanpassat 100-årsregn för planområdet

Enligt skyfallsmodelleringen finns två större lågpunkter inom planområdet, en längsmed gång- och cykelvägen genom planområdet samt en i svackan mellan befintliga bostadsområden. I båda dessa lågpunkter uppgår vattendjupet till över 1,5 m på de djupaste ställena. Högsta vattenyta i lågpunkten längs gång- och cykelvägen är ca +159,5 m och i svackan ca +158,0 m. Den totala volymen i lågpunkten längs gång- och cykelvägen har uppskattats till ca 3 100 m3. I lågpunkten mellan bostadsområdena har den totala volymen uppskattas till ca 10 900 m3.

De planerade bostadsområdena är till stor del placerade inom och i anslutning till tidigare nämnda lågpunkter. Även genomfartsgatan genom området passerar lågpunkterna. För att inte byggnader ska ta skada vid

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

skyfall samt att framkomligheten på gator ska begränsas måste lågpunkterna byggas bort där nya vägar och byggnader planeras. Enligt Boverket ska markytan invid en byggnad luta från byggnaden med en lutning om 1:20 inom 3 meters avstånd för att en byggnad inte ska ta skada av fukt, såvida byggnaden inte är utformad för att klara vattentryck (Boverket, 2021).

Till höger redovisas lämpliga ytor dit vatten kan avledas vid skyfall samt principiell höjdsättning av bostadsområden och genomfartsgatan med syfte att bygga bort lågpunkterna. Den principiella höjdsättningen har gjorts med utgångspunkt från befintliga marknivåer och högsta vattenyta enligt tidigare genomförd skyfallskartering. Höjderna som redovisas är ungefärliga och det kommer finnas höjdskillnader inom områdena. Inom handelsområdena bör generellt den högsta nivån vara längs den västra kanten utmed väg 26 för att markavrinning inte ska ske mot väg 26 utan möjliggöra avrinning österut.

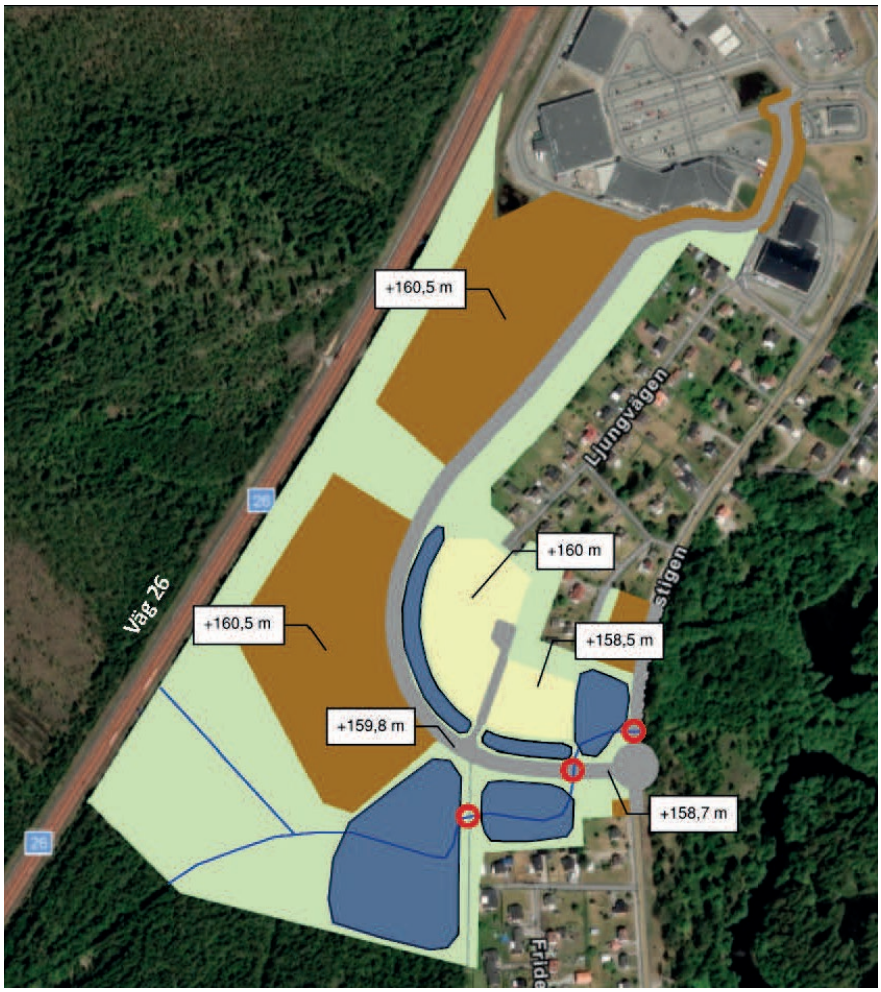

Schematisk skiss på lämpliga ytor för fördröjning av dagvatten vid skyfall (mörkblåa områden). Trummor under vägar är redovisat med röda ringar.

Inom handelsområdena kommer höjdsättning behöva anpassas så att dagvatten vid dimensionerande 30-årsregn kan fångas upp av dagvattensystemet och avledas mot föreslagen dagvattendamm 1. (Se punkten- ”Dagvatten” under rubriken, Teknisk försörjning vid punkt 6. Förutsättningar, förändringar och konsekvenser i det här dokumentet.)

Förändringar och konsekvenser

Vid utveckling av området till handels- och bostadsmark kommer en del markförändringar att genomföras och en stor del av mark kan komma att hårdgöras. Vid mycket hårdgjord markyta kan risken för översvämning i de

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

vatten anläggningar som planeras inom planområdet öka vid kraftigt regn eller vid utsläpp av stora mängder släckvatten. Möjligheten att hantera lokala översvämningar och fördröja vattenflöden säkerställs i plankartan genom att reservera ytor med naturmark och parkmark som tål översvämningar och som inte får hårdgöras. Lågpunkterna måste byggas bort där nya vägar och byggnader planeras för att inte byggnader ska ta skada vid skyfall samt att framkomligheten på gator ska begränsas.

Förorenad mark

I samband med detaljplan utfördes en historisk miljöinventering av aktuellt område och eventuella närliggande potentiellt förorenade fastigheter samt en översiktlig miljöteknisk markundersökning av Vatten och Samhällsteknik AB (VOS), april-juni 2022.

Bakgrunden till rapporten var att utföra undersökningar som krävs för att risker med potentiella föroreningar ska kunna bedömas med tillräcklig noggrannhet och utifrån ett föroreningsperspektiv, avgöra markens lämplighet för planerad markanvändning.

<u>Historik och tidigare undersökningar</u>

Inom planområdet sträcker sig del av fastighet Gislaved 2:29. Utifrån ortofoton från 1960 och 1975 har området även historiskt bestått till större delen av skogsmark. Banvallen genom området har varit aktiv mellan ca 1925–1965.

Under 2014 grävdes fjärrvärmeledningar ned längs med östa sidan av banvallen. Utifrån foton från grävningen har inga direkta avvikande material påvisats eller gamla kablar påträffats. Sammantaget bedöms föroreningsnivån i banvallen vara låg utifrån utförd miljöteknisk markundersökning.

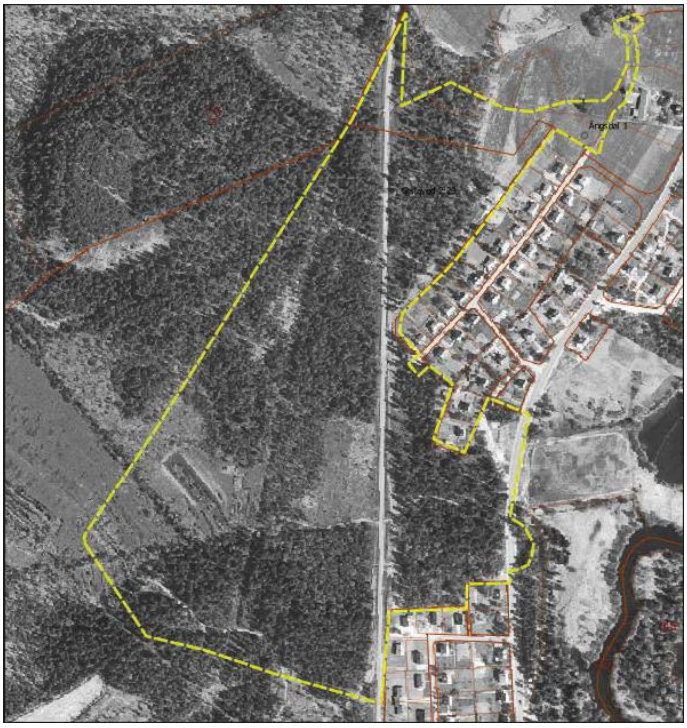

Historiskt ortofoto från 1960 (Lantmäteriet)

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Inom fastighet *Ängsdal 1* har det tidigare bedrivits en mindre handelsträdgård. Verksamheten innefattade import av växter som sedan mellan lagrades en kort tid inom fastigheten och därefter såldes vidare. Verksamheten av import av blommor var i drift från 1980-talet till början av 2000-talet. Under åren har även mindre odling av potatis, majs, solrosor med mera utförts. Odlingen av grödor har varit för personligt bruk och ej försäljning. Enligt nuvarande fastighetsägare ska det finnas en ytligt grävd brunn inom grannfastigheten (Ljungheden 12) som periodvis använts vid bevattning. Enligt fastighetsägaren ska kommunalt vatten vara indraget till fastigheten, dock har ledningarna frusit sönder så vattnet är avstängt till fastigheten. Karbolineum och Roundup har använts som bekämpningsmedel ett fåtal gånger under åren. I övrigt ska inte bekämpningsmedel ha använts. Bygglov ska ha utfärdats 1983 för nybyggnation av grönsakslager inom fastigheten. Byggnaden finns kvar idag.

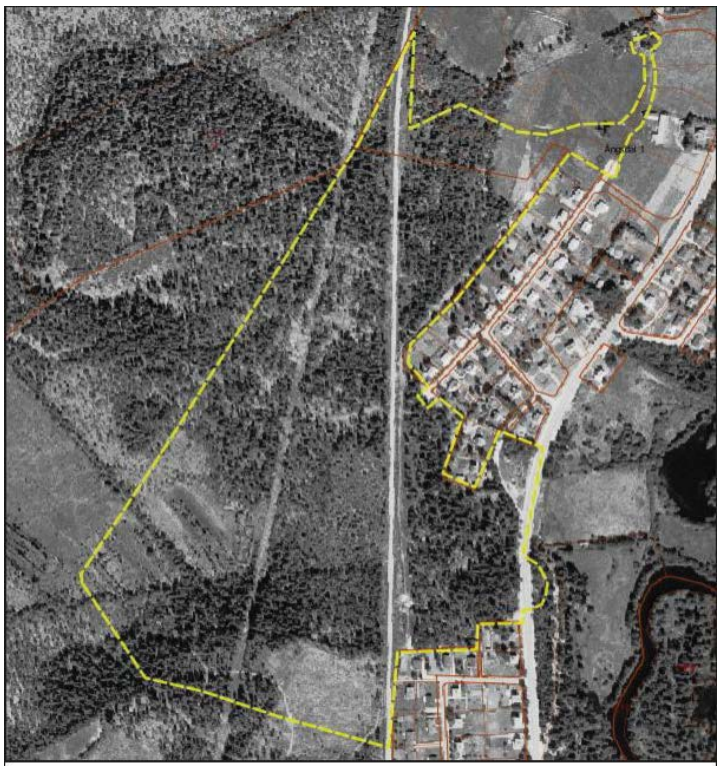

Historiskt ortofoto från 1975 (Lantmäteriet)

Fastigheten *Ängsdal 3* återfinns nordöst om Ängsdal 1, i anslutning till planområdet. Inom fastigheten återfinns idag en drivmedelsstation. Utifrån historiska fotot från 1960 och 1975 har det tidigare varit en bondgård inom fastigheten, med tillhörande bostadshus, ladugård, vagnsskjul mm. Nuvarande och tidigare verksamheter inom fastigheten Ängsdal 3 bedöms inte utgöra någon risk för eventuell spridning av föroreningar till planområdet. Befintlig drivmedelsanläggning är placerad i det sydöstra hörnet av fastigheten och grundvattenströmningen bedöms vara riktad österut, från planområdet.

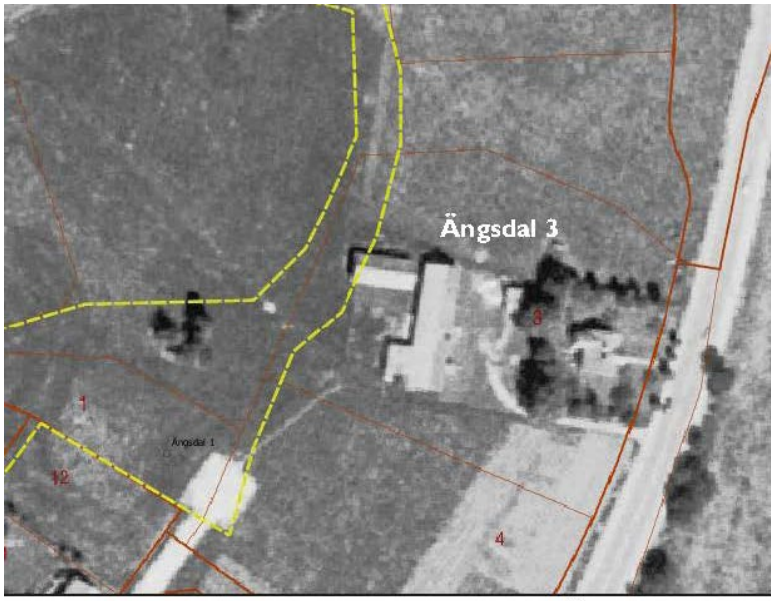

Historiskt ortofoto från 1975 över fastighet Ängsdal 3 (Lantmäteriet)

Signelsö 1:25

Cirka 200 meter norr om planområdet fanns vid väg 27 tidigare en skjutbana. I samband med byggnation av Väg 27 bör stora delar av skjutbanan schaktats bort. Området för den f.d. skjutbanan bedöms inte ha påverkat planområdet negativt med avseende på föroreningar, baserat på den bedömda ostliga grundvattenströmningen.

Provtagningar

Jordprovtagning och jordartsbedömning har gjorts genom provgropsprovtagning med hjälp av spade i totalt sex punkter (2202–2206). Inga föroreningshalter har uppmätts i halter över använda riktvärden, KM(Känslig markanvändning) / MKM(Mindre känslig markanvändning).

Sedimentprovtagning har utförts för hand i en provpunkt (2201), i dike direkt väster om den gamla banvallen. Inga föroreningshalter har uppmätts i halter över använda riktvärden, KM/MKM.

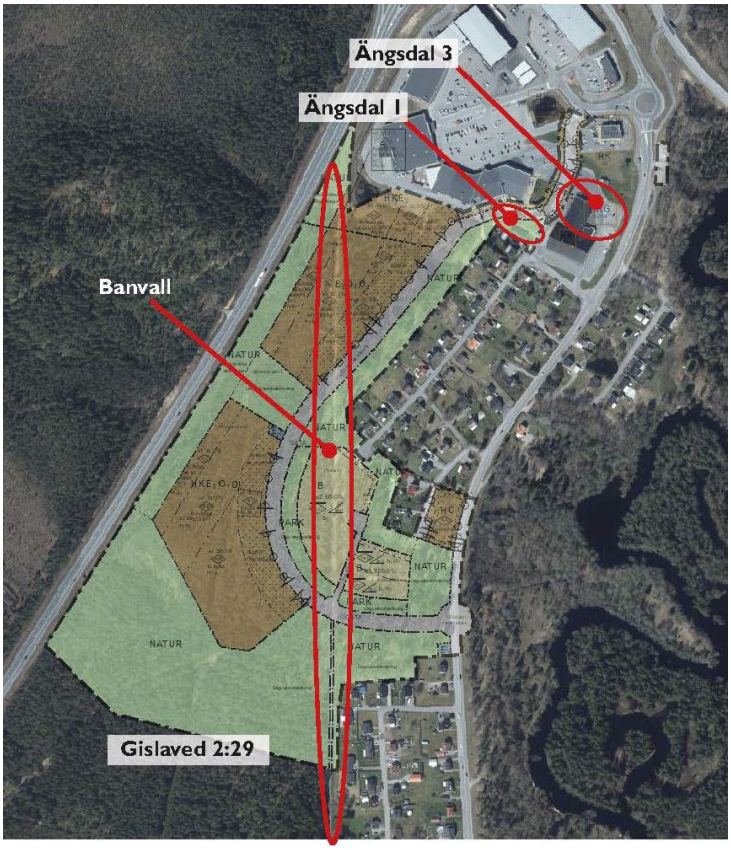

Karta över området där miljöundersökningen utfördes

Sammanfattande bedömning och rekommendationer ur rapporten

Sammantaget har den miljötekniska undersökningen vid Smålandia 2.0 inte påvisat några föroreningshalter i jord och sediment över använda riktvärden/ bedömningsgrunder. Rester av bekämpningsmedel har påträffats dels i f.d. banvallen, samt dels inom fastighet Ängsdal 1. Halterna är dock så pass låga att de inte bedöms utgöra någon risk för varken människor, djur eller markmiljön. I nuläget bedöms inga ytterligare undersökningar eller åtgärder vara nödvändiga för planerad markanvändning. Vid framtida schaktning inom undersökningsområdet bör dock okulär kontroll av schaktmassor utföras, utom i orörd skogsmark, då endast ett fåtal provpunkter undersökts och potentiell risk finns att föroreningar kan ha missats.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Ställningstagande

Den samlade bedömningen är att risker för påverkan från föroreningar och spridning av föroreningar bedöms vara låga i planområdet och riskerna bedöms acceptabla för den planerade markanvändningen.

Sol- och skuggförhållanden

Dagsljus och solinfall är viktiga för människors hälsa och välbefinnande, både i den enskilda bostaden och i naturmiljön. Byggnaderna ska därför utformas så att tillfredsställande ljusförhållanden är möjliga att uppnå. Det finns inga specifika regler och Boverket har inte heller någon rekommendation om exakt hur mycket skugga som är tillåtet, men generellt sett för att skapa en god bostadsmiljö anses det vara acceptabla värden att beakta mellan 4-6 timmar solljus per dag som goda. Detta ger tillräckligt med naturligt ljus för att skapa en ljus och trivsam atmosfär i utemiljön, exempelvis på en bostadsfastighet.

Till denna detaljplan har en översiktlig sol- och skuggstudie tagits fram.

Solstudien visar att planerad omfattning av ny bebyggelse möjliggör goda förutsättningar för solljusinfall.

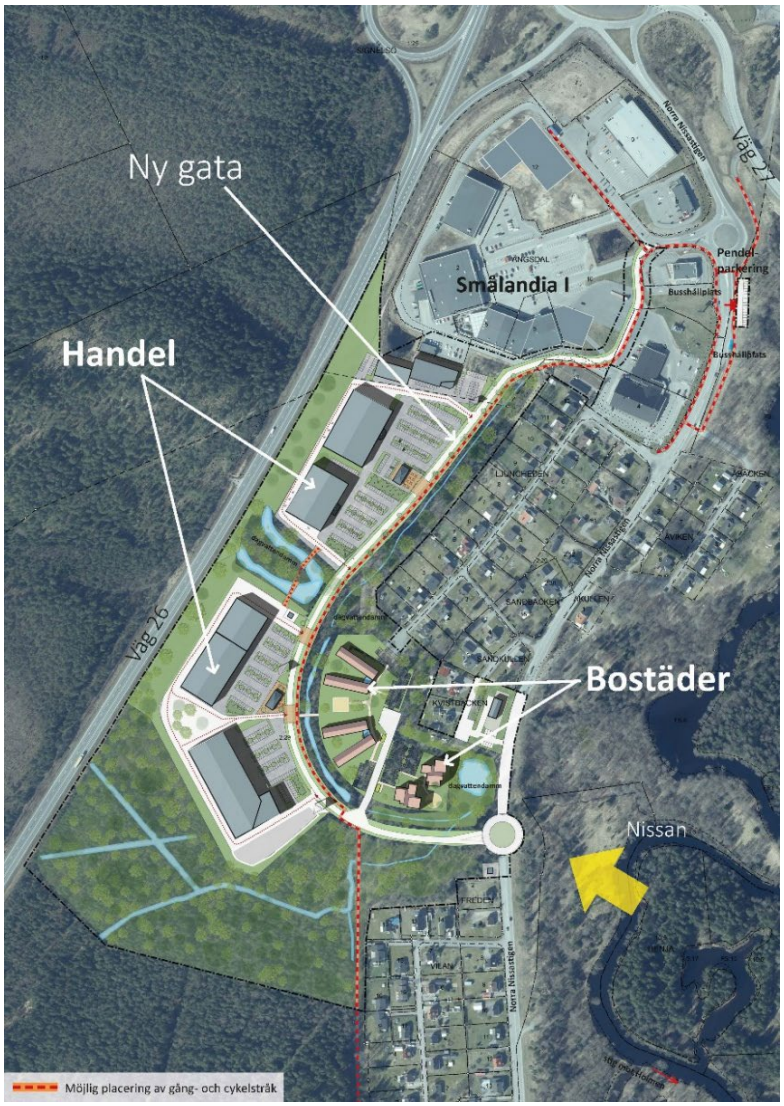

Bilder för skuggförhållanden visas med vyn (den gula pilen) från öst. Se bilderna på nästa sida.

Minsta avstånd mellan befintliga bostäder och de föreslagna markerna för flerbostadshus är 25 meter. Denna yta planläggs för naturmark och kommer att tas tillvaro även för dagvattenhantering med grönskande inslag.

Kommunen bedömer att skuggpåverkan inte utgör en betydande olägenhet för närboende och det är möjligt att skapa acceptabelt skuggförhållanden i strävan att utveckla området för nya byggnader inom planområdet med en hänsyn till närliggande befintliga bostäder. Goda skuggförhållande säkras vid lovgivning.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

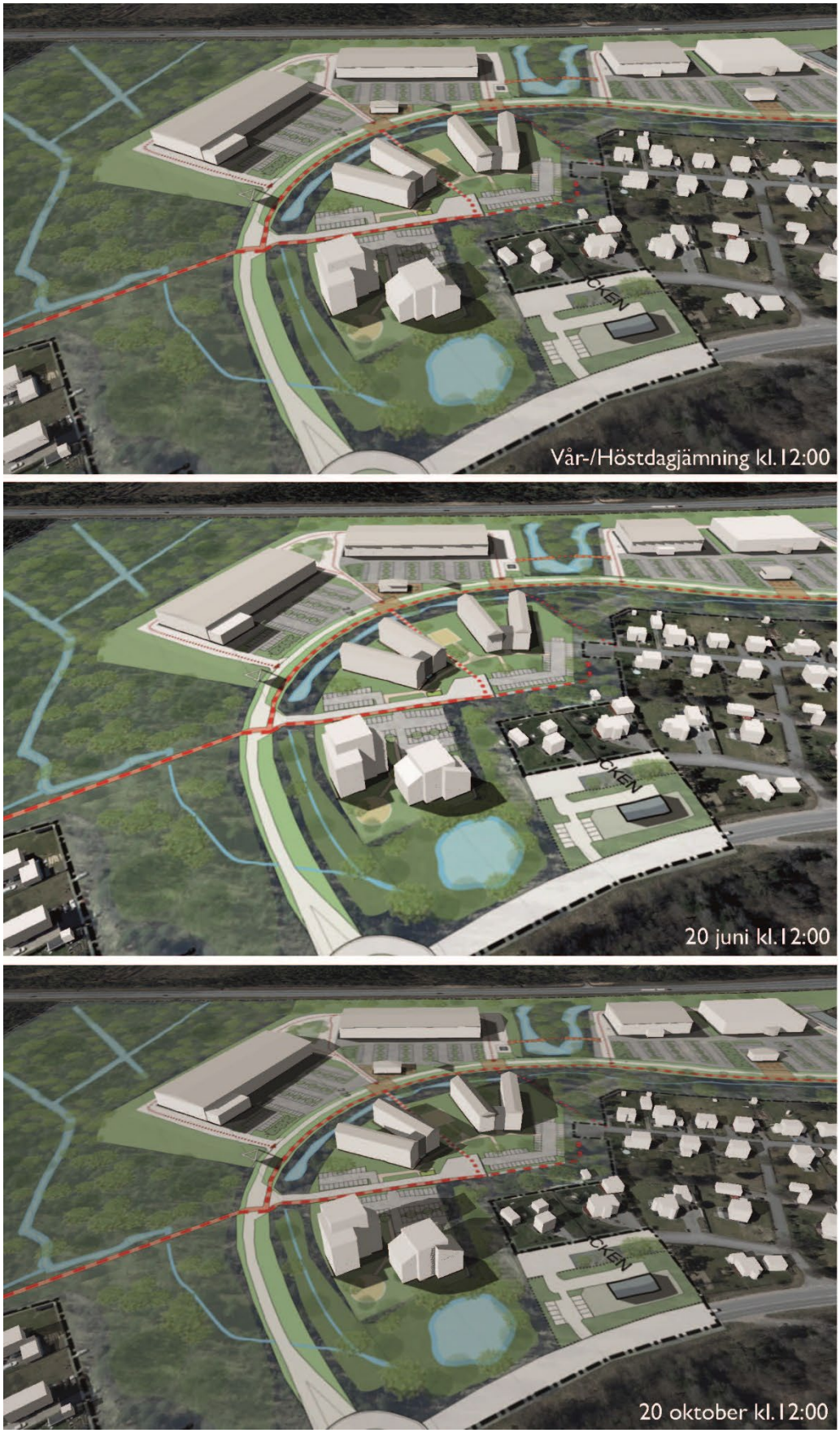

Översikt, skuggförhållanden kl.12:00 vid vår-/höstdagjämning och i juni samt oktober

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Brandrisk- och explosionsrisk

De krav som finns för tillgänglighet för räddningsinsatser och utrymning ska följas. Dessa kan bli avgörande för detaljutformningen av byggnader. För att utreda och styra vilka möjligheter och begränsningar som finns kring utrymning och tillgänglighet, kan med fördel en brandskyddsbeskrivning som ram- eller systemhandling tas fram. Brandfrågor som berör ny bebyggelse hanteras vid lov- och bygglovsprocessen. Planområdet ska utformas så att samtliga byggnader blir tillgängliga för brandfordon och andra utryckningsfordon. För de högre byggnaderna krävs räddningsvägar för räddningstjänstens fordon. Bredden och bärigheten på vägarna ska vara dimensionerade för räddningstjänstens fordon. I samband med planens genomförande kommer det även behövas nya brandposter inom planområdet. Räddningsvägarna och placering av brandposterna ska planeras i samråd med Räddningstjänsten.

Hantering av förorenat släckvatten

I händelse av brand uppkommer förorenat släckvatten. Släckvattnet som uppkommer ska i största möjliga utsträckning omhändertas för att inte utgöra en belastning på miljön. Höjdsättning av området måste göras för att styra släckvattnet rätt och förhindra att det når mark och grundvatten utan möjlighet till omhändertagande. Släckvatten samt sanering vid eventuella bränder ska i första hand hanteras på kvartersmark av respektive fastighetsägare. Föreslagna dagvattendammar belägna på kommunal mark ska således inte användas för släckvattenhantering. En teknisk lösning för hantering av släckvatten behöver tas fram och prövas i samband med bygglovsprövning för respektive fastighet. Samråd ska ske mellan bygglovssökande, kommunen och räddningstjänsten om vilka åtgärder som behöver vidtas. Innan anslutning till kommunalt system behöver det finnas möjlighet till avstängning av systemet för att undvika att förorenat släckvatten kan spridas i miljön. Avstängningsmöjlighet placeras förslagsvis i nära anslutning till fastighetsgränsen.

(Se sida 50-51 i ”Dagvatten- och skyfallsutredning - Detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved”)

Klimatförändringar

Värmeböljor och extremt väder påverkar både folkhälsan och samhällsekonomin. Byggnaders och hårdgjorda platsers värmeabsorberande material inom planområdet bidrar till höga temperaturer. Uppkomsten av ”värmeöar” med höga temperaturer är ett fenomen som minskar om vatten och träd finns på platsen. Planförslaget innehåller så kallad ”blågröna”

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

naturbaserade lösningar genom att säkerställa placering av dagvattendammar diken och ytor med växter inom natur-, park- och gatuområden (allmän platsmark). Med tanke på att främja en hållbar stadsutveckling som minskar risken för uppvärmningen har kommunen tagit fram ett tillhörande gestaltningsprogram. I programmet beskrivs kommunens ambition kring hur vi skapar attraktiva, trivsamma, gröna och hållbara miljöer inom handelsområdet. Exempelvis kan användningen av gröna tak och väggar på byggnader, energieffektiva byggnader samt dagvatten lösning med regnbäddar m.m. bidra till att bromsa klimatförändringar.

Farligt gods

Förutsättningar

Planområdet ligger utmed väg 26 som är rekommenderade för farligt gods. Hallands län har tagit fram ett dokument (”Riskanalys av farligt gods i Hallands län”, 2011) med riktlinjer för avstånd och säkerhetshöjande åtgärder kring transportleder för farligt gods. Enligt dessa riktlinjer föreslås ett yttre gräns för riskbedömningsområde på 150 meter. Utanför 150 meter från transportleden kan alla typer av användningsområden etableras utan särskild hänsyn till risker för farligt gods. Områden som etableras inom riskbedömningsområdet bör genomgå en riskbedömning från den lokala räddningstjänsten och i vissa fall kan även åtgärder behöva genomföras. Handelsbebyggelse planeras närmare än 150 meter från väg 26.

Förändringar och konsekvenser

Aktuellt planområde ligger delvis inom riskbedömningsområdet ifrån väg 26. Planområdet kan påverkas negativt vid olyckor med gas, brand eller explosioner genom exempelvis gasmoln och brandrök. Genom ett flertal bestämmelser kan säkerhetshöjande åtgärder införas. Åtgärder som placering av entréer, luftintag, utrymningsvägar samt vegetation mellan transportleden och handelsbebyggelsen. Vegetation som består av träd bildar en vägg som skyddar mot brandspridning, splitter och tryckvåg som kan bildas vid en explosion.

Det finns idag ett viltstängsel utmed riksväg 26 och ytterligare trafiksäkerhetshöjande åtgärder såsom fysiska barriärer inom planområdet är möjliga att vidta. Byggnadsfritt avstånd från vägområdesgränsen av väg 26 är därför 36 meter i föreslagen detaljplan. Inom naturområdet som ligger utmed väg 26 i nordvästra delen av planområdet säkerställer planen placering av diken med planbestämmelsen, ”Svackdike ska finnas” då kommer det att kunna förhindra att vätska når bebyggelsen vid händelse av en trafikolycka på vägen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Enligt dokumentet, ”Riskanalys av farligt gods i Hallands län” (2011) bedöms basavstånd från riksväg 26 utan några speciella åtgärder vara respektive 100 meter till handelsområdet och 50 meter till kontor. Ifall säkerhetshöjande åtgärder som beskrivits i bestämmelser på plankartan implementeras bedöms ett lämpligt skyddsavstånd från riksvägen till handelsområdet vara 30 meter medan minsta avstånd till kontor och på området bedöms vara 20 meter.

Ställningstagande

Med hänsyn till de avstånden och de ovannämnda säkerhetshöjande åtgärderna bedöms det att risknivån antas vara tolerabel inom det aktuella området och en riskanalys inte krävs.

8. Genomförandefrågor

I kapitlet redovisas det hur planen är avsedd att genomföras och vilka konsekvenser som detaljplanens genomförande medför för berörda fastighetsägare och andra som berörs av planen. Genomförandefrågorna är väsentliga för planutformningen. Beskrivningen av planens genomförande kommer att fyllas på och förtydligas under tiden som planen tas fram.

Huvudmannaskap

Gislaveds kommun är huvudman för allmän platsmark (gator, natur och park) och för allmänna vatten- och avloppsledningar i området. Som huvudman äger kommunen ansvar för att utbyggnad, drift och underhåll av den allmänna platsmarken och allmänna vatten- och avloppsledningar. Fastighetsägare ansvarar för bebyggelse och bekostar samtliga åtgärder inom kvartersmark.

Organisatoriska frågor

Här redovisas de organisatoriska åtgärderna som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt samt konsekvenserna som åtgärderna har på fastighetsägare och andra berörda.

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem år och räknas från dagen planen får laga kraft. Under genomförandetiden får detaljplanen inte ändras utan särskilda skäl vilket ger fastighetsägaren en garanterad byggrätt i enlighet med detaljplanen. Om detaljplanen ersätts med en ny, ändras eller upphävs innan

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

genomförandetiden har gått ut har fastighetsägaren rätt till ersättning av kommunen för den skada den lider. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla men kan då ersättas, ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning.

Tidsplan

Planen hanteras med utökat planförfarande då planen är av betydande intresse för allmänheten och ska efter samråd och granskning antas av kommunfullmäktige. Detaljplanen får laga kraft tre veckor efter att den antagits, om inte den överklagas. Byggnation inom kvartersmark (handel och bostäder) kan påbörjas då detaljplanen får laga kraft, erforderliga fastighetsbildningsåtgärder genomförts och bygglov beviljats. Utbyggnad och iordningställande av allmän platsmark (gator, natur och park) kan påbörjas när detaljplanen fått laga kraft.

Avtal

Överenskommelse om plankostnad har tecknats 2020-03-30 mellan kommunens bygg- och miljöavdelning och kommunens tekniska avdelning gällande all mark inom planområdet. Överenskommelsen fastställer fördelning av ansvar för kostnader och arbete i samband med upprättande av denna detaljplan.

Marköverlåtelseavtal avses att tecknas. Gislaveds kommuns enhet för mark- och exploatering ska upprätta marköverlåtelseavtal med fastighetsägare till ÄNGSDAL 1, ÄNGSDAL 3 och 4, samt ÄNGSDAL 14 för att kunna överta mark som planläggs för gata och natur (allmänplats mark). Kommunen har som avsikt att sälja planlagd kvartersmark med beteckningen H och B.

Efter detaljplanens lagakraft anser kommunen att gå ut med anbudsförfarande gällande markerna för flerbostadshus. För de föreslagna handelsområdena kommer marköverlåtelseavtal att upprättas mellan kommunen och aktörer när försäljning av mark blir aktuell. Avtal om upplåtelse och ändring av servitut, ledningsrätt, markavtal och liknande kan komma att träffas som en del i genomförandet av detaljplanen.

Avtal kring de ekonomiska och fastighetsrättsliga konsekvenserna, samt eventuella åtaganden som kan följa av detaljplanen tecknas mellan kommunen och de berörda fastighetsägarna inför planens antagande.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Ekonomiska frågor

Här redovisas en ekonomisk bedömning över väsentliga delar av vad genomförandet av detaljplanen kan antas innebära för berörda parter.

Ekonomisk helhetsbedömning

För att kunna bedöma om planen leder till samhällsvinst är det viktigt med en ekonomisk helhetsbedömning. I den ekonomiska redovisningen som följer, listas uppskattade exploateringskostnader och intäkter i och med planen.

Planekonomi

Kostnader som området genererar är arbetet med detaljplanens genomförande inklusive utredningar, gator, anläggande av dagvattensystem samt administration (inlösen med mera). Dessa bekostas av Gislaveds kommun. Kommunen kommer att bekosta lantmäteriåtgärder.

Planavgift för markområde som utgörs idag av fastigheterna Ängsdal 6 och Ängsdal 14 inom planområdet tas ut i samband med prövning av bygglov enligt av kommunfullmäktige fastställd plan- och bygglovtaxa.

Framtida exploatören (eller fastighetsägare) ska svara för och bekosta samtliga bygg- och anläggningsåtgärder inom exploateringsområdet och lantmäteriförrättningen för avstyckning och fastighetsreglering. Detsamma gäller kostnader för anpassning mot angränsande allmän platsmark. Genomförandet av dessa åtgärder görs i samråd med kommunen. Eventuella detaljerade undersökningar som kan krävas för byggnation inom aktuella bostadsområde bekostas av berörd markägare och för byggnation inom exploateringsområde bekostas av exploatören.

De kommunala intäkterna kommer främst genom markförsäljningen av kvartersmark samt anslutningsavgifter för allmänna vatten- och avloppsnätet.

Exploateringskostnader är de investeringskostnader för bland annat utbyggnad av allmänna platser, utbyggnad av teknisk infrastruktur, iordningställande av kvartersmark och rivning av befintliga anläggningar. Även kostnader räknas in för åtgärder som krävs för att göra marken lämplig (som till exempel sanering av föroreningar, iordningställa dagvattenanläggningar och upprätta säkerhetsåtgärder). Nedan redovisas de exploaterings-kostnader som antas uppkomma i och med utbyggnad av planen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Exploateringskostnader

Projekteringskostnad

Fastighetsrättslig omkostnad

Markförvärv kostnad

Lovprövning

Rivning av befintlig anläggningar

Upprätta säkerhetsåtgärd (översvämning)

Iordningsställa kvartersmark

Utbyggnad - dagvatten

Utbyggnad - vatten och avlopp

Utbyggnad - gata

Iordningsställa naturområde

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Tekniska frågor

Utbyggnad allmän plats

Kommunen är ansvarig för utbyggnad av gator, gång- och cykelvägar och parkområden som utgörs av allmän platsmark inom området. Utformning av gatorna genomförs av kommunens tekniska avdelning för att på bästa sätt passa till platsens behov. Däremot bedömer kommunen att det är viktigt med reglering av in och utfarter, framförallt i anslutning till korsningar.

För att ta hand om dagvatten inom planområdet kommer kommunen att behöva anordna en kombination av olika anläggningar, exempelvis i form av dagvattendammar, svackdiken och en långsmal torr damm/överdämningsyta.

Dricksvatten och avlopp

Detaljplanen innebär behov av utbyggnad av det allmänna vatten- och avloppsnätet inom nya exploateringsområden.

Flytt av kommunala ledningar samt eventuella skador som uppkommer på dessa bekostas av exploatören.

Dagvatten

Dagvatten från planområdet leds till kommunala dagvattenledningar som kommer att finnas i angränsande gator. Dagvatten ska om möjligt infiltreras inom respektive fastighet. Fastigheterna kommer att anslutas till kommunalt

omhändertagande av dagvatten där infiltration inte är möjligt. Systemet ska fungera för uppsamling och miljöriktigt omhändertagande av förorenat vägdagvatten. Det är viktigt att ha sedimenteringsmöjligheter för vägdagvattnet då föroreningsnivån kommer att öka beroende på ökad trafikmängd. Breda vägdiken och fördröjningsdammar bromsar flödet och ger eventuella föroreningar chans att sedimentera.

Övriga ledningar

I samband med planens genomförande kommer utbyggnad av ledningsnätet att behöva ske inom nya exploateringsområden. För att kunna säkerställa ledningarnas exakta lägen och komma fram till en lämplig lösning ska kontakt tas med ledningsföretagen inför planens genomförande. Eventuella kostnader vid planens genomförande så som flyttningar, skador eller ändringar av befintliga anläggningar bekostas av exploatören. När ledningsägare saknar rättigheter för sin ledning ska ledningsägaren stå för flyttkostnaden.

I samband med genomförande av planen behöver de befintliga fjärrvärmeledningarna (Ledningshavaren är Gislaved Energi AB) ledas om. Kommunen bekostar flytt av fjärrvärmeledningar som behöver ske för att kunna genomföra detaljplanen.

För flyttning och ny anläggning av ledningarna som kommer att ske i kommunal mark behöver samarbetsavtal och generellt markavtal att tecknas mellan ledningshavaren och de berörda parterna.

Fastighetsrättsliga frågor

Planförslaget kommer att föranleda ett antal förrättningsåtgärder i form av fastighetsbildningsåtgärd, ledningsåtgärd samt anläggningsåtgärd.

Här beskrivs de fastighetsrättsliga åtgärderna som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt. Även konsekvenserna av planens genomförande avseende kommande fastighetsbildning beskrivs i följande text.

Rätt till att lösa in mark m.m.

Kommunen får lösa in mark som enligt en detaljplan ska användas för en allmän plats som kommunen ska vara huvudman för. Inlösenskyldigheten är ovillkorlig och gäller så länge som detaljplanen gäller. (Plan- och bygglagen, 6 kap 13 §)

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Fastighetsrättsliga åtgärder

Ett led i genomförandet av en detaljplan är fastighetsbildningen. Med fastighetsbildning avses bl.a. marköverföringar, klyvning och sammanläggning av fastigheter, säkerställande av rätt till utfart, bildandet av gemensamma parkeringsanläggningar med mera. Fastighetsbildningsfrågor upptas till prövning av lantmäterimyndigheten efter ansökan från fastighetsägaren, ledningsinnehavare eller i vissa fall av kommunen. Fastighetsbildning och reglering ska ske i enlighet med detaljplanens intentioner. Kommunen får genom en detaljplan rätt att lösa in mark för allmän plats. Men kommunen i första hand söker frivilliga överenskommelser med fastighetsägarna.

Vid fastighetsreglering ansöker kommunen om lantmäteriförrättning. Kommunen söker och bekostar fastighetsbildning gällande den allmänna platsen, samt att fastighetsägarna ansvarar och bekostar lantmäteriåtgärder för kvartersmarken. Den ersättning som betalas är för fastighets marknadsvärde med ett 25% påslag (4 kap § 1 2st. Expropriationslag).

Del av fastigheten Gislaved 2:29 och del av Signelsö 1:25 som planläggs för NATUR, PARK och GATA samt även del av fastigheten Gislaved 5:4 som planläggs för P-PLATS fastighetsregleras som allmän platsmark, vilket där kommunen kommer att kvarstå som huvudman för.

Fastigheten ÄNGSDAL 1, delar av fastigheterna ÄNGSDAL 3, ÄNGSDAL 4 samt del av ÄNGSDAL 14 som i dagsläget är privatägda kommer att fastighetsregleras till kommunens fastighet för anläggande av allmän platsmark (NATUR, PARK och GATA) efter detaljplanen fått laga kraft.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Se konsekvenser av detaljplanen nedan.

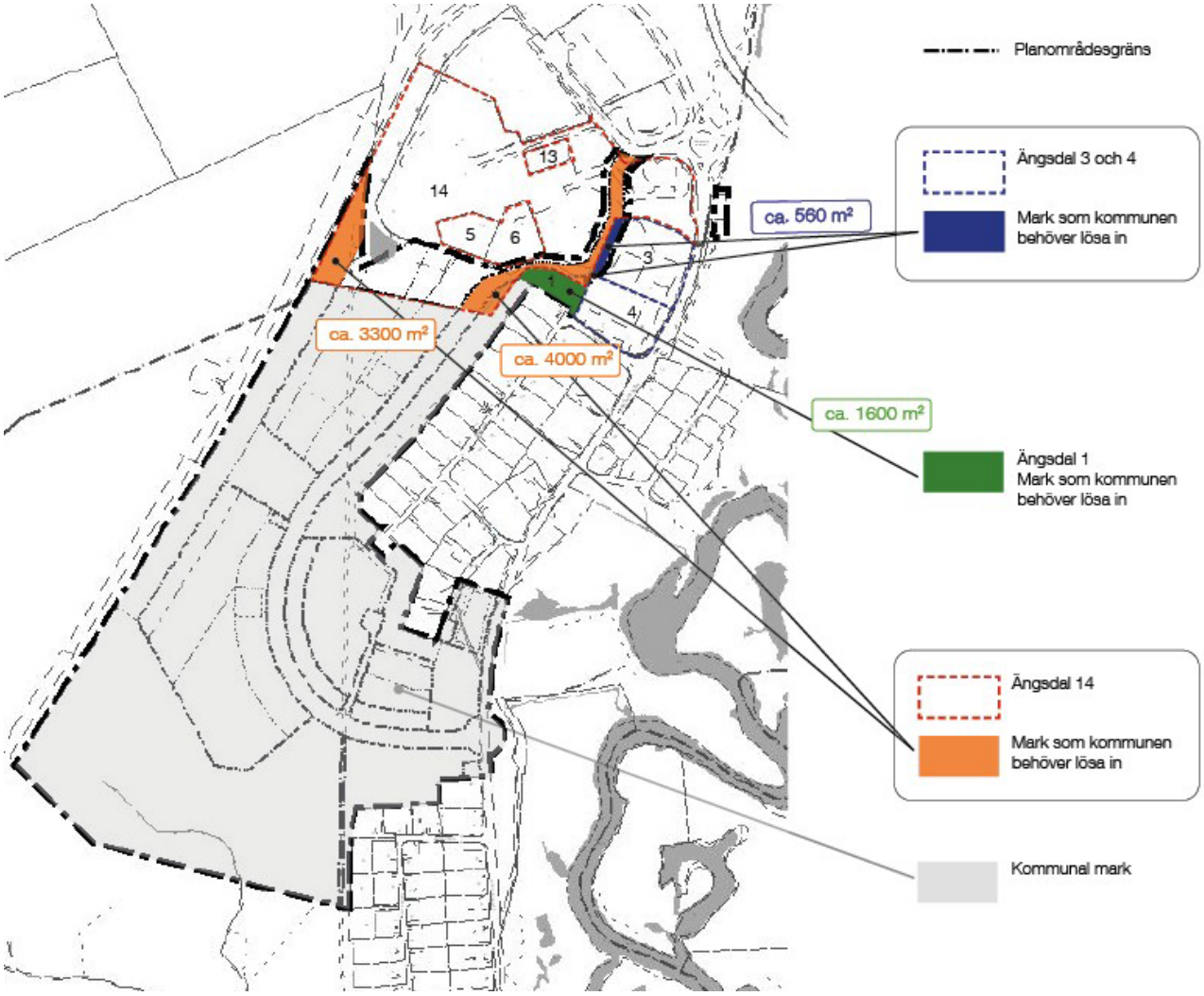

Fastighetskonsekvenskarta som redovisar marköverföringar och ändring av fastigheter på grund av planen.

Direkta konsekvenser som planen medför

Fastigheter	Konsekvenser
1- ÄNGSDAL 1	• Den privata fastigheten ÄNGSDAL 1 planläggs som allmän platsmark för natur och gata och kan lösas in.
2- ÄNGSDAL 3	• Del av den privata fastigheten ÄNGSDAL 3 planläggs som allmän platsmark för gata och kan lösas in.
3- ÄNGSDAL 4	• Del av den privata fastigheten ÄNGSDAL 4 planläggs som allmän platsmark för gata och kan lösas in.
3- ÄNGSDAL 14	• Delar av den privata fastigheten ÄNGSDAL 14 planläggs som allmän platsmark för gata och kan lösas in.

Direkta konsekvenser som planen medför.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS 2023.94 Handling: 1417273

Ledningsrätt och Servitut

Inom planområdet finns befintlig ledningsrätt. Ledningsrätt kommer att säkerställs inom kvartersmark med ett u-område som är ett markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. Servitut och andra särskilda rättigheter finns upptagna i fastighetsförteckningen. Ansvaret för att trygga rättigheten för el-, tele-, och fjärrvärmeledningar åvilar respektive ledningsinnehavare. Detta kan ske bland annat genom ledningsrätt eller servitut. Det kan även förekomma oregistrerade rättigheter som allmänna avtalsvillkor i avtal mellan två enskilda parter. Det är ledningsägarens skyldighet att bevisa att dess ledning är säkrad av ledningsrätt eller annan rättighet/avtal. Lösningar görs i första hand mellan ledningshavare och fastighetsägaren/Gislaveds kommun. Eventuell flytt av ledningar utan rättigheter ska bekostas av ledningshavaren.

Inom planområdet finns bl.a officialservitut 0662-2021/14.1 och 0662-2021/14.4. Servitut nr 0662-2021/14.1 är till förmån för Ängsdal 12 och 0662-2021/14.4 är till förmån för Ängen 5 och Ängen 6. Servitutens ändamål är väg för utfart. Planen innebär att delar av servituten som går över detaljplanens norra del behöver ändras eftersom servituten blir planstridiga då det går över allmän platsmark. Vidare kommer utfart i befintlig sträckning hindras genom utfartsförbud. Utfart till allmän väg kommer att vara fortsatt möjlig strax söder om nuvarande sträcka. Detta resulterar i att nuvarande servitutssträcka inom allmän platsmark blir onyttig. Kommunen kommer att verka för att upphäva dessa delar av servituten som är inom allmän platsmark. Kommunen ansöker om lantmäteriförrättning inklusive ändringar av de aktuella servituten hos lantmäteriet efter att planen har vunnit laga kraft. En mindre anpassning av servituten, utöver det som redan nämnts, kan förekomma om det krävs för detaljplanens genomförande. Avsikten är att samtliga fastigheter både inom och utanför planen skall ha möjlighet till en lämplig anslutning till allmän plats anpassat efter fastighetens behov.

Kommunen står för lantmäterikostnader som föranleds av kommunens exploatering.

Nya namn på kvarter och gator

Kommunens namnsättningsgrupp har föreslagit namnförslag på nya kvarter, nya gator samt namn på cirkulationsplats.

Den nya gatan in i planområdet föreslås heta Ängsdalsgatan och knyter an till kvarteret Ängsdal norr om plangränsen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Kvarteren väster om den nya Ängsdalsgatan föreslås heta Tallmon och Mosslyckan. Kvartersnamnen knyter an till den naturmiljön som präglar området.

Förslag på nytt kvartersnamn för bostadsområdet öster om Ängsdalsgatan är Sandheden och Tuvan. Gatan som går in mellan dessa kvarter ges namnet Tuvstigen. Cirkulationsplatsen föreslås heta Rödjanrondellen.

Området för dagvattenhantering mellan de två handelsområdena föreslås heta Mossängen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

9. Samlad konsekvensbeskrivning av planens genomförande

I detta kapitel finns en samlad beskrivning av konsekvenserna av detaljplanens genomförande. Beskrivningen är uppdelad i tre fokusområden; miljö- och hälsoaspekter, jämlikhet samt barnperspektiv.

Miljö- och hälsoaspekter

I framtagen undersökning av betydande miljöpåverkan har kommunen låtit undersöka de förutsättningar som kan innebära en betydande miljöpåverkan. Innan kommunen tar ställning till om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå, kommer de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av planen, ges tillfälle att yttra sig.

Den initiala slutsatsen är att betydande miljöpåverkan inte kan antas uppstå. Nedan följer de motiv till att planens genomförande inte bedöms utgöra en betydande miljöpåverkan:

- Planerad användning av området med H (handel) förväntas inte störa omgivningen i någon stor omfattning genom att reglera placering av nya handelshus. Med hänsyn till befintlig bebyggelsens placering och planområdets läge i orten bedöms detaljplanen inte påverka miljökvalitetsnormen för buller. Detaljplanen möjliggör för utveckling av gång- och cykeltrafik, vilket kommer att bidra till något minskat buller.
- För att bevara biologisk mångfald, konnektivitet och möjlighet till spridning av arter inom området och till områden österut och västerut kommer den befintliga vatten- och naturmiljön i södra delen av planområdet att bevaras i möjligaste mån. Det bedöms kunna bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv.
- Effekterna av föreslagna fördröjnings- och reningsåtgärder för dagvattenhantering bedöms inte påverka markanvändning inom planområdet negativt.
- Enligt MSB:s översvämningskartering utmed Nissan innebär ett klimatanpassat 100-årsflöde ingen risk för att planområdet ska drabbas av översvämning.
- Den ökade trafikmängden genererad av nuvarande och framtida handelshus och bostäder inom planområdet bedöms inte komma upp i fordonsmängder som gör att det finns risk att överskrida luftkvalitetsnormen.
- Planens effekt på strandskyddets sociala värden är positiv då allmän tillgänglighet säkras inom allmän platsmark. Utökning av

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

pendelparkeringen bedöms medverka till en positiv utveckling genom samresande och ge långsiktiga fördelar för samhället.

Jämlikhet och rekreativa- samt social aspekter

För att bidra till jämlikhet med hjälp av samhällsplanering är det viktigt att vi planerar för inkluderande miljöer. För en sådan miljö behöver hänsyn tas till kultur, tillgänglighet, trygghet, normer och ekonomiska förutsättningar.

Planområdet samt dess byggnader kan i största möjliga mån anpassas för att underlätta för människor med funktionsnedsättning enligt gällande lagstiftning samt Boverkets byggregler. Planområdets förutsättningar bedöms vara goda för sådan anpassning av området och dess byggnader. Det är viktigt att platsen erbjuder sociala värden och möjligheter till möten. Otryggheten ska så långt som möjligt byggas bort, genom att till exempel undanskymda platser motverkas samt att bra belysning finns i området. Eventuell bebyggelse bör utformas för att försvåra klotter och annan skadegörelse.

En viktig grund för trygghet i stadsmiljön är dessutom den generella trafiksäkerheten och upplevelsen av denna. Inom planområdet finns viktiga funktioner som har en påverkan på den sociala aspekten. Gång och cykelvägen används bland annat för cykelturer, promenader och rastning av hundar och är en viktig rörelse- och genomfarts stråk för området. Tillgången till goda GC-vägar och grönområden bidrar till spontana aktiviteter som lek och rekreation för människor i alla åldrar. För att grönområden ska uppfylla sin funktion behöver de vara lättillgängliga och framkomliga. God tillgång till sittplatser är också viktig. Frågorna bevakas vid lovprövning.

Säkerhetsaspekter

Vid olyckor eller andra händelser inom området ska utrymning av byggnaden ske på ett säkert sätt vilket behöver säkerställas genom tydlig information och utrymningsplaner. De krav som finns gällande tillgänglighet för Räddningstjänst och utrymning ska följas. Nödvändiga trafiksäkerhetsåtgärder för att skapa en säker trafikmiljö inom planområdet ska övervägas och hanteras under detaljplaneringen och vid projekteringen.

Barnperspektiv

I Sverige blev barnkonventionen (FN:s konvention om barns rättigheter) lag den 1 januari 2020. Barnrättslagen ställer krav på all barnens bästa ska beaktas i de frågor som rör barn. I kommunens fysiska planering arbetar vi

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

därför för att öka barns deltagande, barnets perspektiv ska beaktas och ge inflytande på ett sådant sätt som säkrar att barnrättslagen efterlevs i detaljplanen. Genom god planering som inkorporerar barnperspektivet till grund för våra utföranden skapas trygga, goda och stimulerande miljöer för barn.

Den föreslagna bostadsbebyggelsen innebär att många barn kommer att bo inom planområdet. Planförslaget innebär att bostadsbebyggelse möjliggörs på fastigheten som är belägen i närhet till natur- och parkområde med goda förutsättningar för lek och rekreation. Inom området, särskilt på handels- och bostadsområde, är det viktigt att det ska vara tryggt, väl belyst och med säkra gång- och cykelvägar. Detaljplanens utformning tar hänsyn till barns intressen, behov och situation i enlighet med barnkonventionen.

10. Detaljplanens regleringar

Här redovisas de enskilda regleringarna i detaljplanen. Redovisningen utgår från detaljplanens syfte och andra kapitlet i plan- och bygglagen.

Användning av mark och vatten

Allmän platsmark, NATUR

Reglerad markanvändning stämmer med syftet att möjliggöra för natur på fastigheterna Gislaved 2:29, Ängsdal 1 samt delar av Ängsdal 14 längs med riksväg 26. Användningsområdet betecknas med NATUR på plankartan och är avsedd för mark med friväxande grön- och skogsområden med kommunalt huvudmanskap. Omhändertagande av dagvatten får utrymmas inom användningen samt mindre park-, vattenanläggningar. Komplement som gångstigar, motionsslingor, gång- och cykelvägar får anläggas. Marken har till största delen inte varit tidigare detaljplanelagd. För att säkerställa fortsatt god skötsel kommer användningen tills vidare att vara oförändrad och skötas som allmän platsmark enligt kommunens skötselplan eller genom viss städning. (PBL 4 kap. 5 § 1 st 2 p.)

Allmän platsmark, PARK

Reglerad markanvändning stämmer med syftet att möjliggöra för park längs den planerade nya lokalgatan genom planområdet på fastigheten Gislaved 2:29. Användningsområdet betecknas med PARK på plankartan och är avsedd för grönområden. Inom användningen ingår alla typer av parker och grönområden som helt eller delvis är anlagda. Parken ska vara en del av det offentliga rummet och utgöra en mötesplats. Den enda bebyggelsen som

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

tillåts inom användningen är komplement så som förvaringsmöjligheter som är nödvändigt för platsens skötsel och användning. Inom park får även plantering, lekpark, och gång- och cykelvägar anläggas. Parken ska även hantera dagvatten vid skyfall genom öppna dagvattenlösningar.

Allmän platsmark, GATA

Reglerad markanvändning stämmer med syftet att möjliggöra för gata genom planområdet på fastigheterna Gislaved 2:29, Ängsdal 1, Ängsdal 3, Ängsdal 4, Ängsdal 14 samt Signelsö 1:25. Användningsområdet betecknas med GATA på plankartan och är avsedd för fordonstrafik och gång- och cykel-trafik. I användningsområdet gata ingår de vanliga arrangemangen som trafikanordningar, gångbanor, planteringar, gräsytor, väderskydd samt byggnader som behövs för gatans skötsel och bruk. Planförslaget möjliggör anläggning av en ny cirkulationsplats utmed Norra Nissastigen i söder.

Allmän platsmark, CYKEL

Användningen cykel innefattar allmän plats som enbart får användas för cykel- och mopedtrafik. Användningen betecknas CYKEL. Inom användningen är framkomligheten för cyklar och mopeder prioriterad. Om både gång- och cykeltrafik ska tillåtas så behöver användningarna gång och cykel kombineras.

Allmän platsmark, GÅNG

Användningen gång innefattar alla former av separata gångvägar och används för att särskilja gångtrafik från övriga trafikanvändningar. Användningen betecknas GÅNG. Inom användningen är framkomligheten och säkerheten för gående prioriterad. Cykeltrafik ingår inte i användningen. Om både gång- och cykeltrafik ska tillåtas så behöver användningarna gång och cykel kombineras.

Allmän platsmark, P-PLATS

Användningen parkeringsplats är avsedd att användas för parkering av alla sorters fordon inom allmän plats. Användningen betecknas P-PLATS. Det kan till exempel vara en pendlarparkering eller en parkering i anslutning till ett parkområde. Användningen inrymmer komplement till parkeringsplatsen som till exempel parkeringsautomater, belysningsarmaturer med mera men även planteringar och gräsytor. I användningen ingår även anläggningar och byggnader som behövs för parkeringens skötsel och bruk. Planförslaget möjliggör utvidgning av pendelparkeringen för att använda befintlig in- och utfart och en pågående trafikverksamhet. Läget har betydelse i o med intilliggande gång- och cykelväg samt busshållplatser.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Kvartersmark, B – Bostäder

Reglerad markanvändning stämmer med syftet att möjliggöra bostäder inom fastigheten Gislaved 2:29. Inom användningen bostäder, betecknas på plankartan med B, möjliggörs för olika former av boende av varaktig karaktär. Till bostäder hör även bostadskomplement som garage, parkering, tvättstuga, gäststuga, gästlägenhet, lekplats och miljöhus för flerbostadshus. Detaljplanen kan inte reglera bostäders upplåtelseform, det vill säga om det ska vara bostadsrätter eller hyresrätter.

Kvartersmark, H - Detaljhandel

Reglerad markanvändning stämmer med syftet att möjliggöra detaljhandel inom fastigheten Gislaved 2:29. Användningen detaljhandel används för att reglera områden för handel med varor och tjänster. Användningen betecknas på plankartan med H. Detaljhandel omfattar alla slag av köp och försäljning av varor och tjänster till framförallt privatpersoner. Försäljning av varor innefattar både dagligvaruhandel och sällanköpshandel. Till tjänster räknas exempelvis frisör och resebyrå. Handeln kan äga rum i butiker, stormarknader, stora varuhus eller gallerior och kan bedrivas inomhus eller utomhus.

Kvartersmark, K - Kontor

Användningen kontor används för områden för kontor och tjänsteverksamhet med liten eller ingen varuhantering. Användningen betecknas på plankartan med K. I användningen ingår komplement så som konferenslokaler och de personalutrymmen som behövs. Detta ändamål är komplement till huvudändamålet H (Detaljhandel) och är i enlighet med gällande detaljplanens regleringar.

Kvartersmark, C - Centrum

Användningen centrum inrymmer en kombination av olika verksamheter som handel, service, samlingslokaler och andra verksamheter som bör ligga centralt eller vara lätta att nå. Användningen betecknas på plankartan med C. Centrum är en samlingsanvändning som är lämplig att använda där syftet är att det ska finnas en blandning av verksamheter. I centrum ingår en rad olika verksamheter som också kan återfinnas i andra användningar. Där ingår till exempel butiker, restauranger, kontor, gym, hantverk och annan service. I användningen ingår även byggnader för föreningslokaler, samlingslokaler, vuxenutbildning och lättare former av vård och hälsovård. Reglerad markanvändning har i syfte att möjliggöra centrumändamål i en del av den kommunägda fastigheten, Gislaved 2:29 som ligger utmed Norra Nissastigen.

Där bedöms användningen exempelvis för kontor, gym, små butiker samt lättare form av hälsovård m.m. vara möjlig.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Kvartersmark, O1 - Hotell

Preciseringen hotell inryms i användningen tillfällig vistelse och betecknas på plankartan med O1. I användningen ingår sådan verksamhet som kompletterar den tillfälliga vistelsen, som till exempel parkering, kontor, butiker, restaurang, gym och lekplats. Även de personalutrymmen som behövs ingår.

Kvartersmark, O2 - Konferensanläggning

Preciseringen konferensanläggning inryms i användningen tillfällig vistelse och betecknas på plankartan med O2. I användningen ingår sådan verksamhet som kompletterar den tillfälliga vistelsen, som till exempel parkering, kontor m.m. Även de personalutrymmen som behövs ingår.

Kvartersmark, E1 - Transformatorstation

Preciseringen transformatorstation inryms i tekniska anläggningar. Användningen betecknas på plankartan med E1 och användningen möjliggör att nya nätstationer ska finnas inom området. Användningen är inte begränsad till befintlig teknik utan kan användas för ny teknik som överensstämmer med bestämmelsen i övrigt.

Kvartersmark, E2 - Återvinningsstation

Preciseringen återvinningsstation inryms i tekniska anläggningar. Användningen betecknas på plankartan med E2. Till tekniska anläggningar räknas både offentliga och privata anläggningar. Områden och anläggningar för hantering av avfall ingår i användningen.

Kvartersmark, G - Bilservice

Idag finns en befintlig bensinstation precis utanför den norra delen av planområdet mot öster. Användningen bilservice inrymmer områden för försäljning av drivmedel. Fordonsservice i mindre omfattning som fungerar som ett komplement till drivmedelsförsäljningen, till exempel en biltvätt eller mindre verkstad, ingår i användningen.

Egenskapsbestämmelser för allmän plats

Utfartsförbud,

Med planbestämmelser om stängsel och utfart kan kommunen reglera utfartsförbud eller om det ska finnas stängsel mot allmän plats. Begreppet

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

utfart innefattar även infart eller annan ut- och ingång. Bestämmelserna används främst om det behövs av trafiksäkerhetsskäl både vid reglering i befintliga miljöer och vid ny exploatering. Bestämmelserna kan till exempel användas i samband med trafiksanering eller om fastigheters utfarter kan innebära en ökad olycksrisk.

Skydd mot störningar, dike – Svackdike ska finnas.

Med bestämmelser om skydd mot störningar på allmän plats kan kommunen reglera skydd mot risker som kan uppstå på grund av verksamheter som planen tillåter inom planområdet samt mot störningar som uppkommer utanför planområdet. Det kan till exempel handla om områden eller åtgärder för att ta om hand höga vattenflöden, skyddsvallar, erosionsskydd, avåkningsskydd och plank.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Marken får inte förses med byggnad,

Kommunen kan i detaljplan begränsa var det får byggas och vad som får byggas. Bestämmelser om begränsning av markens utnyttjande betecknas på plankartan med prickmark eller korsmark. Med bestämmelser om prickmark kan kommunen reglera att marken inte får förses med byggnad inom ett egenskapsområde. Det innebär att byggnader varken får byggas på eller flyttas till områden som omfattas av prickmark. Prickmark sträcker sig såväl nedåt som uppåt från markytan vilket innebär att även underjordiska byggnader och byggnadsdelar som inte vidrör markytan är otillåtna.

Utnyttjandegrad,

Bestämmelser om utnyttjandegrad reglerar exploateringens största eller minsta omfattning, alternativt ett intervall mellan största och minsta omfattning, såväl över som under markytan. Utnyttjandegraden tydliggör bland annat för fastighetsägare hur mycket som får byggas på den egna fastigheten och på de kringliggande fastigheterna.

Höjd på byggnader,

För att reglera höjd på byggnader kan kommunen använda sig av bestämmelser om byggnadshöjd, nockhöjd eller totalhöjd. Vilken regleringsform som är lämpligast beror på typ av bebyggelse, byggnadens utformning och markens topografi.

Takvinkel,

Med bestämmelser om takvinkel kan kommunen reglera lutningen på tak i

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

grader. Takvinkeln reglerar lutningen mellan yttertaket och horisontalplanet.

Utformning, f1 – Skärmtak för kundvagnar och cyklar tillåts.

Kommunen kan i detaljplan reglera delar på byggnadsverk, fasadutsmyckningar, material och färgsättning samt olika typer av byggnader. Bestämmelser om utformning kan användas om det finns särskilda skäl att ta hänsyn till, som förhållanden på platsen eller i omgivningen.

Utformning, f2 – Marken är avsedd för vegetation.

Enligt plan- och bygglagen, PBL, kan kommunen i detaljplan reglera utformning av tomter. Det går till exempel att utforma tomten för att skapa en bra bibehållande av vegetation eller ge förutsättningar för olika typer av ekosystemtjänster.

Markens anordnande och vegetation, n#

Med bestämmelser om markens anordnade och vegetation kan kommunen bland annat reglera höjdläge och utformning av markytan, bibehållande av vegetation samt parkering. Syftet med sådana bestämmelser kan vara att skapa goda boendekvaliteter eller att behålla en viss karaktär i ett område. Syftet kan även vara att göra marken lämplig ur hälso- och säkerhetssynpunkt.

Utförande, b#

Med bestämmelser om utförande kan kommunen reglera olika former av byggnadsteknik. Bestämmelser om byggnadsteknik bör bara användas om det krävs för att bebyggelse ska kunna uppföras. Egenskapsbestämmelser om utförande anges på plankartan med b eller symbolerna.

Skydd mot störningar, m#

Med bestämmelser om skydd mot störning kan kommunen reglera möjligheten att uppföra skyddsåtgärder för att motverka markföroreningar, olyckor, översvämning och erosion. Även skyddsåtgärder för att motverka störningar från omgivningen kan regleras. Syftet med dessa bestämmelser är att med detaljplanen skapa förutsättningar för att den angivna markanvändningen och lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk inom planområdet blir lämplig.

Placering, p#

Med planbestämmelser om placering kan kommunen reglera byggnadsverks placering, dels som läge på tomten och dels i förhållande till grannfastigheter, gata eller omgivning. Placeringsbestämmelser kan användas för att skapa en

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

särskild karaktär eller utseende i ett område, för att anpassa be-byggelsen till förhållanden på platsen, eller för att skapa tillgänglighet eller av hälso- eller säkerhetsskäl.

Administrativa bestämmelser

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år över hela planområdet och börjar gälla från det datum planen får laga kraft.

Markreservat för allmännyttiga ändamål, u1

Egenskapsbestämmelsen är för markreservat av allmännyttiga ledningar av dagvatten och betecknas med ”u1” på plankartan. På detta egenskapsområde får ingen byggnation uppföras då ledningarna ska vara lättåtkomliga.

Upphävande av strandskydd, a1 – Strandskyddet är upphävt.

Upphävande av strandskydd är en administrativ bestämmelse som anger var strandskyddet enligt miljöbalken ska upphävas för ett område. I detaljplan får kommunen upphäva strandskyddet för ett område om det finns särskilda skäl för det och om intresset som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Övrigt, a2 – Planavgift tas ut i samband med bygglov

Bestämmelser gäller med villkor för bygglov för del eller delar av ett planområde. Administrativa bestämmelser som gäller delar av planområdet kan avgränsas av antingen administrativ gräns eller användningsgräns.

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

Tillhör nämndsbeslut 2025-02-24 Sun §14 PLAN.2019.1

Ankom: 2025-02-26 Ärende: KS.2023.94 Handling: 1417273

GISLAVEDS KOMMUN

SAMHÄLLSUTVECKLINGSFÖRVALTNINGEN
POSTADRESS Gislaveds kommun, 332 80 Gislaved
BESÖKSADRESS Storgatan 1 TELEFON 0371-810 00, kontaktcenter
E-POST kommunen@gislaved.se WEBBPLATS gislaved.se

GISLAVEDS KOMMUN

2025-04-02

Handläggare
Niklas Lidström

2025-03-28
Dnr: KS.2023.94

Detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved.

Ärendebeskrivning

Samhällsutvecklingsnämnden har den 24 februari 2025 beslutat att föreslå kommunfullmäktige att anta detaljplan för del av Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved. Syftet med planen är att planlägga mark söder om befintligt handelsområde Smålandia för ytterligare handel samt för bostadsändamål. Kommunstyrelsen yttrade sig under detaljplanens samrådsskede, beslut i kommunstyrelsen 6 september 2023 och under detaljplanens granskningsskede, beslut i kommunstyrelsen 16 oktober 2024.

Planområdet är beläget i norra delen av Gislaveds tätort. Området gränsar till riksväg 26 i väst och befintligt bostadsområde i öst. Norr om planområdet finns ytterligare bostäder och naturmark. Planen möjliggör för byggrätter på cirka 6,4 ha för handel och cirka 1,6 ha för bostadsändamål. Planen möjliggör också för en kommunal gata genom planområdet för att tillgodose lämplig angöring till och från området samt en cirkulation på Norra Storgatan/Norra Nissastigen.

För planområdet gäller fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp, antagen 2024. Områdets utveckling är i linje med utpekad framtida användning i den fördjupade översiktsplanen områdena B2 och V3.

Kommunstyrelsens granskningsyttrande

Kommunstyrelsens synpunkter i granskningsskedet har mestadels tillgodosetts. Detaljplanen har justerats för att möjliggöra bättre byggrätter och en mer flexibel fastighetsbildning. Framställan om att en busshållplats bör ingå inom planeringen av området har studerats och det konstateras att detaljplanen möjliggör för lösningar där en busshållplats skulle kunna ingå men att det inte i nuläget ingår i planeringen av den allmänna platsen. Detaljplanen möjliggör med andra ord för placering av busshållplats inom planområdet men preciserar inte platsen.

Övriga granskningsjusteringar

I norra delen av planområdet har markreservat av allmännyttiga underjordiska ledningar säkerställts.

Gestaltningsprogram
Kommunstyrelsen beslutade 2024-10-16 att ge samhällsutvecklings-förvaltningen i uppdrag att ta fram ett gestaltningsprogram inom del av Gislaved 2:29 m.fl. Gestaltningsprogrammet omfattar både allmän platsmark och kvartersmark. Det är inte fullt utrett vad gestaltningsprogrammet innebär för genomförandet av den allmänna platsmarken, eller till vilken kostnad. Investeringsbudget 2024 är framtagen för projektet före framtagandet av gestaltningsprogrammet. I underlagen till budget 2025 har budgeten justerats för att utöver uppräkningar av tidigare budget också innehålla en kostnadsram för åtgärder som kommer av förslag till gestaltningsprogram. Gestaltningsprogrammet bedöms kunna bidra till en mer attraktiv miljö inom handelsområdet. Återrapporteringen av uppdraget och beslut om eventuellt gestaltningsprogram hanteras i separat ärende.

Ekonomi
Genomförandet av detaljplanen inbegriper både genomförande av investeringar för allmän plats, samt försäljning av mark för handelsverksamheter och bostadstomter. Viss marklösen/markköp för att möjliggöra den allmänna platsen behöver också göras. Kommunen bekostar också flytt av fjärrvärmeledningar, vilka krävs för att genomföra projektet. Geomförandet innebär också ingrepp i viss befintlig infrastruktur, samt omhändertagande av dag och skyfallsvatten.

Iordningsställande och genomförande av detaljplanen regleras i olika avtal och i kommunens budget med plan, vilka det tas separata beslut om. Även förslag till gestaltningsprogram för detaljplaneområdet beslutas det om i separat ärende.

Beredning
Ärendet har beretts av tjänstepersoner inom samhällsutvecklingsförvaltningen.

Bedömning
Detaljplanen möjliggör den användning som uppdragits från kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag
Plankarta detaljplan Smålandia 2.0
Planhandling detaljplan Smålandia 2.0
Granskningsutlåtande detaljplan Smålandia 2.0
Gestaltningsprogram detaljplan Smålandia 2.0
Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 28 mars 2025

Jenny Axelsson
Förvaltningschef
Samhällsutvecklingsförvaltningen

Anders Bjersér
Avdelningschef Planering
Samhällsutvecklingsförvaltningen

Beslutet skickas till:
Samhällsutvecklingsförvaltningen - Planenheten
Samhällsutvecklingsförvaltningen - Strategisk Planering
Samhällsutvecklingsförvaltningen - Mark- och Exploateringsenheten

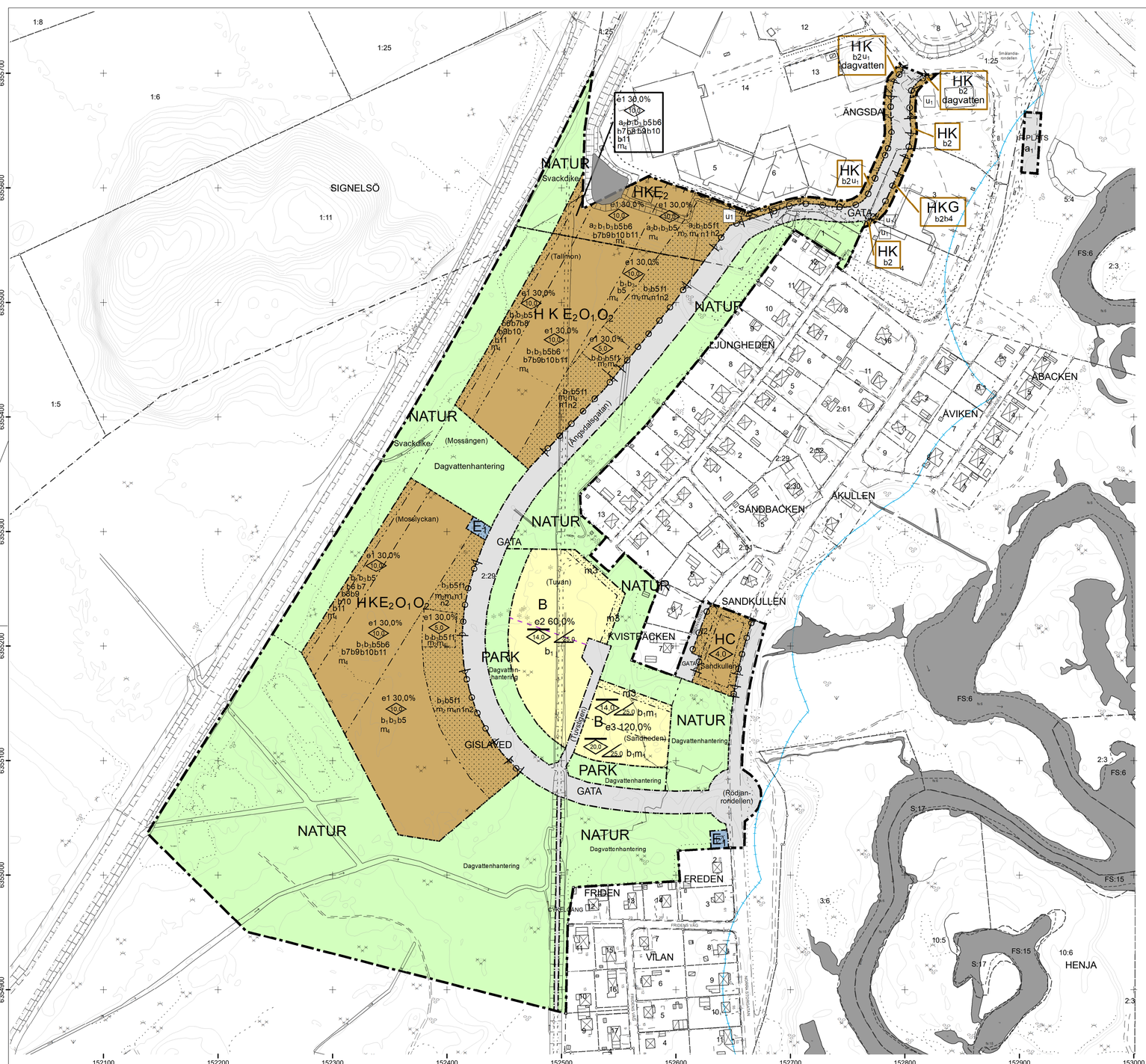

Grundkartans beteckningar

- Fastighetsgräns
- Trakt/Kvartersgräns
- Gränspunkter
- Ledningsrätt/Servitut
- Rutnät
- 1:2 Registernummer
- Gislaved Registområde
- Mur
- Staket
- Häck
- Ägoslagsgräns
- Barrskog/Lövskog
- Ensamstående barrträd/Lövträd
- Belysningsstolpe
- 147,3 Höjdpunkt
- Dike, Kant
- Gång o cykelväg
- Körbanas kant
- Nivåkurvor
- Allmän- offentlig och industribyggnad, takkontur
- Allmän- offentlig och industribyggnad, husliv
- Byggnad, takkontur
- Byggnad, husliv
- Uthus
- Skärmtak

Uppgifter om grundkartan

Upprättad och ajourförd av Kart- och mätenheten i Gislaved fram till 2024-08-12

Koordinatsystem i plan SWEREF 99 13 30
Höjdsystem RH2000

Marcus Josefsson
Kart- och mätchef

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.
Endast angiven användning och utformning är tillåten.
Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Administrativ gräns
- Egenskapsgräns och administrativ gräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap

- GATA — Gata, PBL 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- PARK — Park, PBL 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- NATUR — Naturområde, PBL 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- CYKEL — Cykelväg, PBL 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- GÅNG — Gångväg, PBL 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- P-PLATS — Parkeringsplats, PBL 4 kap. 5 § 1 st 2 p.

Kvartersmark

- B — Bostäder, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.
- C — Centrum, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.
- E_1 — Transformatorstation, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.
- H — Detaljhandel, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.
- K — Kontor, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.
- G — Drivmedelsförsäljning, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.
- E_2 — Avfallsanläggning - Återvinningsstation, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.
- O_1 — Hotell, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.
- O_2 — Konferensanläggning, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER ALLMÄN PLATS

Mark

Dagvattenhantering — Marken är avsedd för dagvattenhantering, PBL 4 kap. 5 § 1 st 2 p.

Utfart

Utfartsförbud, PBL 4 kap. 9 §

Skydd

Svackdike — Svackdike ska finnas, PBL 4 kap. 12 § 1 st 1 p.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Omfattning

Marken får inte förses med byggnad, PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

- e1 30,0% — Största byggnadsarea är 30,0 % av fastighetsarean inom användningsområdet, PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e2 60,0% — Största bruttoarea är 60,0 % av fastighetsarean inom användningsområdet, PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e3 120,0% — Största bruttoarea är 120,0 % av fastighetsarean inom användningsområdet, PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

Utformning

- 4,0 — Högsta byggnadshöjd är 4,0 meter , PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- 5,0 — Högsta byggnadshöjd är 5,0 meter , PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- 10,0 — Högsta byggnadshöjd är 10,0 meter , PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- 14,0 — Högsta nockhöjd är 14,0 meter , PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- 20,0 — Högsta nockhöjd är 20,0 meter , PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- 25,0 — Minsta takvinkel är 25,0 grader, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f1 — Skärmtak för kundvagnar och cyklar tillåts, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f2 — Marken är avsedd för vegetation, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Mark

- n1 — Parkering får finnas, PBL 4 kap. 13 § 1 st 1 p.
- n2 — Vid anläggning av parkeringsplats ska platsbildningar med lek- och sittmöjligheter samt vegetationsytor anläggas inom området, PBL 4 kap. 10 §
- dagvatten — Öppen dagvattenhantering skall finnas., PBL 4 kap. 10 §

Utförande

- b_1 — Källare får inte finnas, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_2 — Dagvatten ska avledas till öppet dike, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_3 — Endast 80,0 % av fastighetsarean får hårdgöras, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_4 — Där drivsmedel hanteras skall oljeavskiljare med larm och tömningsanordning installeras i anslutning till dagvattnet, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_5 — Dagvatten ska avledas till dagvattenbrunnar innan utlopp sker till stamledning, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_6 — Ytterväggar inklusive dörrar och fönster mot väg 26 ska utföras i obrännbart material och i lägst brandteknisk klass EI 30, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_7 — Frisklufts intag placeras så högt som möjligt på motsatt sida av väg 26, alternativt på byggnadstak, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_8 — Gasdetektor ska vara kopplad till automatiskt nedstängningssystem/varseblivningssystem och utrymningsplan ska finnas. Gäller ej vid markanvändning för kontor (K) och återvinningsstation (E2), PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_9 — Minst en utrymningsväg som inte vetter mot väg 26 ska finnas, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_{10} — Uteplatser, lekplatser m.m. ska inte finnas på kortare avstånd än 50 meter ifrån väg 26, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_{11} — Entréer bör ligga så långt ifrån väg 26 som möjligt, gärna på motsatt sida, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Störningsskydd

- m_1 — Marknivå vid användningsgränsen mot Natur område ska vara lägst +158,2 över angivet nollplan, PBL 4 kap. 12 § 1 st 1 p.
- m_2 — Störningskyddsåtgärder mot bländning ska utföras mot bostäder i öster, PBL 4 kap. 12 § 1 st 1 p.
- m_3 — Vid uppförande av parkering ska störningsskydd mot bländning ska anordnas mot befintliga bostäder, PBL 4 kap. 12 § 1 st 1 p.
- m_4 — Bildväxlande och blinkande skyltar tillåts ej. Reklamskyltar ska inte belysas under nattetid, PBL 4 kap. 12 § 1 st 1 p.

Utfart

Utfartsförbud, PBL 4 kap. 9 §

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år ., PBL 4 kap. 21 §

Markreservat för allmännyttiga ändamål

- u_1 — Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. Kvartersmark, PBL 4 kap. 6 §

Strandskydd

- a_1 — Strandskyddet är upphävt. . Allmän plats, PBL 4 kap. 17 §

Övrigt

- a_2 — För markområde som utgörs idag av fastigheterna Ängdal 6 och Ängsdal 14 inom planområdet tas planavgift ut i samband med bygglov. Kvartersmark, PBL 4 kap.

ILLUSTRATIONER

- Illustrationslinje - Streckad
- Illustrerad strandskyddsgräns
- (TEXT) Nya namn på gator, kvarter m.m.

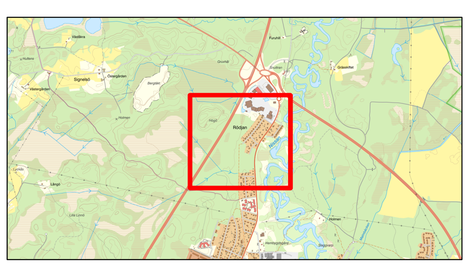

(ÖVERSIKTSKARTA)

ANTAGANDEHANDLING

Detaljplan för **del av fastigheten Gislaved 2:29 m.fl. Smålandia 2.0 i Gislaved** Gislaveds kommun, Jönköpings län. Upprättad i december 2024	Planens beteckning —
	Antagen av Kommunfullmäktige —
	Vunnit laga kraft —
	Genomförandetidens slut —
Seigo Oguni Planarkitekt; Sven Hedlund Stadsarkitekt	Skala 1:2000 (A1), 1:4000 (A3)

Tillhör ramavtalsavtal 2025-02-24 Sun_ §14 PLAN.2019.1
Arkum 2025-02-28 Ärende: 0.3.2.0.2019.1 Handling: 1417274

Ks §65 Dnr: KS.2025.63 1.2.1

Förslag på ändringar och tillägg gällande förbundsordning och reglemente SÅM, Samverkan, Återvinning och Miljö

Beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att fastställa förslag till ändringar och tillägg i förbundsordning och reglemente för SÅM, daterat 1 april 2025, med anledning av Hylte kommuns inträde i kommunalförbundet,

att verksamhetsövergång från Hylte kommun till SÅM sker från och med 1 januari 2026,

att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ingå uppdaterat regressavtal som följd av borgensåtagandet för SÅM med anledning av Hylte kommuns inträde i kommunalförbundet.

att ge förbundsdirektionen i uppdrag att ingå överenskommelse om att överta inventarier och tillgångar från Hylte kommuns avfallsverksamhet till bokfört värde, samt

att ge förbundsdirektionen i uppdrag att ta fram och ingå erforderliga avtal och handlingar i övrigt för att verkställa Hylte kommuns inträde i kommunalförbundet.

Ärendebeskrivning
Hylte kommun inkom den 23 september 2024 med en ansökan om inträde i SÅM, Samverkan, Återvinning och Miljö. Kommunfullmäktige i de fyra GGVV-kommunerna har därefter bifallit Hylte kommuns ansökan om inträde i SÅM. Enligt förbundsordningens 15 § har ny medlem antagits när samtliga medlemmars fullmäktige har biträtt ansökan och en ny förbundsordning har fastställts. Förbundsdirektionen har gett SÅM:s presidium och Hyltes kommunråd i uppdrag att ta fram förslag till ny förbundsordning inklusive reglemente, med stöd av tjänstemän från SÅM och Hylte kommun. Förslag till ändringar och tillägg i förbundsordning och reglemente har därefter arbetats fram, förslaget bifogas som beslutsunderlag. Enligt förbundsordningens 19 § ska direktionen anta ändringar och tillägg i förbundsordningen vilka fastställs av medlemskommunernas fullmäktige.

Syftet med ändringarna i förbundsordning och reglemente är att inkludera Hylte kommun i kommunalförbundet SÅM. När ändringar och tillägg har antagits av kommunfullmäktige i medlemskommunerna samt Hylte kommun blir Hylte en del av SÅM. Verksamhetsövergången från Hylte kommun till SÅM sker därefter den 1 januari 2026.

I föreslagna ändringar och tillägg till förbundsordningen har Hylte kommun integrerats enligt det förslag som förbundsdirektionen tidigare har överlämnat i yttrande till medlemskommunerna. Yttrandet överlämnades i samband med att kommunfullmäktige i respektive medlemskommun beslutade att bifalla Hylte kommuns ansökan om inträde i SÅM. Ändringar och tillägg framgår av gulmarkerad text i förslaget daterat 1 april 2025.

Ks §65 (forts.)

Efter att förbundsordningen har antagits kommer regressavtalet att uppdateras med anledning av Hylte kommuns inträde i förbundet. Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun föreslås ge kommunstyrelsen i uppdrag att ingå uppdaterat regressavtal. Hylte kommun ska även besluta att ingå solidarisk borgen för kommunalförbundet SÅM:s låneförpliktelser upp till 250 miljoner kronor. GGVV-kommunernas sedan tidigare beslutade borgensåtaganden bedöms fortsatt kunna gälla utan förändring.

Det föreslås även att kommunfullmäktige i respektive medlemskommun ger SÅM:s direktion i uppdrag att ingå överenskommelse om att överta inventarier och tillgångar från Hylte kommuns avfallsverksamhet till bokfört värde, samt att ta fram och ingå erforderliga avtal och handlingar i övrigt för att verkställa Hylte kommuns inträde i kommunalförbundet.

Beslutsunderlag
Förslag till ändringar och tillägg i förbundsordning och reglemente för SÅM, daterat 1 april 2025
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 7 april 2025

Yrkanden
Jonas Ericson (M) med instämmande av Sandy Lind (WeP), Ylva Samuelsson (S) och Ruth Johannesson (MiG): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

Version 2025-04-01

Förslag till ändringar och tillägg i

Förbundsordning för kommunalförbundet Samverkan Återvinning och Miljö

1 § Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Samverkan Återvinning och Miljö. Förbundet har sitt kontor och säte i Vaggeryds kommun.

2 § Medlemmar

Medlemmar i förbundet är Gislaved, Gnosjö, Hylte, Vaggeryd och Värnamo kommuner.

3 § Ändamål och uppgifter m.m.

Kommunalförbundets ändamål är att bära det kommunala renhållningsansvaret inom medlemskommunerna och på så sätt bidra till en hållbar utveckling i regionen.

Inom ramen för kommunalförbundets ändamål ska kommunalförbundet ansvara för medlemskommunernas strategiska planering av frågor som rör avfallshantering samt för bortskaffning eller återvinning av avfallet. Ansvaret gäller sådant avfall som faller inom ramen för det kommunala renhållningsansvaret enligt 15 kap miljöbalken samt anslutande lagstiftning, dvs. avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

Kommunalförbundet får utföra viss myndighetsutövning enligt 15 kap miljöbalken. Kommunalförbundets befogenheter framgår i de föreskrifter för avfallshantering som antagits av medlemskommunerna.

När kommunalförbundet har hand om en angelägenhet som det finns bestämmelser om i en särskild författning, ska den författningens bestämmelser om kommuner gälla för kommunalförbundet.

Kommunalförbundet äger rätt att äga och förvalta fast egendom samt att äga, förvalta och leasa lös egendom.

Inom ramen för den kommunala kompetensen och gällande lagstiftning får kommunalförbundet;

- tillhandahålla tjänster som avser att samla in och behandla annat avfall än hushållsavfall
- utföra andra uppgifter än ovan angivna åt medlemmarna
- tillhandahålla tjänster som har samband med verksamhetsområdet till andra än medlemmarna om det sker på affärsmässiga grunder
- verka utanför medlemmarnas geografiska områden om det gagnar kommunalförbundets verksamhet och därmed dess medlemmar

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

Verksamheten ska;

- bedrivas rationellt och resurseffektivt
- sträva efter att uppnå nationella, regionala och lokala miljömål
- bedrivas med hög service till kommunalförbundets kunder

Kommunalförbundet ska aktivt;

- arbeta för minskad uppkomst av avfall, ökad återanvändning och återvinning samt omhändertagande av matavfall som medför att miljö och klimat främjas
- fortlöpande utveckla verksamheten
- samarbeta med offentliga och privata aktörer
- ansvara för kommunikation med kunder
- vara engagerat i nationella och regionala sammanhang

Kommunalförbundet ska med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala miljömål ansvara för framtagande av gemensam renhållningsordning och renhållningstaxa. Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun fattar därefter beslut om antagande av renhållningsordning och taxa.

4 § Organisation

Kommunalförbundet är ett kommunalförbund med direktion. Förbundsdirektionen utgör enligt lag kommunalförbundets beslutande organ och är även förbundsstyrelse.

För förbundsdirektionen gäller reglemente enligt bilaga 1 till förbundsordningen.

Förbundsdirektion

Direktionen ska bestå av tio ledamöter och tio ersättare. Varje medlem utser två ledamöter och två ersättare vardera. Av de två ledamöterna och två ersättarna som respektive medlem utser ska en ledamot och en ersättare utses från den politiska majoriteten och en ledamot och en ersättare utses från den politiska oppositionen. Ordinarie ledamot ska vara ledamot i respektive kommuns kommunstyrelsepresidie. Ersättare utses från kommunstyrelsens ordinarie ledamöter i respektive kommun. Ledamöter och ersättare väljs av respektive medlems kommunfullmäktige bland dess egna ledamöter och ersättare.

Direktionens ledamöter och ersättare väljs på fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie val till fullmäktige ägt rum i medlemskommunerna.

Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och vice ordförande med 2 års uppdrag. Turordning för medlemskommunernas ledamöter att utses till ordförande och vice ordförande är Gislaved, Gnosjö, Hylte, Vaggeryd och Värnamo. Nytillträdd medlem erhåller inte ordförande- eller vice ordförandeuppdrag förrän tidigast vid ordinarie val av ordförande respektive vice ordförande.

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

Är direktionen enig kan turordningen frångås och ordförande och vice ordförande ändras under planperiod.

När val av ledamöter och ersättare sker första gången ska valet avse tiden från valets förrättande till och med den 1 januari året efter det år ordinarie val till fullmäktige ägt rum i medlemskommunerna.

Förbundsdirektör

Direktionen ska utse en förbundsdirektör som verkställande tjänsteman. Direktionen kan även utse en vice förbundsdirektör.

Förbundsdirektörens uppgifter och befogenheter ska regleras i särskild instruktion.

Beredningsorgan

Direktionen ska utse ett presidium, som har till syfte att förbereda ärenden inför förbundsdirektionens sammanträden. Direktionen får även utse sådana olika arbetsutskott för bestämda frågor som förbundsdirektionen anser nödvändiga.

Presidiet ska bestå av två ledamöter och två ersättare från direktionen.

5 § Revisorer

Kommunalförbundet ska ha tre lekmannarevisorer. Dessa väljs av medlemmarna i rullande turordning där kommuner som inte innehar ordförande- och vice ordförandepost i direktionen innehar revisorsuppdragen.

Lekmannarevisorer väljs för samma period som ordförande och vice ordförande (2 år).

Till stöd för revisionsarbetet ska lekmannarevisorerna ha en av kommunalförbundet upphandlad revisor.

Revisorerna ska avge en revisionsberättelse till var och en av förbundsmedlemmarnas fullmäktige.

Revisorerna är skyldiga att på begäran från förtroendevalda revisorer i varje medlemskommun lämna upplysningar om kommunalförbundets angelägenheter och sådana juridiska personer som omfattas av 2 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och till vilka kommunalförbundet enligt 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen lämnat över vården av en kommunal angelägenhet.

6 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen
- förbundsdirektör eller vice förbundsdirektör (eller motsvarande position)

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

7 § Närvarorätt m.m.

Direktionen avgör i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

Direktionen får besluta att sammanträde med direktionen ska vara offentligt.

8 § Informationsskyldighet

Medlemmarna har rätt till insyn i kommunalförbundet

Kommunalförbundet ska hålla sina medlemmar väl informerade om kommunalförbundets verksamhet.

Kommunalförbundet ska utan begäran informera medlemmarna om principiella ärenden eller ärenden av större vikt.

Kommunalförbundet ska utan begäran överlämna de rapporter som kan erfordras för att medlemmarna ska få en tillfredsställande bild av kommunalförbundet.

Omfattning och form för informationsskyldigheten ska i övrigt fastställas av medlemmarna i samråd med direktionen.

9 § Tillkännagivanden

Kommunalförbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden sker på kommunalförbundets officiella anslagstavla på förbundets hemsida www.samiljo.se.

För information ska dessutom motsvarande anslag ske på medlemskommunernas anslagstavlor.

10 § Medgivanden från medlemskommuner

Kommunalförbundet ska se till att kommunfullmäktige i medlemskommunerna får tillfälle att yttra sig innan kommunalförbundet fattar beslut i verksamheten som är av principiell art eller annars av större vikt.

Kommunalförbundet ska erhålla medgivande från medlemskommunerna för att;

- bilda bolag,
- köpa eller sälja fastigheter
- köpa aktier eller andelar i företag eller,
- teckna borgen

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

11 § Kostnadsfördelning

Kostnaderna för kommunalförbundets verksamhet ska i första hand täckas av renhållningsavgifter fastställda av respektive medlems fullmäktige. Avgifter för andra tjänster fastställs av kommunalförbundet.

Den del av verksamheten som omfattar andra tjänster än de tjänster som finansieras inom ramen för respektive medlems fastställda taxa för renhållningsavgifter ska vara avgiftsfinansierad enligt självkostnadsprincipen.

Beslut om renhållningsordning, avfallstaxa och arvode till revisorer samt ledamöter och ersättare i förbundsdirektionen ska ske i respektive medlemskommuns fullmäktige utifrån gemensamt fastställda principer.

Kommunalförbundet får uppta lån eller leasing i bank eller hos annan juridisk person som erbjuder sådana tjänster, för det fall direktionen bedömer att sådan finansiering är nödvändig för att täcka kostnader inom ramen för kommunalförbundets verksamhet.

För det fall kommunalförbundet upptar lån eller tecknar leasingavtal omfattande större värde än 1 miljon kronor enligt ovan och borgen krävs, ska samtliga kommunmedlemmar gå i borgen för lånet eller leasingavtalet och svara för detta enligt vad som beskrivs under 13 § *Andel i tillgångar och skulder*.

12 § Budget och ekonomisk uppföljning

Direktionens reglemente fastställer hur löpande rapportering och uppföljning av verksamheten ska ske.

Direktionen ska årligen, senast vid april månads utgång, uppta samråd med förbundsmedlemmarnas kommunstyrelser kring ett av direktionen upprättat förslag till budget. Förslaget ska i tillämpliga delar utformas i enlighet med intentionerna i förbundsmedlemmarnas regler för ekonomistyrning. Förbundsdirektionen fastställer därefter, senast vid utgången av november månad, kommunalförbundets budget för nästkommande verksamhetsår. Budgeten ska innehålla en investerings- och finansieringsplan för den kommande treårsperioden.

Budgeten ska fastställas vid ett sammanträde som är offentligt. Vid sammanträdet har ledamot i respektive medlems fullmäktige rätt att yttra sig och ställa frågor om kommunalförbundets verksamhet. Ordförande får, om särskilda skäl föreligger, besluta att sammanträdet genomförs med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen och systemet för distansmöte ska vara så beskaffade att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ledamot som önskar deltaga på distans ska i förväg anmäla detta till ordförande och SÅM:s förbundsadministratör. Möjligheten att sammanträda på distans ska tillämpas restriktivt. Ärende med sekretess ska inte behandlas på distans.

Sammanträdet ska tillkännages på kommunalförbundets anslagstavla minst 1 vecka före sammanträdesdagen.

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

Kommunalförbundets bokslut och verksamhetsberättelse ska lämnas till medlemskommunerna senast den 31 mars.

Kommunalförbundet har att följa upp verksamhetens resultat vid två tillfällen under året, per den 30 april och per den 31 augusti. Utfallen ska delges respektive medlemskommuns kommunstyrelse. I de fall kommunerna har delårsbokslut vid annan tidpunkt än ovan, ska kommunalförbundet lämna efterfrågade uppgifter.

13 § Andel i tillgångar och skulder

Medlems andel i kommunalförbundets tillgångar och skulder regleras vid varje ny mandatperiod och ska baseras på invånarantal enligt folkbokföringen i respektive medlemskommun per den 31 december året innan mandatperioden träder i kraft (kvotfördelning).

Kvotfördelningen beräknas genom att antalet folkbokförda invånare för varje enskild medlemskommun divideras med det totala antalet folkbokförda invånare i samtliga medlemskommuner. Kvotdelen avrundas därefter till närmaste hela procenttal. Avrundad kvot del används sedan för att beräkna de enskilda medlemskommunernas andel av kommunalförbundets tillgångar och skulder.

Om medlemskommunerna tecknar borgen eller annan säkerhet för lån som upptagits av kommunalförbundet ska sådan borgen vara solidarisk gentemot kreditgivaren. Om borgensansvar utkrävs av någon av medlemskommunerna ska borgensansvaret därefter, medlemskommunerna sinsemellan, fördelas enligt motsvarande kvotfördelning som anges ovan, inklusive beräkning och avrundning av kvotdelar, för att beräkna respektive medlemskommuns borgensansvar.

14 § Arvoden

Arvoden till ledamöter och ersättare i direktionen samt revisorer ska utgå enligt arvodesbestämmelser som medlemskommunerna antar.

Direktionen fastställer arvode till ordförande i de fall ordförande inte är kommunalråd.

15 § Inträde av ny medlem

Direktionen ska behandla en eventuell ansökan om att bli medlem i kommunalförbundet och där vid yttra sig över ansökan och överlämna ärendet till respektive medlems fullmäktige för beslut. Direktionen ska i sitt yttrande föreslå andel och antal ledamöter för den nya medlemmen samt antal totala ledamöter och fördelning av dessa i den nya direktionen.

Ny medlem har antagits när samtliga medlemmars fullmäktige biträtt ansökan och en ny förbundsordning fastställts.

Vid ny medlemskommuns inträde ska överenskommelse och reglering träffas om andel i tillgångar och skulder samt eventuella övriga ekonomiska frågor.

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

16 § Uppsägning och utträde

Kommunalförbundet är bildat för obestämd tid. En medlem i kommunalförbundet har rätt att utträda med iakttagande av tre års uppsägningstid räknat från den dag uppsägningen har kommit direktionen till handa.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan kommunalförbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga förbundsmedlemmar.

Den ekonomiska regleringen mellan kommunalförbundet och den utträdande medlemmen ska ske utifrån de andelar i kommunalförbundets tillgångar och skulder som följer av de grunder som anges i § 13.

Efter uppsägning ska kvarvarande medlemmar söka träffa överenskommelse om ny förbundsordning.

Medlemskommunerna är överens om att vad som sägs här om uppsägning och utträde ska gälla redan från den dagen samtliga medlemskommuners respektive kommunfullmäktige fattat beslut om antagande av denna förbundsordning.

17 § Likvidation och upplösning

Kommunalförbundet ska omedelbart träda i likvidation vid medlems utträde, dvs. när uppsägningstiden är till ända, om kvarvarande medlemmar inte kan nå enighet om ny förbundsordning.

Kommunalförbundet ska även träda i likvidation om medlemmarna är överens eller om det på grund av en eller flera medlemmars utträde inte längre är möjligt för kommunalförbundet att uppfylla sitt ändamål.

Likvidationen verkställs av direktionen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av kommunalförbundets tillgångar fördelas utifrån respektive medlems andel enligt beräkningen i § 13, om inte medlemmarna är överens om en fördelning enligt andra principer.

Likvidationen ska genomföras på ett sådant sätt att förbundsmedlemmarnas möjligheter att återta de uppgifter som överlämnats till kommunalförbundet underlättas.

När kommunalförbundet trätt i likvidation ska dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning under hand, på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling. Fortgår likvidationen över kalenderårsskifte, ska årsredovisning avges som vanligt.

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning genom en förvaltningsberättelse över likvidationen i dess helhet. Berättelsen ska också innehålla en redovisning för skiftet av behållna tillgångar. Till slutredovisningen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Till slutredovisningen ska även fogas direktionens beslut om vilken av medlemmarna som ska överta och vårda de handlingar som hör till kommunalförbundets arkiv.

Förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna ska delges var och en av medlemmarna. När så har skett är kommunalförbundet upplöst.

18 § Tvister

Tvist mellan kommunalförbundet och en eller flera medlemmar, ska i första hand avgöras genom förhandling mellan parterna. För det fall parterna inte kan nå en frivillig överenskommelse ska tvisten avgöras i allmän domstol, om parterna inte kommer överens om att hänskjuta tvisten till avgörande genom skiljedomsförfarande.

19 § Ändringar i förbundsordningen

Ändringar eller tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas kommunfullmäktige. Beslutet är gällande när samtliga kommunmedlemmars beslut i kommunfullmäktige vunnit laga kraft.

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

Bilaga 1

Reglemente för förbundsdirektionen

Utöver vad som skrivs om kommunalförbund i kommunallagen eller annan författning eller vad som regleras i förbundsordningen gäller bestämmelser i detta reglemente.

Förbundsdirektionens sammansättning

§ 1 Direktionen ska bestå av tio ordinarie ledamöter samt tio personliga ersättare (se förbundsordning 4 §).

Ersättarnas tjänstgöring och inkallande av ersättare

§ 2 Ersättarna ska vara personliga. Om ordinarie ledamot inte kan närvara kallas den personliga ersättaren från samma medlemskommun. Icke tjänstgörande ersättare som är närvarande vid sammanträdet har rätt att yttra sig men inte att delta i beslut.

§ 3 En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

§ 4 En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska snarast anmäla detta till förbundsdirektionens sekreterare, eller någon annan anställd vid kommunalförbundets kansli, som kallar ersättare.

Ersättare för ordförande

§ 5 Om varken ordföranden eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser direktionen en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt. Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande tills den tillfälliga ordföranden har utsetts.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för längre tid får direktionen utse annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättare fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Närvarorätt för utomstående

§ 6 Förbundsmedlemmarnas kommunstyrelseordförande har närvaro- och yttranderätt vid direktionens sammanträden även om de inte är ordinarie ledamot eller ersättare i direktionen. Närvarorätten gäller ej vid myndighetsutövning mot enskild och endast deltagande i överläggning men inte i beslut.

Direktionen har rätt att kalla särskild sakkunnig att närvara vid sammanträden för att lämna upplysningar.

Kommunalförbundets förbundsdirektör ska närvara vid direktionens sammanträden och äger rätt att delta i överläggningarna men ej i besluten.

Sammanträden

§ 7 Direktionen bestämmer tid och plats för sina sammanträden.

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

Sammanträden ska hållas också om minst en tredjedel av kommunalförbundets ledamöter begär det eller ordföranden anser att det behövs.

En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen, ställas till ordföranden och skickas till direktionens kansli. En sådan begäran ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som ledamöterna önskar att direktionen ska behandla. Ett extra sammanträde hålls på en tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordföranden.

Ordföranden i samråd med vice ordföranden bestämmer plats för sammanträdena, som bör förläggas omväxlande till de ingående medlemskommunernas orter.

Sammanträde för fastställande av budget är offentligt. Kungörelse om sammanträdet anslås på medlemskommunernas anslagstavlor.

Direktionen ska sammanträda minst sex (6) gånger per år.

Beslutsförhet

§ 8 Direktionen får handlägga ärenden bara när fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Närvarokravet gäller inte bara när beslut fattas utan också vid handläggningen i övrigt.

Kallelse

§ 9 Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om dag, tid och plats för sammanträdet. Kallelse ska på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare senast sju (7) dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör följas av dagordning. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på dagordningen ska bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

Protokoll, justering och reservation m.m.

§ 10 Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot från medlemskommun som inte ingår i presidiet.

Direktionen kan besluta om omedelbar justering av viss paragraf.

Motiv till reservation ska inlämnas skriftligt innan protokollet justerats.

Protokoll ska skickas till samtliga ledamöter och ersättare samt till medlemskommunernas styrelser samt till kommunalförbundets revisorer.

Delgivning av beslut ska skickas till den myndighet eller enskild som berörs av beslutet.

Delgivning

§ 11 Delgivning med direktionen sker med ordföranden eller med någon annan anställd som direktionen bestämmer.

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

Undertecknande av handlingar

§ 12 Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av direktionen ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordförande och kontrasigneras av anställd som direktionen bestämmer.

Utskott

§ 13 Inom förbundsdirektionen får enligt 4 § i förbundsordningen finnas sådana beredningsorgan som direktionen anser behövs. Sådana beredningsorgan ska vara ett presidium, som har till syfte att förbereda ärenden inför förbundsdirektionens sammanträden, och sådana olika arbetsutskott för bestämda frågor som förbundsdirektionen anser nödvändiga. Presidiet ska bestå av två ledamöter och två ersättare.

§ 14 Förbundsdirektionens ordförande ska för den tid direktionen bestämmer vara ordförande för inrättat presidium och motsvarande gäller för direktionens vice ordförande.

Om ordföranden i presidiet är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får förbundsdirektionen utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

§ 15 En ersättare ska närvara vid presidiets sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra.

Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av förbundsdirektionen vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i presidiet ska fyllnadsval snarast förrättas.

§ 16 Presidiet sammanträder på dag och tid som presidiet bestämmer.

Sammanträden ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst 2 ledamöter begär det.

Presidiet får handlägga ärenden när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

§ 17 De ärenden som ska avgöras av förbundsdirektionen i dess helhet ska beredas av presidiet om beredning behövs.

Ordföranden eller kommunalförbundets chefstjänsteman överlämnar sådana ärenden till presidiet.

När ärendet beretts ska presidiet lägga fram förslag till beslut.

Ikraftträdande

§ 18 Detta reglemente träder i kraft samtidigt som förbundsordningen för kommunalförbundet.

FÖRSLAG

Ankom: 2025-04-03 Ärende: KS.2025.63 Handling: 1426738

Ks §66 Dnr: KS.2025.49

Redovisning av obesvarade motioner per den 1 mars 2025

Beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna redovisningen av obesvarade motioner per den 1 mars 2025.

Ärendebeskrivning
Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning 23§ ska kommunstyrelsen två gånger per år redovisa de motioner som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förteckning över obesvarade motioner per 1 mars och föreslår kommunfullmäktige att godkänna redovisningen.

Enligt 5 kap. 35 § kommunallagen bör en motion beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta och vad som framkommit vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

Kommunstyrelsens allmänna utskott har den 9 april 2025 föreslagit kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige att godkänna redovisningen av obesvarade motioner per den 1 mars 2025.

Beslutsunderlag
Redovisning av obesvarade motioner per 1 mars 2025
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 13 mars 2025
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 9 april 2025, §50

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

Handläggare
Yvonne Thelin Karlsson

2025-03-12
Dnr: KS.2025.49

Redovisning av obesvarade motioner per 1 mars 2025

2023

Bengt-Ove Eriksson (V) och Ronny Johansson (V)

2023-01-23

KS.2023.15

Motion gällande utredning och överväganden om andra alternativ för vård- och omsorgsboendet Lugnet, Broaryd, än successiv avveckling

Kommentar: Överlämnad den 26 januari 2023 till kommunstyrelsen för beredning. Kommunfullmäktige har den 15 juni 2023 behandlat svaret på motionen och beslutat att återremittera ärendet i syfte att ärendet ska beredas i socialnämnden. Kommunstyrelsen har den 9 augusti remitterat ärendet till socialnämnden för beredning med svar senast den 27 oktober 2023. Sammanställning av motionssvaret görs inom samhällsutvecklingsförvaltningen.

Peter Gustavsson (SD) och Anders Gustafsson (SD)

2023-09-25

KS.2023.134

Motion gällande utökad skuldrådgivning

Kommentar: Överlämnad den 28 september 2023 till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har remitterats till socialnämnden för beredning med svar senast den 19 april 2024. Motionen behandlades i kommunfullmäktige den 30 september och blev då återremitterad för ytterligare beredning. Motionen har återigen remitterats till socialnämnden för ytterligare beredning. Svar har ännu inte kommit från socialnämnden.

Bengt-Ove Eriksson (V)

2023-11-03

KS.2023.170

Motion gällande Bostad först

Kommentar: Överlämnad den 16 november 2023 till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har remitterats till socialnämnden för beredning med svar senast den 19 april 2024. Socialnämnden har överlämnat sitt yttrande och en sammanställning av motionssvaret pågår inom kommunstyrelseförvaltningen.

Lise-Lotte Jonasson (MiG)

2023-11-07

KS.2023.174

Motion gällande av utveckla en tantjour i Gislaved

Kommentar: Överlämnad den 16 november 2023 till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har remitterats till socialnämnden för beredning med svar senast den 19 april 2024. Motionen behandlades i kommunfullmäktige den 30 september och blev då återremitterad för ytterligare beredning. Motionen har återigen remitterats till socialnämnden för ytterligare beredning. Socialnämnden har den 25 februari 2025 kommit in med svar. Kommunstyrelseförvaltningen har sammanställt ett motionssvar som kommer att behandlas av kommunfullmäktige i juni.

2024

Åke Fridén (-)

2024-06-11

KS.2024.92

Motion gällande fördjupad demokrati

Kommentar: Överlämnad den 17 juni 2024 till kommunstyrelsen för beredning. En sammanställning av motionssvaret pågår inom kommunstyrelseförvaltningen.